

Βρυξέλλες, 20 Σεπτεμβρίου 2016
(OR. en)

12299/16

COHOM 115
COPS 272
CFSP/PESC 711
CSDP/PSDC 521
FREMP 146
INF 160
JAI 758
RELEX 748

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 20 Σεπτεμβρίου 2016

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 11691/16 COHOM 106 COPS 257 CFSP/PESC 657 CSDP/PSDC 482
FREMP 135 INF 145 JAI 702 RELEX 685

Θέμα: Ετήσια έκθεση της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία
στον κόσμο το 2015
— Ζητήματα που αφορούν συγκεκριμένες χώρες και περιοχές

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες στο παράρτημα η ετήσια έκθεση της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο το 2015 – Ζητήματα που αφορούν συγκεκριμένες χώρες και περιοχές, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο κατά την 3484η σύνοδό του στις 20 Σεπτεμβρίου 2016.

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟ 2015**

Ζητήματα που αφορούν συγκεκριμένες χώρες και περιοχές

(Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, 20 Σεπτεμβρίου 2016)

Πίνακας περιεχομένων

I. Υποψήφιες και δυνάμει υποψήφιες προς ένταξη χώρες.....	9
Αλβανία.....	10
Βοσνία-Ερζεγοβίνη.....	11
Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.....	12
Κοσσυφοπέδιο*.....	13
Μαυροβούνιο.....	15
Σερβία.....	16
Τουρκία.....	17
Βοήθεια προς πολλαπλούς δικαιούχους.....	18
II. Χώρες ΕΟΧ/ΕΖΕΣ.....	18
Ελβετία.....	18
Νορβηγία.....	19
Ισλανδία.....	20
Αγία Έδρα.....	21
Ανδόρα, Λιχτενστάιν, Μονακό, Άγιος Μαρίνος.....	21
III. Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας.....	21
Αρμενία.....	22
Αζερμπαϊτζάν.....	25
Λευκορωσία.....	28
Γεωργία.....	30

Δημοκρατία της Μολδαβίας.....	33
Ουκρανία.....	35
Αίγυπτος.....	38
Ισραήλ.....	41
Παλαιστίνη*.....	43
Ιορδανία.....	46
Λίβανος.....	48
Συρία.....	49
Αλγερία.....	51
Μαρόκο.....	54
Τυνησία.....	56
Δυτική Σαχάρα.....	59
Λιβύη.....	59
IV. Ρωσία και Κεντρική Ασία.....	62
Ρωσία.....	62
Καζαχστάν.....	65
Δημοκρατία της Κιργιζίας.....	66
Τατζικιστάν.....	67
Τουρκμενιστάν.....	69
Ουζμπεκιστάν.....	70
V. Αφρική.....	71
Αφρικανική Ένωση (ΑΕ) – Κοινή στρατηγική Αφρικής-ΕΕ.....	71
Αγκόλα.....	74
Μπενίν.....	76
Μποτσουάνα.....	78
Μπουρκίνα Φάσο.....	81
Μπουρούντι.....	83

Πράσινο Ακρωτήριο	86
Καμερούν	87
Κεντροαφρικανική Δημοκρατία	88
Τσαντ	89
Ένωση των Κομορών	91
Δημοκρατία του Κονγκό	92
Ακτή Ελεφαντοστού	94
Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό	96
Τζιμπουτί	98
Ισημερινή Γουινέα	99
Ερυθραία	100
Αιθιοπία	102
Γκαμπόν	104
Γκάμπια	106
Γκάνα	108
Γουινέα	110
Γουινέα-Μπισάου	113
Κένυα	114
Λεσόθο	115
Λιβερία	118
Μαδαγασκάρη	119
Μαλάουι	122
Μάλι	123
Μαυριτανία	125
Δημοκρατία του Μαυρικίου	127
Μοζαμβίκη	128
Ναμίμπια	130

Νίγηρας.....	133
Νιγηρία	134
Ρουάντα	137
Σάο Τομέ και Πρίνσιπε	140
Σενεγάλη.....	141
Δημοκρατία των Σεϋγγελών.....	143
Σιέρα Λεόνε.....	144
Σομαλία	146
Νότια Αφρική.....	149
Νότιο Σουδάν	151
Σουδάν	154
Σουαζιλάνδη.....	156
Τανζανία	158
Τόγκο	160
Ουγκάντα.....	161
Ζάμπια	163
Ζιμπάμπουε	164
VI. Αραβική Χερσόνησος	166
Μπαχρέιν	166
Κουβέιτ.....	168
Ομάν.....	169
Κατάρ	169
Σαουδική Αραβία.....	170
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.....	172
Υεμένη	173
Ιράν	177
Ιράκ.....	178

VII. ΑΣΙΑ	181
Αφγανιστάν	181
Σύνδεσμος των Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN).....	184
Μπαγκλαντές.....	184
Μπουτάν	187
Μπρουνέι	188
Μιανμάρ/Βιρμανία	189
Καμπότζη	192
Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας.....	194
Χονγκ Κονγκ	198
Ταϊβάν.....	198
Ινδία	199
Ινδονησία.....	201
Ιαπωνία.....	203
Δημοκρατία της Κορέας	204
Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας	205
Λάος	208
Μαλαισία.....	209
Μαλδίβες	212
Μογγολία	214
Νεπάλ.....	216
Πακιστάν	218
Φίλιππίνες	220
Σιγκαπούρη	223
Σρι Λάνκα.....	224
Ταϊλάνδη.....	227
Ανατολικό Τιμόρ.....	229

Βιετνάμ	230
VIII. Ωκεανία	233
Αυστραλία	233
Φίτζι	233
Μικρά νησιωτικά κράτη του Ειρηνικού – Κιριμπάτι, Δημοκρατία των Νήσων Μάρσαλ, Ομόσπονδες Πολιτείες της Μικρονησίας, Ναούρου, Παλάου, Τουβαλού και Σαμόα	235
Νέα Ζηλανδία	239
Παπουασία-Νέα Γουινέα	239
Νήσοι Σολομώντος	242
Τόγκα	245
Βανουάτου	247
IX. Αμερικανική ήπειρος	250
Αντίγκουα και Μπαρμπούντα	250
Αργεντινή	251
Κοινοπολιτεία των Μπαχαμών	251
Μπαρμπάντος	253
Μπελίζε	254
Βολιβία	255
Βραζιλία	256
Καναδάς	258
Χιλή	260
Κολομβία	263
Κόστα Ρίκα	265
Κούβα	266
Ντομίνικα	268
Δομινικανή Δημοκρατία	268
Ισημερινός	270

Ελ Σαλβαδόρ	271
Γρενάδα	274
Γουατεμάλα	275
Γουιάνα	277
Αϊτή.....	279
Ονδούρα.....	280
Τζαμάικα	282
Μεξικό	283
Νικαράγουα.....	286
Παναμάς	288
Παραγουάη.....	290
Περού	291
Άγιος Χριστόφορος και Νέβις.....	292
Άγία Λουκία	293
Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες	294
Σουρινάμ.....	295
Τρινιδάδ και Τομπάγκο.....	296
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ).....	297
Ουρουγουάη	299
Βενεζουέλα.....	300

I. Υποψήφιες και δυνάμει υποψήφιες προς ένταξη χώρες

Οι αξίες στις οποίες βασίζεται η ΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εμπεριέχονται στα κριτήρια προσχώρησης. Αυτές οι βασικές προϋποθέσεις, τις οποίες πρέπει να πληρούν όλες οι υποψήφιες χώρες για να γίνουν μέλη, περιλαμβάνουν τη σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, τον σεβασμό στο κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προστασία των μειονοτήτων. Στο τρέχον θεματολόγιο διεύρυνσης εντάσσονται οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και η Τουρκία. Η πρόοδος προς την εκπλήρωση των ανωτέρω κριτηρίων καλύπτεται σε βάθος στην δέσμη εγγράφων για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το έτος 2015¹. Φέτος, η Επιτροπή εισήγαγε μια εμπλουτισμένη προσέγγιση για τις αξιολογήσεις που περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις της σχετικά με τις χώρες της διεύρυνσης, οι οποίες πλέον καλύπτουν όχι μόνο τη σημειωθείσα πρόοδο αλλά επιπλέον την τρέχουσα κατάσταση και το επίπεδο ετοιμότητας των εν λόγω χωρών να αναλάβουν τις υποχρεώσεις του κράτους μέλους. Οι εκθέσεις παρέχουν επίσης σαφέστερη καθοδήγηση σχετικά με το τι αναμένεται από τις χώρες.

Η πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην αρχή της προτεραιότητας στις θεμελιώδεις αρχές. Σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ και τις προτεραιότητες πολιτικής, η διαδικασία διεύρυνσης εξακολουθεί να δίνει προτεραιότητα στις μεταρρυθμίσεις στους τομείς του κράτους δικαίου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της ενίσχυσης των δημοκρατικών θεσμών, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης, καθώς και στον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας.

Η στρατηγική διεύρυνσης της ΕΕ για το 2015 τονίζει τις κύριες προκλήσεις που έχουν να αντιμετωπίσουν οι υποψήφιες και οι δυνάμει υποψήφιες χώρες. Όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα στα Δυτικά Βαλκάνια και την Τουρκία, η Επιτροπή εξακολουθεί να τονίζει ότι έχουν μεν κατοχυρωθεί νομικά σε μεγάλο βαθμό αλλά απαιτούνται ακόμη επιπλέον προσπάθειες για να διασφαλιστεί ο σεβασμός τους στην πράξη. Η ελευθερία της έκφρασης αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση, δεδομένων των διαρκών αρνητικών εξελίξεων που παρατηρούνται σε ορισμένες χώρες. Η Επιτροπή εξακολουθεί να δίνει προτεραιότητα στις εργασίες σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης στην ΕΕ. Εξακολουθεί να είναι αναγκαία η καλύτερη προστασία των μειονοτήτων, ιδίως των Ρομά, που δεν έχουν πάψει να υφίστανται διακρίσεις και να αντιμετωπίζουν δυσχερείς συνθήκες διαβίωσης. Οι διακρίσεις και η εχθρότητα απέναντι σε άλλες ευάλωτες ομάδες, όπως είναι οι λεσβίες, οι ομοφυλόφιλοι, οι αμφιφυλόφιλοι, οι διεμφυλικοί και οι μεσοφυλικοί (ΛΟΑΔΜ), αποτελούν σοβαρό πρόβλημα. Απαιτούνται επίσης επιπλέον προσπάθειες για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων του παιδιού και την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες.

¹ COM(2015) 611 final, Βρυξέλλες, Νοέμβριος 2015.

Η λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών απαιτεί επίσης προσοχή. Ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων όσον αφορά τη μεταρρυθμιστική διαδικασία για τη διασφάλιση της δημοκρατικής λογοδοσίας πρέπει ακόμη να ενισχυθεί. Οι χώρες της διεύρυνσης πρέπει να διασφαλίσουν την αποτελεσματική λειτουργία του θεσμικού πλαισίου για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ένα πολύ πιο υποστηρικτικό και ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών καθώς αυτό θα συμβάλει στην ενίσχυση της λογοδοσίας της πολιτικής τάξης και της κατανόησης των μεταρρυθμίσεων που συνδέονται με την προσχώρηση. Η Επιτροπή εξακολουθεί να προάγει και να υποστηρίζει την προετοιμασία των υποψήφιων χωρών καθώς και των χωρών με τις οποίες έχει συναφθεί Συμφωνία Σταθερότητας και Σύνδεσης, ως παρατηρητών στις εργασίες του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Σημειώθηκαν θετικές εξελίξεις το 2015 όσον αφορά την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, την Αλβανία και τη Σερβία.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_strategy_paper_en.pdf

Αλβανία

Υπάρχουν τέσσερα βασικά εν εξελίξει έργα στο πλαίσιο του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ) τα οποία εστιάζουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του αλβανικού συστήματος προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καταπολέμησης των διακρίσεων (ΜΠΒ 2013, 1,5 εκατ. ευρώ), στην οικονομική και κοινωνική χειραφέτηση των Ρομά και των Αιγυπτίων (ΜΠΒ 2014, 4 εκατ. ευρώ), στην εναλλακτική επίλυση των διαφορών προκειμένου οι πολίτες να αποκτήσουν πρόσβαση σε εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών τους (ΜΠΒ 2012, 750 000 ευρώ), και στο σωφρονιστικό σύστημα (ΜΠΒ 2013, 1 εκατ. ευρώ). Σε εξέλιξη βρίσκεται ένα έργο υποδομών φυλακών (ΜΒΠ 2011, 14,4 εκατ. ευρώ).

Στο πλαίσιο της διευκόλυνσης για την κοινωνία των πολιτών του ΜΠΒ, επτά έργα (συνολικού ύψους 1,2 εκατ. ευρώ περίπου) σχετίζονται με την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και έχουν ως στόχο την προώθηση της κοινωνικής ένταξης ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, ιδίως των Ρομά και των Αιγυπτίων, την παρακολούθηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε κέντρα κράτησης, την υποστήριξη της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για τις ευάλωτες ομάδες, και την προώθηση της αποκαταστατικής δικαιοσύνης και της διαμεσολάβησης μεταξύ θύματος και δράστη για τους ανήλικους.

Υπάρχουν έξι εν εξελίξει έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (EMΔΔΑ) (1,2 εκατ. ευρώ συνολικά) για θέματα όπως τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η προστασία των παιδιών και η βία κατά των γυναικών. Υπάρχουν επτά έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη όσον αφορά την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση και την απασχόληση τα οποία εστιάζουν στην ένταξη των ατόμων με αναπηρίες και των ευάλωτων ομάδων.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_albania.pdf

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Το 2015, η χρηματοδοτική βοήθεια στο πλαίσιο του ΜΠΒ επικεντρώθηκε στην εναρμόνιση της νομοθεσίας με τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (1 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του ΜΠΒ του 2011) και στη στήριξη της κοινωνικοοικονομικής χειραφέτησης των περίπου 260 θυμάτων ναρκών και των οικογενειών τους μέσω του έργου παροχής υποστήριξης σε θύματα ναρκών (1 εκατ. ευρώ). Ένα νέο έργο για τη στήριξη της κοινωνικοοικονομικής ένταξης του πληθυσμού των Ρομά, με προϋπολογισμό ύψους 2,5 εκατ. ευρώ, ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2015, με βάση προηγούμενο έργο με ανάλογο προϋπολογισμό. Συνολικά τα δύο έργα θα επιτρέψουν την παροχή 290 οικιστικών μονάδων και ολοκληρωμένων κοινωνικοοικονομικών μέτρων. Η δράση αντιμετωπίζει άμεσα το πρόβλημα της έλλειψης στέγης, της φτώχειας και του κοινωνικοοικονομικού αποκλεισμού των Ρομά μέσω της (ανα)κατασκευής οικιών και συναφούς υποδομής και της παροχής μέσων διαβίωσης, με προτεραιότητα σε περιοχές που πλήττονται από πλημμύρες. Το έργο της παροχής βιώσιμης στέγασης και άλλων μέτρων για ευάλωτους επαναπατριζόμενους και εσωτερικά εκτοπισμένους χρηματοδοτείται βάσει του Παραρτήματος VII του σχεδίου εφαρμογής της στρατηγικής για την επιστροφή (7 εκατ. ευρώ), και η διαχείρισή του γίνεται από κοινού με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες. Η ΕΕ έχει παράσχει στήριξη 1 εκατ. ευρώ στο έργο για το σύστημα κοινωνικής στέγασης- ανάπτυξη ολοκληρωμένου μοντέλου στη θεωρία και στην πράξη για τη στήριξη των εθνικών φορέων χάραξης πολιτικής στον καθορισμό και στην εφαρμογή πολιτικών για τη στέγαση υπέρ προσφύγων, επαναπατριζόμενων, άστεγων, νέων και άλλων ατόμων που βρίσκονται σε ανάγκη.

Ένα νέο έργο ύψους 3 εκατ. ευρώ άρχισε να υλοποιείται ώστε να υποστηριχθεί η τεχνική ενίσχυση των ικανοτήτων του Υπουργείου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Προσφύγων και των παρόχων κοινωνικών υπηρεσιών. Παρασχέθηκε επίσης στήριξη για την αναθεώρηση του νόμου κατά των διακρίσεων της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης.

Έντεκα έργα με χρηματοδότηση του ΕΜΔΔΑ, συνολικού ύψους 2,5 εκατ. ευρώ υλοποιήθηκαν το 2015. Τα έργα αυτά επικεντρώθηκαν κυρίως στην προστασία των μειονοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά γενικά και των παιδιών Ρομά ειδικότερα, την προστασία των ΛΟΑΔΜ και των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, καθώς και την προώθηση της συμμετοχής των φοιτητών στις δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, τη χειραφέτηση και συμμετοχή των νέων, και την κοινωνικοοικονομική χειραφέτηση των περιθωριοποιημένων ομάδων. Πέντε πρόσθετες επιχορηγήσεις ύψους 0,95 εκατ. ευρώ διατέθηκαν στο τέλος του 2015, με αντικείμενο την ένταξη των Ρομά, την καταπολέμηση του καπνίσματος, τη χρηστή πολιτική διακυβέρνηση, την πρόσβαση στο νερό, και τη στήριξη στους νέους.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_bosnia_and_herzegovina.pdf

Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας

Το 2015, η ΕΕ παρείχε σημαντική στήριξη σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται για την προστασία διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το εθνικό κονδύλι 2014 του μηχανισμού χρηματοδότησης για την κοινωνία των πολιτών του ΜΠΒ (5 εκατ. ευρώ) παρείχε στήριξη σε 19 έργα που επικεντρώθηκαν κυρίως στην προώθηση της ελευθερίας της έκφρασης και των μέσων ενημέρωσης, την ερευνητική δημοσιογραφία, τις μεταρρυθμίσεις του δικαστικού κλάδου, τη συμμετοχική δημοκρατία, τις σχέσεις μεταξύ των εθνοτήτων και τα δικαιώματα των Ρομά. Το πρόγραμμα επιχορηγήσεων για την κοινωνία των πολιτών του ΜΠΒ 2011 (1,35 εκατ. ευρώ) παρείχε στήριξη σε 12 έργα που επικεντρώθηκαν κυρίως στη στήριξη της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη χάραξη δημόσιας πολιτικής, στην καταπολέμηση των διακρίσεων και στην προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, των νέων και άλλων ευάλωτων ομάδων. Τέλος, υλοποιήθηκαν 10 επιχορηγούμενα έργα με χρηματοδότηση ΕΜΔΔΑ για την περίοδο 2014-2015 (1,2 εκατ. ευρώ) με στόχο την προώθηση της αποτελεσματικής πρόσβασης στη δικαιοσύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα στη σχολική εκπαίδευση, το δικαίωμα σε ασφαλές περιβάλλον εργασίας, διαφανή και χωρίς αποκλεισμούς χάραξη πολιτικής και την κοινωνική ένταξη της κοινότητας των Ρομά.

Εκτός από τα ανωτέρω επιχορηγούμενα έργα για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, η ΕΕ συνέχισε να υλοποιεί σειρά έργων ΜΠΒ σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα σε συνεργασία με διάφορους δημόσιους φορείς. Μεταξύ αυτών ήταν έργα που αφορούσαν την στήριξη προς το Γραφείο του Διαμεσολαβητή για αποτελεσματικότερη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, την ενίσχυση της ανεξαρτησίας, της αποτελεσματικότητας και του επαγγελματισμού του δικαστικού συστήματος, τη μεταρρύθμιση του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της διαφθοράς, καθώς και την προστασία των δικαιωμάτων των κρατουμένων και των καταδίκων.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_the_former_yugoslav_republic_of_macedonia.pdf

Κοσσυφοπέδιο*²

Το 2015 ξεκίνησε η υλοποίηση δράσης ύψους 2 εκατ. ευρώ σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) στο πλαίσιο του ΜΠΒ 2014. Η δράση αυτή έχει ως στόχο να δημιουργήσει ευκαιρίες παραγωγής εισοδήματος για τις μειονοτικές κοινότητες, βελτιώνοντας τις προοπτικές (επαν)ένταξής τους. Στο πλαίσιο της χρηματοδότησης του 2015 της διευκόλυνσης για την κοινωνία των πολιτών και του προγράμματος Media του ΜΠΒ, ανατέθηκε η υλοποίηση δύο δράσεων για τη βελτίωση της κατάστασης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και σωματεμπορίας, καθώς και για τη δημιουργία και διατήρηση ενός αποτελεσματικού συνασπισμού οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων της κοινωνίας των πολιτών, ενισχύοντας τις ικανότητες παρέμβασής τους. Η συνολική αξία των δύο αυτών έργων ανέρχεται σε 2 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, το 2015 ολοκληρώθηκε ένα έργο του ΜΠΒ ύψους 1 εκατ. ευρώ που υλοποιήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης με αντικείμενο τη δημιουργία ικανοτήτων για τον θεσμό του Διαμεσολαβητή και την κοινωνία των πολιτών. Μεταξύ των υπολοίπων έργων του ΜΠΒ για το 2015 ήταν τα εξής: το ύψους 0,7 εκατ. ευρώ πρόγραμμα αδελφοποίησης για την καταπολέμηση της ομοφοβίας και της τρανσφοβίας και την ανάπτυξη στρατηγικών εταιρικών σχέσεων με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την παροχή νομικών συμβουλών και ψυχολογικής στήριξης· δύο έργα 1,5 εκατ. ευρώ και 0,6 εκατ. ευρώ αντίστοιχα για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε άτομα και κυρίως παιδιά με αναπηρία, και δικαιοσύνης για παιδιά· και ένα έργο ύψους 3 εκατ. ευρώ με αντικείμενο την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες.

² *Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και τη γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

Το 2015, ανατέθηκαν δύο έργα στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ, συνολικού ύψους 0,4 εκατ. ευρώ, με αντικείμενο τα ανθρώπινα δικαιώματα στην ψηφιακή εποχή και τη στέγη ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Έντεκα άλλα έργα με χρηματοδότηση των προγραμμάτων ΕΜΔΔΑ του 2011 και του 2012 συνέχισαν να υλοποιούνται από την κοινωνία των πολιτών. Τα εν λόγω έργα επικεντρώθηκαν στην ενίσχυση των δυνατοτήτων υπεράσπισης των ευάλωτων ομάδων, ενισχύοντας τις διακοινοτικές και διεθνοτικές σχέσεις μέσω πολιτιστικών δραστηριοτήτων, καθώς και σε ζητήματα που αφορούν τη χειραφέτηση των γυναικών, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ και των ατόμων με αναπηρία. Επιπλέον, το 2015 ξεκίνησε η υλοποίηση πέντε έργων ΕΜΔΔΑ συνολικής αξίας περίπου 1 εκατ. ευρώ, οι στόχοι των οποίων περιλαμβάνουν την ενίσχυση των γυναικείων οργανώσεων και την προώθηση της πολιτικής εκπροσώπησης και συμμετοχής των κοινοτήτων των Ρομά, Ασκάλι και Αιγυπτίων.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_kosovo.pdf

Μαυροβούνιο

Το 2015 υλοποιήθηκαν τρία έργα ΜΠΒ ύψους περίπου 1,6 εκατ. ευρώ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με έμφαση στην κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία, την εξεύρεση βιώσιμων λύσεων για τους εσωτερικά εκτοπισμένους Ρομά, και τη στήριξη στο Γραφείο του Διαμεσολαβητή και το Συνταγματικό Δικαστήριο για την εφαρμογή των κανόνων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όσον αφορά τις νέες δεσμεύσεις, το 2015 περίπου 2,35 εκατ. ευρώ από τους πόρους του ΜΠΒ διατέθηκαν για έξι έργα που σχετίζονται με τις πολιτικές κατά των διακρίσεων και τα ανθρώπινα δικαιώματα (κοινωνική ένταξη των παιδιών και των νέων με αναπηρίες· κοινωνική ενσωμάτωση των γυναικών που είναι θύματα βίας· δικαιώματα των ασθενών με προβλήματα ψυχικής υγείας· κοινωνική επιχειρηματικότητα, οικονομική χειραφέτηση και πολιτική συμμετοχή των γυναικών· και βία που συνδέεται με το φύλο).

Επιπλέον, το 2015 η ΕΕ χορήγησε οικονομική στήριξη συνολικού ύψους 700 000 ευρώ σε έξι έργα στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ (καθεστώς στήριξης ανά χώρα). Τα έργα επικεντρώθηκαν σε διάφορους τομείς, όπως τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, η πολιτική συμμετοχή των Ρομά (σύσταση του πρώτου σωματείου εργαζομένων που αποτελείται από Ρομά), η προστασία των καταναλωτών και τα δικαιώματα των ασθενών, η ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις εκλογές, και η καταπολέμηση της βίας που συνδέεται με το φύλο. Άλλα τέσσερα έργα ΕΜΔΔΑ ύψους περίπου 400 000 ευρώ βρίσκονταν σε εξέλιξη το 2015, με επίκεντρο την κοινωνική ένταξη των Ρομά, την πρόληψη της κακής μεταχείρισης στις φυλακές μέσω της μεταρρύθμισης των μεθόδων αποκατάστασης και των υπηρεσιών κοινωνικής επανένταξης και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_montenegro.pdf

Σερβία

Το 2015, η ΕΕ συνέχισε να υλοποιεί τέσσερα έργα στο πλαίσιο του προγράμματος του ΜΠΒ για τη στήριξη των πολιτικών κατά των διακρίσεων και τη βελτίωση της κατάστασης των ευάλωτων ατόμων, όπως των Ρομά, των προσφύγων και των εσωτερικά εκτοπισμένων. Το 2015 υπήρχαν τέσσερα έργα σχετικά με την ένταξη των Ρομά, συνολικού ύψους 11,4 εκατ. ευρώ. Κατά τη διάρκεια του Οκτωβρίου 2015, ξεκίνησε η υλοποίηση του προγράμματος αδελφοποίησης «Στήριξη για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη μηδενική ανοχή στις διακρίσεις». Έχει διάρκεια 18 μηνών και συνολικό προϋπολογισμό 1,2 εκατ. ευρώ. Στο πλαίσιο της Διευκόλυνσης για την Κοινωνία των Πολιτών του 2013, χορηγήθηκαν 22 επιχορηγήσεις σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συνολικής αξίας 2,4 εκατ. ευρώ. Τα έργα που χρηματοδοτήθηκαν για πρώτη φορά θα συμβάλουν στην καταπολέμηση της διαφθοράς μέσω της αύξησης της διαφάνειας στον δημόσιο τομέα, της παροχής υποστήριξης σε άτομα και ομάδες που υφίστανται διακρίσεις και, κυρίως, της υποστήριξης της συνεργασίας μεταξύ της Σερβίας και του Κοσσυφοπεδίου, μέσω πολιτιστικών πρωτοβουλιών, πρωτοβουλιών στον τομέα των μέσων ενημέρωσης και πρωτοβουλιών για τους νέους.

Το 2015, δημοσιεύτηκε μια νέα πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του ΕΜΔΔΑ για το 2014 και το 2015, συνολικού ύψους 2 εκατ. ευρώ. Είκοσι επιχορηγήσεις δόθηκαν σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, με επίκεντρο την προστασία των μειονοτήτων, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, την ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα των παιδιών, τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_serbia.pdf

Τουρκία

Το έγγραφο στρατηγικής ανά χώρα για την περίοδο 2014-2020 (βοήθεια στο πλαίσιο του ΜΠΒ II) για την Τουρκία συγκαταλέγει τη μεταρρύθμιση και την οικοδόμηση ικανοτήτων στους τομείς του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις μείζονες προτεραιότητες. Στο πλαίσιο του ΜΠΒ, υπάρχουν διάφορα αξιόλογα έργα που εστιάζουν στα ανθρώπινα δικαιώματα, π.χ. έργα δημιουργίας ικανοτήτων των σχετικών μηχανισμών ανθρωπίνων δικαιωμάτων (π.χ. εθνικό ίδρυμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, Διαμεσολαβητής, Κοινοβούλιο, δικηγορικοί σύλλογοι), έργα σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης, και έργα που επικεντρώνονται στα δικαιώματα των γυναικών και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Το προσφάτως εγκριθέν εθνικό πρόγραμμα ΜΠΒ 2015 περιλαμβάνει δράση ύψους 17,9 εκατ. ευρώ για τη στήριξη του δικαστικού συστήματος με σκοπό την ενίσχυση της ανεξαρτησίας, της αμεροληψίας, της αποτελεσματικότητας και της απονομής της δικαιοσύνης. Όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, το πρόγραμμα περιλαμβάνει 18,9 εκατ. ευρώ που αποσκοπούν στην ενίσχυση βασικών θεσμών καθώς και στη στήριξη των προσπαθειών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών. Η δράση στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων θα παράσχει στήριξη στην Τουρκία για την εφαρμογή των σχετικών απαιτήσεων και παράλληλα θα συμβάλει στις προσπάθειες για την υποδοχή προσφύγων από τη σύγκρουση στη Συρία (112 εκατ. ευρώ). Με μια αυτοτελή δράση ύψους 4,7 εκατ. ευρώ, θα υποστηριχθεί η κοινωνική ένταξη των εσωτερικά εκτοπισμένων στην επαρχία Van.

Τα έργα του ΕΜΔΔΑ στην Τουρκία επικεντρώνονται στα πλέον κρίσιμα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τη χώρα, στα οποία συμπεριλαμβάνεται η ελευθερία της έκφρασης και της ανεξαρτησίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης, η βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, η καταπολέμηση των βασανιστηρίων και της ατιμωρησίας, η προστασία και ο σεβασμός της πολιτιστικής πολυμορφίας, των ευάλωτων ομάδων και των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και η ενίσχυση της πολιτικής εκπροσώπησης και συμμετοχής στην κοινωνία, ιδίως για τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες (συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των ΛΟΑΔΜ, των Ρομά και της νεολαίας). Κατά τη διάρκεια του Δεκεμβρίου 2015, βρίσκονταν σε εξέλιξη 33 έργα στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΜΔΔΑ για την Τουρκία. Είκοσι δύο νέες συμβάσεις έργων υπογράφηκαν τον Δεκέμβριο του 2015, συνολικού ύψους 3 εκατ. ευρώ. Τα νέα έργα καλύπτουν πολλούς κρίσιμους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων· δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ· δικαιώματα των γυναικών και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών· μειονότητες και πρόσφυγες. Το ΕΜΔΔΑ αναμένεται επίσης να διαδραματίσει ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης στη Συρία, σε συνεργασία με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για τα δικαιώματα των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο, των εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων και των μεταναστών εν γένει. Οι προτεραιότητες στον τομέα αυτό χαρακτηρίζονται από συνέπεια και συμπληρωματικότητα ως προς το έργο που έχει πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του ΜΠΒ, του μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (IcSP), καθώς και άλλων σημαντικών μέσων όπως το Καταπιστευματικό Ταμείο της ΕΕ.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015/20151110_report_turkey.pdf

Βοήθεια προς πολλαπλούς δικαιούχους

Στο πλαίσιο της βοήθειας προς πολλαπλούς δικαιούχους, εξακολουθούν να υλοποιούνται έργα στο πλαίσιο του ΜΠΒ 2012 και 2013 με αντικείμενο την προστασία και προαγωγή των μειονοτήτων (3,6 εκατ. ευρώ) και την παροχή περιφερειακής στήριξης για την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς (4,6 εκατ. ευρώ).

II. Χώρες ΕΟΧ/ΕΖΕΣ

Ελβετία

Η ενωσιακή στρατηγική για τα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά την Ελβετία επικεντρώνεται κυρίως στη συνεργασία και τη διατήρηση στενού διαλόγου με τη χώρα για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών (ΟΗΕ, Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΑΣΕ κ.λπ.) και σε συγκεκριμένες χώρες ανά τον κόσμο. Η Ελβετία διαδραματίζει ενεργό ρόλο στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, και έχει εκλεγεί μέλος για την περίοδο 2016-2018.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται στις ενωσιακές δραστηριότητες δημόσιας διπλωματίας και ενημέρωσης που υλοποιούνται στην Ελβετία, με σκοπό την ανάδειξη του ηγετικού ρόλου που διαδραματίζει σε παγκόσμιο επίπεδο η ΕΕ για την προάσπιση του παγκόσμιου θεματολογίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΔΑ), παρά τις διαφωνίες που έχει εκφράσει η Ελβετία σχετικά με ορισμένες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, διαπιστώνεται γενικά ότι οι αποφάσεις του εν λόγω Δικαστηρίου έχουν επηρεάσει θετικά τη νομολογία του Ομοσπονδιακού Ελβετικού Δικαστηρίου σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα του ανθρώπου και τον χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων του συντάγματος. Ωστόσο, μια ευρείας αποδοχής πρόταση της ελβετικής δεξιάς αποσκοπεί να καθιερώσει την υπεροχή του ελβετικού συντάγματος έναντι του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της ΕΣΔΑ, με στόχο την αυτόνομη προάσπιση των θεμελιωδών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων και, σύμφωνα με τους εισηγητές της πρότασης, τον σεβασμό της βούλησης του ελβετικού λαού. Ακολουθώντας μια κάπως πιο ήπια προσέγγιση, τον Δεκέμβριο, η Άνω Βουλή της Ελβετικής Ομοσπονδιακής Συνέλευσης συζήτησε πρόταση που είχε ήδη υπερψηφιστεί από την Κάτω Βουλή να ανατεθεί στο Ελβετικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο να εργαστεί σε όλα τα συναφή επίπεδα, και ιδίως στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, προκειμένου να αυξηθεί η συμμόρφωση με την αρχή της επικουρικότητας και η εφαρμογή της, και να διασφαλιστεί ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου λαμβάνει τα εθνικά νομικά συστήματα πιο συστηματικά υπόψη στη νομολογία του.

Νορβηγία

Δεδομένου ότι η ΕΕ και η Νορβηγία εφαρμόζουν παρόμοιους κανόνες όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, η σχετική ενωσιακή στρατηγική επικεντρώνεται κυρίως στη συνεργασία και τη διατήρηση στενού διαλόγου με τη Νορβηγία για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών (ΟΗΕ, Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΑΣΕ κ.λπ.) και σε συγκεκριμένες χώρες ανά τον κόσμο. Στη Νορβηγία, τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται στις δημόσιες δραστηριότητες διπλωματίας και ενημέρωσης της ΕΕ, με σκοπό την ανάδειξη του ηγετικού ρόλου της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο.

Γενικότερα, ο Διεθνής Χάρτης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και οι πολυάριθμες συμβάσεις και άλλες πράξεις για την προώθηση και την προστασία συγκεκριμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για παράδειγμα, όσον αφορά τις φυλετικές διακρίσεις, τα βασανιστήρια και τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών και των ατόμων με αναπηρία –σε συνδυασμό με την έννοια της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως ορίζεται στο προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου– αποτελεί τη βάση για την υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την πλευρά της Νορβηγίας, η οποία εξασφαλίζεται με διάφορα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας για την ανάπτυξη. Ενώ δεν υπάρχει κανένα τρέχον σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο σύνολό τους, υπάρχουν σχέδια για συγκεκριμένους τομείς, όπως π.χ. την εμπορία ανθρώπων, τα δικαιώματα των παιδιών και τα δικαιώματα των γυναικών. Τα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένουν στο επίκεντρο καθώς η νορβηγική κυβέρνηση αυξάνει την έμφαση σε θεματικά πεδία στα οποία η Νορβηγία θεωρείται ότι έχει ιδιαίτερα πλεονεκτήματα. Οι τομείς προτεραιότητας για τη νορβηγική αναπτυξιακή συνεργασία προς στήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων περιλαμβάνουν τη στήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κράτος δικαίου και τον αγώνα κατά των βασανιστηρίων και υπέρ της κατάργησης της θανατικής ποινής, την ελευθερία του λόγου και την ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης, την εταιρική κοινωνική ευθύνη, τον διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα με επιλεγμένες χώρες και την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρία, των αυτοχθόνων πληθυσμών και των λεσβιών, των ομοφυλόφιλων, των αμφιφυλόφιλων και των διεμφυλικών (ΛΟΑΔ).

Ισλανδία

Η Ισλανδία διαθέτει ολοκληρωμένο σύστημα διασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όσον αφορά την ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών, η Ισλανδία προώθησε ενεργά και προσυπέγραψε πρωτοβουλίες του ΟΗΕ και άλλες διεθνείς πρωτοβουλίες για την προαγωγή του ρόλου των ανδρών στην ισότητα των φύλων. Στις 14-15 Ιανουαρίου 2015, η Ισλανδία και το Σουρινάμ φιλοξένησαν τη λεγόμενη διάσκεψη «barbershop» στην έδρα του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη, με σκοπό την ενθάρρυνση των ανδρών να αναλάβουν πιο ενεργό ρόλο στη συζήτηση περί ίσων δικαιωμάτων μεταξύ ανδρών και γυναικών. Σε περιφερειακό επίπεδο, η Ισλανδία έχει συμβάλει στις εργασίες του Συμβουλίου της Αρκτικής σχετικά με τα θέματα αυτά.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται στις δημόσιες δραστηριότητες διπλωματίας και ενημέρωσης της ΕΕ στην Ισλανδία, με σκοπό την ανάδειξη του ηγετικού ρόλου της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο.

Αγία Έδρα

Υπάρχουν αρκετά συχνές και χρήσιμες επαφές με την Αγία Έδρα στο πλαίσιο πολυμερών φόρουμ για διάφορα θέματα που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, στον ΟΑΣΕ και στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την προαγωγή και την προστασία της ελευθερίας θρησκευτικής συνείδησης ή πεποιθήσεων έχουν όλο και μεγαλύτερη σημασία ως βάση για συνεργασία, δεδομένου ότι το Βατικανό εκφράζει τη βαθειά του ανησυχία για τους εντεινόμενους διωγμούς εναντίον χριστιανών σε διάφορα μέρη του κόσμου.

Ανδόρα, Λιχτενστάιν, Μονακό, Άγιος Μαρίνος

Δεδομένου ότι η ΕΕ και η Ανδόρα, το Λιχτενστάιν, το Μονακό και ο Άγιος Μαρίνος ακολουθούν κοινές αρχές όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, η στρατηγική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα επικεντρώνεται πρωτίστως στον συντονισμό με αυτές τις χώρες κατά τον χειρισμό ζητημάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών (ΟΗΕ, Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΑΣΕ κ.λπ.). Η ΕΕ συμμετέχει επίσης στην καθολική περιοδική εξέταση (ΚΠΕ) σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες αυτές στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

III. Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας

Το 2015, η κοινή ανακοίνωση σχετικά με την αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ) επιβεβαίωσε τη δέσμευση της ΕΕ να προάγει και να προασπίζει τον οικουμενικό και αδιαίρετο χαρακτήρα όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τόσο στο εσωτερικό της όσο και στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης με χώρες από όλες τις περιοχές. Υπογράμμισε τη διαρκή σημασία της χρηστής διακυβέρνησης, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τόνισε την ανάγκη για την εξασφάλιση ανεξάρτητων και αποτελεσματικών δικαστικών συστημάτων ως προτεραιότητα για την ΕΕ στην περιοχή της γειτονίας της. Η ελευθερία της έκφρασης, η πολυφωνία και η ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης –συμπεριλαμβανομένου του ανοικτού και ελεύθερου Διαδικτύου– έχουν επίσης χαρακτηριστεί ως βασικοί τομείς της αναθεώρησης της ΕΠΓ.

Κατά την αναθεώρηση της ΕΠΓ αναγνωρίστηκε ότι η προσέγγιση παροχής κινήτρων («δίνω περισσότερα για να πάρω περισσότερα») λειτούργησε επιτυχώς ως προς τη στήριξη μεταρρυθμίσεων στους τομείς της χρηστής διακυβέρνησης, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπου υπήρχε δέσμευση των εταίρων για τις εν λόγω μεταρρυθμίσεις. Ωστόσο, χωρίς πολιτική βούληση, δεν αποτέλεσε αρκετά ισχυρό κίνητρο δέσμευσης για μεταρρύθμιση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η ΕΕ θα διερευνήσει αποτελεσματικότερους τρόπους για να επιτύχει βασικές μεταρρυθμίσεις με τους εταίρους της, μεταξύ άλλων, με τη συμμετοχή πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών φορέων.

Ως εκ τούτου, η ΕΕ επιβεβαίωσε το 2015 ότι θα συνεργάζεται με όλους τους εταίρους, στο πλαίσιο συμμετοχικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, μεταξύ άλλων, σε τομείς στους οποίους οι εμπειρίες μπορεί να είναι διαφορετικές. Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία θα εξακολουθήσουν να βρίσκονται στο θεματολόγιο του πολιτικού διαλόγου της ΕΕ με όλους τους εταίρους σε αμοιβαία συμφωνημένη μορφή. Με αυτές τις καθορισμένες δεσμεύσεις, κατά την αναθεώρηση της ΕΠΓ τονίστηκαν επίσης η ανάγκη εξεύρεσης νέων τρόπων για την αποτελεσματικότερη προώθηση των οικουμενικών αξιών και η πρόθεση της ΕΕ να καταβάλει περισσότερες προσπάθειες για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και την επέκταση της συνεργασίας της στα ενδιαφερόμενα μέλη της κοινωνίας των πολιτών με την ευρύτερη έννοια του όρου, καθώς και στους κοινωνικούς εταίρους.

Αρμενία

Η διμερής συνεργασία και ο πολιτικός διάλογος ΕΕ-Αρμενίας στον τομέα αυτό επικεντρώνονται στην προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και στη συνεχή βελτίωση των δημοκρατικών θεσμών, του δικαστικού συστήματος και του κράτους δικαίου, στη χρηστή διακυβέρνηση, στην καταπολέμηση της διαφθοράς και στην ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών. Παρότι η Αρμενία καταβάλλει ορισμένες προσπάθειες να επιλύσει τα ζητήματα που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η κύρια αδυναμία της παραμένει η θέσπιση και ορθή εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και της νομοθεσίας.

Η ΕΕ διατηρεί τακτικό και ενεργό διάλογο σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα με την Αρμενία σε διάφορα φόρουμ, συμπεριλαμβανομένου ετήσιου διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο διάλογος του 2015 αναβλήθηκε για τεχνικούς λόγους και προβλέπεται να πραγματοποιηθεί τον Μάρτιο του 2016 στο Ερεβάν.

Σε τοπική δήλωση από κοινού με τους αρχηγούς αποστολών της ΕΕ, η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία της για τις εικαζόμενες παρατυπίες του δημοψηφίσματος της 6ης Δεκεμβρίου σχετικά με τη συνταγματική μεταρρύθμιση και ενθάρρυνε τις αρχές να μεριμνήσουν για τη δέουσα διερεύνηση της υπόθεσης.

Προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι οι μεταρρυθμίσεις θα έχουν τεθεί σε εφαρμογή εγκαίρως πριν από τις επόμενες εκλογές, η ΕΕ συνέχισε να ενθαρρύνει την Αρμενία να εφαρμόσει τις συστάσεις που εξέδωσε ο ΟΑΣΕ/ODIHR το 2012 και το 2013 ιδίως όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο. Η ΕΕ κάλεσε επίσης την Αρμενία να λάβει υπόψη την έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων του ODIHR σχετικά με το δημοψήφισμα (δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 2016). Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ παρέχει ορισμένη χρηματοδοτική συνδρομή για τις εκλογές στην Αρμενία.

Η ΕΕ τόνισε την ανάγκη να εξασφαλισθεί η ισότητα ευκαιριών και η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική ζωή καθώς επίσης και σε υψηλότερα επίπεδα της διοίκησης. Η ΕΕ παρέχει στήριξη για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και συνεχίζει να υποστηρίζει τη θέσπιση νομοθεσίας για την έμφυλη/οικογενειακή βία. Οι συνθήκες στις φυλακές εξακολουθούν να προκαλούν ανησυχία, όπως και η κακομεταχείριση κατά την προφυλάκιση. Η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει την ευθυγράμμιση των συνθηκών κράτησης στις φυλακές με τα πρότυπα της Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων (CPT). Κάποια περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε όσον αφορά την ανάπτυξη σχεδίου δράσης για τη μεταρρύθμιση του σωφρονιστικού συστήματος, σύμφωνα με τις συστάσεις της CPT και την κατασκευή νέας φυλακής σύμφωνα με τα πρότυπα CPT, με συγχρηματοδότηση της ΕΕ.

Το σχέδιο νόμου για τη σύσταση υπηρεσίας δικαστικών επιμελητών στην Αρμενία δεν υπερψηφίστηκε. Θέματα που εξακολουθούν να προκαλούν προβληματισμό είναι η ανάγκη να διασφαλιστεί ο σεβασμός της αρχής της μη διάκρισης και να θεσπιστεί ολοκληρωμένη νομοθεσία κατά των διακρίσεων με στόχο την προστασία των δικαιωμάτων των ευαίσθητων ομάδων όπως των ατόμων με αναπηρία και των ΛΟΑΔΜ και να εφαρμοστεί αποτελεσματικά η νομοθεσία για ίσα δικαιώματα, να οριστικοποιηθεί το σχέδιο νόμου για την ελευθερία συνείδησης και θρησκείας. Η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει τις μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης και συγκεκριμένα τόνισε ότι πρέπει να ενισχυθούν η πρόληψη και η καταπολέμηση της διαφθοράς και να εντατικοποιηθεί η μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα και της επιβολής του νόμου και να βελτιωθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στο δικαστικό σύστημα

Κατά τη διάρκεια του 2015, η ΕΕ συνέχισε να διευκολύνει τον διαρθρωτικό διάλογο μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και των αρχών. Η ΕΕ συνέχισε τις τακτικές διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών και την παροχή οικονομικής στήριξης σε έργα τα οποία υλοποιούνται από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Εν τω μεταξύ το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία (European Endowment for Democracy) παρέχει υποστήριξη στις οργανώσεις βάσης. Από κοινού με την UNICEF, η ΕΕ παρείχε στήριξη για την αποϊδρυματοποίηση παιδιών. Τα παιδιά παρέμειναν μία από τις πλέον φτωχές ομάδες της κοινωνίας (36,2 %), και ειδικότερα τα παιδιά με αναπηρία είναι πιο πιθανό να ζουν σε συνθήκες φτώχειας.

Η ΕΕ συνέχισε να παρέχει σημαντική στήριξη για να ενισχυθεί η ανεξαρτησία και ο επαγγελματισμός του δικαστικού συστήματος της Αρμενίας. Αυτό περιλαμβάνει δημοσιονομική στήριξη και ένα κοινό έργο με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας έχει επίσης διαθέσει πρόγραμμα δημοσιονομικής στήριξης 12 εκατ. ευρώ στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων, στηρίζοντας την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Η Αρμενία στηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ). Το ΕΜΔΔΑ συνεχίζει να συνεισφέρει στην ανάπτυξη της δημοκρατίας και του σεβασμού όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών μέσω της προώθησης των δικαιωμάτων των γυναικών, των δικαιωμάτων των νέων, των δικαιωμάτων των προσφύγων (ιδίως των Συροαρμενίων), του κράτους δικαίου, και της δημοσιογραφίας των πολιτών.

Αζερμπαϊτζάν

Οι κύριες προτεραιότητες της ΕΕ στο Αζερμπαϊτζάν παραμένουν η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία του συνέρχεσθαι, η ανάπτυξη μιας λειτουργικής κοινωνίας των πολιτών και το κράτος δικαίου. Το 2015 πολλοί ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καταδικάστηκαν και συρρικνώθηκε ο ζωτικός χώρος της κοινωνίας των πολιτών λόγω της πολύ περιοριστικής και δαιδαλώδους νομοθεσίας σχετικά με τις ΜΚΟ. Όσον αφορά την καταδίκη ορισμένων ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ προέβη σε δηλώσεις εκφράζοντας τις ανησυχίες της σχετικά με τις βαριές ποινές που τους επιβλήθηκαν και τη δικαστική διαδικασία συνολικά – συμπεριλαμβανομένης της ανισότητας των μέσων– και καλώντας το Αζερμπαϊτζάν να συμμορφωθεί πλήρως με τις διεθνείς δεσμεύσεις του και να εργασθεί προς την κατεύθυνση της εγκαθίδρυσης εμπιστοσύνης στην ανεξαρτησία του δικαστικού του συστήματος. Η ΕΕ εξέδωσε επίσης δηλώσεις σχετικά με την υπό όρους αποφυλάκιση των ακτιβιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Leyla και Arif Yunus για λόγους υγείας.

Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κ. Λαμπρινίδης, πραγματοποίησε επίσκεψη στο Αζερμπαϊτζάν τον Φεβρουάριο του 2015 κατά τη διάρκεια της οποίας συναντήθηκε με τον Πρόεδρο κ. İlham Aliyev και ορισμένους υπουργούς (συμπεριλαμβανομένου του Υπουργού Εξωτερικών, κ. Mammadyarov), τη Διαμεσολαβήτρια και εκπροσώπου της κοινωνίας των πολιτών. Ο ΕΕΕΕ εξέφρασε την έντονη ανησυχία της ΕΕ για την επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσπάθησε να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη και τον διάλογο που απαιτούνται για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, ζητώντας ιδίως τη δίκαιη μεταχείριση και την απελευθέρωση των υπό κράτηση ατόμων και την ταχεία έγκριση κανονισμών που θα επιτρέπουν τη διαφανή και απρόσκοπτη χρηματοδότηση και λειτουργία των ΜΚΟ. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης ο ΕΕΕΕ επισκέφθηκε κατόπιν αιτήματός του τρεις κρατούμενους συνείδησης.

Ο Επίτροπος για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και τις Διαπραγματεύσεις για τη Διεύρυνση κ. Hahn και ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κ. Tusk επισκέφθηκαν το Μπακού τον Απρίλιο και τον Ιούλιο, όπου συζήτησαν μεταξύ άλλων, ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Αζερμπαϊτζάν.

Η δευτερογενής νομοθεσία για τις ΜΚΟ σχετικά με την επίσημη καταχώριση των επιχορηγήσεων καθώς και το δικαίωμα ξένων χορηγών βοήθειας να παρέχουν επιχορηγήσεις στο Αζερμπαϊτζάν ψηφίστηκε στις 4 Δεκεμβρίου. Μετά τις σημαντικές καθυστερήσεις που είχαν έντονο αρνητικό αντίκτυπο στη χρηματοδότηση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, οι νέοι κανόνες καθιστούν πολύπλοκότερη την παροχή επιχορηγήσεων από ξένους χορηγούς – συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ– και επιβαρύνουν με πρόσθετο διοικητικό φόρτο τις εν λόγω οργανώσεις.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ συνέχισε τον τακτικό θεματικό της διάλογο με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών κλήθηκαν τακτικά να συναντήσουν αξιωματούχους που επισκέφθηκαν τη χώρα από τις Βρυξέλλες ή άλλες πρωτεύουσες, συμπεριλαμβανομένων επισκέψεων υψηλού επιπέδου, για να τους ενημερώσουν σχετικά με την κατάσταση της χώρας. Μια σειρά συνεδριάσεων με ανεξάρτητες ΜΚΟ πραγματοποιήθηκε επίσης σε διμερή βάση σχετικά με ειδικά θέματα. Η ΕΕ έθεσε επίσης επί τάπητος τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία σε συνομιλίες με το Αζερμπαϊτζάν, με διάφορες αφορμές. Ωστόσο, ο ετήσιος διάλογος ΕΕ-Αζερμπαϊτζάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα, μία από τις βασικότερες πλατφόρμες συζήτησης για την ΕΕ και το Αζερμπαϊτζάν, δεν πραγματοποιήθηκε το 2015. Ο διάλογος είχε προγραμματιστεί αρχικά για τον Νοέμβριο του 2014 αλλά μετά από μια πρώτη αναβολή η συνάντηση αναβλήθηκε εκ νέου και επ' αόριστον από το Αζερμπαϊτζάν (αναμένεται να διεξαχθεί τον Οκτώβριο του 2016). Σε μια κοινή προσπάθεια, η αντιπροσωπία της ΕΕ και κράτη μέλη της ΕΕ συνέχισαν την παρακολούθηση αρκετών δικών και νέων υποθέσεων, αξιολογώντας παράλληλα τη συμμόρφωση με δίκαιες και διαφανείς διαδικασίες. Η αντιπροσωπία της ΕΕ ήταν υπεύθυνη για τον συντονισμό επί των εν λόγω ζητημάτων και για την κοινή επακολούθηση των αξιολογήσεων μετά την έκδοση των δικαστικών αποφάσεων. Η αντιπροσωπία της ΕΕ διατήρησε επίσης στενή επαφή και επικοινωνία με τις αρχές σχετικά με συγκεκριμένες υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένης αυτής των ακτιβιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Leyla και Arif Yunus. Η αντιπροσωπεία επισκέφθηκε επίσης αρκετούς κρατούμενους, συμπεριλαμβανομένων των ηγετών του κόμματος REAL Ilgar Mammedov και Hilal Mammedov. Παρέμεινε σε στενή επαφή με τα μέλη της οικογένειας και τους δικηγόρους ορισμένων κρατούμενων, και έδωσε συνέχεια σε πληροφορίες που έλαβε σχετικά με τις συνθήκες στις φυλακές, συμπεριλαμβανομένων καταγγελιών για ξυλοδαρμούς και κακοποίηση των φυλακισμένων ακτιβιστών. Η ΕΕ συνέχισε να καλεί το Αζερμπαϊτζάν να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ιδίως όσον αφορά τη σύλληψη του Ilgar Mammedov.

Το Αζερμπαϊτζάν πραγματοποίησε κοινοβουλευτικές εκλογές την 1η Νοεμβρίου, στις οποίες δεν συμμετείχαν τα κυριότερα κόμματα της αντιπολίτευσης, καθώς έκριναν ότι δεν ήταν δυνατή η διασφάλιση ισότιμης συμμετοχής όλων των κομμάτων. Αντιπροσωπία της ΡΑΡΕ επέτρεψε τις εκλογές. Καθώς δεν επετεύχθη συμφωνία σχετικά με τον αριθμό των παρατηρητών, ο ΟΑΣΕ/ΟΔΙΗΡ αποφάσισε να μην στείλει αποστολή παρακολούθησης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επίσης δεν απέστειλε εκλογικούς παρατηρητές. Η ΕΕ εξέδωσε δήλωση σχετικά με τις εκλογές στο Αζερμπαϊτζάν σημειώνοντας την ανάγκη το Αζερμπαϊτζάν να εφαρμόσει τις πρότερες συστάσεις του ΟΑΣΕ/ΟΔΙΗΡ και δηλώνοντας ότι προσβλέπει στη συνέχιση της συνεργασίας με τα θεσμικά όργανα του Αζερμπαϊτζάν προς όφελος όλων των πολιτών.

Στις 28 Δεκεμβρίου, επονομαζόμενη «ημέρα αλληλεγγύης», ο Πρόεδρος Aliyev υπέγραψε την καθιερωμένη πράξη απονομής χάριτος σε κρατούμενους, χωρίς ωστόσο να συμπεριλάβει κανέναν ακτιβιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ούτε δημοσιογράφο.

Απουσία κανόνων για την επίσημη καταχώριση των χορηγών βοήθειας και των επιχορηγήσεων κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους, η χρηματοδοτική συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών το 2015 ήταν περιορισμένη, με αποτέλεσμα η ΕΕ να στερηθεί έναν από τους βασικούς της εταίρους για την προώθηση των ενωσιακών αξιών και προτύπων.

Ένα έργο που χρηματοδοτεί η ΕΕ και υλοποιεί η κοινωνία των πολιτών εξακολούθησε τις εργασίες οικοδόμησης ικανοτήτων στον τομέα της ισότητας των φύλων, της χειραφέτησης των γυναικών και της συμμετοχής τους στην κοινωνική ζωή, καθώς και σχετικά με τα νομικά δικαιώματα, τις επικοινωνιακές δεξιότητες, τους μηχανισμούς συμμετοχής, και τις επιχειρηματικές δεξιότητες των γυναικών σε επίπεδο τοπικών κοινωνιών.

Η συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης στο πλαίσιο του περιφερειακού προγραμματικού πλαισίου συνεργασίας χαρακτηρίστηκε από την υλοποίηση διαφόρων δράσεων ανάπτυξης ικανοτήτων σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης, την αποτελεσματικότητα του δικαστικού σώματος και την κατάρτιση των ασκούντων νομικά επαγγέλματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Μια σειρά προγραμμάτων αδελφοποίησης άρχισαν ή συνεχίστηκαν, αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη των κρατών μελών της ΕΕ σε θέματα όπως η ενίσχυση του θεσμού του Διαμεσολαβητή και των περιφερειακών του κέντρων ώστε να διασφαλιστεί η εκτέλεση της εντολής του σε σχέση με τον εθνικό προληπτικό μηχανισμό, τα δικαιώματα του παιδιού, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, τα δικαιώματα των ηλικιωμένων και το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες· η συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Προστασίας για την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων και μειονεκτουσών ομάδων· η συνεργασία με το δημόσιο ταμείο κοινωνικής προστασίας κατά την κατάρτιση της νομοθεσίας σχετικά με το κεφαλαιοποιητικό τμήμα των συντάξεων και τα ιδιωτικά συνταξιοδοτικά ταμεία.

Αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη της UNICEF, η ΕΕ συνέχισε να εργάζεται για την προαγωγή της πρόσβασης των παιδιών στη δικαιοσύνη και το κράτος δικαίου μέσω νομοθετικής ανάλυσης· μέσω της βελτίωσης της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων όσον αφορά τη δικαιοσύνη για τα παιδιά και ζητήματα δικαιοσύνης ανηλίκων· μέσω της παροχής νομικής συνδρομής, νομικής εκπροσώπησης και υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης για τα ευάλωτα παιδιά και τις οικογένειές τους· μέσω της εκτίμησης αναγκών για ανάπτυξη ικανοτήτων στην Εθνική Ομάδα Πρόληψης (NPG) του γραφείου του Διαμεσολαβητή, ειδικά στο πλαίσιο της εντολής του για ανεξάρτητο έλεγχο του σεβασμού των δικαιωμάτων των παιδιών σε δομές όπου φιλοξενούνται παιδιά· και, τέλος, μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων για τα μέλη της NPG.

Λευκορωσία

Το 2015, η συνολική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λευκορωσία εξακολούθησε να χαρακτηρίζεται από συστηματικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δεν πραγματοποιήθηκαν νομοθετικές αλλαγές για την άρση των περιορισμών στην ελευθερία του συνέρχεσθαι, του συνεταιρίζεσθαι και των μέσων ενημέρωσης. Στο δεύτερο εξάμηνο του έτους έγιναν θετικά βήματα από την πλευρά της Λευκορωσίας. Μεταξύ αυτών ήταν και η πρόταση της Λευκορωσίας να επανεκκινηθεί ο διάλογος ΕΕ-Λευκορωσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα που είχε διακοπεί το 2009. Ο διάλογος πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο στις Βρυξέλλες. Τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν μεταξύ άλλων τα εξής: ελευθερία της έκφρασης, του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, κατάργηση της θανατικής ποινής και καταπολέμηση των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης, δημιουργία εθνικού ιδρύματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα δικαιώματα του παιδιού και πολυμερή ζητήματα.

Οι τροποποιήσεις του νόμου για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2015 αύξησαν στον κρατικό έλεγχο επί της διάδοσης πληροφοριών μέσω του Διαδικτύου και μέσω παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης. Το Υπουργείο Πληροφοριών έχει δικαίωμα να επιβάλλει το κλείσιμο ενός ειδησεογραφικού μέσου μετά από δύο προειδοποιήσεις.

Στις 22 Αυγούστου αποφυλακίστηκαν όλοι οι εναπομείναντες πολιτικοί κρατούμενοι, ορισμένοι εκ των οποίων είχαν φυλακισθεί μετά τα επεισόδια που ακολούθησαν τις προεδρικές εκλογές. Η ΕΕ χαιρέτισε αυτή την κίνηση που αναμενόταν επί μακρόν και αποφάσισε να αναστείλει τα περιοριστικά μέτρα της ΕΕ, εν μέρει και προσωρινώς, στο τέλος Οκτωβρίου, για χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών. Η ΕΕ εμμένει στην έκκλησή της να αποκατασταθούν τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα των πρώην πολιτικών κρατουμένων.

Ο Πρόεδρος της Λευκορωσίας Alexander Lukashenko επανεξελέγη στις 11 Οκτωβρίου με το 83,5 % των ψήφων. Η Λευκορωσία συνεργάστηκε πλήρως με τον ΟΑΣΕ/ODIHR για την διοργάνωση της αποστολής παρακολούθησης της εκλογικής διαδικασίας. Ο ΟΑΣΕ/ODIHR, στο προκαταρκτικό του πόρισμα, έκρινε ότι η Λευκορωσία θα πρέπει ακόμα να διανύσει σημαντική απόσταση έως την εκπλήρωση των δεσμεύσεών της έναντι του ΟΑΣΕ για δημοκρατικές εκλογές. Οι περισσότερες παραβιάσεις που καταγράφηκαν αφορούν αυθαίρετες αποφάσεις σχετικά με την εγγραφή υποψηφίων, τον αποκλεισμό εκπροσώπων της αντιπολίτευσης από τις εκλογικές επιτροπές, και την ανεπάρκεια της διαδικασίας καταμέτρησης και άθροισης των ψήφων. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι οι εκλογές διεξήχθησαν σε ειρηνική ατμόσφαιρα και ότι οι αρχές δεν κατέφυγαν στη χρήση βίας όταν βρέθηκαν αντιμέτωπες με παράτυπες συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας. Ωστόσο, οι διοργανωτές των συλλαλητηρίων της αντιπολίτευσης διώχθηκαν βάσει του κώδικα διοικητικών παραβάσεων.

Κανένα νέο εγγεγραμμένο πολιτικό κόμμα δεν έχει ιδρυθεί στη Λευκορωσία από το 2000. Τα μέλη των μη εγγεγραμμένων οργανώσεων τελούν υπό τη διαρκή απειλή διώξεων. Πολλές περιπτώσεις παρενόχλησης υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αναφέρθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Οι πιέσεις προς τους δημοσιογράφους ήταν σημαντικές κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους, με βαριά πρόστιμα σε ανεξάρτητους δημοσιογράφους για τη συνεργασία τους με ξένα μέσα ενημέρωσης χωρίς διαπίστευση, η οποία έτσι κι αλλιώς χορηγείται δύσκολα. Κατά το διάστημα πριν από τις προεδρικές εκλογές οι πιέσεις περιορίστηκαν. Μετά από κάποια προβλήματα στην αρχή του έτους, προς το τέλος του έτους κατέστη δυνατή η πρόσβαση χωρίς περιορισμούς σε ανεξάρτητους ειδησεογραφικούς ιστότοπους.

Η Λευκορωσία παραμένει η μόνη χώρα της Ευρώπης όπου ισχύει η θανατική ποινή. Το 2015 πραγματοποιήθηκε μία εκτέλεση παρά το γεγονός ότι εκκρεμούσε ακόμη η προσφυγή του εν λόγω θανατοποινίτη στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Η τύχη ενός ακόμη καταδικασθέντος σε θάνατο είναι άγνωστη. Δύο νέες καταδίκες σε θάνατο έλαβαν χώρα το 2015 και η ΕΕ προέβη σε δηλώσεις για αμφότερες τις περιπτώσεις, καλώντας τη Λευκορωσία να ανακοινώσει μορατόριουμ στην θανατική ποινή.

Οι συνθήκες κράτησης και η βαρβαρότητα από την πλευρά των αστυνομικών και των δεσμοφυλάκων εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα στη Λευκορωσία. Το 2015, για πρώτη φορά, διπλωμάτες της ΕΕ μπόρεσαν να επισκεφθούν ένα σωφρονιστικό κατάστημα. Μεταξύ των ΜΚΟ και των διεθνών οργανισμών, μόνο μία οργάνωση διαθέτει απεριόριστη πρόσβαση. Δεν έχουν διερευνηθεί καταγγελίες προηγούμενων ετών κατά της διοίκησης των φυλακών. Ορισμένοι ακτιβιστές περιέγραψαν τις προσωπικές τους εμπειρίες αστυνομικής βίας κατά τη σύλληψη (π.χ. «υπόθεση γκραφίτι» και μπλόγκερ Nikitsenka).

Το 2015, συμπεριλήφθηκε στον ποινικό κώδικα της Λευκορωσίας, και συγκεκριμένα στο άρθρο 128, ένας ορισμός των βασανιστηρίων με βάση τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων. Ωστόσο, η νομοθεσία της Λευκορωσίας δεν προβλέπει ποινικές κυρώσεις κατά των ενόχων σε υποθέσεις βασανιστηρίων ή κακής μεταχείρισης. Οι σπάνιες περιπτώσεις καταδίκης σε τέτοιες υποθέσεις βασίστηκαν στο άρθρο περί «υπέρβασης εξουσίας».

Η ΕΕ υπέβαλε το ψήφισμα που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ τον Ιούνιο, σύμφωνα με το οποίο παρατείνεται για περίοδο ενός έτους η θητεία του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λευκορωσία. Η Λευκορωσία συμμετείχε επίσης στην καθολική περιοδική εξέταση των Ηνωμένων Εθνών και έκανε δεκτές τις 168 από τις 259 συστάσεις.

Η ΕΕ συνέβαλε επίσης στην εξέταση της συμμόρφωσης της Λευκορωσίας με τη Σύμβαση 87 της ΔΟΕ για την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, κατά την 104η Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας.

Γεωργία

Το 2015, η Γεωργία σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας της με τα πρότυπα της ΕΕ, μεταξύ άλλων και στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως διαπιστώθηκε και κατά τον πρώτο διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα μετά την υπογραφή και την προσωρινή έναρξη ισχύος της συμφωνίας σύνδεσης.

Η ΕΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή της στρατηγικής της Γεωργίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην αύξηση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και στην εδραίωση του κράτους δικαίου, στην αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας και της ενδοοικογενειακής βίας και στην καταπολέμηση των διακρίσεων.

Στο πλαίσιο της έκθεσης της καθολικής περιοδικής εξέτασης του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, η αντιπροσωπία της ΕΕ συγκάλωσε και διοργάνωσε μια σειρά συνεδριάσεων με τις υπηρεσίες του ΟΗΕ και τα κράτη μέλη της ΕΕ καθώς και με βασικούς εταίρους όπως οι ΗΠΑ, η Ελβετία και η Τουρκία, αλλά και εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών. Τον Ιούλιο, το Υπουργείο Εξωτερικών της Γεωργίας υπέβαλε τη δεύτερη έκθεση για τη Γεωργία στο πλαίσιο του δεύτερου κύκλου της καθολικής περιοδικής εξέτασης.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα ήταν στο θεματολόγιο ΕΕ-Γεωργίας το 2015, με πολλές επισκέψεις υψηλού επιπέδου από την πλευρά της ΕΕ: του Προέδρου του Tusk τον Ιούλιο, της Υπατης Εκπροσώπου/Αντιπροέδρου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, της Mogherini, τον Νοέμβριο, και του Επιτρόπου για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και τις Διαπραγματεύσεις για την Διεύρυνση του Hahn, τον Ιανουάριο και τον Νοέμβριο. Ο διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα που διεξήχθη στην Τιφλίδα τον Ιούνιο ανέδειξε τη δέσμευση της χώρας για την επίτευξη διατηρήσιμης προόδου όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Γεωργία και τις αποσχισθείσες περιοχές, η οποία θα πρέπει να είναι προς όφελος των εσωτερικά εκτοπισμένων.

Η εφαρμογή της στρατηγικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σχετικό σχέδιο δράσης εξετάστηκαν επίσης στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Γεωργίας στις Βρυξέλλες τον Νοέμβριο. Η δέσμευση της Γεωργίας για την εκπλήρωση των κριτηρίων αναφοράς που σχετίζονται με το σχέδιο δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων (ΣΔΕΚΘ) αποτέλεσε κινητήρια δύναμη για μεταρρυθμίσεις. Τον Δεκέμβριο, η Επιτροπή δημοσίευσε την τέταρτη έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή του ΣΔΕΚΘ από τις γεωργιανές αρχές και κατέληξε σε θετική αξιολόγηση δηλώνοντας ότι εκπληρώθηκαν όλα τα κριτήρια και, άρα, είχαν αναληφθεί πολλές μείζονες μεταρρυθμίσεις.

Η Γεωργία έχει δρομολογήσει μια φιλόδοξη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, κυρίως προκειμένου να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας και να αναπτυχθούν αποτελεσματικά συστήματα για τη διεξαγωγή ερευνών και δικαστικών διαδικασιών. Αξίζει να σημειωθεί ο ολοένα σημαντικότερος ρόλος του Συνταγματικού Δικαστηρίου, μεταξύ άλλων και σε υψηλού επιπέδου υποθέσεις (π.χ. επιβεβαίωση του ορίου των εννέα μηνών όσον αφορά τη διάρκεια της προφυλάκισης με αφορμή την υπόθεση του πρώην δημάρχου της Τιφλίδας Gigi Ugulava).

Τον Σεπτέμβριο, το Κοινοβούλιο θέσπισε νόμο για τη μεταρρύθμιση της εισαγγελικής αρχής, με στόχο μεγαλύτερη διαφάνεια κατά την εκλογή του γενικού εισαγγελέα. Ένα άλλο σημαντικό βήμα ήταν η προσπάθεια δημιουργίας ενός ισόρροπου συστήματος επιβολής του νόμου χαρακτηριζόμενου από λογοδοσία, μέσω του διαχωρισμού των υπηρεσιών ασφαλείας από το Υπουργείο Εσωτερικών. Εκκρεμεί ακόμη η δημιουργία ενός ανεξάρτητου μηχανισμού για την εξέταση των κατηγοριών εναντίον των οργάνων επιβολής του νόμου. Σημειώθηκε επίσης σημαντική βελτίωση των συνθηκών κράτησης, όπως αποδεικνύεται από τη σημαντική μείωση των θανάτων στις φυλακές και την εξάλειψη των βασανιστηρίων. Η εφαρμογή των συστάσεων του ΣΔΕΚΘ οδήγησε σε σημαντικές αλλαγές στην πολιτική για τα ναρκωτικά (ο ποινικός κώδικας έχει τροποποιηθεί ώστε να γίνεται διάκριση μεταξύ αγοράς/κατοχής ναρκωτικών για προσωπική χρήση ή για πώληση σε τρίτους). Ωστόσο, οι υποχρεωτικές τοξικολογικές εξετάσεις δεν έχουν καταργηθεί.

Τον Ιούνιο του 2015, η Γεωργία ενέκρινε κώδικα δικαιοσύνης ανηλίκων που καλύπτει όλα τα παιδιά στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης και διοικητικών παραβάσεων, με αποτέλεσμα να μειωθεί ο αριθμός των ανηλίκων που στερούνται την ελευθερία τους. Ωστόσο, η κατάσταση των δικαιωμάτων των παιδιών παραμένει ανησυχητική, καθώς η βία κατά των παιδιών αντιμετωπίζεται με υπερβολική ανοχή και διαπιστώνεται νέα αύξηση των πρόωρων γάμων. Τον Νοέμβριο, το Κοινοβούλιο απαγόρευσε τον γάμο ανηλίκων, με εξαίρεση τα παιδιά ηλικίας μεταξύ 16 και 18 ετών που τελούν γάμο με τη συγκατάθεση του δικαστηρίου και μόνο σε περίπτωση εγκυμοσύνης ή γέννησης τέκνου.

Αν και ο ρόλος του Γραφείου του Διαμεσολαβητή έχει αναβαθμιστεί, πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες και την αποτελεσματική εφαρμογή της πολιτικής κατά των διακρίσεων στην πράξη. Πολλές υποθέσεις έχουν αποδείξει ότι οι αρχές επιβολής του νόμου δεν ερευνούν με σοβαρότητα και προορατικότητα τα κρούσματα ρητορικής μίσους.

Η νομοθεσία για την ισότητα των φύλων έχει ενισχυθεί και έχει συνδυαστεί με εκστρατείες ευαισθητοποίησης των πολιτών, αλλά η γεωργιανή κοινωνία παραμένει εξαιρετικά συντηρητική με βαθιά ριζωμένα στερεότυπα γύρω από το φύλο. Οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε μεγάλο βαθμό στην πολιτική ζωή, ιδίως σε βασικές θέσεις λήψης αποφάσεων, και η έκταση της ενδοοικογενειακής βίας και της βίας κατά των γυναικών είναι ανησυχητική.

Η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης παρέμεινε αυτή τη χρονιά υπό στενή διεθνή παρακολούθηση, ιδίως σε σχέση με τη μείζονα υπόθεση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του αντιπολιτευτικού τηλεοπτικού σταθμού Rustavi 2. Η αντιπροσωπία της ΕΕ εξέδωσε κοινή δήλωση μαζί με την πρεσβεία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και σε συμφωνία με τους επικεφαλής των αποστολών των κρατών μελών της ΕΕ στη Γεωργία, με την οποία καλούνται όλοι οι πολιτικοί παράγοντες να απόσχουν από κάθε ενέργεια ή δήλωση που θα μπορούσε να εμποδίσει την ψύχραιμη κρίση του δικαστηρίου στην υπόθεση Rustavi 2. Με εξαίρεση αυτή την υπόθεση που χαρακτηρίστηκε από σοβαρές πολιτικές προεκτάσεις, οι εργαζόμενοι στα μέσα ενημέρωσης εξακολούθησαν να επιτελούν το έργο τους με ανεξαρτησία.

Ενόψει των κοινοβουλευτικών εκλογών του 2016, το εκλογικό περιβάλλον είναι πολιτικά φορτισμένο. Η μεταρρύθμιση του εκλογικού συστήματος καθυστέρησε επειδή δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ του κυβερνητικού συνασπισμού και των κομμάτων της αντιπολίτευσης σχετικά με θεμελιώδεις αρχές. Τα όργανα επιβολής του νόμου δεν έχουν καταφέρει να αποτρέψουν ούτε να ερευνήσουν αποτελεσματικά τα περιστατικά βίας λόγω κομματικών διαφορών, για παράδειγμα στην γνωστή πλέον υπόθεση των επιθέσεων κατά δεκάδων περιφερειακών γραφείων του κόμματος ENM τον Νοέμβριο του 2015.

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις αποσχισθείσες περιοχές, οι οποίες δεν επιτρέπουν παρά περιορισμένο διεθνή έλεγχο, και σε χωριά πλησίον των διοικητικών συνόρων, αποτελεί πηγή συνεχιζόμενης ανησυχίας. Η λεγόμενη «μεθοριοποίηση» κατά μήκος των διοικητικών συνόρων εξακολουθεί να επιδεινώνει την ήδη δεινή οικονομική κατάσταση των κατοίκων αυτών των χωριών.

Γενικά, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στη Γεωργία επιδεικνύουν έντονη δράση και είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ο ζωτικός τους χώρος στο διάστημα πριν από τη διεξαγωγή των εκλογών. Οι εν λόγω οργανώσεις διαδραματίζουν επίσης ρόλο στην παρακολούθηση της εφαρμογής της συμφωνίας σύνδεσης.

Δημοκρατία της Μολδαβίας

Το 2015 η συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας εξακολούθησε να εφαρμόζεται προσωρινά, και σημειώθηκε γενικά πρόοδος όσον αφορά την προσέγγιση των νομοθεσιών σε τομείς που καλύπτονται από τη συμφωνία, αν και τα αποτελέσματα σε βασικούς τομείς μεταρρυθμίσεων, όπως το κράτος δικαίου, ήταν πιο περιορισμένα. Αρκετές κυβερνήσεις διαδέχθηκαν η μία την άλλη, και το έτος έληξε με εν εξελίξει διαβουλεύσεις για τη δημιουργία νέου κυβερνητικού συνασπισμού.

Οι τοπικές εκλογές του Ιουνίου 2015 έλαβαν θετική αξιολόγηση σε γενικές γραμμές από την περιορισμένη αποστολή του ΟΑΣΕ/ODIHR που αναπτύχθηκε στη Δημοκρατία της Μολδαβίας, παρά το γεγονός ότι έλαβαν χώρα σε ένα πλαίσιο πολιτικής αστάθειας, μόνο δύο ημέρες μετά την παραίτηση του πρωθυπουργού. Στην τελική της έκθεση, η αποστολή ΟΑΣΕ/ODIHR αναγνωρίζει ότι οι τοπικές εκλογές διεξήχθησαν αποτελεσματικά και ότι προσέφεραν στους ψηφοφόρους ευρεία δυνατότητα επιλογής. Εντούτοις, σημείωσε επίσης ότι η εμπιστοσύνη στην εκλογική διαδικασία δέχθηκε πλήγμα λόγω περιπτώσεων καταχρηστικής εφαρμογής των διατάξεων που διέπουν την εγγραφή προσωρινά διαμενόντων ψηφοφόρων στους εκλογικούς καταλόγους.

Ο εκλογικός κώδικας τροποποιήθηκε τον Απρίλιο του 2015, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της νομοθεσίας σχετικά με τις προεκλογικές εκστρατείες και τη χρηματοδότησή τους σε συμμόρφωση με προηγούμενες συστάσεις του ΟΑΣΕ/ODIHR και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Παρά τις θετικές αυτές εξελίξεις, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες αδυναμίες, όπως η απαγόρευση της χρήσης κρατικών και ξένων συμβόλων ή εικόνων και της συμμετοχής αλλοδαπών πολιτών σε εκστρατείες, που κατά τον ΟΑΔΕ συνιστούν δυσανάλογο περιορισμό.

Οι θετικές εξελίξεις του 2015 περιλαμβάνουν τον διορισμό του Συνηγόρου του Πολίτη (Διαμεσολαβητή), αν και ο εν λόγω θεσμός θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω, μεταξύ άλλων μέσω της δημιουργίας ενός αποτελεσματικού εθνικού μηχανισμού πρόληψης των βασανιστηρίων. Μια άλλη εξέλιξη ήταν η σύσταση κοινής ομάδας εργασίας μεταξύ του Κοινοβουλίου της Μολδαβίας και της Λαϊκής Συνέλευσης της Γκαγκαουζίας, σχετικά με την εφαρμογή του νόμου για την αναγνώριση του ειδικού καθεστώτος αυτονομίας της Γκαγκαουζίας. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η 27η Ιανουαρίου αναγνωρίστηκε ως ημέρα μνήμης του Ολοκαυτώματος και ότι έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος όσον αφορά την κατάρτιση του νέου σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και στρατηγικής για την ένταξη των εθνικών μειονοτήτων. Κατά την περίοδο αναφοράς, σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος στον τομέα της μεταρρύθμισης του τομέα της δικαιοσύνης και εξακολούθησαν να υπάρχουν αποδείξεις για διαφθορά στο δικαστικό σύστημα. Εξακολούθησαν να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με την παρατεταμένη προσωρινή κράτηση και τις κακές συνθήκες κράτησης. Η περίπτωση του Grigore Petrencu και έξι άλλων ακτιβιστών, οι οποίοι συνελήφθησαν με την κατηγορία της μαζικής διατάραξης της τάξης τον Σεπτέμβριο του 2015 και στους οποίους επιβλήθηκε προσωρινή κράτηση μακράς διάρκειας, εγείρει επίσης ερωτήματα όσον αφορά την ελευθερία του συνέρχεσθαι.

Σε γενικές γραμμές, η κατάσταση όσον αφορά την ελευθερία της έκφρασης και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης παρέμεινε καλή καθ' όλη τη διάρκεια του 2015, με ελεύθερη πρόσβαση σε μεγάλο αριθμό ΜΜΕ. Ωστόσο, διάφορα θέματα παραμένουν ανοικτά. Παρά τη νέα νομοθεσία σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των μέσων ενημέρωσης που εκδόθηκε το 2015, με την οποία βελτιώθηκε η διαφάνεια, εξακολουθεί να παρατηρείται υψηλός βαθμός συγκέντρωσης, γεγονός που περιορίζει την πολυφωνία των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Οι διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών συνεχίστηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ιδίως λόγω των γεγονότων που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο ετήσιος διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα διεξήχθη στο Chisinau τον Ιούνιο, παρέχοντας τη δυνατότητα για συζήτηση σχετικά με ζητήματα όπως η ελευθερία της έκφρασης και τα μέσα ενημέρωσης, η καταπολέμηση των διακρίσεων και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και η καταπολέμηση εγκλημάτων μίσους. Στο πλαίσιο της συνάντησης τέθηκε επίσης επί τάπητος η καταπολέμηση της ατιμωρησίας και της κακομεταχείρισης, περιλαμβανομένων των επανορθώσεων για τα θύματα.

Επίσης η ΕΕ χρηματοδότησε και οργάνωσε ένα σεμινάριο ΤΑΙΕΧ (τεχνική βοήθεια και ανταλλαγή πληροφοριών) με θέμα τη μεταρρύθμιση του συστήματος επιτροπείας, το οποίο στην τρέχουσα μορφή του περιορίζει τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία στον δημόσιο βίο. Η μεταρρύθμιση του συστήματος επιτροπείας συζητήθηκε εκ νέου κατά την ετήσια συνάντηση ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε επίπεδο εμπειρογνομόνων που πραγματοποιήθηκε στο Chisinau τον Νοέμβριο του 2015, με τη συμμετοχή του ΟΗΕ, του ΟΑΣΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η εν λόγω συνάντηση παρείχε επίσης τη δυνατότητα να συνεχιστούν οι συζητήσεις για διάφορα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον τομέα της δικαιοσύνης, των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Κατά τη διάρκεια του 2015, εξακολούθησαν να υλοποιούνται διάφορα έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της, συμπεριλαμβανομένων έργων που υποστηρίζουν την καταπολέμηση των διακρίσεων, τα δικαιώματα των ευάλωτων ομάδων (ηλικιωμένων, παιδιών, Ρομά, ατόμων με αναπηρία), την ισότητα των φύλων και την ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών, τα οποία ήταν επωφελή για διάφορες περιφέρειες της χώρας, συμπεριλαμβανομένης της Υπερδνειστερίας.

Ουκρανία

Οι προτεραιότητες της πολιτικής της ΕΕ σε σχέση με την Ουκρανία περιλαμβάνουν τη δικαστική μεταρρύθμιση και τη μεταρρύθμιση του εκλογικού συστήματος, τον σεβασμό της ελευθερίας της έκφρασης, του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, την απαγόρευση των διακρίσεων, την εξάλειψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τον σεβασμό των δικαιωμάτων των παιδιών, την αποκέντρωση και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η σύγκρουση στην ανατολική Ουκρανία και η παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης από τη Ρωσική Ομοσπονδία οδήγησε σε σημαντική επιδείνωση όσον αφορά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα εδάφη που δεν βρίσκονται υπό τον πραγματικό έλεγχο της κυβέρνησης, ενώ είχε επίσης αντίκτυπο στα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία συνολικά στη χώρα το 2015. Εκτός από τις άμεσες αρνητικές επιπτώσεις στα κοινωνικοοικονομικά δικαιώματα, ειδικότερα των πλέον ευάλωτων ομάδων όπως οι γυναίκες και τα παιδιά, η σύγκρουση οδήγησε επίσης σε περιορισμούς των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ελευθερίας της έκφρασης, του συνεταιρίζεσθαι, του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και της θρησκείας σε διάφορα τμήματα της Ουκρανίας.

Οι διεθνείς φορείς που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως για παράδειγμα η αποστολή παρακολούθησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ, έχουν καταγράψει σημαντικό αριθμό παραβιάσεων του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στις πληγείσες από τη σύγκρουση περιοχές της ανατολικής Ουκρανίας, κυρίως σε εδάφη που δεν βρίσκονται υπό τον πραγματικό έλεγχο της κυβέρνησης. Η ατιμωρησία των δραστών από όλες τις πλευρές εξακολουθεί να αποτελεί πηγή σοβαρών ανησυχιών και πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Λόγω των συγκρούσεων, η προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τουλάχιστον 1,4 εκατομμυρίων εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων ήταν μια από τις κυριότερες προκλήσεις που αντιμετώπισε η κυβέρνηση το 2015. Επιπλέον, η ουκρανική κυβέρνηση ανακοίνωσε επίσημα στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στον ΟΗΕ ότι, λόγω της κατάστασης έκτακτης ανάγκης στη χώρα, θα ενεργεί κατά παρέκκλιση ορισμένων από τις υποχρεώσεις που προβλέπει το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR) και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Επειδή τέτοιες παρεκκλίσεις περιορίζουν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είναι δικαιολογημένες μόνο σύμφωνα με το άρθρο 4 του ICCPR και το άρθρο 15 της ΕΣΔΑ, εφόσον πληρούνται ορισμένοι όροι. Όλα τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του καθεστώτος παρέκκλισης πρέπει να είναι αναλογικά και να μην εισάγουν διακρίσεις και η διάρκεια και το γεωγραφικό και θεματικό πεδίο εφαρμογής τους πρέπει να περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα που επιβάλλει η κατάσταση. Το κατά πόσο πληρούνται αυτοί οι όροι πρέπει να επανεξετάζεται σε τακτική βάση.

Στη Χερσόνησο της Κριμαίας, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών έχει επιδεινωθεί σημαντικά μετά την παράνομη προσάρτησή της στη Ρωσική Ομοσπονδία, ιδίως για τους ακτιβιστές υπέρ της Ουκρανίας, τους δημοσιογράφους και για την κοινότητα των Τατάρων της Κριμαίας. Τα μέλη των εν λόγω ομάδων υφίστανται, μεταξύ άλλων, αυθαίρετες ποινικές διώξεις και κατ' οίκον έρευνες, ενώ σε πολλές περιπτώσεις εξαφανίζονται με βίαιο τρόπο. Κατά την επίσκεψή της στην Ουκρανία στα τέλη Νοεμβρίου 2015, η ΥΕ/ΑΠ κα Mogherini συναντήθηκε με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και με ηγέτες των Τατάρων της Κριμαίας. Η ανησυχητική επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κριμαία κυριάρχησε στις δημόσιες ανακοινώσεις της ΕΕ, μεταξύ άλλων και σε συμπεράσματα και δηλώσεις του Συμβουλίου.

Οι τοπικές εκλογές διεξήχθησαν στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της ουκρανικής κυβέρνησης το φθινόπωρο του 2015. Σύμφωνα με παρατηρητές εκλογών διεθνών οργανώσεων, οι εκλογές ήταν σε γενικές γραμμές ανταγωνιστικές και καλά οργανωμένες και η προεκλογική εκστρατεία διεξήχθη με σεβασμό στις δημοκρατικές διαδικασίες. Ωστόσο, η ακεραιότητα της εκλογικής διαδικασίας και η εμπιστοσύνη του κοινού σε αυτή πρέπει να ενισχυθεί στο μέλλον, επιλύοντας ζητήματα όπως η έλλειψη δίκαιου εκλογικού νόμου, η υπέρ το δέον πολιτικοποιημένη εκλογική διοίκηση, η δυσανάλογη προβολή των υποψηφίων που υποστηρίζονται από την τάξη των ολιγαρχών στα μέσα ενημέρωσης, και η έλλειψη ισορροπίας μεταξύ των φύλων στο εκλογικό αποτέλεσμα.

Στον τομέα της ελευθερίας της έκφρασης και των μέσων ενημέρωσης, σημειώθηκε ικανοποιητική πρόοδος στην ευθυγράμμιση της νομοθεσίας με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Το κοινοβούλιο ενέκρινε ένα από τα πλέον προοδευτικά και μεγάλης εμβέλειας νομικά πλαίσια στην Ευρώπη σχετικά με τη διαφάνεια του ιδιοκτησιακού καθεστώτος. Ο νόμος για την αποκρατικοποίηση των κρατικών περιφερειακών έντυπων μέσων αποτελεί βήμα προόδου στην προώθηση της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης στη χώρα, με τη δημιουργία ενός ανταγωνιστικού περιβάλλοντος για τα ΜΜΕ και τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των συντακτικών και διαχειριστικών πολιτικών τους, όπως είναι η σταδιακή σύσταση ανεξάρτητου δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα.

Επιπλέον, το Κοινοβούλιο ενέκρινε τροποποιήσεις του κώδικα εργασίας που απαγορεύουν ρητά τις διακρίσεις βάσει σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, εναρμονίζοντάς τον με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ουκρανίας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τον Αύγουστο του 2015 ο Πρόεδρος Poroshenko εξέδωσε διάταγμα για την έγκριση της εθνικής στρατηγικής για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τον Νοέμβριο το υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή της στρατηγικής. Αυτά ήταν επίσης σημαντικά στοιχεία στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων και πρέπει να εξασφαλιστεί η ουσιαστική εφαρμογή τους.

Η Ουκρανία έχει υποβάλει δεύτερη δήλωση στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΔΠΔ) αποδεχόμενη τη δικαιοδοσία του επί των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και των εγκλημάτων πολέμου που διαπράχθηκαν στην ουκρανική επικράτεια από τις 20 Φεβρουαρίου 2014. Η προκαταρκτική έρευνα του ΔΠΔ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν στην πλατεία Μαϊντάν μεταξύ Νοεμβρίου 2013 και Φεβρουαρίου 2014 (διάστημα που καλύπτεται από την πρώτη δήλωση με την οποία η Ουκρανία αναγνώρισε τη δικαιοδοσία του ΔΠΔ το 2014) δεν μπορούν να θεωρηθούν εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, επισημαίνοντας ωστόσο ότι σημειώθηκαν σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ατιμωρησία και η έλλειψη προστασίας και δικαιοσύνης για τα θύματα εξακολουθούν να αποτελούν πηγή ανησυχίας. Σύμφωνα με τις εκθέσεις της Διεθνούς Συμβουλευτικής Ομάδας (IAP) του Συμβουλίου της Ευρώπης σε συνέχεια των ερευνών σχετικά με τα περιστατικά βίας που σημειώθηκαν στις συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας στην πλατεία Μαϊντάν και με τα τραγικά περιστατικά του Μαΐου 2014 στην Οδησό, η ουκρανική κυβέρνηση δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις της βάσει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η IAP αναγνώρισε ότι οι έρευνες αντιμετώπισαν σημαντικές προκλήσεις, αλλά κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αυτές οι προκλήσεις δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τις παραλείψεις που δεν αποτελούν αναγκαστική συνέπεια αυτών.

Η ΕΕ, από κοινού με τα κράτη μέλη της ΕΕ, εξακολούθησε να παρεμβαίνει ενεργά στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε συνεργασία με την κυβέρνηση της Ουκρανίας, καθώς και με τοπικούς και διεθνείς φορείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά τη διάρκεια του Ιουλίου 2015 πραγματοποιήθηκε ο διάλογος ΕΕ-Ουκρανίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο διάλογος διεξήχθη βάσει αναλυτικής ημερήσιας διάταξης, σε εναρμόνιση με τις ήδη συμφωνηθείσες προτεραιότητες πολιτικής. Οι συζητήσεις κάλυψαν ευρύ φάσμα θεμάτων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται οι εκλογές, η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και η ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικώς, η διασφάλιση της υποχρέωσης λογοδοσίας και της πολιτικής κατά των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ και των ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές, γλωσσικές, θρησκευτικές και εθνικές μειονότητες, καθώς και η επικύρωση του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου.

Η ΕΕ αναβάθμισε την υποστήριξή της προς το σχέδιο δράσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Ουκρανία 2015-2017, το οποίο αποτελεί κοινή πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης και των ουκρανικών αρχών και βασίζεται στις υποχρεώσεις της Ουκρανίας δυνάμει της συνθήκης. Επιπλέον, η ΕΕ υποστήριξε την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής της με χρήση εξωτερικών ενωσιακών μέσων όπως το ευρωπαϊκό μέσο για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ), ο ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας (ENPI) και ο μηχανισμός συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (IcSP).

Αίγυπτος

Το 2015 η Αίγυπτος κατηγορήθηκε για περιπτώσεις παρατεταμένης προσωρινής κράτησης, για παράτυπες και αυθαίρετες συλλήψεις, για βίαιες εξαφανίσεις, για αστυνομική βία και βασανιστήρια και θανάτους κατά την κράτηση, για παρενόχληση και φυλάκιση εκπροσώπων των μέσων ενημέρωσης, και για τις μαζικές καταδίκες εις βάρος των ηγετών της Μουσουλμανικής Αδελφότητας (συμπεριλαμβανομένου του πρώην Προέδρου Morsi και του Προέδρου του Κοινοβουλίου Katatny). Αναφέρθηκαν επίσης περιπτώσεις θανάσιμης χρήσης βίας σε επιδρομές της αστυνομίας. Οι πιέσεις που υφίστανται οι ΜΚΟ, π.χ. με επιτόπιους ελέγχους και ταξιδιωτικές απαγορεύσεις, αυξήθηκε. Η έκθεση της οργάνωσης Freedom House για την ελευθερία στο διαδίκτυο το 2015 (Freedom on the Net 2015) υποβάθμισε την Αίγυπτο κατατάσσοντάς την από «μερικώς ελεύθερη χώρα» στην κατηγορία «ανελεύθερη χώρα» λόγω της λογοκρισίας, των διώξεων και των επιθέσεων κατά δημοσιογράφων, καθώς και λόγω της παρακολούθησης των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Περαιτέρω, σύμφωνα με την Επιτροπή Προστασίας Δημοσιογράφων, η Αίγυπτος είχε τη δεύτερη χειρότερη θέση στον κόσμο όσον αφορά τη φυλάκιση δημοσιογράφων. Υπήρξαν επίσης περιπτώσεις παρενόχλησης και βίας κατά παράτυπων μεταναστών, ιδίως Σουδανών. Από την άλλη πλευρά, υπήρξαν βελτιώσεις στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών, ο Πρόεδρος έδωσε χάρη σε διαδηλωτές και το υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε έναν νόμο κατά του λαθρεμπορίου ο οποίος συνάδει με τα διεθνή πρότυπα.

Ενώ έχουν ληφθεί μέτρα από την κυβέρνηση, ιδίως με πρωτοβουλία του Προέδρου Sisi, για την προστασία των χριστιανικών μειονοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω δέσμευσης για την ανοικοδόμηση των εκκλησιών που υπέστησαν ζημιές το 2013, η ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν διασφαλίζονται· έχουν απαγγελθεί κατηγορίες για ασέβεια προς το Ισλάμ τόσο κατά άθεων όσο και κατά Χριστιανών, βάσει των νόμων κατά της βλασφημίας ή της περιφρόνησης της θρησκείας.

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Αίγυπτο και αναφέρθηκε εκτενώς στην κατάσταση που επικρατεί στη χώρα τόσο σε διμερές επίπεδο όσο και σε πολυμερή φόρουμ. Βασικά ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων τέθηκαν επί τάπητος σε ανώτατο επίπεδο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, καθώς και κατά τη διάρκεια επισκέψεων υψηλού επιπέδου από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την ΥΕ/ΑΠ, τον Σεπτέμβριο και τον Νοέμβριο. Η ΥΕ/ΑΕ τόνισε ιδίως την σημασία του σεβασμού του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και των ανοικτών και δημοκρατικών κοινωνιών ως το καλύτερο αντίδοτο κατά της ριζοσπαστικοποίησης. Τον Νοέμβριο, συνεδρίασε στο Κάιρο η πρώτη –μετά από μία πενταετία– υποεπιτροπή για πολιτικά θέματα (ανθρώπινα δικαιώματα, δημοκρατία καθώς και διεθνή και περιφερειακά θέματα), στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Αιγύπτου, κατά τη διάρκεια της οποίας η ΕΕ έθεσε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσπάθησε να αμβλύνει τις ανησυχίες της αιγυπτιακής πλευράς σχετικά με τη συμβατότητα της εθνικής ασφάλειας με μια προσέγγιση με βάση τα δικαιώματα.

Η κατάσταση στην Αίγυπτο αναφέρθηκε από την ΕΕ ως πηγή ανησυχίας στο πλαίσιο του ΣΑΔ τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο, με την επισήμανση ότι η εφαρμογή του Συντάγματος του 2014 συνιστά σημαντικό μέσο για τη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη διεύρυνση του πεδίου δράσης της κοινωνίας των πολιτών.

Τον Αύγουστο ο Πρόεδρος Sisi υπέγραψε νέο αντιτρομοκρατικό νόμο που διευρύνει τον ορισμό της τρομοκρατίας και προβλέπει ποινές που ξεκινούν από φυλάκιση και φτάνουν μέχρι θάνατο.

Η θανατική ποινή εξακολουθεί να ισχύει στην Αίγυπτο. Το 2015 καταδικάστηκαν σε θάνατο περίπου 405 άτομα, και εκτελέστηκαν τουλάχιστον 12. Σε αυτά περιλαμβάνονταν έξι εικαζόμενοι τζιχαντιστές.

Διάφορες ανεξάρτητες οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και φορείς σχετιζόμενοι με την Μουσουλμανική Αδελφότητα, εξακολούθησαν να υφίστανται κρατικές διώξεις. Περίπου 500 ΜΚΟ πιστεύεται ότι έπαψαν να λειτουργούν το 2015.

Αναφέρθηκαν επίσης συλλήψεις, επιθέσεις και εκτοπίσεις με θύματα μέλη της κοινότητας ΛΟΑΔΜ. Οι συλληφθέντες παραπέμφθηκαν σε πολλές περιπτώσεις σε δίκη όπου τους επιβλήθηκαν αυστηρές ποινές με συνοπτικές διαδικασίες αφού καταδικάστηκαν για ακολασία.

Σημειώθηκε κάποια πρόοδος στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών. Τον Νοέμβριο, ο Υπουργός Δικαιοσύνης ανακοίνωσε τη δημιουργία ειδικών δικαστηρίων για τις υποθέσεις βίας κατά των γυναικών, προκειμένου να διασφαλιστεί η ταχεία εκδίκασή τους. Δύο άτομα καταδικάστηκαν για ακρωτηριασμό γυναικείων γεννητικών οργάνων (FGM): είναι οι πρώτες καταδίκες από τότε που η Αίγυπτος ποινικοποίησε την πρακτική αυτή το 2008. Η πρακτική του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων φαίνεται να μειώνεται με αργό ρυθμό.

Είκοσι Σουδανοί πρόσφυγες δέχθηκαν πυρά στα σύνορα της Αιγύπτου με το Ισραήλ τον Νοέμβριο. Το συμβάν ανέδειξε τις ολοένα επιδεινούμενες συνθήκες για τους παράτυπους μετανάστες στα σύνορα της Αιγύπτου. Από την άλλη πλευρά, το υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε νόμο για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης που προβλέπει φυλάκιση και σημαντικά πρόστιμα για τους διακινητές και τους συνενόχους τους. Η ποινές φτάνουν μέχρι ισόβια κάθειρξη και πρόστιμα που ξεπερνούν τα 25 000 δολάρια ΗΠΑ. Το σημαντικό είναι ότι ο νόμος αυτός δεν ποινικοποιεί την παράτυπη μετανάστευση αλλά αντίθετα υποχρεώνει το κράτος να παρέχει προστασία στους παράτυπους μετανάστες σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Αιγύπτου. Η ΕΕ παρέχει επίσης στήριξη (μέσω επιχορηγήσεων) σε τομείς όπως είναι η χειραφέτηση των γυναικών και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τις γυναίκες, παρέχοντας νομικές υπηρεσίες σε γυναίκες και παιδιά. Η στήριξη της απασχόλησης των νέων, η προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, η στήριξη των οργανώσεων που ασχολούνται με ευάλωτες ομάδες (μετανάστες, πρόσφυγες, άτομα με αναπηρία κ.λπ.) είναι επίσης τομείς που λαμβάνουν στήριξη από την ΕΕ. Με τη βοήθεια των θεματικών της μέσων, η ΕΕ παρέσχε επίσης ζωτικής σημασίας χρηματοδοτική στήριξη σε Αιγύπτιους υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στις οργανώσεις τους.

Η ΕΕ έθεσε στις αιγυπτιακές αρχές ερωτήματα σχετικά με συγκεκριμένες περιπτώσεις σύλληψης, κράτησης ή καταδίκης δημοσιογράφων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και περιπτώσεις στις οποίες εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών δέχθηκαν ισχυρότατες πιέσεις. Η ΕΕ διατήρησε επίσης τακτικές επαφές με οργανώσεις που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και με υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων: η ΥΕ/ΑΠ συναντήθηκε με γνωστές οργανώσεις και υπερασπιστές τον Νοέμβριο στο Κάιρο. Η ΕΕ συνεργάστηκε ενεργά με την Αίγυπτο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της δεύτερης βάσει της καθολικής περιοδικής εξέτασης, καθώς και για τις προσκλήσεις προς τους ειδικούς εισηγητές του ΟΗΕ. Μια άτυπη ομάδα της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποίησε μηνιαίες συνεδριάσεις, στις οποίες συζητήθηκαν οι εξελίξεις και οι ανησυχίες σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και όπου κλήθηκαν να συμμετάσχουν μέλη του Εθνικού Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και άλλοι αρμόδιοι φορείς του τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ παρακολούθησε δίκες ακτιβιστών και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Επιπλέον, λόγω της σημασίας που έχει η εφαρμογή του Συντάγματος του 2014 για τη βελτίωση της κατάστασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, η ΕΕ συνέχισε να απευθύνει έκκληση για τη διεξαγωγή βουλευτικών εκλογών και διοργάνωσε αποστολή εκλογικών εμπειρογνομόνων για την αξιολόγηση της εκλογικής διαδικασίας και τη διατύπωση συστάσεων για τη βελτίωση του εκλογικού περιβάλλοντος και της εκλογικής διαδικασίας.

Η ΕΕ υλοποίησε το 2015 έργα με αντικείμενο την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα, τον διαπολιτισμικό διάλογο, την τοπική διακυβέρνηση και την πρόσβαση στον πολιτισμό. Τα έργα αυτά κάλυψαν επίσης την παροχή στήριξης για την προώθηση και την προστασία των πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, ιδίως για τις ομάδες που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες σε διακρίσεις, και την προαγωγή της ενεργού συμμετοχής στα κοινά χωρίς αποκλεισμούς καθώς και ενός πνεύματος ανεκτικότητας και πολυφωνίας.

Η ΕΕ παρείχε στήριξη για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος απονομής δικαιοσύνης. Απεστάλησαν Ευρωπαίοι εμπειρογνώμονες στο πλαίσιο ενός έργου που υλοποιείται από κοινοπραξία ευρωπαϊκών δημόσιων υπηρεσιών με στόχο την παροχή στήριξης αφενός στις υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών δικαιοσύνης στους πολίτες και αφετέρου στο Εθνικό κέντρο δικαστικών μελετών για την εκπόνηση και την εφαρμογή πολιτικής για την κατάρτιση των δικαστών και των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης. Το έργο προέβλεπε επίσης στήριξη προς το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο προκειμένου να υλοποιήσει τη στρατηγική εκσυγχρονισμού του και να μειώσει τον όγκο των καθυστερούμενων υποθέσεων, προς το Κέντρο δικαστικών πληροφοριών ώστε να θέσει σε λειτουργία μηχανογραφημένο σύστημα διαχείρισης υποθέσεων, και, τέλος, στήριξη στην υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης που είναι αρμόδια για τις γυναίκες και τα παιδιά. Ένας από τους κύριους στόχους αυτών των παρεμβάσεων ήταν η προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της δημιουργίας ενός άρτια εκπαιδευμένου σώματος μελλοντικών δικαστών και εισαγγελέων.

Ισραήλ

Οι κύριοι στόχοι στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο των σχέσεων της ΕΕ με το Ισραήλ είναι η κατάσταση των μειονοτήτων, η διατήρηση μιας δυναμικής κοινωνίας των πολιτών, και ο σεβασμός του δικαίου των ένοπλων συγκρούσεων και του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα· οι στόχοι αυτοί καλύπτουν τις ευθύνες του Ισραήλ ως δύναμης κατοχής και περιλαμβάνουν ζητήματα σχετικά με τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η ΕΕ εξέφρασε ανησυχίες και έθεσε ερωτήματα σε σχέση με τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα των μειονοτήτων των Αράβων και των Βεδουίνων και με τις πολιτικές για τους αιτούντες άσυλο, συμπεριλαμβανομένης της μετεγκατάστασής τους σε τρίτες χώρες. Επίσης, η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία της για την καταστροφή από το Ισραήλ ανθρωπιστικών και λοιπών εγκαταστάσεων στη Ζώνη Γ της Δυτικής Όχθης.

Η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς την προτεινόμενη νομοθεσία για τις ΜΚΟ η οποία θεσπίζει νέες υποχρεώσεις για τις ΜΚΟ που λαμβάνουν πάνω από το ήμισυ της χρηματοδότησής τους από ξένες κυβερνήσεις, και κάλεσε το Ισραήλ να προαγάγει τον δραστήριο τομέα των ΜΚΟ της χώρας καθώς και την κοινωνία των πολιτών, καθώς πρόκειται για βασική συνιστώσα της δυναμικής δημοκρατίας του Ισραήλ και των κοινών αξιών που αποτελούν το υπόβαθρο των σχέσεων ΕΕ-Ισραήλ.

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων του Ιουλίου 2015, η ΕΕ τόνισε την ανάγκη για συμμόρφωση με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από κράτη και μη κρατικούς παράγοντες, τονίζοντας τη σημασία της λογοδοσίας ως ακρογωνιαίου λίθου για την ειρήνη και την ασφάλεια στην περιοχή.

Επιπλέον, η ΕΕ εξέφρασε κατ' επανάληψη τις ανησυχίες της για την αύξηση της βίας το φθινόπωρο του 2015 στο Ισραήλ και τη Δυτική Όχθη, ιδίως στην Ανατολική Ιερουσαλήμ, μέσω δηλώσεων καθώς και σε διμερείς και πολυμερείς συναντήσεις. Η ΕΕ έχει τονίσει την ανάγκη όλες οι πλευρές να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποτρέψουν τις εκδηλώσεις περαιτέρω βίας.

Θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων συζητήθηκαν με τις ισραηλινές αρχές σε τακτική βάση με διάφορες αφορμές. Οι εργασίες των άτυπων ομάδων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους διεθνείς οργανισμούς και της υποεπιτροπής πολιτικού διαλόγου αναβλήθηκαν κατόπιν αιτήματος των ισραηλινών αρχών. Η υποεπιτροπή μετανάστευσης, υγείας και κοινωνικών υποθέσεων (13-14 Ιουλίου, Βρυξέλλες) συζήτησε μεταξύ άλλων και τις πολιτικές ασύλου, με ιδιαίτερη έμφαση στους παράτυπους μετανάστες. Η ΕΕ καλλιέργησε στενές σχέσεις με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μέσω τακτικών διαβουλεύσεων καθώς επίσης συμμετέχοντας και διοργανώνοντας ενημερωτικές συναντήσεις με ΜΚΟ. Η αντιπροσωπία της ΕΕ ανέλαβε επίσης τακτικά δραστηριότητες δημόσιας διπλωματίας με έμφαση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της διοργάνωσης δύο εκδηλώσεων διπλωματικών ενεργειών, ομιλιών καθώς και της συμμετοχής σε άλλες διοργανώσεις.

Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2015 πραγματοποιήθηκε το σεμινάριο ΕΕ-Ισραήλ για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού το οποίο εξέτασε πολιτικές και εργαλεία για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, με ιδιαίτερη έμφαση στον αντισημιτισμό.

Η ΕΕ συνέβαλε επίσης στην επίτευξη των στόχων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω επιχορηγήσεων για έργα που υλοποιήθηκαν από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άλλους. Η στήριξη της ΕΕ, κυρίως μέσω του ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ), επικεντρώθηκε στους εξής τομείς προτεραιότητας: ενίσχυση ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· προαγωγή των δικαιωμάτων των ευάλωτων ομάδων ή των μειονοτήτων στο εσωτερικό του Ισραήλ· και προώθηση του σεβασμού του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα κατεχόμενα παλαιστινιακά εδάφη, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις. Είκοσι οκτώ έργα του ΕΜΔΔΑ ήταν σε εξέλιξη ή υπεγράφησαν το 2015. Το πρόγραμμα των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών συνέβαλε επίσης στην επίτευξη των στόχων των ΣΑΔΧ, γενικεύοντας τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στις τοπικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων και ενισχύοντας τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά μέσω πέντε υπό εξέλιξη συμβάσεων με μικρούς αραβικούς δήμους το 2015.

Παλαιστίνη*³

Οι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες στη Δυτική Όχθη (περίπου 800 000) και στη Λωρίδα της Γάζας (περίπου 1 εκατ.) αντιμετώπισαν πολλές προκλήσεις το 2015. Εξακολούθησαν να αντιμετωπίζουν δύσκολες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες και επιδείνωση της φτώχειας. Σημειώθηκε σημαντική αύξηση της βίας και εντεινόμενη απογοήτευση, με αποτελμάτωση της οικονομίας και αυξανόμενη έλλειψη δυνατοτήτων απασχόλησης στη Δυτική Όχθη. Χορηγήθηκε επισιτιστική βοήθεια στο 75 % περίπου των Παλαιστίνιων προσφύγων που ζουν σε καταυλισμούς προσφύγων. Στη Λωρίδα της Γάζας, οι πρόσφυγες υπέστησαν περαιτέρω μετατοπίσεις μετά τις εχθροπραξίες του Ιουλίου και του Αυγούστου του 2014. Οι συνθήκες διαβίωσης για πολλούς πρόσφυγες επιδεινώθηκαν περαιτέρω λόγω των επιπτώσεων του αποκλεισμού της Λωρίδας της Γάζας το 2015. Το Γραφείο Αρωγής και Έργων του ΟΗΕ για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή (UNRWA) διασφάλισε, με σημαντική χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ, την παροχή των πλέον βασικών υπηρεσιών (διατροφή και υγειονομική περίθαλψη) για τους πρόσφυγες στη Γάζα.

Η προσχώρηση της Παλαιστίνης σε 18 διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το ανθρωπιστικό δίκαιο, το διεθνές ποινικό δίκαιο, τα όπλα και τη διπλωματία στις 31 Δεκεμβρίου 2014, η ισχύς των οποίων ξεκίνησε το 2015, έχει οδηγήσει σε αυξημένη ευαισθητοποίηση μεταξύ των μελών των δυνάμεων ασφαλείας και των δημόσιων υπηρεσιών όσον αφορά τις υποχρεώσεις της Παλαιστίνης στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία έχουν πλέον ενταχθεί στον δημόσιο λόγο. Ωστόσο, αυτή η αυξημένη ευαισθητοποίηση δεν έχει ακόμη οδηγήσει σε ουσιαστικές βελτιώσεις στην πράξη.

³ *Η ονομασία αυτή δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως αναγνώριση παλαιστινιακού κράτους και δεν θίγει τη θέση κάθε κράτους μέλους επί του ζητήματος.

Η ΕΕ ανέλαβε διάφορες δράσεις το 2015 για τη στήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Παλαιστίνη. Σε τοπικό επίπεδο, μέσω του γραφείου του εκπροσώπου της ΕΕ, η ΕΕ εξέδωσε τοπικές δηλώσεις, πραγματοποίησε επιτόπιες επισκέψεις και παρακολούθησε τις ακροαματικές διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2015, η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τις εξελίξεις και εξέφρασε ανησυχίες όσον αφορά τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η υποεπιτροπή ΕΕ-Παλαιστίνης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη χρηστή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου δεν συνεδρίασε κατά τη διάρκεια του 2015· η επόμενη συνεδρίασή της έχει προγραμματιστεί για τις αρχές του 2016.

Παρά το γεγονός ότι εξακολουθεί να είναι σχετικά ευνοϊκό το περιβάλλον στη Δυτική Όχθη από την άποψη του σεβασμού της ελευθερίας έκφρασης, της ελευθερίας του συνέρχεσθαι και της ελευθερίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης, εξακολουθούν να υφίστανται λόγοι ανησυχίας, για παράδειγμα, περιπτώσεις δημοσιογράφων και ιστολόγων (μπλόγκερ) που ανακρίθηκαν λόγω αναρτήσεών τους σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης και σε ιστολόγια. Όσον αφορά την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, ενώ οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να λειτουργούν ελεύθερα εν γένει στη Δυτική Όχθη, εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με το ρόλο της Επιτροπής ΜΚΟ που συστάθηκε τον Δεκέμβριο του 2012, καθώς και για τον νέο κανονισμό για τις μη κερδοσκοπικές εταιρείες που εκδόθηκε το 2015, ο οποίος τις υποχρεώνει να ζητούν πρότερη έγκριση από το υπουργικό συμβούλιο προτού δεχθούν επιχορηγήσεις, δωρεές, βοήθεια και χρηματοδότηση, αναφέροντας τον σκοπό της εν λόγω χρηματοδότησης. Όλες οι πλατφόρμες της κοινωνίας των πολιτών θεωρούν τον νέο αυτό κανονισμό σοβαρή παραβίαση της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και παραβίαση της βασικής παλαιστινιακής νομοθεσίας.

Στη Γάζα, το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης παρέμεινε υπό έντονη πίεση με τους δημοσιογράφους να δέχονται επιθέσεις από τις δυνάμεις ασφαλείας της de facto παλαιστινιακής αρχής. Περιορισμοί επιβλήθηκαν επίσης στις μετακινήσεις των δημοσιογράφων. Παρά τη συμφωνία του Al-Shati για τη συμφιλίωση μεταξύ της Χαμάς και Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης, το έργο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη Γάζα εξακολουθεί να παρεμποδίζεται από εκπροσώπους της de facto παλαιστινιακής αρχής. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη εξακολούθησαν να υποστηρίζουν το έργο της κοινωνίας των πολιτών για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γάζα. Στη Λωρίδα της Γάζας, 40 000 δημόσιοι υπάλληλοι παραμένουν απλήρωτοι, με αποτέλεσμα αυξημένα ποσοστά διαφθοράς, καθώς και παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, π.χ. βασανιστήρια από την αστυνομία.

Άλλα σοβαρά προβλήματα που εξακολουθούν να υφίστανται είναι η θανατική ποινή –αν και καμία εκτέλεση δεν πραγματοποιήθηκε το 2015– καθώς και τακτικές καταγγελίες για βασανιστήρια και κακομεταχείριση σε κέντρα κράτησης στη Λωρίδα της Γάζας και στη Δυτική Όχθη. Η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει τις τοπικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την πρόληψη και την καταπολέμηση των βασανιστηρίων. Αξίζει επίσης να σημειωθεί το έργο του EUPOL COPPS⁴ για την εκπαίδευση της παλαιστινιακής αστυνομίας σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Υποβλήθηκαν τακτικά καταγγελίες στην Ανεξάρτητη Επιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα για αυθαίρετες κρατήσεις, συμπεριλαμβανομένων καταγγελιών για παραβιάσεις του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, για κράτηση χωρίς εγγύηση του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη και κράτηση κατόπιν εντολής του Κυβερνήτη.

Όσον αφορά την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων και τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, οι Χριστιανοί είχαν ικανοποιητική εκπροσώπηση σε πολιτικό επίπεδο. Ωστόσο, πολλοί Χριστιανοί, από κοινού με εκκοσμικευμένους Μουσουλμάνους, εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους για τις αυξημένες πιέσεις που παρατηρούνται στην παλαιστινιακή κοινωνία υπέρ της αποδοχής των συντηρητικών ισλαμικών αξιών, ιδίως στη Γάζα.

Η βία κατά των γυναικών και η ευάλωτη κοινωνικοοικονομική τους θέση εξακολούθησαν να συνιστούν προκλήσεις για την παλαιστινιακή κοινωνία. Ως σημαντικό βήμα προόδου, το 2014 ο Πρόεδρος Abbas εξέδωσε διάταγμα για την τροποποίηση του ποινικού κώδικα ώστε η δικαστική εξουσία να πάψει να λαμβάνει υπόψη ορισμένες «ελαφρυντικές περιστάσεις» κατά την επιμέτρηση της ποινής σε υποθέσεις εγκλημάτων τιμής. Ωστόσο, εξακολουθεί να ισχύει μια άλλη διάταξη η οποία παρέχει σε οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας του θύματος το δικαίωμα να αποφασίσει την παραίτηση από τα δικαιώματά του ως θύματος, με αποτέλεσμα η υπόθεση συνήθως να μην ερευνάται περαιτέρω.

Η χρησιμοποίηση παιδιών στην αγορά εργασίας εξακολούθησε να αποτελεί πηγή ανησυχίας, με ποσοστό 3,5 % του συνόλου των παιδιών ηλικίας μεταξύ 10 και 17 ετών στην Παλαιστίνη να εργάζονται.

Τα άτομα με αναπηρίες εξακολουθούν να πλήττονται από τον κοινωνικό αποκλεισμό και την έλλειψη πρόσβασης στη δέουσα περίθαλψη, ιδιαίτερα τα άτομα με διανοητική αναπηρία. Η εταιρική σχέση της ΕΕ με τοπικές αρχές, υπουργεία και με την κοινωνία των πολιτών προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτό το ζήτημα έχει αρχίσει να αποφέρει αποτελέσματα· για παράδειγμα στην Ανατολική Ιερουσαλήμ, ένα πρόγραμμα της ΕΕ συνέβαλε στην παροχή στήριξης σε παιδιά με ειδικές ανάγκες στον τομέα της εκπαίδευσης.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα διατρέχουν όλες τις πτυχές της αναπτυξιακής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως του μεγαλύτερου πολυμερούς χορηγού οικονομικής βοήθειας. Στόχος της συνεργασίας που προσφέρει η ΕΕ είναι η ανάπτυξη των θεσμών ενός ανεξάρτητου, δημοκρατικού, εδαφικά συνεχούς και βιώσιμου παλαιστινιακού κράτους με βάση κοινές αξίες σε τομείς όπως ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο εκδημοκρατισμός και το κράτος δικαίου.

⁴ Αστυνομική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα παλαιστινιακά εδάφη

Ιορδανία

Σε γενικές γραμμές, οι εξελίξεις στην Ιορδανία σηματοδοτήθηκαν κυρίως από την περαιτέρω κλιμάκωση των εντάσεων και της αστάθειας στην περιοχή, η οποία είχε επιπτώσεις στην χώρα κυρίως μέσω της συνεχιζόμενης συριακής προσφυγικής κρίσης και ανέδειξε ακόμη πιο έντονα την τρωτότητα της Ιορδανίας σε πολιτικό επίπεδο, σε επίπεδο ασφάλειας και σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο.

Η ιορδανική ηγεσία ενίσχυσε τη διεθνή και εθνική της επικέντρωση στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και του εξτρεμισμού μετά τη δολοφονία από την Da'esh ενός πιλότου της ιορδανικής πολεμικής αεροπορίας τον οποίο η οργάνωση κρατούσε όμηρο.

Παρατηρήθηκε ένα γενικότερο κλίμα αυξημένης έμφασης στην εθνική ασφάλεια με ταυτόχρονη περιστολή της ελευθερίας της έκφρασης και του ζωτικού χώρου της κοινωνίας των πολιτών (π.χ. Διάταγμα σχετικά με την εξωτερική χρηματοδότηση προς τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών).

Οι διατάξεις για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας χρησιμοποιήθηκαν ολοένα και περισσότερο για την κράτηση και τη δίωξη ακτιβιστών και δημοσιογράφων για αδικήματα που άπτονται της ελευθερίας του λόγου (συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης), αξιοποιώντας κυρίως τις τροποποιήσεις του αντιτρομοκρατικού νόμου, τη νέα ερμηνεία των άρθρων του νόμου ηλεκτρονικών συναλλαγών και το Δικαστήριο Κρατικής Ασφαλείας. Τον Φεβρουάριο, το Δικαστήριο Κρατικής Ασφαλείας καταδίκασε τον Zaki Bani Rusheid, υψηλόβαθμο στέλεχος της Μουσουλμανικής Αδελφότητας, σε 18 μήνες φυλάκιση για το αδίκημα της διαταραχής των σχέσεων με ξένο κράτος (HAE).

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εξακολούθησαν να συνεργάζονται με τις αρχές και την κοινωνία των πολιτών στις πολιτικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις και τα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων μέσω της ομάδας εργασίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τομείς στους οποίους δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση ήταν η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, η ελευθερία της έκφρασης, οι γυναίκες/ισότητα των φύλων, ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών, η θανατική ποινή και τα βασανιστήρια, καθώς και η επακολούθηση της καθολικής περιοδικής εξέτασης για το 2013.

Στο πλαίσιο αυτό, ο κυβερνητικός συντονιστής για τα ανθρώπινα δικαιώματα κατάρτισε πίνακα όλων των συστάσεων και ανατέθηκαν συγκεκριμένες δράσεις και καθήκοντα. Επίσης, συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για την εκπόνηση ενός εθνικού σχεδίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2014, η Ιορδανία διέκοψε το de facto μορατόριουμ στη χρήση της θανατικής ποινής που εφάρμοζε από τον Μάρτιο του 2006, με την εκτέλεση 11 ατόμων. Δύο ακόμη εκτελέσεις πραγματοποιήθηκαν στις αρχές του 2015· επρόκειτο για δύο ιρακινούς που ανήκαν στην Αλ Κάιντα του Ιράκ και κρατούνταν για μεγάλο διάστημα στην πτέρυγα μελλοθάντων.

Μια επιτροπή, υπό την προεδρία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, πρότεινε τροποποιήσεις σε τουλάχιστον 180 άρθρα του ποινικού κώδικα του 1960. Αναμένεται ακόμη η εξέτασή τους από το Κοινοβούλιο. Αν και το νομοσχέδιο προβλέπει ορισμένες θετικές αλλαγές (π.χ. εναλλακτικές της φυλάκισης ποινές, π.χ. κοινωφελής εργασία), η ουσιαστική τροποποίηση ορισμένων από τα ευαίσθητα και προβληματικά άρθρα (αναφορές σε εγκλήματα τιμής, βασανιστήρια και βιασμούς) μπορεί να αποδειχθεί δύσκολη.

Τον Νοέμβριο έλαβε χώρα η τρίτη επισκόπηση της εφαρμογής της Σύμβασης κατά των βασανιστηρίων (CAT) από την Ιορδανία. Η επισκόπηση ανέδειξε ορισμένες εναπομένουσες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού των βασανιστηρίων, της ανεπάρκειας των κυρώσεων, του συνωστισμού στα κέντρα κράτησης, της παροχής νομικής συνδρομής, της ανεξαρτησίας και της διαφάνειας στις αστυνομικές έρευνες, και της χρήσης ειδικών δικαστηρίων (οι δράστες –οι περισσότεροι εκ των οποίων είναι αστυνομικοί– παραπέμπονται σε αστυνομικά και όχι πολιτικά δικαστήρια).

Δεν έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την κατάσταση των γυναικών. Το 2015, οι αρχές άρχισαν να παρέχουν ειδικά «προνόμια» για τα παιδιά Ιορδανών γυναικών (με αλλοδαπούς συζύγους) που δεν έχουν την ιορδανική ιθαγένεια, συμπεριλαμβανομένων ειδικών δελτίων ταυτότητας. Επιλέγοντας αυτή την προσέγγιση η κυβέρνηση αθέτησε την υπόσχεση που είχε δώσει το 2014 για αναγνώριση πολιτικών δικαιωμάτων στα παιδιά αυτά. Η κυβέρνηση διατήρησε τις επιφυλάξεις της για τη Σύμβαση του ΟΗΕ για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών-CEDAW (άρθρο 9 σχετικά με την ιθαγένεια και άρθρο 16 σχετικά με τον γάμο, το διαζύγιο και τις οικογενειακές σχέσεις). Το 2015, η κατάταξη της Ιορδανίας στον Παγκόσμιο Δείκτη Έμφυλου Χάσματος επιδεινώθηκε εκ νέου, καθώς έπεσε στην 140η θέση σε σύνολο 145 χωρών.

Η Ιορδανία συνέχισε να ασχολείται με μια σειρά σημαντικών νομοσχεδίων για την πολιτική μεταρρύθμιση, με αντικείμενο τις εκλογές και την Ανεξάρτητη Εκλογική Επιτροπή, τα πολιτικά κόμματα, την αποκέντρωση και την τοπική αυτοδιοίκηση, κυρίως ενόψει των κοινοβουλευτικών, τοπικών, δημοτικών και περιφερειακών εκλογών που θα διεξαχθούν κατά τα επόμενα έτη. Με αυτά τα νομοσχέδια, η Ιορδανία θα διευθετήσει σειρά ζητημάτων που συνδέονται με την πολιτική συμμετοχή. Η Ιορδανία ψήφισε επίσης έναν νέο νόμο για τη δικαιοσύνη ανηλίκων.

Η επιδείνωση των συνθηκών ασφάλειας και η αυξημένη ριζοσπαστικοποίηση στην περιοχή ώθησαν την Ιορδανία να επιμείνει στην έκκλησή της για «θρησκευτική μετριοπάθεια» και διαθρησκευτικό διάλογο.

Η ΕΕ, στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του ΕΜΓ και του ΕΜΔΔΑ, παρείχε στήριξη σε μια σειρά πρωτοβουλιών σε αυτούς και σε άλλους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ικανοτήτων στην κοινωνία των πολιτών, της πολιτικής συμμετοχής των γυναικών και της κοινωνίας των πολιτών, της κατάρτισης των δημοσιογράφων, της τεχνικής βοήθειας προς τα μέσα ενημέρωσης, της μεταρρύθμισης του τομέα της δικαιοσύνης, του κράτους δικαίου, και των δικαιωμάτων των γυναικών και της βίας που συνδέεται με το φύλο. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία παρείχε επίσης στήριξη σε διάφορους φορείς στην Ιορδανία.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ και η Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας (ECHO) παρακολούθησαν εκ του σύνεγγυς την ανθρωπιστική κατάσταση και την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένων όσων είναι αποκλεισμένοι στην «μπαγκίνα» (τη νεκρή ζώνη στα βορειανατολικά σύνορα της Ιορδανίας με τη Συρία, όπου έχουν συγκεντρωθεί 12 500 Σύριοι πρόσφυγες). Το ζήτημα συζητήθηκε με τα κράτη μέλη και τέθηκε στις αρχές από τον επικεφαλής της αντιπροσωπίας της ΕΕ.

Η ΕΕ προέβη σε διάφορα διαβήματα για διεθνή θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων αυτών που συζητήθηκαν στους κόλπους της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ και του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι ιορδανικές αρχές ανταποκρίθηκαν εποικοδομητικά σε όλες αυτές τις περιστάσεις.

Λίβανος

Η επιδείνωση της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής κρίσης και της κρίσης ασφάλειας στον Λίβανο το 2015 είχε αντίκτυπο στη γενική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η υφιστάμενη θεσμική και πολιτική κρίση έφθασε σε πρωτόγνωρα επίπεδα σοβαρότητας με το αδιέξοδο στο οποίο βρέθηκαν οι συνεδριάσεις του υπουργικού συμβουλίου τον Ιούνιο. Αυτό, με τη σειρά του, επηρέασε σοβαρά την πρόσβαση των πολιτών σε δημόσιες υπηρεσίες και είχε ως αποτέλεσμα διαδηλώσεις καθ' όλο το διάστημα από Αύγουστο έως Οκτώβριο από πολίτες που διαμαρτύρονταν για την έλλειψη λογοδοσίας της κυβέρνησης. Λόγω του θεσμικού αδιεξόδου, πολλές από τις επείγουσες μεταρρυθμίσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η ποινικοποίηση των βασανιστηρίων και η κοινοβουλευτική έγκριση του εθνικού σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, δεν μπόρεσαν να προχωρήσουν.

Κατά συνέπεια, οι σημαντικότερες προκλήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον Λίβανο παρέμειναν η πρόληψη των περιστατικών βασανισμού και αυθαίρετης κράτησης, η ευθυγράμμιση των συνθηκών κράτησης προς τα διεθνή πρότυπα, η κατάργηση της θανατικής ποινής, η προώθηση της πλήρους ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των προσφύγων, η προστασία των μεταναστών και άλλων ευάλωτων ομάδων και τα μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Πρέπει επίσης να βελτιωθούν περισσότερο η λειτουργία και η αποτελεσματικότητα των βασικών δημοκρατικών θεσμών, όπως είναι το κοινοβούλιο και το δικαστικό σώμα, καθώς και η ελευθερία έκφρασης εντός και εκτός Διαδικτύου, ως προϋπόθεση για τον πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Οι συνέπειες της συριακής κρίσης γίνονται όλο και περισσότερο αισθητές. Ο αυξανόμενος αριθμός των προσφύγων, η αυξημένη πολιτική ένταση και η εύθραυστη κατάσταση από πλευράς ασφάλειας, σε συνδυασμό με μια σειρά συμβάντων που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια στις κυριότερες πόλεις και παραμεθόριες περιοχές, έθεσαν ουσιαστικές προκλήσεις στην εσωτερική σταθερότητα και στην οικονομική και κοινωνική κατάσταση στον Λίβανο. Δημιούργησαν επίσης πρόσθετες προκλήσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για παράδειγμα, όσον αφορά το δικαίωμα στην εκπαίδευση, τη μη επαναπροώθηση, κ.λπ. Αν και οι υπηρεσίες ασφαλείας συνειδητοποιούν όλο και περισσότερο αυτές τις προκλήσεις και τα μέσα για την αντιμετώπισή τους (εν μέρει χάρη στην ευρεία στήριξη που παρέχεται από την ΕΕ, τα κράτη μέλη της και άλλους διεθνείς χορηγούς βοήθειας), εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά προβλήματα στην πράξη, όσον αφορά τόσο τους πολίτες του Λιβάνου όσο και τους σύριους και παλαιστίνιους πρόσφυγες.

Η ΕΕ δεν έπαψε να ασχολείται με αυτούς τους τομείς προτεραιότητας μέσω διμερών διαλόγων πολιτικής και μέσω διαφόρων προγραμμάτων, για παράδειγμα μέσω προγραμμάτων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της θεματικής γραμμής του ΕΜΔΔΑ και του διμερούς ΕΜΓ για συνολικό ποσό 5,02 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων 1,2 εκατ. ευρώ επρόκειτο να χορηγηθούν πριν από το τέλος του 2015 με χρηματοδότηση από το ΕΜΔΔΑ) και μέσω της παροχής στήριξης στον τομέα της δικαιοσύνης ύψους 21 εκατ. ευρώ, καθώς και με άλλα προγράμματα για τη βελτίωση των επιδόσεων των δημοκρατικών θεσμών.

Συρία

Μετά από πέντε χρόνια εμφυλίου πολέμου, η Συρία συνιστά πλέον τη χειρότερη ανθρωπιστική καταστροφή στον κόσμο. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων της 12ης Οκτωβρίου 2015 τονίζεται «το μέγεθος της τραγωδίας αυτής, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο 250 000 ανδρών, γυναικών και παιδιών, τον εκτοπισμό 7,6 εκατομμυρίων ανθρώπων μέσα στη χώρα, τη φυγή περισσότερων από 4 εκατομμύρια ανθρώπων σε γειτονικές και άλλες χώρες». Τα συμπεράσματα επαναλαμβάνουν επίσης τους στόχους της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, απευθύνοντας έκκληση για μια πολιτική λύση στην κρίση, με βάση το ανακοινωθέν της Γενεύης του 2012 και τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ (ΣΑΗΕ), προκειμένου να επιστρέψει η σταθερότητα, η ειρήνη και η συμφιλίωση και να πάψει η τυφλή στόχευση αμάχων από όλες τις αντιμαχόμενες πλευρές, όπως διατυπώθηκε συνοπτικά στη συνέχεια στην απόφαση 2254 του ΣΑΗΕ που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2015.⁵

⁵ «Στόχος της ΕΕ είναι να τεθεί τέλος στη σύγκρουση και να δοθεί η δυνατότητα στο λαό της Συρίας να ζήσει ειρηνικά στη χώρα του. Η διεθνής κοινότητα οφείλει να συσπειρωθεί γύρω από δύο συμπληρωματικά και αλληλοσυνδεόμενα σκέλη –ένα πολιτικό που έχει ως στόχο να θέσει τέρμα στον εμφύλιο πόλεμο με την αντιμετώπιση των βασικών αιτίων της σύγκρουσης και τη δημιουργία μιας χωρίς αποκλεισμούς διαδικασίας πολιτικής μετάβασης που θα επιτρέψει την αποκατάσταση της ειρήνης στη χώρα– και ένα σκέλος ως προς την ασφάλεια που θα επικεντρωθεί στην καταπολέμηση της περιφερειακής και παγκόσμιας απειλής της Da'esh».

Η ΕΕ καταδικάζει τις υπερβολικές και άνευ διάκρισης επιθέσεις του συριακού καθεστώτος κατά αμάχων, τις επαναλαμβανόμενες μαζικές δολοφονίες, τη χρήση βομβών τύπου «βαρελιού» και τη χρήση χημικών όπλων, καθώς και τη χρήση της λιμοκτονίας ως όπλου κατά του άμαχου πληθυσμού που παγιδεύεται σε περιοχές που βρίσκονται υπό πολιορκία. Η ΕΕ έχει εκφράσει την ανησυχία της για τη δίωξη και φυλάκιση ακτιβιστών της κοινωνίας των πολιτών από το καθεστώς της Συρίας, καθώς και για την εκτεταμένη χρήση βασανιστηρίων εναντίον πολιτικών αντιπάλων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως περιγράφεται στην έκθεση Caesar. Η ιδιαιτερότητα του πολέμου στη Συρία έγκειται στο μακρό χρονικό διάστημα κατά το οποίο διαπράττονται παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από όλες τις πλευρές, συμπεριλαμβανομένων των ένοπλων ομάδων της αντιπολίτευσης. Τρομοκρατικές ομάδες όπως η Da'esh είναι επίσης υπεύθυνες για επιθέσεις κατά αμάχων, δημόσιες εκτελέσεις, διώξεις και μαζικές εκτελέσεις κατά θρησκευτικών και εθνοτικών μειονοτήτων, σεξουαλική εκμετάλλευση σχετιζόμενη με τις συγκρούσεις και κακοποίηση γυναικών και παιδιών, χρήση παιδιών ως στρατιωτών, μαζικές παραβιάσεις σε βάρος του άμαχου πληθυσμού που ζει σε εδάφη ελεγχόμενα από την Da'esh, και για την εκ προθέσεως καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η ΕΕ έχει επιβεβαιώσει επανειλημμένα ότι τάσσεται υπέρ της δίωξης όλων των ενόχων για εγκλήματα πολέμου και παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ έχει δεσμευθεί να στηρίξει κάθε προσπάθεια να παραπεμφθεί η κατάσταση στη Συρία στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, και να αναβαθμιστεί η εφαρμογή των αποφάσεων του ΣΑΗΕ 2139, 2165, 2191 και 2258 για την παροχή διασυννοριακής και διαμετωπικής βοήθειας στον δοκιμαζόμενο συριακό πληθυσμό. Η ΕΕ στηρίζει τις προσπάθειες του Παγκόσμιου Συνασπισμού για την καταπολέμηση της Da'esh στη Συρία και στο Ιράκ.

Η ΕΕ συνέχισε τον διάλογο με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με σκοπό τη στήριξη των προσπαθειών τους να βοηθήσουν τον πληθυσμό της Συρίας και να εξασφαλίσουν τη λογοδοσία για τα εγκλήματα που διέπραξαν κρατικοί και παρακρατικοί παράγοντες στο εσωτερικό της χώρας. Το ευρωπαϊκό μέσο για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου χρηματοδοτεί ορισμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ενίσχυση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε σειρά ψηφισμάτων κατά τη διάρκεια του 2015 σχετικά με τις αυθαίρετες κρατήσεις και εξαφανίσεις ανεξάρτητων δημοσιογράφων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το συριακό καθεστώς, τις επιθέσεις κατά μειονοτήτων της Συρίας από την Da'esh, την καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Παλμύρα και την ανάγκη για ανθρωπιστική βοήθεια στον παλαιστινιακό προσφυγικό καταυλισμό Γιαρμούκ που τελεί υπό τον έλεγχο της Da'esh.

Η ΕΕ υποστήριξε την έκδοση του ψηφίσματος της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την κατάσταση στη Συρία τον Νοέμβριο του 2015, με το οποίο καταδικάζεται η κλιμάκωση της βίας στη χώρα, η χρήση βομβών τύπου «βαρελιού» από τις συριακές αρχές και οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από ένοπλες εξτρεμιστικές ομάδες, και ζήτησε από τα μέρη να σεβαστούν τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και να διασφαλίσουν την απρόσκοπτη πρόσβαση των οργανώσεων ανθρωπιστικής βοήθειας στη Συρία.

Η ΕΕ εξακολούθησε να εφαρμόζει περιοριστικά μέτρα (απαγόρευση του εμπορίου πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου, απαγόρευση χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, κ.λπ.) έναντι της Συρίας και να θεσπίζει τακτικά νέες κυρώσεις κατά προσώπων και οντοτήτων, μεταξύ άλλων και κατά αξιωματούχων του στρατού και των δυνάμεων ασφαλείας που ευθύνονται για τη βία και την καταστολή στη Συρία. Πάνω από 200 άτομα και 60 οντότητες έχουν προστεθεί στον κατάλογο κυρώσεων κατά τα τελευταία τέσσερα έτη. Η ΕΕ εφαρμόζει επίσης το καθεστώς κυρώσεων κατά της Αλ Κάιντα και της Da'esh που ισχύει στο πλαίσιο του ΟΗΕ, σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 2253 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν ήδη διαθέσει 4,7 δισεκατομμύρια ευρώ για την ανακούφιση και τη συνδρομή όσων πλήττονται από τη σύγκρουση στη Συρία και των προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής τους στις γειτονικές χώρες. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια μέσω του ΟΗΕ, της ΔΕΕΣ και διεθνών ΜΚΟ. Ταυτόχρονα, η ΕΕ θα αυξήσει την μακροπρόθεσμη βοήθεια που προσφέρει στους εν λόγω και άλλους εταίρους για την ανάπτυξη και τη σταθεροποίηση στην περιοχή, μεταξύ άλλων μέσω του Περιφερειακού Ταμείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κρίση στη Συρία («Ταμείο Madad»). Η ΕΕ έχει δεσμευθεί να εντείνει τις διπλωματικές της ενέργειες στο πεδίο της ανθρωπιστικής βοήθειας και να αναζητήσει νέους τρόπους για τη βελτίωση της πρόσβασης στους ανθρώπους που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης στη Συρία, υποστηρίζοντας τοπικές εκεχειρίες και την αποκλιμάκωση της βίας μεταξύ των αντιμαχόμενων πλευρών.

Αλγερία

Το 2015, η Αλγερία βρέθηκε αντιμέτωπη με προκλήσεις περιφερειακής ασφάλειας που συνδέονται με την κατάσταση στη Λιβύη και στο Σαχέλ. Η διαρκής πτώση των τιμών του πετρελαίου κατέφερε σοβαρό οικονομικό πλήγμα στην Αλγερία, ωθώντας τις αρχές στη λήψη σειράς μέτρων λιτότητας. Στην εσωτερική πολιτική σκηνή κυριάρχησε η ανακοίνωση για επικείμενη συνταγματική μεταρρύθμιση.

Η ΕΕ και η Αλγερία εξακολούθησαν να ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα καθ' όλη τη διάρκεια του 2015 σε διάφορες διμερείς συναντήσεις και διαβουλεύσεις, ιδίως στο πλαίσιο της υποεπιτροπής για τον πολιτικό διάλογο, την ασφάλεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα που συνεδρίασε τον Φεβρουάριο, της Επιτροπής Σύνδεσης τον Απρίλιο, του Συμβουλίου Σύνδεσης στις Βρυξέλλες τον Ιούνιο και της υποεπιτροπής δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων τον Οκτώβριο. Επιπλέον, διάφοροι αλγερινοί εκπρόσωποι ενώσεων, ΜΚΟ και συνδικαλιστικών οργανώσεων επισκέφθηκαν τις Βρυξέλλες και συναντήθηκαν με εκπροσώπους των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Αρκετά διαβήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκαν από την ΕΕ στο Αλγέρι καθ' όλη τη διάρκεια του 2015. Μεταξύ Ιανουαρίου και Νοεμβρίου 2015, είχαν κοινοποιηθεί στην ΕΕ 41 νέες υποθέσεις παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Αλγερία για συνολικά 190 άτομα. Στα εν λόγω άτομα περιλαμβάνεται ένας γελοιογράφος, δημοσιογράφοι, ένας μπλόγκερ καθώς και ακτιβιστές και φοιτητές. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι καταγγελίες αυτές σχετίζονταν με την ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι. Ιδιαίτερα ανησυχητική ήταν η σύλληψη στην πόλη Λαγκουάτ μιας ομάδας ακτιβιστών που διεκδικούσαν τον σεβασμό των δικαιωμάτων των ανέργων. Η σύλληψη αυτή καταγγέλθηκε από διεθνείς ΜΚΟ και οδήγησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εγκρίνει κατεπείγον ψήφισμα (30 Μαρτίου 2015). Αν και, στην πλειοψηφία τους, οι κρατούμενοι τελικά απελευθερώθηκαν, οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θεωρούν ότι αυτές οι συλλήψεις δρουν αποτρεπτικά για όσους θελήσουν να διαμαρτυρηθούν στο μέλλον.

Ο νόμος περί ενώσεων του 2012 εξακολουθεί να καταγγέλλεται ως παρακωλυτικός και αντιπαραγωγικός από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Στα τέλη Οκτωβρίου 2015, μια έκθεση χρηματοδοτηθείσα από την Ευρωπαϊκή Ένωση διαπίστωσε ότι τουλάχιστον τα δύο τρίτα των 93 000 ενώσεων που είχαν εγγραφεί νόμιμα στην Αλγερία πριν από τον νόμο του 2012 είτε είχαν εξαφανισθεί είτε δεν κατάφεραν να ανανεώσουν την εγγραφή τους. Πολλές ΜΚΟ κατηγορήσαν τις αλγερινές αρχές για αυθαίρετη επιβολή του νόμου, με αρνητικές συνέπειες ιδίως για τις ενώσεις που ασχολούνται με πολιτικά ευαίσθητα ζητήματα. Διεθνείς ΜΚΟ (ευρωπαϊκές και περιφερειακές) ανέφεραν ότι οι αιτήσεις θεώρησης που υποβάλλουν απορρίπτονται συστηματικά από το Υπουργείο Εξωτερικών. Οι μεταβιβάσεις κεφαλαίων στην Αλγερία επίσης απαγορεύονται, περιλαμβανομένων των περιπτώσεων νόμιμα εγγεγραμμένων ΜΚΟ που συνεργάζονται με την ΕΕ. Καμία από τις υπάρχουσες πέντε Ενώσεις Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δεν έχει λάβει επίσημη άδεια λειτουργίας. Ορισμένα από τα μέλη τους έχουν συλληφθεί (όπως ο Ali Attar, που κήρυξε απεργία πείνας, και ο Hassan Bouras) και πρόκειται να δικαστούν. Ούτε εξάλλου το Δίκτυο των δικηγόρων για τα ανθρώπινα δικαιώματα διαθέτει επίσημο νομικό καθεστώς. Υπάρχουν ανεξάρτητα σωματεία με την ανοχή των αρχών, αλλά καταγγέλλουν παρενοχλήσεις. Καταγγέλλουν ότι η Αλγερία δεν έχει ακόμη εφαρμόσει τις συστάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) σχετικά με τη Σύμβαση 87 για το συνδικαλιστικό δικαίωμα και ότι το εργασιακό περιβάλλον επιδεινώθηκε στη διάρκεια του 2015.

Παρά το γεγονός ότι η Αλγερία κατέλαβε υψηλότερη θέση από τους γείτονές της το 2015 όσον αφορά την ελευθερία του Τύπου στην κατάταξη της ΜΚΟ «Δημοσιογράφοι χωρίς σύνορα», ανεξάρτητοι δημοσιογράφοι εξακολουθούν να καταγγέλλουν ότι δέχονται πιέσεις από τις αρχές. Τον Οκτώβριο επιβλήθηκε το κλείσιμο του ιδιωτικού τηλεοπτικού σταθμού Al Watan TV. Οι αρχές ισχυρίστηκαν ότι ο σταθμός δεν διέθετε επίσημη άδεια λειτουργίας και δεν συμμορφωνόταν με τους κανονισμούς. Το κλείσιμο του σταθμού επικρίθηκε από διεθνείς οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, που επεσήμαναν ότι οι περισσότεροι από τους υπόλοιπους ιδιωτικούς σταθμούς της χώρας επίσης στερούνται επίσημης άδειας λειτουργίας.

Η Αλγερία έχει υπογράψει αλλά δεν έχει επικυρώσει ακόμη τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία των προσώπων από τη βίαιη εξαφάνιση. Παρόλο που η χώρα έχει επικυρώσει τη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων, η Επιτροπή κατά των βασανιστηρίων διαπίστωσε ότι η Αλγερία παραβαίνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει της Σύμβασης (Αύγουστος 2015) διότι δεν συνεργάστηκε και δεν κίνησε έρευνα σχετικά με την υπόθεση του Hachemi Boukhalfa, που σύμφωνα με καταγγελίες βασανίστηκε από την αλγερινή υπηρεσία πληροφοριών⁶ το 2011.

Τον Δεκέμβριο, η Λαϊκή Συνέλευση εξέδωσε νόμο για την τροποποίηση του ποινικού κώδικα ώστε να προβλέπεται πλέον η επιβολή κυρώσεων για την ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών. Η νέα νομοθεσία περιλαμβάνει ευρύ ορισμό της βίας, που μπορεί να είναι τόσο σωματική όσο και ψυχολογική, κοινωνική ή οικονομική και προβλέπει ότι οι δράστες θα καταδικάζονται σε βαριές ποινές φυλάκισης. Η ψήφιση αυτού του νόμου αποτελεί σημαντικό βήμα για την επίτευξη της ισότητας των φύλων και ήρθε μετά από μήνες έντονων συζητήσεων στο κοινοβούλιο.

Η Αλγερία υποστηρίζει από κοινού με την ΕΕ το ψήφισμα του ΟΗΕ για την αναστολή της εφαρμογής της θανατικής ποινής από το 2007 και εφαρμόζει έκτοτε μορατόριουμ στη θανατική ποινή.

⁶ Département du Renseignement et de la Sécurité (DRS) (Τμήμα πληροφοριών και ασφαλείας)

Μαρόκο

Το 2015, η ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται με το Μαρόκο για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας, σύμφωνα με τις αρχές που κατοχυρώνονται στο μαροκινό σύνταγμα του 2011 και τις διεθνείς δεσμεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που έχουν αναληφθεί από τις αρχές του Μαρόκου. Οι σχέσεις ΕΕ-Μαρόκου αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο αυτό μέσω των διμερών πολιτικών διαλόγων και επισκέψεων υψηλού επιπέδου (ΕΕΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα κ. Λαμπρινίδης τον Ιανουάριο του 2015, ΥΕ/ΑΠ, κα Mogherini τον Ιούλιο του 2015, και Συμβούλιο Σύνδεσης ΕΕ-Μαρόκου στις 14 Δεκεμβρίου 2015), και θεματικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα –ιδίως στο πλαίσιο της υποεπιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και τη διακυβέρνηση (Οκτώβριος 2015), καθώς και μέσω τακτικών συνομιλιών με την κοινωνία των πολιτών. Η επίσκεψη του ΕΕΕΕ υπογράμμισε τη δέσμευση της ΕΕ έναντι του Μαρόκου και τη συνεχή της στήριξη προς αυτό με στόχο την πλήρη εφαρμογή των διατάξεων του νέου Συντάγματος που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Δεδομένου ότι το Μαρόκο διαδραματίζει καίριο περιφερειακό ρόλο, ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ ενθάρρυνε επίσης τη στενότερη συνεργασία ΕΕ-Μαρόκου στην ευρύτερη περιοχή και σε πολυμερή φόρουμ.

Μεταξύ των επιλεγμένων θεμάτων που συζητήθηκαν περιλαμβάνεται η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών, η πρόσφατη επικύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων (OPCAT) εκ μέρους του Μαρόκου, η ελευθερία της έκφρασης και των μέσων ενημέρωσης, η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι, η θανατική ποινή, η μετανάστευση και η Δυτική Σαχάρα (ιδίως όσον αφορά τα νομοσχέδια που εξετάζει επί του παρόντος η κυβέρνηση ή το Κοινοβούλιο). Η στήριξη προς την κοινωνία των πολιτών και η καταπολέμηση της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας ήταν μεταξύ των λοιπών τομέων εστίασης κατά τη διάρκεια της επίσκεψης.

Το 2015, κατόπιν αιτήματος των αρχών του Μαρόκου, η ΕΕ διοργάνωσε αποστολή εκλογικών εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση των τοπικών και περιφερειακών εκλογών. Σημαντική χρηματοδοτική ενίσχυση διατέθηκε υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας.

Η ΕΕ και το Μαρόκο συνέχισαν τη συνεργασία τους σε πολυμερή φόρουμ, ιδίως στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, του οποίου το Μαρόκο είναι μέλος (2014-2016). Στο πλαίσιο του Συμβουλίου, το Μαρόκο εξακολουθεί να αναλαμβάνει ενεργό ρόλο σε διάφορες θεματικές πρωτοβουλίες στον τομέα των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων.

Τέσσερα έτη μετά την ψήφιση του Συντάγματος του 2011, 10 οργανικοί νόμοι επί συνόλου 19 έχουν ψηφιστεί από το κοινοβούλιο του Μαρόκου. Οι οργανικοί νόμοι που αφορούν περαιτέρω περιφερειοποίηση ψηφίστηκαν τον Ιούλιο, λίγο πριν από τις τοπικές και περιφερειακές εκλογές του Σεπτεμβρίου.

Το 2015 δρομολογήθηκαν σημαντικές νομοθετικές διαδικασίες και δημόσιες συζητήσεις, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης του δικαστικού τομέα και της τοπικής δημοκρατίας, καθώς και συζητήσεις σχετικά με τη θανατική ποινή και την ισότητα των φύλων. Ωστόσο, πολλά σημαντικά νομοσχέδια τελούσαν ακόμη υπό συζήτηση στο κοινοβούλιο στα τέλη του 2015, μεταξύ άλλων τα νομοσχέδια για το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και το καθεστώς των δικαστών, το δικαίωμα πρόσβασης στην πληροφόρηση, το δικαίωμα υποβολής νομοθετικών προτάσεων και αναφορών από τους πολίτες, το φύλο (βία κατά των γυναικών), τη σύσταση της Αρχής για την ισότητα και την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων (APALD), την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, την εμπορία ανθρώπων, την ελευθερία της έκφρασης και των μέσων ενημέρωσης, και την αναθεώρηση του ποινικού κώδικα. Η κοινωνία των πολιτών άσκησε κριτική σε ορισμένα νομοσχέδια τα οποία υπηρετούν μόνον εν μέρει τις φιλοδοξίες του νέου Συντάγματος. Η κριτική αυτή ήταν ιδιαίτερος έντονη όσον αφορά το σχέδιο του αναθεωρημένου ποινικού κώδικα.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2015, η ΕΕ εξακολούθησε να ενθαρρύνει το Μαρόκο να επιταχύνει τις διαδικασίες των μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να τηρηθεί το αρχικό χρονοδιάγραμμα για τη θέσπισή τους (ήτοι το τέλος της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου) και να γίνουν σεβαστές οι δεσμεύσεις που προβλέπει το Σύνταγμα του 2011.

Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για την έγκριση εκ μέρους του κοινοβουλίου του Μαρόκου του προαιρετικού πρωτοκόλλου του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και του προαιρετικού πρωτοκόλλου της σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών.

Το 2015 χαρακτηρίστηκε επίσης από ελλείψεις όσον αφορά τον σεβασμό και την εφαρμογή της ελευθερίας της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι. Η κοινωνία των πολιτών και οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατήγγειλαν πληθώρα περιπτώσεων περιστολής της δράσης της κοινωνίας των πολιτών και των δημοσιογράφων. Η ΕΕ εξακολούθησε να παροτρύνει τις μαροκινές αρχές να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με την κοινωνία των πολιτών και να εφαρμόσουν μια συμμετοχική μεταρρυθμιστική διαδικασία. Η θανατική ποινή εξακολουθεί να ισχύει, αλλά δεν έχουν πραγματοποιηθεί εκτελέσεις από το 1993. Παρά το γεγονός ότι το σχέδιο ποινικού κώδικα μειώνει σημαντικά τον αριθμό των εγκλημάτων που τιμωρούνται με θάνατο, εξακολουθεί να ισχύει η θανατική ποινή. Το 2015, το Μαρόκο συνέχισε την εκπόνηση της ολοκληρωμένης εθνικής του πολιτικής για τη μετανάστευση, που αποτελεί ένα καλό παράδειγμα στην περιοχή. Ωστόσο, η κατάσταση των μεταναστών παραμένει σχετικά ανησυχητική. Η βασική νομοθεσία στον τομέα της μετανάστευσης (εμπορία ανθρώπων, άσυλο και μετανάστευση εν γένει) δεν έχει ακόμη ψηφιστεί, και η πρόσβαση των μεταναστών σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες παραμένει προβληματική.

Όσον αφορά τη χρηματοδοτική ενίσχυση, τον Οκτώβριο, η ΕΕ ενέκρινε μια σειρά προγραμμάτων συνεργασίας, για συνολικό ποσό ύψους 195 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του 2015 του ΕΜΓ, τα οποία θα παρέχουν υποστήριξη σε διάφορες σημαντικές μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης του σωφρονιστικού συστήματος. Ένα σημαντικό πρόγραμμα ύψους 75,5 εκατ. ευρώ για τη στήριξη της ανεξαρτησίας, της αμεροληψίας και της αποτελεσματικότητας του δικαστικού σώματος (που χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό του 2014) υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 2015.

Η χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ είχε επίσης ως στόχο την υποστήριξη των εθνικών ιδρυμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων (του Εθνικού Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της διπλωματικής αντιπροσωπίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα) και την ανάδειξη του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών για την προώθηση, την παρακολούθηση και την επακολούθηση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (μέσω του υφιστάμενου ΕΜΔΔΑ και των έργων της διευκόλυνσης για την κοινωνία των πολιτών στους τομείς της χρηστής διακυβέρνησης, της υγείας, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, και του αγώνα κατά της θανατικής ποινής).

Τυνησία

Η διαδικασία μετάβασης της Τυνησίας συνεχίστηκε το 2015, με σημαντική πρόοδο από το 2011 όσον αφορά τη διακυβέρνηση, καθώς και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Η απονομή του βραβείου Νόμπελ Ειρήνης του 2015 στο Κουαρτέτο Εθνικού Διαλόγου της Τυνησίας υπογράμμισε τον εξαιρετικό χαρακτήρα αυτής της ειρηνικής μετάβασης και την ανάγκη να παγιωθούν τα επιτεύγματά του.

Το βραβείο Νόμπελ αποτελεί επιβράβευση για τη δραστήρια κοινωνία των πολιτών της Τυνησίας, συμπεριλαμβανομένων της βασικής συνδικαλιστικής οργάνωσης και της οργάνωσης των εργοδοτών, η οποία παίζει πρωταρχικό ρόλο στη συνεχιζόμενη μετάβαση, και την οποία η ΕΕ επιδιώκει να ενισχύσει με διάφορους τρόπους: άμεση χρηματοδότηση προς ΜΚΟ, φιλόδοξο πρόγραμμα στήριξης της κοινωνίας των πολιτών για τη βελτίωση της ικανότητας των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ), περιφερειακό πρόγραμμα για την προστασία του κοινωνικού διαλόγου, συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη διαχείριση των προγραμμάτων συνεργασίας ΕΕ-Τυνησίας, και συστηματικές τριμερείς διαβουλεύσεις (ΕΕ, τυνησιακές αρχές, ΟΚΠ) πριν από κάθε επίσημη συνεδρίαση της προνομιακής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Τυνησίας.

Μετά την ολοκλήρωση των εκλογικών διαδικασιών το 2014, το έτος 2015 έφερε στο προσκήνιο τις σοβαρές αλληλένδετες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η δημοκρατική μετάβαση της Τυνησίας: την ανάγκη εδραίωσης των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων για την αντιμετώπιση σοβαρών απειλών για την ασφάλεια και τη δυσχερή κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Με στόχο να θέσει σε εφαρμογή το νέο σύνταγμα, η κυβέρνηση έλαβε τα πρώτα μέτρα για τη δημιουργία των ανεξάρτητων φορέων που προβλέπονται από αυτό και για να δρομολογήσει την πολυαναμενόμενη μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα και του τομέα της ασφάλειας, η οποία υποστηρίζεται από προγράμματα βοήθειας της ΕΕ (τα νέα προγράμματα του Απριλίου και Σεπτεμβρίου 2015 αντιστοίχως).

Η κύρια πρόκληση είναι ότι τα νέα δικαιώματα και ελευθερίες που κατοχυρώνει ένα σύγχρονο, χωρίς αποκλεισμούς και δημοκρατικό σύνταγμα –συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας του λόγου και του συνέρχεσθαι, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων, της ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και των βασανιστηρίων και της διαφθοράς– πρέπει να μεταφερθούν στη νομοθεσία που κληροδοτήθηκε από το προηγούμενο καθεστώς (και ιδίως στον ποινικό κώδικα, τον κώδικα ποινικής δικονομίας, και στους κανόνες περί «προσωπικής κατάστασης»), καθώς και σε διοικητικές πρακτικές. Στους τομείς αυτούς, η βοήθεια της ΕΕ προς τις τунησιακές αρχές καθώς και προς τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αποσκοπεί στην παροχή εμπειρογνομosύνης και στην ενίσχυση των ικανοτήτων που απαιτούνται για την προετοιμασία και την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων.

Παρά τις καθυστερήσεις όσον αφορά τις προθεσμίες που καθορίζονται από το Σύνταγμα, τον Νοέμβριο του 2015 το Κοινοβούλιο έλαβε σημαντικά μέτρα για τη βελτίωση της ανεξαρτησίας του δικαστικού σώματος, με τη θέσπιση οργανικών νόμων σχετικά με το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και το Συνταγματικό Δικαστήριο. Δεν υπάρχουν ακόμη άλλοι λειτουργικοί φορείς αρμόδιοι για τον έλεγχο του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την καταπολέμηση της διαφθοράς και την πρόληψη των βασανιστηρίων. Η διαδικασία μεταβατικής δικαιοσύνης, η οποία διεξάγεται από την επιτροπή «Αλήθειας και Αξιοπρέπειας» (*Instance Vérité et Dignité, IVD*) που ιδρύθηκε στα τέλη του 2014, βρίσκεται αντιμέτωπη με σειρά εμποδίων, γεγονός που καθιστά προφανή την αντίσταση που προβάλλουν ορισμένες πολιτικές και οικονομικές ομάδες στην επιτυχή ολοκλήρωση της εν λόγω διαδικασίας.

. Τρεις μείζονες τρομοκρατικές επιθέσεις σημειώθηκαν το 2015 –κατά τουριστών στο μουσείο Bardo τον Μάρτιο, τον Ιούνιο σε ξενοδοχείο της πόλης Sousse, και κατά της προεδρικής φρουράς στο κέντρο της Τύνιδας τον Νοέμβριο– και σημειώθηκαν επίσης πολλές μικρότερης κλίμακας επιθέσεις κατά των δυνάμεων ασφαλείας στις ορεινές περιοχές της δυτικής Τυνησίας καθώς και δολοφονίες αμάχων που κατηγορήθηκαν για κατασκοπεία για λογαριασμό των αρχών. Οι αρχές έδειξαν μεγαλύτερη προθυμία για συζήτηση θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια με τους διεθνείς τους εταίρους, και τον Σεπτέμβριο του 2015 έλαβε χώρα ο πολιτικός διάλογος ΕΕ-Τυνησίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θεωρούν ότι ο νέος αντιτρομοκρατικός νόμος που εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2015 δεν διασφαλίζει επαρκώς την προστασία των συνταγματικών δικαιωμάτων και ελευθεριών, επισημαίνοντας ιδίως τον ευρύ ορισμό της τρομοκρατίας που περιέχεται σε αυτόν, ο οποίος είναι πιθανόν να έχει αρνητική επίδραση στην ελευθερία της έκφρασης και στη διάρκεια της προσωρινής κράτησης (έως και 15 ημέρες χωρίς δικηγόρο). Η κοινωνία των πολιτών ανησυχεί επίσης όλο και περισσότερο για τον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό καταγγελιών βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης κατά την κράτηση –τρεις περιπτώσεις ύποπτων θανάτων το 2015– και για τη συνεχιζόμενη ατιμωρησία των δυνάμεων ασφαλείας.

Οι Τυνησιοί γενικά απολαύουν των ατομικών ελευθεριών που εγγυάται το νέο σύνταγμα. Ωστόσο, το 2015, η καταστολή της ομοφυλοφιλίας κατέστη εμφανής σε αρκετές ανησυχητικές περιπτώσεις, ιδίως με την καταδίκη τον Σεπτέμβριο του 2015 νεαρού σπουδαστή μετά από αναγκαστική «ιατρική» εξέταση. Η υπόθεση αυτή ήγειρε ερωτήματα όσον αφορά τη συμμόρφωση του νόμου κατά της ομοφυλοφιλίας (άρθρο 230 του Ποινικού Κώδικα) με το νέο σύνταγμα, το οποίο διασφαλίζει την απαγόρευση των διακρίσεων και τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής. Επιπλέον, προκάλεσε σοβαρές ανησυχίες όσον αφορά τον σεβασμό της σωματικής ακεραιότητας κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας. Κατά τη διάρκεια του Δεκεμβρίου 2015, η καταδίκη έξι σπουδαστών σε τριετή φυλάκιση και πέντε έτη εκτοπίσεως από την πόλη Καίρουαν για ομοφυλοφιλία επιβεβαίωσε μια πρακτική που αναδεικνύει την ανάγκη μεταρρύθμισης της νομοθεσίας ώστε να συνάδει με το νέο σύνταγμα.

Έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την αντιμετώπιση του προβλήματος των βασανιστηρίων, καθώς και σημαντικές προσπάθειες για την καθιέρωση εθνικού μηχανισμού πρόληψης (ΕΜΠ), σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της Τυνησίας στο πλαίσιο του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων (OPCAT). Ο ΕΜΠ θα διενεργεί αιφνιδιαστικές επισκέψεις σε τόπους κράτησης και θα διερευνά καταγγελίες βασανιστηρίων. Σε διοικητικό επίπεδο, συνεχίζονται ορισμένες συμπεριφορές του παλαιού καθεστώτος και εξακολουθούν να εμφανίζονται καταγγελίες για κακή μεταχείριση, ιδίως στις φυλακές και τις εγκαταστάσεις κράτησης.

Το τυνησιακό σύνταγμα προβλέπει την ισότητα των φύλων, την απαγόρευση των διακρίσεων και την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων και η εκπροσώπηση των γυναικών στην πολιτική ζωή γνώρισε σημαντικές βελτιώσεις μετά τις εκλογές του 2014 (με τις γυναίκες να αποτελούν το 31 % των μελών του Κοινοβουλίου), χάρη στη θέσπιση κάθετης ισάριθμης συμμετοχής μέσω του εκλογικού νόμου. Ωστόσο, οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν στην Τυνησία διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και χαμηλά επίπεδα συμμετοχής στη δημόσια ζωή και τα δημόσια αξιώματα. Η βία κατά των γυναικών (περιλαμβανομένης της ενδοοικογενειακής βίας) εξακολουθεί να αποτελεί πηγή ανησυχίας· το κυβερνητικό νομοσχέδιο σχετικά με το θέμα αυτό βρίσκεται στα τελευταία στάδια της επεξεργασίας του με την υποστήριξη ενός έργου χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ.

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου, δημοσιεύτηκε νέα πρόσκληση υποβολής προτάσεων τον Απρίλιο του 2015, με προϋπολογισμό 2,4 εκατομμυρίων ευρώ, για την υποστήριξη των ΜΚΟ σε τομείς όπως η εδραίωση της δημοκρατίας, τα βασανιστήρια και τα δικαιώματα των μεταναστών.

Δυτική Σαχάρα

Τα Ηνωμένα Έθνη θεωρούν τη Δυτική Σαχάρα μη αυτόνομο έδαφος. Βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία με επικεφαλής τον ΟΗΕ η οποία βοηθά τα εμπλεκόμενα μέρη για την επίτευξη δίκαιης, διαρκούς και αμοιβαίως αποδεκτής πολιτικής λύσης, η οποία θα επιτρέπει την αυτοδιάθεση του λαού της Δυτικής Σαχάρας στο πλαίσιο ρυθμίσεων που συνάδουν με τις αρχές και τους στόχους του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η ΕΕ στηρίζει τη διαδικασία αυτή κατά τα τελευταία έτη.

Η απόφαση 2218 (2015) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, παρέτεινε την εντολή της αποστολής MINURSO (ειρηνευτική αποστολή του ΟΗΕ) στη Δυτική Σαχάρα έως τις 30 Απριλίου 2016. Το 2015, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, η ΕΕ εξέφρασε επανειλημμένα ανησυχίες σχετικά με την παράταση των συγκρούσεων και τις συνέπειες για την ασφάλεια, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη συνεργασία στην περιοχή. Η απόφαση 2218 (2015) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών αναφέρει επίσης ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών πρέπει να εξακολουθήσει να ασχολείται με το θέμα. Ως εκ τούτου, η ΕΕ δεν θα αναλάβει καμία πρωτοβουλία που θα μπορούσε να υπονομεύσει την παρούσα διαδικασία υπό την αιγίδα του ΟΗΕ.

Το 2015, η ΕΕ τόνισε ότι είναι σημαντικό να βελτιωθεί η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Δυτική Σαχάρα και στους καταυλισμούς του Tindouf, και εξέφρασε την ικανοποίησή της για την ενίσχυση των περιφερειακών επιτροπών του Εθνικού Συμβουλίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (CNDH) που δραστηριοποιούνται στις πόλεις Dakhla και Laayoune. Η ΕΕ προέτρεψε τα μέρη να συνεργαστούν με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες ώστε να επανεξεταστούν και να ενισχυθούν τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης όσο το δυνατόν περισσότερο.

Η ΕΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μαρόκο και στη Δυτική Σαχάρα. Τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συζητούνται τακτικά με τις μαροκινές αρχές, στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της υποεπιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και τη διακυβέρνηση. Η αντιπροσωπία της ΕΕ στο Ραμπάτ βρίσκεται σε επαφή με πολλούς υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η αντιπροσωπία της ΕΕ παρακολουθεί τις εικαζόμενες περιπτώσεις παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και είναι σε τακτική επαφή με το Εθνικό Συμβούλιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα περιφερειακά του γραφεία, μεταξύ άλλων και στη Δυτική Σαχάρα.

Λιβύη

Η Λιβύη εξακολουθεί βρίσκεται εν μέσω δύσκολης πολιτικής μετάβασης. Ο λιβυκός πολιτικός διάλογος με τη μεσολάβηση του ΟΗΕ ήταν σε εξέλιξη καθ' όλη τη διάρκεια του 2015. Η Πολιτική Συμφωνία για τη Λιβύη υπογράφηκε στις 17 Δεκεμβρίου 2015 στο Skhirat (Μαρόκο) και διορίστηκε Προεδρικό Συμβούλιο. Θα πρέπει να συσταθεί κυβέρνηση εθνικής συμφωνίας εντός των προθεσμιών που προτείνονται στην εν λόγω πολιτική συμφωνία.

Παρά την πρόοδο που σημειώθηκε στην πολιτική διαδικασία, πολλές περιοχές της χώρας εξακολουθούν να απειλούνται από βίαιες συγκρούσεις και τρομοκρατικές επιθέσεις. Κατά συνέπεια, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λιβύη εξακολούθησε να επιδεινώνεται το 2015, καθώς οι πολίτες ήταν τα κυριότερα θύματα των συνεχιζόμενων συγκρούσεων, της ανασφάλειας και της κατάρρευσης του νόμου και της τάξης. Κατά το περασμένο έτος, ένοπλες ομάδες επιτέθηκαν σε αμάχους και μη στρατιωτικές εγκαταστάσεις, διαπράττοντας παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έφτασαν να χαρακτηριστούν εγκλήματα πολέμου. Σημειώθηκαν σοβαρές παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις αυθαίρετες κρατήσεις, τα βασανιστήρια και τις έκνομες εκτελέσεις, καθώς τα θεσμικά όργανα της Λιβύης, και ιδίως το δικαστικό της σώμα, βρίσκονται ένα βήμα πριν από την κατάρρευση.

Οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις στη Λιβύη από τις αρχές του 2015 οδήγησαν σε διπλασιασμό του αριθμού των εσωτερικά εκτοπισμένων στη χώρα σε σύγκριση με το 2014. Εκτιμάται ότι υπάρχουν περίπου 430 000 εσωτερικά εκτοπισμένοι στη Λιβύη. Σχεδόν 300 000 από αυτούς βρίσκονται στην δυτική περιφέρεια της Λιβύης. Πάνω από 125 000 εσωτερικά εκτοπισμένοι βρίσκονται στο ανατολικό τμήμα της χώρας, και μόνο η Βεγγάζη φιλοξενεί 115 000 εξ αυτών. Εκτιμάται ότι υπάρχουν 250 000 ευάλωτοι πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και μετανάστες στη Λιβύη.

Εξακολουθούν να διατρέχουν κινδύνους όπως επ' αόριστον κράτηση υπό δυσμενείς συνθήκες, βίαιες επιθέσεις, βιασμοί και εκμετάλλευση στα χέρια ένοπλων ομάδων, εγκληματικών συμμοριών και της αστυνομίας. Χιλιάδες μετανάστες και πρόσφυγες κρατούνται στα 15 επίσημα κέντρα κράτησης μεταναστών. Οι συνθήκες στα κέντρα αυτά είναι εξαιρετικά επισφαλείς, καθώς είναι υπερπλήρη και οι κρατούμενοι έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες. Ορισμένα από αυτά τα κέντρα τελούν υπό τη διαχείριση των τοπικών παραστρατιωτικών ομάδων και οι ανθρωπιστικές οργανώσεις δεν έχουν παρά ελάχιστη πρόσβαση.

Το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει καταγγείλει ότι χιλιάδες άνθρωποι είναι θύματα μακροχρόνιας αυθαίρετης κράτησης, βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακής μεταχείρισης. Μεγάλος αριθμός κρατουμένων σε τέσσερις εγκαταστάσεις κράτησης είναι φυλακισμένοι έως και τέσσερα χρόνια χωρίς να έχουν προσαχθεί στη δικαιοσύνη και χωρίς οι υποθέσεις τους να τελούν υπό κάποιου είδους δικαστικό έλεγχο ή να τους έχουν απαγγελθεί κατηγορίες και χωρίς να υπάρχει προφανής νομική βάση για την κράτησή τους.

Ένοπλες ομάδες συνεχίζουν να απαγάγουν αμάχους λόγω των οικογενειακών τους δεσμών, της ταυτότητάς τους ή λόγω πραγματικών ή εικαζόμενων πολιτικών πεποιθήσεων.

Σε μια έκθεση που δημοσιεύτηκε τον Σεπτέμβριο του 2015, ο συνασπισμός των λιβυκών οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατέγραψε 70 επιθέσεις εναντίον δημοσιογράφων, με αποτέλεσμα τον θάνατο εννέα εξ αυτών. Στις 24 Φεβρουαρίου, η Intisar al-Hasiri, δημοφιλής μπλόγκερ, ακτιβίστρια των πολιτικών δικαιωμάτων και ιδρυτικό μέλος της οργάνωσης Tanweer, και η θεία της βρέθηκαν δολοφονημένες στην Τρίπολη. Επί του παρόντος, καταγγέλλεται αύξηση της απειλής για τους δημοσιογράφους.

Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν καταστεί βασικός στόχος των ένοπλων ομάδων. Τα γραφεία του Εθνικού Συμβουλίου για τις πολιτικές ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα (η εθνική οργάνωση της Λιβύης για τα ανθρώπινα δικαιώματα) στη Βεγγάζη δέχθηκαν επίθεση στις 16 Μαρτίου 2015. Ένας υπάλληλος του παραρτήματος της Βεγγάζης, ο οποίος δήλωσε ότι οι δραστηριότητες του ιδρύματος στη Βεγγάζη είχαν ανασταλεί από τον Οκτώβριο του 2014, κατήγγειλε επίσης απόπειρα δολοφονίας του τον Ιανουάριο. Τα γραφεία του Συμβουλίου στην Τρίπολη έχουν κλείσει από τον Νοέμβριο του 2014. Το Συμβούλιο έχει στην ουσία καταστεί θύμα της πολιτικής πόλωσης που παρατηρείται στη χώρα. Το «Γενικό Εθνικό Κογκρέσο» με έδρα την Τρίπολη διόρισε νέο διοικητικό συμβούλιο μετά τη λήξη της θητείας του προηγούμενου στα τέλη του 2014, αλλά δεν είναι αναγνωρισμένο από τη διεθνή κοινότητα.

Τον Φεβρουάριο του 2015 πραγματοποιήθηκε αποστολή της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο της επακολούθησης της πρώτης στρατηγικής ανά χώρα για τα ανθρώπινα δικαιώματα με θέμα τη Λιβύη (η οποία εκδόθηκε το 2014). Η αποστολή εντόπισε την ανάγκη στήριξης και προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΥΑΔ) και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να είναι σε θέση να παρακολουθούν και να καταγράφουν τις τρέχουσες παραβιάσεις, να συμμετέχουν σε διεθνείς δραστηριότητες για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να προσφέρουν άμεση βοήθεια στα θύματα των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, προγραμματίστηκε να ξεκινήσει στις αρχές του 2016 ένα πρόγραμμα για την υποστήριξη των ΥΑΔ (χρηματοδοτούμενο από το ΕΜΔΔΑ). Ο μηχανισμός έκτακτης ανάγκης του ΕΜΔΔΑ ενεργοποιήθηκε δύο φορές το 2015 για να υποστηριχθούν οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λιβύη.

Διάφορα έργα αναθεωρήθηκαν ώστε να καλυφθούν οι πλέον επείγουσες ανάγκες των εκτοπισθέντων πληθυσμών και μεταναστών, όσον αφορά την ανθρωπιστική βοήθεια και την προστασία. Πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και παράτυποι μετανάστες αντιμετωπίζουν αυξανόμενες παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, και δυσκολεύονται όλο και περισσότερο να επιβιώσουν σε ένα εχθρικό περιβάλλον, όπου η κράτηση γίνεται όλο και πιο αυθαίρετη και οι συνθήκες στα κέντρα κράτησης επιδεινώνονται δραματικά. Στήριξη (άμεση βοήθεια, προστασία, υγειονομική περίθαλψη), παρέχεται στους μετανάστες στα κέντρα κράτησης και στις κοινότητες, ενώ στους μετανάστες που έχουν αποκλειστεί στη Λιβύη και επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους προτείνεται ως λύση ο εκούσιος επαναπατρισμός.

Στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, το έργο με τίτλο «ΜΜΕ στη Λιβύη» παρέχει κατάρτιση σε επαγγελματίες του κλάδου σε θέματα δημοσιογραφικής δεοντολογίας και δημοσιογραφίας σε εχθρικά περιβάλλοντα και ζώνες κρίσεων· υποστηρίζει επίσης τη δημιουργία μιας λιβυκής υπηρεσίας υπολογιστικού νέφους ως μέσου για την προώθηση της δημοσιογραφικής ανεξαρτησίας, της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και, ως εκ τούτου, της πολυφωνίας.

Μέσω διαφόρων έργων επικεντρωμένων στις μεταβατικές διαδικασίες, ένας από τους κύριους στόχους είναι η προαγωγή της χρηστής διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου. Επί του παρόντος, τα έργα αυτά επικεντρώνονται ιδίως στην τοπική διακυβέρνηση, στη βελτίωση της ικανότητας των δημοτικών συμβουλίων σε θέματα διακυβέρνησης και παροχής επαρκών υπηρεσιών, και στην αύξηση της συμμετοχής της λιβυκών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στις πολιτικές διαδικασίες και στην τοπική αυτοδιοίκηση.

IV. Ρωσία και Κεντρική Ασία

Ρωσία

Το 2015, η ΕΕ κάλεσε επανειλημμένως τη Ρωσία να συμμορφωθεί πλήρως προς τις διεθνείς υποχρεώσεις της όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών, του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΟΑΣΕ. Δεδομένου ότι δεν πραγματοποιήθηκαν σύνοδοι κορυφής ΕΕ-Ρωσίας από την 28η Ιανουαρίου 2014 και μετά, και καθώς οι διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν ανασταλεί λόγω της άρνησης της Ρωσίας να συμμετάσχει εποικοδομητικά, οι ευκαιρίες για συζήτηση με τις ρωσικές αρχές γύρω από τα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ήταν περιορισμένες. Ωστόσο, η ΕΕ κατέστησε σαφείς τις ολοένα και μεγαλύτερες ανησυχίες της σε αρκετές συναντήσεις ανώτατων αξιωματούχων, στο πλαίσιο διεθνών φόρουμ και μέσω δημόσιων δηλώσεων.

Το γενικότερο περιβάλλον λειτουργίας των οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη Ρωσία εξακολούθησε να χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια, άγχος και γενική δυσπιστία, με έντονες πιέσεις στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) και την αντιπολίτευση. Η υποβάθμιση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι περιορισμοί των θεμελιωδών ελευθεριών εξακολουθούν να συνιστούν τις υποκείμενες τάσεις, και οδήγησαν σε μείωση κατά 33 % του αριθμού των εγγεγραμμένων ΜΚΟ μεταξύ 2012 και 2015.

Η εφαρμογή των υφιστάμενων περιοριστικών νόμων συνεχίστηκε το 2015, και συνοδεύτηκε από τη θέσπιση νέων νομοθετικών πράξεων που περιστέλλουν ακόμη περισσότερο τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Η εφαρμογή του νόμου περί «ξένων πρακτόρων» συνεχίστηκε με την συμπερίληψη αυξανόμενου αριθμού οργανισμών στο μητρώο «ξένων πρακτόρων» του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ενώ στο τέλος του 2014 υπήρχαν 30 ΜΚΟ με τον χαρακτηρισμό «ξένος πράκτορας», στα τέλη του 2015, ο αριθμός αυτός ανήλθε σε 111.

Ο νέος νόμος περί «ανεπιθύμητων» ξένων και διεθνών οργανισμών τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 2015. Ο νόμος αυτός επιτρέπει στον Γενικό Εισαγγελέα να χαρακτηρίσει «ανεπιθύμητο» κάθε ξένο ή διεθνή οργανισμό που απειλεί τα θεμέλια της συνταγματικής τάξης της Ρωσικής Ομοσπονδίας, την αμυντική ικανότητα της χώρας ή την ασφάλεια του κράτους. Οι εν λόγω οργανισμοί απαγορεύεται να λειτουργούν στο έδαφος της Ρωσίας. Ρωσικοί φορείς και πολίτες οι οποίοι συνεργάζονται με οργάνωση που έχει χαρακτηριστεί «ανεπιθύμητη» υπόκεινται σε κυρώσεις που κυμαίνονται από διοικητικές κυρώσεις ως ποινική δίωξη. Έως το τέλος του έτους, τέσσερις οργανισμοί που είτε είχαν την έδρα τους στις ΗΠΑ είτε είχαν ισχυρούς δεσμούς με τις ΗΠΑ, είχαν συμπεριληφθεί στο νέο μητρώο, ενώ ορισμένοι ξένοι χορηγοί βοήθειας είχαν ήδη διακόψει με δική τους πρωτοβουλία τις δραστηριότητές τους στη Ρωσία. Η ΕΕ εξέφρασε επανειλημμένα τις ανησυχίες της για τον εν λόγω νόμο και την παρεπόμενη συμπερίληψη οντοτήτων στο μητρώο, καθώς πρόκειται για περαιτέρω περιστολή του ζωτικού χώρου της κοινωνίας των πολιτών στη Ρωσία και συνιστά σημαντική αφαίμαξη οικονομικών πόρων από τις δραστηριότητες των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Τον Δεκέμβριο, η Ρωσία ψήφισε νέο νόμο που επιτρέπει στο ρωσικό Συνταγματικό Δικαστήριο να υποβάλει σε έλεγχο και ενδεχομένως να αγνοήσει αποφάσεις διεθνών οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή οντοτήτων των οποίων η Ρωσία είναι μέλος, και ιδίως του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το οποίο είναι συχνά το μόνο δικαιοδοτικό όργανο που αναγνωρίζει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία. Η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία της για τη νέα αυτή νομοθεσία κατά τη σύνοδο της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης που πραγματοποιήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου.

Ο νόμος του 2014 που περιορίζει το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό αλλοδαπών ιδιοκτητών σε ρωσικά μέσα ενημέρωσης στο 20 % οδήγησε το 2015 στην αναχώρηση των περισσότερων ξένων εταιρειών ΜΜΕ από τη Ρωσία. Η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης ήταν επίσης περιορισμένη λόγω της δυσανάλογης εφαρμογής της νομοθεσίας περί εξτρεμιστικού περιεχομένου στις δημοσιεύσεις και λόγω ενός προεδρικού διατάγματος βάσει του οποίου διαβαθμίζονται ως «κρατικό μυστικό» οι πληροφορίες σχετικά με τις στρατιωτικές απώλειες κατά τη διάρκεια ειδικών επιχειρήσεων σε καιρό ειρήνης.

Σε αυτό το όλο και πιο δύσκολο περιβάλλον, οι επαφές με τις ρωσικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εντάθηκαν στη Ρωσία και στις Βρυξέλλες. Η αντιπροσωπία της ΕΕ στη Ρωσία και τα κράτη μέλη συνέχισαν την πρακτική της παρακολούθησης δικών και των επισκέψεων σε ΜΚΟ του τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρη την χώρα. Τον Σεπτέμβριο, η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε σεμινάριο με τη συμμετοχή Ρώσων υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εκπρόσωποι της ΕΕ συμμετείχαν επίσης στη Γενική Συνέλευση του φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών ΕΕ-Ρωσίας στη Βουδαπέστη τον Δεκέμβριο. Η ΕΕ υποστηρίζει το φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών με επιχορήγηση ύψους 1,2 εκατ. ευρώ. Η ΕΕ συνέχισε να παρέχει οικονομική στήριξη στην κοινωνία των πολιτών της Ρωσίας, ιδίως μέσω δύο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, για ποσά ύψους 4 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και 6 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ αντίστοιχα. Ως αποτέλεσμα, 17 νέα έργα θα αρχίσουν να υλοποιούνται το 2016.

Σημειώθηκε αύξηση του αριθμού των μεμονωμένων περιπτώσεων που προκαλούν προβληματισμό και έχει αυξηθεί ο αριθμός των δυσανάλογα αυστηρών ποινών φυλάκισης κατά Ρώσων ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στην σαφή παραβίαση του διεθνούς δικαίου στις υποθέσεις των Kohver, Savchenko, Sentsov και Kolchenko και ζήτησε επανειλημμένα την αποφυλάκισή τους. Επείγουσα συζήτηση σχετικά με τις υποθέσεις αυτές πραγματοποιήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 10 Σεπτεμβρίου. Η φυλάκιση του περιβαλλοντικού ακτιβιστή Yevgeny Vitishko (που πέρασε το μεγαλύτερο μέρος του έτους σε σωφρονιστικό ίδρυμα, αλλά αποφυλακίστηκε στις 22 Δεκεμβρίου) και η αυστηρή ποινή που επιβλήθηκε στις 7 Δεκεμβρίου στον ακτιβιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Ildar Dadin για τις ειρηνικές του πράξεις διαμαρτυρίας ήταν δύο ακόμη ανησυχητικές εξελίξεις.

Η ΕΕ καταδίκασε έντονα τη δολοφονία του πολιτικού της αντιπολίτευσης Boris Nemtsov στις 27 Φεβρουαρίου και ζήτησε τη διενέργεια εμπειριστατωμένων ερευνών. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πραγματοποίησε έκτακτη συζήτηση σχετικά με τη δολοφονία του Nemtsov στις 11 Μαρτίου. Η δολοφονία του πρόσθεσε ένα ακόμη όνομα στον κατάλογο των ανεξιχνίαστων υποθέσεων δολοφονιών δημοσιογράφων και πολιτικών στη Ρωσία.

Στις 13 Σεπτεμβρίου διεξήχθησαν τοπικές και περιφερειακές εκλογές σε πολλούς ρωσικούς δήμους και περιφέρειες. Σύμφωνα με τον ανεξάρτητο οργανισμό παρακολούθησης εκλογών Golos, οι εκλογές επιβεβαίωσαν την παρατηρηθείσα τάση οι εκλογικές παρατυπίες να μετατοπίζονται από την ημέρα των εκλογών σε προγενέστερα στάδια της εκλογικής διαδικασίας. Στην συντριπτική τους πλειονότητα τα εκλογικά αποτελέσματα ήταν ήδη προκαθορισμένα από τις αποφάσεις και τις ενέργειες των αρχών και των εκλογικών επιτροπών που είναι υπεύθυνες για τη διεξαγωγή των εκλογών, στο στάδιο της ανάδειξης και εγγραφής των υποψηφίων και των κομμάτων, καθώς και στο στάδιο της προεκλογικής εκστρατείας.

Καζαχστάν

Στις προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Καζαχστάν περιλαμβάνονται η ελευθερία έκφρασης, η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, οι συνθήκες κράτησης, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, τα δικαιώματα των γυναικών και η ελευθερία θρησκευματος ή πεποιθήσεων.

Σε γενικές γραμμές, η κατάσταση όσον αφορά τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου το 2015 ήταν αμφίρροπη: υπήρξαν ορισμένες θετικές εξελίξεις, αλλά πολύ συχνά συνοδεύτηκαν από ενέργειες που εγείρουν σοβαρές ανησυχίες.

Η κυβέρνηση δημιούργησε διάφορες πλατφόρμες για τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στη σφαίρα της δημόσιας πολιτικής. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα αυτών των πλατφορμών διαλόγου δεν έχει ακόμη επιβεβαιωθεί στην πράξη. Μια σειρά από νομοθετικές πράξεις εκδόθηκαν ή βρίσκονται στο στάδιο της νομοθετικής έγκρισης, ιδίως ο νόμος για τη χρηματοδότηση των ΜΚΟ, ο νόμος περί δημόσιων συμβουλίων, ο νόμος για τις φιλανθρωπικές οργανώσεις και ο νόμος σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, οι οποίες, μολονότι περιέχουν ορισμένα θετικά στοιχεία και στοχεύουν στην ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών, περιορίζουν ή ενδέχεται να περιορίσουν στην πράξη μια σειρά θεμελιωδών ελευθεριών, ιδίως την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, της έκφρασης και του συνέρχεσθαι.

Η Διεθνής Διάσκεψη Εργασίας εξέτασε τις παραβιάσεις του βασικού προτύπου εργασίας της ΔΟΕ για την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.

Θέματα που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τέθηκαν επανειλημμένα επί τάπητος από την ΕΕ σε όλα τα επίπεδα του πολιτικού της διαλόγου με το Καζαχστάν καθ' όλη τη διάρκεια του 2015. Ο ετήσιος διάλογος ΕΕ-Καζαχστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε στην Αστάνα τον Νοέμβριο επέτρεψε την εποικοδομητική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, των δικαιωμάτων των γυναικών, της πρόληψης των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης των κρατουμένων, και της ελευθερίας του Τύπου. Μολονότι αναγνωρίζει τις σημαντικές προσπάθειες που καταβάλλονται στο Καζαχστάν για την πρόληψη της κακής μεταχείρισης των κρατουμένων, η ΕΕ εξέφρασε τις ανησυχίες της σε σχέση με τις πιέσεις που ασκούνται στα ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης και τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις του νέου νομοσχεδίου στη χρηματοδότηση των ΜΚΟ. Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για την απελευθέρωση ορισμένων υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συνδικαλιστών, και επανέλαβε τις ανησυχίες της σχετικά με ορισμένους άλλους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως ο Vladimir Kozlov.

Τον Σεπτέμβριο, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που συμμετέχουν στην 13η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συνεργασίας συναντήθηκαν με εκπρόσωπους οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και κατέθεσαν τον προβληματισμό τους σχετικά με το νομοσχέδιο για τη χρηματοδότηση των ΜΚΟ και τον εθνικό μηχανισμό για την πρόληψη των βασανιστηρίων.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ διαχειρίζεται διάφορα έργα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ) και του μηχανισμού αναπτυξιακής συνεργασίας (ΜΑΣ), για ποσό που ανέρχεται συνολικά σε 2 608 203 ευρώ. Τα έργα στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ καλύπτουν τομείς όπως η ανάπτυξη ικανοτήτων της κοινωνίας των πολιτών, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΚΟ που εδρεύουν σε αγροτικές περιοχές· η προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· και η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης. Τα έργα στο πλαίσιο του ΜΑΣ καλύπτουν την υποστήριξη της κοινωνίας των πολιτών στις αγροτικές περιοχές· την αύξηση της συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, ιδίως όσον αφορά τα περιβαλλοντικά θέματα· την ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών για τη βελτίωση της χημικής ασφάλειας· και την πρόληψη των βασανιστηρίων και της βίας κατά των παιδιών.

Δημοκρατία της Κιργιζίας

Στους στόχους της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο των σχέσεών της με τη Δημοκρατία της Κιργιζίας περιλαμβάνονται: η ανάπτυξη ενός ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστικού σώματος· η εξάλειψη των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας· η βελτίωση του νομικού πλαισίου και των πλαισίων πολιτικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά τα άτομα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες· και η ουσιαστική εφαρμογή μιας πολιτικής μηδενικής ανοχής έναντι της διαφθοράς.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η ΕΕ εξακολούθησε να συμμετέχει σε συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη Δημοκρατία της Κιργιζίας σε διάφορα πλαίσια, μεταξύ των οποίων ο διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα του Μαΐου 2015 στις Βρυξέλλες. Οι εποικοδομητικές συζητήσεις στο πλαίσιο του διαλόγου κάλυψαν σειρά θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών κράτησης, των εκλογών, των δικαιωμάτων των γυναικών, των δικαιωμάτων των μειονοτήτων και της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι. Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για ορισμένα σημαντικά βήματα που έγιναν από την κυβέρνηση, ιδίως την έγκριση του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Η ΕΕ υπογράμμισε τη δέσμευσή της όσον αφορά την ενίσχυση του κράτους δικαίου στη Δημοκρατία της Κιργιζίας, και ενθάρρυνε τη Δημοκρατία της Κιργιζίας να εφαρμόσει τις λεπτομερείς συστάσεις για την πρόληψη των βασανιστηρίων που εγκρίθηκαν στο σεμινάριο ΕΕ-Δημοκρατίας της Κιργιζίας για την κοινωνία των πολιτών, που πραγματοποιήθηκε στο Οsh τον Οκτώβριο του 2014. Η ΕΕ έθεσε επί τάπητος συγκεκριμένες περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης του Azimjan Askarov, ενός υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που βρίσκεται στη φυλακή. Επίσης, η ΕΕ συνέστησε την επιτάχυνση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων που συνδέονται με την απονομή της δικαιοσύνης.

Κατά τη διάρκεια του 2015 σημειώθηκαν ορισμένες ανησυχητικές εξελίξεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ, με μια νομοθετική πρωτοβουλία με τίτλο «Απαγόρευση προπαγάνδας υπέρ των μη παραδοσιακών σχέσεων» η οποία εισάγει διακρίσεις και εγκρίθηκε σε δεύτερη ανάγνωση στο κοινοβούλιο τον Ιούνιο, και μια προτεινόμενη νομοθετική πράξη σχετικά με τον χαρακτηρισμό των διεθνών ΜΚΟ που λαμβάνουν χρηματοδότηση από το εξωτερικό ως «ξένων πρακτόρων», οι οποία επίσης εγκρίθηκε σε πρώτη ανάγνωση τον Ιούνιο. Η ΕΕ εκφράζει ανησυχία για το γεγονός ότι αν η νομοθεσία αυτή ψηφιστεί από το Κοινοβούλιο, η εφαρμογή της συνιστά ουσιαστική απειλή για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ έθεσε συστηματικά επί τάπητος το ζήτημα αυτό με διάφορες αφορμές. Σε ψήφισμα της 15ης Ιανουαρίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Κιργιζία να απορρίψει αυτό τον αντι-ΛΟΑΔΜ νόμο.

Οι βουλευτικές εκλογές του Οκτωβρίου στη Δημοκρατία της Κιργιζίας ήταν μια σημαντική θετική εξέλιξη, σε αντιδιαστολή με τις συνήθεις εκλογικές πρακτικές στην ευρύτερη περιοχή, και αποτέλεσαν ορόσημο στην πορεία της χώρας προς τον εκδημοκρατισμό. Σε δήλωσή του, ο εκπρόσωπος Τύπου της ΥΕ/ΑΠ τόνισε ότι οι εκλογές ήταν ανταγωνιστικές, σύννομες και ειρηνικές.

Το 2015, η ΕΕ συνέχισε να ενισχύει τις επαφές της με την κοινωνία των πολιτών στη Δημοκρατία της Κιργιζίας. Η ΕΕ πραγματοποιεί πλέον συστηματικά σεμινάρια για την κοινωνία των πολιτών στη Δημοκρατία της Κιργιζίας, με τη διοργάνωση του έκτου κατά σειρά σεμιναρίου της κοινωνίας των πολιτών με θέμα «Ίσα δικαιώματα για όλους, περισσότερα δικαιώματα για όλους» όπου καλύφθηκαν τα ζητήματα των δικαιωμάτων των γυναικών, οι ευάλωτες ομάδες (άτομα με αναπηρία και παιδιά) και η ελευθερία της έκφρασης. Κατά τη διάρκεια του Ιανουαρίου 2015, η Δημοκρατία της Κιργιζίας αποδέχθηκε περίπου το 80 % των συστάσεων στο πλαίσιο του δεύτερου κύκλου της διαδικασίας της καθολικής περιοδικής εξέτασης. Κατά τη διάρκεια του Οκτωβρίου 2015, η Κιργιζία εξελέγη στο Συμβούλιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και η θητεία της ξεκινά την 1η Ιανουαρίου 2016.

Όσον αφορά τη χρηματοδοτική συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ, ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην πρόληψη των βασανιστηρίων και άλλων περιπτώσεων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2015, υλοποιήθηκαν έργα σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Επιτροπής-Επιτροπή της Βενετίας και το UNDP για τη στήριξη του Τμήματος συνταγματικών υποθέσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου της Δημοκρατίας της Κιργιζίας και τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της συνταγματικής δικαιοσύνης. Η ΕΕ έχει θέσει επί τάπητος ζητήματα που αφορούν την απονομή δικαιοσύνης, την καταπολέμηση της διαφθοράς και τη χρηστή διακυβέρνηση στη Δημοκρατία της Κιργιζίας μέσω ενός μεγάλου έργου που χρηματοδοτείται από την ΕΕ.

Τατζικιστάν

Το 2015, η ΕΕ επικεντρώθηκε ειδικότερα στην έκκληση για ελευθερία της έκφρασης, για απρόσκοπτη πρόσβαση σε πληροφορίες και για την ελευθερία του διαδικτύου, καθώς και για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών.

Γενικά, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επιδεινώθηκε κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους, λόγω σημαντικών περιορισμών που επιβλήθηκαν στις δραστηριότητες των πολιτικών κομμάτων και των ΜΚΟ. Μετά τις βίαιες συγκρούσεις κατά το τέλος του θέρους, το Κόμμα της Ισλαμικής Αναγέννησης του Τατζικιστάν (IRP) –ένα από τα κύρια κόμματα της αντιπολίτευσης του Τατζικιστάν για σχεδόν δύο δεκαετίες– απαγορεύθηκε ως τρομοκρατική οργάνωση και οι ηγέτες του συνελήφθησαν. Η ΕΕ προέβη σε δημόσια δήλωση την 1η Οκτωβρίου 2015 στην οποία γίνεται αναφορά στην απαγόρευση του IRP ως αποτελούσα περαιτέρω περιορισμό της πολυφωνίας στη χώρα και ζητείται η διαφύλαξη των θεμελιωδών ελευθεριών στο Τατζικιστάν. Στο ίδιο πνεύμα, οι παρατηρητές κατήγγειλαν αυξανόμενες δυσκολίες στο έργο των ΜΚΟ κατά τη διάρκεια του έτους.

Τον Ιούνιο του 2015, η ΕΕ και το Τατζικιστάν διεξήγαγαν τον έβδομο ετήσιο διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες για πρώτη φορά. Συζητήθηκε ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως οι εκλογές, η ελευθερία της έκφρασης, τα δικαιώματα των γυναικών, τα βασανιστήρια, η ελευθερία της θρησκείας και η κατάσταση της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για το έργο που επιτέλεσε ο Διαμεσολαβητής και ενθάρρυνε τις αρχές της χώρας να ενισχύσουν περαιτέρω το θεσμικό πλαίσιο, μεταξύ άλλων με την προγραμματισμένη θέσπιση του θεσμού του Διαμεσολαβητή για τα δικαιώματα του παιδιού. Η θέσπιση κρατικού προγράμματος για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας αναγνωρίστηκε επίσης ως ένα θετικό βήμα. Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τις συνεχιζόμενες προσπάθειες του Τατζικιστάν κατά των βασανιστηρίων, αλλά υπογράμμισε την ανάγκη για περαιτέρω προσπάθειες ώστε να αρθεί το καθεστώς ατιμωρησίας. Η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία της σχετικά με καταγγελίες για άσκηση πιέσεων σε ανεξάρτητους δημοσιογράφους, παρότρυνε τις αρχές του Τατζικιστάν να σταματήσουν να μπλοκάρουν ειδησεογραφικούς ιστότοπους και ιστότοπους μέσων κοινωνικής δικτύωσης, και ενθάρρυνε την εφαρμογή των συστάσεων που εγκρίθηκαν στο σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών ΕΕ-Τατζικιστάν στο Dushanbe το 2014, το οποίο επικεντρώθηκε στην ελευθερία της έκφρασης. Η ΕΕ εκφράζει τη λύπη της για τις διαπιστωθείσες ανεπάρκειες στις βουλευτικές εκλογές του Μαρτίου 2015. Ορισμένες νομοθετικές προτάσεις που αναμένεται να θέσουν νέες απαιτήσεις για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών επισημάνθηκαν ως πηγή ανησυχίας.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα συζητήθηκαν επίσης κατά την ετήσια συνεδρίαση της Επιτροπής Συνεργασίας ΕΕ-Τατζικιστάν τον Ιούνιο του 2015. Τα κύρια θέματα που συζητήθηκαν αφορούσαν την ελευθερία της έκφρασης και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και το κράτος δικαίου.

Δρομολογήθηκαν ορισμένα έργα χρηματοδοτούμενα από το ΕΜΔΔΑ, μεταξύ άλλων για την προαγωγή της πρόληψης των βασανιστηρίων, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων της χώρας και των μελών των οικογενειών τους, την ενίσχυση των κοινωνικοοικονομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων των κρατουμένων και πρώην κρατουμένων στο Τατζικιστάν και, τέλος, για τη διασφάλιση ταχείας ανταπόκρισης για την κάλυψη των επείγουσών νομικών αναγκών των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο.

Τουρκμενιστάν

Το 2015, οι προτεραιότητες της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Τουρκμενιστάν ήταν η βελτίωση των συνθηκών κράτησης, η πρόληψη των βασανιστηρίων, η δικαστική μεταρρύθμιση, η ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, η πρόσβαση στην ενημέρωση, η ελευθερία της θρησκείας, η ελευθερία μετακίνησης και το καθεστώς των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κατά τη διάρκεια του έτους, το Τουρκμενιστάν εξακολούθησε να εφαρμόζει αυστηρούς περιορισμούς στην ελευθερία της έκφρασης και του Τύπου, και οι δημοσιογράφοι υπέστησαν παρενοχλήσεις και συλλήψεις. Η πρόσβαση του πληθυσμού στην ενημέρωση παραμένει πολύ περιορισμένη, καθώς συνεχίζεται η φραγή διεθνών ιστοτόπων, κατά παράβαση του νόμου του 2014 για το διαδίκτυο, και η απομάκρυνση δορυφορικών κεραιών από τις κατοικίες πολιτών. Οι θρησκευτικές ομάδες υφίστανται υπερβολικούς περιορισμούς και εμπόδια για την εγγραφή τους. Διάφορες ομάδες για τα ανθρώπινα δικαιώματα κατήγγειλαν την αυθαίρετη απαλλοτρίωση ιδιοκτησιών και τις μαζικές κατεδαφίσεις στην περιοχή του Ασκαμπάτ κατά τη διάρκεια του έτους.

Κατά τη διάρκεια του ετήσιου διαλόγου ΕΕ-Τουρκμενιστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε στο Ασγκαμπάτ τον Ιούνιο του 2015, αλλά και σε άλλες διμερείς συζητήσεις, η ΕΕ επανέλαβε την ανησυχία της σχετικά με αυτά και άλλα σοβαρά προβλήματα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα, κάλεσε τις αρχές του Τουρκμενιστάν να ανταλλάξουν πληροφορίες σχετικά με περιπτώσεις βίαιων εξαφανίσεων, και ενθάρρυνε την έγκριση ενός εθνικού σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Αν και η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τουρκμενιστάν παραμένει πολύ ανησυχητική, υπήρξαν ορισμένες θετικές εξελίξεις το 2015. Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη διοργάνωση από τις αρχές του Τουρκμενιστάν μιας επίσκεψης διπλωματών της ΕΕ, των ΗΠΑ και των Ηνωμένων Εθνών στις γυναικείες φυλακές του Ντασογκούζ τον Σεπτέμβριο του 2015 και ενθάρρυνε το Τουρκμενιστάν να οργανώσει περαιτέρω επισκέψεις και σε άλλα σωφρονιστικά ιδρύματα. Το Τουρκμενιστάν ενέκρινε σχέδιο δράσης για την ισότητα των φύλων για την περίοδο 2015-2020, το οποίο περιλαμβάνει την παρακολούθηση των δεικτών για την εφαρμογή του, και ανήγγειλε την αναθεώρηση του συντάγματος με σκοπό τη δημιουργία του θεσμού του Διαμεσολαβητή και την ενίσχυση της δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Στο πλαίσιο αυτό, η πλατφόρμα της ΕΕ για το κράτος δικαίου παρείχε στήριξη σε ειδικά θέματα όπως ο θεσμός του Διαμεσολαβητή και ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η ΕΕ χαιρέτισε τη συμμετοχή του αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών του Τουρκμενιστάν στην Ετήσια Σύνοδο του 2015 για την Υλοποίηση της Ανθρώπινης Διάστασης που πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία από τον ΟΑΣΕ και ενθάρρυνε την κυβέρνηση του Τουρκμενιστάν να εξετάσει το ενδεχόμενο να απευθύνει προσκλήσεις σε ειδικές διαδικασίες του ΟΗΕ.

Η ΕΕ διεξήγαγε τακτικές διαβουλεύσεις με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στο Τουρκμενιστάν καθώς και με εξόριστους ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διεθνείς ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο Τουρκμενιστάν. Στο πλαίσιο συναντήσεων με την κυβέρνηση, η ΕΕ ενθάρρυνε το Τουρκμενιστάν να άρει τα εμπόδια στη δημιουργία ανεξάρτητων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και να επιτρέψει σε διεθνείς ΜΚΟ να εργαστούν στη χώρα.

Ουζμπεκιστάν

Οι προτεραιότητες της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ουζμπεκιστάν εξακολουθούν να περιλαμβάνουν την πρόληψη των βασανιστηρίων, τα δικαιώματα των παιδιών, την προαγωγή του σεβασμού για το κράτος δικαίου, τη στήριξη της ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών και την προώθηση της ελευθερίας έκφρασης. Οι προτεραιότητες της ΕΕ ενθάρρυναν και υποστήριζαν την κυβέρνηση του Ουζμπεκιστάν στην επίλυση ορισμένων από τα πολύ σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη μεταχείριση των κρατουμένων και τους περιορισμούς των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, καθώς και την τήρηση των υποχρεώσεων της έναντι της διεθνούς κοινότητας.

Η ΕΕ συνέχισε να συζητά με διάφορες αφορμές με το Ουζμπεκιστάν σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, όπως στα πλαίσια του Συμβουλίου Συνεργασίας (Μάιος) και της Επιτροπής Συνεργασίας (Δεκέμβριος). Στο πλαίσιο του ετήσιου διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο στην Τασκένδη, έγιναν ανοικτές συζητήσεις για ζητήματα όπως τα δικαιώματα των εργαζομένων, η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, η ελευθερία έκφρασης, η ελευθερία θρησκευματος ή πεποιθήσεων, οι συνθήκες κράτησης, η πρόληψη των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης και τα δικαιώματα των γυναικών.

Στον τακτικό πολιτικό διάλογο με τις αρχές του Ουζμπεκιστάν, η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για την σχεδόν πλήρη εξάλειψη της παιδικής εργασίας κατά τη συγκομιδή του βαμβακιού και για την πρόοδο που σημειώθηκε ήδη το 2015 ως προς τη μείωση της καταναγκαστικής εργασίας ενηλίκων, ιδίως με τη συνέχιση της παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης και υγείας σε όλη τη διάρκεια της συγκομιδής και με τη διοργάνωση πανεθνικής εκστρατείας ευαισθητοποίησης. Η ΕΕ ενθάρρυνε το Ουζμπεκιστάν να προχωρήσει ακόμη περισσότερο προς την εξάλειψη της αναγκαστικής και υποχρεωτικής εργασίας, να ενισχύσει και να διευρύνει τη συνεργασία με τη ΔΟΕ σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας και την πλήρη εφαρμογή των συμβάσεων της ΔΟΕ, και εξέφρασε την ικανοποίησή της για την απόφαση της κυβέρνησης του Ουζμπεκιστάν να συμμετάσχει σε ένα τριετές σχέδιο δράσης για την εξάλειψη της αναγκαστικής εργασίας. Η ΕΕ τόνισε ότι η συνεργασία του Ουζμπεκιστάν με τη ΔΟΕ καταδεικνύει την αξία της συνεργασίας με τη διεθνή κοινότητα για την αντιμετώπιση ζητημάτων που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κάλεσε το Ουζμπεκιστάν να υιοθετήσει παρόμοια στάση και σε άλλα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕ προέτρεψε τις ουζμπεκικές αρχές να απευθύνουν προσκλήσεις προς τις ειδικές διαδικασίες του ΟΗΕ.

Η ΕΕ προέτρεψε το Ουζμπεκιστάν να θέσει σε εφαρμογή το εθνικό σχέδιο δράσης του Νοεμβρίου 2014 για την υλοποίηση των συστάσεων που έγιναν δεκτές από το Ουζμπεκιστάν στο πλαίσιο της τελευταίας καθολικής περιοδικής του εξέτασης. Αυτό θα συνεπαχθεί την υπογραφή μνημονίου συμφωνίας με το UNDP και τη σύσταση ανεξάρτητου εθνικού προληπτικού μηχανισμού για την παρακολούθηση των χώρων κράτησης.

V. Αφρική

Αφρικανική Ένωση (ΑΕ) – Κοινή στρατηγική Αφρικής-ΕΕ

Η δημοκρατική διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται στο επίκεντρο της εταιρικής σχέσης μας με την αφρικανική ήπειρο στο πλαίσιο της κοινής στρατηγικής Αφρικής-ΕΕ (ΚΣΑΕ). Κατά την 4η σύνοδο κορυφής Αφρικής-ΕΕ, που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2014 στις Βρυξέλλες, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των δύο ηπείρων και οι Πρόεδροι της Αφρικανικής Ένωσης (ΑΕ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επανέλαβαν την προσήλωσή τους στις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Συμφώνησαν επίσης να συνεργαστούν για να εξασφαλίσουν τον πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του διεθνούς δικαίου και της ισότητας των φύλων, καθώς και για να καταπολεμήσουν την ατιμωρησία και όλες τις μορφές διακρίσεων, ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Μετά τη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Αφρικής, η συνεργασία στον τομέα της δημοκρατίας, της χρηστής διακυβέρνησης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντατικοποιήθηκε με την υπογραφή της συμφωνίας κοινού προγραμματισμού μεταξύ του Τμήματος Πολιτικών Υποθέσεων της Επιτροπής της ΑΕ και διαφόρων εταιρών, κυρίως της ΕΕ και των κρατών μελών της, με σκοπό να ενισχυθεί η υποστήριξη του προγράμματος εργασιών του εν λόγω τμήματος.

Η ικανότητα της ΑΕ να διεξάγει αποστολές παρατήρησης εκλογών ενισχύθηκε μετά την 1η Ιανουαρίου 2015 με επιδότηση 6 εκατ. ευρώ, η οποία συμφωνήθηκε τον Ιούνιο του 2015. Για τον ίδιο σκοπό παρασχέθηκε τεχνική βοήθεια ύψους 0,5 εκατ. ευρώ.

Στις 24 Νοεμβρίου 2015 διεξήχθη στο Κιγκάλι της Ρουάντας ο 11ος διάλογος ΑΕ-ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με προεξάρχοντες την Επίτροπο Πολιτικών Υποθέσεων της ΑΕ, Δρα Aisha L. Abdullahi, και τον Ειδικό Εντεταλμένο της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, κ. Λαμπρινίδη. Αμφότερες οι πλευρές επιβεβαίωσαν την προσήλωσή τους στην προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις δύο ηπείρους καθώς και στη συνεργασία τους για την ουσιαστική εφαρμογή διεθνών, ευρωπαϊκών και αφρικανικών νομικών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα στους ακόλουθους τομείς: επιχειρήσεις και ανθρώπινα δικαιώματα, η σχέση της Αφρικανικής Αρχιτεκτονικής Ειρήνης και Ασφάλειας με την Αφρικανική Αρχιτεκτονική Διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των αποστολών παρατήρησης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η επικύρωση νομικών, ευρωπαϊκών και αφρικανικών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε εθνικό επίπεδο, η παρατήρηση εκλογών, η πολιτική για τη μεταβατική δικαιοσύνη, η ελευθερία της έκφρασης και η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι. Στο πλαίσιο του Αφρικανικού Έτους για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα με ιδιαίτερη έμφαση στα Δικαιώματα των Γυναικών (2016), η ΑΕ και η ΕΕ συμφώνησαν να συνεργαστούν για τη διοργάνωση του διαλόγου υψηλού επιπέδου με αντικείμενο την προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Αφρική. Πριν από τον επίσημο διάλογο προηγήθηκε σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών με τη συμμετοχή αφρικανών και ευρωπαϊών αντιπροσώπων, το οποίο χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ).

Η ΕΕ ενίσχυσε επίσης τη στήριξή της προς το αφρικανικό σύστημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την Αφρικανική Αρχιτεκτονική Διακυβέρνησης παρέχοντας άμεση βοήθεια ύψους περίπου 2,3 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ), συμπεριλαμβανομένης της διάθεσης βασικής χρηματοδότησης ύψους 1,8 εκατ. ευρώ στο Παναφρικανικό Κοινοβούλιο και το Αφρικανικό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών (ΑΔΔΑΛ), και χορηγώντας ενισχύσεις ύψους 1,5 εκατ. ευρώ σε περιφερειακούς μηχανισμούς μέσω ΜΚΟ στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ, ιδίως για τη στήριξη του έργου αφενός τριών ειδικών εισηγητών της Αφρικανικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών (του Ειδικού Εισηγητή για τους Υπερασπιστές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Ειδικού Εισηγητή για την Ελευθερία της Έκφρασης και της Πρόσβασης στις Πληροφορίες και του Ειδικού Εισηγητή για τα Δικαιώματα των Γυναικών) και αφετέρου της ομάδας εργασίας για την κατάργηση της θανατικής ποινής (με την έγκριση τριών επιχορηγήσεων τον Δεκέμβριο του 2015). Το ΕΜΔΔΑ χρηματοδοτεί επίσης πρόγραμμα αξίας 1,2 εκατ. ευρώ το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη και έχει στόχο την ενίσχυση της προστασίας και του έργου των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε παναφρικανικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος 2014-2017 του Παναφρικανικού Προγράμματος, διατίθενται 48,5 εκατ. ευρώ (το 11,43 % των συνολικών κονδυλίων) για τη στήριξη του τομέα προτεραιότητας 2 του χάρτη πορείας της ΚΣΑΕ, ο οποίος επικεντρώνεται στη δημοκρατία, τη χρηστή διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Το 2015 η ΕΕ ενέκρινε σειρά προγραμμάτων στον συγκεκριμένο τομέα, διαθέτοντας 10 εκατ. ευρώ για την ενίσχυση του αφρικανικού συστήματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων με σκοπό την καταπολέμηση των διακρίσεων και των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το εν λόγω έργο αποτελεί μέρος ευρύτερης προσέγγισης για τη διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο του Παναφρικανικού Προγράμματος, η οποία περιλαμβάνει στήριξη οργανισμών παρατήρησης εκλογών και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και πιθανή μελλοντική στήριξη της δημόσιας διοίκησης και μέτρων κατά της διαφθοράς. Εγκρίθηκε επίσης έργο αξίας 5 εκατ. ευρώ που έχει στόχο να στηρίξει τις διεθνείς προσπάθειες εξάλειψης του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Για την πρόληψη του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων δίνεται κατά κύριο λόγο έμφαση στην προώθηση της κατάργησής του αλλά και στην αντιμετώπιση των αναγκών των κοριτσιών και των γυναικών που υφίστανται τις συνέπειές του. Για τον λόγο αυτό, στο Παναφρικανικό Πρόγραμμα περιλαμβάνονται μεταρρυθμίσεις σε νομικό επίπεδο και στο πεδίο των πολιτικών, εκπαίδευση και διάλογος σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων, στήριξη των υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συστημάτων προστασίας του παιδιού, καθώς και πανεθνικές δράσεις επικοινωνίας για την αλλαγή των κοινωνικών αντιλήψεων όσον αφορά τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Το σχέδιο δράσης αυτό θα υλοποιηθεί από το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Πληθυσμό (UNFPA) και το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF).

Εξάλλου, χορηγήθηκαν 20 εκατ. ευρώ για τη στήριξη του ενισχυμένου ρόλου των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στον διάλογο με τους αφρικανικούς θεσμικούς φορείς και στην υλοποίηση πρωτοβουλιών για την προαγωγή της ασφάλειας, της διακυβέρνησης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων. Διατέθηκαν επίσης 3,4 εκατ. ευρώ κυρίως για την υποστήριξη της έναρξης λειτουργίας της Αφρικανικής Αρχιτεκτονικής Διακυβέρνησης μέσω της Επιτροπής της Αφρικανικής Ένωσης (Γραμματεία).

Το 2015 ενισχύθηκε επίσης η υποστήριξη μεταξύ ομοτίμων σε τομείς όπως η παρατήρηση εκλογών, η συνεργασία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Παναφρικανικού Κοινοβουλίου και η συνεργασία μεταξύ του Αφρικανικού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Για τη βελτίωση της σύμπραξης σε αυτόν τον τομέα αξιοποιήθηκαν επίσης οι ανταλλαγές προσωπικού μεταξύ των φορέων και το πρόγραμμα επισκεπτών της ΕΕ.

Αγκόλα

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Αγκόλα επιδεινώθηκε κατά τη διάρκεια του 2015, παρά το ότι η συνολική προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα παρέμεινε άνω του μέσου όρου, αν ληφθεί υπόψη ολόκληρη η αφρικανική ήπειρος. Σημειώθηκε οπισθοδρόμηση κυρίως όσον αφορά τις ελευθερίες του συνεταιρίζεσθαι, του συνέρχεσθαι και της έκφρασης. Η κυβέρνηση έχει εντείνει ελαφρώς τις ενέργειές της για την καταστολή της δράσης των πολιτικών ακτιβιστών που τάσσονται εναντίον της, εναντίον του κυβερνώντος κόμματος MPLA και εναντίον της μακράς θητείας του Προέδρου José Eduardo dos Santos, ο οποίος βρίσκεται στην εξουσία επί 37 έτη. Καθώς η οικονομική κατάσταση στη χώρα συνεχίζει να επιδεινώνεται λόγω της παρατεταμένης πτώσης της τιμής του πετρελαίου, οι αρχές ενδιαφέρονται ιδιαίτερος να σφίξουν τον κλοιό γύρω από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους πολιτικούς ακτιβιστές, συρρικνώνοντας τον δημοκρατικό χώρο εν όψει των βουλευτικών εκλογών που έχουν προγραμματιστεί για τον Αύγουστο του 2017. Η κυβέρνηση συνεχίζει τον διωγμό δημοσιογράφων και ακτιβιστών, με μηνύσεις για συκοφαντική δυσφήμιση, αυθαίρετες συλλήψεις, δίκες όπου δεν τηρείται η αρχή της αμεροληψίας, πράξεις εκφοβισμού και παρενόχλησης και παρακολουθήσεις. Η αστυνομία φέρεται να έχει χρησιμοποιήσει υπέρμετρη βία και να έχει εμπλακεί σε αυθαίρετες συλλήψεις για τη διάλυση ειρηνικών αντικυβερνητικών διαδηλώσεων και άλλων συναθροίσεων. Η δίκη 17 νέων ακτιβιστών που κατηγορούνται για «προπαρασκευή εξέγερσης» και «συνωμοσία εναντίον του Προέδρου και άλλων θεσμικών οργάνων», πράξεις που συνιστούν αμφότερες εγκλήματα προσβολής της κρατικής ασφάλειας, έχει απασχολήσει ιδιαίτερα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η ακολουθούμενη νομική διαδικασία προκαλεί συχνά επικρίσεις.

Οι αρχές της Αγκόλας, παρότι πριν από την έναρξη της δίκης είχαν ανοικτή και εποικοδομητική προσέγγιση, κυρίως επιτρέποντας στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της να επισκέπτονται τους κρατουμένους, στη συνέχεια άλλαξαν στάση και δεν έχουν επιτρέψει μέχρι σήμερα την παρακολούθηση της δίκης από διπλωματικούς αξιωματούχους. Τέθηκαν άλλωστε ερωτήματα όσον αφορά την πρόσβαση που παρέχεται στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η αντιπροσωπία της ΕΕ συνεχίζει τις διαπραγματεύσεις με τις αρχές της Αγκόλας για να αποκτήσει πρόσβαση. Το ζήτημα τέθηκε στην κυβέρνηση της Αγκόλας κατά την υπουργική σύνοδο στο πλαίσιο της «Κοινής πορείας», που πραγματοποιήθηκε στη Λουάντα τον Νοέμβριο του 2015. Τον Δεκέμβριο του 2015 το Συνταγματικό Δικαστήριο της Αγκόλας διέταξε τον κατ' οίκον περιορισμό των ακτιβιστών, μέτρο που έχει βελτιώσει την κατάστασή τους.

Οι άλλες δύο πολύκροτες δίκες του 2015 που αφορούσαν τα ανθρώπινα δικαιώματα ήταν αυτές του ακτιβιστή José Marcos Mavungo στη Cabinda και του διάσημου δημοσιογράφου-ακτιβιστή Rafael Marques de Morais. Ο Marcos Mavungo καταδικάστηκε σε εξαετή κάθειρξη για «εξέγερση κατά του κράτους». Είχε κατηγορηθεί για συμμετοχή στη διοργάνωση διαδήλωσης και για σχέσεις με ομάδα ανδρών που φέρεται να εντοπίστηκε με φυλλάδια και εκρηκτικά την παραμονή διαδήλωσης. Μέλος της αντιπροσωπίας της ΕΕ μετέβη στη Cabinda για να παρακολουθήσει τη δίκη του Mavungo. Εν τω μεταξύ, ο Rafael Marques καταδικάστηκε σε εξάμηνη φυλάκιση με αναστολή για συκοφαντική δυσφήμιση για το βιβλίο του με τίτλο: «Blood Diamonds: Corruption and Torture in Angola» («Ματωμένα διαμάντια: Διαφθορά και βασανιστήρια στην Ανγκόλα». Τη δίκη παρακολούθησαν διπλωμάτες από την αντιπροσωπία της ΕΕ και από κράτη μέλη, καθώς και από τις ΗΠΑ.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ συνέχισε τον χρήσιμο και εποικοδομητικό διάλόγό της με τις αρχές της Ανγκόλας για τα εν λόγω ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων με τον Υπουργό Εξωτερικών, τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τον Γενικό Εισαγγελέα.

Όσον αφορά τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, η τρέχουσα οικονομική κρίση λόγω της πτώσης της τιμής του πετρελαίου έχει σημαντικές επιπτώσεις στα πλέον ευάλωτα τμήματα του πληθυσμού: δεν έχουν μειωθεί μόνο τα εισοδήματά τους από τις οικονομικές τους δραστηριότητες, αλλά έχει περιοριστεί σημαντικά και η ικανότητα παρέμβασης της κυβέρνησης.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ διατηρεί μόνιμο διάλογο με τους αντιπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Για παράδειγμα, ο νέος κανονισμός για τις ΜΚΟ, ο οποίος θα μπορούσε να περιορίσει τις δραστηριότητες των οργανισμών, συζητήθηκε εκτενώς τόσο με την κοινωνία των πολιτών όσο και σε υπουργικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Μη κρατικοί φορείς - Τοπικές αρχές» (ΜΚΦ-ΤΑ) δημοσιεύτηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων με στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία της αποκέντρωσης. Επιπλέον, η αντιπροσωπία της ΕΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την αξιοποίηση οκτώ συνεχιζόμενων επιχορηγήσεων από προηγούμενα προγράμματα ΜΚΦ-ΤΑ.

Όσον αφορά τα κονδύλια του προϋπολογισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη με ενδιαφερόμενα μέλη της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να προσδιοριστούν οι προτεραιότητες της επόμενης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στην πρόσκληση, που δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 2016, προσδιορίζονται δύο προτεραιότητες: πρόσβαση στη δικαιοσύνη, με ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή νομικής βοήθειας στον πληθυσμό, και στήριξη δράσεων αγωγής του πολίτη εν όψει των προσεχών εκλογών (2017).

Κατά τη διάρκεια του 2015 ήταν σε εξέλιξη τρία προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ) για θέματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το έργο για τη ληξιαρχική καταχώριση των γεννήσεων και την πρόσβαση των παιδιών στη δικαιοσύνη, που εκτελείται από την UNICEF, έφτασε σε ικανοποιητικό επίπεδο υλοποίησης. Το 2015 άρχισε η υλοποίηση του έργου για το κράτος δικαίου στις χώρες PALOP-TL⁷, με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και του εμπορίου ναρκωτικών.

Στις 10 Σεπτεμβρίου 2015 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με τις πρόσφατες επιδόσεις της Ανγκόλας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με το οποίο ζητεί την αποφυλάκιση όλων των πολιτικών κρατουμένων και των υπέρμαχων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο ίδιο ψήφισμα, το ΕΚ επισημαίνει τους αυξανόμενους περιορισμούς της ελευθερίας της έκφρασης, του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι με την πραγματοποίηση συλλήψεων, τη χρήση του δικαστικού συστήματος για τη φίμωση των αντιφρονούντων μέσω της ποινικής δίωξης προσώπων για την άσκηση των συγκεκριμένων δικαιωμάτων, και τη χρήση βίας από τις δυνάμεις ασφαλείας για την καταστολή ειρηνικών δημόσιων συναθροίσεων. Ο τόνος και η γλώσσα του ψηφίσματος του ΕΚ κρίθηκαν προσβλητικά από την κυβέρνηση της Ανγκόλας και προκάλεσαν εσωτερικές συζητήσεις στους πολιτικούς κύκλους της χώρας. Το Κοινοβούλιο της Ανγκόλας εξέδωσε δικό του ψήφισμα (χωρίς τη στήριξη της αντιπολίτευσης), με το οποίο καταδίκασε το ψήφισμα του ΕΚ. Κυβερνητικοί αξιωματούχοι και κρατικά μέσα ενημέρωσης κάνουν όλο και συχνότερα λόγο για «εξωτερικές παρεμβάσεις», προβάλλοντας με τον τρόπο αυτό προσκόμματα στην πορεία προς τις εκλογές του 2017.

Μπενίν

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μπενίν είναι σε γενικές γραμμές καλή. Το 2015 διεξήχθησαν βουλευτικές και αυτοδιοικητικές εκλογές, κατά τις οποίες, σύμφωνα με την αξιολόγηση των παρατηρητών, τηρήθηκαν οι διεθνείς κανόνες για τις δημοκρατικές εκλογές.

Ο τύπος διαθέτει σημαντική ελευθερία, παρότι η πρόσβαση στα δημόσια μέσα ενημέρωσης παραμένει δυσκολότερη για την αντιπολίτευση και ορισμένα τμήματα της κοινωνίας. Η ελευθερία της έκφρασης κατοχυρώνεται από το σύνταγμα και το νομοθετικό πλαίσιο και μπορεί σε μεγάλο βαθμό να ασκείται από τους πολίτες.

⁷ Η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί τη συνεργασία Νότου-Νότου μεταξύ των έξι πορτογαλόφωνων χωρών της ομάδας της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ), γνωστών ως χωρών PALOP-TL (*Países Africanos de Língua Oficial Portuguesa e Timor-Leste*).

Η κατάσταση των δικαιωμάτων των παιδιών εξακολουθεί να εμπνέει ανησυχία, ιδίως το φαινόμενο της εκμετάλλευσης, η συνέχιση των παιδικών, πρόωρων και αναγκαστικών γάμων, η περιθωριοποίηση ή και ο φόνος παιδιών που κατηγορούνται για «μαγεία» καθώς και τα συχνά περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης στο σχολείο. Σύμφωνα με τον παγκόσμιο δείκτη του 2014 για τη δουλειά, στο Μπενίν υπάρχουν περίπου 77 000 θύματα σύγχρονης δουλειάς, η οποία λαμβάνει κυρίως τη μορφή της οικιακής εργασίας, της καταναγκαστικής εργασίας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Η διαδεδομένη φοροδιαφυγή και διαφθορά έχουν σημαντικό αντίκτυπο στα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα του πληθυσμού. Το ποσοστό χρηματικής φτώχειας αυξήθηκε από 36,2 % το 2011 σε 40,1 % το 2015⁸. Εξαιτίας του αδύναμου και αργού δικαστικού συστήματος και των επιπτώσεων της διαφθοράς στον τομέα αυτό, παρατηρούνται περιστατικά αυθαίρετης κράτησης, παρατεταμένης προφυλάκισης και αρνησιδικίας.

Στις 15 Φεβρουαρίου 2013 το Μπενίν ψήφισε νόμο για τη σύσταση της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Μπενίν. Ωστόσο, δεν έχει ακόμη αρχίσει να λειτουργεί.

Κατά τη διάρκεια του 2015 η ΕΕ και η κυβέρνηση του Μπενίν διεξήγαγαν τακτικό πολιτικό διάλογο. Μέσω του πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού, τέθηκαν επί τάπητος θέματα όπως τα δικαιώματα των παιδιών (με έμφαση στην ανάγκη εφαρμογής του κώδικα για τα παιδιά), τα δικαιώματα των γυναικών (με έμφαση στη βελτίωση της περιορισμένης πολιτικής εκπροσώπησής τους), οι συστάσεις της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης και η συγκρότηση της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Μπενίν.

Το 2015 η ενωσιακή στήριξη για την ενίσχυση του κράτους δικαίου στο Μπενίν οδήγησε στην ουσιαστική έναρξη της εφαρμογής της εθνικής πολιτικής για τον τομέα της δικαιοσύνης. Η στήριξη της ΕΕ στη νέα νομοθεσία είχε ως αποτέλεσμα τη θέσπιση του κώδικα για τα παιδιά και την κατάρτιση νέου ποινικού κώδικα, ο οποίος δεν έχει ακόμη θεσπιστεί. Η βοήθεια που συνέχισε να προσφέρει η ΕΕ σε σχέση με το κυβερνητικό πρόγραμμα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατούμενων οδήγησε σε σημαντικές βελτιώσεις, μεταξύ άλλων και για τους ανηλίκους.

Επιπλέον, η ΕΕ χρηματοδοτεί την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες παρέχοντας στήριξη για την αποκέντρωση των κρατικών κοινωνικών υπηρεσιών. Η ΕΕ στήριξε επίσης την ενίσχυση των κέντρων κοινωνικής προαγωγής, με στόχο την αύξηση της κοινωνικής κάλυψης των πλέον ευάλωτων πολιτών καθώς και την παροχή υπηρεσιών και συμβουλών σε άτομα που υφίστανται παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

⁸ 2015 EMICoV (ολοκληρωμένη σπονδυλωτή έρευνα για τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών).

Το 2015 η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συμφώνησαν επί κοινού χάρτη πορείας για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών (2014-2017), ένα σημαντικό σκέλος του οποίου αφορά την υποστήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, με σκοπό να διευκολυνθούν η συμμετοχή των πολιτών, η προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η πρόσβαση των πολιτών του Μπενίν σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες.

Όσον αφορά τα δικαιώματα των παιδιών, η ΕΕ επικεντρώθηκε το 2015 στην εμπορία παιδιών, την προστασία των κακοποιημένων παιδιών, τα παιδιά που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τον νόμο, την καταπολέμηση των τελετουργικών φόνων και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης στο σχολείο. Καταβλήθηκαν προσπάθειες για την ενίσχυση του δικτύου όσων ασχολούνται με την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη κέντρων για την προστασία και την επανένταξη ανηλίκων. Πραγματοποιήθηκαν δράσεις εκπαίδευσης και ανάπτυξης ικανοτήτων και συγκροτήθηκε δίκτυο καταρτισμένων δικαστών. Βρίσκεται επίσης σε εξέλιξη δράση για τη βελτίωση των υπηρεσιών φιλοξενίας και αποκατάστασης και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσω του κρατικού κέντρου για μορφές σωφρονισμού ανηλίκων εναλλακτικές της κράτησης.

Ένα άλλο πεδίο δράσης ήταν η προαγωγή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Στον τομέα αυτό, η ΕΕ επιδίωξε την ενίσχυση της συμμετοχής της στην τοπική διακυβέρνηση και στον διάλογο, τη βελτίωση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία, καθώς και την προώθηση της ένταξης των παιδιών με αναπηρία στην εκπαίδευση.

Οι πρωτοβουλίες δημόσιας διπλωματίας επικεντρώθηκαν στα ανθρώπινα δικαιώματα και καλύφθηκαν ικανοποιητικά από τα μέσα ενημέρωσης του Μπενίν. Οι ενέργειες αφορούσαν συγκεκριμένα την ομοφοβία, την παιδική εργασία, τα πολιτικά δικαιώματα, τη βία κατά των γυναικών και τις τελετουργικές παιδοκτονίες.

Μποτσουάνα

Στη Μποτσουάνα, η θανατική ποινή ισχύει από τότε που η χώρα απέκτησε την ανεξαρτησία της, το 1966. Έκτοτε έχουν εκτελεστεί 47 κατάδικοι. Η τελευταία εκτέλεση έγινε το 2013. Η συνταγματικότητα της θανατικής ποινής αποτέλεσε πρόσφατα αντικείμενο συζήτησης στους κόλπους του δικαστικού σώματος. Ωστόσο, φαίνεται πως ο προβληματισμός αυτός δεν έχει αγγίξει ευρύτερο κοινό.

Όσον αφορά τα δικαιώματα των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, είναι θετικό το γεγονός ότι η κυβέρνηση φαίνεται να έχει ανοίξει εκ νέου διάλογο με τους αυτόχθονες San/Barsawa που βρίσκονται στη χώρα, έπειτα από πολυετείς δικαστικές διαμάχες με την συγκεκριμένη κοινότητα. Ωστόσο, είναι δύσκολο να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος, καθώς τα αποτελέσματα του διαλόγου αυτού δεν έχουν ακόμη δημοσιοποιηθεί. Παρά τον διάλογο, η κοινότητα των San/Barsawa συνεχίζει να αισθάνεται περιθωριοποιημένη.

Σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, δεν έχει σημειωθεί πραγματική πρόοδος και δεν έχει εφαρμοστεί ακόμα η απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου του 2014 που επιτρέπει την επίσημη καταχώριση ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό. Η εκκρεμούσα έφεση που έχει ασκηθεί από την κυβέρνηση μπορεί να καθυστερήσει για χρόνια την πρόοδο. Ο ποινικός κώδικας της Μποτσουάνας περιγράφει τις ομοφυλοφιλικές σεξουαλικές πράξεις ως εγκλήματα κατά της ηθικής, τα οποία τιμωρούνται με επταετή κάθειρξη. Ενώ απομένει διάστημα μικρότερο των δύο ετών για την επόμενη ΚΠΕ, έχει σημειωθεί ελάχιστη απτή πρόοδος ως προς τις συστάσεις που έγιναν δεκτές, με τη συγκρότηση εθνικού ιδρύματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων (NHRI) να συγκαταλέγεται στις σημαντικότερες εξ αυτών.

Ωστόσο, πρέπει να υπογραμμιστεί η αποφασιστική στάση που τηρεί σταθερά η Μποτσουάνα όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στα διεθνή φόρουμ και το ΔΠΔ. Καθώς η Μποτσουάνα είναι μέλος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΣΑΔ) και το 2014 επανεξελέγη για νέα διετή θητεία, οι αποστολές της ΕΕ πραγματοποίησαν τα απαιτούμενα διαβήματα υπέρ των θέσεων της ΕΕ προς τις τοπικές αρχές στο πλαίσιο της 28ης, 29ης και 30ής συνόδου του ΣΑΔ. Πέραν αυτών, πραγματοποιήθηκαν και άλλα διαβήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, π.χ. για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ και για τη σύμβαση αριθ. 182 της ΔΟΕ για τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας. Σε αντίθεση με πολλές αφρικανικές χώρες, η Μποτσουάνα συνήθως ευθυγραμμίζεται με τη θέση της ΕΕ στις ψηφοφορίες εντός του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

Οι αυξανόμενες εντάσεις μεταξύ της εκτελεστικής και της δικαστικής εξουσίας, καθώς και στους κόλπους του δικαστικού σώματος, αποτελούν πηγή ανησυχίας. Οι αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου δεν γίνονται σε ορισμένες περιπτώσεις σεβαστές, εάν δεν ικανοποιούν την εκτελεστική εξουσία. Για παράδειγμα, τον Νοέμβριο εκδόθηκαν κατά παράβαση ρητής απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου δύο πρόσφυγες που κατάγονταν από την Ουγκάντα. Ομοίως, 10 ποδοσφαιριστές από την Ερυθραία που υπέβαλαν αίτηση ασύλου στη Μποτσουάνα τον Οκτώβριο κινδυνεύουν να εκδοθούν σε τρίτη χώρα, και πάλι κατά παράβαση δικαστικής απόφασης. Το 2015 καθαιρέθηκαν και παραπέμφθηκαν σε δίκη τέσσερις δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου με την κατηγορία ότι είχαν λάβει στεγαστικό επίδομα ενώ διέμεναν σε κατοικίες που ανήκαν στο κράτος (η υπόθεση βρίσκεται σε εξέλιξη). Αυτοί οι τέσσερις δικαστές (ιδίως ο δικαστής Key Dingake) ήταν γνωστοί για την έκδοση αποφάσεων υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οι οποίες δεν ήταν απαραίτητως αρεστές στην εκτελεστική εξουσία, όπως για παράδειγμα σχετικά με το δικαίωμα των γυναικών να κληρονομούν γη και την παροχή αντιρετροϊκών φαρμάκων σε αλλοδαπούς κρατούμενους.

Μετά την τροποποίηση του νόμου περί σωματείων που εγκρίθηκε από το υπουργικό συμβούλιο τον Νοέμβριο, επικρατεί ανησυχία ότι μπορεί να στενέψουν ακόμη περισσότερο τα περιθώρια δράσης της κοινωνίας των πολιτών, η παρουσία της οποίας είναι ήδη περιορισμένη. Ο νόμος θα ισχύει για όλες τις οργανώσεις και θα μπορούσε να χρησιμοποιείται επιλεκτικά ώστε να καθιστά αδύνατη τη δράση οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που τηρούν κριτική στάση έναντι της κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των πολυάριθμων ευαγγελικών εκκλησιών. Ο νόμος ορίζει επίσης ότι τουλάχιστον το 75 % όλων των μελών θα πρέπει να είναι από την Μποτσουάνα, γεγονός που ενδέχεται να δυσχεράνει περαιτέρω τη δράση των τοπικών γραφείων διεθνών ΜΚΟ.

Η ευθύνη για τα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα, εκτός από αυτά που αφορούν τους πρόσφυγες, μεταφέρθηκε το 2014 από το Υπουργείο Άμυνας, Δικαιοσύνης και Ασφάλειας στο Γραφείο του Προέδρου. Μέχρι το Γραφείο του Διαμεσολαβητή να αναλάβει ρόλο εθνικού ιδρύματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αρμόδιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι το Γραφείο του Προέδρου. Η Μποτσουάνα είναι μία από τις λίγες χώρες της αφρικανικής ηπείρου που δεν διαθέτουν ακόμη εθνικό ίδρυμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για το ανθρώπινο δικαίωμα σε ασφαλές πόσιμο νερό και αποχέτευση, Leo Heller, επισκέφτηκε τη Μποτσουάνα τον Νοέμβριο του 2015 και παρότρυνε την κυβέρνηση να αξιοποιήσει την ακραία ξηρασία που επικρατεί ως ευκαιρία για την ανάπτυξη συνολικής στρατηγικής για την πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό και αποχέτευση στο πλαίσιο της προβλεπόμενης οξυνόμενης λειψυδρίας. Υπογράμμισε ότι η ξηρασία που επικρατεί εγείρει σοβαρές ανησυχίες ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα σε σχέση με την ποιότητα και την ποσότητα του νερού και τις σχετικές επιπτώσεις στην υγεία. Το πλήγμα θα μπορούσε να είναι σοβαρότερο για τις αγροτικές και μειονοτικές κοινότητες. Η έκθεση με τα τελικά πορίσματα και τις συστάσεις αναμένεται τον Σεπτέμβριο του 2016.

Η ΕΕ συνολικά συνομιλεί για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη κυβέρνηση της Μποτσουάνας στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού. Κατά τη διάρκεια του 2015 οι αποστολές της ΕΕ συνέχισαν τις τακτικές ανταλλαγές τους με ορισμένες από τις σημαντικότερες οργανώσεις της χώρας για τα ανθρώπινα δικαιώματα και είχαν επίσης τακτικές συζητήσεις με άλλους βασικούς εταίρους, όπως τις ΗΠΑ (για θέματα ΛΟΑΔΜ) και τον ΟΗΕ (UNICEF, UNAIDS).

Οι τοπικές οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων χρειάζονται ενίσχυση για να μπορέσουν να επιτελέσουν το έργο τους. Για τον λόγο αυτό λαμβάνουν χρηματοδότηση από το ΕΜΔΔΑ. Το 2015 χορηγήθηκαν 0,6 εκατ. ευρώ σε τέσσερις οργανώσεις. Συγκεκριμένα, εγκαινιάστηκαν τρία έργα με βάση το Γκαμπορόνε: «Minority Rights Group International» για την αναγνώριση των μειονοτήτων και των δικαιωμάτων τους, Δίκτυο της Μποτσουάνας για τη Δεοντολογία, τον Νόμο και το HIV/AIDS (BONELA) για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις αγροτικές κοινότητες και τους πληθυσμούς που κινδυνεύουν περισσότερο (με ένα σημαντικό σκέλος υπέρ των ΛΟΑΔΜ), και «Stepping Stones International» για την προστασία των παιδιών και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησής τους. Ένα τέταρτο έργο στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ εγκαινιάστηκε στο Μαυρ στις 10 Δεκεμβρίου, κατά τον εορτασμό της Ημέρας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το έργο αυτό θα υλοποιηθεί στην πλέον μειονεκτούσα περιοχή στη Μποτσουάνας από το Συμβούλιο Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων του Ngamiland (NCONGO) και τέσσερις τοπικές ΜΚΟ. Κατά τη διάρκεια του, θα παρασχεθεί εκπαίδευση σε τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς και κοινότητες της περιοχής για ποικίλα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και τα δικαιώματα των παιδιών. Μέσα στο έτος υλοποιήθηκε επίσης για τους φορείς που λαμβάνουν χρηματοδότηση από το ΕΜΔΔΑ ένα πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων και καθοδήγησης όσον αφορά την παρακολούθηση και την αξιολόγηση.

Όσον αφορά άλλες εκδηλώσεις προβολής που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ συμμετείχε την 25η Νοεμβρίου στην εκδήλωση για τον εγκαινιασμό της εκστρατείας «16 ημέρες ακτιβισμού για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών». Η δήλωση που έκανε η ΕΕ στην εκδήλωση μεταδόθηκε από τον μοναδικό τηλεοπτικό σταθμό της χώρας.

Μπουρκίνα Φάσο

Οι πολιτικές εξελίξεις ήταν το κυρίαρχο θέμα στη Μπουρκίνα Φάσο κατά το περασμένο έτος (μετάβαση και στρατιωτικό πραξικόπημα τον Σεπτέμβριο του 2015), με αποτέλεσμα να σημειωθεί μικρή πρόοδος όσον αφορά τις προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα, όπως το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η θανατική ποινή, τα βασανιστήρια, οι συνθήκες κράτησης και η διάρκεια των δικών, το σύστημα της δικαιοσύνης, η ελευθερία της έκφρασης, οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η κοινωνία των πολιτών, τα δικαιώματα των γυναικών και τα δικαιώματα των παιδιών.

Οι βουλευτικές και προεδρικές εκλογές του 2015 μπορούν να θεωρηθούν ορόσημο έπειτα από ένα δύσκολο έτος μετάβασης. Οι εκλογές άνοιξαν ένα νέο κεφάλαιο στην ιστορία της χώρας, την οποία είχε κυβερνήσει τα προηγούμενα 27 έτη ο Πρόεδρος Blaise Compaoré. Η εξέγερση του Οκτωβρίου του 2014, που τον ανάγκασε να αποχωρήσει, και η επακόλουθη μετάβαση ήταν κατά κύριο λόγο απότοκες των εντεινόμενων διεκδικήσεων δικαιοσύνης και καλύτερων συνθηκών διαβίωσης. Ο νέος πρόεδρος που εξελέγη τον Δεκέμβριο του 2015, Roch Marc Kaboré, και η κυβέρνησή του θα πρέπει να ικανοποιήσουν τα αιτήματα αυτά σε στενό συντονισμό με τους διεθνείς χορηγούς βοήθειας. Η ΕΕ ανέπτυξε αποστολή παρατήρησης εκλογών (ΑΠΕ), η οποία συγκέντρωσε εγκωμιαστικά σχόλια από διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη για τη θετική συμβολή της.

Στην ομιλία του κατά την ορκωμοσία του, ο Πρόεδρος Kaboré κατέστησε σαφές ότι θα επικεντρώσει τις προσπάθειές του στην κοινωνική δικαιοσύνη, την ένταξη, τη χρηστή διακυβέρνηση, την ενίσχυση της δημοκρατίας και την ελευθερία. Η αντιπροσωπία της ΕΕ θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για να μετουσιωθούν οι εν λόγω προτεραιότητες σε απτά αποτελέσματα. Η ΕΕ είναι ο βασικός χορηγός βοήθειας στη χώρα και εξασφαλίζει τον συντονισμό με την υπόλοιπη κοινότητα χορηγών βοήθειας, διοργανώνοντας τακτικές διασκέψεις.

Η μεταβατική κυβέρνηση έχει ήδη ψηφίσει νόμο κατά της διαφθοράς, έχει ενισχύσει τη διάκριση των εξουσιών (ο Πρόεδρος της Μπουρκίνα Φάσο δεν θα είναι πλέον και Πρόεδρος του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου) και έχει θεσπίσει μέτρα που επιτρέπουν στους απλούς πολίτες να προσφεύγουν άμεσα στο Συνταγματικό Δικαστήριο. Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο ήταν το γεγονός ότι προστέθηκε στο σύνταγμα φορέας για τον έλεγχο του κράτους και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Η ΕΕ παρέχει βοήθεια για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στη Μπουρκίνα Φάσο κυρίως μέσω της στήριξής της για την εθνική πολιτική για τη δικαιοσύνη (PAPNJ), η οποία εγκαινιάστηκε τον Μάρτιο του 2014 με συνολικό προϋπολογισμό 9,5 εκατ. ευρώ. Ο βασικός στόχος είναι να καταστεί η δικαιοσύνη πιο προσιτή και να προστατεύει περισσότερο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες.

Ένα άλλο ζήτημα στο οποίο επικεντρώνεται η ΕΕ είναι η προστασία των παιδιών. Στο πεδίο αυτό έχουν υπογραφεί τρία έργα, συνολικής αξίας 3,7 εκατ. ευρώ, με τρεις ΜΚΟ. Τα έργα αυτά είναι αλληλοσυμπληρωματικά και στοχεύουν στην πρόληψη και τον περιορισμό της βίας κατά των παιδιών, παράλληλα με τη συγκρότηση ολοκληρωμένου συστήματος προστασίας τους. Η πρώτη αξιολόγηση του έργου πραγματοποιήθηκε το 2015 και ήταν πολύ θετική. Διαπιστώθηκε, ειδικότερα, ότι εφαρμόζεται καινοτόμος και ολιστική προσέγγιση για τη δημιουργία δικτύων προστασίας των παιδιών.

Στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Μπουρκίνα Φάσο δραστηριοποιούνται και κράτη μέλη της ΕΕ. Η ΕΕ ασκεί σημαντική επιρροή και έχει καλή φήμη στη χώρα. Αυτό παραδοσιακά σήμαινε προνομιακή πρόσβαση στις αρχές της Μπουρκίνα Φάσο, κάτι που είναι πιθανόν να συνεχιστεί και με τις νεοεκλεγείσες αρχές. Σε συνέχεια της διμερούς συνάντησης που είχε με τον Ειδικό Αντιπρόσωπο για το Σαχέλ, Ángel Losada, κατά την τελετή ορκωμοσίας του στις 29 Δεκεμβρίου 2015, ο Πρόεδρος Kaboré αναμένεται να συνεχίσει να καλλιεργεί την προνομιακή εταιρική σχέση της χώρας του με την ΕΕ. Η ΕΕ έχει επίσης καλές σχέσεις με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίες ανέλαβαν πολύ ενεργό δράση πριν και ιδίως κατά τη διάρκεια της μετάβασης.

Η πλήρης ανανέωση της πολιτικής σκηνής στη χώρα και η προφανής βούληση των νέων αρχών να εργαστούν για τα ανθρώπινα δικαιώματα προσφέρουν μια άριστη ευκαιρία να αντιμετωπιστούν ορισμένα από τα σημαντικότερα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα από ό,τι πριν από την αλλαγή της εξουσίας.

Μπουρούντι

Το 2015 η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μπουρούντι επιδεινώθηκε ραγδαία. Παρά την πρόοδο που σημειώθηκε την τελευταία δεκαετία, η χώρα αντιμετωπίζει βαθιά και παρατεταμένη πολιτική κρίση από τον Απρίλιο του 2015, η οποία συνδέεται με την απόφαση του Προέδρου Pierre Nkurunziza να θέσει υποψηφιότητα για τρίτη θητεία.

Στο πλαίσιο αυτό, ο κύριος στόχος της ΕΕ το 2015 σε σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Μπουρούντι ήταν η συνέχιση της δράσης της για την ενίσχυση της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών μέσω του πολιτικού διαλόγου και των μηχανισμών αναπτυξιακής συνεργασίας. Για να στηρίξει αυτόν τον γενικό στόχο, η ΕΕ επικέντρωσε την προσοχή της στην προώθηση και την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της κοινωνίας των πολιτών, την καταπολέμηση των διακρίσεων και τη συμβολή στη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης. Η ΕΕ παρότρυνε επίσης τις αρχές να ερευνήσουν υποθέσεις βασανιστηρίων και εκτελέσεων χωρίς δίκη και να εξαλείψουν την ατιμωρησία.

Η ΕΕ και οι αρχές του Μπουρούντι πραγματοποίησαν εντατικότερο πολιτικό διάλογο (δυνάμει του άρθρου 8 και του παραρτήματος VII της συμφωνίας του Κοτονού) το διάστημα από τον Οκτώβριο του 2014 έως τον Μάιο του 2015, με έμφαση στο πολιτικό κλίμα στη χώρα, ιδίως λόγω της όξυνσης των εντάσεων πριν από τις βουλευτικές και προεδρικές εκλογές του καλοκαιριού του 2015. Στα θέματα που καλύφθηκαν συγκαταλέγονται: οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· η απουσία ανεξάρτητου δικαστικού συστήματος· οι πράξεις πολιτικής βίας της οργάνωσης «*Imbonerakure*», της νεολαίας, δηλαδή, του κυβερνώντος κόμματος, CNDD-FDD («Εθνικό Συμβούλιο για την Προάσπιση της Δημοκρατίας – Δυνάμεις για την Προάσπιση της Δημοκρατίας»)· οι περιορισμοί των ατομικών ελευθεριών και της ελευθερίας της έκφρασης και του συνέρχεσθαι, και οι απειλές εναντίον αντιφρονούντων, μεταξύ άλλων και εντός του κυβερνώντος κόμματος.

Τον Μάρτιο 2015 το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με την προεκλογική περίοδο στο Μπουρούντι, ζητώντας τη διαμόρφωση συνθηκών που να επιτρέπουν τη διεξαγωγή ελεύθερων και διαφανών εκλογών χωρίς αποκλεισμούς και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Καθώς δεν εξασφαλίστηκαν οι κατάλληλες συνθήκες, η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας/Αντιπρόεδρος της Επιτροπής (ΥΕ/ΑΕ) αποφάσισε να αποσύρει από το Μπουρούντι την ενωσιακή αποστολή εκλογικών παρατηρητών στις 29 Ιουνίου 2015.

Στη συνέχεια, το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα τον Μάιο, τον Ιούνιο και τον Νοέμβριο του 2015, όπου αποτύπωσε την αυξανόμενη ανησυχία του για την επιδείνωση της κατάστασης και την αύξηση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό και με βάση τις παραβιάσεις των ουσιωδών στοιχείων της συμφωνίας του Κοτονού, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού των δημοκρατικών αρχών και του κράτους δικαίου, η ΕΕ κάλεσε στις 26 Οκτωβρίου το Μπουρούντι να συμμετάσχει σε ειδικές διαβουλεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 96 της συμφωνίας του Κοτονού. Με τη διαδικασία αυτή επιδιώκεται βασικά να δεσμευτεί το Μπουρούντι να αναλάβει δράση εντός καθορισμένου χρονοδιαγράμματος στους κρίσιμους τομείς της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, με βάση τις αρχές που καθορίζονται στις συμφωνίες της Αρούσα, και να βρεθεί αμοιβαίως αποδεκτή λύση. Η διαδικασία στοχεύει επίσης στη στήριξη των προσπαθειών της Αφρικανικής Ένωσης, των Ηνωμένων Εθνών και της Κοινότητας της Ανατολικής Αφρικής να εγκαθιδρύσουν διάλογο υπό διαμεσολάβηση και χωρίς αποκλεισμούς για την επίλυση της κρίσης.

Μετά τις διαβουλεύσεις της 8ης Δεκεμβρίου, η ΕΕ εργάζεται επί δέσμης μέτρων προς έγκριση από το Συμβούλιο, ιδίως στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας, τα οποία έχουν στόχο να παροτρυνθεί το Μπουρούντι να προσέλθει σε έναν τέτοιο διάλογο, να σταματήσει τη βία, να προστατεύσει τα ανθρώπινα δικαιώματα και, εν τέλει, να εμπεδώσει τη δημοκρατία και την ειρήνη. Είναι πιθανή η αναστολή από την ΕΕ της χρηματοδότησης προς την κυβέρνηση για την άμεση αναπτυξιακή συνεργασία, θα ληφθεί εντούτοις πρόνοια ώστε να συνεχιστεί η χρηματοδότηση για την προστασία των πληθυσμών, μεταξύ άλλων μέσω της ανθρωπιστικής βοήθειας.

Την 1η Οκτωβρίου 2015 το Συμβούλιο της ΕΕ, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου του 2015, επέβαλε κυρώσεις κατά τεσσάρων προσώπων. Συγκεκριμένα, τους επέβαλε ταξιδιωτικούς περιορισμούς και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων επειδή με τις δραστηριότητές τους υπονόμωσαν τη δημοκρατία ή παρεμπόδιζαν την εξεύρεση πολιτικής λύσης στην κρίση στο Μπουρούντι, ιδίως μέσω πράξεων βίας, καταστολής ή υποκίνησης βίας, συμπεριλαμβανομένων πράξεων που συνιστούν σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σε επίπεδο δράσεων, η ΕΕ συνέχισε τον διαρκή διάλόγό της με τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθ' όλη τη διάρκεια του 2015. Λόγω της επιδείνωσης της κατάστασης, η αντιπροσωπία έλαβε 145 αιτήσεις μικρών επιχορηγήσεων για τη στήριξη υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου). Από αυτές, επιλέχθηκαν 32 για να λάβουν ενωσιακή στήριξη.

Κινητοποιώντας πόρους από το ΕΜΔΔΑ, η ΕΕ στήριξε οκτώ έργα υλοποιούμενα από διεθνείς ΜΚΟ σε συνεργασία με εθνικές ΜΚΟ. Η ενωσιακή συνεργασία, με προϋπολογισμό 5,2 εκατ. ευρώ, επικεντρώνεται στους ακόλουθους βασικούς τομείς: τα δικαιώματα των γυναικών, τα δικαιώματα των παιδιών και των νέων και τα δικαιώματα των ευάλωτων ομάδων. Το 2016 μια δέσμη πρόσθετων μέτρων θα επικεντρωθεί στη δράση για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών και την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τέλος, ως αποτέλεσμα της ενεργού συμμετοχής της ΕΕ, το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ ενέκρινε, κατά την 30ή σύνοδό του τον Οκτώβριο του 2015, ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μπουρούντι. Με το ψήφισμα αυτό, το Μπουρούντι τίθεται στην ημερήσια διάταξη όλων των τακτικών συνόδων του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το 2016, εξασφαλίζεται η υποβολή εκθέσεων από τον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα τον Μάρτιο και τον Ιούνιο, και ζητείται η διεξαγωγή διαδραστικού διαλόγου τον Σεπτέμβριο του 2016 παρουσία των διαφόρων ενδιαφερομένων μερών. Τον Δεκέμβριο του 2015 πραγματοποιήθηκε ειδική σύνοδος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με θέμα το Μπουρούντι, μετά τις επιθέσεις σε στρατώνες και τις αντεπιθέσεις των δυνάμεων ασφαλείας.

Πράσινο Ακρωτήριο

Το 2015 η ΕΕ συνέχισε τον τακτικό διάλογο για την εμπέδωση της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της ειδικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Πράσινου Ακρωτηρίου. Η εταιρική σχέση προβλέπει ενισχυμένο πολιτικό διάλογο για τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου και τη χρηστή διακυβέρνηση. Το σχέδιο δράσης της ειδικής εταιρικής σχέσης δίνει ιδιαίτερη προσοχή στα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, την κατάσταση των μεταναστών, την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, τη βελτίωση του δικαστικού συστήματος, την καταπολέμηση της διαφθοράς και την προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης.

Οι συνολικές επιδόσεις του Πράσινου Ακρωτηρίου όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες παραμένουν σε γενικές γραμμές πολύ θετικές. Η χώρα διαθέτει σταθερούς πολιτικούς θεσμούς, ανεξάρτητη δικαιοσύνη και πολυκομματική κοινοβουλευτική δημοκρατία που λειτουργεί εύρυθμα. Οι κυριότεροι στόχοι της ΕΕ στο πλαίσιο των σχέσεών της με το Πράσινο Ακρωτήριο είναι να στηρίξει τις προσπάθειες των αρχών να βελτιώσουν τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στους τομείς που εξακολουθούν να εγείρουν ανησυχίες, ιδίως τη βία λόγω φύλου και τις διακρίσεις κατά των γυναικών, καθώς και τα δικαιώματα του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής κακοποίησης και σεξουαλικής βίας κατά των παιδιών.

Η ΕΕ χρηματοδότησε πέντε έργα για την προαγωγή των δικαιωμάτων και της χειραφέτησης των γυναικών, τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ευπαθών ομάδων, των παιδιών και των ατόμων με αναπηρία, και την ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών στη χώρα. Η ΕΕ υποστήριξε επίσης τις προσπάθειες της Εθνικής Εκλογικής Επιτροπής για την ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με τις εκλογές του 2016 (βουλευτικές, τοπικές και προεδρικές) και για τη μείωση του ποσοστού αποχής, ιδίως μεταξύ των γυναικών και των νέων.

Η ΕΕ πραγματοποίησε με επιτυχία διάβημα σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 4 της σύμβασης αριθ. 182 της ΔΟΕ για τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας, το οποίο προβλέπει την κατάρτιση καταλόγου επικίνδυνων εργασιών. Το εθνικό κοινοβούλιο ενέκρινε ομόφωνα σχετικό κατάλογο τον Νοέμβριο του 2015.

Σε ό,τι αφορά τη βία κατά των γυναικών και τις διακρίσεις, το Πράσινο Ακρωτήριο εφαρμόζει δύο βασικά σχέδια υπέρ ενός νέου ρυθμιστικού νόμου, τα οποία θα υλοποιηθούν εντός των προσεχών τριών ετών: το «Τρίτο εθνικό σχέδιο για την ισότητα» και το «Σχέδιο II για την καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου (2015-2018)».

Καμερούν

Το 2015 οι προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας στο Καμερούν εξακολούθησαν να είναι η καταπολέμηση των βασανιστηρίων, η βελτίωση των συνθηκών κράτησης, η προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών και ιδίως η αντιμετώπιση της εμπορίας παιδιών, η εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και η καταπολέμηση των διακρίσεων.

Η ΕΕ συνέχισε να ασχολείται ενεργά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο Καμερούν μέσω διαφόρων διαύλων, μεταξύ άλλων μέσω του πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού. Στις 16 Ιανουαρίου 2015 η ΕΕ και το Καμερούν είχαν συνάντηση διαλόγου με αντικείμενο τη διακυβέρνηση. Το Καμερούν παρουσίασε τα μέτρα που έλαβε προς εκπλήρωση των δεσμεύσεών του, μεταξύ άλλων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του εκδημοκρατισμού, του κράτους δικαίου και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Η συζήτηση προσέφερε στην ΕΕ την ευκαιρία αφενός να επισημάνει ότι πρέπει να διασφαλιστεί η πλήρης προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος σε αμερόληπτη δίκη, αφετέρου να απευθύνει έκκληση για περαιτέρω μεταρρύθμιση της εκλογικής διαδικασίας, του δικαστικού συστήματος και των μηχανισμών καταπολέμησης της διαφθοράς. Η δεύτερη ετήσια συνάντηση διαλόγου πραγματοποιήθηκε στις 19 Οκτωβρίου 2015 και επικεντρώθηκε στην ασφάλεια, την οικονομική ανάπτυξη και τη μετανάστευση καθώς και σε περιφερειακά ζητήματα. Το Καμερούν επιβεβαίωσε την προσήλωσή του στην πάταξη της οργάνωσης «Boko Haram» σύμφωνα με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στη διάρκεια του 2015 η ΕΕ επανέλαβε τις εκκλήσεις της για την κατάργηση της θανατικής ποινής στο Καμερούν και για την επικύρωση του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Η ΕΕ συνέχισε τον διάλογό της με την κοινωνία των πολιτών· πραγματοποιήθηκαν τακτικές συναντήσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων και με ακτιβιστές που ασχολούνται με την προάσπιση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ. Αντιπρόσωποι της ΕΕ παρακολούθησαν δίκες μελών της κοινωνίας των πολιτών και πολιτικών ακτιβιστών.

Το 2015 το ΕΜΔΔΑ επικεντρώθηκε στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, την πρόληψη της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών, τον τερματισμό της χρήσης καταναγκαστικής εργασίας στις παραδοσιακές κοινωνίες (Lamidas) του βόρειου Καμερούν και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών. Λόγω της σημασίας που έχει η εμπέδωση της δημοκρατίας στη χώρα, δημοσιεύτηκε τον Φεβρουάριο του 2015 νέα πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ, με προϋπολογισμό 1,9 εκατ. ευρώ, για την ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου, τη στήριξη της συμμετοχικής δημοκρατίας και την ενθάρρυνση της ευρείας συμμετοχής στις εκλογές. Κατά την 104η σύνοδο της Διεθνούς Διάσκεψης Εργασίας, η ΕΕ συνέβαλε στην εξέταση της συμμόρφωσης του Καμερούν με τη Σύμβαση 182 της ΔΟΕ σχετικά με τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας.

Η ΕΕ συνέχισε επίσης να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε έργα ΟΚΠ για το περιβάλλον και τη διαχείριση των φυσικών πόρων. Ορισμένα έργα που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα «Μη κρατικοί φορείς - Τοπικές αρχές» (ΜΚΦ-ΤΑ) επικεντρώθηκαν στην προώθηση των δικαιωμάτων του τοπικού πληθυσμού και των ευάλωτων ομάδων που ζουν σε περιοχές εξορυκτικής εκμετάλλευσης, αγροβιομηχανικών επενδύσεων και/ή κατασκευής έργων υποδομής (συμπεριλαμβανομένων του δικαιώματος αποζημίωσης, της προστασίας έναντι του παράνομου εκτοπισμού, της υποχρέωσης διαβούλευσης με τον τοπικό πληθυσμό και του δικαιώματος διαβίωσης σε ασφαλές περιβάλλον).

Κεντροαφρικανική Δημοκρατία

Το 2015 η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέχισε τις προσπάθειές της για τη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (ΚΑΔ). Οι προσπάθειές της αυτές επικεντρώθηκαν στη διενέργεια τακτικού διαλόγου με τις μεταβατικές αρχές και υποστηρίχθηκαν από διάφορα ενωσιακά μέσα. Οι μεταβατικές αρχές έχουν εκφράσει τη βαθιά τους ανησυχία για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ΚΑΔ. Στις τελικές συστάσεις του Φόρουμ του Μπανγκουί (4-11 Μαΐου 2015) υπογραμμίζεται η σπουδαιότητα της καταπολέμησης της ατιμωρησίας, η οποία εξακολουθεί να έχει ζωντανή σημασία για τη διαδικασία συμφιλίωσης στην ΚΑΔ. Στις 5 Μαΐου οι ηγέτες 10 ένοπλων ομάδων υπέγραψαν στο Μπανγκουί συμφωνία για την άμεση και άνευ όρων απελευθέρωση των παιδιών που είχαν στις τάξεις τους. Έως τα τέλη Μαΐου, 300 παιδιά είχαν αφεθεί ελεύθερα στο Bambari από ένοπλες ομάδες. Χάρη σε άλλες τελετές απελευθέρωσης που πραγματοποιήθηκαν, ο αριθμός των παιδιών που απελευθερώθηκαν από τον Μάιο και μετά ανήλθε σε 645.

Οι δραστηριότητες της ΕΕ και των κρατών μελών της στην ΚΑΔ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα επηρεάστηκαν έντονα από την επιδείνωση της κατάστασης ασφαλείας στην πρωτεύουσα αλλά και σε όλη τη χώρα, καθώς και από το ζήτημα των προσφύγων (που υπολογίζονται σε περίπου 450 000) και των εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων (που υπολογίζονται σε περίπου 430 000), μεταξύ άλλων και στο Μπανγκουί. Ο ΟΗΕ δημοσίευσε τον Δεκέμβριο του 2015 την πρώτη του δημόσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία καλύπτει την περίοδο από τον Σεπτέμβριο του 2014 έως τον Μάιο του 2015. Κατά το διάστημα αυτό διαπιστώθηκε πως, παρότι η κλίμακα και η σφοδρότητα της σύγκρουσης είχαν περιοριστεί, συνεχιζόταν σε ολόκληρη τη χώρα η διάπραξη σοβαρών παραβιάσεων των διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου από μη κρατικές ένοπλες ομάδες, συμπεριλαμβανομένης της «Anti-balaka» και της πρώην «Seleka», και σε μικρότερο βαθμό από το κράτος. Η βία αυτή πλήττει σοβαρότερα τον εσωτερικά εκτοπισμένο πληθυσμό.

Μέσα στο κλίμα αβεβαιότητας που συνεχίστηκε στο πολιτικό σκηνικό και στο μέτωπο της ασφάλειας καθ' όλη την περίοδο της μετάβασης της ΚΑΔ το 2014-2015, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της παρέμειναν βασικοί εταίροι για τις αρχές.

Η θεματική γραμμή του ΕΜΔΔΑ περιλαμβάνει χαρτοφυλάκιο με τρία έργα συνολικής αξίας 1,2 εκατ. ευρώ. Παρέχει στήριξη στις προσπάθειες των αρχών της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας για την καταπολέμηση της ατιμωρησίας και την ενίσχυση των ικανοτήτων των μελών του δικαστικού σώματος.

Η ΕΕ παρέχει επίσης στήριξη ύψους 20,9 εκατ. ευρώ σε πρωτοβουλία της UNICEF στον τομέα της παιδείας στην ΚΑΔ. Σκοπός του έργου είναι η ενίσχυση των υπηρεσιών στοιχειώδους εκπαίδευσης, καθώς και η παροχή προσωρινής φροντίδας σε έως 1 000 παιδιά που έχουν απελευθερωθεί από ένοπλες ομάδες και τοπικές πολιτοφυλακές.

Η ΕΕ στηρίζει την ΚΑΔ στον αγώνα της κατά της ατιμωρησίας και στις προσπάθειές της να ανασυστήσει τη δικαστική εξουσία και το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Μέσω του έργου RESEJEP (αποκατάσταση της δικαιοσύνης και της αστυνομίας), η ΕΕ παρέχει σημαντική χρηματοδοτική βοήθεια (15 εκατ. ευρώ) στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Με τους πόρους αυτούς έχουν χρηματοδοτηθεί, μεταξύ άλλων, η αποκατάσταση των φυλακών Ngaragba και Bimbo στο Μπανγκουί.

Τον Μάιο του 2015 εγκαινιάστηκε, στο πλαίσιο του ΜΣΣΕ, έργο αξίας 1 εκατ. ευρώ για τη στήριξη του Γραφείου του Ύπατου Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, με έμφαση στην πρόληψη των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην οικοδόμηση ικανοτήτων για τις τοπικές ΜΚΟ που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τσαντ

Το 2015 οι κύριοι στόχοι της ΕΕ για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τσαντ παρέμειναν η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και των δυνάμεων ασφαλείας, η προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών και των γυναικών, η προώθηση της δημοκρατίας, η κατάργηση της θανατικής ποινής και η ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών. Η δράση της ΕΕ έλαβε διάφορες μορφές, από πολιτικό διάλογο έως τεχνική συνεργασία, ιδίως μέσω του ΕΤΑ, του ΜΣΣΕ και του ΕΜΔΔΑ.

Τον Ιανουάριο του 2015 πραγματοποιήθηκε συνάντηση πολιτικού διαλόγου στο πλαίσιο του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού. Η συνάντηση αυτή έδωσε στην ΕΕ την ευκαιρία να εκφράσει τις ανησυχίες της για διάφορα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα, οι συνθήκες κράτησης και η δίκη του πρώην Προέδρου του Τσαντ Hissène Habré. Η ΕΕ ασχολήθηκε επίσης ενεργά με υποθέσεις συγκεκριμένων προσώπων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Τον Νοέμβριο του 2014 εγκαινιάστηκε έργο, το οποίο υλοποιήθηκε από οργάνωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Τσαντ και χρηματοδοτήθηκε από το ΕΜΔΔΑ, για τη στήριξη των δικηγόρων από το Τσαντ που μετείχαν στη δίκη του Hissène Habré. Η αντιπροσωπία της ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τη δίκη, η οποία άρχισε τον Δεκέμβριο του 2014 και οδήγησε στην καταδίκη 20 προσώπων που είχαν διατελέσει αξιωματικοί ασφαλείας την εποχή του Habré και κατηγορούνταν για δολοφονίες, απαγωγές, βασανιστήρια και αυθαίρετες κρατήσεις. Το δικαστήριο καταδίκασε επίσης επτά άνδρες σε ισόβια κάθειρξη, μεταξύ των οποίων ο Saleh Younous, πρώην επικεφαλής της Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης και Ασφάλειας, και ο Mahamat Djibrine, ο οποίος είχε περιγραφεί από την Επιτροπή Αλήθειας του Τσαντ του 1992 ως ένας από τους «αγριότερους βασανιστές στο Τσαντ». Με χρηματοδότηση από το ΜΣΣΕ πραγματοποιήθηκαν στο Τσαντ σεμινάρια ευαισθητοποίησης σχετικά με τη δίκη του Habré.

Όσον αφορά το πρόγραμμα για τη μεταρρύθμιση της αστυνομίας, βρίσκονται στη φάση της υλοποίησης δυο συμβάσεις με ΜΚΟ για τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των δυνάμεων ασφαλείας και του πληθυσμού μέσω της κατάρτισης των δυνάμεων ασφαλείας, της επικοινωνίας και της δημιουργίας τοπικών φόρουμ που θα επιτρέπουν στις αρχές ασφαλείας, την κοινωνία των πολιτών και τις τοπικές αρχές να συζητούν θέματα ασφαλείας. Το πρόγραμμα για τη μεταρρύθμιση της αστυνομίας θα παράσχει επίσης στις δυνάμεις ασφαλείας κατάρτιση σε θέματα δεοντολογίας. Στο πλαίσιο του ίδιου προγράμματος εκπονήθηκε, εξάλλου, μελέτη με σκοπό την αξιολόγηση των συνθηκών για τη δημιουργία παρατηρητηρίου για τη δεοντολογία των εγχώριων δυνάμεων ασφαλείας και το έγκλημα. Η μελέτη έδειξε ότι όλες οι πλευρές ενδιαφέρονται για τη δημιουργία μιας τέτοιας δομής.

Το 2015 επιλέχθηκαν στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ τρία έργα για την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών και των γυναικών, με συνολική αξία 1 εκατ. ευρώ: ένα έργο 36μηνιας διάρκειας, υλοποιούμενο σε συνεργασία με την οργάνωση «ACORD», που αποσκοπεί στη μείωση των παιδικών γάμων στο κεντρικό Τσαντ· ένα έργο 24μηνιας διάρκειας, υλοποιούμενο από την τοπική οργάνωση «*Union des Femmes pour la paix*» (Ενωση Γυναικών υπέρ της Ειρήνης), με στόχο την παροχή νομικών συμβουλών σε γυναίκες στο Moundou, πόλη στον νότο της χώρας· και ένα έργο, υλοποιούμενο από την οργάνωση *Avocats Sans Frontières France* (Δικηγόροι Χωρίς Σύνορα Γαλλίας), για την παροχή νομικών συμβουλών σε παιδιά και γυναίκες που κρατούνται στις πόλεις N'Djamena, Abéché και Koumra.

Η γαλλική πρεσβεία συνέχισε επίσης να στηρίζει ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών, μέσω ειδικού μέσου, του «*Fonds social de développement*» (Ταμείο Κοινωνικής Ανάπτυξης). Το 2015 επιλέχθηκαν έξι τοπικές ΜΚΟ: η CONA-CIAF (καταπολέμηση του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων), η LTDH (καταπολέμηση των πρόωγων γάμων), η AECPEM και η MUDESOF (βία στα σχολεία), η CAASFFA (προστασία των ανήλικων μεταναστριών) και η AFJT (γυναίκες στην ηγεσία).

Επιπλέον, η ΕΕ προωθεί, μέσω του προγράμματος στήριξης της χρηστής διακυβέρνησης, τη ληξιαρχική καταχώριση των γεννήσεων στο Τσαντ. Υπάρχουν τρία έργα σε εξέλιξη, τα οποία υλοποιούνται από την UNICEF, την ACORD και την RAPS Mandoul σε τρεις πιλοτικές περιφέρειες, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των πολιτών και την κατάρτιση των δημόσιων υπαλλήλων όσον αφορά τη ληξιαρχική καταχώριση των παιδιών.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις προετοιμασίες για τις εκλογές που θα διεξαχθούν το 2016 και το 2017. Εν προκειμένω, έχει ανατεθεί στην Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Τσαντ (LTDH) η υλοποίηση προγράμματος τριετούς διάρκειας και αξίας 475 000 ευρώ για τη διενέργεια ενημερωτικών εκστρατειών και την κατάρτιση εθνικών παρατηρητών. Η γαλλική πρεσβεία χρηματοδότησε επίσης σχέδιο εξάμηνης διάρκειας (που εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του 2015) για την προώθηση της συμμετοχής των νέων στις εκλογές.

Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα, το 2014 ολοκληρώθηκε η υποστήριξη του προγράμματος για τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και η Ευρωπαϊκή Ένωση άρχισε να εργάζεται επί νέου προγράμματος μαζί με το Υπουργείο Δικαιοσύνης και άλλους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Εξάλλου, βρίσκεται σε εξέλιξη πρόγραμμα της οργάνωσης «*Avocats Sans Frontières Belgique*» (Δικηγόροι Χωρίς Σύνορα Βελγίου) που έχει στόχο να βοηθήσει τους πολίτες του Τσαντ να αποκτήσουν καλύτερη γνώση των δικαστικών διαδικασιών και να προστατεύουν τα δικαιώματά τους.

Τέλος, η ΕΕ συνέχισε να συνεργάζεται στενά με τοπικές οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διοργάνωσε σειρά συναντήσεων με την κοινωνία των πολιτών.

Ένωση των Κομορών

Οι στόχοι της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεων της με την Ένωση των Κομορών είναι αφενός η προαγωγή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, με ιδιαίτερη έμφαση στις εκλογικές διαδικασίες, τη δικαιοσύνη και την καταπολέμηση της διαφθοράς, και αφετέρου η προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών.

Η ΕΕ συνέχισε τις συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία με την Ένωση των Κομορών με διάφορους τρόπους, όπως μέσω συχνών αποστολών υψηλού επιπέδου, του τακτικού διαλόγου για θέματα πολιτικής και της αναπτυξιακής συνεργασίας. Επιπλέον, η ΕΕ, κατά τον εντατικότερο πολιτικό διάλογο που είχε με τις αρχές των Κομορών στο πλαίσιο της εκλογικής στήριξης που συνεχίζει να παρέχει, επανέλαβε τις εκκλήσεις της για ελεύθερες, διαφανείς και αξιόπιστες εκλογικές διαδικασίες, βάσει του προσφάτως αναθεωρημένου νομικού πλαισίου και διαρθρωμένων διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Προωθήθηκε επίσης μια πιο ισόρροπη εκπροσώπηση των δύο φύλων στα εκλογικά όργανα και στην πολιτική ζωή, τόσο μέσω νομικών μεταρρυθμίσεων όσο και εκτεταμένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης.

Με την ανανέωση της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας της Ένωσης των Κομορών και των Νήσων της και με τις πρώτες στα χρονικά δημοτικές εκλογές, ο εκλογικός κύκλος του 2014-2016 θα μπορούσε είτε να επιβεβαιώσει την πορεία της χώρας προς τον εκδημοκρατισμό, την εθνική ενοποίηση και την ανάπτυξη είτε να αυξήσει τον κίνδυνο της επιστροφής σε χρόνια αστάθεια, αποσχιστικές τάσεις και φτώχεια.

Οι άλλες σημαντικές εξελίξεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επί των οποίων η ΕΕ έλαβε θέση το 2015 αφορούσαν κυρίως το δικαστικό σύστημα. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες της νέας εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής για την περίοδο 2015-2019, η ΕΕ παρέχει επί του παρόντος στήριξη για την ανάπτυξη προγράμματος μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης, με σκοπό τη βελτίωση της ανεξαρτησίας, της ακεραιότητας, της αποτελεσματικότητας, της ισονομίας και της πρόσβασης. Για την υλοποίηση της μεταρρύθμισης προβλέπεται η παροχή σημαντικής ενωσιακής στήριξης μέσω του 11ου ΕΤΑ.

Η ΕΕ ενίσχυσε τον διάλογό της με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, εγκρίνοντας κοινό χάρτη πορείας ΕΕ-Γαλλίας για τη συνεργασία της ΕΕ με την κοινωνία των πολιτών για την περίοδο 2014-2017, με χρηματοδοτική στήριξη από τον προϋπολογισμό του προγράμματος ΜΚΦ-ΤΑ και του ΕΜΔΔΑ. Ήδη βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης πέντε έργα βάσει του προγράμματος ΜΚΦ-ΤΑ και έχουν προγραμματιστεί για την περίοδο 2016-2017 πρόσθετες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο τόσο του προγράμματος αυτού όσο και του ΕΜΔΔΑ. Η Γαλλία σκοπεύει να ενισχύσει το 2016 τη στήριξη που παρέχει για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις Κομόρες, με τη διάθεση νέων κονδυλίων.

Δημοκρατία του Κονγκό

Το 2015 οι στόχοι της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας ήταν η καταπολέμηση των βασανιστηρίων, η βελτίωση των συνθηκών κράτησης, η ορθή απονομή δικαιοσύνης και η προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των ευάλωτων ατόμων.

Στο πλαίσιο του δημοψηφίσματος της 25ης Οκτωβρίου για την τροποποίηση του Συντάγματος, επιβλήθηκαν σοβαρότατοι περιορισμοί στην άσκηση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως της ελευθερίας του συνέρχεσθαι και της ελευθερίας της έκφρασης. Στα κόμματα της αντιπολίτευσης απαγορεύτηκε να οργανώσουν πολιτικές συγκεντρώσεις μετά την 20ή Οκτωβρίου. Σε ορισμένες από τις διαδηλώσεις που πραγματοποιηθήκαν παρά την απαγόρευση σημειώθηκαν βίαια επεισόδια, με τις αρχές ασφαλείας να αντιδρούν με υπέρμετρη βία. Αρκετοί άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και πολλοί τραυματίστηκαν. Δύο ηγέτες της αντιπολίτευσης τέθηκαν σε υπό κατ' οίκον περιορισμό για περισσότερο από μια εβδομάδα. Τα ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα ήταν εξ ολοκλήρου αφιερωμένα στο κυβερνών κόμμα και την εκστρατεία του. Η μετάδοση του διεθνούς ραδιοφωνικού σταθμού RFI, η σύνδεση με το Διαδίκτυο μέσω των δικτύων κινητής τηλεφωνίας και η υπηρεσία ανταλλαγής γραπτών μηνυμάτων μέσω κινητών τηλεφώνων διακόπηκαν από τις 20 Οκτωβρίου έως τις αρχές Νοεμβρίου. Ο εξοπλισμός ενός ανεξάρτητου ραδιοφωνικού σταθμού κατασχέθηκε και οι εγκαταστάσεις του καταστράφηκαν, ο δε ιδιοκτήτης του δέχθηκε απειλές κατά της ζωής του. Υπήρξαν επίσης αναφορές από άλλους δημοσιογράφους ότι δέχονταν πίεση να μην δημοσιεύουν στοιχεία σχετικά με τις ταραχές που αναπτύσσονταν στην Μπραζαβίλ και το Pointe Noire.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα ήταν ένα από τα ζητήματα τα οποία συζητήθηκαν κατά τον πολιτικό διάλογο δυνάμει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού που πραγματοποιήθηκε στις 20 Φεβρουαρίου. Η ΕΕ τόνισε ότι Δημοκρατία του Κονγκό πρέπει να εκπληρώνει ουσιαστικά τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από διεθνείς συνθήκες, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης των βασανιστηρίων, και να επιτρέπει κατά κανόνα την πρόσβαση στους κρατούμενους. Πραγματοποιήθηκαν επίσης ανταλλαγές απόψεων σχετικά με την κατάλληλη προσέγγιση για την εφαρμογή των συστάσεων της ΚΠΕ που είχαν γίνει δεκτές από τη Δημοκρατία του Κονγκό (164 από τις 171) τον Οκτώβριο του 2013. Παρά τη συζήτηση αυτή, ο διάλογος με τη Δημοκρατία του Κονγκό για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία σημείωσε σε γενικές γραμμές εξαιρετικά περιορισμένη πρόοδο. Κρατούμενοι, αυτόχθονες πληθυσμοί, παιδιά και γυναίκες υφίστανται παραβιάσεις θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Οι αρχές δεν ανταποκρίθηκαν στις εκκλήσεις να διενεργηθούν έρευνες και να ασκηθούν διώξεις για τα καταγγελλόμενα κρούσματα κακοποίησης και βασανιστηρίων από τις δυνάμεις ασφαλείας του Κονγκό και να δοθεί η δυνατότητα στις ΜΚΟ που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα να παρακολουθούν και να επισκέπτονται τα κέντρα κράτησης. Οι νομικοί κώδικες και η νέα νομοθεσία που θέσπισε η Δημοκρατία του Κονγκό γίνονται όλο και πιο ασύμβατοι με τις διεθνείς συνθήκες.

Η ΕΕ συνέχισε τον διάλόγό της με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών του Κονγκό μέσω διαφόρων επίσημων και ανεπίσημων διαύλων, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και τη συζήτηση των βασικότερων ανησυχιών που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ετήσια συνάντηση της ΕΕ με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πραγματοποιήθηκε στις 17 Αυγούστου. Εκφράστηκε μεγάλη εκτίμηση για τη δράση της ΕΕ υπέρ του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εκφράστηκε επίσης ιδιαίτερη ανησυχία για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών που βρέθηκαν στο στόχαστρο επιχείρησης για την απέλασή τους από το Κονγκό. Επιπλέον, χαρακτηρίστηκε προτεραιότητα η εφαρμογή του νόμου περί των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών και σχετικού σχεδίου δράσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει στήριξη για την ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Κονγκό μέσω του ΕΜΔΔΑ. Μετά τη δημοσίευση πρόσκλησης υποβολής προτάσεων στα μέσα του 2015 (με προϋπολογισμό 700 000 ευρώ), επιλέχθηκαν τρία έργα για την καταπολέμηση των αυθαίρετων κρατήσεων και των βασανιστηρίων και την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών που κινδυνεύουν και των οικογενειών τους. Έχει δε προγραμματιστεί και δεύτερη πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ για το πρώτο εξάμηνο του 2016.

Χρηματοδότηση παρέχεται επίσης και σε άλλα έργα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που επικεντρώνονται στα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, μέσω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων που απευθύνεται σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τοπικές αρχές.

Επιπλέον, η ΕΕ στηρίζει την ενίσχυση του κράτους δικαίου στο Κονγκό μέσω του έργου PAREDA. Το πρόγραμμα αυτό, το οποίο βρίσκεται επί του παρόντος στη δεύτερη φάση του και διαθέτει προϋπολογισμό 920 000 ευρώ από το ΕΤΑ, παρέχει βοήθεια στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για την από μακρού αναμενόμενη εκτεταμένη αναθεώρηση των εθνικών νομικών κωδίκων. Επιπλέον, το πρόγραμμα PAREDA παρέχει υποστήριξη για την επικύρωση και την ενσωμάτωση βασικών συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην έννομη τάξη του Κονγκό, προκειμένου να αυξηθεί η προβλεψιμότητα του δικαίου, να ενισχυθεί ο ρόλος των δικαστηρίων και να εξασφαλιστεί επαρκής πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους. Η έναρξη των εργασιών της εθνικής επιτροπής για την επικαιροποίηση των εθνικών κωδίκων τον Σεπτέμβριο του 2015 και η παρουσίαση, δύο μήνες αργότερα, των αναθεωρημένων κωδίκων που προέκυψαν από τις εργασίες των διεθνών εμπειρογνομόνων του προγράμματος PAREDA αποτέλεσαν ορόσημα στη διαδικασία εκσυγχρονισμού της Δημοκρατίας του Κονγκό.

Ακτή Ελεφαντοστού

Οι προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ακτή Ελεφαντοστού παραμένουν οι ακόλουθες: το δικαίωμα στην ασφάλεια, τη δικαιοσύνη και το κράτος δικαίου· η καταπολέμηση της ατιμωρησίας και η συμφιλίωση· η στήριξη της δημοκρατίας· η προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· και τα δικαιώματα των παιδιών και των γυναικών, ιδίως δε η καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας κατά των γυναικών και η εξάλειψη της παιδικής εργασίας.

Η Ακτή Ελεφαντοστού έκανε ένα σημαντικό βήμα το 2015 με τη διεξαγωγή ήρεμων και ειρηνικών προεδρικών εκλογών και την τήρηση μιας εκλογικής διαδικασίας που, σύμφωνα με τους παρατηρητές, ήταν σύμφωνη με τους διεθνείς κανόνες για τις δημοκρατικές εκλογές. Η ΕΕ είχε αναπτύξει αποστολή εκλογικών εμπειρογνομόνων για την ανάλυση της όλης διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της επικαιροποίησης των εκλογικών καταλόγων.

Παρότι η γενική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει βελτιωθεί σημαντικά σε σύγκριση με την προηγούμενη δεκαετία και ιδίως έπειτα από την κρίση που ξέσπασε μετά τις εκλογές του 2010, εξακολουθούν να υφίστανται αρκετές σοβαρές ελλείψεις στον τομέα αυτό. Η χώρα παραμένει εθνογεωγραφικά και πολιτικά διχασμένη και απαιτείται περαιτέρω πρόοδος προς τη συμφιλίωση μετά την πολιτική κρίση του 2010.

Μετά την επανεκλογή του τον Οκτώβριο του 2015, ο Πρόεδρος Ouattara ανακοίνωσε ότι παραμένει προσηλωμένος στις προτεραιότητες της συμφιλίωσης, της κοινωνικής συνοχής και της αμερόληπτης δικαιοσύνης. Η πρόοδος που καταγράφηκε στους τομείς αυτούς κατά τη διάρκεια του 2015 ήταν σημαντική. Όσον αφορά τον πολιτικό διάλογο και τη συμφιλίωση, το 2015 συστάθηκε η Εθνική Επιτροπή για τη Συμφιλίωση και την Αποζημίωση των Θυμάτων (CONARIV), με σκοπό την αποζημίωση των θυμάτων της μετεκλογικής κρίσης του 2010. Σημειώθηκε επίσης πρόοδος στον τομέα της δικαιοσύνης με την κατάργηση της θανατικής ποινής τον Μάρτιο του 2015 και τη μεταφορά του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ) στο εθνικό δίκαιο. Απαντώντας σε ένταλμα σύλληψης που εξέδωσε το ΔΠΔ, ο Πρόεδρος Ouattara αρνήθηκε να μεταφέρει τη Simone Gbagbo στη Χάγη, θεωρώντας ότι θα έπρεπε να δικαστεί στην Ακτή Ελεφαντοστού. Στο πλαίσιο αυτό, ασκήθηκαν οι πρώτες εθνικές διώξεις κατά της Simone Gbagbo και των υποστηρικτών της. Η Εθνική Εξεταστική Επιτροπή σημείωσε πρόοδο στις συνεχιζόμενες έρευνές της σε αμφότερα τα στρατόπεδα. Ωστόσο, η πρόοδος στον τομέα της δικαιοσύνης είναι μάλλον αργή όσον αφορά τις επανορθώσεις για τα θύματα, τη δικαστική ανεξαρτησία, την πρόσβαση στο δικαστικό σύστημα και την καταπολέμηση της ατιμωρησίας. Υπάρχουν επίσης ανησυχίες για τις αυθαίρετες συλλήψεις και/ή τις παρατεταμένες προφυλακίσεις καθώς και για τις συνθήκες κράτησης.

Το 2015 ολοκληρώθηκε η διαδικασία αφοπλισμού, αποστράτευσης και επανένταξης (AAE). Ωστόσο, εξακολουθούν να χρειάζονται βελτιώσεις ως προς τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφαλείας, ιδίως στο δυτικό και το κεντρικό τμήμα της χώρας και στο Αμπιτζάν, καθώς και στο πλαίσιο της σταδιακής απόσυρσης της ειρηνευτικής αποστολής του ΟΗΕ στη χώρα (ONUCI).

Κατά τη διάρκεια του έτους, η κυβέρνηση ενέκρινε πολιτικές για την αντιμετώπιση της παιδικής εργασίας και της εμπορίας ανθρώπων. Ωστόσο, παρότι έχει σημειωθεί ορισμένη πρόοδος, η κοινωνική προστασία των πολιτών είναι ακόμα ισχνή και η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες παραμένει σοβαρή πρόκληση για πολλούς πολίτες της Ακτής Ελεφαντοστού. Εξακολουθούν δε να υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες για την ανισότητα των φύλων και τη σεξουαλική βία στη χώρα. Ορισμένα ευαίσθητα ζητήματα σχετικά με την έγγαιο ιδιοκτησία, την εθνικότητα και τη μετανάστευση συνιστούν επίσης σημαντικές προκλήσεις για τη σταθερότητα σε ορισμένες περιοχές της χώρας.

Η ΕΕ έθεσε επανειλημμένως τα ανθρώπινα δικαιώματα επί τάπητος τόσο κατά τις μόνιμες πολιτικές επαφές της με τις αρχές της Ακτής Ελεφαντοστού όσο και στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου μεταξύ των δύο πλευρών δυνάμει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού. Η τελευταία συνάντηση πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 διεξήχθη τον Ιούνιο του 2015 μεταξύ των Πρέσβων της ΕΕ και του Υπουργού Εξωτερικών, ο οποίος συνοδευόταν από πλειάδα Υπουργών (Εσωτερικών, Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και Οικονομίας). Η ΕΕ συνεχίζει τον μόνιμο διάλογό της με τα κόμματα όλου του πολιτικού φάσματος, καθώς και με τοπικές ΟΚΠ και ΜΚΟ που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΕΕ έχει οργανώσει ειδικές συναντήσεις διαλόγου και έχει παράσχει αναπτυξιακή βοήθεια με στόχο τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και την ενίσχυση της δικαιοσύνης και την πρόσβαση στο δικαστικό σύστημα που χρηματοδοτήθηκαν μέσω του 10ου ΕΤΑ καθώς και την επανένταξη των πρώην μαχητών που χρηματοδοτήθηκε μέσω του Μηχανισμού Σταθερότητας. Μέσω του ΕΜΔΔΑ, η ΕΕ παρείχε στήριξη σε ΜΚΟ που ασχολούνται με την πρόληψη των συγκρούσεων στη δυτική περιφέρεια και σε ευαίσθητες αστικές περιοχές της χώρας. Χρησιμοποιώντας τον ίδιο μηχανισμό, η ΕΕ χρηματοδότησε επίσης προσπάθειες της κοινωνίας των πολιτών για την καταπολέμηση της ατιμωρησίας και την προώθηση αμερόληπτης δικαιοσύνης, καθώς και πρωτοβουλίες για τη μεταβατική δικαιοσύνη. Επιπλέον, το ΕΜΔΔΑ χρηματοδότησε έργα για τη στήριξη γυναικών που πέφτουν θύματα σεξουαλικής βίας και για την ενίσχυση της ικανότητας της κοινωνίας των πολιτών να διευκολύνει τη συμφιλίωση στη χώρα. Μέσω του 10ου ΕΤΑ, συνεχίστηκε η παροχή στήριξης στην κοινωνία των πολιτών για την υλοποίηση έργου με στόχο την προώθηση της τοπικής διακυβέρνησης.

Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ), ιδίως στο ανατολικό τμήμα της χώρας, εμπνέει αυξανόμενη ανησυχία. Η μη διενέργεια τοπικών και επαρχιακών εκλογών και οι καθυστερήσεις στον προγραμματισμό των βουλευτικών και των προεδρικών εκλογών έχουν προκαλέσει σοβαρές και αυξανόμενες εντάσεις και ανησυχίες τόσο για την ελευθερία όσο και για την ασφάλεια της κοινωνίας των πολιτών και της αντιπολίτευσης.

Στην ανατολική ΛΔΚ, παραμένουν ενεργές πολλές ένοπλες ομάδες και, παρότι έχουν σημειωθεί ορισμένες περιορισμένης έκτασης επιτυχίες, ο στρατός (FARDC) και οι ειρηνευτικές δυνάμεις του ΟΗΕ (MONUSCO) δεν έχουν αποκτήσει την αναμενόμενη δυναμική, ιδιαίτερα λόγω της περιορισμένης επιχειρησιακής συνεργασίας. Οι επικεφαλής των ένοπλων ομάδων ευθύνονται για πολυάριθμα εγκλήματα πολέμου και σοβαρά περιστατικά κακοποίησης σε βάρος του άμαχου πληθυσμού, ιδιαίτερα απαγωγές και πράξεις σεξουαλικής βίας. Οι δυνάμεις του FARDC διαπράττουν κι αυτές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ασκούν δυσανάλογη βία. Οι ένοπλες ομάδες, όπως και ο FARDC, συνεχίζουν να συνδέονται με την παράνομη εκμετάλλευση φυσικών πόρων.

Η παρουσία προσφύγων από διάφορα γειτονικά κράτη –με πιο πρόσφατο το Μπουρούντι– και μεγάλου αριθμού εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων στις ανατολικές επαρχίες, σε συνδυασμό με τις ελλείψεις και την ανασφάλεια, έχουν συμβάλει στη διαμόρφωση μιας σύνθετης και απρόβλεπτης ανθρωπιστικής κατάστασης.

Τον Σεπτέμβριο εκδιώχθηκε από τον κυβερνητικό συνασπισμό η λεγόμενη «ομάδα των 7», μια ομάδα ηγετών πολιτικών κομμάτων που είχαν εκφράσει την αντίθεσή τους στις προσπάθειες του προέδρου να παρατείνει την παραμονή του στην εξουσία για τρίτη θητεία. Η ΕΕ έλαβε στη συνέχεια αναφορές για παρενοχλήσεις μελών της αντιπολίτευσης και των οικογενειών τους. Από τότε έχουν επίσης καταγραφεί φαινόμενα όπως η εκτόξευση απειλών σωματικής βίας κατά δημοσιογράφων, η διακοπή ορισμένων ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών, η πραγματοποίηση παρεμβολών στο σήμα του ραδιοσταθμού RFI και η παρατεταμένη διακοπή τόσο της πρόσβασης στο Διαδίκτυο από τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας όσο και των υπηρεσιών ανταλλαγής μηνυμάτων μέσω κινητών τηλεφώνων (SMS). Τον Οκτώβριο η ΕΕ εξέδωσε δήλωση όπου σημειώνει με ανησυχία τα στοιχεία που δημοσιεύτηκαν από το Κοινό Γραφείο του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στη ΛΔΚ (UNJHRO) και δείχνουν σημαντική αύξηση των καταγραφόμενων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως στην Κινσάσα και τη Γκόμα, όπως απώλειες ανθρώπινων ζώων, τραυματισμοί, συλλήψεις και λεηλασίες. Το τελευταίο διάστημα έχουν επίσης αυξηθεί τα κρούσματα αυθαίρετης κράτησης από τις υπηρεσίες πληροφοριών.

Η ΕΕ έχει απευθύνει επανειλημμένα έκκληση για την επικράτηση ειρηνικού πολιτικού κλίματος, τη διεξαγωγή ήρεμου διαλόγου, την προστασία της ελευθερίας της έκφρασης, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου και των δικαιωμάτων της αντιπολίτευσης, τον σεβασμό του Συντάγματος της ΛΔΚ και τη δημιουργία ενός ανοικτού χώρου πολιτικής δράσης, καθώς και για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας. Η ΕΕ έχει επίσης υποστηρίξει ενεργά συγκεκριμένες δραστηριότητες υλοποιούμενες από μη κρατικούς τοπικούς φορείς και χρηματοδοτούμενες από το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ). Στις δράσεις που υλοποιήθηκαν το 2015 συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: στήριξη γυναικείων οργανώσεων στα Κίνυ· χρηματοδότηση πρωτοβουλιών για την προώθηση της αγωγής του πολίτη με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα εν όψει των προσεχών εκλογών· χρηματοδότηση διάφορων δραστηριοτήτων πρόληψης των συγκρούσεων σε επίπεδο κοινοτήτων· προώθηση της δυνατότητας των γυναικών και των παιδιών που πέφτουν θύματα σεξουαλικής βίας να προσφεύγουν στη δικαιοσύνη· και παροχή βοήθειας σε θύματα βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακοποίησης. Στις 2 Οκτωβρίου 2015 το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ ενέκρινε ομόφωνα ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στη ΛΔΚ.

Σημειώθηκαν και ορισμένες θετικές εξελίξεις στη χώρα. Για παράδειγμα, τον Σεπτέμβριο η ΛΚΔ επικύρωσε τη σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και το προαιρετικό της πρωτόκολλο.

Άλλα σημαντικά γεγονότα του 2015 που αξίζει να σημειωθούν είναι, μεταξύ άλλων, η γενική διάσκεψη για την κατάσταση της δικαιοσύνης, η έναρξη λειτουργίας της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η ίδρυση του Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Η ΕΕ εξακολουθεί να εργάζεται μέσω των προγραμμάτων συνεργασίας της για τη βελτίωση της εκλογικής νομοθεσίας και την προώθηση της αγωγής του πολίτη σε θέματα εκλογών. Η ΕΕ στηρίζει επίσης πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών, την προώθηση της αγωγής του πολίτη και τη στήριξη των θυμάτων παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της διερεύνησης υποθέσεων σεξουαλικής βίας. Στο πλαίσιο της συνολικής προσέγγισής της, η ΕΕ δεν δίστασε να εκφράσει τις ανησυχίες της, μέσω δηλώσεων, ομιλιών, εργαστηρίων και τυπικών και άτυπων διαβημάτων, παροτρύνοντας την κυβέρνηση της ΛΔΚ να διασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρη τη χώρα.

Τζιμπουτί

Σε γενικές γραμμές, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τζιμπουτί δεν σημείωσε βελτίωση το 2015· οι παρενοχλήσεις κυβερνητικών αντιπάλων και ακτιβιστών που μάχονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα συνεχίστηκαν, ιδίως κατά την περίοδο πριν από την τελευταία προεδρική εκλογή. Παρότι η υπογραφή συμφωνίας-πλαίσιο τον Δεκέμβριο του 2014 μεταξύ της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης για πολιτικές μεταρρυθμίσεις είχε δώσει ως έναν βαθμό τη δυνατότητα στις αντιπολιτευόμενες δυνάμεις να διοργανώνουν δημόσιες συναντήσεις και να έχουν πρόσβαση στα κρατικά μέσα ενημέρωσης, όλα αυτά τέλειωσαν όταν οι διαπραγματεύσεις περιήλθαν σε αδιέξοδο λόγω του ζητήματος της ανεξάρτητης εκλογικής επιτροπής. Η απόφαση που έλαβε η κυβέρνηση στα τέλη του Νοεμβρίου του 2015 να κηρύξει τη θέσπιση «εκτάκτων μέτρων ασφάλειας» λίγους μόλις μήνες πριν από τις προεδρικές εκλογές του Απριλίου του 2016 δεν θα συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στις 21 Δεκεμβρίου 2015 σημειώθηκαν στη χώρα βίαιες συγκρούσεις μεταξύ δυνάμεων ασφαλείας και μελών της αντιπολίτευσης, οι οποίες έπληξαν και μέλη της κοινωνίας των πολιτών και οδήγησαν σε αρκετές απώλειες σε ανθρώπινες ζωές. Η υπέρμετρη χρήση βίας από την αστυνομία και άλλες δυνάμεις ασφαλείας καθώς και η διαδεδομένη ατιμωρησία όσων τελούν πράξεις κακοποίησης και βασανισμού εξακολουθούν να προκαλούν σοβαρή ανησυχία.

Στις αρχές του 2015 η ΕΕ και η Γαλλία, με δημόσιες δηλώσεις τους, χαιρέτισαν ως πρώτο θετικό βήμα τη συμφωνία-πλαίσιο του Δεκεμβρίου του 2014 για πολιτικές μεταρρυθμίσεις και υπογράμμισαν τη σημασία της πλήρους εφαρμογής της. Η ΕΕ επανέλαβε αυτό το μήνυμα στη συνάντηση πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 που είχε με την κυβέρνηση τον Φεβρουάριο του 2015. Η ΕΕ συνέχισε επίσης τις τακτικές συναντήσεις της με τα κόμματα της αντιπολίτευσης και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια του έτους. Λόγω της επιδείνωσης της πολιτικής κατάστασης στο Τζιμπουτί στα τέλη του 2015, η οποία σφραγίστηκε από τη βίαια σύγκρουση μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης, η ΕΕ εξέδωσε δημόσια δήλωση με την οποία αφενός ζήτησε να της δοθούν διευκρινίσεις για τα γεγονότα και να προσαχθούν στη δικαιοσύνη όσοι διέπραξαν παραβιάσεις, αφετέρου παρότρυνε την κυβέρνηση και την αντιπολίτευση να εφαρμόσουν τη συμφωνία-πλαίσιο του 2014.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ διαχειρίζεται διάφορα έργα ΟΚΠ στο Τζιμπουτί, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών, την ανθεκτικότητα της υπαίθρου και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Καθώς η ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών αποτελεί σοβαρή προτεραιότητα για την ΕΕ στο Τζιμπουτί, η ΕΕ έχει δρομολογήσει διαδικασία για την καθιέρωση πιο διαρθρωμένου διαλόγου με τις ΟΚΠ στη χώρα. Το 2015 εγκαινιάστηκαν τρία ενωσιακά έργα για την ανθεκτικότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνία των πολιτών, δύο έργα για τα δικαιώματα της γυναίκας και ένα έργο για την οικονομική ένταξη των ατόμων με αναπηρία, συνολικού προϋπολογισμού 1,8 εκατ. ευρώ.

Επιπλέον, στο εθνικό ενδεικτικό πρόγραμμα για το Τζιμπουτί στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ προβλέπεται η διάθεση 8 εκατ. ευρώ για την κοινωνία των πολιτών, την αποκέντρωση και την ισότητα των φύλων.

Το 2015 πραγματοποιήθηκε επίσης σειρά διπλωματικών ενεργειών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επιδόθηκαν δύο διαβήματα στον Υπουργό Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας, το πρώτο τον Απρίλιο του 2015 υπέρ της επικύρωσης της συνθήκης για το εμπόριο όπλων και το δεύτερο τον Οκτώβριο του ίδιου έτους προς στήριξη των προτεραιοτήτων και πρωτοβουλιών της ΕΕ στην Τρίτη Επιτροπή της ΓΣ του ΟΗΕ.

Ισημερινή Γουινέα

Η γενικότερη κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ισημερινή Γουινέα εξακολουθεί να ανησυχεί την ΕΕ, καθώς το 2015 δεν σημειώθηκε πραγματική πρόοδος, παρά ορισμένες σχετικά ενθαρρυντικές ενδείξεις το προηγούμενο έτος. Ως εκ τούτου, οι κύριες προτεραιότητες της ΕΕ στην Ισημερινή Γουινέα όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα παραμένουν οι ίδιες: μεταφορά του μορατόριουμ της θανατικής ποινής στο εθνικό δίκαιο, η βελτίωση της ελευθερίας της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, η ουσιαστική πολιτική πολυφωνία και η στήριξη της κοινωνίας των πολιτών. Όσον αφορά τα ζητήματα της κράτησης, η κατάσταση το 2015 παρέμεινε δύσκολη παρά την ύπαρξη ορισμένων βελτιώσεων.

Η διαδικασία εκδημοκρατισμού στην Ισημερινή Γουινέα δεν σημείωσε σημαντική πρόοδο το 2015. Η εφαρμογή των μέτρων που προέκυψαν από τη συζήτηση στοργυλής τραπέζης του Νοεμβρίου του 2014 μεταξύ της κυβέρνησης και των κομμάτων της αντιπολίτευσης –η οποία πραγματοποιήθηκε με την παρότρυνση της ΕΕ– προχώρησε ελάχιστα. Ωστόσο, νομιμοποιήθηκαν δύο πολιτικά κόμματα, το «*Unión de Centro Derecha*» (Ένωση της Κεντροδεξιάς, UCD) και το «*Ciudadanos por la Innovación en Guinea Ecuatorial*» (Πολίτες για την Καινοτομία στην Ισημερινή Γουινέα, CI), γεγονός που αύξησε σε 15 τον αριθμό των νομιμοποιημένων πολιτικών κομμάτων στη χώρα. Επιπλέον, δεν υλοποιήθηκε καμία σημαντική μεταρρύθμιση της εκλογικής νομοθεσίας και συνεχίστηκε η παρενόχληση και ο εκφοβισμός εκπροσώπων των κομμάτων της αντιπολίτευσης, τα οποία έχουν ενώσει τις δυνάμεις τους στο πλαίσιο της πλατφόρμας «*Frente de Oposición Democrática*» (Δημοκρατικό Αντιπολιτευτικό Μέτωπο, FOD), η οποία συγκροτήθηκε τον Μάρτιο του 2015. Η ΕΕ θα εκμεταλλευθεί κάθε ευκαιρία για να απευθύνει εκκλήσεις για ουσιαστικό διάλογο με όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης εν όψει των προεδρικών εκλογών, οι οποίες αναμένονται το 2016.

Η εφαρμογή των συστάσεων που έγιναν δεκτές από τις αρχές της Ισημερινής Γουινέας στο πλαίσιο του δεύτερου κύκλου της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης του ΟΗΕ το 2014 δεν σημείωσε πρόοδο το 2015. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της βοήθησαν την κοινωνία των πολιτών να προετοιμαστεί για τη διαδικασία αυτή και συνεχίζουν να παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή των συστάσεων, παρά την απουσία προόδου ως προς το θέμα αυτό.

Όσον αφορά τη θανατική ποινή, μετά την έγκριση του μορατόριουμ το 2014, δεν πραγματοποιήθηκαν εκτελέσεις το 2015.

Παρά τις δυσκολίες, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέχισαν, στο μέτρο του δυνατού, τις συζητήσεις τους με τις αρχές της Ισημερινής Γουινέας σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία σε διάφορα πλαίσια, μεταξύ άλλων και όσον αφορά συγκεκριμένες υποθέσεις προσώπων που κρατούνται αυθαίρετα. Τέθηκε επίσης επί τάπητος σειρά ερωτήσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τις διώξεις αντιφρονούντων, τις αυθαίρετες κρατήσεις και την ελευθερία της έκφρασης καθώς και για υποθέσεις συγκεκριμένων προσώπων.

Μια θετική εξέλιξη είναι το γεγονός ότι η χώρα λαμβάνει για πρώτη φορά βοήθεια από το ΕΜΔΔΑ. Το 2015 δημοσιεύτηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων, με προϋπολογισμό 300 000 ευρώ, για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε συνέχεια της πρόσκλησης, συνήφθη τον Δεκέμβριο του 2015 σύμβαση με ΜΚΟ από την Ισημερινή Γουινέα για την υλοποίηση έργου με τίτλο «*Ο αντίκτυπος της κοινωνίας των πολιτών στην ενδυνάμωσή της και στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ισημερινή Γουινέα*».

Ερυθραία

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ερυθραία συνέχισε να εμπνέει σοβαρή ανησυχία το 2015. Οι πολιτικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα αφήνουν ιδιαίτερα περιορισμένα περιθώρια για τα ανεξάρτητα πολιτικά κόμματα, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τα μέσα ενημέρωσης, καθώς και για τη δραστηριοποίηση της κοινωνίας των πολιτών. Η κυβέρνηση εξακολουθεί να αρνείται την πρόσβαση στη χώρα τόσο στον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ για την Κατάσταση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Ερυθραία όσο και στην Εξεταστική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Ερυθραία.

Τον Ιούνιο του 2015 η Εξεταστική Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη της έκθεση, στην οποία διαπιστώνεται ότι στην Ερυθραία έχουν διαπραχθεί και εξακολουθούν να διαπράττονται συστηματικές, διαδεδομένες και σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, υπό την αιγίδα της κυβέρνησης. Μετά την υποβολή της εν λόγω έκθεσης, το Συμβούλιο Ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανέθεσε στην Εξεταστική Επιτροπή να προβεί σε περαιτέρω έρευνες, στις οποίες θα συμπεριλαμβάνονται περιπτώσεις όπου οι παραβιάσεις ενδέχεται να συνιστούν εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Τα πορίσματα αυτής της έρευνας θα παρουσιαστούν τον Ιούνιο του 2016.

Η κυβέρνηση επέδειξε μια κάποια προθυμία να ενισχύσει τη συνεργασία της με τη διεθνή κοινότητα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της εμπορίας ανθρώπων και του λαθρεμπορίου. Ειδικότερα, η κυβέρνηση έχει δηλώσει πρόθυμη να σημειώσει πρόοδο επί ορισμένων συστάσεων που διατυπώθηκαν κατά τη διαδικασία της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης και συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία του Χαρτούμ για τη μετανάστευση ως μέλος της διευθύνουσας επιτροπής. Το εθνικό ενδεικτικό πρόγραμμα (2014-2020) στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ της ΕΕ περιλαμβάνει ένα σκέλος για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το οποίο σχετίζεται με την εφαρμογή των συστάσεων της ΚΠΕ που έχουν γίνει δεκτές από την κυβέρνηση. Το πρόγραμμα υλοποίησης των μέτρων αυτών βρίσκεται στο στάδιο της κατάρτισης. Το 2015 η κυβέρνηση εξέφρασε την πρόθεσή της να μειώσει σε 18 μήνες τη στρατιωτική θητεία για τους πολίτες της Ερυθραίας, η οποία επί του παρόντος έχει αόριστη διάρκεια, παρότι αργότερα ανακάλεσε την εν λόγω δήλωση. Το 2015 η ΕΕ συνέχισε να υπενθυμίζει στην Ερυθραία τις υποχρεώσεις της όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα δυνάμει του διεθνούς και εθνικού δικαίου. Η ΕΕ παρότρυνε την κυβέρνηση της Ερυθραίας να λάβει συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τόσο στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου όσο και στις τυπικές και άτυπες επαφές της με τις αρχές της χώρας.

Τον Απρίλιο του 2015 έλαβε χώρα συνάντηση πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 με θέμα τη μετανάστευση και με ιδιαίτερη έμφαση στα γενεσιουργά αίτια, την εμπορία και τη λαθραία διακίνηση ανθρώπων καθώς και στην περιφερειακή και διεθνή συνεργασία. Τον Νοέμβριο του 2015 πραγματοποιήθηκε νέος διάλογος με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη μετανάστευση. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ εξέφρασε την εκτίμησή της για τη συμμετοχή της χώρας στη διαδικασία της ΚΠΕ και δεσμεύτηκε ρητά να συνεργαστεί με την Ερυθραία επί βασικών πτυχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ταυτόχρονα, η ΕΕ εξέφρασε ανησυχία για τη γενικότερη κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και υπογράμμισε την ανάγκη προσήλωσης και απτής προόδου στον τομέα αυτό.

Το 2015 η ΕΕ συνέχισε επίσης να εκφράζει τις ανησυχίες της στις αρχές όσον αφορά το πρόβλημα της μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων στο Κέρας της Αφρικής. Ειδικότερα, η αντιπροσωπία της ΕΕ συμμετείχε πολύ ενεργά στην προετοιμασία της συμμετοχής της Ερυθραίας στη διάσκεψη κορυφής της Βαλέτας, συνέχισε δε να στηρίζει την ουσιαστική συμμετοχή της κυβέρνησης της Ερυθραίας στη διαδικασία του Χαρτούμ.

Κατά τη διάρκεια του έτους πραγματοποιήθηκε επίσης σειρά διπλωματικών ενεργειών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τον Μάρτιο του 2015 επιδόθηκε στον Υπουργό Εργασίας και Ανθρώπινης Ευημερίας διάβημα υπέρ της κατάρτισης ενημερωμένου καταλόγου επικίνδυνων εργασιών σύμφωνα με τη σύμβαση αριθ. 182 της ΔΟΕ σχετικά με τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας. Διαβήματα επιδόθηκαν επίσης στην κυβέρνηση τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 2015 προς υποστήριξη των προτεραιοτήτων και των πρωτοβουλιών της ΕΕ στην Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

Όσον αφορά αυτήν καθαυτήν την παροχή χρηματοδοτικής βοήθειας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, υπάρχουν επί του παρόντος 8 έργα σε εξέλιξη στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΜΔΔΑ και 12 στο πλαίσιο του προγράμματος ΜΚΦ-ΤΑ, τα οποία καλύπτουν διάφορα θέματα, όπως τα εργασιακά δικαιώματα, τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Αιθιοπία

Ο σεβασμός της ελευθερίας της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι παρέμεινε προβληματικός στην Αιθιοπία κατά το 2015, καθώς συνεχίστηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους οι συλλήψεις προσώπων που ασκούσαν κριτική στην κυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων μελών της αντιπολίτευσης και δημοσιογράφων, κυρίως βάσει του αντιτρομοκρατικού νόμου της χώρας. Καταγράφεται αύξηση του αριθμού των υποθέσεων τρομοκρατίας που παραπέμπονται στα δικαστήρια, με περισσότερες από 40 υποθέσεις να βρίσκονται επί του παρόντος σε εξέλιξη και 280 ανθρώπους να αντιμετωπίζουν σχετικές κατηγορίες. Η αντιπροσωπία της ΕΕ μελέτησε την κατάσταση εκ του σύνεγγυς και παρακολούθησε ορισμένες από τις δίκες. Επιπλέον, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συζήτησαν με την κυβέρνηση τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα μέσω του πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8, μεταξύ άλλων και στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο.

Τον Μάρτιο του 2015 επτά ακτιβιστές που ασχολούνταν με τα έγγεια δικαιώματα συνελήφθησαν καθ' οδόν προς διεθνή διάσκεψη ΜΚΟ για την επισιτιστική κυριαρχία και τα έγγεια δικαιώματα: κατά τριών εξ αυτών απαγγέλθηκαν, στη συνέχεια, κατηγορίες βάσει του αντιτρομοκρατικού νόμου. Οι συγκρούσεις με την αστυνομία στις επίσημες διαδηλώσεις της 22ας Απριλίου κατά του Ισλαμικού Κράτους μετά τις δολοφονίες χριστιανών Αιθιόπων στη Λιβύη οδήγησαν επίσης σε δεκάδες συλλήψεις. Συνελήφθησαν τουλάχιστον εννέα ενεργά κομματικά μέλη, στα οποία επιβλήθηκαν στη συνέχεια ποινές φυλάκισης διάρκειας από δύο μηνών έως τριάμισι ετών.

Τον Ιούλιο του 2015, λίγες μέρες πριν από την επίσκεψη του Προέδρου των ΗΠΑ Barack Obama στη χώρα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης απέσυρε τις κατηγορίες για τρομοκρατία που είχαν απαγγελθεί σε πέντε συντάκτες ιστολογίων και δημοσιογράφους της κοινότητας ιστολογίων «Zone 9» και άφησε ελεύθερο, ελάχιστα πριν από την προβλεπόμενη αποφυλάκισή του, τον Reyot Alemu, δημοσιογράφο που είχε καταδικαστεί σε πενταετή φυλάκιση για παρόμοιες κατηγορίες. Τον Οκτώβριο ακολούθησε η απαλλαγή τεσσάρων άλλων μελών της ομάδας «Zone 9» από τις κατηγορίες. Ωστόσο, μετά την έφεση που άσκησε ο εισαγγελέας, η υπόθεση μπορεί να επανεξεταστεί από το Ανώτατο Δικαστήριο, ενώ ένα μέλος της ομάδας «Zone 9» εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κατηγορίες βάσει του ποινικού κώδικα.

Σε άλλη πολύκροτη δίκη, επιβλήθηκαν μακράς διάρκειας ποινές κάθειρξης, από 7 έως 22 έτη, σε 18 μέλη της Μουσουλμανικής Επιτροπής Διαιτησίας για τον ρόλο τους σε μουσουλμανικές διαδηλώσεις διαμαρτυρίας. Ορισμένοι από τους καταδικασθέντες αποφυλακίστηκαν τον Σεπτέμβριο χάρη στις ετήσιες πρωτοχρονιάτικες απονομές χάριτος.

Στις 24 Μαΐου 2015 διενεργήθηκαν στην Αιθιοπία βουλευτικές εκλογές μέσα σε ένα εξαιρετικά ελεγχόμενο προεκλογικό περιβάλλον με στενά περιθώρια πολιτικής δραστηριοποίησης. Η ΕΕ δεν προσκλήθηκε να στείλει εκλογικούς παρατηρητές. Στις 27 Μαΐου ο εκπρόσωπος της ΥΕ/ΑΕ εξέδωσε δήλωση σχετικά με τις εκλογές, όπου αναφερόταν στις περιορισμένες δυνατότητες ανοικτής συζήτησης και στην αρνητική επίπτωση που είχε το γεγονός αυτό στο συνολικό εκλογικό περιβάλλον. Η μόνη διεθνής αποστολή εκλογικών παρατηρητών που αναπτύχθηκε ήταν αυτή της ΑΕ, η οποία χαρακτήρισε τις εκλογές «ήρεμες, ειρηνικές και αξιόπιστες». Ωστόσο, η ΑΕ επεσήμανε αδυναμίες όσον αφορά τη διαφάνεια· επιπλέον, την ημέρα των εκλογών τέθηκαν υπό προσωρινή κράτηση περισσότεροι από 100 αντιπρόσωποι της αντιπολίτευσης. Τελικά, το κυβερνών κόμμα και οι σύμμαχοί του κατέλαβαν το σύνολο των βουλευτικών εδρών, κερδίζοντας 82 % των ψήφων. Μετά τις εκλογές συνεχίστηκαν οι στοχευμένες συλλήψεις στελεχών της αντιπολίτευσης, η οποία ισχυρίζεται ότι επτά ενεργά μέλη της δολοφονήθηκαν για πολιτικούς λόγους.

Η κυβέρνηση της Αιθιοπίας εκπονεί επί του παρόντος νέο εθνικό σχέδιο δράσης υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την περίοδο 2016-2018 και η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Αιθιοπίας (ΕΑΔΑ) συνέχισε να παρακολουθεί την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα. Με στήριξη από διάφορους χορηγούς βοήθειας, η ΕΑΔΑ παρακολούθησε τις εκλογές από την οπτική γωνία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει δημοσιεύσει έκθεση. Ο διορισμός του πρώην αναπληρωτή προέδρου του Εθνικού Εκλογικού Συμβουλίου της Αιθιοπίας ως νέου προϊσταμένου της ΕΑΔΑ δημιουργεί αμφιβολίες για την ικανότητά της να εποπτεύει την εκτελεστική εξουσία κατά τρόπο ανεξάρτητο. Τον Αύγουστο του 2015 η Αιθιοπία θέσπισε νέο νόμο για την εμπορία ανθρώπων. Από την άποψη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα αρνητικά του εν λόγω νόμου είναι η θέσπιση της θανατικής ποινής και η δυνατότητα μεταφοράς του βάρους της απόδειξης στον κατηγορούμενο.

Ανησυχίες ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα προκάλεσε επίσης ο αριθμός των συγκρούσεων και των βίαιων επεισοδίων που σημειώθηκαν το 2015. Στην περιοχή Gondar, οι εθνοτικές εντάσεις μεταξύ των κοινοτήτων Amhara και Quemant είχαν ως αποτέλεσμα, σύμφωνα με πληροφορίες, να χάσουν τη ζωή τους πολλές εκατοντάδες άνθρωποι τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο. Μία πυρκαγιά που ξέσπασε στις φυλακές και οι ταραχές που ακολούθησαν στοίχισαν τη ζωή σε τουλάχιστον 17 κρατούμενους και κατοίκους σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, αν και αρκετές πηγές αναφέρουν ότι ο αριθμός των θυμάτων ήταν μεγαλύτερος. Τον Δεκέμβριο αναζωπυρώθηκαν οι μεγάλες διαδηλώσεις διαμαρτυρίας σπουδαστών και γεωργών σε πάνω από 150 πόλεις της Oromia, κυρίως σε σχέση με το γενικό σχέδιο της Αντίς Αμπέμπα, οδηγώντας σε εκτεταμένες αναταραχές και στον θάνατο τουλάχιστον 100 ανθρώπων. Η διαθεσιμότητα ακριβών πληροφοριών παραμένει σημαντική πρόκληση, λόγω της ανεπάρκειας ανεξάρτητων πηγών και της αδυναμίας πρόσβασης στις περιοχές των συγκρούσεων. Η ΥΕ/ΑΕ εξέδωσε δήλωση σχετικά με τις συγκρούσεις στις 23 Δεκεμβρίου.

Η ΥΕ/ΑΕ, κα Mogherini, επισκέφθηκε την Αντίς Αμπέμπα στις 20 Οκτωβρίου 2015, όπου συναντήθηκε με ηγέτες της Αιθιοπίας, συμπεριλαμβανομένου του πρωθυπουργού, καθώς και με αντιπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Τα περιθώρια δράσης της κοινωνίας των πολιτών στην Αιθιοπία είναι πολύ περιορισμένα και η ΥΕ/ΑΕ συζήτησε για τα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα καθώς και για τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να βοηθήσει η ΕΕ.

Γκαμπόν

Οι στόχοι της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στη Γκαμπόν αφορούν τις συνθήκες κράτησης, τα «τελετουργικά» εγκλήματα, τα δικαιώματα των γυναικών και την εμπορία ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών. Εν όψει των προεδρικών και βουλευτικών εκλογών του 2016, εκφράστηκαν επίσης ανησυχίες σε σχέση με τη διαφάνεια και τον ανοικτό χαρακτήρα της εκλογικής διαδικασίας. Η κοινωνία των πολιτών έχει επανειλημμένως ζητήσει την εφαρμογή εκλογικής μεταρρύθμισης που να καθιερώνει, μεταξύ άλλων, τη χρήση πλήρους και ολοκληρωμένου βιομετρικού συστήματος. Η αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος περιορίζεται από την ανεπάρκεια των χρηματοδοτικών και ανθρώπινων πόρων (για παράδειγμα, στον ιατροδικαστικό τομέα) και από τη διαφθορά. Το δικαίωμα στη δικαιοσύνη και το δικαίωμα στη ζωή τέθηκαν υπό αμφισβήτηση, όπως αποδεικνύεται από την κράτηση του πρώην υπουργού Serge Maurice Mabilia και την υπόθεση του νεαρού σπουδαστή Bruno Mboulou Mbeka, ο οποίος φέρεται να δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια διαμαρτυρίας της αντιπολίτευσης στις 20 Δεκεμβρίου 2014. Μετά τα γεγονότα, η ΕΕ εξέδωσε τοπική δήλωση, με την οποία εξέφρασε τη λύπη της για τα κρούσματα βίας και τον θάνατο του νεαρού σπουδαστή και ζήτησε να επιδειχθεί αυτοσυγκράτηση από όλες τις πλευρές, να διεξαχθεί έρευνα από τις αρχές και να διενεργηθεί ανοικτός και εποικοδομητικός πολιτικός διάλογος.

Παρότι δεν πραγματοποιήθηκε ειδικός ετήσιος διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη συμμετοχή όλων των αρμόδιων αρχών, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέχισαν τις συζητήσεις με τη Γκαμπόν για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία με διάφορους τρόπους και σε διάφορα επίπεδα. Τον Ιούνιο του 2015 διεξήχθη πολιτικός διάλογος δυνάμει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού με τις αρχές της Γκαμπόν. Τα μέρη δεσμεύθηκαν να πραγματοποιούν από το 2016 δύο συναντήσεις πολιτικού διαλόγου ετησίως. Η επόμενη συνάντηση έχει προγραμματιστεί για τις αρχές του 2016.

Η ΕΕ συνέχισε το 2015 να συνεργάζεται με την Γκαμπόν στο πλαίσιο της συμμετοχής της χώρας στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ με την ιδιότητα του μέλους. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πραγματοποίησαν ad hoc διαβήματα έναντι των αρχών της Γκαμπόν καθώς και δραστηριότητες ευαισθητοποίησής τους. Η ΕΕ ενίσχυσε περαιτέρω τη συνεργασία και την ευθυγράμμιση των θέσεων με την Γκαμπόν, κυρίως για την προετοιμασία των συνεδριάσεων της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ και επί πολυμερών ζητημάτων κοινού ενδιαφέροντος.

Όσον αφορά την επικύρωση διεθνών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το 2015 η Γκαμπόν σημείωσε πρόοδο όσον αφορά την υποβολή και τη συζήτηση διαφόρων εκθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, της σύμβασης κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας και της σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών. Οι αρμόδιες αρχές εξετάζουν επί του παρόντος τη διαδικασία επικύρωσης αφενός της διεθνούς σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους και αφετέρου του αφρικανικού χάρτη για τη δημοκρατία, τις εκλογές και τη διακυβέρνηση.

Το 2015 η Γκαμπόν άρχισε διπλωματικές διαβουλεύσεις για την προετοιμασία της τρίτης ΚΠΕ, η οποία αναμένεται να πραγματοποιηθεί στα τέλη του 2016 ή στις αρχές του 2017.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ διατήρησε τον τακτικό της διάλογο με την κοινωνία των πολιτών και οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συναντήθηκε με εκπροσώπους αρμόδιων επίσημων φορέων, ειδικότερα της Γενικής Διεύθυνσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και της Εθνικής Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της κατήρτισαν το 2015 χάρτη πορείας για τη συνεργασία τους με την κοινωνία των πολιτών της Γκαμπόν.

Όσον αφορά τη χρηματοδοτική συνεργασία, η χώρα λαμβάνει βοήθεια από το ΕΜΔΔΑ. Το 2015 δημοσιεύτηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του ειδικού μηχανισμού στήριξης της χώρας και συνήφθη σύμβαση αξίας 600 000 ευρώ.

Γκάμπια

Η κατάσταση στη Γκάμπια στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου εξακολουθεί να εγείρει σοβαρές ανησυχίες στην ΕΕ. Το 2015, στις προτεραιότητες της ΕΕ παρέμεναν η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, η θανατική ποινή, η βία κατά των γυναικών, η συμμόρφωση με τους διεθνείς μηχανισμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι συνθήκες κράτησης, η υποστήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η εξάλειψη των διακρίσεων και το κράτος δικαίου. Σε ένα δυσμενές πολιτικό περιβάλλον, η ΕΕ συνέχισε να εργάζεται επί αυτών των προτεραιοτήτων μαζί με τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται ή που είναι διαπιστευμένα σε τοπικό επίπεδο στη Γκάμπια. Τον Ιούνιο του 2015 ξεκίνησε εκ νέου ο πολιτικός διάλογος που προβλέπεται στο άρθρο 8, ύστερα από την αναστολή του από τη Γκάμπια τον Νοέμβριο του 2014. Θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων τέθηκαν στον επίσημο πολιτικό διάλογο ή/και στις διπλωματικές επαφές με τις αρχές της Γκάμπιας καθ' όλο το έτος.

Το 2015, η ΕΕ εξέφρασε ανησυχία για την ισχύουσα νομοθεσία περί ελευθερίας της έκφρασης, η οποία αφήνει περιθώρια για ευρείες ερμηνείες και πιθανές καταχρήσεις, καθώς και για τις συλλήψεις και τις καταγγελίες για παρενόχληση δημοσιογράφων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αντιπροσωπία της ΕΕ στη Μπανζούλ πραγματοποίησε τακτικά γεύματα για τον Τύπο, στα οποία εκπρόσωποι των τοπικών μέσων κλήθηκαν σε άτυπη ανταλλαγή απόψεων. Επιπλέον, η ΕΕ αναμένεται να στηρίξει τη βελτίωση του περιβάλλοντος των μέσων ενημέρωσης μέσω έργου της UNESCO που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (870 000 ευρώ). Επίσης, η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την κοινωνία των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα, μεταξύ άλλων υποστηρίζοντας τις τοπικές ΜΚΟ.

Στις αρνητικές εξελίξεις το 2015 συγκαταλέγεται η θέσπιση υψηλότερων οικονομικών και υλικοτεχνικών κατώτατων ορίων για τους υποψήφιους των εκλογών και τα πολιτικά κόμματα. Αυτό ενισχύει τις αμφιβολίες ως προς την ύπαρξη ισότιμου πεδίου ανταγωνισμού, ενόψει των επικείμενων προεδρικών και κοινοβουλευτικών εκλογών το 2016 και το 2017. Στον τομέα της θρησκευτικής ελευθερίας, ο οποίος ήταν συνολικά ικανοποιητικός, η ανακήρυξη της Γκάμπιας ως Ισλαμικής Δημοκρατίας από τον Πρόεδρο Jammeh εγείρει ανησυχία.

Όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών, σημειώθηκε αξιοσημείωτη πρόοδος με την εξαγγελία του Προέδρου Jammeh περί απαγόρευσης του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων τον Νοέμβριο του 2015, η οποία μετουσιώθηκε σε νόμο στις αρχές του 2016. Του σημαντικού αυτού βήματος προηγήθηκε συνεχής άσκηση επιρροής (λόμπι) από τοπικές ενώσεις και διεθνείς παράγοντες, περιλαμβανομένης της ΕΕ. Δρομολογήθηκαν τρία έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ για την ενασχόληση με τα δικαιώματα και την οικονομική χειραφέτηση των γυναικών (800 000 ευρώ).

Για τη Γκάμπια διεξήχθη δεύτερη Καθολική Περιοδική Εξέταση (UPR) τον Νοέμβριο του 2014, στην οποία συνέβαλε η ΕΕ. Η ομάδα εργασίας της UPR επισήμανε ορισμένες σοβαρές ελλείψεις στον τομέα των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, ιδίως όσον αφορά την ελευθερία της έκφρασης και του συνέρχεσθαι, εντούτοις αναγνώρισε την πρόοδο στους τομείς των δικαιωμάτων των γυναικών, της εκπαίδευσης και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Ανταποκρινόμενη τον Μάρτιο του 2015, η κυβέρνηση της Γκάμπιας έκανε δεκτές τις περισσότερες συστάσεις της UPR σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, περιλαμβανομένων των συστάσεων περί του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, των δικαιωμάτων των παιδιών, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, της υγείας, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, των προσφύγων, της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της συμμόρφωσης προς την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων στα Ηνωμένα Έθνη, της βελτίωσης του δικαστικού συστήματος και της ανεξαρτησίας του, της κοινωνικής πρόνοιας και της ανάπτυξης. Εντούτοις, όλες οι συστάσεις της UPR περί κατάργησης ή περιορισμών της θανατικής ποινής ή περί των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ απορρίφθηκαν. Οι συστάσεις σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης «ελήφθησαν υπόψη» ή έγιναν δεκτές «με την επιφύλαξη των νόμων της Γκάμπιας».

Θετική εξέλιξη ήταν η προσχώρηση της Γκάμπιας στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και στο Προαιρετικό της Πρωτόκολλο τον Ιούνιο του 2015. Ωστόσο, η Γκάμπια δεν έχει κυρώσει ακόμη ορισμένες σημαντικές διεθνείς συμβάσεις, ιδίως τις συμβάσεις περί βασανιστηρίων και βίαιης εξαφάνισης.

Στις αρχές του 2015, οι Ειδικοί Εισηγητές του ΟΗΕ για τις εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και για τα βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας δημοσίευσαν τις εκθέσεις τους σχετικά με την αποστολή τους στην Γκάμπια τον Νοέμβριο του 2014. Αμφότερες οι εκθέσεις επισήμαιναν σοβαρές ελλείψεις και απορρίφθηκαν από τις αρχές της Γκάμπιας. Η αποστολή είχε εν μέρει ανασταλεί επειδή δεν επιτράπηκε η πλήρης πρόσβαση των Ειδικών Εισηγητών στο κύριο συγκρότημα φυλακών, αντίθετα με τους προηγουμένως συμφωνηθέντες όρους. Η ΕΕ παρότρυνε τακτικά την κυβέρνηση της Γκάμπιας να απευθύνει νέα πρόσκληση στους Ειδικούς Εισηγητές.

Τον Ιούλιο, απονεμήθηκε προεδρική χάρη σε περίπου 300 κρατούμενους. Επιπλέον, αξιωματούχοι της Γκάμπιας επισκέφθηκαν τη Νιγηρία προκειμένου να μελετήσουν την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της χώρας, με σκοπό τη σύσταση παρόμοιας επιτροπής στη Γκάμπια. Εντούτοις, παρά τις επανειλημμένες ανακοινώσεις περί προόδου και τη συνεχή άσκηση επιρροής από την ΕΕ, η σχετική νομοθεσία δεν έχει θεσπισθεί ακόμη.

Το 2015, ο Πρόεδρος επιβεβαίωσε τη θέση του κατά των ΛΟΑΔΜ και τόσο ο νόμος κατά της «αφύσικης συμπεριφοράς» όσο και η τροποποίηση περί «διακεκριμένης ομοφυλοφιλίας» παραμένουν σε ισχύ. Η ΕΕ συνέχισε να εκφράζει ανησυχίες σε επίπεδο επίσημου πολιτικού διαλόγου και διπλωματικών επαφών.

Στον απόηχο της αποτυχημένης απόπειρας πραξικοπήματος της 30ής Δεκεμβρίου 2014, η ΕΕ εξέδωσε τοπική ανακοίνωση στην οποία καταδίκασε την επίθεση και απήθυνε έκκληση για σεβασμό του κράτους δικαίου όσον αφορά τους κρατούμενους. Η παρενόχληση και ο εκφοβισμός συνεχίζονται, περιλαμβανομένων αυθαίρετων συλλήψεων και παράνομων κρατήσεων που υπερβαίνουν το συνταγματικό όριο των 72 ωρών, κυρίως από την Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΝΙΑ). Κατά τον διάλογο του άρθρου 8, η ΕΕ εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με παράνομες συλλήψεις και περιπτώσεις κράτησης πέραν του συνταγματικού ορίου. Η ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος παραμένει αμφισβητήσιμη, λόγω, μεταξύ άλλων, των συχνών απομακρύνσεων και διορισμών δικαστών. Επί του παρόντος είναι σε εξέλιξη μακροπρόθεσμη τεχνική υποστήριξη όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τη νομική εκπαίδευση (2.689.850 ευρώ), χρηματοδοτούμενη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης. Οι δραστηριότητες καλύπτουν τους τομείς της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, της νομικής εκπαίδευσης, της έρευνας και κατάρτισης και της διαχείρισης υποθέσεων.

Γκάνα

Σύμφωνα με την οργάνωση *Freedom House*, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γκάνα είναι αρκετά καλή, με βαθμολογία 37/40 για τα πολιτικά δικαιώματα και 47/60 για τις πολιτικές ελευθερίες. Εντούτοις, η θανατική ποινή εξακολουθεί να προβλέπεται στο δίκαιο της Γκάνας, παρά το ότι δεν έχει γίνει καμία εκτέλεση από το 1993 (οι περισσότερες θανατικές ποινές έχουν μετατραπεί σε ποινές ισόβιας κάθειρξης). Ομοίως, η ομοφυλοφιλία εξακολουθεί να είναι παράνομη στη Γκάνα, παρότι ο νόμος αυτός εφαρμόζεται σπάνια.

Κατά τον πολιτικό διάλογο του άρθρου 8 μεταξύ Γκάνας και ΕΕ, ο οποίος διεξήχθη τον Ιούνιο του 2015 και στον οποίον συμπορήδρευσε ο Πρόεδρος της Γκάνας, John Dramani Mahama, εξετάστηκε ευρύ φάσμα θεμάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τόσο η ΕΕ όσο και η Γκάνα υπογράμμισαν την κοινή τους δέσμευση έναντι της δημοκρατικής διαδικασίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τονίζοντας ιδιαίτερα τη σημασία της διεξαγωγής συμμετοχικών, διαφανών και αξιόπιστων εκλογών τον Νοέμβριο του 2016, οι οποίες θα επιβεβαιώσουν εκ νέου το ήδη υπάρχον δημοκρατικό περιβάλλον της Γκάνας. Οι δύο πλευρές συμφώνησαν ότι η Εκλογική Επιτροπή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας.

Η διαφθορά εξακολουθεί να προκαλεί αυξανόμενες ανησυχίες. Σε προπαρασκευαστική συνεδρίαση με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, την οποία διοργάνωσε η ΕΕ τον Μάιο του 2015 προκειμένου να εντοπιστούν σχετικά θέματα προς συμπερίληψη στον πολιτικό διάλογο, η διαφθορά προσδιορίστηκε ως ένα από τα κυριότερα προβλήματα. Το ζήτημα τέθηκε στον διάλογο, κατά τον οποίο η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για την έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης της κυβέρνησης κατά της Διαφθοράς, την εφαρμογή του οποίου δήλωσε πως θα στηρίξει στο μέλλον. Τον Μάιο του 2015, η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για την έγκριση και τη δημοσίευση του Μισθολογικού Σχεδίου Δράσης της Γκάνας, προς αντιμετώπιση μισθολογικών παρατυπιών. Κατά συνέπεια, και βάσει της θετικής αξιολόγησης των όρων μισθοδοσίας, η ΕΕ αποφάσισε να στηρίξει εκ νέου τη Γκάνα με κονδύλια από τον προϋπολογισμό της. Ωστόσο, πολλά μένουν ακόμη να γίνουν για την ποινική δίωξη των υπευθύνων για διαφθορά σε όλα τα επίπεδα. Η καλή ρητορική της Γκάνας σχετικά με το θέμα αυτό δεν συνοδεύεται από αποφασιστική δράση.

Η πρόσβαση σε ένα υπεύθυνο, δίκαιο και αποτελεσματικό δικαστικό σύστημα ήταν επίσης ένα από τα βασικά ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που θίχτηκαν το 2015. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε από τους πολίτες σε ένα ντοκιμαντέρ που παρουσίαζε υποθέσεις διαφθοράς στους κόλπους των δικαστών και παρουσιάστηκε στο κοινό τον Σεπτέμβριο, στην Άκκρα. Το σκάνδαλο αυτό προκάλεσε συζήτηση σε εθνικό επίπεδο σχετικά με τη διαδικασία διορισμού δικαστών, καθώς και γενικότερη συζήτηση σχετικά με τη μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης. Είναι σε εξέλιξη έρευνα για αυτό το θέμα, καθώς και για προηγούμενες συνδεόμενες με αυτό υποθέσεις διαφθοράς.

Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου βρέθηκε στο επίκεντρο πολλών ενωσιακών έργων και πολλών συζητήσεων στη Γκάνα αυτό το έτος. Το Υπουργείο Ισότητας Φύλων, Παιδιών και Κοινωνικής Προστασίας οριστικοποίησε το νομοσχέδιο Θετικής Δράσης, που θα υποβληθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο προς εξέταση. Μόλις μετουσιωθεί σε νόμο, αναμένεται να συμβάλλει στην αντιμετώπιση κοινωνικών, πολιτισμικών, οικονομικών και εκπαιδευτικών ανισοροπιών και να προάγει την ισότητα των φύλων στη Γκάνα. Εν τω μεταξύ, το 2015, το Υπουργείο δρομολόγησε Εθνική Πολιτική περί Φύλων, με σκοπό την ενσωμάτωση ζητημάτων περί ισότητας των φύλων στις εθνικές αναπτυξιακές διαδικασίες. Η εν λόγω πολιτική επικεντρώνεται στη βελτίωση των κοινωνικών, νομικών, ατομικών, πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικοπολιτισμικών συνθηκών του λαού της Γκάνας, ιδίως των γυναικών, των παιδιών, των ευπαθών ατόμων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως είναι τα άτομα με αναπηρία και οι περιθωριοποιημένες ομάδες.

Η ΕΕ συνεχίζει να προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω της αναπτυξιακής της συνεργασίας. Χορηγήθηκαν 12 εκατομμύρια ευρώ για τη στήριξη ανεξάρτητων κυβερνητικών θεσμικών οργάνων που συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία (όπως η Εκλογική Επιτροπή, η Εθνική Επιτροπή Μέσων Ενημέρωσης και η Εθνική Επιτροπή Αγωγής του Πολίτη), πρωτοβουλιών για τη χειραφέτηση των γυναικών και των νέων, καθώς και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που προάγουν την αγωγή πολιτών και εκλογέων.

Το ΕΜΔΔΑ χορήγησε κονδύλια για την υλοποίηση διαφόρων δραστηριοτήτων σε συνεργασία με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στη χώρα. Οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται σε στενή συνεργασία με τη UNICEF.

Στις 16 Οκτωβρίου 2015, οργανώθηκε φόρουμ με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τοπικές αρχές, προκειμένου να ενημερωθούν για το ενωσιακό θεματικό πρόγραμμα *Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών και Τοπικές Αρχές* (CSO-LA) και να ζητηθεί η συμβολή τους στην κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών για τη δρομολόγηση πρόσκλησης υποβολής προτάσεων το 2016.

Γουινέα

Όπως και το 2014, το 2015 η Γουινέα αντιμετώπισε προκλήσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, σε ένα περιβάλλον πολιτικών εντάσεων και αργής ιατροφαρμακευτικής και οικονομικής ανάκαμψης από τον ιό Έμπολα. Η ενωσιακή δράση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνίστατο σε συνεργασία με τις αρχές μέσω τακτικού διαλόγου και δημόσιας διπλωματίας, καθώς και στην παροχή τεχνικής και οικονομικής βοήθειας.

Ο Alpha Condé (RPG), ο πρώτος δημοκρατικά εκλεγμένος Πρόεδρος (Δεκέμβριος 2010) μετά από σειρά απολυταρχικών καθεστώτων και πραξικοπημάτων, επανεξελέγη στον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών στις 11 Οκτωβρίου. Ενωσιακή Αποστολή Παρατήρησης Εκλογών αναπτύχθηκε από τον Σεπτέμβριο έως τον Νοέμβριο του 2015 προκειμένου να παρακολουθήσει τη διαδικασία. Παρά τα βίαια επεισόδια πριν από την ημέρα των εκλογών -τα οποία, σύμφωνα με τις αναφορές, οδήγησαν στον θάνατο 11 ανθρώπων- η ψηφοφορία διεξήχθη υπό σχετικά ήρεμες συνθήκες και με υψηλό ποσοστό συμμετοχής. Ωστόσο, στις προεδρικές εκλογές παρουσιάστηκαν υλικοτεχνικά και οργανωτικά προβλήματα, καθώς και έλλειψη διαφάνειας εκ μέρους της Εκλογικής Επιτροπής, ανεπαρκής διοικητική αμεροληψία και μη ισότιμη πρόσβαση κομμάτων και υποψηφίων στα κρατικά μέσα ενημέρωσης. Παρά τις θεσμικές αδυναμίες, τη βραδύρρυθμη μεταρρύθμιση και την ελλιπή ικανότητα του κράτους να παρέχει βασικές υπηρεσίες στον πληθυσμό, το 2015 πραγματοποιήθηκαν λιγότερες διαδηλώσεις σε σύγκριση με τις βουλευτικές εκλογές του 2013. Ύστερα από βίαιες συγκρούσεις μεταξύ ακτιβιστών της αντιπολίτευσης και δυνάμεων ασφαλείας τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2015 και την αποχή της αντιπολίτευσης από τις κοινοβουλευτικές εργασίες Απριλίου έως Ιουλίου, η αντιπολίτευση και ο κυβερνητικός συνασπισμός ξεκίνησαν εκ νέου τον πολιτικό διάλογο στα τέλη Ιουνίου και κατέληξαν σε συμφωνία, με την έμπρακτη υποστήριξη της διεθνούς κοινότητας (περιλαμβανομένης της ΕΕ).

Προκειμένου να δείξει ότι η ατιμωρησία αντιμετωπίζεται, μετά την επανεκλογή του, ο Alpha Condé απέλυσε έναν Υπουργό και αρκετούς υψηλόβαθμους αξιωματούχους λόγω πειθαρχικών παραπτώματων. Επιπλέον, το Ανώτατο Συμβούλιο Δικαστών (ΑΣΔ) επέβαλε κυρώσεις σε πέντε δικαστές λόγω πειθαρχικών παραπτώματων το 2015.

Η δυσανάλογη χρήση βίας από τις δυνάμεις ασφαλείας προς αποκατάσταση της δημόσιας τάξης είχε ως αποτέλεσμα λιγότερες απώλειες το 2015 σε σύγκριση με το 2013, που ήταν έτος εκλογών, καταδεικνύοντας βελτίωση των τακτικών που χρησιμοποιούν οι δυνάμεις ασφαλείας. Εδώ και πάνω από πέντε έτη συνεχίζεται η εγχώρια έρευνα σχετικά με τη σφαγή υποστηρικτών της αντιπολίτευσης τον Σεπτέμβριο του 2009 σε συγκέντρωση στο Κονακρί, κυρίως από μέλη της επίλεκτης προεδρικής φρουράς. Το 2015, η εγχώρια ομάδα δικαστών της Γουινέας που διερευνά τη σφαγή σημείωσε πρόοδο με την ολοκλήρωση των ανακρίσεων των θυμάτων και την απαγγελία κατηγοριών σε περισσότερα από δώδεκα άτομα. Ο σημερινός Υπουργός Δικαιοσύνης εξέφρασε επίσης τη δέσμευσή του για προώθηση των διαδικασιών το 2016.

Παρά την εν λόγω πρόοδο στην καταπολέμηση της ατιμωρησίας, εξακολουθεί να μην υπάρχει λογοδοσία σε σοβαρές παραβιάσεις διαπραχθείσες από τις δυνάμεις ασφαλείας και άλλους αξιωματούχους. Με την υποστήριξη της διεθνούς κοινότητας (περιλαμβανομένης της ΕΕ) υλοποιούνται φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις στον δικαστικό τομέα και τον τομέα της ασφάλειας. Με ενωσιακή υποστήριξη σε τεχνικό επίπεδο, πολλά καίρια νομικά κείμενα (Ποινικός Κώδικας, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Κώδικας Στρατιωτικής Δικαιοσύνης, Αστικός Κώδικας και Κώδικας Παίδων) επί του παρόντος αναθεωρούνται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Όσον αφορά την κατάσταση στις φυλακές, τα σωφρονιστικά ιδρύματα διήλθαν μια κρίσιμη φάση το 2015, με αρκετές αποδράσεις ή απόπειρες απόδρασης οι οποίες οδήγησαν σε βίαιες συγκρούσεις μεταξύ κρατούμενων και δυνάμεων ασφαλείας. Η μη ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, η ατιμωρησία, ο υπερπληθυσμός των φυλακών και οι χρονοβόρες δικαστικές διαδικασίες εξακολουθούν να υφίστανται, με αποτέλεσμα οι πολίτες της Γουινέας να μην εμπιστεύονται το δικαστικό τους σύστημα. Ωστόσο, τον Αύγουστο του 2015 εγκρίθηκε νομοσχέδιο για τον εξορθολογισμό της οργάνωσης των δικαστηρίων και την επιτάχυνση της εκδίκασης υποθέσεων. Η έλλειψη πόρων και καταρτισμένου προσωπικού αποτελούν προκλήσεις για την αποτελεσματική υλοποίηση αυτής της μεταρρύθμισης. Μέσω των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ θεματικών προγραμμάτων, συνεχίστηκαν διάφορα έργα που υλοποιούνται από ΜΚΟ στον τομέα της χειραφέτησης των γυναικών και των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών.

Η βία κατά των παιδιών και το πολύ υψηλό ποσοστό ακρωτηριασμών των γυναικείων γεννητικών οργάνων (ΑΓΓΟ) εξακολουθούν να εγείρουν εντονότερες ανησυχίες. Εντούτοις, η ελευθερία του λόγου, η οποία προβλέπεται από το Σύνταγμα της Γουινέας, τηρείται σε γενικές γραμμές. Έχουν σημειωθεί τακτικές συγκρούσεις λόγω διαφορών μεταξύ των διαφόρων κλάδων του Ισλάμ και οι αρχές έχουν συμπεριλάβει στην ατζέντα τους το ζήτημα της ισλαμικής τρομοκρατικής απειλής. Πρόσφατα, η κυβέρνηση διέταξε το κλείσιμο τζαμιού λόγω ανησυχιών περί αεροπορικής ασφάλειας και ξεκίνησε συζήτηση για την απαγόρευση των ολοπρόσωπων καλυπτρών, ζήτημα το οποίο ο Πρόεδρος Condé επιθυμεί να ρυθμίσει σε περιφερειακό επίπεδο μέσω της Οικονομικής Κοινότητας των Δυτικοαφρικανικών Κρατών (ECOWAS). Η Προσωρινή Επιτροπή Εθνικής Συμφιλίωσης (PNRC), η οποία συστάθηκε το 2011 και δεν απέδωσε αποτελέσματα, ανέλαβε εκ νέου εργασίες το 2015 χωρίς να σημειώσει ιδιαίτερη πρόοδο.

Η Γουινέα υποβλήθηκε σε δεύτερη Καθολική Περιοδική Εξέταση τον Ιανουάριο του 2015, αποδεχόμενη 179 συστάσεις και «λαμβάνουσα υπόψη» άλλες 15. Ο Υπουργός Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δεν έχει ακόμη καταφέρει να ενσωματώσει αυτές τις συστάσεις στην Εθνική Πολιτική Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, πριν από την έγκριση της οποίας εξακολουθούν να απαιτούνται τοπικές, περιφερειακές και εθνικές διαβουλεύσεις.

Το 2015, η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει τεχνική και οικονομική στήριξη στη Γουινέα σε συντονισμό με τα Ηνωμένα Έθνη και άλλους διεθνείς παράγοντες. Οι κύριες δραστηριότητες της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων το 2015 επικεντρώθηκαν στη στήριξη της διεξαγωγής των προεδρικών εκλογών και της μεταρρύθμισης του τομέα της δικαιοσύνης (PARJU), στην καταπολέμηση της ατιμωρησίας και στη μεταρρύθμιση του σωφρονιστικού συστήματος. Η ενωσιακή στήριξη περιλαμβάνει επίσης υποστήριξη της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας, υποστήριξη της πολιτικής προστασίας και των δασοφυλάκων (ένατο ΕΤΑ), χρηματοδότηση της δημιουργίας ικανοτήτων και ειρηνευτικών δραστηριοτήτων για την κοινωνία των πολιτών και τα μέσα ενημέρωσης, καθώς και στήριξη της χειραφέτησης των γυναικών και άλλων ευπαθών ομάδων.

Γουινέα-Μπισάου

Το 2015, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γουινέα-Μπισάου βελτιώθηκε. Εντούτοις, υπήρξαν αναφορές βασανιστηρίων και άλλου είδους κακής μεταχείρισης και θανάτων υπό αστυνομική κράτηση. Στους βασικούς στόχους της ΕΕ για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα περιλαμβάνονται η υποστήριξη των προσπαθειών των εθνικών αρχών για εδραίωση της δημοκρατικής σταθερότητας και του κράτους δικαίου, η καταπολέμηση της φτώχειας και η βελτίωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ύστερα από τις εκλογές του 2014 και την αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης, τον Μάρτιο του 2015 η ΕΕ ήρε τους περιορισμούς της όσον αφορά την αναπτυξιακή συνεργασία με τη Γουινέα-Μπισάου. Τον ίδιο μήνα, η ΕΕ, σε συντονισμό με την κυβέρνηση της Γουινέας-Μπισάου και το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (UNDP), διοργάνωσαν στις Βρυξέλλες διάσκεψη δωρητών προς στήριξη της Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2015-2025 και του πενταετούς επιχειρησιακού σχεδίου «Terra Ranka», που περιλαμβάνει πυλώνα για την εδραίωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο πολιτικός διάλογος με τη Γουινέα-Μπισάου δυνάμει του άρθρου 8 της Συμφωνίας του Κοτονού ξεκίνησε εκ νέου το 2015 και στις 7 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση με τον τότε Πρωθυπουργό στο Μπισάου. Τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου και η καταπολέμηση της ατιμωρησίας τέθηκαν στην εν λόγω συνεδρίαση και σε όλες τις άλλες τακτικές διμερείς επαφές τόσο σε επίπεδο αντιπροσωπίας όσο και σε κεντρικό επίπεδο.

Τα πολιτικά γεγονότα από τον Αύγουστο του 2015 επιβεβαιώνουν ότι στη Γουινέα-Μπισάου η επιβολή του κράτους δικαίου παραμένει ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα.

Το 2015, η ΕΕ συνέχισε να παρέχει οικονομική στήριξη σε έργα χρηματοδοτούμενα από το ΕΤΑ και το ΕΜΔΔΑ. Τα εν λόγω έργα επικεντρώθηκαν στην ενίσχυση των ικανοτήτων της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, την καταπολέμηση της έμφυλης βίας και την προώθηση της χειραφέτησης των γυναικών, την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού, τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης και την ευρύτερη ευαισθητοποίηση στο θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διοργανώνοντας διάφορες δραστηριότητες.

Κένυα

Γενικώς, σε ό,τι αφορά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κένυα, σε ορισμένους τομείς έγιναν λίγα βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, ενώ σε άλλους η κατάσταση επιδεινώθηκε. Η ανασφάλεια και η μάλλον σκληρή στάση της κυβέρνησης έναντι της τρομοκρατίας εξακολουθούν να εγείρουν σοβαρές ανησυχίες. Από την Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Κένυας αναφέρθηκαν εξαφανίσεις και εξωδικαστικές εκτελέσεις, παράνομες κρατήσεις, βασανιστήρια και άλλες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ εξακολουθούν να υφίστανται περιορισμούς, καθώς η ομοφυλοφιλία παραμένει ποινικό αδίκημα βάσει νόμου, έστω και αν δεν πραγματοποιούνται διώξεις *de facto*. Η Κένυα δεν έχει καταργήσει τη θανατική ποινή και τα δικαστήρια εξακολουθούν να την επιβάλλουν.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, η ΕΕ εργάστηκε επί ευρέος φάσματος θεμάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κένυα, ιδίως επί της στήριξης της εφαρμογής του Συντάγματος του 2010, της αντιμετώπισης της ατιμωρησίας, της αποτροπής εξωδικαστικών εκτελέσεων και της προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το Σύνταγμα του 2010 δημιούργησε ένα σύστημα αποκέντρωσης κατά το οποίο η νομοθετική και η εκτελεστική εξουσία ανατίθενται στις 47 διοικητικές περιφέρειες. Η διαδικασία αυτή υποστηρίζεται από την ΕΕ. Ορισμένες συνταγματικές προκλήσεις εξακολουθούν να υφίστανται, όπως η εφαρμογή του «κανόνα των δύο τρίτων στα φύλα». Η ΕΕ έδωσε ιδιαίτερη προτεραιότητα στην ενίσχυση της εφαρμογής του Συντάγματος, εντάσσοντας το εν λόγω ζήτημα στον πολιτικό της διάλογο και στη δημόσια διπλωματία. Το 2015, πολλά προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας επικεντρώθηκαν επίσης σε αυτό το θέμα και η ΕΕ πρόσφατα επέλεξε τέσσερα έργα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών προκειμένου να συμβάλλει στην εφαρμογή του κανόνα των δύο τρίτων στα φύλα σε τοπικό επίπεδο, ενόψει των εκλογών του 2017, αποβλέποντας στην πρόληψη και την καταγγελία των διακρίσεων εις βάρος γυναικών κατά τον διορισμό των υποψηφίων των κομμάτων.

Ο Πρόεδρος Kenyatta, ο Αντιπρόεδρος William Ruto και οι υποστηρικτές τους τάχθηκαν σθεναρά κατά του ΔΠΔ ζητώντας να αποσυρθούν τις κατηγορίες που εκκρεμούν κατά του Αντιπροέδρου Ruto. Μέσω χωριστών μηνυμάτων προς την κυβέρνηση και προς παράγοντες με επιρροή, η ΕΕ τόνισε τη σημασία της διαρκούς συνεργασίας της Κένυας με το ΔΠΔ σύμφωνα με το Καταστατικό της Ρώμης. Η ατιμωρησία εξακολουθεί να είναι πρόβλημα στην Κένυα, καθώς οι πολιτικοί, οι δυνάμεις ασφαλείας και υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι σπανίως λογοδοτούν για τις πράξεις τους. Στον διάλόγο της με την κυβέρνηση, η ΕΕ έθεσε το ζήτημα των εξωδικαστικών εκτελέσεων.

Επιπλέον, πολλοί υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συχνά εκφοβίζονται, παρενοχλούνται και τίθενται υπό παρακολούθηση. Πολλοί επίσης είναι ευάλωτοι σε ποινικές διώξεις και δυσφήμιση. Η αντιπροσωπία της ΕΕ και τα κράτη μέλη υποστήριξαν οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αγωνίζονται για την παύση της ατιμωρησίας, όπως η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Κένυα (KNCHR) και η Ανεξάρτητη Ιατρική-Νομική Μονάδα (IMLU). Οι Κάτω Χώρες εξακολουθούν να αποτελούν το σημείο επαφής της ΕΕ για αυτό το θέμα και προεδρεύουν των μηνιαίων συναντήσεων της Ομάδας Υπερασπιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στις οποίες συγκεντρώνονται τα κράτη μέλη, διεθνείς εταίροι (ΗΠΑ, Καναδάς, Νορβηγία, Ελβετία) και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα.

Η ΕΕ πραγματοποιεί επίσης τακτικό διάλογο με την κοινωνία των πολιτών για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η διαδικασία UPR πραγματοποιήθηκε για την Κένυα τον Ιανουάριο του 2015. Η Κένυα υποστήριξε τις περισσότερες συστάσεις, περιλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τα εθνικά μέσα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τις εξωδικαστικές εκτελέσεις, το φύλο και τα δικαιώματα των παιδιών, καθώς και εκείνων που διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με το διεθνές δίκαιο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Ωστόσο, η Κένυα απέρριψε συστάσεις σχετικά με την επικύρωση διαφόρων διεθνών συμβάσεων, την κατάργηση της θανατικής ποινής, τις ποινικές κυρώσεις για αδικήματα των μέσων ενημέρωσης, τη νομιμοποίηση των αμβλώσεων και την αποποινικοποίηση των ομοφυλοφιλικών σχέσεων.

Όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, θα πρέπει να τονιστεί ότι, παρά τη συμμόρφωση με τα γενικώς αποδεκτά πρότυπα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κράτος δικαίου πρέπει να εφαρμόζεται πλήρως κατά των ακραίων μορφών ριζοσπαστισμού και κατά της τρομοκρατίας.

Λεσόθο

Τα περιστατικά παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αυξήθηκαν το 2015. Η αστάθεια που ακολούθησε τον ισχυρισμό περί πραξικοπήματος τον Αύγουστο του 2014 υπονόμευσε το κράτος δικαίου. Στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων περιλαμβάνονται περιπτώσεις βασανιστηρίων, σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, αυθαίρετων εκτελέσεων, μακρών προσωρινών κρατήσεων και μεγάλων καθυστερήσεων στην εκδίκαση υποθέσεων. Διαπιστώθηκαν επίσης αύξηση του αριθμού των θανατικών απειλών σε βάρος δικηγόρων, φορέων της κοινωνίας των πολιτών και λοιπών προσώπων, καθώς και περιορισμοί της ελευθερίας της έκφρασης και του πεδίου δράσης της κοινωνίας των πολιτών. Η βία κατά γυναικών και παιδιών παραμένει σοβαρό θέμα στη χώρα.

Παρά την κατάσταση αυτή, οι δείκτες διακυβέρνησης, κράτους δικαίου και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Λεσόθο παραμένουν σχετικά ικανοποιητικοί βάσει ηπειρωτικών και περιφερειακών δεδομένων.

Θεσμικά όργανα διακυβέρνησης όπως το Γραφείο του Διαμεσολαβητή, η Αρχή Καταπολέμησης της Διαφθοράς και των Οικονομικών Εγκλημάτων και ο Γενικός Ελεγκτής είναι σε λειτουργία. Ωστόσο, η δημόσια διοίκηση είναι ανεπαρκής και εξαιρετικά πολιτικοποιημένη, η διαχειριστική ικανότητα είναι ασταθής και η διαφθορά συνήθης. Η καταπολέμηση της διαφθοράς ήταν προτεραιότητα του πρώην Πρωθυπουργού, αλλά η τρέχουσα κυβέρνηση φαίνεται να απασχολείται λιγότερο από αυτό το θέμα. Εκκρεμούν αρκετές δικαστικές υποθέσεις, περιλαμβανομένων υποθέσεων κατά Υπουργών.

Η πολυαναμενόμενη Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δεν έχει συσταθεί ακόμη. Εντούτοις, το 2015 υποβλήθηκε στο Κοινοβούλιο νομοσχέδιο για τη θέση σε λειτουργία της εν λόγω επιτροπής και η σχετική ψηφοφορία αναμένεται σύντομα.

Ο δικαστικός τομέας παρουσιάζει αδυναμίες και παρακωλύεται από εσωτερικές αντιπαλότητες και από τη διαρκώς αργή διεκπεραίωση υποθέσεων. Η Δικαστής N. Majara διορίστηκε επικεφαλής του δικαστικού σώματος του Λεσόθο το 2014, με την ελπίδα να μπορέσει να εφαρμόσει τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις και να παροτρύνει το δικαστικό σώμα να χρησιμοποιήσει το σύστημα διαχείρισης υποθέσεων την ανάπτυξη ικανοτήτων του οποίου στήριξε σημαντικά η ΕΕ. Στον σημερινό Πρόεδρο του Εφετείου, Δικαστή K. Mosito, έχει ασκηθεί δριμεία κριτική από τον σημερινό Πρωθυπουργό και κυκλοφορούν φήμες ότι ενδέχεται να απολυθεί και να αντικατασταθεί από αμφιλεγόμενο πρόσωπο.

Όσον αφορά τη θανατική ποινή, διαφαίνεται μια ανησυχητική τάση. Οι θανατικές ποινές ανατίθενται αυτόματα στο Εφετείο, όπου οι δικαστές, οι οποίοι παραδοσιακά προέρχονταν από τη Νότιο Αφρική, τις μετέτρεπαν σε ισόβια κάθειρξη. Ωστόσο, αυτή η κατάσταση αλλάζει, διότι οι δικαστές δεν προέρχονται πλέον κυρίως από τη Νότιο Αφρική.

Η επτακομματική κυβέρνηση συνασπισμού του Λεσόθο, η οποία σχηματίστηκε μετά τις πρόωρες εκλογές του Φεβρουαρίου 2015, αντιμετώπισε σοβαρές προκλήσεις καθ' όλο το έτος, ειδικότερα όσον αφορά τη δολοφονία του πρώην Διοικητή των Ενόπλων Δυνάμεων του Λεσόθο (LDF) Στρατηγού M. Mahao. Κατά συνέπεια, τον Ιούλιο του 2015, η Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (KAMA) αποφάσισε να συστήσει Επιτροπή Έρευνας για να διερευνήσει τις συνθήκες της δολοφονίας του Στρατηγού Mahao και τις καταγγελίες για σχέδιο ανταρσίας εντός των LDF, για απαγωγή πρώην μελών των LDF και για εκτελέσεις μελών της αντιπολίτευσης. Το έργο της Επιτροπής Έρευνας της KAMA παρεμποδίστηκε από την ανεπαρκή συνεργασία μαρτύρων του στρατού και από την κυβέρνηση. Η παράλληλη επιδίωξη των LDF για παραπομπή σε στρατοδικείο στρατιωτικών κρατουμένων οι οποίοι αναμένονταν να καταθέσουν στην Επιτροπή Έρευνας, καθώς και η αδιαφορία τους για τις αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου όσον αφορά την απελευθέρωση αυτών, παρακώλυσαν επίσης το έργο της Επιτροπής Έρευνας. Οι ηγέτες της αντιπολίτευσης είναι σε εξορία στη Νότιο Αφρική από τον Μάιο, εκφράζοντας ανησυχίες για την προσωπική τους ασφάλεια, ενώ βουλευτές της αντιπολίτευσης απέχουν επί του παρόντος από τις εργασίες του Κοινοβουλίου.

Το 2015, η συμβολή της ΕΕ στον τομέα της διακυβέρνησης επικεντρώθηκε στην υποστήριξη των ακόλουθων τομέων: δικαιοσύνη, κοινωνική προστασία, ιδιαίτερα των ευάλωτων παιδιών, διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, κοινωνία των πολιτών και ανθρώπινα δικαιώματα. Μέσω του ΕΜΔΔΑ, η ΕΕ χρηματοδότησε επίσης πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της έμφυλης βίας. Η ΕΕ στηρίζει επίσης ένα έργο για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και τη δικαιοσύνη, προκειμένου να βοηθηθούν οι αρχές για να σημειωθεί πρόοδος ως προς την ισότητα των φύλων στη χώρα. Μέσω του ΕΤΑ, η ΕΕ συνεργάζεται επίσης με την UNICEF για την παροχή τεχνικής βοήθειας στο Υπουργείο Κοινωνικής Ανάπτυξης για την προώθηση των δικαιωμάτων των ευάλωτων παιδιών.

Στις κύριες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν στον τομέα της διακυβέρνησης περιλαμβάνονται η βελτίωση των θεσμών διακυβέρνησης ως προς τη διαφύλαξη των νομικών τους προνομίων, η σύσταση λειτουργικής Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η διασφάλιση αποτελεσματικής απονομής δικαιοσύνης, η υλοποίηση μεταρρυθμίσεων στις δημόσιες υπηρεσίες (και η αποπολιτικοποίηση του στρατού), η καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των γυναικών, η βελτίωση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και η δημιουργία νομικού πλαισίου για την αποτελεσματική και ελεύθερη λειτουργία της κοινωνίας των πολιτών.

Λιβερία

Στις προτεραιότητες της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Λιβερία συγκαταλέγονται η επίσημη κατάργηση της θανατικής ποινής, η προώθηση και η προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών και η στήριξη της κοινωνίας των πολιτών στην προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στους ειδικούς στόχους περιλαμβάνονται η εξασφάλιση πρόσβασης στην υγεία και την εκπαίδευση για τις γυναίκες και τα παιδιά, ο περιορισμός κάθε μορφής εκμετάλλευσης και η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και της μητρικής θνησιμότητας. Στα ζητήματα που εγείρουν ανησυχία συγκαταλέγονται οι συνθήκες κράτησης και ο υψηλός αριθμός προφυλακισμένων, που αντικατοπτρίζει ευρύτερες συστημικές αδυναμίες στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά τη λογοδοσία και τη διαφάνεια στο σύνολο του δημόσιου τομέα.

Η ΕΕ εξακολούθησε να συμβάλλει ενεργά στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων το 2015, επίσης μέσω του επίσημου πολιτικού διαλόγου ΕΕ-Λιβερίας. Η ΕΕ επιδίωξε επίσης να διεξάγει δημόσιες συζητήσεις για θέματα όπως η θανατική ποινή και η έμφυλη βία, ιδίως μέσω των μέσων ενημέρωσης. Τόσο η ΕΕ όσο και τα κράτη μέλη της στήριξαν έμπρακτα την αντιμετώπιση ανησυχιών σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα, με συγκεκριμένα σχέδια στους τομείς των δικαιωμάτων των γυναικών, των δικαιωμάτων των παιδιών και του δικαστικού τομέα. Τον Μάιο του 2015, η Λιβερία υποβλήθηκε στη δεύτερη Καθολική Περιοδική Εξέταση στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Εξήρθησαν οι προσπάθειές της στην αντιμετώπιση του Έμπολα και η πρόοδος όσον αφορά την ειρηνική πολιτική μετάβαση τα τελευταία έτη.

Η κυβέρνηση της Λιβερίας αναγνώρισε πολλά από αυτά τα ζητήματα και λαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπισή τους, μολονότι τόνισε επίσης την ανάγκη σεβασμού της εγχώριας κοινής γνώμης σε θέματα όπως τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ και η θανατική ποινή. Σε πολλούς τομείς, η έλλειψη πόρων και οι περιορισμένες ικανότητες δυσχεραίνουν τις προσπάθειες συμμόρφωσης με τις διεθνείς υποχρεώσεις, επίσης όσον αφορά τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα.

Με την επιδημία του Έμπολα στη Λιβερία να τίθεται υπό έλεγχο σε μεγάλο βαθμό στις αρχές του 2015, η χώρα δεν κηρύχθηκε εκ νέου σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, όπως τον Αύγουστο του 2014. Οι εκλογές για τη Γερουσία τον Δεκέμβριο του 2014 ήταν μια θετική ένδειξη της προσήλωσης στη δημοκρατία και την τήρηση της νομιμότητας, παρά τις δυσχερείς συνθήκες υπό τις οποίες διεξήχθησαν, ενώ το εκ νέου άνοιγμα των σχολείων τον Φεβρουάριο του 2015 σήμανε το τέλος μιας ευρείας κλίμακας περιορισμών που είχαν άμεσο αντίκτυπο στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μολαταύτα, η έξαρση του Έμπολα ανέδειξε τις δυσκολίες της λιβεριανής κυβέρνησης στην εξυπηρέτηση των βασικών αναγκών των πολιτών της και τη διαρκή έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ του γενικού πληθυσμού και της άρχουσας τάξης. Αυτή η έλλειψη εμπιστοσύνης συνδέεται με την έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας, καθώς και με τη διάχυτη διαφθορά σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης και στα ανώτερα κλιμάκια της εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας.

Στη Λιβερία υλοποιούνται επί του παρόντος αρκετά έργα μέσω του ΕΜΔΔΑ με ενωσιακά κονδύλια, που αφορούν την πρόσβαση των γυναικών και των κοριτσιών στη δικαιοσύνη, την έμφυλη βία και τις επιζήμιες παραδοσιακές πρακτικές, περιλαμβανομένου του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Μια κοινοτική πρωτοβουλία για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων στις αγροτικές περιοχές της Λιβερίας υλοποιείται από την Εθνική Εταιρεία Ερυθρού Σταυρού της Λιβερίας μέσω του Δανικού Ερυθρού Σταυρού και με αυτήν επιδιώκεται η ενίσχυση των ικανοτήτων του Ερυθρού Σταυρού όσον αφορά το έργο του για την ισότητα των φύλων, καθώς και η καταπολέμηση των διακρίσεων και της ευπάθειας λόγω φύλου στις αγροτικές κοινότητες των επαρχιών Lofa, Bong και Nimba. Το έργο είχε ανασταλεί έως τον Μάιο του 2015, λόγω της επιδημίας του Έμπολα.

Το 2015 επελέγησαν νέα έργα για έναρξη το 2016, περιλαμβανομένων έργων για το κράτος δικαίου και τη χρηστή διακυβέρνηση μέσω της αυξημένης διαφάνειας και πρόσβασης σε πληροφορίες στους τομείς της ασφάλειας και της δικαιοσύνης.

Μέσω της πρωτοβουλίας «AWARE: Η αντιμετώπιση του ιού Έμπολα στη δυτική Αφρική», η ΕΕ έδωσε προτεραιότητα στη στήριξη του τομέα της εκπαίδευσης στη Λιβερία. Ένας από τους κύριους στόχους της ΕΕ είναι να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε καθαρό νερό στα σχολεία στη Λιβερία και να κινητοποιηθούν οι κοινότητες προκειμένου να διατηρούνται και να χρησιμοποιούνται σωστά οι παρεχόμενες εγκαταστάσεις. Μέσω προγράμματος που διοργανώθηκε από την οργάνωση «Save the Children» και χρηματοδοτήθηκε από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (IfS), στηρίχθηκε η συμμετοχή παιδιών και νέων, καθώς και η επαγγελματική κατάρτιση.

Μαδαγασκάρη

Το 2015, κύριες προτεραιότητες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τη Μαδαγασκάρη ήταν η προώθηση θεμελιωδών ελευθεριών, η προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών και η εξάλειψη της βίας, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη δημόσια διοίκηση και τη δικαιοσύνη και η στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κατά το 2015, πραγματοποιήθηκαν δύο διάλογοι δυνάμει του άρθρου 8 σε προεδρικό επίπεδο, με θέμα τις δυσλειτουργίες του δικαστικού συστήματος εν γένει και την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς και της παράνομης εμπορίας ροδόξυλου ειδικότερα, τις υφιστάμενες δυσχέρειες στην ελευθερία της έκφρασης και τον νέο κώδικα επικοινωνιών που θα ψηφιστεί τον Ιούλιο του 2016. Στα λοιπά θέματα που συζητήθηκαν συγκαταλέγονται οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι παράνομες εκτελέσεις στο νότιο τμήμα της χώρας, που διαπράττονται από τις δυνάμεις ασφαλείας κατά την καταστολή ενόπλων ληστών (*Dahalo*), η επιτήρηση τοπικών κοινοτήτων που αντιτίθενται στην ατιμωρησία των εν λόγω ληστών και η απουσία της κοινωνίας των πολιτών κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή πολιτικών του δημόσιου τομέα.

Οι δημοτικές εκλογές του 2015 ήταν διαφανείς και ειρηνικές, είχαν εύλογο ποσοστό συμμετοχής (50 %) και ανέδειξαν νικητή το κόμμα του Προέδρου. Παράλληλα με τις εν εξελίξει προσπάθειες σταθεροποίησης, πραγματοποιήθηκαν εκλογές για τη Γερουσία στις 29 Δεκεμβρίου και έπονται περιφερειακές εκλογές το 2016.

Η ΕΕ δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις επανειλημμένες απόπειρες εξουδετέρωσης (από το διεφθαρμένο δικαστικό σύστημα) ή σφετερισμού (από τα πολιτικά κόμματα) του έργου της BIANCO, ήτοι της Υπηρεσίας Ερευνών κατά της Διαφθοράς (το οποίο στηρίζεται μέσω προγράμματος του 11ου ΕΤΑ για τη βελτίωση της διοίκησης για τους πολίτες), καθώς και στη μεταχείριση των μαρτύρων που καταθέτουν σε συγκεκριμένες υποθέσεις διαφθοράς (π.χ. Armand Marozafy και Patrick Zakariasy). Επίσης, η ΕΕ παρακολουθεί πολύ στενά και διενεργεί επιτόπιες αποστολές προκειμένου να αξιολογεί την εξέλιξη της διαφθοράς, του λαθρεμπορίου όπλων και των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εις βάρος του πληθυσμού από τις δυνάμεις ασφαλείας κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων καταπολέμησης της κλοπής βοοειδών. Για τον Πρόεδρο της Μαδαγασκάρης, το ζήτημα της κλοπής βοοειδών (που αφορά δεκάδες χιλιάδες ζεβού) είναι καθαρή ληστεία και οργανωμένο έγκλημα που πλήττει την οικονομία και την ασφάλεια της χώρας και που οδηγεί σε μεμονωμένες περιπτώσεις παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά την άποψή του, μόνο μια ριζική μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας και της δικαιοσύνης μπορεί να αναστρέψει μακροπρόθεσμα αυτή την κατάσταση.

Το 2015, ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών επικεντρώθηκε στη διαφθορά και τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και στην αποκέντρωση των εξουσιών (δημοτικές εκλογές Ιουλίου 2015) και τις ανάγκες στήριξής της στο μέλλον. Η επίσκεψη του Προέδρου κ. Rajaonarimamprianina στις Βρυξέλλες τον Νοέμβριο του 2015 αποτέλεσε ευκαιρία για τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να εκφράσουν την ανησυχία τους για τη συνεχιζόμενη διαφθορά και τις βραδύρρυθμες μεταρρυθμίσεις στον τομέα της διακυβέρνησης της χώρας, που υπονομεύουν την ικανότητα του λαού να επωφελείται από τη δημοκρατία.

Το 2015, τρεις συνεδριάσεις της Ομάδας «Αφρική» (COAFR) της ΕΕ με θέμα τη Μαδαγασκάρη συνέβαλαν στην ενημέρωση των κρατών μελών σχετικά με τη βραδεία πρόοδο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα.

Στις αρχές του 2015, η Μαδαγασκάρη δεσμεύτηκε να τηρήσει όλες τις συστάσεις της UPR του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και κατήργησε διά νόμου τη θανατική ποινή (η οποία ουδέποτε επιβλήθηκε) τον Μάρτιο του 2015. Έχουν ήδη προβλεφθεί στον προϋπολογισμό κονδύλια για μια άλλη σημαντική σύσταση περί δημιουργίας ανεξάρτητου Εθνικού Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η εφαρμογή της οποίας έχει προγραμματιστεί για το 2016. Σε γενικές γραμμές, το Συμβούλιο επιδοκίμασε τις βελτιώσεις που πραγματοποίησε η Μαδαγασκάρη στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παρά τις δυσκολίες της να ξεπεράσει την πολιτική κρίση.

Το 2015, συμφώνως προς τις τέσσερις στρατηγικές της προτεραιότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την αγωγή πολιτών και εκλογέων στη Μαδαγασκάρη, να προάγει τα δικαιώματα του παιδιού μέσω του εθνικού προγράμματος διευκόλυνσης της πρόσβασης στην εκπαίδευση και να προστατεύει τα παιδιά από τον σεξουαλικό τουρισμό και την πορνεία, την εμπορία ανθρώπων και την εγχώρια εκμετάλλευση. Η ΕΕ επιδίωξε επίσης τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης των ανηλίκων και εργάστηκε για την προαγωγή των δικαιωμάτων των γυναικών μέσω κατάρτισης και την υποστήριξη της οικονομικής και κοινωνικής χειραφέτησης των πλέον ευάλωτων ατόμων στις αστικές περιοχές. Άλλοι τομείς εστίασης ήταν η εκλογική κατάρτιση για τις δημοτικές εκλογές, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη δημόσια διοίκηση και τους δικαστικούς αξιωματούχους και η υποστήριξη των νομικών επαγγελματιών. Επίσης, χρηματοδοτήθηκαν έργα για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης και την κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων.

Στις 10 Δεκεμβρίου, Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο επικεφαλής της αντιπροσωπίας της ΕΕ υπέγραψε, μαζί με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της Μαδαγασκάρης, έξι νέα έργα που εστιάζουν στους ανωτέρω τομείς. Άλλα οκτώ έργα θα ακολουθήσουν στις αρχές του 2016. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη στήριξη των ευπαθών ομάδων όσον αφορά την απολαβή των οικονομικών τους δικαιωμάτων.

Μαλάουι

Το 2015, οι στόχοι της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεών της με το Μαλάουι επικεντρώθηκαν στα πολιτικά δικαιώματα, τη δημοκρατική διακυβέρνηση και τα δικαιώματα των ευπαθών ομάδων.

Το 2015, η γενική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα παρέμεινε σχετικά σταθερή και οι κύριες προκλήσεις εξακολουθούν να αφορούν την ισότητα των φύλων και τη βία κατά των γυναικών και των παιδιών, τα υψηλά ποσοστά γάμων παιδιών, τις διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, τις συνθήκες κράτησης στις φυλακές και τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Επιπλέον, το 2015 υπήρξαν ανησυχητικές καταγγελίες περί βίας κατά ατόμων με αλφισμό και περί εκτέλεσής τους.

Σε συντονισμό με τα κράτη μέλη της, η ΕΕ συμμετείχε σε συζητήσεις με το Μαλάουι σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία σε διάφορα πλαίσια, επίσης μέσω πολιτικού διαλόγου και τακτικής συνεργασίας με την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Μαλάουι.

Η ΕΕ στήριξε τη διαδικασία εκλογικής μεταρρύθμισης, που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση προκλήσεων στο εκλογικό σύστημα και τη διαχείριση των εκλογών, συμπεριλαμβανομένης επακολούθησης της ενωσιακής Αποστολής Παρατήρησης Εκλογών του 2014.

Σε τοπικό επίπεδο, η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει τις προσπάθειες αγωγής των πολιτών μέσω της Εθνικής Πρωτοβουλίας Αγωγής Πολιτών (NICE), η οποία επικεντρώθηκε στην ενίσχυση της φωνής των πολιτών (περιλαμβανομένων μειονεκτουσών ομάδων) με σκοπό τη βελτίωση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της απόκρισης των εκάστοτε υπευθύνων και των παρόχων υπηρεσιών.

Τον Μάιο του 2015, με τη συμβολή της ΕΕ, οι επιδόσεις του Μαλάουι στα ανθρώπινα δικαιώματα επανεξετάστηκαν στο πλαίσιο του μηχανισμού Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης. Κατόπιν της εξέτασης, η κυβέρνηση δέχθηκε 132 συστάσεις και απέρριψε 41. Οι περισσότερες από τις απορριφθείσες συστάσεις αφορούν τη θανατική ποινή και θέματα ΛΟΑΔΜ.

Όσον αφορά την οικονομική συνεργασία, το Μαλάουι επωφελήθηκε από τη στήριξη της ΕΕ στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα μέσω της οικοδόμησης των ικανοτήτων της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Μαλάουι. Το 2015, η βοήθεια επικεντρώθηκε στην παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας που αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και στην ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου των φυλακών. Η ΕΕ στήριξε επίσης επιτόπιες έρευνες και τη βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα προσέγγιση της δημοσιονομικής ανάλυσης.

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την ατζέντα της ισότητας των φύλων μέσω του έργου για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών (GEWE) σε συνεργασία με το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Πληθυσμό (UNFPA) και, σε μικρότερη κλίμακα, με τοπικές ΜΚΟ. Μέσω των υποστηρικτικών του δραστηριοτήτων, το πρόγραμμα GEWE συνέβαλε στην οριστικοποίηση και την ψήφιση από το Κοινοβούλιο του νέου Νομοσχεδίου περί Γάμου, Διαζυγίου και Οικογενειακών Σχέσεων, το οποίο ορίζει τη νόμιμη ηλικία γάμου στα 18 έτη.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέχισαν να στηρίζουν τις τοπικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που προασπίζονται τα δικαιώματα των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες και σε ευπαθείς ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ΛΟΑΔΜ και των ατόμων με αναπηρίες. Το ζήτημα των δικαιωμάτων των παιδιών εξετάζεται επίσης στο πλαίσιο έργων για τη βελτίωση των συστημάτων παιδικής προστασίας.

Μάλι

Το 2015 έλαβαν χώρα στο Μάλι δύο σημαντικά γεγονότα, ήτοι η υπογραφή της Συμφωνίας για την Ειρήνη και τη Συμφιλίωση στο Μάλι από τον Συντονιστικό Συνασπισμό Ενόπλων Ομάδων στις 15 Μαΐου και 20 Ιουνίου και η αύξηση, σε ολόκληρη τη χώρα, της ανασφάλειας και της τρομοκρατικής δραστηριότητας, η οποία εξαπλώθηκε επικίνδυνα προς τον νότο.

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων της 9ης Φεβρουαρίου επαναλήφθηκε η δέσμευση της ΕΕ να υποστηρίξει την πορεία του Μάλι προς την ανάπτυξη, την ειρήνη, την ομόνοια και τη σταθερότητα. Καίριας σημασίας για αυτή την υποστήριξη είναι η πρόοδος της μαλιανής κυβέρνησης σε θέματα διακυβέρνησης, δημοκρατίας, κράτους δικαίου, μεταρρύθμισης των τομέων της δικαιοσύνης και της ασφάλειας, καθώς και η καταπολέμηση της ατιμωρησίας. Οι προσπάθειες σταθεροποίησης πρέπει να στοχεύουν στην εδραίωση της ασφάλειας του πληθυσμού, ιδίως των γυναικών και των παιδιών.

Ο νεοδιορισθείς Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για το Σαχέλ, κ. Ángel Losada, πραγματοποίησε το πρώτο του επίσημο ταξίδι στο Μπαμάκο στις 17-18 Δεκεμβρίου, για να υπογραμμίσει τη σημασία του Μάλι για την ΕΕ, καθώς και τη σημασία του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμάτων ασφάλειας.

Ο Επίτροπος Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Διαχείρισης Κρίσεων της ΕΕ, κ. Στυλιανίδης, επισκέφθηκε το Μάλι στις 17 Φεβρουαρίου και συζήτησε με τον Πρόεδρο κ. Keïta για τα προβλήματα έλλειψης τροφίμων και παιδικού υποσιτισμού που αντιμετώπισε ο πληθυσμός του Μάλι.

Οι προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα της δημοκρατίας αφορούν την ενίσχυση του μαλιανού κράτους και της παρουσίας του επί εδάφους, ιδίως στον βορρά. Η υλοποίηση αυτού του στόχου περιλαμβάνει τη στήριξη των μαλιανών αρχών στην παροχή ελεύθερων και διαφανών εκλογικών διαδικασιών, ισότητας των φύλων, χρηστής διακυβέρνησης (περιλαμβανομένης της καταπολέμησης της διαφθοράς και του παράνομου πλουτισμού), μεταρρυθμίσεων του τομέα της δικαιοσύνης, καθώς και στον εκσυγχρονισμό και την επαγγελματοποίηση των μαλιανών δυνάμεων ασφαλείας μέσω μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα εντάσσονται σε κάθε πτυχή της στήριξης αυτής, καθώς ο σεβασμός και η προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων είναι ο μόνος τρόπος επίτευξης βιώσιμης λύσης στη σημερινή κρίση, εξυγίανσης των κρατικών δομών και ενίσχυσης των υπηρεσιών.

Η ΕΕ διαδραματίζει μείζονα ρόλο στη διαδικασία επακολούθησης της ειρηνευτικής συμφωνίας και επί του παρόντος προεδρεύει της υποεπιτροπής κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης της *Comité de Suivi de l'Accord* (Επιτροπή Επακολούθησης της Συμφωνίας, CSA). Αυτή η προσήλωση στην ειρήνη και τη σταθερότητα καταδεικνύεται επίσης από την έμπρακτη συμβολή στον πολιτικό διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, στον οποίο συμμετέχουν οι μαλιανές αρχές, η κοινωνία των πολιτών και ένοπλες ομάδες που πραγματοποιούν πολιτικές διαβουλεύσεις και διαπραγματεύσεις. Στο πλαίσιο των αποστολών της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), της εκπαιδευτικής αποστολής (EUTM) και της αποστολής δημιουργίας ικανοτήτων στο Μάλι (EUCAP Sahel Mali) έχουν επίσης συμπεριληφθεί ενότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τα 15 μέλη της Επιτροπής Αλήθειας, Δικαιοσύνης και Συμφιλίωσης διορίστηκαν στις 14 Οκτωβρίου 2015, μολονότι η εν λόγω επιτροπή δεν έχει ακόμη τεθεί σε λειτουργία.

Ο νόμος που καθορίζει τις ποσοστά των φύλων για τους αιρετούς και τους διορισμένους δημοσίους αξιωματούχους τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο και εγκαινίασε μια νέα εποχή για την ισότητα των φύλων στον δημόσιο τομέα του Μάλι.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, η ΕΕ ανέλαβε δράση για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε πολλές περιπτώσεις το 2015. Για παράδειγμα, μέσω της έκτακτης επιχορήγησης του ΕΜΔΔΑ, ένας υπερασπιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η οικογένειά του μεταφέρθηκαν προσωρινά σε ασφαλές μέρος εκτός της χώρας.

Άλλες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ αφορούσαν θέματα όπως τα παιδιά του δρόμου, τα δικαιώματα των κρατουμένων και η στήριξη της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά την παρακολούθηση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στην Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δόθηκε σημαντική επιχορήγηση ύψους 250 000 ευρώ επί δύο έτη, προς στήριξη μεταρρυθμίσεων και δραστηριοτήτων του καταστατικού της. Επιπλέον, το 2015 υπογράφηκαν τέσσερις σημαντικές συμβάσεις επιχορήγησης συνολικής αξίας 1 500 000 ευρώ, που αφορούν τους αναγκαστικούς γάμους, την παιδική κακοποίηση και εκμετάλλευση και την προώθηση της συμμετοχής των νέων στα κοινά (ιδίως στον βορρά).

Η αντιπροσωπία της ΕΕ στο Μπαμάκο και τα κράτη μέλη της ΕΕ εξακολούθησαν να συμβάλλουν στο σχέδιο στήριξης της εκλογικής διαδικασίας (PAPEM). Ύστερα από την αναβολή τους το 2015, οι δημοτικές και περιφερειακές εκλογές θα πρέπει να διεξαχθούν το 2016. Το 2015, οι εργασίες στο πλαίσιο του PAPEM επικεντρώθηκαν στην απογραφή του πληθυσμού για τη Διεύθυνση Αστικής Κατάστασης, με σκοπό τη βελτίωση του πεδίου διεξαγωγής ελεύθερων, αντιπροσωπευτικών και διαφανών δημοκρατικών εκλογών.

Ειδικά κονδύλια από το 10ο ΕΤΑ χορηγήθηκαν για τη μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης, η οποία υποστηρίζεται από την ΕΕ. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην παροχή διαρθρωτικής βοήθειας για την αποκατάσταση κέντρων κράτησης, καθώς και στην παροχή πολυεπίπεδης προσέγγισης στη μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης.

Μαυριτανία

Το 2015, στο επίκεντρο των στόχων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Μαυριτανία εξακολουθούσαν να βρίσκονται προτεραιότητες όπως η βελτίωση του δικαστικού συστήματος, η καταπολέμηση της δουλείας και των διακρίσεων λόγω εθνοτικής ταυτότητας και φύλου, το καθεστώς των ΜΚΟ, η κατάργηση της θανατικής ποινής και ο αγώνας κατά των βασανιστηρίων, της κακής μεταχείρισης και των βίαιων εξαφανίσεων. Επίσης, ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στις εθνοτικές συγκρούσεις και την ελευθερία της (θρησκευτικής) έκφρασης.

Το 2015 έλαβαν χώρα δύο σημαντικές νομοθετικές εξελίξεις: θεσπίστηκαν δύο νόμοι εκ των οποίων ο ένας ποινικοποιεί τα βασανιστήρια και άλλες απάνθρωπες ή σκληρές πρακτικές, όπως τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, και ο άλλος θεσπίζει έναν εθνικό προληπτικό μηχανισμό (ΕΠΜ) για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της κακής μεταχείρισης. Ο νεοθεσπισθείς νόμος κατά της δουλείας αντικατέστησε τον αντίστοιχο νόμο του 2007 και διπλασίασε τη μέγιστη ποινή φυλάκισης για το αδίκημα της δουλείας από 10 σε 20 έτη. Τέλος, αναγνώρισε επίσης το δικαίωμα των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (εντούτοις, μόνο εκείνων που πληρούν ένα σύνολο κριτηρίων) να υποβάλλουν καταγγελίες στα δικαστήρια ως πολιτικώς ενάγοντες εξ ονόματος των θυμάτων. Επίσης, προβλέπει την παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής στα θύματα και αναφέρεται στο δικαίωμα αποζημίωσής τους.

Ανησυχητική εξέλιξη ήταν η έγκριση από το Συμβούλιο των Υπουργών νομοσχεδίου για τις ενώσεις χωρίς να προηγηθούν δημόσιες διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών· το νομοσχέδιο διατηρεί το ισχύον σύστημα, το οποίο απαιτεί πρότερη απόκτηση αδείας και παρέχει διακριτικές εξουσίες στο Υπουργείο Εσωτερικών για τις ΜΚΟ και τα πολιτικά κόμματα.

Παρά τη νομική και θεσμική πρόοδο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα τελευταία έτη, ιδίως με την υιοθέτηση διεθνών συμβάσεων, η διεθνής κοινότητα εξακολούθησε να εκφράζει σοβαρές ανησυχίες σε ορισμένους τομείς και τόνισε την απουσία πραγματικής εφαρμογής της νομοθεσίας. Στα εμμένοντα προβλήματα συγκαταλέγονται ο κυβερνητικός έλεγχος επί της δικαστικής εξουσίας, η ατιμωρησία και η έλλειψη λογοδοσίας, η καταχρηστική μεταχείριση από αξιωματικούς σωμάτων επιβολής του νόμου, οι περιορισμοί στην ελευθερία του συνέρχεσθαι, η βία κατά των γυναικών, οι παιδικοί γάμοι, οι πρόωροι και οι καταναγκαστικοί γάμοι, οι φυλετικές και εθνοτικές διακρίσεις και η παιδική εργασία. Εξακολουθούν να χρήζουν αντιμετώπισης οι απάνθρωπες συνθήκες στις φυλακές, οι αυθαίρετες συλλήψεις και η παρατεταμένη προσωρινή κράτηση.

Τον Ιούνιο του 2015, η Επιτροπή Εφαρμογής Προτύπων (CAS) της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) εξέτασε τη συμμόρφωση της Μαυριτανίας με τη Σύμβαση περί της Αναγκαστικής ή Υποχρεωτικής Εργασίας και εστίασε στο τρέχον πρόβλημα της δουλείας.

Η Καθολική Περιοδική Εξέταση του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Μαυριτανία πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη, τον Νοέμβριο του 2015. Η πλειονότητα των συστάσεων αφορούσε την εξάλειψη τρεχουσών πρακτικών δουλείας, εμπορίας ανθρώπων και βασανιστηρίων, την κατάργηση της θανατικής ποινής, την καταπολέμηση του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων (ΑΓΓΟ), τη χειραφέτηση των γυναικών, την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών και την επικύρωση ορισμένων βασικών πράξεων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο τακτικός διάλογος της ΕΕ με τις αρχές και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ένας από τους βασικούς άξονες του έργου της αντιπροσωπίας της ΕΕ στη Μαυριτανία. Το 2015, η ΕΕ πραγματοποίησε δύο επίσημες συναντήσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δύο συναντήσεις για πολιτικό διάλογο με την κυβέρνηση δυνάμει του άρθρου 8 της Συμφωνίας του Κοτονού, που κάλυπταν επίσης θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ στήριξε την εκπόνηση νέου νόμου για την πρόληψη κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών, μολονότι η υποβολή του στο Κοινοβούλιο έχει καθυστερήσει. Η αντιπροσωπία της ΕΕ έχει επανειλημμένως τονίσει τη σημασία της θέσπισής του. Έχει επίσης τονίσει την ανάγκη για καλύτερη εφαρμογή της δικαιοσύνης ανηλίκων, ιδίως για εναλλακτικές λύσεις στη φυλάκιση νεαρών ατόμων μαζί με ενήλικες.

Τα ακόλουθα περιστατικά είχαν ιδιαίτερη σημασία και αποτέλεσαν αντικείμενο τοπικών ανακοινώσεων από την ΕΕ: το αδιέξοδο στην υπόθεση του Cheikh Ould Mohamed Ould M'Kheitir, η εξέλιξη της οποίας σταμάτησε στο στάδιο της έφεσης, αφού είχε καταδικαστεί σε θάνατο για αποστασία στα τέλη του 2014, και η καταδίκη των αρχηγών του κινήματος κατά της δουλείας *Initiative de Resurgence du Mouvement Abolitionniste*, Biram Ould Dah Abeid και Brahim Bilal Ramdhane, σε δύο έτη φυλάκισης για συμμετοχή σε μη εγκριθείσα διαδήλωση κατά της δουλείας και των πρακτικών απαλλοτρίωσης γης.

Τρία νέα έργα υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ το 2015. Κάλυψαν βασικές στρατηγικές προτεραιότητες, όπως η πρόληψη της βίας κατά νεαρών γυναικών που απασχολούνται ως υπηρετικό προσωπικό, η οικονομική χειραφέτηση πρώην σκλάβων, η στήριξη της ειρηνικής συνύπαρξης των κοινοτήτων και η επίλυση κτηματικών διαφορών.

Δημοκρατία του Μαυρικίου

Στόχος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεών της με τη Δημοκρατία του Μαυρικίου είναι να συνεχίσουν να προάγονται ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου, με ιδιαίτερη έμφαση στην έμφυλη βία και τη βία κατά των παιδιών. Η ΕΕ εξακολούθησε να συμμετέχει σε συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία με τη Δημοκρατία του Μαυρικίου, με διάφορους τρόπους, μεταξύ άλλων, μέσω διαλόγου για την πολιτική και αναπτυξιακής συνεργασίας. Η έξαρση υποθέσεων διαφθοράς ήγειρε ανησυχίες όσον αφορά τη διακυβέρνηση στη χώρα. Η κυβέρνηση ανήγαγε σε βασικές προτεραιότητες τη διαφάνεια και τη χρηστή διακυβέρνηση. Ωστόσο, η αντιπολίτευση έχει χαρακτηρίσει πολιτικές βεντέτες ορισμένες κυβερνητικές δράσεις. Ο υποβιβασμός του Μαυρικίου στη βαθμίδα 2 του καταλόγου παρακολούθησης («Tier 2 watch list») της ετήσιας έκθεσης του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ για την εμπορία ανθρώπων (TIP) για το 2015 αποτελεί πηγή ανησυχίας.

Η ΕΕ προέβη σε διάβημα τον Απρίλιο του 2015, προκειμένου ο Μαυρίκιος να προσχωρήσει στη Συνθήκη του ΟΗΕ για το Εμπόριο Όπλων. Ο Μαυρίκιος προσχώρησε στην εν λόγω συνθήκη τον Ιούλιο του 2015. Τον Οκτώβριο του 2015, η κυβέρνηση του Μαυρικίου κατέθεσε το μέσο προσχώρησής της στη Σύμβαση για τα Πυρομαχικά Διασποράς. Η ΕΕ προέβη επίσης σε διάβημα προς την Τρίτη Επιτροπή του ΟΗΕ, σχετικά με τις ενωσιακές προτεραιότητες.

Η ΕΕ εξέδωσε δηλώσεις της ΥΕ/ΑΠ σχετικά με την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Θανατικής Ποινής.

Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ επέσπευσε τον διάλογό της με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συμμετέχοντας και συμβάλλοντας οικονομικά σε εκστρατείες προώθησης των δικαιωμάτων των γυναικών, με στόχο την αναθέρμανση των εθνικών μηχανισμών αντίδρασης στην έμφυλη βία, ευαισθητοποιώντας τον κόσμο και ανοίγοντας δημόσιο διάλογο.

Όσον αφορά την οικονομική συνεργασία, η Δημοκρατία του Μαυρικίου λαμβάνει χρηματοδότηση από τη γραμμή του ενωσιακού προϋπολογισμού με θέμα τη στήριξη μη κρατικών φορέων. Μετά από πρόσκληση υποβολής προτάσεων το 2013, η αντιπροσωπία της ΕΕ εκτελεί επί του παρόντος τέσσερις συμβάσεις με ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα των δικαιωμάτων των παιδιών και των γυναικών.

Το 2015, ο Μαυρίκιος έλαβε κονδύλιο ύψους 0,1 εκατ. ευρώ υπό το ΕΜΔΔΑ για την υλοποίηση δράσεων από το 2016. Ο προγραμματισμός του ανωτέρω κονδυλίου θα καθοριστεί μετά από διαβουλεύσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλους σχετικούς φορείς. Επίσης, η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στη Δημοκρατία του Μαυρικίου, μέσω του προγράμματος δημοσιονομικής στήριξης ύψους 86 εκατ. ευρώ. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, δύο από τους δείκτες αφορούν την προαγωγή της υγείας των μητέρων και τη μείωση της παιδικής θνησιμότητας.

Μοζαμβίκη

Η πολιτική ένταση και οι τοπικές ένοπλες συγκρούσεις που ακολούθησαν τις εκλογές του Οκτωβρίου 2014 συνεχίστηκαν και κατά το 2015. Το γεγονός αυτό επιβάρυνε περαιτέρω τη δημοκρατική διαδικασία και τη διαδικασία συμφιλίωσης και δημιούργησε ένα περιβάλλον που ευνοεί ολοένα και περισσότερο τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παρά τα θετικά βήματα των αρχών της Μοζαμβίκης σε ορισμένους τομείς.

Η ενωσιακή Αποστολή Παρατήρησης Εκλογών στη Μοζαμβίκη πραγματοποίησε νέα επίσκεψη τον Φεβρουάριο και κοινοποίησε την τελική της έκθεση με βασικές συστάσεις για τις μελλοντικές εκλογές. Επιπλέον, η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει το έργο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την αγωγή του πολίτη, την ελευθερία της πληροφόρησης και τη δημοκρατία, καθώς και το Κοινοβούλιο. Όσον αφορά τα κράτη μέλη, η Πορτογαλία οργάνωσε επισκέψεις ανταλλαγής μεταξύ των Κοινοβουλίων της Μοζαμβίκης και της Πορτογαλίας, ενώ η Φινλανδία υποστήριξε την έρευνα πολιτικής σχετικά με τον εκδημοκρατισμό σε τοπικά πανεπιστήμια.

Σχετικά με το κράτος δικαίου, ο αναθεωρημένος Ποινικός Κώδικας που τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 2015 νομιμοποιεί τις αμβλώσεις και αίρει τις κατηγορίες που συνδέονται με «πράξεις κατά της φύσης», γεγονός που ερμηνεύτηκε ευρέως ως αποποινικοποίηση της ομοφυλοφιλίας. Ο Κώδικας απλουστεύει ορισμένες ποινικές διαδικασίες, μειώνει τον χρόνο προσωρινής κράτησης και προβλέπει μη στερητικές της ελευθερίας ποινές.

Η ΕΕ και ορισμένα κράτη μέλη υποστήριξαν τη δημιουργία ικανοτήτων στον τομέα της δικαιοσύνης. Η ΕΕ παρείχε στήριξη στην Εισαγγελία, την Υπηρεσία Δίωξης της Διαφθοράς και το Ανώτατο Δικαστήριο. Η Πορτογαλία οργάνωσε συνεργασία μεταξύ Γενικών Εισαγγελιών. Η Γερμανία υποστήριξε την αποκέντρωση του δικαστικού συστήματος, τον Διαμεσολαβητή και την Επιτροπή Δεοντολογίας. Η ΕΕ, η Ιταλία και η Σουηδία υποστήριξαν επίσης πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της πρόσβασης σε ένα συμμετοχικό δικαστικό σύστημα.

Όσον αφορά την ελευθερία της έκφρασης, η Μοζαμβίκη έπεσε έξι θέσεις στον Παγκόσμιο Δείκτη Ελευθερίας του Τύπου 2015 (85/180). Ωστόσο, εξέδωσε νόμο σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφόρηση, η έλλειψη του οποίου θεωρούνταν σημαντική. Η ΕΕ, ιδίως η Σουηδία, υποστήριξαν τις προσπάθειες της κοινωνίας των πολιτών να συμβάλει στον νέο νόμο και τον κανονισμό του και, μαζί με τα κράτη μέλη της G14, διεξήγαγαν τακτικά διάλογο με την κυβέρνηση ώστε να περιλαμβάνεται το δικαίωμα στην πληροφόρηση στο γενικό πλαίσιο αξιολόγησης των επιδόσεων της δημοσιονομικής στήριξης. Η ΕΕ συνέβαλε επίσης στη διάδοση πληροφοριών, στηρίζοντας το Εθνικό Φόρουμ Κοινοτικών Ραδιοσταθμών.

Τον Μάρτιο δολοφονήθηκε ο Gilles Cistac, καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου. Ο ακαδημαϊκός ήταν γνωστός για τις νομικές του απόψεις επί της συνταγματικότητας της πρότασης της RENAMO για τις αυτόνομες επαρχίες. Τον Αύγουστο, ο δημοσιογράφος Paulo Machava σκοτώθηκε από πυροβολισμούς, εντούτοις εξακολουθεί να υπάρχει αβεβαιότητα ως προς το κίνητρο. Οι έρευνες για τις δολοφονίες δεν έχουν ακόμη αποδώσει καρπούς και η ΕΕ εξακολουθεί να παρακολουθεί στενά το θέμα, καθώς και τη δολοφονία του δικαστή D. Silica το 2014.

Τον Αύγουστο διεξήχθη μια πολύκροτη δίκη για δυσφήμιση, κατά του φημισμένου ακαδημαϊκού Carlos Nuno Castel-Branco, ο οποίος ανήρτησε στο Facebook κριτική κατά του πρώην Πρόεδρου Guebuza, και του δημοσιογράφου Fernando Mbanze, ο οποίος αναδημοσίευσε το κείμενό της. Αμφότεροι οι κατηγορούμενοι αθώωθηκαν. Ωστόσο, η Εισαγγελία άσκησε έφεση κατά αμφοτέρων των αποφάσεων. Τη δίκη παρακολούθησαν αρκετά κράτη μέλη.

Έχουν επίσης καταβληθεί προσπάθειες προς στήριξη της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και πλατφορμών που απαιτούν εγχώρια λογοδοσία, περιλαμβανομένης της στήριξης για τη δημιουργία συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Η ΕΕ και πολλά κράτη μέλη στηρίζουν επίσης δραστηριότητες σχετικές με την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών, με έμφαση στην έμφυλη βία και τους παιδικούς γάμους. Σχεδόν το 50 % των κοριτσιών της Μοζαμβίκης εξακολουθούν να παντρεύονται πριν από την ηλικία των 18. Οι παιδικοί γάμοι είναι παράνομοι, εντούτοις δεν τιμωρούνται από τον νόμο. Τον Δεκέμβριο, η κυβέρνηση ενέκρινε Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη και την Εξάλειψη των Παιδικών Γάμων. Στους λοιπούς τομείς ενωσιακής δραστηριότητας περιλαμβάνονται η στήριξη της πρόσβασης στην εκπαίδευση, η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική και η νομική τους συνδρομή. Η ΕΕ και πολλά κράτη μέλη στηρίζουν μη κυβερνητικές οργανώσεις, συνδικαλιστικές οργανώσεις και κυβερνητικές δραστηριότητες που στοχεύουν στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του κοινού ως προς τα δικαιώματα των παιδιών και τον κίνδυνο παραβιάσεών τους, διευκολύνοντας την πρόσβαση στην εκπαίδευση και τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Η δεύτερη UPR για τη Μοζαμβίκη θα πραγματοποιηθεί στις 19 Ιανουαρίου 2016. Ενώ στην κυβερνητική έκθεση υπογραμμίζονται οι συνθήκες κράτησης και οι υπερκορεσμένες φυλακές ως μία από τις κύριες προκλήσεις, η σκιάδης έκθεση οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών εστίασε σε τομείς όπως η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, οι σεξουαλικές μειονότητες, τα δικαιώματα των κοινοτήτων και η ελευθερία της έκφρασης. Από την τελευταία UPR το 2011, η Μοζαμβίκη έλαβε μέτρα για την περαιτέρω ενίσχυση του πλαισίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων της, όπως η κύρωση του προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων και η θέσπιση νόμου για την πρόσβαση στην πληροφόρηση. Ωστόσο, δεν έχει ακόμη εκπληρώσει δεσμεύσεις για την επικύρωση του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα και του προαιρετικού Πρωτοκόλλου του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα. Επίσης, δεν έχουν αποσταλεί μόνιμες προσκλήσεις για τις ειδικές διαδικασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Συνεχείς καταγγελίες για αυθαίρετες κρατήσεις, υπερβολική χρήση βίας και ακόμη και δολοφονίες από την αστυνομία υποδηλώνουν ότι οι συστάσεις για την αντιμετώπιση των εν λόγω ζητημάτων ενδέχεται να μην έχουν τηρηθεί ικανοποιητικά. Ο Ειδικός Εισηγητής για τις εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις αναμένει απάντηση από την κυβέρνηση σχετικά με επίσκεψη από το 2008.

Κατά το 2015, πηγή ανησυχίας αποτέλεσαν και οι καταγγελίες περί διώξεων ατόμων με αλφισμό (που δολοφονούνται στο πλαίσιο τελετών μαύρης μαγείας) σε ορισμένα μέρη της χώρας. Η κυβέρνηση έχει ορίσει επιτροπή για τη θέσπιση μέτρων προστασίας των ατόμων με αλφισμό και προγραμματίζονται εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με τον αλφισμό.

Ναμίμπια

Η Ναμίμπια διαθέτει εξελιγμένο νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι μέρος των περισσότερων διεθνών συμβάσεων σχετικά με αυτό το θέμα. Είναι επίσης μία από τις λίγες χώρες που έχουν καταρτίσει Σχέδιο Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Έχει εφαρμόσει πολλές συστάσεις της UPR και αναγνωρίζει επίσης σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά την κατάσταση των ΛΟΑΔΜ. Εντούτοις, η εφαρμογή των κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων δεν είναι ικανοποιητική. Η UPR του 2011 κατέδειξε σοβαρές ανεπάρκειες όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την κατάσταση στα κέντρα κράτησης, την προστασία των μειονοτήτων (ιδίως των Σαν) και την έμφυλη βία.

Η χώρα έχει καλή θέση στον Δείκτη Ελευθερίας του Τύπου και στον Δείκτη Αφρικανικής Διακυβέρνησης του Ιδρύματος Ibrahim. Πέρυσι, στη Ναμίμπια αυξήθηκε επίσης σημαντικά η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική. Ωστόσο, η ανεργία, η φτώχεια και η ανισότητα εξακολουθούν να είναι οι βασικότερες προκλήσεις της Ναμίμπιας και να επηρεάζουν την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα⁹. Το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, σε συνδυασμό με την κατάχρηση ναρκωτικών ουσιών και οινοπνευματωδών ποτών, την ελλιπή εκπαίδευση και ορισμένες κοινωνικές συμπεριφορές, ευνοεί ένα κλίμα στο οποίο η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών φτάνει σε αξιοσημείωτα επίπεδα.

Ένα θετικό βήμα στον τομέα των δικαιωμάτων του παιδιού έγινε με τη θέσπιση του πολυαναμενόμενου νομοσχεδίου περί Παιδικής Μέριμνας και Προστασίας τον Μάρτιο του 2015. Αναμένεται να τεθεί σε ισχύ το 2016. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα παρακολουθούν στενά την εφαρμογή του νομοσχεδίου. Η πρόσφατη συνάντηση της ΕΕ με την κυβέρνηση σχετικά με κάθε μορφή βίας κατά παιδιών και γυναικών, η οποία διεξήχθη στις 26 Νοεμβρίου 2015, κατέδειξε ότι η Ναμίμπια έχει επίγνωση αυτών των ζητημάτων. Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν κυρίως στους παιδικούς, πρόωρους και καταναγκαστικούς γάμους, που έχουν ποινικοποιηθεί στην εθνική νομοθεσία της Ναμίμπιας μετά από την ανεξαρτησία της. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα σχετικά με τη βία κατά των παιδιών εντός των αυτόχθονων κοινοτήτων (και ιδίως στην κοινότητα των Σαν).

Μία εμμένουσα πρόκληση στον τομέα των δικαιωμάτων των παιδιών αφορά την έκδοση πιστοποιητικών γέννησης, καθώς αυτά δίδονται αυτόματα στα νοσοκομεία και, ως εκ τούτου, τα παιδιά που γεννιούνται στο σπίτι ή σε απομακρυσμένες περιοχές εξαιρούνται.

Όσον αφορά τους αυτόχθονες πληθυσμούς, η νέα κυβέρνηση έκανε ορισμένα σημαντικά βήματα το 2015. Στο Γραφείο του Προέδρου διορίστηκε Υφυπουργός Περιθωριοποιημένων Κοινοτήτων πρόσωπο από την κοινότητα των Σαν, προκειμένου να ασχοληθεί ειδικά με την περίπτωση των Σαν και άλλων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων. Τον Ιούνιο του 2015, το Γραφείο του Διαμεσολαβητή διατύπωσε οριστικά Λευκή Βίβλο για τα δικαιώματα των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων. Ο Διαμεσολαβητής άσκησε επίσης πολιτική επιρροή για τη συμπερίληψη των δικαιωμάτων των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα για την περίοδο 2015-2019.

⁹ Το 29 % του πληθυσμού της Ναμίμπιας κατατάσσεται ως φτωχό ή πολύ φτωχό, ο συντελεστής Gini είναι 0,58 και το ποσοστό ανεργίας είναι 33,8 %.

Η ετυμηγορία στη δίκη για την προδοσία στην περιοχή Καπρίβι εκδόθηκε τελικά τον Σεπτέμβριο του 2015. Ως η πλέον μακρόχρονη δίκη της Ναμίμπιας, με αντικείμενο την αποσχιστική ένοπλη επίθεση στη Λωρίδα Καπρίβι, ήταν κηλίδα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ναμίμπια για χρόνια. Πρόκειται για μοναδική δίκη στη νομική ιστορία της Ναμίμπιας, με άνευ προηγουμένου αριθμό κατηγορουμένων να δικάζονται για σύνολο 278 κατηγοριών επί 12 περίπου έτη. Στη δίκη αθωώθηκαν 35 άτομα που κατηγορούνταν για εσχάτη προδοσία, ανθρωποκτονία και απόπειρα ανθρωποκτονίας, ενώ 30 άτομα καταδικάστηκαν για τις ίδιες κατηγορίες. Έχοντας περάσει 12 έτη στη φυλακή, οι αθωωθέντες έχουν κινήσει διαδικασία αγωγής κατά του κράτους για παράνομη κράτηση.

Το 2015, πέραν των διαβημάτων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της υποστήριξαν δραστηριότητες στη Ναμίμπια για την αποτροπή των βασανιστηρίων, την ενίσχυση του Κοινοβουλίου, την ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα των παιδιών, τους αυτόχθονες πληθυσμούς και την οικοδόμηση ικανοτήτων για τις ΜΚΟ και τους απασχολούμενους στον τομέα των ατομικών δικαιωμάτων. Η ομάδα «Ανθρώπινα Δικαιώματα» της ΕΕ συνεδριάζει τακτικά για να συζητήσει για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το 2015, η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδότησε ένα πρόγραμμα ενίσχυσης των επιδόσεων και της εγχώριας λογοδοσίας του Κοινοβουλίου, προκειμένου να στηρίξει τη συμμετοχή του στην αναπτυξιακή ατζέντα της Ναμίμπιας. Η ΕΕ στηρίζει επίσης ένα έργο ενίσχυσης της συμβολής της κοινωνίας των πολιτών στην αειφόρο ανάπτυξη και την κοινωνικοοικονομική δικαιοσύνη στη Ναμίμπια. Ένα τρίτο ενωσιακό πρόγραμμα στη Ναμίμπια επικεντρώνεται στην παροχή βοήθειας προς την κυβέρνηση, και συγκεκριμένα στο Υπουργείο Παιδείας, ώστε να επιτευχθεί ισότιμη πρόσβαση σε καλής ποιότητας και αποτελεσματικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες στις χαμηλότερες βαθμίδες της εκπαίδευσης και να μειωθούν ανισότητες που αφορούν την πρόσβαση στο σχολείο και την ποιότητά του, μέσω σχεδιασμού βασιζόμενου στις ανάγκες. Μέσω του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ) και της θεματικής γραμμής του προϋπολογισμού «Κοινωνία των Πολιτών και Τοπικές Αρχές» (CSO-LA), η ΕΕ στηρίζει επίσης ΜΚΟ από τη Ναμίμπια και την Ευρώπη στην υλοποίηση αρκετών έργων στους ακόλουθους τομείς: πρόσβαση στη δικαιοσύνη, εκλογές και εκπαίδευση των ψηφοφόρων, έμφυλη βία, ορφανά και ευάλωτα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων παιδιών με προβλήματα ακοής, ευάλωτοι έφηβοι, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι φορείς του HIV ή πάσχουν από AIDS, θέματα ΛΟΑΔΜ και προώθηση της διαδικασίας αποκέντρωσης.

Νίγηρας

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον Νίγηρα δεν σημείωσε πρόοδο το 2015, παρά ορισμένες προσπάθειες των αρχών. Αυτό οφείλεται κυρίως σε παγιωμένες θεσμικές αδυναμίες και στην επιδεινούμενη κατάσταση ασφάλειας που παρεμποδίζει τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και την εφαρμογή διεθνών κανόνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επιπλέον, καθώς ο Νίγηρας είναι μία από τις κυριότερες χώρες διέλευσης από τη δυτική Αφρική προς την Ευρώπη, πρέπει να αντιμετωπίσει την παράτυπη μετανάστευση και τη σχετική παράνομη διακίνηση προσώπων, καθώς και τους επιστρέφοντες και τους εγκαταλελειμμένους μετανάστες από άλλες χώρες.

Η αυξημένη παρουσία της Boko Haram στο νοτιοανατολικό τμήμα της χώρας είναι σημαντικός παράγοντας επιδείνωσης, με καθημερινές επιθέσεις εναντίον του άμαχου πληθυσμού και των δυνάμεων ασφαλείας. Ο αγώνας κατά της Boko Haram έχει επίσης οδηγήσει σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις δυνάμεις ασφαλείας, οι οποίες δεν είναι πάντα έτοιμες να τηρούν τους διεθνείς κανόνες. Αυτό κατέστη σαφές κατά τη διαχείριση από αυτές μαζικών μετακινήσεων πληθυσμών και κατά τις συλλήψεις εκατοντάδων ατόμων, περιλαμβανομένων παιδιών, υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοσιογράφων.

Η κατάσταση της ασφάλειας, η κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην οποία κηρύχθηκε η περιοχή Diffa και το προεκλογικό κλίμα εντάσεων (τον Φεβρουάριο του 2016 διεξήχθησαν προεδρικές και βουλευτικές εκλογές) οδήγησαν σε καταχρήσεις εξουσίας από τα όργανα ασφαλείας, ιδίως σε σχέση με την ελευθερία της έκφρασης, του συνέρχεσθαι και του Τύπου. Τον Ιανουάριο του 2015, στο πλαίσιο βίαιων διαδηλώσεων κατά του Charlie Hebdo καταστράφηκαν πολλές χριστιανικές εκκλησίες και περιουσίες, ενώ επίσης δεκάδες άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους. Παρά την ταχεία αντίδραση των αρχών, αυτή η απότομη αύξηση της βίας καταδεικνύει την αυξανόμενη παρουσία της θρησκείας στην κοινωνικοοικονομική ζωή της χώρας και την αξιοσημείωτη εξάπλωση ριζοσπαστικών αντιλήψεων. Επιπλέον, το τέλος του έτους σηματοδοτήθηκε από την ανακοίνωση αποτυχημένου πραξικοπήματος, γεγονός που καταδεικνύει, για άλλη μια φορά, το τεταμένο πολιτικό κλίμα.

Οι γυναίκες εξακολουθούν να είναι θύματα διακρίσεων και βίας στον Νίγηρα. Μολονότι έχουν επίγνωση των συνεπειών της ανεξέλεγκτης δημογραφικής αύξησης, οι αρχές του Νίγηρα είναι αντιμέτωπες με το βάρος της παράδοσης και, ως εκ τούτου, αδυνατούν να σημειώσουν πρόοδο στην παροχή δυνατοτήτων καλύτερης εκπαίδευσης στις γυναίκες. Αυτό κατέστη σαφές από την αδυναμία της Εθνικής Συνέλευσης να επεξεργαστεί περαιτέρω τον Οικογενειακό Κώδικα σε θέματα παιδιών και πρόωρων και καταναγκαστικών γάμων, καθώς και από το γεγονός ότι ήταν αδύνατη η άρση των επιφυλάξεων του Νίγηρα για τη Σύμβαση του ΟΗΕ για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW).

Στις προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον Νίγηρα περιλαμβάνονται ο σεβασμός των δημοκρατικών αρχών και του κράτους δικαίου, η βελτίωση του δικαστικού συστήματος, ιδίως της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και των συνθηκών κράτησης, και η προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών. Οι προτεραιότητες αυτές περιγράφονται σε ειδικές πρωτοβουλίες, όπως το Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων και ο χάρτης πορείας για τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών. Οι συνεδριάσεις πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 της Συμφωνίας του Κοτονού υπήρξαν ουσιώδες εργαλείο για τη διαβίβαση των ενωσιακών ανησυχιών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προς την κυβέρνηση. Η αντιπροσωπία της ΕΕ στη Νιαμέι ήταν σε επαφή με τις αρχές του Νίγηρα και για τις προετοιμασίες της Καθολικής Περιοδικής Εξέτασης του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία θα πραγματοποιηθεί τον Ιανουάριο του 2016.

Αξίζει να επισημανθούν ορισμένες δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2015. Την Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η αντιπροσωπία της ΕΕ στη Νιαμέι υλοποίησε δύο πρωτοβουλίες σχετικές με την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας κατά γυναικών και παιδιών, εστιάζοντας στους παιδικούς, πρόωρους και καταναγκαστικούς γάμους και στον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων (ΑΓΓΟ). Τέσσερα νέα έργα εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ σχετικά με τη βελτίωση των συνθηκών στις φυλακές, περιλαμβανομένων των συνθηκών διαβίωσης των ανήλικων κρατουμένων, και την καταπολέμηση των παιδικών γάμων. Η αποστολή EUCAP Sahel Niger εξακολουθεί να εκπαιδεύει τις δυνάμεις ασφαλείας και ορισμένους παράγοντες της δικαιοσύνης σχετικά με την ορθή εφαρμογή της αντιτρομοκρατικής νομοθεσίας σε πλήρη συμμόρφωση με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και το διεθνές ποινικό δίκαιο, καθώς και σχετικά με την προστασία θυμάτων και ευπαθών ομάδων, όπως οι γυναίκες, τα παιδιά και οι πρόσφυγες.

Νιγηρία

Όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στη Νιγηρία το 2015, η ΕΕ εστίασε κυρίως στις προτεραιότητες για αυτό το έτος, όπως οι προεδρικές εκλογές, η εν εξελίξει εξέγερση της Boko Haram, η μεταρρύθμιση των τομέων της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, η κατάργηση της θανατικής ποινής και τα δικαιώματα των παιδιών.

Οι προεδρικές εκλογές του 2015 ήταν ιστορικές, με την αντιπολίτευση να κερδίζει για πρώτη φορά από το τέλος του στρατιωτικού καθεστώτος το 1999 και με την εξουσία να μεταβιβάζεται ειρηνικά. Ο λαός της Νιγηρίας έδειξε προσήλωση στη δημοκρατία και αποτέλεσε παράδειγμα και για άλλες αφρικανικές χώρες. Ωστόσο, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι οι ιδιαίτερα ανταγωνιστικές εκλογές αμαυρώθηκαν από περιστατικά βίας, καταχρήσεις καθηκόντων και προσπάθειες νόθευσης. Ο αριθμός των νεκρών λόγω βίας στις εκλογές ανήλθε, σύμφωνα με καταγγελίες, στους 160. Η ΕΕ ανέπτυξε Αποστολή Παρατήρησης Εκλογών (ΑΠΕ), της οποίας η θετική συμβολή στην εδραίωση της δημοκρατίας στη Νιγηρία εγκωμιάστηκε από διάφορους εκλογικούς παράγοντες.

Ο νέος Πρόεδρος, κ. Muhammadu Buhari, ο οποίος ανέλαβε καθήκοντα στα τέλη Μαΐου, τόνισε τη δέσμευση της νέας κυβέρνησης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως για την καταπολέμηση της εξέγερσης της Boko Haram, στο πλαίσιο της οποίας συνεχίζονταν οι σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου το 2015. Παρά τις επιτυχίες των ενόπλων δυνάμεων της Νιγηρίας και γειτονικών κρατών και την ανακατάληψη των περισσότερων ελεγχόμενων από τη Boko Haram περιοχών, οι αντάρτες συνέχισαν να στοχεύουν αμάχους με βόμβες και επιθέσεις αυτοκτονίας, καθώς και με δολοφονίες, βασανιστήρια, βιασμούς, καταναγκαστικούς γάμους, στρατολογήσεις παιδιών-στρατιωτών και καταστροφές σχολείων και περιουσιών. Πάνω από 3.600 άμαχοι σκοτώθηκαν από επιθέσεις της Boko Haram το 2015. Η τρομοκρατική οργάνωση επέκτεινε επίσης τις επιθέσεις στις γειτονικές χώρες του Τσαντ, του Νίγηρα και του Καμερούν, αναδεικνυόμενη σε περιφερειακή απειλή για την ειρήνη και την ασφάλεια. Σύμφωνα με αναφορές, οι ανθρωπιστικές επιπτώσεις της βίας συνιστούν την ταχύτερα εξελισσόμενη κρίση στην Αφρική, με περίπου 2,2 εκατομμύρια εκτοπισθέντες στο εσωτερικό της χώρας και πάνω από 190 000 Νιγηριανούς να καταφεύγουν σε γειτονικές χώρες.

Η σκληρή προσέγγιση του νιγηριανού στρατού στην εξέγερση συνεχίστηκε. Σε έκθεση που δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2015, η Διεθνής Αμνηστία ισχυρίστηκε ότι ο νιγηριανός στρατός είχε παρανόμως σκοτώσει πάνω από 1 200 ανθρώπους, ενώ 7 000 άνδρες και αγόρια πέθαναν τελώντας υπό στρατιωτική κράτηση. Η έκθεση απήλυθε έκκληση για διερεύνηση τυχόν εγκλημάτων πολέμου από ανώτατους αξιωματικούς του νιγηριανού στρατού. Είναι ιδιαίτερα ανησυχητικές οι καταγγελλόμενες μαζικές δολοφονίες από τον στρατό της Νιγηρίας εκατοντάδων Σιτών διαδηλωτών που ανήκαν στην ομάδα «Ισλαμικό Κίνημα της Νιγηρίας» στη Zaria, στην περιοχή της Kaduna, τον Δεκέμβριο του 2015. Ο στρατός της Νιγηρίας δέχθηκε επίσης σφοδρές επικρίσεις μετά τις βίαιες συγκρούσεις στη βόρεια πόλη της Zaria, στην περιοχή της Kaduna, τον Δεκέμβριο του 2015, πράγμα που οδήγησε τον εκπρόσωπο της ΕΥΕΔ να προβεί σε δήλωση με την οποία ζήτησε να διεξαχθεί διεξοδική έρευνα, προκειμένου να εντοπισθούν οι υπεύθυνοι και να προσαχθούν στη δικαιοσύνη. Σύμφωνα με μεταγενέστερη έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας τον Απρίλιο του 2016, κατά τις συγκρούσεις μεταξύ μελών του Ισλαμικού Κινήματος της Νιγηρίας και του στρατού της Νιγηρίας σκοτώθηκαν περισσότερα από 350 άτομα.

Επίσης, οι παραβιάσεις δικαιωμάτων των παιδιών ήταν άλλο ένα πρόβλημα στη Νιγηρία. Σύμφωνα με τα πορίσματα της Έρευνας για τη Βία κατά Παιδιών στη Νιγηρία (VACS), το 60 % των παιδιών κάτω των 18 ετών στη Νιγηρία υφίστανται κάποια μορφή σωματικής, συναισθηματικής ή σεξουαλικής βίας. Η VACS, η οποία δημοσιεύθηκε το 2015 και υποστηρίχθηκε από την ΕΕ, είναι η πρώτη έκθεση του είδους της στη δυτική Αφρική. Επιπλέον, η ετήσια έκθεση του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις ενέταξε τη Boko Haram στον κατάλογο των οργανώσεων που στρατολογούν, χρησιμοποιούν, σκοτώνουν ή ακρωτηριάζουν παιδιά, διαπράττουν βιασμούς και άλλες πράξεις σεξουαλικής βίας κατά παιδιών ή πραγματοποιούν επιθέσεις σε σχολεία και/ή νοσοκομεία.

Υπήρξε κάποια πρόοδος σε νομοθετικό επίπεδο, με ορισμένους ελπιδοφόρους νόμους να τίθενται σε ισχύ πριν ο πρώην Πρόεδρος κ. Goodluck Jonathan παραδώσει την εξουσία τον Μάιο του 2015, περιλαμβανομένων του Νόμου περί Απονομής της Ποινικής Δικαιοσύνης, ο οποίος θέτει ένα διεξοδικό πλαίσιο αναδιαμόρφωσης του τομέα, και του Νόμου περί Απαγόρευσης της Βίας κατά Προσώπων, ο οποίος αντιμετωπίζει τη βία κατά γυναικών και κοριτσιών. Τα νομοσχέδια περί απαγόρευσης των βασανιστηρίων και περί ατόμων με αναπηρία είναι σε προχωρημένο στάδιο στην Εθνική Συνέλευση.

Καθώς η νέα κυβέρνηση δεν είχε διορισθεί και αναλάβει καθήκοντα έως τις 11 Νοεμβρίου, το 2015 δεν ήταν δυνατόν να διεξαχθεί μεταξύ ΕΕ και Νιγηρίας κανένας επίσημος υπουργικός διάλογος ή διάλογος περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εντούτοις, η τοπική Ομάδα της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα συναντήθηκε τακτικά με αρκετούς ακτιβιστές και επαγγελματίες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προκειμένου να συνεχίσει τη συνεργασία της με την κοινωνία των πολιτών.

Επιπλέον, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ανέλαβαν αρκετές δράσεις το 2015, τόσο σε τοπικό όσο και σε κεντρικό επίπεδο, ώστε να ασκηθεί πίεση για περαιτέρω πρόοδο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Στις 9 Φεβρουαρίου 2015, το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων εξέδωσε συμπεράσματα σχετικά με την εξέγερση της Boko Haram, ενώ δημοσιεύθηκαν αρκετές δηλώσεις της ΥΕ/ΑΠ και του εκπροσώπου Τύπου σχετικά με τις εκλογές, τις φονικές επιθέσεις της Boko Haram και την απονομή χάριτος σε καταδικασθέντα σε θάνατο. Το 2015, η Νιγηρία θίχθηκε δύο φορές σε έκτακτες συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: τον Ιανουάριο για την αντιμετώπιση των θηριωδιών στη βόρεια Νιγηρία και τον Οκτώβριο για την αντιμετώπιση της δυσμενούς κατάστασης των παιδιών που πλήττονται από την τρέχουσα εξέγερση. Μέσω του ΕΜΔΔΑ ξεκίνησε ένα νέο έργο για την προώθηση της θέσπισης του νομοσχεδίου περί αναστολής της επιβολής της θανατικής ποινής και για την πραγματοποίηση στρατηγικών εκστρατειών υπέρ της κατάργησης της θανατικής ποινής, πέραν από την παροχή δωρεάν νομικών υπηρεσιών στους καταδικασθέντες ή σε όσους διατρέχουν κίνδυνο θανατικής καταδίκης. Άλλα τέσσερα έργα στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ ξεκίνησαν το 2015 για τα δικαιώματα των παιδιών. Η ΕΕ προέβη σε διαβήματα στο Υπουργείο Εξωτερικών της Νιγηρίας, προς στήριξη των ενωσιακών προτεραιοτήτων και πρωτοβουλιών, ιδίως αυτών του 29ου Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων 2015, η Γαλλία και η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσαν εκδήλωση για τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών, στην οποία προβλήθηκε η ταινία «The man who mends women» και μίλησε, μεταξύ άλλων, η τιμηθείσα με το Βραβείο Ζαχάρωφ κα Hauwa Ibrahim.

Ρουάντα

Η κύρια θετική εξέλιξη ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα το 2015 ήταν η επίσημη κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του προαιρετικού πρωτοκόλλου στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων (OPCAT) στις 1 Ιουλίου 2015 (έναρξη ισχύος στις 30 Ιουλίου 2015). Αν και πρέπει να ακολουθήσει η σύσταση του εθνικού προληπτικού μηχανισμού, η επικύρωση του OPCAT αποτελεί σημαντική επίσημη δέσμευση εκ μέρους της Ρουάντας να εμποδίσει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως τα βασανιστήρια, με άνοιγμα στην τυπική διεθνή εποπτεία.

Όπως αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της καθολικής περιοδικής εξέτασης για το 2015 της χώρας, οι σχετικές με τα ανθρώπινα δικαιώματα προκλήσεις εξακολουθούν να υπάρχουν στους τομείς της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης, της ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών, της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και σε άλλους τομείς που συνδέονται με πολιτικά δικαιώματα. Ο νόμος για τα μέσα ενημέρωσης του 2013 δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί σωστά κατά τρόπο που να αφήνει τη ρύθμιση πρωτίστως σε ανεξάρτητο φορέα και όχι στην κυβέρνηση. Η ελευθερία του λόγου θα ενισχυόταν περαιτέρω εάν η νομοθεσία και η εφαρμογή της από το κράτος αποσκοπούσε στην προστασία των δικαιωμάτων του ατόμου και όχι στον περιορισμό και τον έλεγχο της έκφρασης. Παρά τις μεταρρυθμίσεις και τις κυβερνητικές προσπάθειες για περισσότερη διαφάνεια που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν, το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις παραμένει επαχθές και παρεμποδίζει την ανάπτυξη μιας ζωντανής κοινωνίας των πολιτών σε εθνικό επίπεδο που θα μπορούσε να συμβάλει στον διάλογο για τη χάραξη πολιτικής, την παροχή υπηρεσιών και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Υπήρξαν πολλές περιπτώσεις οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που δεν μπόρεσαν να εγγραφούν στο μητρώο το 2015.

Η ΕΕ συνέχισε τη συνεργασία για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την κυβέρνηση, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη το 2015, μέσω πολιτικού διαλόγου και επιχειρησιακών δραστηριοτήτων. Ο πολιτικός διάλογος (άρθρο 8 της συμφωνίας ΑΚΕ-ΕΕ του Κοτονού), ο οποίος παραμένει η κύρια πλατφόρμα για συνεργασία με την κυβέρνηση στον τομέα αυτόν, επικεντρώθηκε το 2015 στη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος της Ρουάντας και στα ζητήματα των μέσων ενημέρωσης και της ελευθερίας της έκφρασης, και της κοινωνίας των πολιτών και της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και σε άλλα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Συμφωνήθηκε ότι η ΕΕ και η κυβέρνηση της Ρουάντας θα δώσουν συνέχεια το 2016 με περισσότερο εστιασμένη συνεργασία για την εφαρμογή των συστάσεων της καθολικής περιοδικής εξέτασης 2015.

Πέραν του πολιτικού διαλόγου του άρθρου 8, η ΕΕ συζήτησε επίσης με σχετικούς κυβερνητικούς υπουργούς όσον αφορά συγκεκριμένα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και περιπτώσεις κράτησης. Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα κ. Σταύρος Λαμπρινίδης επισκέφτηκε τη Ρουάντα το 2015 για τον διάλογο ΕΕ-ΑΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και με την ευκαιρία αυτή υποστήριξε ότι η Ρουάντα πρέπει να γίνει κράτος μέλος του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και να διευρύνει το χώρο για την άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης και των μέσων ενημέρωσης. Η ΕΕ εξέδωσε επί τόπου δηλώσεις για την ελευθερία της έκφρασης (την παγκόσμια ημέρα ελευθερίας του Τύπου το Μάρτιο του 2015) και μια πιο ειδική δήλωση για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης τον Ιούνιο του 2015 μετά την επ' αόριστον αναστολή των εκπομπών του BBC στη γλώσσα Κινιारουάντα.

Στο μη κυβερνητικό επίπεδο, η ΕΕ πραγματοποίησε μηνιαίες συνεδριάσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη διαδικασία της καθολικής περιοδικής εξέτασης, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και ζητήματα που σχετίζονται με την κράτηση, καθώς και ad hoc συνεδριάσεις με άλλους εκπροσώπους οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Οι συνεδριάσεις αυτές θα πρέπει να γίνουν πιο διαρθρωμένες με βάση τον πρόσφατα καταρτισμένο χάρτη πορείας της ΕΕ για τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, η ΕΕ χορήγησε επίσης οικονομική στήριξη στη *Ligue des droits de la personne dans la région des Grands Lacs* (Ένωση για τα δικαιώματα του ατόμου στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών, LDGL) για την προετοιμασία ανεπίσημης έκθεσης της καθολικής περιοδικής εξέτασης και δημοσίευσε πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την υποστήριξη της κοινωνίας των πολιτών και των οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στον τομέα της στήριξης της κοινωνίας των πολιτών, η πρόσκληση επικεντρώθηκε στη δημοσιονομική διαφάνεια και συμμετοχή των πολιτών στην παρακολούθηση της εφαρμογής των πολιτικών, την ανάπτυξη των ικανοτήτων των ραδιοφωνικών σταθμών των τοπικών κοινοτήτων και τη βελτίωση της ελεύθερης ροής πληροφοριών μεταξύ της κυβέρνησης και άλλων ενδιαφερομένων μερών. Στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η πρόσκληση επικεντρώθηκε στη συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές και εκλογικές διαδικασίες· στα δικαιώματα των κρατουμένων, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε δικαστική αρωγή στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης· και σε εναλλακτικά προς την κράτηση μέτρα στο προδικαστικό και μεταδικαστικό στάδιο. Η ΕΕ και οι πρεσβείες των κρατών μελών υποστήριξαν επίσης πολλά έργα για την ενίσχυση των μέσων μαζικής ενημέρωσης στη Ρουάντα, με τη δημιουργία ικανοτήτων για τον φορέα αυτορρυθμίσσης «Επιτροπή μέσων ενημέρωσης της Ρουάντας», στήριξη των ραδιοφωνικών μεταδόσεων συζητήσεων για πολιτικά θέματα, καθώς και με τη στήριξη των ραδιοφωνικών σταθμών των τοπικών κοινοτήτων που ενεργοποιούν τη συμμετοχή των πολιτών.

Σάο Τομέ και Πρίνσιπε

Προτεραιότητες της ΕΕ στο Σάο Τομέ και Πρίνσιπε όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία περιλαμβάνουν την επικύρωση διεθνών συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, μέτρα στήριξης του δικαστικού συστήματος, την κατάργηση της κακής μεταχείρισης από τις αστυνομικές δυνάμεις, προσπάθειες για την καταπολέμηση της διαφθοράς και μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση όσον αφορά την ανάγκη καταπολέμησης των διακρίσεων. Το 2015, η κυβέρνηση έκανε ορισμένα θετικά βήματα για την επίτευξη προόδου στα εν λόγω ζητήματα. Παραδείγματος χάριν, στις 5 Νοεμβρίου 2015 το Σάο Τομέ επικύρωσε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες. Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη σημαντική αυτή εξέλιξη με μια τοπική δήλωση της ΕΕ.

Το Σάο Τομέ και Πρίνσιπε υποβλήθηκε στη δεύτερη καθολική περιοδική εξέταση (ΚΠΕ) τον Οκτώβριο του 2015. Η εξέταση αναγνώρισε την πρόοδο που έχει επιτευχθεί μετά την τελευταία ΚΠΕ το 2011 και ενθάρρυνε τη χώρα να επικυρώσει επιπλέον πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Το Σάο Τομέ έχει επηρεαστεί από επανειλημμένες αλλαγές κυβέρνησης κατά τα τελευταία έτη, καθώς οι διαδοχικές κυβερνήσεις έχουν διαρκέσει κατά μέσο όρο δύο από τα τέσσερα έτη για τα οποία εκλέγονται. Η τάση αυτή φαίνεται να έχει αντιστραφεί από τις εκλογές του 2014, οι οποίες οδήγησαν στην εξουσία μια κυβέρνηση που υποστηρίζεται από την πλειοψηφία της Εθνοσυνέλευσης (60 %). Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι είναι η δεύτερη κυβέρνηση από το 1990 που διαθέτει τη στήριξη της πλειοψηφίας στην Εθνοσυνέλευση. Η πολιτική σταθερότητα θεωρείται ως ευκαιρία για την κυβέρνηση να αντιμετωπίσει επί μακρόν παραμελημένα ζητήματα όπως η δημιουργία ενός εθνικού οργανισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα σύμφωνα με τις αρχές του Παρισιού και η περαιτέρω προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών.

Στη χώρα διατέθηκαν 150 000 EUR δυνάμει του ΕΜΔΔΑ. Η πρόσκληση υποβολής προτάσεων δημοσιεύθηκε το πρώτο εξάμηνο του 2015 και επικεντρώθηκε στην αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω φύλου και στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στην κοινωνική, οικονομική και δημόσια ζωή. Η σύμβαση υπογράφηκε με μια τοπική ΜΚΟ τον Δεκέμβριο του 2015 και το έργο θα συμπληρωθεί περαιτέρω από μια συνεχιζόμενη πρωτοβουλία για την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο.

Σενεγάλη

Η συνολική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σενεγάλη είναι ικανοποιητική. Ωστόσο, τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών και των ΛΟΑΔΜ εξακολουθούν να εμπνέουν ανησυχία. Το 2015 η ΕΕ και άσκησε δημόσια διπλωματία και συμμετείχε στη συνεργασία για την ανάπτυξη με δράσεις που εστιάζουν σε αυτούς τους τομείς, καθώς και στην ατιμωρησία, την υποστήριξη της ειρηνευτικής διαδικασίας στην περιοχή Casamance, και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και την ελευθερία της έκφρασης. Οι εν λόγω προτεραιότητες συζητήθηκαν επίσης κατά τη διάρκεια του πολιτικού διαλόγου και ειδικών συνεδριάσεων με επιτελικά υπουργεία και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Το οικογενειακό, ποινικό και εργατικό δίκαιο εξακολουθούν να περιέχουν διακρίσεις εις βάρος των γυναικών και εμποδίζουν την πρόσβασή τους στα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα. Παραμένει προβληματική η πρόσβαση στην υγεία (συμπεριλαμβανομένης της ασφαλούς άμβλωσης), την εκπαίδευση, την εργασία, τη γη, την πίστωση και τη δικαιοσύνη, ιδίως σε αγροτικές περιοχές. Η σεξουαλική βία κατά των γυναικών, καθώς και επιβλαβείς πρακτικές όπως ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων και οι πρόωροι γάμοι, εξακολουθούν να υφίστανται. Προστατευτικά μέτρα, και συγκεκριμένα ο νόμος περί ισότητας και κατά του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, εξακολουθούν να εφαρμόζονται πλημμελώς. Οι αρχές έχουν επιδείξει προθυμία να εγκρίνουν νομοσχέδιο που θα επιτρέπει την άμβλωση για ιατρικούς λόγους σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων.

Η κατάσταση των ανήλικων παιδιών (*talibés*) που φοιτούν σε κορανικά σχολεία (*daaras*) επιδεινώθηκε το 2015. Οι διώξεις δεν είναι συστηματικές παρά τους πολλούς βίαιους θανάτους *talibés* σε ολόκληρη τη χώρα. Το σχέδιο νόμου του 2013 για τη ρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό των *daaras* παραμένει μετέωρο. Ωστόσο, η κυβέρνηση εντείνει τις προσπάθειές της για την ανακαίνιση των *daaras* και τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας.

Η ΕΕ τόνισε την ανάγκη να εφαρμοστούν η υφιστάμενη νομοθεσία και οι συστάσεις όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών κατά τη διάρκεια του πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 τον Ιούνιο. Στο πλαίσιο του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας το 2015, η αντιπροσωπία της ΕΕ συμμετείχε σε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με θέμα τον ρόλο των μέσων ενημέρωσης για την προώθηση της ισότητας των φύλων, η οποία διοργανώθηκε από τοπικές ΜΚΟ. Επίσης, η αντιπροσωπία προέβη σε διάβημα σχετικά με τη βία κατά των γυναικών και των παιδιών, εστιάζοντας ειδικότερα στους γάμους παιδιών και στους πρόωρους και καταναγκαστικούς γάμους και στον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων (FGM). Όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη, παρασχέθηκαν 4,2 εκατ. ευρώ για την ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για την προστασία, την υποστήριξη και την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα δικαιώματα των παιδιών.

Όσον αφορά την καταπολέμηση της ατιμωρησίας, η ιστορική δίκη του πρώην Προέδρου του Τσαντ Hissène Habré για εγκλήματα πολέμου, βασανιστήρια και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας ξεκίνησε στο Ντακάρ ενώπιον των έκτακτων τμημάτων του αφρικανικού δικαστηρίου.

Σε εθνικό επίπεδο, το ανώτατο δικαστήριο επικύρωσε την ποινή φυλάκισης έξι ετών και το υψηλό πρόστιμο για παράνομο πλουτισμό, τα οποία το ειδικό δικαστήριο κατά της διαφθοράς (*Cour de repression de l'enrichissement illicite*, CREI) είχε επιβάλει στον Karim Wade (γιο του πρώην Προέδρου Abdoulaye Wade και πρώην υπουργό). Απαντώντας στις επικρίσεις σχετικά με την τήρηση από το CREI των διεθνών δικαστικών προτύπων και σχετικά με τη νομιμότητα και τη νομιμοποίηση, που εκφράστηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη και ορισμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, η κυβέρνηση ανακοίνωσε την πρόθεσή της να συστήσει ένα τμήμα εφέσεων.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η κυβέρνηση ενέτεινε τις προσπάθειές της να μειώσει τις περιόδους προφυλάκισης και να βελτιώσει τις συνθήκες κράτησης, με σχέδια για την κατασκευή νέων φυλακών και την παροχή κατάρτισης στο σωφρονιστικό προσωπικό. Εκκρεμεί σχέδιο νόμου για την κατοχύρωση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο σε υποθέσεις αστικού δικαίου.

Στις δράσεις της ΕΕ όσον αφορά την καταπολέμηση της ατιμωρησίας περιελήφθησαν η συμμετοχή στην Διευθύνουσα Επιτροπή της δίκης του Hissène Habré, η χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής για την ενίσχυση του κράτους δικαίου στη Σενεγάλη (δικαστήρια, φυλακές, κατάρτιση, ευαισθητοποίηση), και η χρηματοδότηση της ανάπτυξης ικανοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Σενεγάλης. Η ΕΕ χορήγησε πάνω από 400 000 ευρώ για τη στήριξη της εθνικής υπηρεσίας καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς (OFNAC) στους τομείς της κατάρτισης, της ευαισθητοποίησης, της επικοινωνίας και των ερευνών.

Το 2015, ο Πρόεδρος Macky Sall επανειλημμένα εξέφρασε την υποστήριξή του στην ποινικοποίηση της ομοφυλοφιλίας. Γενικά, οι διακρίσεις, η παρενόχληση και ο στιγματισμός των ΛΟΑΔΜ εξακολουθούν στη Σενεγάλη. Η ευρέως διαδεδομένη ομοφοβία, μια υπερβολικά αυστηρή αστυνομία και οι συνήθως συντηρητικές δικαστικές αρχές έχουν ως αποτέλεσμα περισσότερες και αυστηρότερες ποινές για τους ομοφυλόφιλους άνδρες. Επιπλέον, οι δίκες για σχέσεις μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου χαρακτηρίζονται από διάφορες παραβιάσεις βασικών διαδικαστικών εγγυήσεων, από καταδίκες που βασίζονται σε ελάχιστα αποδεικτικά στοιχεία και από δημόσια δυσφήμιση. Άλλες ανησυχητικές τάσεις είναι η αυξανόμενη απροθυμία των οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων να υπερασπιστούν δημόσια τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ και οι ολοένα και περισσότερο ομοφοβικές δηλώσεις και δράσεις ισλαμικών ΜΚΟ.

Σε γενικές γραμμές, η κατάσταση στην περιοχή Casamance, στην οποία εξελίσσεται μια μακροπρόθεσμη ήπια αυτονομιστική σύγκρουση, βελτιώθηκε κατά τη διάρκεια του έτους. Η ειρηνευτική διαδικασία παραμένει εύθραυστη αλλά εξακολουθεί να χαίρει της δέσμευσης των αρχών. Η ΕΕ υποστήριξε την ειρηνευτική διαδικασία μέσω ενός προγράμματος ύψους 3 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (IcSP). Επίσης, η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη για την ανάπτυξη της περιοχής Casamance μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης, συνολικού ύψους 35 εκατ. ευρώ.

Ένα νέο προεδρικό διάταγμα κατέστησε αυστηρότερο τον έλεγχο των ΜΚΟ, ορίζοντας ότι είναι πρωτίστως πάροχοι υπηρεσιών των οποίων οι προϋπολογισμοί και οι παρεμβάσεις θα πρέπει να προεγκρίνονται σε σχέση με τις αναπτυξιακές πολιτικές της κυβέρνησης. Η ΕΕ και διάφορα κράτη μέλη ενέκριναν ένα χάρτη πορείας για τη συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της Σενεγάλης. Ο χάρτης πορείας αποσκοπεί στην προώθηση του διαλόγου και των εποικοδομητικών σχέσεων μεταξύ των αρχών της Σενεγάλης και των οργανώσεων αυτών καθώς και στην ενίσχυση των ικανοτήτων τους.

Όσον αφορά την ελευθερία του Τύπου, όπως και τα προηγούμενα έτη, επανειλημμένα δημοσιογράφοι συνελήφθησαν για αδικήματα σχετικά με τον τύπο και στη συνέχεια αφέθησαν ελεύθεροι. Ο Πρόεδρος Sall απέσυρε την υποστήριξή του από το σχέδιο κώδικα για τον Τύπο που αποποινικοποιεί τα αδικήματα αυτά και το νομοσχέδιο παραμένει μετέωρο στο Κοινοβούλιο.

Δημοκρατία των Σεϋχελών

Οι στόχοι της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεών της με τη Δημοκρατία των Σεϋχελών περιλαμβάνουν την εδραίωση της διαδικασίας εκλογικής μεταρρύθμισης, τη συνέχεια στην εφαρμογή των συστάσεων της ΚΠΕ και τη στήριξη της μεταφοράς διεθνών συμβάσεων και συνθηκών στο εθνικό δίκαιο.

Οι προεδρικές εκλογές του Δεκεμβρίου του 2015 κατέδειξαν μεγάλο βαθμό δημοκρατική ωριμότητα στις Σεϋχέλλες. Διεξήχθησαν με ειρηνικό, ομαλό και διαφανή τρόπο και ήταν πιο ανταγωνιστικές από ποτέ άλλοτε, με τη συμμετοχή έξι υποψηφίων.

Η ΕΕ συνέχισε να λαμβάνει μέρος σε διάφορες συζητήσεις με τις Σεϋχέλλες σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2015.

Η ΕΕ επανέλαβε πολλάκις τις εκκλήσεις της να βελτιωθεί το δημοκρατικό περιβάλλον, με έμφαση στην επιτάχυνση της διαδικασίας εκλογικής μεταρρύθμισης και την τροποποίηση των νομικών διατάξεων για την ενίσχυση της ελευθερίας του συνέρχεσθαι, της ελευθερίας της έκφρασης, της ελευθερίας του Τύπου, την καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των γυναικών και την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών.

Σιέρα Λεόνε

Η πρόοδος που έχει σημειώσει η Σιέρα Λεόνε στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το τέλος του εμφυλίου πολέμου είναι αξιόπαινη. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις. Στις επιδιώξεις της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται η κατάργηση της θανατικής ποινής, η ισότητα των φύλων, η χειραφέτηση των γυναικών, η επιβολή της νομοθεσίας για την καταπολέμηση της παιδικής εργασίας και εκμετάλλευσης, η μείωση της φτώχειας και η βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, την υγεία και την εκπαίδευση. Τα δικαιώματα των θιγόντων από την μεγάλη κλίμακα μίσθωση γης και τις εξορυκτικές βιομηχανίες χρήζουν επίσης συνεχούς προσοχής. Η ΕΕ έθεσε ενώπιον της κυβέρνησης διεθνή ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δεδομένου ότι η Σιέρα Λεόνε είναι μέλος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και εξακολούθησε να στηρίζει έργα για την προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων στη χώρα.

Το 2015, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χαρακτηρίστηκε σε μεγάλο βαθμό από την επιδημία του Έμπολα. Απορρόφησε μεγάλο μέρος των χρηματοδοτικών και ανθρώπινων πόρων της χώρας και θεωρείται ότι είχε αρνητικές συνέπειες στα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Ωστόσο, η κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω του Έμπολα και οι ευρύτατες εξουσίες του εκτελεστικού δεν είχαν ως αποτέλεσμα περισσότερες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με εξαίρεση ορισμένα τοπικά συμβάντα.

Κατά το τρίτο έτος της ως μέλος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, η χώρα εξακολούθησε να διαδραματίζει εποικοδομητικό ρόλο. Η τελευταία καθολική περιοδική εξέταση χρονολογείται από το 2011 και η Σιέρα Λεόνε προετοιμάζεται για άλλη μια αξιολόγηση από ομοτίμους τον Ιανουάριο του 2016. Η κυβέρνηση αποδέχθηκε τις 126 από τις 129 συστάσεις: ελήφθησαν υπόψη τρεις συστάσεις σχετικές με το σεξουαλικό προσανατολισμό και τις πρακτικές.

Στις 2 Ιουλίου 2015, το Κοινοβούλιο επικύρωσε το Πρωτόκολλο του Αφρικανικού Χάρτη για τα δικαιώματα του ανθρώπου και των λαών σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών στην Αφρική, γνωστό ως Πρωτόκολλο του Μαπούτο. Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στο Κοινοβούλιο, οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης και του Κοινοβουλίου επεσήμαναν ότι δεν υπάρχει άμεση πρόθεση να εφαρμοστούν αλλαγές στις επιβλαβείς παραδοσιακές πρακτικές, όπως είναι ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Θα χρειαστεί η εφαρμογή αυστηρότερων νόμων και αυξημένη πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τους επιζώντες που ήσαν θύματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας. Έχουν οργανωθεί εκστρατείες από ΜΚΟ για να σταματήσει η πρακτική του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων σε κορίτσια ηλικίας κάτω των 18 ετών.

Στις 5 Νοεμβρίου 2015, η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Σιέρα Λεόνε (HRC SL), υποστηριζόμενη από το ΗΒ και την Ιρλανδία, παρουσίασε την έκθεσή της στην Αφρικανική Επιτροπή για τα δικαιώματα του ανθρώπου και των Λαών (ACHPR) κατά την 57η σύνοδό της στην Μπανζούλ. Η Σιέρα Λεόνε εκπλήρωσε την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων που υπέχει δυνάμει του Αφρικανικού Χάρτη για πρώτη φορά αφότου εγκρίθηκε από την ΟΑΕ στις 27 Ιουνίου 1981.

Η πολλάκις ανακοινωθείσα συζήτηση στο κοινοβούλιο σχετικά με τον κώδικα ποινικής δικονομίας προχωρά ικανοποιητικά, ωστόσο ο νόμος δεν έχει ακόμη τεθεί σε ισχύ. Η πράξη θα επιτρέψει στον Πρόεδρο του Ανώτατου Δικαστηρίου να εκδίδει κανονισμούς σχετικά με πολιτικές — π.χ. για την εγγύηση και τις καταδίκες — καθώς και τη μείωση του όγκου των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων και του αριθμού των ατόμων υπό προσωρινή κράτηση στις φυλακές.

Οι πτυχές του νόμου για τη δημόσια τάξη (1965) που αφορούν τη συκοφαντική δυσφήμιση, τη συκοφαντική δυσφήμιση διά του τύπου και τον στασιασμό εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται για τη σύλληψη και κράτηση δημοσιογράφων. Δεν έχει δοθεί λύση στην κατάσταση του δημοσιογράφου του ραδιοφώνου David Baryoh, ο οποίος συνελήφθη και παρέμεινε υπό κράτηση σε διάφορες περιπτώσεις και του οποίου το διαβατήριο παρακρατείται από τις αρχές. Έχει προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο (High Court) της Freetown κατά της απόφασης που έλαβε η ανεξάρτητη επιτροπή μέσων ενημέρωσης (IMC) να αναστείλει επ' αόριστον το ραδιοφωνικό πρόγραμμα «Μονόλογος».

Το 2015, το Υπουργείο Οικονομικών και Οικονομικής Ανάπτυξης άρχισε να σχεδιάζει μια νέα πολιτική για τις ΜΚΟ. Υπάρχουν ανησυχίες ότι η νέα πολιτική θα οδηγήσει σε αυστηρότερους ελέγχους στη λειτουργία των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη Σιέρα Λεόνε, μέσω υπερβολικά επαχθών διοικητικών απαιτήσεων που επιβαρύνουν αδικαιολόγητα τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και, στην πράξη, έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της επιχειρησιακής τους ικανότητας. Σε μια προσπάθεια να αντιμετωπιστούν ορισμένα από τα ζητήματα αυτά, ασκήθηκαν πιέσεις στην κυβέρνηση, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η διαδικασία για τον σχεδιασμό θα προχωρήσει με μεγαλύτερο πλουραλισμό όσον αφορά τη φωνή της κοινωνίας των πολιτών. Η διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε συνδυασμό με ειδικά μέτρα για τη στήριξη της ισότητας των φύλων και της εκπαίδευσης ως σημαντικής συμβολής στη μείωση της φτώχειας, αποτελούν τμήμα του εθνικού προγράμματος δράσης για την ευημερία (2013-2018) που δρομολογήθηκε από την κυβέρνηση τον Ιούλιο του 2013. Η ΕΕ υποστηρίζει τη διαδικασία αυτή. Υποστηρίζει επίσης, μέσω των συγκεντρωτικών χρηματοδοτήσεων που διαχειρίζεται το πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP), τη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος, για δημοκρατία χωρίς αποκλεισμούς, ενισχυμένη κοινωνική συνοχή, μηχανισμούς πρόληψης των συγκρούσεων και καλύτερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Λόγω του ιού Έμπολα, η προθεσμία για την υποβολή εκθέσεων στην κυβέρνηση και το κοινοβούλιο από την εθνική επιτροπή συνταγματικής αναθεώρησης παρατάθηκε ως το Μάρτιο του 2016 και αναμένεται να πραγματοποιηθεί δημοψήφισμα το φθινόπωρο του 2017.

Μέσω πολιτικού διαλόγου και προβολής στα μέσα ενημέρωσης, η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει τα δικαιώματα των παιδιών, ειδικότερα σχετικά με το ζήτημα των γάμων παιδιών και των πρόωρων και καταναγκαστικών γάμων και το δικαίωμα στην εκπαίδευση και την εκπαίδευση των κοριτσιών. Το Υπουργείο Παιδείας, Επιστημών και Τεχνολογίας εξακολουθεί να εφαρμόζει πολιτική απαγόρευσης της φοίτησης κοριτσιών που κυοφορούν στα σχολεία κανονικής εκπαίδευσης και απαγόρευσης της συμμετοχής τους σε κρατικές εξετάσεις. Το 2015 δημιουργήθηκε ένα πρόγραμμα-γέφυρα, με την υποστήριξη της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, προκειμένου να μπορούν τα κορίτσια που κυοφορούν να συνεχίζουν την εκπαίδευσή τους, ενώ συνεχίζεται η άσκηση πίεσης για να αρθούν όλες οι απαγορεύσεις. Μέσω σχεδίου για τα δικαιώματα του παιδιού, η αντιπροσωπία της ΕΕ ενισχύει τις ικανότητες του συνασπισμού της Σιέρα Λεόνε για τα δικαιώματα του παιδιού και των δικτύων για τα παιδιά να υποστηρίζουν και να παρακολουθούν την προαγωγή και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Επίσης, η ΕΕ προάγει την «αξιοπρεπή εργασία και τον κοινωνικό διάλογο» μέσω συνεχιζόμενου σχεδίου το οποίο ευθυγραμμίζει την εργατική νομοθεσία με διεθνώς αναγνωρισμένα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων. Το σχέδιο συνδέεται στενά με πρόσφατες κυβερνητικές στρατηγικές για την δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τα δικαιώματα των γυναικών και των νέων, όπως καθορίζονται στο πρόγραμμα δράσης για την ευημερία.

Σομαλία

Η Σομαλία αναδύεται με αργούς ρυθμούς από δεκαετίες συγκρούσεων και αναρχίας και η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα κρίσιμη. Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για τη βελτίωση της κατάστασης, οι εκτεταμένες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνεχίστηκαν το 2015, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται εξωδικαστικές δολοφονίες, βία κατά γυναικών και παιδιών, εμπορία παιδιών, επιθέσεις κατά δημοσιογράφων και κατά της ελευθερίας της έκφρασης, αυθαίρετη κράτηση και χρήση της θανατικής ποινής. Η κατάσταση όσον αφορά την ασφάλεια παραμένει γενικά ασταθής, παρότι οι αρχές της Σομαλίας και ο Σομαλικός Εθνικός Στρατός (ΣΕΣ), με την υποστήριξη της Αποστολής της Αφρικανικής Ένωσης στη Σομαλία (AMISOM), συνέχισαν τις προσπάθειές τους να καταικήσουν την εξέγερση της Al Shabaab και να περιορίσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τις μεγάλης κλίμακας παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι οποίες αποδίδονται κυρίως στην τρομοκρατική οργάνωση Al Shabaab. Γενικώς, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα παραμείνει στενά συνδεδεμένη με τις πολιτικές εξελίξεις και την κατάσταση της ασφάλειας στη χώρα.

Της ομάδας εργασίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα (HRWG) προέδρευσαν το 2015 η Σουηδία και η Δανία. Εκτός από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της, στην ομάδα εργασίας συμμετέχουν επίσης η Νορβηγία, η Ελβετία και οι ΗΠΑ. Η ομάδα για τα ανθρώπινα δικαιώματα συνεργάστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2015 με Σομαλούς ομολόγους και με διεθνείς εταίρους. Τον Ιούνιο του 2015 διοργάνωσε κοινές συνεδριάσεις στο Μογκαντίσου με στόχο την αλληλεπίδραση με τους εταίρους και την παροχή κοινών μηνυμάτων. Η ομάδα εργασίας εξέδωσε επίσης ανακοινωθέν τύπου για τον εορτασμό στις 10 Δεκεμβρίου 2015 της ημέρας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κατά τη διάρκεια του 2015 και με γενικό στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης σε χωρίς αποκλεισμούς, δίκαιες και υπεύθυνες μορφές ασφάλειας και προστασίας για όλους τους Σομαλούς, η ΕΕ έδωσε έμφαση στο κράτος δικαίου, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και την καταπολέμηση της ατιμωρησίας, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος πιο ευνοϊκού για το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Οι δράσεις περιλάμβαναν τη χρήση κινητών δικαστηρίων, την παροχή νομικής συνδρομής, παραδοσιακούς τρόπους επίλυσης διαφορών, την κατάρτιση των αξιωματικών της αστυνομίας και του σωφρονιστικού σώματος, την ανασύσταση των δικαστικών υποδομών και τη δημόσια και ιδιωτική διπλωματία. Η ΕΕ ασχολήθηκε επίσης με θέματα ελευθερίας του λόγου και ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης, για παράδειγμα μέσω της υποστήριξης κρατούμενων δημοσιογράφων.

Σύμφωνα με την ανά χώρα στρατηγική για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ βρίσκεται στην πρώτη γραμμή όσον αφορά τη στήριξη της διαδικασίας εκδημοκρατισμού στις περιοχές Πουντλάνδη και Σομαλιλάνδη, με σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της λογοδοσίας των κρατικών θεσμών. Περαιτέρω, η ΕΕ παρέχει ενεργά στήριξη, μέσω της χρηματοδότησης για την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους και μέσω τεχνικής υποστήριξης, ώστε οι εκλογές που έχουν προγραμματιστεί να γίνουν στη Σομαλιλάνδη τον Μάρτιο του 2017 να είναι αξιόπιστες και χωρίς αποκλεισμούς.

Η ΕΕ, από κοινού με τον ΟΗΕ, έχει επίσης πρωτοστατήσει στην άσκηση πίεσης για μια αξιόπιστη και χωρίς αποκλεισμούς εκλογική διαδικασία ανάδειξης νέου Κοινοβουλίου και Προέδρου το 2016· μεταξύ άλλων κατέστησε τις αρχές της Σομαλίας υπόλογες όσον αφορά τη δέσμευσή τους να καταληφθεί από γυναίκες το 30 τοις εκατό των εδρών και στα δύο σώματα της Βουλής.

Αναγνωρίζεται ότι η εφαρμογή της αρχής «ένα άτομο μία ψήφος» δεν θα είναι εφικτή το 2016, αλλά ότι η εκλογική διαδικασία του 2016 θα διεξαχθεί με διευρυμένο εκλογικό σώμα, πράγμα το οποίο θα πρέπει να λειτουργήσει ως εφαλτήριο για την εφαρμογή της αρχής «ένα άτομο, μία ψήφος» στις εκλογές του 2020.

Λόγω της συνεχιζόμενης σύγκρουσης, το 2015 σημειώθηκαν αρκετές σοβαρές περιπτώσεις απωλειών μεταξύ των αμάχων, αλλά ιδίως χάρη στη δέσμευση της ΕΕ, συστάθηκε Μονάδα της AMISOM για την ανίχνευση, ανάλυση και αντίδραση σε μη στρατιωτικές απώλειες. Για την υποστήριξη των δικαιωμάτων του παιδιού, η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειες για την αποτροπή της εμπορίας παιδιών, με στόχο τις τοπικές αρχές, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, την αστυνομία, τους υπάλληλους των υπηρεσιών μετανάστευσης και τις θιγόμενες κοινότητες. Επιπλέον, οι δράσεις της ΕΕ για να αποτραπεί η βία εις βάρος παιδιών και να σταματήσουν οι σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων των παιδιών συνεχίστηκαν με την υποστήριξη των σχεδίων δράσης της σομαλικής κυβέρνησης για τον τερματισμό της στρατολόγησης και της χρησιμοποίησης παιδιών ως στρατιωτών και των δολοφονιών και των ακρωτηριασμών παιδιών.

Τον Ιανουάριο του 2015 η Σομαλία επικύρωσε τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, που υπογράφηκε αρχικά το 2002. Η πράξη κυρώσεως κατατέθηκε στον ΟΗΕ τον Οκτώβριο του 2015.

Επιπλέον, με βάση την έκθεση του Human Rights Watch του Σεπτεμβρίου 2014 σχετικά με τη σεξουαλική κακοποίηση που διαπράττεται από δυνάμεις της AMISOM στη Σομαλία, για παράδειγμα, η ΕΕ εστίασε επίσης στην βία και τη σεξουαλική κακοποίηση εις βάρος των γυναικών, σε στενή επαφή με την ΑΕ, και προέβη σε διάφορα διαβήματα.

Με υψηλά επίπεδα εσωτερικής υποστήριξης για τη θανατική ποινή, η Σομαλία αποτελεί δύσκολη περίπτωση για προώθηση της κατάργησης της θανατικής ποινής. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2015, η ΕΕ τήρησε στάση βάσει αρχών όσον αφορά την εφαρμογή της θανατικής ποινής στη Σομαλία. Οι αρχηγοί αποστολών της ΕΕ επέκριναν δημόσια τον τερματισμό του πολυετούς de facto μορατόριουμ στην εφαρμογή της θανατικής ποινής στη Σομαλιλάνδη τον Μάρτιο του 2015. Δεν πραγματοποιήθηκαν άλλες εκτελέσεις στη Σομαλιλάνδη το 2015. Ο ακτιβιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σομαλιλάνδη Guled Jama τάχθηκε δημόσια κατά των εκτελέσεων με αποτέλεσμα να φυλακιστεί. Η αντιπροσωπία της ΕΕ και διάφορα κράτη μέλη παρενέβησαν για λογαριασμό του Guled Jama στις αρχές της Σομαλιλάνδης με αποτέλεσμα την απελευθέρωσή του. Μέσω του ταμείου έκτακτης ανάγκης του ΕΜΔΔΑ, η ΕΕ διευκόλυνε την απομάκρυνση από τη Σομαλιλάνδη του Guled Jama, δίνοντάς του έτσι την ευκαιρία να αναρρώσει στην Ευρώπη και να επιδοθεί σε προσπάθειες υπεράσπισης και άσκησης πίεσης σε ορισμένες πρωτεύουσες χωρών της ΕΕ.

Την παγκόσμια και ευρωπαϊκή ημέρα κατά της θανατικής ποινής, οι αρχηγοί των αποστολών της ΕΕ εξέδωσαν ανακοινωθέν τύπου σχετικά με τη θανατική ποινή στη Σομαλία, με το οποίο εστίασαν επίσης στην ορθή διαδικασία, τη χρήση στρατιωτικών δικαστηρίων και την ανάγκη να εφαρμοστεί ένα μορατόριουμ για τη θανατική ποινή, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις στην τελευταία καθολική περιοδική εξέταση του 2011.

Η επόμενη καθολική περιοδική εξέταση (ΚΠΕ) για τη Σομαλία προβλέπεται το 2016 και η ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Σομαλίας έχει ξεκινήσει εποικοδομητικά τις σχετικές προετοιμασίες.

Το 2015, η αντιπροσωπία της ΕΕ ανέθεσε μία νέα δέσμη μέτρων (αρχής γενομένης από το 2016) μέσω του ΕΜΔΔΑ που στοχεύουν συγκεκριμένα τη σχέση μεταξύ ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ασφάλειας. Ένας από τους κύριους στόχους είναι η καλύτερη σύνδεση των ακτιβιστών και των οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την κυβέρνηση, μεταξύ άλλων την αστυνομία, τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου και το δικαστικό σώμα, προκειμένου να παρέχονται υψηλής ποιότητας, υπεύθυνες και με γνώμονα τα ανθρώπινα δικαιώματα υπηρεσίες ασφάλειας και προστασίας για τα θύματα σεξουαλικής και έμφυλης βίας και, ως εκ τούτου, να πάψει η νοοτροπία ατιμωρησίας για τους δράστες τέτοιων εγκλημάτων.

Νότια Αφρική

Στο εντυπωσιακό και προοδευτικό σύνταγμα της Νότιας Αφρικής κατοχυρώνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και προστατεύονται οι βασικές πολιτικές ελευθερίες. Σε γενικές γραμμές, οι δημοκρατικοί θεσμοί λειτουργούν εύρυθμα και υπάρχει σύστημα ελέγχων και ισορροπιών. Η δικαστική εξουσία ενεργεί ανεξάρτητα και τα μέσα ενημέρωσης και η κοινωνία των πολιτών έχουν χώρο για να εκφράζονται ελεύθερα.

Δυστυχώς, παρά το φιλόδοξο νομικό πλαίσιο της Νότιας Αφρικής και τις προσπάθειες της κυβέρνησης, πολλά από τα δικαιώματα αυτά μένουν μόνο στα χαρτιά. Η Νότια Αφρική έχει να αντιμετωπίσει μια βαριά ιστορική κληρονομιά ανισότητας και διακρίσεων, που δεν έχουν ακόμη επιλυθεί σε πολλά σημεία, καθώς και οικονομικά προβλήματα και έλλειψη ικανοτήτων, τα οποία συμβάλλουν στην ανισότητα ευκαιριών, κοινωνικές εντάσεις και βίαιες αντιδράσεις, που έχουν δυσανάλογες επιπτώσεις για τις γυναίκες και τα κορίτσια.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της υποστήριξαν ανέκαθεν την προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Νότια Αφρική με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που συνδυάζει τεχνική και χρηματοδοτική βοήθεια, ενημέρωση του κοινού και πολιτικό διάλογο. Η χρηματοδοτική βοήθεια διοχετεύεται κυρίως μέσω του ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ) και του μηχανισμού χρηματοδότησης της αναπτυξιακής συνεργασίας (ΜΑΣ). Η αντιπροσωπία της ΕΕ και τα κράτη μέλη συμμετέχουν και σε δραστηριότητες δημόσιας διπλωματίας για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διάφορα πλαίσια και με διάφορους συνομιλητές και εκφράζουν επίσης την υποστήριξή τους μέσω τακτικών επαφών, δημόσιας δέσμευσης και διαλόγου. Υπάρχει μακρά ιστορία στήριξης των κοινοβουλευτικών θεσμών και αποτελεσματικής συνεργασίας με τους δημόσιους θεσμούς (π.χ. συνήγορο του πολίτη (Public Protector), επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων και επιτροπή για την ισότητα των φύλων) και με κρατικούς φορείς (π.χ. Υπουργείο Δικαιοσύνης και Συνταγματικής Ανάπτυξης). Οι σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών είναι τακτικές, ευρείες και εποικοδομητικές. Κυμαίνονται από αλληλεπιδράσεις στο πλαίσιο της εφαρμογής των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, μέχρι διαβουλεύσεις και διαρθρωμένους διαλόγους.

Ο τρίτος ετήσιος διάλογος ΕΕ-Νότιας Αφρικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που πραγματοποιήθηκε στην Πρετόρια στις 11 Δεκεμβρίου 2015 υπό τη συμπροεδρία του ΕΕΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα κ. Σταύρου Λαμπρινίδη, αποτελεί καλό παράδειγμα ειλικρινών και άμεσων συζητήσεων που συμβάλλουν στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και στην καλύτερη κατανόηση των θέσεων των μερών. Μετά τον διάλογο, η Νότια Αφρική άλλαξε την αρνητική ψήφο στο ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε θετική ψήφο. Η Νότια Αφρική συμφώνησε επίσης να διερευνήσει τη δυνατότητα συνδιοργάνωσης μιας κοινής εκδήλωσης με την ΕΕ σχετικά με τα βασανιστήρια, να συνεργαστεί πιο στενά με την ΕΕ στη Γενεύη και τη Νέα Υόρκη, καθώς και για την καλύτερη προσέγγιση της αλληλεπίδρασης με την κοινωνία των πολιτών πριν από τον επόμενο διάλογο. Ο ΕΕΕΕ συζήτησε επίσης με τους ομολόγους του τη σημασία, τόσο για τη Νότια Αφρική όσο και για την Αφρική γενικότερα, της υποστήριξης του έργου του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Ο τρίτος διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ της ΕΕ και της Νότιας Αφρικής πραγματοποιήθηκε μετά από επανειλημμένη συνεργασία του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, δικηγόρους στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πολίτες της Νότιας Αφρικής, υπό μορφή δημόσιων εκδηλώσεων και εκδηλώσεων περιορισμένης συμμετοχής.

Η σχέση με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ενισχύθηκε το 2015. Στηρίχθηκε από χάρτη πορείας της ΕΕ για τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών στη Νότια Αφρική, στον οποίον η αντιπροσωπία της ΕΕ στη Νότια Αφρική εντόπισε την ανάγκη να ενισχυθεί περαιτέρω η φωνή της κοινωνίας των πολιτών σε βασικές πολιτικές διαδικασίες, περιλαμβανομένων και ορισμένων που στηρίζουν τη στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-Νότιας Αφρικής. Μετά το χάρτη πορείας ακολούθησε σεμινάριο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στα τέλη του 2014, το οποίο έφερε σε επαφή τα ενδιαφερόμενα μέρη από τη Νότια Αφρική και την ΕΕ και κατέληξε σε συστάσεις σε διάφορους τομείς που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως η αστυνόμευση της μετανάστευσης, ο ρατσισμός, η ξενοφοβία, η αφρικανοφοβία, η ισότητα των φύλων και η καταπολέμηση των διακρίσεων, τα δικαιώματα των παιδιών, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και ο χώρος για την κοινωνία των πολιτών. Το σεμινάριο παρέσχε μια πλατφόρμα συζήτησης σχετικά με συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ενίσχυση της προστασίας και της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στις δύο γεωγραφικές περιοχές.

Η συνεργασία σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων έλαβε διάφορες μορφές το 2015. Μεταξύ άλλων ήταν η παροχή στήριξης σε έργα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο διμερών προγραμμάτων του ΜΑΣ (δικαιοσύνη, εκπαίδευση, υγεία) και του ΕΜΔΔΑ. Επίσης, περιλάμβανε ορισμένες εκδηλώσεις, που διοργανώθηκαν είτε από την αντιπροσωπία της ΕΕ μέσω δραστηριοτήτων δημόσιας διπλωματίας (όπως η πρωτοβουλία της ΕΕ «έμπνευση για στοχασμό» και ο εορτασμός της Ημέρας της Ευρώπης), είτε από εταίρους της ΕΕ στο πλαίσιο πολιτιστικών εκδηλώσεων (όπως το τριηπειρωτικό φεστιβάλ κινηματογράφου), ή υλοποιήθηκαν από δικαιούχους έργων της ΕΕ ή από υπουργεία της Νότιας Αφρικής με τα οποία έχουν συνδεθεί η αντιπροσωπία της ΕΕ και ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ. Το 2015 οι εκδηλώσεις αυτές αφορούσαν κυρίως τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, την ισότητα των φύλων και τη βία λόγω φύλου, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, τη μετανάστευση και την ξενοφοβία.

Εκτός από αυτές τις εκδηλώσεις, την παγκόσμια ημέρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που ήταν επίσης η τελευταία ημέρα των 16ήμερων δράσεων κατά της βίας λόγω φύλου, η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης για τις υπηρεσίες στις οποίες μπορούν να έχουν πρόσβαση οι γυναίκες που είναι θύματα βίας. Συνδιοργανωτής ήταν το κοινό ταμείο για την ισότητα των φύλων, το οποίο παρέχει στήριξη σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε θέματα έμφυλης βίας στη Νότια Αφρική. Εκπρόσωποι οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που προσφέρουν υπηρεσίες για γυναίκες (όπως είναι τα καταφύγια γυναικών, τα κέντρα αντιμετώπισης κρίσεων για βιασμούς και παροχή συμβουλών) και εκπρόσωποι της κυβέρνησης της Νότιας Αφρικής εντόπισαν βασικές προκλήσεις κατά την εξεύρεση πόρων για τις υπηρεσίες αυτές, με την προσδοκία ότι οι συζητήσεις θα προχωρήσουν το επόμενο έτος.

Όσον αφορά την επίσκεψη του Προέδρου al-Bashir στη Νότια Αφρική για να συμμετάσχει στη σύνοδο κορυφής της Αφρικανικής Ένωσης, η ΕΕ εξέδωσε δήλωση στις 14 Ιουνίου με την οποία ζήτησε από τη Νότια Αφρική να ενεργήσει σύμφωνα με την απόφαση 1593 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ όσον αφορά την εκτέλεση του εντάλματος σύλληψης κατά οιοδήποτε υποδίκου του ΔΠΔ που βρίσκεται στη χώρα. Το θέμα αυτό τέθηκε επίσης κατά τον τρίτο διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη Νότια Αφρική.

Νότιο Σουδάν

Οι συγκρούσεις που άρχισαν στα μέσα Δεκεμβρίου του 2013 μεταξύ ομάδων που είναι πιστές στον Πρόεδρο Salva Kiir και ομάδων του Αντιπροέδρου Riek Machar συνεχίστηκαν το 2015.

Διεξήχθησαν σφοδρές συγκρούσεις από τον Απρίλιο ως τον Ιούνιο, πριν από την υπογραφή συμφωνίας για την επίλυση της σύγκρουσης στη Δημοκρατία του Νοτίου Σουδάν (ARCISS) στις 26 Αυγούστου 2015. Η εφαρμογή της ARCISS από τα συμβαλλόμενα μέρη είναι ιδιαίτερα αργή· η μεταβατική κυβέρνηση εθνικής ενότητας, η οποία θα έπρεπε βάσει της συμφωνίας να έχει αναλάβει καθήκοντα τον Νοέμβριο, δεν είχε ακόμη συγκροτηθεί στο τέλος του έτους.

Σημειώθηκαν πολυάριθμες παραβιάσεις της κατάπαυσης του πυρός και ξέσπασαν νέες συγκρούσεις σε μέχρι πρότινος ειρηνικές περιοχές, ιδίως στις περιοχές Equatoria, που συγχωνεύθηκαν με την κύρια σύγκρουση.

Πολλές χιλιάδες έχασαν τη ζωή τους κατά τις συγκρούσεις, αν και είναι αδύνατο να προσδιοριστεί ο ακριβής αριθμός των νεκρών. Μια εξεταστική επιτροπή για το Νότιο Σουδάν συστάθηκε από την Αφρικανική Ένωση για να διερευνήσει ζητήματα που σχετίζονται με την κρίση, συμπεριλαμβανομένων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η έκθεση της επιτροπής, που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2015, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπήρχαν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης διεπράχθησαν σε διάφορες περιοχές του Νοτίου Σουδάν εγκλήματα όπως δολοφονίες, εξόντωση, αδιάκριτες δολοφονίες αμάχων, δολοφονίες στρατιωτών εκτός μάχης, βασανιστήρια (συμπεριλαμβανομένων πράξεων εξαναγκασμού σε κανιβαλισμό), βιασμοί, διώξεις για πολιτικούς λόγους, καταναγκαστική στρατολόγηση ανήλικων στρατιωτών και απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση. Επίσης, υπήρχαν λόγοι να θεωρείται ότι τα εν λόγω εγκλήματα διεπράχθησαν σε ευρεία ή συστηματική βάση. Οι περισσότερες φρικαλεότητες διεπράχθησαν εις βάρος του άμαχου πληθυσμού που δεν λαμβάνει μέρος στη σύγκρουση. Εκτιμάται ότι περίπου 16 000 παιδιά έχουν στρατολογηθεί ως παιδιά-στρατιώτες κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης. Η επιτροπή επέστησε την προσοχή στην ιδιαίτερη βιαιότητα των πράξεων, σημειώνοντας αναφορές για άτομα που κάηκαν σε χώρους λατρείας και σε νοσοκομεία, μαζικές δολοφονίες, ομαδικούς βιασμούς γυναικών όλων των ηλικιών και για άτομα που όχι απλώς δολοφονήθηκαν αλλά υπέστησαν ξυλοδαρμούς προτού υποχρεωθούν να πηδήσουν στη φωτιά. Η επιτροπή επεσήμανε ότι τα εγκλήματα αυτά θα μπορούσαν να θεωρηθούν εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας ή εγκλήματα πολέμου και απηύθυνε έκκληση για περαιτέρω διερεύνηση για τη στοιχειοθέτηση ατομικής ευθύνης. Στο κεφάλαιο V της ARCISS προβλέπεται η δημιουργία ενός μηχανισμού μεταβατικής δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένου ενός υβριδικού δικαστηρίου με εντολή για τη διερεύνηση και τη δίωξη ατόμων που ευθύνονται για παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου.

Περίπου 1,66 εκατομμύριο Νοτιοσουδανοί παρέμειναν εκτοπισμένοι στο εσωτερικό της χώρας και άλλοι 645 000 αναζήτησαν καταφύγιο σε γειτονικές χώρες. Στην έκθεση της επιτροπής της ΑΕ επισημάνθηκε ότι, σε πολλές περιπτώσεις, εσωτερικά εκτοπισμένοι δελεάστηκαν να αφήσουν τους προστατευμένους καταυλισμούς αμάχων και στη συνέχεια δολοφονήθηκαν, βιάστηκαν ή ξυλοκοπήθηκαν· οι επιθέσεις αυτές έγιναν για να σπείρουν τον τρόμο ανάμεσα στους εσωτερικά εκτοπισμένους.

Περίπου 4,6 εκατομμύρια Νοτιοσουδανοί εκτιμάται ότι αντιμετώπιζαν σοβαρή επισιτιστική ανασφάλεια και ότι χρειάζονταν ανθρωπιστική βοήθεια κατά τη διάρκεια του 2015.

Υπολογίζεται ότι περισσότερα από 245 000 παιδιά ηλικίας κάτω των πέντε ετών υποσιτιζόνταν σε μεγάλο βαθμό. Η παροχή διεθνούς ανθρωπιστικής βοήθειας συχνά παρεμποδίστηκε από τα εμπόλεμα μέρη. Δυνάμεις της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης λεηλάτησαν τα γραφεία οργανισμών αρωγής και τις αγορές και κατέστρεψαν υποδομές, παρεμποδίζοντας έτσι τις προσπάθειες παροχής βοήθειας. Καταγράφηκαν πολυάριθμες επιθέσεις σε νοσοκομεία και κλινικές.

Οι αρχές του Νότιου Σουδάν, και ειδικότερα η υπηρεσία εθνικής ασφάλειας (NSS), περιόρισαν σε πολύ μεγάλο βαθμό την ελευθερία της έκφρασης. Οι δυνάμεις ασφαλείας εκφόβισαν και φυλάκισαν αυθαίρετα δημοσιογράφους, έκλεισαν εφημερίδες και ανάγκασαν ραδιοφωνικούς σταθμούς να σταματήσουν τις εκπομπές. Επίσης, ακτιβιστές της κοινωνίας των πολιτών υφίστανται εκφοβισμό. Τον Δεκέμβριο του 2015, 13 ακτιβιστές οι οποίοι είχαν κατηγορήσει τις κυβερνητικές δυνάμεις για βιαιοπραγίες κατά αμάχων συνελήφθησαν από την NSS στο Wau, κατηγορήθηκαν ότι είναι σύμμαχοι των ανταρτών και ότι «προσβάλλουν δημόσια την τιμή» της κρατικής κυβέρνησης. Εκδόθηκε ένας νόμος για την NSS που έδωσε στους υπαλλήλους της διευρυμένες εξουσίες παρακολούθησης, σύλληψης και κράτησης, καθώς και ευρύτατη ατιμωρησία, χωρίς να συνοδεύσει τις εξουσίες αυτές με τα δέοντα δικαιώματα τήρησης της νομιμότητας.

Τον Απρίλιο, το Νότιο Σουδάν προσχώρησε στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων και στο προαιρετικό της πρωτόκολλο, καθώς και στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών και στο προαιρετικό της πρωτόκολλο.

Η ΕΕ στήριξε ενεργά τις προσπάθειες για τη σύναψη και την εφαρμογή της ARCISS· ειδικότερα, η ΕΕ παρέσχε βοήθεια για την υποστήριξη της σύστασης των διαφόρων διοικητικών οργάνων που προβλέπονται στη συμφωνία, συμπεριλαμβανομένων των μηχανισμών μεταβατικής δικαιοσύνης. Η ΕΕ επέβαλε ταξιδιωτικές απαγορεύσεις και δεσμεύσεις περιουσιακών στοιχείων στους στρατιωτικούς ηγέτες που έθεσαν σε κίνδυνο την ειρηνευτική διαδικασία, και παρέμεινε σε ισχύ το εμπάργκο όπλων του Ιουλίου 2011. Τον Οκτώβριο του 2015, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε συμπεράσματα στα οποία εκφράζει τον αποτροπιασμό του για τις φρικτές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Νότιο Σουδάν και απευθύνει έκκληση για λογοδοσία. Η ΕΕ ζήτησε οι μηχανισμοί μεταβατικής δικαιοσύνης που διευκρινίζονται στην ειρηνευτική συμφωνία να εφαρμοστούν κατά προτεραιότητα, ενώ όσοι είναι υπεύθυνοι για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων να λογοδοτήσουν. Η ΕΕ επανέλαβε ότι καταδικάζει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Νότιο Σουδάν σε μια σειρά δηλώσεών της κατά τη διάρκεια του έτους. Στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, η ΕΕ απηύθυνε έκκληση να δημιουργηθεί εντολοδόχος για το Νότιο Σουδάν και ενθάρρυνε τη στενή συνεργασία μεταξύ της ΑΕ και του ΟΗΕ. Η ΕΕ παρείχε χρηματοδοτική και πολιτική στήριξη σε μεμονωμένους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Νότιο Σουδάν.

Σουδάν

Κατά τη διάρκεια του 2015, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Σουδάν δεν παρουσίασε συνολικά βελτίωση και μάλιστα σε ορισμένες περιοχές επιδεινώθηκε. Οι συγκρούσεις στο Νταρφούρ, το Νότιο Κορντοφάν και τον Γαλάζιο Νείλο συνεχίστηκαν. Δεδομένου του πολιτικού περιβάλλοντος, οι εκλογές του 2015 δεν μπορούσαν να είναι αξιόπιστες και ο Πρόεδρος al-Bashir εξασφάλισε τη θέση για μία ακόμη θητεία. Σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων διεπράχθησαν ατιμωρητί από κρατικούς παράγοντες, στρατιωτικές ομάδες υποστηριζόμενες από την κυβέρνηση και ανταρτικές δυνάμεις, αδιαφορώντας για το προσωρινό Σύνταγμα του Σουδάν του 2005, τις διεθνείς δεσμεύσεις ή συστάσεις που παρουσιάστηκαν στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Υπήρξαν συνεχώς προβλήματα στην πρόσβαση της ανθρωπιστικής βοήθειας, επιθέσεις κατά αμάχων, μεταξύ άλλων αδιακρίτως διεξαγόμενοι αεροπορικοί βομβαρδισμοί και τακτικές της καμένης γης, περιστατικά βίας λόγω φύλου, εξωδικαστικές εκτελέσεις και αυθαίρετες κρατήσεις. Η κατάσταση στο Σουδάν συνέχισε να επιδεινώνεται λόγω και της γενικής έλλειψης λογοδοσίας.

Το 2015, οι προσπάθειες προς την κατεύθυνση της ειρήνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξακολούθησαν να αποτελούν προτεραιότητα για την ΕΕ. Η ΕΕ, ιδίως μέσω του ειδικού εντεταλμένου της ΕΕ για το Κέρας της Αφρικής κ. Αλέξανδρου Ρόντου, υποστήριξε τις προσπάθειες για μια ολοκληρωμένη και χωρίς αποκλεισμούς πολιτική λύση στο Σουδάν. Πολιτική και χρηματοδοτική στήριξη παρασχέθηκε στις προσπάθειες διαμεσολάβησης, υπό την ηγεσία του Προέδρου Mbeki στο πλαίσιο της εκτελεστικής ομάδας υψηλού επιπέδου της Αφρικανικής Ένωσης για το Σουδάν και το Νότιο Σουδάν. Η ΕΕ θεωρεί ότι η σοβαρότητα της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Σουδάν απαιτεί συνεχή προσοχή από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και, ως εκ τούτου, υποστήριξε την παράταση της θητείας του ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα για το Σουδάν, ενώ ταυτόχρονα άσκησε πιέσεις για να έχει πλήρη πρόσβαση σε όλες τις περιοχές της χώρας. Ενώ δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί το 2015 διάλογος μεταξύ της ΕΕ και της κυβέρνησης στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει τη δημιουργία ικανοτήτων των εθνικών θεσμικών οργάνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και να ενισχύει το διεθνή συντονισμό σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων ασκώντας την προεδρία του φόρουμ των διεθνών εταίρων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών έλαβε χώρα τακτικά.

Η ΕΕ είχε επίσης ενεργό ρόλο όσον αφορά την προώθηση της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης στο πλαίσιο του εθνικού διαλόγου και των εκλογών. Η ΕΕ εξέδωσε διάφορες δηλώσεις, καλώντας την κυβέρνηση να σέβεται την ελευθερία της έκφρασης, του ειρηνικώς συνέρχεσθαι και των μέσων ενημέρωσης, να απελευθερώσει τους κρατούμενους και να τους παρέχει τη δυνατότητα για δίκαιη δίκη, καθώς και να διενεργήσει αξιόπιστη έρευνα για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που οδήγησαν σε δολοφονίες, τραυματισμούς και υλικές ζημιές. Η ΕΕ παρακολουθεί συνεχώς τις δικαστικές διώξεις κατά διαφόρων πολιτικών προσωπικοτήτων και ακτιβιστών. Έχει επίσης χρησιμοποιήσει σιωπηρή διπλωματία σε ορισμένες μεμονωμένες περιπτώσεις παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εις βάρος πολιτικών ακτιβιστών. Στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος του ΕΜΔΔΑ, η ΕΕ υποστήριξε διάφορα σχέδια για την αγωγή του πολίτη και την εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και για την ελευθερία του Τύπου.

Συγκεκριμένα, η αντιπροσωπία της ΕΕ παρακολούθησε με μεγάλη ανησυχία τη σύλληψη δύο Νοτιοσουδανών ιερέων στο Σουδάν, παρακολουθώντας τις ακροάσεις τους και εγείροντας το ζήτημα σε πολιτικό επίπεδο στο πλαίσιο διαλόγου με τις σουδανικές αρχές, προκειμένου να σταλεί ένα ισχυρό πολιτικό μήνυμα για τη σημασία που η ΕΕ αποδίδει στην ελευθερία της θρησκείας και των πεποιθήσεων, την ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.

Η δραματική κατάσταση στο Νταρφούρ συνέχισε να προσελκύει την προσοχή της ΕΕ. Σε διάφορες περιπτώσεις, η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία της για τις συνεχιζόμενες εχθροπραξίες και τις εκτεταμένες εκτοπίσεις αμάχων στο Νταρφούρ και τάχθηκε κατά της αποχώρησης της UNAMID, που πρέπει να γίνει μόνον από τη στιγμή που θα πληρούνται ορισμένα κριτήρια, ιδίως μια πολιτική λύση της σύγκρουσης στο Νταρφούρ, ενίσχυση της ασφάλειας και ρυθμίσεις για τον άμαχο πληθυσμό και τους εκτοπισμένους στο εσωτερικό της χώρας.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ οργάνωσε επίσης πολλές δημόσιες εκδηλώσεις για τη στήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών στο Σουδάν μέσω αναπτυξιακών προγραμμάτων και μέσω τοπικών διαλόγων με εθνικούς και διεθνείς εταίρους.

Τέλος, η ΕΕ υποστηρίζει διάφορες οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μέσω του ΕΜΔΔΑ και των θεματικών προγραμμάτων για τους μη κρατικούς φορείς και τις τοπικές αρχές, με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων τους και των δεξιοτήτων υπεράσπισής τους, τη στήριξη του συντονισμού και της δικτύωσης και την προώθηση ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Σουαζιλάνδη

Το κεφάλαιο 3 του εθνικού συντάγματος, που θεσπίστηκε το 2005 προβλέπει «Χάρτη δικαιωμάτων», ο οποίος διασφαλίζει τον σεβασμό και την προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει ανησυχία στη χώρα ότι συγκεκριμένοι νόμοι περιορίζουν τους πολίτες από το να ασκήσουν πλήρως τα δικαιώματα αυτά. Τα πολιτικά κόμματα μπορούν να λειτουργούν ελεύθερα αλλά δεν μπορούν να συμμετάσχουν στη σύσταση της κυβέρνησης δεδομένου ότι τα άτομα εκλέγονται στο Κοινοβούλιο βάσει ατομικών προσόντων. Ο νόμος για τη δημόσια τάξη του 1988 παρέχει στον αρχηγό της αστυνομίας το δικαίωμα να επιβάλει κυρώσεις σε οιαδήποτε δημόσια συνάθροιση και αυτό επηρεάζει αρνητικά την ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι.

Η παρενόχληση και οι συλλήψεις πολιτικών ηγετών συνεχίστηκαν το 2015 δυνάμει του νόμου για την καταστολή της τρομοκρατία του 2008, που θεωρείται ως μέσο που χρησιμοποιείται από τις αρχές για την πάταξη των αντιφρονούντων στη χώρα. Αφού πέρασαν περισσότερους από 12 μήνες στη φυλακή και απορρίφθηκε το αίτημά τους για εγγύηση, ο Mario Masuku, Πρόεδρος του PUDEMO (People's United Democratic Movement) και ο Maxwell Dlamini, γενικός γραμματέας του SWAYOCO (Swazi Youth Congress), αφέθηκαν ελεύθεροι από το Εφετείο αφού υπέβαλαν για τρίτη φορά αίτημα για εγγύηση. Όσον αφορά τη θανατική ποινή, η Σουαζιλάνδη έχει de facto μορατόριουμ και η τελευταία εκτέλεση πραγματοποιήθηκε το 1983. Κατά τη σύνοδο των Ηνωμένων Εθνών το 2015, η Σουαζιλάνδη για πρώτη φορά δεν αντιτάχθηκε στο ψήφισμα σχετικά με το μορατόριουμ στη χρήση της θανατικής ποινής.

Η επικύρωση των διεθνών συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των πρωτοκόλλων τους δεν φαίνεται να αποτελεί πρόβλημα για τη χώρα. Η πρόκληση έγκειται στην εφαρμογή συμβάσεων όπως η CEDAW, όπως αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι γυναίκες εξακολουθούν να αποτελούν μειοψηφία στις κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές δραστηριότητες της χώρας.

Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη παραμένει προβληματική στη χώρα, λόγω του σχετικού κόστους. Επιπλέον, πριν από την απόλυση του Προέδρου του Ανώτατου Δικαστηρίου τον Μάιο του 2015, η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης ήταν αμφισβητήσιμη, δεδομένου ότι υπήρχαν σοβαρές καταγγελίες για υποθέσεις που συζητούνταν και αποφασίζονταν από τον πρώην Πρόεδρο του Ανώτατου Δικαστηρίου και τον πρώην υπουργό Δικαιοσύνης, προτού υποβληθούν στο δικαστήριο.

Το 2014, η ελευθερία της έκφρασης και η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης περιορίστηκαν μετά τη σύλληψη του αρχισυντάκτη περιοδικού Bheki Makhubu και του δικηγόρου για τα ανθρώπινα δικαιώματα Thulani Maseko. Και οι δύο καταδικάστηκαν για προσβολή του δικαστηρίου για την ειρηνική άσκηση του δικαιώματός τους στην ελευθερία της έκφρασης. Στις 21 Μαΐου 2015, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την Σουαζιλάνδη εκφράζοντας την ανησυχία του για τις σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μετά τις συλλήψεις των δύο κατηγορουμένων. Αφού εξέτισαν 15 μήνες από τη διετή φυλάκισή τους, τον Ιούνιο του 2015 το Ανώτατο Δικαστήριο της Σουαζιλάνδης διέταξε την απελευθέρωση του κ. Maseko και του κ. Makhubu.

Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το θέμα αυτό συνέβαλε στην αυξημένη διεθνή ευαισθητοποίηση για τη Σουαζιλάνδη και έδωσε δημοσιότητα στις αρνητικές επιδόσεις της στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κατά την 104η Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας αποφασίστηκε να παραμείνει η Σουαζιλάνδη σε «ειδική παράγραφο» (που συνεπάγεται τη στενή εποπτεία της από τη ΔΟΕ) λόγω της επίμονης μη συμμόρφωσής της με τη σύμβαση 87 της ΔΟΕ περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος.

Στις 1 Ιανουαρίου 2015, η Σουαζιλάνδη πράγματι αποκλείστηκε από το πρόγραμμα για το εμπόριο των ΗΠΑ, στο πλαίσιο του African Growth and Opportunity Act (νόμου για την ανάπτυξη και τις ευκαιρίες για την Αφρική - AGOA), λόγω ανησυχιών που σχετίζονται με τα δικαιώματα των εργαζομένων.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ, σε συνεργασία με άλλους παράγοντες, προέβη σε σειρά ενεργειών για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σουαζιλάνδη το 2015. Η ΕΕ συνέχισε να συζητά με τις αρχές της Σουαζιλάνδης για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας μέσω του πολιτικού διαλόγου που προβλέπεται στο άρθρο 8. Η ΕΕ εξέφρασε επίσης ανησυχία για το νέο νομοσχέδιο για τη δημόσια διοίκηση του 2015, το οποίο περιέχει αρνητικές διατάξεις σχετικά με το πολιτικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων.

Η ΕΕ παρέσχε χρηματοδοτική στήριξη σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μέσω διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων, όπως το ΕΜΔΔΑ, τα θεματικά κονδύλια του προϋπολογισμού για τους μη κρατικούς φορείς και τις τοπικές αρχές και το ΕΤΑ, για σχέδια που επικεντρώνονται σε θέματα όπως τα πολιτιστικά δικαιώματα, τα δικαιώματα των παιδιών και των γυναικών και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε πληροφορίες. Η χρηματοδότηση χρησιμοποιήθηκε για τη στήριξη των πολιτικών μεταρρυθμίσεων και του εκλογικού συστήματος με την παροχή εκπαίδευσης για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στις διαπραγματευτικές ικανότητες, την επικοινωνία και τη διπλωματία. Με την υποστήριξη της ΕΕ, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εκπόνησαν ανεπίσημη έκθεση για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα. Στην έκθεση προτείνονται ορισμένες συστάσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίον μπορούν να επιλυθούν τα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η βία εις βάρος παιδιών και γυναικών στη χώρα εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλή, το 2015 η ΕΕ υποστήριξε διάφορες πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της κατάστασης των γυναικών και πραγματοποίησε πρωτοβουλίες προώθησης για να ασκηθούν πιέσεις ώστε να εκδοθεί ο νόμος για τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και την ενδοοικογενειακή βία.

Τανζανία

Οι προετοιμασίες της Τανζανίας για τις βουλευτικές εκλογές του Οκτωβρίου 2015 παρείχαν στην ΕΕ ένα ειδικό πλαίσιο για την παρακολούθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και έφεραν περισσότερο στο προσκήνιο τα πολιτικά δικαιώματα. Η διατήρηση του πολιτικού χώρου, ο συμμετοχικός χαρακτήρας της εκλογικής διαδικασίας, η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και το δικαίωμα στην ενημέρωση και η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι ήταν ζητήματα που συγκαταλέχθηκαν στις πρώτες προτεραιότητες της ΕΕ.

Ο πολιτικός διάλογος, που είναι βασικό στοιχείο των διμερών σχέσεων δυνάμει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού για να συζητούνται θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κράτους δικαίου, δεν πραγματοποιήθηκε μεταξύ της ΕΕ και της Τανζανίας το 2015. Ωστόσο, πραγματοποιήθηκαν τακτικές διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα με εθνικούς ενδιαφερόμενους φορείς, όπως η επιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη χρηστή διακυβέρνηση, με πολιτικά κόμματα και την κοινωνία των πολιτών, περιλαμβανομένου του συνασπισμού των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η στήριξη της ΕΕ για τις προετοιμασίες των εκλογών διοχετεύθηκε μέσω συγκεντρωτικής χρηματοδότησης που διαχειρίζεται το UNDP, το πρόγραμμα δημοκρατικής ενδυνάμωσης (Democratic Empowerment Project). Παρέσχε χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια στην εθνική εκλογική επιτροπή και στην εκλογική επιτροπή της Ζανζιβάρης και προώθησε σχετικές με τις εκλογές νομικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις καθώς και την εκπαίδευση σε θέματα αγωγής του πολίτη και την εκπαίδευση των εκλογέων. Η ΕΕ παρακολούθησε τη διαδικασία εγγραφής των εκλογέων με βιομετρικά στοιχεία και έστειλε πλήρη αποστολή παρατηρητών για τις εκλογές, με επικεφαλής την Judith Sargentini, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για τις γενικές εκλογές του Οκτωβρίου. Ένα σχέδιο με στόχο την πρόληψη των συγκρούσεων και τη διαμεσολάβηση δρομολογήθηκε πριν από τη διεξαγωγή των εκλογών στη Ζανζιβάρη, με τη συμμετοχή όλων των αρμόδιων εκλογικών παραγόντων. Η αντιπροσωπία της ΕΕ και τα κράτη μέλη της εξέδωσαν τοπική δήλωση λίγες ημέρες μετά την ημέρα των εκλογών, εκφράζοντας την ανησυχία τους για την απόφαση του προέδρου της εκλογικής επιτροπής της Ζανζιβάρης να ακυρώσει τις εκλογές στη Ζανζιβάρη, ιδιαίτερα δεδομένου ότι όλοι οι διεθνείς παρατηρητές είχαν αξιολογήσει θετικά τη διαδικασία ψηφοφορίας. Η δήλωση προέτρεψε επίσης την εκλογική επιτροπή της Ζανζιβάρης να επαναλάβει και να ολοκληρώσει την καταμέτρηση και να ανακοινώσει τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας, και κάλεσε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετάσχουν σε εποικοδομητικό διάλογο, ως κύριο μέσο για την επίλυση των διαφορών και τη διατήρηση των δημοκρατικών και οικονομικών οφελών που αποκτήθηκαν μετά από παρατεταμένες προσπάθειες πολλών ετών.

Όσον αφορά την ελευθερία του Τύπου και το δικαίωμα στην ενημέρωση, στις αρχές του 2015 η αναστολή κυκλοφορίας της πολύ γνωστής εβδομαδιαίας εφημερίδας The East African ώθησε την ΕΕ να εκδώσει τοπική δήλωση, όπου τονίστηκε η σημασία της διασφάλισης της ελευθερίας της έκφρασης, του δικαιώματος στην ενημέρωση και της ανάγκης δίκαιης και ισορροπημένης νομοθεσίας για τα μέσα ενημέρωσης. Τα μέσα ενημέρωσης αναφέρθηκαν εκτεταμένα σε ομιλία του επικεφαλής της αντιπροσωπίας επ' ευκαιρία της παγκόσμιας ημέρας ελευθερίας του Τύπου. Μετά τις εκλογές, μια κοινή τοπική δήλωση εκδόθηκε από την ΕΕ και ομοφρονούντες εταίρους στην οποία εφιστάται η προσοχή στις συνέπειες του νέου νόμου για τα εγκλήματα στον κυβερνοχώρο, όπως εκδηλώνονται με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά εγχώριων παρατηρητών. Προς το τέλος του έτους, διοργανώθηκε φόρουμ με φορείς των μέσων ενημέρωσης για να συζητηθούν οι ρόλοι και οι ευθύνες των μέσων ενημέρωσης στην κοινωνική και πολιτική ζωή.

Η ΕΕ εξακολούθησε να δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις εδαφικές διενέξεις στην Τανζανία, ιδίως όταν θίγονταν τα μέσα διαβίωσης και τα εθιμικά δικαιώματα των κοινοτήτων που ασχολούνται με την κτηνοτροφία. Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του Μαρτίου καταδίκασε την παραβίαση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων των τοπικών αγροτικών κοινοτήτων, τον παράνομο εκτοπισμό τους και την καταστροφή των κατοικιών και του παραδοσιακού τρόπου ζωής τους. Κάλεσε επίσης τις αρχές να θεσπίσουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικές πολιτικές γης και να προβλέψουν επαρκείς και έγκαιρους μηχανισμούς επίλυσης διαφορών.

Δύο σχέδια που χρηματοδότησε η ΕΕ με επίκεντρο τις επιβλαβείς παραδοσιακές πρακτικές ξεκίνησαν στις αρχές του 2015. Το ένα αφορούσε τους γάμους παιδιών και τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων και το άλλο τα δικαιώματα των ηλικιωμένων γυναικών στο πλαίσιο επιθέσεων μετά από καταγγελίες για πρακτικές μαγείας. Το 2015 συνεχίστηκε η εφαρμογή μιας πλήρους σειράς δράσεων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ για τα δικαιώματα των παιδιών και τη χειραφέτηση των γυναικών στην Τανζανία.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ευαισθητοποίησης στον Αλφισμό τον Ιούνιο, η αντιπροσωπία της ΕΕ επιβεβαίωσε με δελτίο τύπου τη βαθιά ανησυχία της όσον αφορά τις διακρίσεις και τη βία που υφίστανται τα άτομα με αλφισμό και υπογράμμισε ότι είναι ανάγκη να διαπαιδαγωγηθούν οι άνθρωποι και να εξηγηθεί ότι οι μύθοι που περιβάλλουν τον αλφισμό είναι εσφαλμένοι και παραπλανητικοί και μάλιστα αποτελούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είναι παράνομοι και, γενικότερα, απάνθρωποι.

Στο πλαίσιο των προσπαθειών της ΕΕ υπέρ της κατάργησης της θανατικής ποινής, την Παγκόσμια Ημέρα κατά της θανατικής ποινής, τον Οκτώβριο οι αρχηγοί αποστολής της ΕΕ επισκέφθηκαν μια φυλακή, μεταξύ άλλων και καταδικασμένους σε θάνατο κρατούμενους, και αντάλλαξαν απόψεις με κυβερνητικούς φορείς και ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εκφράζοντας την ικανοποίησή τους για τη διατήρηση του μορατόριουμ στη θανατική ποινή στην Τανζανία και προωθώντας την κατάργησή της.

Τέλος, την παγκόσμια ημέρα ανθρωπίνων δικαιωμάτων τον Δεκέμβριο, η αντιπροσωπία της ΕΕ δημοσίευσε μήνυμα σε δύο μεγάλες ημερήσιες εφημερίδες στην αγγλική και στη σουαχίλι, ότι είναι σημαντικό για τους Τανζανούς να απολαύουν των δικαιωμάτων και ελευθεριών τους.

Τόγκο

Μπορούν να επισημανθούν τρία κύρια στοιχεία όσον αφορά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τόγκο το 2015. Πρώτον, οι προεδρικές εκλογές του Απριλίου 2015 διεξήχθησαν χωρίς βίαια επεισόδια ή προβλήματα που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Δεύτερον, εγκρίθηκε νέος ποινικός κώδικας, με διάφορες διατάξεις που αντιπροσωπεύουν πρόοδο σε τομείς όπως η ποινικοποίηση των βασανιστηρίων, η λαθραία διακίνηση μεταναστών, η εμπορία ανθρώπων (όχι μόνον παιδιών), η ρύθμιση των διακρίσεων κατά των γυναικών και των ασθενών που πάσχουν από AIDS και ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Τρίτον, η ατιμωρησία, η υπερβολική χρήση βίας και η έλλειψη εμπιστοσύνης στην αστυνομία και το δικαστικό τομέα αποτελούν ακόμη σημαντικές προκλήσεις· αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι δυνάμεις ασφαλείας δολοφόνησαν περισσότερα από δώδεκα άτομα κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων.

Γενικά, ο ρυθμός των μεταρρυθμίσεων και της εφαρμογή τους είναι αργός και καθυστερεί η ουσιαστική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών του Τόγκο. Οι κακές συνθήκες διαβίωσης στις φυλακές και η κατάχρηση της προσωρινής κράτησης εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα.

Η δράση της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τόγκο το 2015 περιελάμβανε τον τακτικό διάλογο με τις αρχές, ηγέτες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και δημόσια διπλωματία και τεχνική και οικονομική βοήθεια. Οι δράσεις εστίασαν στην ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών και την υποστήριξη των εθνικών προσπαθειών συμφιλίωσης, τη μεταρρύθμιση των τομέων της δικαιοσύνης και της ασφάλειας και την πρόληψη των εκλογικών διενέξεων. Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τόγκο τέθηκε στον τακτικό πολιτικό διάλογο της ΕΕ, μεταξύ άλλων και στη συνεδρίαση επίσημου πολιτικού διαλόγου του Νοεμβρίου 2015.

Η ΕΕ συνέχισε να εργάζεται κατά τη διάρκεια του 2015 για να εφαρμοστούν οι συστάσεις της επιτροπής για την αλήθεια, τη δικαιοσύνη και τη συμφιλίωση και για να στηριχθεί η κοινωνία των πολιτών και να ενισχυθούν οι τοπικές αρχές, ιδίως μέσω του σχεδίου Pascrena για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και της εθνικής συμφιλίωσης (*Projet d'appui à la société civile et à la reconciliation nationale*) στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ. Τους τελευταίους μήνες του 2015 η ΕΕ σημείωσε πρόοδο στην προετοιμασία ενός νέου προγράμματος για την κρατική εξυγίανση και έθεσε σε εφαρμογή πρόγραμμα για τη στήριξη του εκσυγχρονισμού του τομέα της δικαιοσύνης. Συνεχίζονται επίσης οι εργασίες για την ενίσχυση των ικανοτήτων των δυνάμεων ασφαλείας και για να καταστούν οι μέθοδοι εργασίας τους πιο επαγγελματικές και πιο συμβατές με τα ανθρώπινα δικαιώματα· θα δοθεί επίσης στήριξη σε έργο για τη δημιουργία νέας αστυνομικής ακαδημίας.

Ουγκάντα

Ενόψει των προεδρικών και βουλευτικών εκλογών του 2016, η ΕΕ εξακολούθησε να καλεί τις αρχές της Ουγκάντας να εφαρμόσουν τις συστάσεις της αποστολής παρατήρησης εκλογών της ΕΕ του 2011 (ΕΟΜ). Η ΕΕ εξέφρασε τη λύπη της για το γεγονός ότι ο συνταγματικός (τροποποιητικός) Νόμος του 2015, που αρχικά αναμενόταν να υλοποιήσει σημαντικές μεταρρυθμίσεις του εκλογικού συστήματος, δεν έλαβε υπόψη τις εποικοδομητικές συστάσεις της διακομματικής οργάνωσης για τον διάλογο, στην οποία συμμετείχαν όλα τα πολιτικά κόμματα της Ουγκάντας που διαθέτουν τουλάχιστον μία κοινοβουλευτική έδρα, ή τις συστάσεις της ΕΟΜ. Η ΕΕ αποφάσισε να τοποθετήσει αποστολή παρατήρησης των εκλογών του 2016.

Η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι παρέμεινε προβληματική το 2015. Η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία ότι το πρώτο σχέδιο του νομοσχεδίου για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που κατατέθηκε στο Κοινοβούλιο θα χορηγούσε στις ρυθμιστικές αρχές εκτεταμένες εξουσίες ελέγχου επί των δραστηριοτήτων της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΕ εξέφρασε τις ανησυχίες της συστηματικά στις αρχές της Ουγκάντας και υπέβαλε γραπτώς τις παρατηρήσεις της στην κοινοβουλευτική επιτροπή άμυνας και εσωτερικών, που ήταν αρμόδια για τον έλεγχο του νομοσχεδίου.

Με τις τροπολογίες που κατέθεσε η επιτροπή διεγράφησαν ορισμένες από τις πιο περιοριστικές διατάξεις, αλλά παρ' όλα αυτά η εκδοθείσα πράξη επιβάλλει αόριστες και εκτεταμένες υποχρεώσεις στις ΜΚΟ που ενδεχομένως θα παρεμποδίζουν τις δραστηριότητές τους. Η ΕΕ θα παρακολουθεί προσεκτικά την εφαρμογή της πράξης, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης των κανονισμών για την εφαρμογή της.

Ο νόμος για τη διαχείριση της δημόσιας τάξης του 2013 χρησιμοποιήθηκε ως βάση για την παρεμπόδιση ορισμένων πολιτικών συναντήσεων που διοργανώνονταν από τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Η διαμάχη επικεντρώθηκε στο κατά πόσον η ορθή ερμηνεία του νόμου απαιτεί πάντοτε οι διοργανωτές πολιτικών συναντήσεων να λαμβάνουν την άδεια της αστυνομίας πριν από την πραγματοποίηση συνάντησης. Η ΕΕ ενθάρρυνε την αστυνομία και τα κόμματα της αντιπολίτευσης να καταλήξουν σε κοινή ερμηνεία του νόμου που θα διευκολύνει τις ειρηνικές πολιτικές συναθροίσεις.

Η ΕΕ συζήτησε με τον Πρόεδρο Museveni για τα ανθρώπινα δικαιώματα κατά τη διάρκεια του διαλόγου του άρθρου 8 στις 24 Απριλίου 2015. Η συζήτηση κάλυψε την εκλογική διαδικασία, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, την ισότητα των φύλων, τη λογοδοσία της αστυνομίας και την καταπολέμηση των βασανιστηρίων.

Η θέσπιση του νόμου για την πρόληψη και την απαγόρευση των βασανιστηρίων το 2012 δημιούργησε ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για την πρόληψη των βασανιστηρίων στην Ουγκάντα. Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την εφαρμογή αυτού του νόμου, για παράδειγμα με τη διάδοση του περιεχομένου του μέσω μετάφρασης σε τοπικές γλώσσες. Η ΕΕ παρείχε επίσης στήριξη στο αφρικανικό κέντρο για τη θεραπεία και την αποκατάσταση των θυμάτων βασανιστηρίων και στην Επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ουγκάντας, ώστε να διερευνήσουν καταγγελίες για βασανιστήρια. Η ΕΕ κάλεσε τις αρχές της Ουγκάντας να επικυρώσουν το προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων το συντομότερο δυνατό.

Η ΕΕ επικροτεί τη συνέχιση του de facto μορατόριουμ όσον αφορά τη θανατική ποινή, αλλά εξακολούθησε να καλεί τις αρχές της Ουγκάντας να καταργήσουν διά νόμου τη θανατική ποινή.

Η ΕΕ συνεργάστηκε με τοπικούς φορείς της κοινωνίας των πολιτών για την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών. Ειδικότερα, βοήθησε τον Κοινοβουλευτικό Σύνδεσμο Γυναικών της Ουγκάντας για τη διεξαγωγή κοινοβουλευτικής συνόδου γυναικών τον Ιούλιο του 2015, υποστήριξε ένα κοινό σχέδιο κατά της βίας λόγω φύλου, με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και του Υπουργείου Ισότητας, εργασίας και κοινωνικής ανάπτυξης και συμμετείχε στο εθνικό φόρουμ σχετικά με την κατάσταση των παιδιών στην Ουγκάντα.

Η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει τις εργασίες της επιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ουγκάντας· παραδείγματος χάρη, η ΕΕ βοήθησε την εν λόγω επιτροπή και την επιτροπή ισότητας να παρακολουθήσουν την πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας σε ολόκληρη την Ουγκάντα, καθώς και τις συνθήκες εργασίας στη βιομηχανία, στα ορυχεία και στις αλιευτικές κοινότητες. Η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία ότι, από τον Απρίλιο του 2015, η επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων περιορίστηκε σε μόλις δύο επιτρόπους και έχει μείνει χωρίς πρόεδρο, και ζήτησε το διορισμό αντικαταστατών.

Τον Ιανουάριο του 2015, η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για την παράδοση του Dominic Ongwen, φερόμενου ως διοικητή ταξιαρχίας του Στρατού Αντίστασης του Κυρίου (Lord's Resistance Army), και την προσαγωγή του στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για να υποβληθεί σε δίκη για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου.

Το ετήσιο ευρωπαϊκό βραβείο υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ουγκάντα απονεμήθηκε το 2015 στον Δρ Livingstone Sewanyana, ιδρυτή και διευθύνοντα σύμβουλο του ιδρύματος της πρωτοβουλίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα (Foundation for Human Rights Initiative).

Ζάμπια

Οι προεδρικές επαναληπτικές εκλογές του Ιανουαρίου 2015 θεωρήθηκαν σε μεγάλο βαθμό ελεύθερες και δημοκρατικές. Αν και υπάρχουν ακόμη μέσα ενημέρωσης που ασκούν κριτική στην κυβέρνηση, οι γενικές εκλογές του Αυγούστου 2016 και η συνακόλουθη περιορισμένη θητεία της νέας κυβέρνησης του Πατριωτικού Μετώπου (Patriotic Front) έχουν ήδη επηρεάσει την ελευθερία του Τύπου και την ελευθερία της έκφρασης. Ο Υπουργός ενημέρωσης και ΜΜΕ εξαπολύει συχνά δημόσια απειλές κατά των μέσων ενημέρωσης, έχοντας ως συνέπεια την αυτολογοκρισία των κρατικών (και ορισμένων ιδιωτικών) μέσων ενημέρωσης. Το 2015, δημοσιογράφοι της κορυφαίας ανεξάρτητης εφημερίδας The Post συνελήφθησαν και εκφοβίστηκαν, ενώ οι φορολογικές αρχές της Ζάμπιας επιχείρησαν να κλείσουν εντελώς την εφημερίδα λόγω φορολογικών υποχρεώσεων. Κοινοτικοί ραδιοσταθμοί απειλούνταν από στελέχη του Πατριωτικού Μετώπου όταν φιλοξενούσαν εκπροσώπους της αντιπολίτευσης στα προγράμματά τους. Ο τραγουδιστής Pilato τέθηκε υπό κράτηση και του ασκήθηκε δίωξη για την κυκλοφορία τραγουδιού που διακωμωδεί τον πρόεδρο, αλλά αργότερα αφέθηκε ελεύθερος.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εκφράζουν ανησυχία ότι οι παραβιάσεις των πολιτικών και ατομικών δικαιωμάτων ενδέχεται να αυξηθούν κατά την προεκλογική περίοδο των εκλογών του 2016. Η διαφθορά και η πολιτική βία εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα στη Ζάμπια (π.χ. απονέμεται πολύ νωρίς χάρη σε πρώην πολιτικούς που έχουν καταδικαστεί σε ποινές φυλάκισης, στελέχη κομμάτων εμπλέκονται βίαια σε κοινοβουλευτικές επαναληπτικές εκλογές, ηγέτες της αντιπολίτευσης υφίστανται επιθέσεις και κρατούνται/συλλαμβάνονται για σύντομα χρονικά διαστήματα βάσει του νόμου για τη δημόσια τάξη), έστω και αν οι τομείς αυτοί είναι συγκριτικά λιγότερο ανησυχητικοί σε σχέση με άλλες χώρες της περιοχής. Η μετάβαση στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση στη Ζάμπια είχε ερμηνευθεί ως θετικό βήμα για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την αύξηση της διαφάνειας.

Πολιτική στήριξη για τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, μεταξύ άλλων κατά των γάμων παιδιών και των πρόωρων και καταναγκαστικών γάμων, υπάρχει στα χαρτιά, τόσο από κυβερνητικούς εκπροσώπους υψηλού επιπέδου όσο και από παραδοσιακούς ηγέτες, αλλά η πολιτικά υποκινούμενη προεδρική χάρη για τον φιλικά προσκείμενο στο Πατριωτικό Μέτωπο τραγουδιστή General Kanene, ο οποίος εξέτιε ποινή για κακοποίηση ανηλίκου, και στη συνέχεια ο διορισμός του ως Πρέσβη της Ζάμπιας για θέματα έμφυλης βίας, δείχνουν τα όρια αυτής της δέσμευσης. Τα συμβάντα βίας λόγω φύλου αυξάνονται, ενδεχομένως επειδή καταγγέλλονται περισσότερο. Η δραματική επιδείνωση του οικονομικού κλίματος το 2015 θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα ένα ακόμα πιο εχθρικό περιβάλλον για ευάλωτες γυναίκες και παιδιά, ιδίως στις φτωχές κοινότητες.

Η προεδρική χάρη που μετέτρεψε τις θανατικές καταδίκες τουλάχιστον 330 κρατουμένων σε ισόβια κάθειρξη έγινε δεκτή με ικανοποίηση από την ΕΕ. Δεν έχουν γίνει εκτελέσεις στη Ζάμπια από το 1997 δυνάμει του *de facto* μορατόριουμ. Εντούτοις, οι συνθήκες στις υπερπλήρεις φυλακές της χώρας εξακολουθούν να είναι πολύ κακές, ιδίως για τις γυναίκες, τα συνοδευόμενα παιδιά και άλλες ευάλωτες ομάδες. Στα θετικά σημεία, φαίνεται να υπάρχει αυξανόμενη πολιτική στήριξη για τη μετάβαση από μια προσέγγιση αυστηρά κατασταλτική προς μια προσέγγιση αναμορφωτική στο σωφρονιστικό σύστημα της Ζάμπιας.

Η αναγνώριση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα στη Ζάμπια, όπως καταδεικνύεται από την καταδίκη διεμφυλικής γυναίκας η οποία σήμερα αντιμετωπίζει ποινή φυλάκισης μέχρι 15 ετών, καθώς και από διατηρούμενες στήλες κατά των ΛΟΑΔΜ σε μία από τις κρατικές εφημερίδες. Ωστόσο, από την άλλη πλευρά, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ζάμπιας δέχθηκε την αθώωση του ακτιβιστή των ΛΟΑΔΜ Paul Kasonkomona και το δικαίωμά του στην ελευθερία της έκφρασης, ενώ σε τρεις υποθέσεις για θέματα ΛΟΑΔΜ άνδρες που είχαν κατηγορηθεί για σεξουαλικές σχέσεις με άλλους άνδρες απαλλάχθηκαν από τα κατώτερα δικαστήρια στη διάρκεια ενός έτους.

Ζιμπάμπουε

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ζιμπάμπουε παραμένει σταθερή αλλά εύθραυστη. Μολονότι η συχνότητα των σοβαρών παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων παρέμεινε σχετικά χαμηλή σε σύγκριση με την περίοδο αιχμής της βίας στις εκλογές του 2008, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα ανησυχητικά περιστατικά.

Η έλλειψη προόδου από τις αρχές της Ζιμπάμπουε στην υπόθεση απαγωγής του υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Itai Dzamara εξακολουθεί να προκαλεί σοβαρή ανησυχία. Ο Itai Dzamara, ένας ακτιβιστής υπέρ της δημοκρατίας, απήχθη τον Μάρτιο του 2015 από άνδρες άγνωστης ταυτότητας. Το Ανώτατο Δικαστήριο εξέδωσε εντολή βάσει της οποίας ο υπουργός εσωτερικών και ο γενικός επιθεωρητής της αστυνομίας πρέπει να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να βρουν τον αγνοούμενο ακτιβιστή και να συνεργαστούν στενά με τους δικηγόρους του. Μέχρι σήμερα, τα ίχνη του και η κατάστασή του παραμένουν άγνωστα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την ανησυχία του στις 19 Μαΐου 2015 και η αντιπροσωπία της ΕΕ εξέδωσε τοπικές δηλώσεις στις 11 Μαρτίου, 9 Απριλίου, 9 Μαΐου, 9 Ιουνίου, 7 Ιουλίου, 7 Αυγούστου και 9 Σεπτεμβρίου 2015 και συνεχίζει να στηρίζει το αίτημα της κοινωνίας των πολιτών για διαλεύκανση της υπόθεσης μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Μετά από ορισμένα συμβάντα διακομματικής και ενδοκομματικής βίας, στις 17 Νοεμβρίου η ΕΕ εξέδωσε τοπική δήλωση όπου εκφράζει την ανησυχία της και παροτρύνει όλα τα μέρη να σεβαστούν τις δημοκρατικές αρχές. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2015, το εκλογικό περιβάλλον γύρω από τις επαναληπτικές εκλογές ήταν εν γένει χωρίς βία. Ωστόσο, στις 10 Ιουνίου, στο Δυτικό Hwungwe σημειώθηκαν περιστατικά εκφοβισμού και πολιτικής βίας κατά το διάστημα πριν και αμέσως μετά την ψηφοφορία.

Κατασταλτική νομοθεσία (νόμος περί δημόσιας τάξης και ασφάλειας, νόμος για την πρόσβαση στις πληροφορίες και την προστασία της ιδιωτικής ζωής) παραμένει σε ισχύ. Η καταστολή ατόμων που ασκούν παραεμπόριο σε μη προσδιορισμένα μέρη στη Χαράρε και άλλες πόλεις οξύνθηκε κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Η αστυνομία επικρίθηκε από την κοινωνία των πολιτών για τη χρήση υπέρμετρης βίας. Υπάρχουν, ωστόσο, ενδείξεις ότι η συνταγματική διάταξη σύμφωνα με την οποία οι κρατούμενοι πρέπει να αφήνονται ελεύθεροι εντός 48 ωρών σε περίπτωση μη απαγγελίας κατηγοριών τηρείται, σε γενικές γραμμές, στην περίπτωση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μετά τη θέσπιση του νέου προοδευτικού συντάγματος το 2013, 10 πράξεις έχουν εναρμονιστεί με το σύνταγμα. Τρία μείζονα νομοσχέδια βρίσκονται σε διάφορα στάδια στο Κοινοβούλιο (συμπεριλαμβανομένου του νομοσχεδίου περί τροπολογίας των γενικών νόμων, το οποίο θα αλλάξει τον εκλογικό νόμο). Για το νομοσχέδιο για την επιτροπή ισότητας των φύλων αναμένεται η σύμφωνη γνώμη του προέδρου. Είκοσι δύο νομοσχέδια καταρτίζονται από τη διυπουργική ειδική ομάδα υπό την προεδρία του Υπουργείου Δικαιοσύνης (με την υποστήριξη της αντιπροσωπίας της ΕΕ).

Εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα σχετικά με το κράτος δικαίου, μεταξύ άλλων οι συνεχείς κατασχέσεις γης και η διαχείριση των μετοικούντων σε αυθαίρετους αστικούς οικισμούς και των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας.

Γενικά, και παρά τις ανησυχίες αυτές, υπάρχουν ορισμένα ενθαρρυντικά πεδία προόδου στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το δικαστικό σύστημα παρουσιάζει κάποια σημάδια ανεξαρτησίας, μεταξύ άλλων και σε ορισμένες ιδιαίτερα προβεβλημένες επιδρομές κατά γαιών, έστω και αν οι δικαστικές αποφάσεις δεν εφαρμόζονται πάντα. Έχουν σημειωθεί κάποια βήματα προς την ενεργοποίηση της λειτουργίας των ανεξάρτητων συνταγματικών επιτροπών. Τον Ιούνιο, ο Πρόεδρος Mugabe διόρισε τα μέλη της επιτροπής για την ισότητα των φύλων και τον Δεκέμβριο τα μέλη της εθνικής επιτροπής ειρήνης και συμφιλίωσης. Η επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων γίνεται όλο και πιο λειτουργική. Ωστόσο, αυτές οι βασικές επιτροπές εξακολουθούν να απαιτούν μεγαλύτερη ανεξαρτησία και πόρους.

Ο χώρος στον οποίον είναι σε θέση να λειτουργεί η κοινωνία των πολιτών παραμένει σχετικά ανοικτός. Η κυβέρνηση συνεργάζεται όλο και πιο στενά με κάποιες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων και στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης όσον αφορά κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπόρεσαν να παρατηρήσουν επαναληπτικές εκλογές ανεμπόδιστα.

Αν και περιορισμένης κυκλοφορίας (ως επί το πλείστον σε αστικές περιοχές) τα ιδιωτικά έντυπα μέσα ενημέρωσης στη Ζιμπάμπουε παραμένουν εν γένει ελεύθερα και οι δημοσιογράφοι είναι σε θέση, σε μεγάλο βαθμό, να ασκούν κριτική στην κυβέρνηση. Ωστόσο, η ερευνητική δημοσιογραφία για τον εντοπισμό της διαφθοράς εξακολουθεί να είναι δύσκολη. Η ελευθερία των ερτζιανών κυμάτων, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές όπου αποτελούν την κύρια πηγή ενημέρωσης, περιορίζεται από το κράτος. Η πρόσβαση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αυξάνεται και είναι απρόσκοπτη μέχρι σήμερα.

Για 10 χρόνια υπάρχει de facto μορατόριουμ όσον αφορά την εκτέλεση της θανατικής ποινής. Δεν υπεγράφη καμία θανατική καταδίκη για εκτέλεση το 2015.

VI. Αραβική Χερσόνησος

Μπαχρέιν

Τέσσερα έτη μετά την αναζωπύρωση των αναταραχών στο Βασίλειο του Μπαχρέιν, το 2015 η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις τοπικές εξελίξεις και κατά περίπτωση, μέσω διαφορετικών διαύλων, να εκφράζει την ανησυχία της για την εσωτερική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να επικροτεί τις θετικές μεταρρυθμίσεις και να παρέχει υποστήριξη για την ενίσχυση της αποτελεσματικής προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ κάλεσε επανειλημμένα όλες τις πλευρές να συμμετάσχουν εποικοδομητικά σε μια διαδικασία ειλικρινούς εθνικής συμφιλίωσης και διαλόγου, δίχως προαπαιτούμενα και σε ειρηνικό πνεύμα. Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για ορισμένες από τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε η κυβέρνηση του Μπαχρέιν, μεταξύ άλλων την εφαρμογή των συστάσεων της ανεξάρτητης εξεταστικής επιτροπής για το Μπαχρέιν, και παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τις εργασίες θεσμικών οργάνων που συστάθηκαν πρόσφατα, όπως ο Διαμεσολαβητής της αστυνομίας για το Υπουργείο Εσωτερικών, το εθνικό ίδρυμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα (NIHR), η ειδική μονάδα ερευνών και η επιτροπή για τα δικαιώματα των φυλακισμένων και των κρατουμένων. Οι προϋποθέσεις για ουσιαστική και βιώσιμη συμφιλίωση δεν έχουν ακόμα επιτευχθεί και απαιτούνται ακόμη περαιτέρω προσπάθειες. Η ΕΕ κάλεσε επανειλημμένα όλους τους πολίτες του Μπαχρέιν να χρησιμοποιήσουν τα νέα θεσμικά όργανα για να διασφαλίσουν ότι μπορούν να επέλθουν πραγματικές βελτιώσεις στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μπαχρέιν, μεταξύ άλλων με βάση τις ισχυρές συστάσεις που διατυπώνονται στις εκθέσεις του NIHR και του Διαμεσολαβητή.

Η ΕΕ συνομίλησε επανειλημμένα με τις αρχές του Μπαχρέιν για τα προβλήματα όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Βασίλειο, ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα τα συνεχιζόμενα μεταρρυθμιστικά μέτρα. Η ΕΕ ανέλαβε πολλές επίσημες και ανεπίσημες πρωτοβουλίες επαφής με τις αρχές του Μπαχρέιν όσον αφορά ορισμένες συλλήψεις επιφανών προσωπικοτήτων επειδή ασκούσαν κριτική στις κυβερνήσεις του Μπαχρέιν ή της Σαουδικής Αραβίας. Η ΕΕ εξέφρασε ανησυχία σχετικά με την ελευθερία του Τύπου και την ελευθερία της έκφρασης στο πλαίσιο της προσωρινής αναστολής δημοσίευσης της μεγάλης εφημερίδας *Al Wasat*, η οποία πολύ γρήγορα αναιρέθηκε.

Εκτός από μια σειρά δημόσιων δηλώσεων, η ΥΕ/ΑΠ και οι υπάλληλοι της ΕΥΕΔ πραγματοποίησαν τακτικές και άμεσες επαφές με πολιτικούς παράγοντες και ακτιβιστές από το Μπαχρέιν. Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα κ. Λαμπρινίδης επισκέφθηκε το Μπαχρέιν για δεύτερη φορά τον Μάιο του 2015 και συμμετείχε σε σειρά διαβουλεύσεων με τις αρχές, πολιτικούς συλλόγους της αντιπολίτευσης, εθνικούς φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα και παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών, εστιάζοντας σε μεγάλο βαθμό στην εθνική συμφιλίωση και την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά τη διάρκεια αυτής της επίσκεψης, επανέλαβε την προθυμία της ΕΕ να στηρίζει την εφαρμογή των διεθνών δεσμεύσεων του Μπαχρέιν και των συστάσεων της ΚΠΕ, εστιάζοντας ιδίως σε θέματα λογοδοσίας και κακομεταχείρισης κατά την κράτηση.

Η ΕΕ εξακολούθησε να ενθαρρύνει όλους τους πολιτικούς συλλόγους να συμμετάσχουν σε εθνικό διάλογο με στόχο τη μεταρρύθμιση και την εθνική συμφιλίωση και να αποκηρύξουν χωρίς αμφισβησίες τη βία, και κάλεσε τις αρχές να προσεγγίσουν την αντιπολίτευση και να εξετάσουν μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης, μεταξύ άλλων την αποφυλάκιση ειρηνικών ακτιβιστών.

Δεκαεννέα κράτη μέλη της ΕΕ στήριξαν κοινή δήλωση για την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (OHCHR) και την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μπαχρέιν υπό το σημείο 2 που εγκρίθηκε στις 14 Σεπτεμβρίου στη Γενεύη.

Κουβέιτ

Τα κύρια θέματα που συζήτησε η ΕΕ με τις αρχές του Κουβέιτ το 2015 ήταν η κατάσταση των *bidoons* (απατρίδων κατοίκων), η θανατική ποινή, η ελευθερία της έκφρασης και η κατάσταση των αλλοδαπών εργαζομένων και των οικιακών βοηθών.

Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για την έγκριση δύο νόμων που ρυθμίζουν τα εργασιακά δικαιώματα των οικιακών βοηθών. Σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία, τα δικαιώματα των οικιακών βοηθών και οι υποχρεώσεις τους ορίζονται σαφώς. Οι νέοι νόμοι προβλέπουν κάποιες θετικές αλλαγές και η ΕΕ θα συνεχίσει να παρακολουθεί την εφαρμογή τους και τους μηχανισμούς επιβολής.

Κατά τις επαφές της με τις αρχές του Κουβέιτ η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία της για διάφορες συλλήψεις ακτιβιστών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επειδή άσκησαν ειρηνικά τα δικαιώματά τους στην ελευθερία της έκφρασης, του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι. Επίσης, η ΕΕ επανέλαβε την αντίθεσή της στη θανατική ποινή σε όλες τις περιπτώσεις και υπό όλες τις περιστάσεις, καλώντας το Κουβέιτ να επιστρέψει σε *de facto* μορατόριουμ όσον αφορά τη χρήση της θανατικής ποινής.

Ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ συμμετείχαν στην επανεξέταση του Κουβέιτ από την Ομάδα εργασίας της καθολικής περιοδικής εξέτασης (ΚΠΕ) του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ τον Ιανουάριο του 2015. Η ΕΕ παροτρύνει τις αρχές του Κουβέιτ να υλοποιήσουν τις συστάσεις της ΚΠΕ και θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί τη διαδικασία.

Η ΕΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση των απατρίδων στο Κουβέιτ, δεδομένου ότι δεν έχει βρεθεί ακόμα οριστική λύση για το ζήτημα αυτό.

Η ΕΕ έθεσε επίσης το ζήτημα των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων, ιδίως δε το δικαίωμα στην εκπαίδευση σε κρατικά σχολεία.

Ομάν

Συνολικά, το Ομάν έχει μερικά από τα υψηλότερα πρότυπα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην περιοχή και αισθάνεται υπερήφανο που είναι ειρηνική και σχετικά ανεκτική χώρα, ωστόσο παραμένουν κάποιες ανησυχίες όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως την ελευθερία της έκφρασης.

Η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία της για διάφορες δικαστικές διώξεις κατά ακτιβιστών που διαμαρτυρήθηκαν ή εξέφρασαν απόψεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά σημείωσε επίσης ότι στις περισσότερες από αυτές τις υποθέσεις δόθηκε χάρη. Η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς ορισμένες επιμέρους υποθέσεις, μεταξύ των οποίων αυτές που αφορούν τους Ismaeel al-Meqbali, Helal al-Alawi, Saeed Jadad και Hassan al-Basham.

Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για την επίσκεψη, τον Σεπτέμβριο του 2014, του κ. Maina Kiai, ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι. Στην έκθεση που υπέβαλε στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ σχετικά με την επίσκεψη, κ. Kiai δήλωσε ότι το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς στο Ομάν είναι «ουσιαστικά ανύπαρκτο στην πράξη» και διατύπωσε συστάσεις προς το Ομάν για τα δικαιώματα του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι.

Μία άλλη πηγή ανησυχίας για την ΕΕ ήταν οι διακρίσεις σε βάρος των μεταναστών εργαζομένων κατά την εφαρμογή του εργατικού δικαίου και στην πράξη, καθώς και το γενικό καθεστώς και οι συνθήκες ζωής αυτών των εργαζομένων. Η ΕΕ διεξήγαγε διάλογο με τις ομανικές αρχές σχετικά με την κατάσταση των αλλοδαπών εργαζομένων και την εμπορία ανθρώπων. Ανεπαρκής επίσης ήταν η προστασία για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας και προκαταλήψεων έναντι των γυναικών.

Κατάρ

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επικεντρώθηκαν κυρίως στην ελευθερία της έκφρασης και στην προαγωγή της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης· στις προσπάθειες για ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών μέσω προοδευτικότερης νομοθεσίας σχετικά με την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και τις πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών· στη στήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· στα δικαιώματα των γυναικών· και στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης των διακινούμενων εργαζομένων.

Το ενδιαφέρον της ΕΕ στράφηκε στην κατάσταση των διακινούμενων εργαζομένων στο Κατάρ μετά από καταγγελίες για μη καταβολή μισθών, ελλείψεις στους τομείς της υγείας και της ασφάλειας, ακατάλληλη στέγαση και ύποπτες πρακτικές των γραφείων εύρεσης εργασίας στις χώρες προέλευσης των εργαζομένων, στην πορεία προς το Παγκόσμιο Κύπελλο της FIFA το 2022. Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη νέα νομοθεσία που θεσπίστηκε στα τέλη Οκτωβρίου και θα πρέπει να έχει εφαρμοστεί έως τον Δεκέμβριο του 2016, ως ένα σημαντικό βήμα στον εν λόγω τομέα, ενθαρρύνοντας τις αρχές του Κατάρ να αναθεωρήσουν το σύστημα χορηγίας *kafala* και να το αντικαταστήσουν με σύστημα βάσει συμβάσεων.

Το Κατάρ αντιμετωπίζει επίσης καταγγελία δυνάμει του άρθρου 26 του καταστατικού της ΔΟΕ για παραβίαση της Σύμβασης 81 της ΔΟΕ περί Επιθεώρησης Εργασίας και της Σύμβασης 29 περί Καταναγκαστικής Εργασίας, η οποία υποβλήθηκε κατά του κράτους αυτού στη ΔΟΕ. Στις 12 Νοεμβρίου σε συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της ΔΟΕ πραγματοποιήθηκε τριμερής συζήτηση, κατά την οποία το Κατάρ επανέλαβε την πρόθεσή του να συνεργαστεί με διεθνείς οργανισμούς και τη ΔΟΕ, ιδίως για να βελτιώσει τα δικαιώματα των διακινούμενων εργαζομένων. Η ΕΕ, στην κοινή της δήλωση, κάλεσε το Κατάρ να συνεργαστεί στενά με τη ΔΟΕ.

Σαουδική Αραβία

Η ΕΕ συνομίλησε με τις σαουδαραβικές αρχές για τα προβλήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Βασίλειο, ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα τα μεταρρυθμιστικά μέτρα. Οι τομείς κύριου προβληματισμού περιέλαβαν το σύστημα ανδρικής κηδεμονίας και τα δικαιώματα των γυναικών, τη θανατική ποινή, τη μεταρρύθμιση του δικαστικού κλάδου, την ελευθερία της έκφρασης, τη θρησκευτική ανοχή, τις διακρίσεις και τα δικαιώματα των αλλοδαπών εργατών.

Εκτός από μια σειρά δημόσιων δηλώσεων, η ΕΕ ανέλαβε πολλές επίσημες και ανεπίσημες πρωτοβουλίες επαφής με τις αρχές της Σαουδικής Αραβίας σε διάφορες δικαστικές υποθέσεις σχετικές με τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε στενή συνεργασία με κράτη μέλη της ΕΕ και ομοφρονούντες εταίρους, ειδικότερα εκφράζοντας ανησυχία σχετικά με τις υποθέσεις ορισμένων ακτιβιστών όπως οι Raif Badawi και Ali al-Nimr. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απηύθυνε έκκληση για την άμεση και άνευ όρων απελευθέρωση του Raif Badawi στο κατεπείγον ψήφισμά του το Φεβρουάριο του 2015. Το ψήφισμα καταδίκασε κατηγορηματικά τη δημόσια μαστίγωσή του από τις αρχές της Σαουδικής Αραβίας και ζήτησε να ακυρωθεί η καταδικαστική εις βάρος του απόφαση, περιλαμβανομένης της ταξιδιωτικής απαγόρευσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απένειμε επίσης το βραβείο Ζαχάρωφ για την ελευθερία της σκέψης στον Raif Badawi. Στις 18 Δεκεμβρίου, η σύζυγός του Ensaf Haidar αποδέχθηκε το βραβείο εξ ονόματος του συζύγου της, ο οποίος παραμένει στη φυλακή.

Τον Δεκέμβριο η αντιπροσωπία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε στενή συνεργασία με πρεσβείες κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απένειμε το βραβείο Chaillot 2015 για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην περιοχή του Συμβουλίου Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου από κοινού στην πρωτοβουλία Baladi και στο πολιτιστικό φόρουμ Thulatha. Ειδικό βραβείο Chaillot για τη συνολική προσφορά του απονεμήθηκε στον Ibrahim al-Mugaiteeb για να αναγνωριστούν και να ενθαρρυνθούν περαιτέρω οι προσπάθειές του και το έργο του για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας.

Η ΕΕ διατήρησε τακτικές επαφές με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και απευθύνθηκε επανειλημμένα στις αρμόδιες αρχές σχετικά με περιπτώσεις που προκαλούν ανησυχία. Από το 2013, η αντιπροσωπία της ΕΕ έχει λάβει άδεια ώστε διπλωμάτες να μπορούν να παρίστανται σε δημόσιες δίκες (η Σαουδική Αραβία θέσπισε νόμο για τις ΜΚΟ τον Δεκέμβριο του 2015).

Η ΕΕ, μέσω της αντιπροσωπίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρουσίασε στις σαουδαραβικές αρχές τις προτεραιότητες και πρωτοβουλίες της ΕΕ πριν από κάθε σύνοδο του Συμβουλίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πριν από κάθε συνεδρίαση της τρίτης επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πραγματοποίησε επίσκεψη στο Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας τον Φεβρουάριο στο πλαίσιο της διακοινοβουλευτικής συνεδρίασης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Majlis Ash-Shura.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα στις 8 Οκτωβρίου απευθύνοντας έκκληση στη Σαουδική Αραβία να αποτρέψει την εκτέλεση του Ali Mohammed al-Nimr και ζητώντας μορατόριουμ στη θανατική ποινή.

Η αντιπροσωπία της Ευρωπαϊκής Ένωσης διοργάνωσε συζήτηση πάνελ σχετικά με τη βία κατά των γυναικών και των παιδιών στη Σαουδική Αραβία σε στενή συνεργασία με ορισμένες από τις πρεσβείες ευρωπαϊκών κρατών μελών και τις αρχές της Σαουδικής Αραβίας στις 10 Δεκεμβρίου 2015. Η εκδήλωση ήταν μέρος της διπλωματικής προσέγγισης της ΕΕ με σφαιρική εστίαση σε όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών και των παιδιών.

Στις 12 Δεκεμβρίου, η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τις δημοτικές εκλογές στη Σαουδική Αραβία όπου τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες έχουν για πρώτη φορά δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, γεγονός που σηματοδοτεί ένα σημαντικό ορόσημο για τη χειραφέτηση των γυναικών στη χώρα.

Η ΕΕ συμμαρτίζεται ορισμένες από τις ανησυχίες των εμπειρογνομόνων του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα ότι τα αντιτρομοκρατικά μέτρα είναι τόσο ευρέα, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε καταχρήσεις εις βάρος ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και πολιτικών ακτιβιστών στο Διαδίκτυο που δεν συνδέονται με την τρομοκρατία.

Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα

Η ΕΕ, σε στενό συντονισμό με πρεσβείες των κρατών μελών της ΕΕ, εξακολούθησε να δραστηριοποιείται στην παρακολούθηση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα επανεξελέγησαν στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Γενεύη τον Οκτώβριο του 2015. Η ΕΕ έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στις οικειοθελείς υποσχέσεις και δεσμεύσεις των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων για την περίοδο 2016-2018.

Η τέταρτη και η πέμπτη συνάντηση της διμερούς τεχνικής ομάδας εργασίας ΕΕ-Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα διεξήχθησαν τον Μάιο και τον Νοέμβριο αντίστοιχα. Οι συνεδριάσεις ασχολήθηκαν με το σύνολο των θεμάτων που απασχολούν την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της θανατικής ποινής, της ελευθερίας της έκφρασης, των βίαιων εξαφανίσεων, της μετανάστευσης και των ζητημάτων απασχόλησης, καθώς και της ενδοοικογενειακής βίας.

Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα απείχαν από την ψηφοφορία για το ψήφισμα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με το μορατόριουμ στη χρήση της θανατικής ποινής κατά την 69η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα εφαρμόζουν τα ελάχιστα πρότυπα του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου του ΟΗΕ και σπάνια εκτελούν θανατικές ποινές. Ωστόσο, τον Ιούλιο του 2015 μια γυναίκα από τα Εμιράτα εκτελέστηκε για τον φόνο μιας Αμερικανορουμάνας σε εμπορικό κέντρο. Δεν υπάρχει επίσημη επιβεβαίωση ότι η εκτέλεση αυτή θα ανοίξει το δρόμο για να ξαναρχίσουν γενικά οι εκτελέσεις θανατικών ποινών στη χώρα. Τον Ιανουάριο του 2014 ο Πρόεδρος Khalifa σταμάτησε όλες τις επικείμενες εκτελέσεις σε υποθέσεις ανθρωποκτονίας, προκειμένου να εξευρεθεί μια λύση σύμφωνη με τη σαρία (τιμή αίματος), πράγμα που θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως de facto μορατόριουμ στη θανατική ποινή.

Σε συνεργασία με τις χώρες καταγωγής, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα επέδειξαν δέσμευση στην προσπάθεια να περιοριστούν οι καταχρήσεις κατά την πρόσληψη μεταναστών εργαζομένων. Το βασικό στοιχείο είναι να κατοχυρωθεί το δικαίωμα των εργαζομένων να επιλέγουν τους εργοδότες τους. Ένα νέο διάταγμα που ρυθμίζει τις εργασιακές σχέσεις ανακοινώθηκε από τον υπουργό εργασίας των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων στις 29 Σεπτεμβρίου 2015 και αναμένεται να τεθεί σε ισχύ στις 1 Ιανουαρίου 2016. Αναμφισβήτητα, οι διατάξεις αυτές συνιστούν πρόοδο για την προστασία των μεταναστών εργαζομένων στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Πρακτικά αποσκοπούν κυρίως στο να προληφθεί η αντικατάσταση της αρχικής προσφοράς εργασίας από διαφορετική τελική σύμβαση εργασίας λιγότερο ευνοϊκή για τον εργαζόμενο, καθώς και να επιτραπεί στους εργαζόμενους να αλλάζουν εργοδότη στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα χωρίς να υποχρεούνται να επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής τους.

Οι αρχές των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων διατήρησαν αυστηρούς περιορισμούς στην ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, ιδίως σε περιπτώσεις όπου η κυβέρνηση των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων επικρίθηκε και εκφράστηκαν απαιτήσεις για δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Ο νόμος των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο του 2012, σύμφωνα με τον οποίο «κάθε μορφή κατάχρησης ηλεκτρονικού υπολογιστή/έξυπνης συσκευής ή ηλεκτρονικού δικτύου/συστήματος θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα ποινή έως και ισόβιας κάθειρξης και/ή προστίμου που κυμαίνεται από 50 000 έως και 3 εκατ. AED (ντιράμ Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων)», προβλήθηκε ως επιχείρημα πολλές φορές κατά τη διάρκεια του έτους.

Το βραβείο Martin Ennals για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων απονεμήθηκε το 2015 στον Ahmed Mansour από τα Εμιράτα. Λόγω της ταξιδιωτικής απαγόρευσης που του έχει επιβληθεί από την κυβέρνηση των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων δεν μπόρεσε να παραστεί στην τελετή απονομής του βραβείου στη Γενεύη.

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους επισημαίνονταν περιπτώσεις καταγγελιών για βίαιες εξαφανίσεις, συμπεριλαμβανομένης της εξαφάνισης του Δρ Nasser Bin Ghaiith, οικονομολόγου και ακαδημαϊκού από τα Εμιράτα, ο οποίος αναφέρθηκε ότι συνελήφθη και οδηγήθηκε σε άγνωστο μέρος στις 18 Αυγούστου και κρατήθηκε σε απομόνωση για σχεδόν οκτώ μήνες.

Η τρίτη εκλογή του Ομοσπονδιακού Εθνικού Συμβουλίου (FNC) διεξήχθη στις 3 Οκτωβρίου με σώμα εκλεκτόρων διπλάσιο σε μέγεθος σε σχέση με τις εκλογές του 2011 και αυξημένη προσέλευση, γεγονός που αποτελεί ένδειξη του αυξανόμενου ενδιαφέροντος των πολιτών των Εμιράτων για τη διαδικασία. Για πρώτη φορά στην περιοχή του Κόλπου μια γυναίκα, η Amal al-Qubaisi, διορίστηκε επικεφαλής της Εθνοσυνέλευσης.

Υεμένη

Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία ήταν στην πρώτη γραμμή της δράσης της ΕΕ στην Υεμένη. Η διάσκεψη εθνικού διαλόγου και τα πορίσματά της, τα οποία τροφοδοτούσαν τη διαδικασία κατάρτισης του Συντάγματος, φάνηκε να οδηγούν την Υεμένη σε μια νέα πορεία για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατική διαδικασία, σε πλήρη συμφωνία με το διεθνές δίκαιο.

Ωστόσο στις αρχές του 2015, η αρχικά πολλά υποσχόμενη μετάβαση της Υεμένης εκτροχιάστηκε λόγω συνδυασμού παραγόντων, μετά την κατάληψη της Σαναά και μεγάλων τμημάτων της χώρας από συνασπισμένες δυνάμεις των Χούθι/Saleh τον Σεπτέμβριο του 2014, το αυξανόμενο κενό εξουσίας και τις περίπλοκες προκλήσεις ως προς τη διακυβέρνηση. Από τον Μάρτιο του 2015 συνασπισμός χωρών υπό την ηγεσία της Σαουδικής Αραβίας επενέβη στην Υεμένη κατόπιν αιτήματος του Προέδρου Hadi, με στόχο την επιστροφή στην εξουσία της νόμιμης κυβέρνησης της Υεμένης και την απόθεση των δυνάμεων που είναι πιστές στους Χούθι/Saleh, ενώ παράλληλα βρίσκονται σε εξέλιξη ειρηνευτικές προσπάθειες υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Η σύγκρουση στην Υεμένη κινδυνεύει να εξελιχθεί σε παρατεταμένο πόλεμο που μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω αποσύνθεση του κράτους, εδαφικό κατακερματισμό και θρησκευτική βία, που πιθανότατα θα στερήσουν από τους πολίτες της ορισμένα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα.

Επί του παρόντος, πολλά από τα θεσμικά όργανα της Υεμένης που έχουν ως βάση τη Σαναά εξακολουθούν να λειτουργούν, αλλά δεν βρίσκονται πλέον υπό τον πλήρη νόμιμο κυβερνητικό έλεγχο, καθιστώντας τη διεθνή συνεργασία σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων πολύ δύσκολη, ενώ και το νότιο τμήμα της Υεμένης έχει καταστεί πολύ δύσκολο περιβάλλον δραστηριότητας. Στην κατάσταση αυτή, τα πιο βασικά ανθρώπινα δικαιώματα των κατοίκων της Υεμένης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στη ζωή, πλήττονται πρωτίστως λόγω της ίδιας της σύγκρουσης. Η σύγκρουση παρεμποδίζει επίσης το έργο των ανθρωπιστικών οργανώσεων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα Ηνωμένα Έθνη και οργανώσεις προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατήγγειλαν συχνές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου από όλες τις πλευρές της σύγκρουσης.

Η ζοφερή ανθρωπιστική κατάσταση, ιδίως η έλλειψη επισιτιστικής ασφάλειας και βασικών κοινωνικών υπηρεσιών, είναι πιθανόν να έχει επιπτώσεις και στις επόμενες γενιές. Επιπλέον, το μέγεθος της καταστροφής είναι τέτοιο που η πορεία της Υεμένης προς την οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη θα εξακολουθήσει να αποτελεί σημαντική πρόκληση, δεδομένου ότι ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού ανέρχεται σε 3,1 %, ενώ περίπου το 70 % του πληθυσμού έχει ηλικία μικρότερη των 35 ετών.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ υποστηρίζει τις προσπάθειες του Ειδικού Απεσταλμένου του ΟΗΕ και της ομάδας του για να επανέλθει η Υεμένη στην πολιτική διαδικασία και να τερματιστεί η ένοπλη σύγκρουση. Η ΕΕ κάλεσε επίσης όλα τα μέρη να συμμορφωθούν με τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το διεθνές δίκαιο. Σε δηλώσεις της ΥΕ/ΑΕ Mogherini και του Επιτρόπου για την Ανθρωπιστική Βοήθεια και την Διαχείριση Κρίσεων κ. Στυλιανίδη τέθηκε το θέμα, μεταξύ άλλων, της στόχευσης αμάχων και της πρόσβασης της ανθρωπιστικής βοήθειας. Η αντιπροσωπία της ΕΕ είχε επίσης συνεργασία με παράγοντες των Χούθι/των δυνάμεων που στηρίζουν τον Saleh, ώστε να ασκήσει πίεση για να σταματήσουν τη δράση τους που αντιβαίνει στις δημοκρατικές αρχές, τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα και το ανθρωπιστικό δίκαιο (απελευθέρωση των πολιτικών κρατουμένων, προστασία των δημοσιογράφων κλπ.), θίγοντας ταυτόχρονα ζητήματα που αφορούν την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων. Εντούτοις, συνεχίζονται οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων η κράτηση δημοσιογράφων και οι στοχευμένες επιθέσεις κατά περιοχών με αμάχους.

Κατά την 30ή σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η ΕΕ υποστήριξε τις Κάτω Χώρες στις προσπάθειές τους να επιτύχουν σχέδιο ψηφίσματος για την Υεμένη δυνάμει του σημείου 10 (τεχνική συνεργασία). Το προτεινόμενο ψήφισμα επικεντρώθηκε στον ανεξάρτητο και αμερόληπτο μηχανισμό διερεύνησης των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εν εξελίξει σύγκρουση, σύμφωνα με τη σχετική έκθεση της Ύπατης Αρμοστείας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Εντούτοις, το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ ενέκρινε στις 2 Οκτωβρίου 2015 ψήφισμα, κατόπιν κοινής πρότασης της κυβέρνησης της Υεμένης και της Σαουδικής Αραβίας, σχετικά με την τεχνική βοήθεια και την οικοδόμηση δυνατοτήτων για την Υεμένη στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στο οποίο καθορίζονται οι όροι για σύσταση εθνικής επιτροπής έρευνας, η οποία αναμένεται από την ΕΕ ότι θα εργάζεται με ανεξαρτησία. Η ΕΕ εξέφρασε την ανησυχία της για την επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Υεμένη και απηύθυνε έκκληση στις νόμιμες αρχές να διασφαλίσουν ότι οι καταγγελλόμενες παραβιάσεις δεν θα μείνουν ατιμώρητες. Η ΕΕ επανέλαβε τη στήριξή της στην προφορική ενημέρωση του Ύπατου Αρμοστή κατά την 31η σύνοδο του Συμβουλίου· γενική γραπτή έκθεση αναμένεται να υποβληθεί στην 33η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η ΕΕ εξακολουθεί να ενθαρρύνει την Υεμένη να προσχωρήσει στη Συνθήκη Εμπορίας Όπλων, δεδομένου ότι οι υπερβολικοί εξοπλισμοί στην Υεμένη επί δεκαετίες υπό το καθεστώς του πρώην Προέδρου Saleh όχι μόνον απορροφούσαν δημόσιους πόρους σε μία από τις λιγότερο ανεπτυγμένες αραβικές χώρες αλλά εξακολουθούν να πυροδοτούν τις τρέχουσες συγκρούσεις. Σε αυτό το πνεύμα, η Υεμένη θα πρέπει να πραγματοποιήσει εκ βάθρων μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας ώστε να μεταβάλει τη μελλοντική πορεία της ανάπτυξής της και με τον τρόπο αυτόν να βελτιώσει τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών της. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να επιδιώκει να διαδραματίσει ρόλο παρέχοντας συνδρομή στη μη στρατιωτική πτυχή της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας. Ένα έργο που είχε προγραμματιστεί το 2015, στο πλαίσιο του μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (IcSP), ήταν η αστυνομική μεταρρύθμιση μέσω της δημιουργίας πιλοτικού αστυνομικού τμήματος στη Σάναα που θα αποτελούσε θετικό μοντέλο μιας προσέγγισης βασισμένης στα ανθρώπινα δικαιώματα στην τοπική αστυνόμευση. Αυτό το πρότυπο έργο και συναφή έργα παραμένουν σε ισχύ για να εφαρμοστούν μόλις υποχωρήσει η σύγκρουση.

Παράλληλα, η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει τη στήριξή της σε πολλές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της Υεμένης, οι οποίες, παρά τα σημαντικά εμπόδια, εξακολουθούν να εργάζονται στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της διαμεσολάβησης με σκοπό την προστασία του εύθραυστου κοινωνικού ιστού στην Υεμένη. Τον Δεκέμβριο του 2015 δρομολογήθηκε ένα πρόγραμμα με την UNICEF για την προστασία των παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις. Η παροχή άμεσης συνδρομής σε υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που την χρειάζονται συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2015, μέσω διαφόρων μηχανισμών στήριξης της ΕΕ. Παρά την αναστολή διαφόρων έργων και τον περιορισμό βασικών δραστηριοτήτων, ορισμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της Υεμένης παρακολούθησαν ενεργά τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε επιλεγμένους τομείς (π.χ. απώλειες αμάχων, βίαιες εξαφανίσεις ή εκτίμηση ζημιών) ή εργάστηκαν για την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου, τις διαδικασίες σύλληψης και τις συνθήκες κράτησης, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν τις γυναίκες και τα κορίτσια.

Στο πλαίσιο του μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη, η ΕΕ στήριξε το Μηχανισμό Ελέγχου και Επιθεώρησης του ΟΗΕ (UNVIM) προκειμένου να διευκολυνθεί η απρόσκοπτη ροή εμπορικών προϊόντων στην Υεμένη - μια χώρα εξαρτημένη σχεδόν αποκλειστικά από τις εισαγωγές βασικών προϊόντων και τροφίμων. Ο UNVIM αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει ότι τα εμπορικά φορτηγά και η ανθρωπιστική βοήθεια που εισέρχονται στα χωρικά ύδατα της χώρας συμμορφώνονται με την απόφαση 2216 του ΣΑΗΕ. Στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης υποστήριξης της ΕΕ για τη μεταρρύθμιση του τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας, το Κέντρο της Γενεύης για τον δημοκρατικό έλεγχο των ενόπλων δυνάμεων (DCAF) έλαβε επίσης χρηματοδότηση από το μηχανισμό συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη για την προετοιμασία μελλοντικών σχεδίων στον τομέα αυτόν. Επιπλέον, πρόσκληση υποβολής προτάσεων χρηματοδοτούμενη από το μηχανισμό συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη με θέμα «στήριξη φορέων της κοινωνίας των πολιτών εντός της χώρας για την πρόληψη των συγκρούσεων, την οικοδόμηση της ειρήνης και την ετοιμότητα έναντι των κρίσεων στην Υεμένη» είχε ως αποτέλεσμα πιστώσεις για έργα που αφορούσαν την «τοπική οικοδόμηση ειρήνης» και τις «γυναίκες και παιδιά σε καταστάσεις ένοπλης σύγκρουσης».

Τέλος, η αντιπροσωπία της ΕΕ επικέντρωσε τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης και τη δημόσια διπλωματία της στη χειραφέτηση των γυναικών και στην επικρατούσα πρακτική του πρόωρου γάμου στην Υεμένη, μέσω της προβολής της βραβευμένης ταινίας «Είμαι η Nojoom, 10 ετών και διαζευγμένη» και σχετικής έκθεσης φωτογραφίας που προωθούσε τις γυναίκες φωτογράφους της Υεμένης. Η ταινία προσέλκυσε σχεδόν 1 000 θεατές στο Παρίσι και στις Βρυξέλλες, με περαιτέρω εκδηλώσεις στις Βρυξέλλες (φεστιβάλ «*Elles tournent*») και τη Νέα Υόρκη προγραμματισμένες για τις αρχές του 2016, που θα συνδέουν τις συνθήκες στην Υεμένη με παγκόσμιες εκστρατείες.

Ιράν

Παρά τις υποσχέσεις που δόθηκαν από τον Πρόεδρο Rouhani ότι οι πολιτικές ελευθερίες θα βελτιώνονταν κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησής του, λίγη πρόοδος σημειώθηκε το 2015. Τα προβλήματα συνεχίστηκαν, και συγκεκριμένα αυξανόμενος αριθμός εκτελέσεων, ανυπαρξία εγγυήσεων ελεύθερης και δίκαιης δίκης, και παραβιάσεις της ελευθερίας της έκφρασης, της θρησκείας και των πεποιθήσεων και των δικαιωμάτων των γυναικών.

Οι επαφές της ΕΕ με το Ιράν το 2015 εξακολούθησαν να έχουν ως κεντρικό θέμα την εξεύρεση λύσης στο ζήτημα των πυρηνικών. Ωστόσο, η ΕΕ συνέχισε να εξετάζει προβλήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ιράν, χρησιμοποιώντας διάφορους επίσημους και άτυπους, διμερείς και πολυμερείς διαύλους. Η ΕΕ εξέδωσε δηλώσεις σχετικά με διάφορες μεμονωμένες περιπτώσεις, όπως οι επικείμενες εκτελέσεις ανήλικων παραβατών, και επανέλαβε τις ανησυχίες της για τον υψηλό αριθμό των εκτελέσεων στο Ιράν, ιδίως για αδικήματα όπως αδικήματα περί ναρκωτικών τα οποία δεν συνιστούν «σοβαρότατα εγκλήματα» δυνάμει του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ ζήτησε επίσης από την ιρανική κυβέρνηση να απέχει από τη χρήση της θανατικής ποινής.

Δεδομένου ότι το 2015 αναφέρθηκε ότι πραγματοποιήθηκαν 765 εκτελέσεις (το 2014 οι αναφερθείσες εκτελέσεις ήταν 482 και το 2013 ήταν 500 σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία), η εφαρμογή της θανατικής ποινής αποτέλεσε μείζον θέμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κατά την πρώτη της επίσκεψη στην Τεχεράνη στις 28 Ιουλίου 2015, η ΥΕ/ΑΠ της ΕΕ κα Mogherini τόνισε την ανάγκη για βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέχισε να δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν. Αντιπροσωπία της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (AFET) με επικεφαλής τον Elmar Brok επισκέφθηκε το Ιράν τον Ιούνιο του 2015 και ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Schulz το επισκέφθηκε τον Οκτώβριο του 2015.

Το Ιράν υποβλήθηκε στη δεύτερη καθολική περιοδική εξέταση (ΚΠΕ) κατά την 28η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το Μάρτιο του 2015. Η ΕΕ συμμετείχε στη διαδικασία και εξέφρασε την ικανοποίησή της για την αποδοχή εκ μέρους του Ιράν 130 (από 291) συστάσεων. Κατά τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη, η ΕΕ στήριξε εκ νέου ψήφισμα που κατέθεσε ο Καναδάς, καταγγέλλοντας την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν.

Οι εποπτικοί μηχανισμοί της ΔΟΕ εξέτασαν τις παραβιάσεις από το Ιράν της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, επισημαίνοντας τις σοβαρές και επείγουσες περιπτώσεις εν προκειμένω.

Ιράκ

Το Ιράκ αγωνίζεται να ξεπεράσει μια κρίσιμη κατάσταση ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα ενάντια στις μαζικές παραβιάσεις που διαπράττονται από την Da'esh, την αυξημένη θρησκευτική βία και τη δύσκολη κατάσταση που αντιμετωπίζουν οι εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες. Η χώρα αντιμετωπίζει κατάσταση έκτακτης ανθρωπιστικής ανάγκης, με 3,2 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένους και 8,7 εκατομμύρια Ιρακινούς που έχουν ανάγκη από βοήθεια.

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ συνέχισε να ασκεί πιέσεις για την εξεύρεση πολιτικής λύσης για τη σύγκρουση στο Ιράκ, αντιμετωπίζοντας τα βαθύτερα αίτια της. Η ΕΕ υποστήριξε τον Πρωθυπουργό al-Abadi στην εφαρμογή του προγράμματος μεταρρυθμίσεων για την αντιμετώπιση της εκτεταμένης διαφθοράς και των ανεπαρκών δημόσιων υπηρεσιών. Κάλεσε την κυβέρνηση να προσεγγίσει όλα τα τμήματα της ιρακινής κοινωνίας και να σημειώσει πρόοδο ως προς την εθνική συμφιλίωση.

Στις 16 Μαρτίου 2015, το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων ενέκρινε την περιφερειακή στρατηγική της ΕΕ για τη Συρία και το Ιράκ και για την απειλή του ISIL/Da'esh, η οποία έχει ως στόχο την επίτευξη διαρκούς ειρήνης, σταθερότητας και ασφάλειας στην περιοχή. Καθοδηγεί τις δράσεις της ΕΕ και των κρατών μελών επί τόπου, μεταξύ άλλων και σε τομείς που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, π.χ. το κράτος δικαίου, την πολιτική συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς, την τοπική αυτοδιοίκηση, την καταπολέμηση της διαφθοράς, τη μεταρρύθμιση της δικαστικής εξουσίας, καθώς και τη στήριξη για την παροχή βασικών υπηρεσιών και την οικονομική ανάπτυξη. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2015, οι Υπουργοί Εξωτερικών καταδίκασαν έντονα τις συνεχιζόμενες κατάφωρες, συστηματικές και εκτεταμένες καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την Da'esh και ζήτησαν να υπάρξει απόδοση ευθυνών στους δράστες των πράξεων αυτών. Κατέστησαν επίσης σαφές ότι ο αγώνας κατά της Da'esh πρέπει να είναι σύννομος με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στο πλαίσιο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ΕΕ-Ιράκ (ΣΕΣΣ), η οποία υπογράφηκε τον Μάιο του 2012, η υποεπιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία συνεδρίασε για δεύτερη φορά στη Βαγδάτη τον Απρίλιο του 2015, για να συζητήσει την εμπορία γυναικών και παιδιών Γεζιτών, τη χρήση βασανιστηρίων και πρακτικών καταναγκαστικής ομολογίας, καθώς και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης. Επισημάνθηκαν τομείς προόδου σχετικά με την παρακολούθηση των φυλακών και τις ικανότητες της ιρακινής αστυνομίας να ασχοληθεί με περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, μεταξύ άλλων, μέσω της απασχόλησης γυναικών αστυνομικών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε διάφορα ψηφίσματα, με τα οποία καταδίκασε τη δράση της Da'esh και έθιξε προβλήματα σε σχέση με την ανθρωπιστική κατάσταση, καθώς και τα δικαιώματα των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες στο Ιράκ. Η έκτη διακοινοβουλευτική συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ιράκ πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Δεκέμβριο του 2015.

Σε τοπικό επίπεδο, η αντιπροσωπία της ΕΕ στο Ιράκ άσκησε την προεδρία και διοργάνωσε μηνιαίες συνεδριάσεις της ομάδας εργασίας ΕΕ+ για τα ανθρώπινα δικαιώματα (τα κράτη μέλη της ΕΕ συν χώρες που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις και ο ΟΗΕ), που αποτελούν βάση για τακτικές επαφές και διάλογο με ιρακινούς κυβερνητικούς αξιωματούχους, βουλευτές, πολιτικούς φορείς, ΜΚΟ και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Τον Φεβρουάριο του 2015 η αντιπροσωπία της ΕΕ και οι πρεσβείες των κρατών μελών της ΕΕ εξέδωσαν δήλωση σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης 1325 του ΣΑΗΕ για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια. Τον Νοέμβριο του 2015 πραγματοποιήθηκαν τοπικές επαφές με τα πολιτικά κόμματα στο Κουρδιστάν ως αντίδραση στο πολιτικό αδιέξοδο και τις λαϊκές διαδηλώσεις στην περιοχή. Έχουν αναληφθεί διάφορες δράσεις σχετικά με τα βασανιστήρια, μεταξύ άλλων έναντι της αστυνομίας, και σχετικά με τη θανατική ποινή, συμπεριλαμβανομένων επαφών του αρχηγού της αντιπροσωπίας με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Το 2015 η περιοχή του Κουρδιστάν στο Ιράκ εκτέλεσε τρία άτομα, τερματίζοντας έτσι το de facto μορατόριουμ του 2008 στη θανατική ποινή. Σύμφωνα με πηγές της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, το 2015 καταδικάστηκαν σε θάνατο 37/38 άνθρωποι.

Τον Νοέμβριο του 2015, η αντιπροσωπία της ΕΕ προέβη σε επικοινωνιακές δράσεις όσον αφορά αμφιλεγόμενο άρθρο του Νόμου περί εθνικού δελτίου ταυτότητας που παραβιάζει την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων των μη μουσουλμανικών ομάδων. Επιπλέον, η ΕΕ ανανέωσε την έκκλησή της να υπογράψει το Ιράκ το καταστατικό του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, τα προαιρετικά πρωτόκολλα των Συμβάσεων CAT και CEDAW καθώς και το δεύτερο προαιρετικό πρωτόκολλο των Συμβάσεων της Γενεύης. Η αντιπροσωπία της ΕΕ συνέβαλε στην κατάρτιση των παρεμβάσεων της ΕΕ στην Ομάδα εργασίας της καθολικής περιοδικής εξέτασης για το Ιράκ.

Το Ιράκ επωφελείται από πολλά έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου, την εκπαίδευση και τη στήριξη των τοπικών αρχών. Περίπου το 15 % του ιρακινού πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος για την περίοδο 2014-2017 είναι αφιερωμένο σε έργα με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα εν εξελίξει έργα παρέχουν στήριξη στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης, βοηθούν στη δημιουργία ικανοτήτων της ανεξάρτητης ανώτατης επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα και αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της περιφερειακής και τοπικής διακυβέρνησης. Το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ) χρηματοδοτεί επί του παρόντος την εκπαίδευση οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, εκπαιδευτικών και πανεπιστημιακών καθηγητών για να παρέχουν εργαστήρια με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη θρησκευτική ανοχή, την καταπολέμηση των διακρίσεων και την ενίσχυση των δικαιωμάτων των φύλων.

Η ΕΕ υποστήριξε εταίρους ανθρωπιστικής βοήθειας στο Ιράκ με 104,65 εκατ. ευρώ το 2015, κατευθύνοντας την παρεχόμενη βοήθεια βάσει των αναγκών στις δυσπρόσιτες περιοχές. Διπλωματικές ενέργειες στο πεδίο της ανθρωπιστικής βοήθειας πραγματοποιήθηκαν με σκοπό να καταγγεληθούν εκτεταμένες παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου από όλους τους εμπλεκόμενους στη σύγκρουση. Στο πλαίσιο αυτό, ο Ευρωπαίος Επίτροπος για την Ανθρωπιστική Βοήθεια και τη Διαχείριση Κρίσεων, κ. Στυλιανίδης, επισκέφθηκε δύο φορές το Ιράκ.

VII. ΑΣΙΑ

Αφγανιστάν

Το 2015 η ΕΕ ξεκίνησε να συνεργάζεται με την κυβέρνηση, το κοινοβούλιο και την κοινωνία των πολιτών του Αφγανιστάν, καθώς και με τη διεθνή κοινότητα και τα κράτη μέλη, με στόχο να ενισχύσει τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ευαισθητοποίηση σε αυτόν τον τομέα. Οι βασικοί τομείς ενδιαφέροντος εξακολουθούν να είναι τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, οι υπερασπιστές της κοινωνίας των πολιτών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα βασανιστήρια και η κακοποίηση, η ελευθερία της έκφρασης, η θρησκευτική ελευθερία και/ή η ελευθερία των πεποιθήσεων, η θανατική ποινή και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Ο πρώτος τοπικός διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ Αφγανιστάν και ΕΕ πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 2015 με εστίαση στα ζητήματα για τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, τα βασανιστήρια και την κακομεταχείριση, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την ελευθερία της έκφρασης και τα κοινωνικώς ευάλωτα άτομα και/ή τα άτομα με αναπηρίες. Την 1η Δεκεμβρίου 2015 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με την κυβέρνηση για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων.

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την ενίσχυση των διεθνών, περιφερειακών και εθνικών πλαισίων για την προστασία και την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Αφγανιστάν. Η ΕΕ διατήρησε τον ηγετικό ρόλο της στον διάλογο πολιτικής, μεταξύ άλλων στον τομέα της αυτάρκειας μέσω πλαισίου αμοιβαίας λογοδοσίας (SMAF). Το πλαίσιο αυτό εγκρίθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 και εστιάζεται σε βασικές μεταρρυθμίσεις σε τομείς όπως η διακυβέρνηση, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των γυναικών, η εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών (EVAW) και η εφαρμογή της απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ αριθ. 1325 για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια. Τα δικαιώματα των παιδιών κατείχαν επίσης σημαντική θέση στην ημερήσια διάταξη του πολιτικού διαλόγου.

Η ΕΕ εξακολούθησε να υπερασπίζεται τον διορισμό γενικού εισαγγελέα έως τα τέλη του 2015 και τη μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης έως τα τέλη του 2016. Η ΕΕ υποστήριξε επίσης τον διορισμό γυναίκας δικαστή στο Ανώτατο Δικαστήριο· η ορισθείσα υποψήφια όμως απορρίφθηκε από το κοινοβούλιο.

Η ΕΕ τόνισε την ανάγκη να επιδείξει η αφγανική κυβέρνηση πολιτική δέσμευση και να υποστηρίξει την Αφγανική Ανεξάρτητη Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (AIHRC).

Για την προώθηση του εθνικού σχεδίου δράσης για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια (απόφαση αριθ. 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ), που δρομολόγησε η κυβέρνηση στις 30 Ιουνίου 2015, η ΕΕ και η πρεσβεία της Φινλανδίας διοργάνωσαν μαζί με την αφγανική κυβέρνηση διάσκεψη στις 20 Σεπτεμβρίου 2015 για την υλοποίηση του εν λόγω εθνικού σχεδίου δράσης (NAP 1325).

Το 2015, η ΕΕ εξέδωσε αρκετές δημόσιες δηλώσεις αντιδρώντας σε περιστατικά σοβαρής παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ εξέφρασε επανειλημμένως την ανησυχία της για τον υψηλό αριθμό απωλειών μεταξύ των αμάχων λόγω των τρομοκρατικών επιθέσεων, των ένοπλων συγκρούσεων και της εύθραυστης κατάστασης στο επίπεδο της ασφάλειας. Τον Μάρτιο η ΕΕ δημοσίευσε δήλωση στον Τύπο με την οποία καταδίκασε τη βάνανση δολοφονία μιας νεαρής γυναίκας στην Καμπούλ από τον οργισμένο όχλο. Το 2015 πέντε γυναίκες λιθοβολήθηκαν μέχρι θανάτου σε περιοχές που βρίσκονται υπό τον έλεγχο των Ταλιμπάν και η ΕΕ εξέδωσε δηλώσεις καταδικάζοντας αυτές τις πράξεις.

Η ΕΕ εξακολούθησε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους να υποστηρίζει δημόσιες εκδηλώσεις για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των γυναικών, χρηματοδοτώντας και προωθώντας, μεταξύ άλλων, διαλόγους, δημόσιες παρουσιάσεις, εκδηλώσεις και ομιλίες.

Κατόπιν άμεσων απειλών που δέχθηκαν δημοσιογράφοι από τους Ταλιμπάν, η ΕΕ καθιέρωσε συνάντηση κάθε 2 μήνες με τους δημοσιογράφους σχετικά με την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και την ασφάλεια των δημοσιογράφων.

Η ΕΕ εξακολούθησε να αποτελεί έναν από τους κύριους χορηγούς βοήθειας στο Αφγανιστάν, θέτοντας στο προσκήνιο την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω των διαφόρων μέσων και θεματικών προγραμμάτων της. Η αντιπροσωπία της ΕΕ εκτέλεσε 23 συμβάσεις υποστηρίζοντας την κοινωνία των πολιτών, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη χειραφέτηση των γυναικών, τα μέσα ενημέρωσης και την κοινωνική προστασία. Τα έργα έχουν σχεδιαστεί για την ενίσχυση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατικής μεταρρύθμισης: τη δημιουργία πιο ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη συμμετοχή των Αφγανών γυναικών στον δημόσιο βίο· την ενίσχυση της πολιτικής συμμετοχής και της προστασίας των δικαιωμάτων των περιθωριοποιημένων εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων (IDPs) σε αστικό περιβάλλον· την ανάπτυξη των γνώσεων των ηγετών της νεολαίας σχετικά με ζητήματα πολιτικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δικαιωμάτων για την ισότητα των φύλων· την υποστήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· τον μετριασμό και την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών και την παροχή πολιτικής στήριξης, πρόσβασης σε επαγγελματική κατάρτιση, ανάπτυξης ικανοτήτων και ψυχοκοινωνικής συμβουλευτικής.

Το 2015 η ΕΕ χορήγησε δύο νέες επιδοτήσεις στο πλαίσιο του σχεδίου στήριξης ανά χώρα (CBSS) του ΕΜΔΔΑ, με εστίαση στην παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ανάπτυξη ικανοτήτων στα μέσα ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένης της ερευνητικής δημοσιογραφίας, και την προώθηση της πολιτικής και ατομικής χειραφέτησης των γυναικών και των δικαιωμάτων των γυναικών, μέσω της συνεργασίας με θρησκευτικούς ηγέτες και μουλάδες. Επιπλέον, η ΕΕ χορήγησε επιδότηση έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ για να υποστηρίξει τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους ακτιβιστές για τα δικαιώματα των γυναικών που απομακρύνθηκαν από την πόλη Kunduz μετά την κατάκτησή της από τους Ταλιμπάν.

Η Αστυνομική Αποστολή της ΕΕ (EUPOL) συνεργάζεται στενά με το Υπουργείο Εσωτερικών παρέχοντάς του στήριξη και στρατηγικές συμβουλές για τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητές του, με ιδιαίτερη έμφαση στα σχέδια για την υλοποίηση της στρατηγικής για τις γυναίκες αστυνομικούς. Ειδικότερα, σχεδιάζεται να συσταθεί επιτροπή για την παρακολούθηση περιστατικών παρενόχλησης και σεξουαλικής κακοποίησης γυναικών αστυνομικών στην αφγανική εθνική αστυνομία (ANP) και χωριστή επιτροπή για την υποβολή εκθέσεων και την παρακολούθηση των επιδόσεων της αφγανικής εθνικής αστυνομίας και των παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διαπράττει το προσωπικό της. Η EUPOL απηύθυνε συμβουλές στη μονάδα για την ισότητα των φύλων της Γενικής Εισαγγελίας (AGO), εστιάζοντας στην ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων. Η EUPOL υποστήριξε τον διάλογο μεταξύ του ΥΠΕΣ και του Γραφείου του Αστυνομικού Διαμεσολαβητή της AIHRC σχετικά με το μνημόνιο συνεννόησής τους. Επίσης, συμμετείχε στην ομάδα εργασίας για τη μεταρρύθμιση του ποινικού δικαίου, η οποία συντάσσει τον ποινικό κώδικα.

Οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη Συμφωνίας Συνεργασίας Εταιρικής Σχέσης και Ανάπτυξης (CAPD) με την αφγανική κυβέρνηση ολοκληρώθηκαν επιτυχώς και η συμφωνία μονογραφήθηκε την 1η Ιουλίου 2015.

Σύνδεσμος των Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN)

Μετά την έκδοση από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων του ASEAN της Διακήρυξης ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ASEAN το 2012, επιταχύνθηκαν οι εργασίες της Διακυβερνητικής Επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα (AICHR), του βασικού φορέα του ASEAN για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Με βάση το σχέδιο δράσης Bandar Seri Begawan για την περίοδο 2013-2017 για την αναβάθμιση της ενισχυμένης εταιρικής σχέσης ASEAN-ΕΕ, ο διάλογος και η συνεργασία μεταξύ ΕΕ και ASEAN σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν βελτιωθεί σημαντικά.

Τον Οκτώβριο, η ΕΕ κάλεσε μέλη της AICHR, της Επιτροπής του ASEAN για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών (ACWC), της Επιτροπής του ASEAN για τις γυναίκες (ACW), της Επιτροπής για την εφαρμογή της Διακήρυξης του ASEAN για την προστασία και την προώθηση των διακινούμενων εργαζομένων (ACMW) και της γραμματείας του ASEAN (ASEC) στις Βρυξέλλες για επίσκεψη διάρκειας μιας εβδομάδας. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης αυτής, η ΕΕ και ο ASEAN πραγματοποίησαν τον πρώτο διάλογο πολιτικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, υπό τη συμπροεδρία του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κ. Σταύρου Λαμπρινίδη. Από την πλευρά της, η ΕΕ επιδίωξε την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και τον προσανατολισμό στην πραγματοποίηση τακτικών διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ενισχυμένη διμερή και πολυμερή συνεργασία, ενθαρρύνοντας παράλληλα τους φορείς του ASEAN για τα ανθρώπινα δικαιώματα να διευρύνουν τη συνεργασία τους με την κοινωνία των πολιτών και να αναπτύξουν το σκέλος της εντολής τους που αφορά την προστασία. Οι συζητήσεις συνέβαλαν επίσης στην εποικοδομητική ανταλλαγή απόψεων για θέματα πολιτικής, όπως η εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ) και τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και τα δικαιώματα της γυναίκας και του παιδιού. Εκτός από τον επίσημο διάλογο, ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ ηγήθηκε ενός σεμιναρίου διάρκειας μισής ημέρας σχετικά με τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών. Τα μέλη της AICHR είχαν επίσης την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν συναντήσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ΜΚΟ της ΕΕ και εκπροσώπους των επιχειρήσεων για να συζητήσουν σχετικά με την εταιρική κοινωνική ευθύνη. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με ορισμένες επιτόπιες επισκέψεις και μια ολόκληρη μέρα συναντήσεων με τις βελγικές αρχές.

Μπαγκλαντές

Οι κύριοι στόχοι της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας εξακολουθούν να περιλαμβάνουν τη δικαστική μεταρρύθμιση, μορατόριουμ στις θανατικές ποινές, την υλοποίηση της ειρηνευτικής συμφωνίας του Chittagong Hill Tracts, τη στήριξη των Rohingya, τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, τους υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα δικαιώματα γυναικών και παιδιών, την υποστήριξη της κοινωνίας των πολιτών και την υλοποίηση εργασιακών δικαιωμάτων.

Το 2015 στο Μπαγκλαντές παρατηρήθηκε συρρίκνωση του δημοκρατικού χώρου και σταθερή επιδείνωση της κατάστασης των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, με εκτελέσεις χωρίς δίκη, βίαιες εξαφανίσεις και περιοριστικά μέτρα κατά της αντιπολίτευσης και των ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Παρατηρήθηκε επίσης αύξηση του εκφοβισμού των δημοσιογράφων και εκδοτών, ενώ ελήφθησαν μέτρα για να υπονομευθεί η οικονομική βιωσιμότητα ορισμένων γνωστών εφημερίδων. Οι επιθέσεις κατά της ελευθερίας της έκφρασης πολλαπλασιάστηκαν το 2015. Οι εκτελέσεις τεσσάρων «άθεων» συντακτών ιστολογίων (μπλόγκερ) και ενός εκδότη το 2015 απέδειξαν ότι η χώρα δεν ήταν θωρακισμένη έναντι της απειλής του ανερχόμενου θρησκευτικού εξτρεμισμού. Οι δολοφονίες δύο αλλοδαπών πολιτών επεσήμαναν την επιδείνωση της κατάστασης της ασφάλειας. Ωστόσο, είναι θετικό το γεγονός ότι έχει επιτευχθεί κάποια πρόοδος ως προς τα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα.

Η ΕΕ συνέχισε τον διάλογο με το Μπαγκλαντές για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στις συνεδριάσεις της υποομάδας για τη χρηστή διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη μετανάστευση τον Φεβρουάριο του 2015 και της μικτής επιτροπής ΕΕ-Μπαγκλαντές τον Νοέμβριο του 2015. Τα κύρια θέματα συζήτησης αφορούσαν την προστασία των θεμελιωδών δημοκρατικών δικαιωμάτων, τις εκτελέσεις χωρίς δίκη, τις βίαιες εξαφανίσεις, τα περιοριστικά μέτρα κατά της αντιπολίτευσης και των ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την κατάσταση των μειονοτήτων και αυτόχθονων πληθυσμών, και τη βία κατά των γυναικών και των παιδιών.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της παρακολουθούσαν τακτικά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μπαγκλαντές μέσω του πολιτικού διαλόγου, της δημόσιας διπλωματίας, της αναπτυξιακής βοήθειας και των αναπτυξιακών προγραμμάτων, στο πλαίσιο συνεργασίας με τους εκπροσώπους του Μπαγκλαντές, συναντήσεων με ακτιβιστές για τα ανθρώπινα δικαιώματα ή της διοργάνωσης επιτόπιων επισκέψεων για την εξοικείωση με την κατάσταση. Οι αρχηγοί των αποστολών της ΕΕ εξέδωσαν διάφορες δηλώσεις για κρούσματα βίας. Στις 15 Ιανουαρίου 2015 οι αρχηγοί των αποστολών συναντήθηκαν επίσης με τον υπουργό Εξωτερικών για να εκφράσουν την απογοήτευσή τους για την πολιτική βία και τις επακόλουθες απώλειες.

Η ΕΕ καταδίκασε απερίφραστα τις δολοφονίες συντακτών ιστολογίων σε διάφορες δηλώσεις και κάλεσε τις αρχές να διενεργήσουν τις δέουσες έρευνες για την προσαγωγή των δραστών ενώπιον της δικαιοσύνης. Στις 26 Νοεμβρίου 2015, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για την ελευθερία της έκφρασης στο Μπαγκλαντές καταδικάζοντας τις επιθέσεις εναντίον κοσμικών συγγραφέων, συντακτών ιστολογίων, θρησκευτικών μειονοτήτων και αλλοδαπών εργαζομένων στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας και καλώντας τις αρχές του Μπαγκλαντές να θέσουν άμεσα τέρμα σε όλες τις πράξεις βίας, παρενόχλησης, εκφοβισμού και λογοκρισίας. Στις 29 Σεπτεμβρίου 2015, η εκπρόσωπος της ΥΕ/ΑΠ προέβη σε δήλωση με την οποία καταδίκασε τη δολοφονία ενός Ιταλού εργαζόμενου στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας και ζήτησε την προσαγωγή των υπευθύνων ενώπιον της δικαιοσύνης.

Σε ό,τι αφορά τη θανατική ποινή, το Μπαγκλαντές συνέχισε τις εκτελέσεις και την επιβολή θανατικών ποινών. Στις 9 Απριλίου 2015, μετά την επιβεβαίωση από το Ανώτατο Δικαστήριο του Μπαγκλαντές της θανατικής καταδίκης στην υπόθεση του Muhammad Kamaruzzaman, η εκπρόσωπος της ΥΕ/ΑΠ εξέδωσε δήλωση με την οποία καταδίκασε τη θανατική ποινή. Νομικοί εμπειρογνώμονες και ο πρόεδρος της αντιπροσωπίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις σχέσεις με τις χώρες της Νότιας Ασίας επέκριναν την έλλειψη αμεροληψίας και διαφάνειας στο Δικαστήριο Εγκλημάτων του διεθνούς δικαίου του Μπαγκλαντές.

Αντιδρώντας στις ανεπαρκείς επιδόσεις της εκλογικής επιτροπής σε τρεις διαδοχικές εκλογικές διαδικασίες (τελευταία, οι εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης στις πόλεις Dhaka και Chittagong στιγματίστηκαν από πολλές παρατυπίες που διαπίστωσαν οι επιτηρητές της ΕΕ) και σύμφωνα με το άρθρο 1 της συμφωνίας συνεργασίας του 2001, ουσιαστικό στοιχείο της οποίας αποτελεί ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αρχών, η ΕΕ αποφάσισε από κοινού με τους δωρητές να σταματήσει ένα πρόγραμμα για την υποστήριξη της εκλογικής επιτροπής του Μπαγκλαντές.

Η συνεργασία στο πλαίσιο του Συμφώνου Βιωσιμότητας συνεχίστηκε το 2015 με στόχο τη βελτίωση των εργασιακών δικαιωμάτων, της υγείας στην εργασία και των συνθηκών ασφαλείας στον κλάδο ένδυσης του Μπαγκλαντές. Οι πολυαναμενόμενοι κανόνες εφαρμογής της αναθεωρημένης εργασιακής νομοθεσίας του Μπαγκλαντές δημοσιεύθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2015 και οι επιθεωρήσεις σε εργοστάσια του κλάδου ετοιμών ενδυμάτων συνεχίστηκαν με σταθερούς ρυθμούς. Τα θέματα αυτά συζητήθηκαν σε διάσκεψη με τίτλο «Οι μνήμες του Rana Plaza: τα επόμενα βήματα» που πραγματοποιήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Απρίλιο του 2015. Κατά την 104η σύνοδο της Διεθνούς Διάσκεψης Εργασίας, η ΕΕ συνέβαλε στην εξέταση της συμμόρφωσης του Μπαγκλαντές με τη Σύμβαση 87 της ΔΟΕ για την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.

Για την προώθηση της εφαρμογής της ειρηνευτικής συμφωνίας του Chittagong Hill Tracts (CHT), η ΕΕ χρηματοδότησε δύο έργα: το έργο για τον αναπτυξιακό μηχανισμό του CHT, με 24 εκατομμύρια ευρώ, και ένα έργο για την ενίσχυση της βασικής εκπαίδευσης στο CHT.

Η ΕΕ συνέχισε τον διάλογο με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μέσω του ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα παρασχέθηκε συνεχής υποστήριξη σε ΜΚΟ που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Το 2015 βρίσκονταν σε εξέλιξη 35 έργα, συνολικού κόστους 210 εκατομμυρίων ευρώ, για την αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων, από τα δικαιώματα των παιδιών, των γυναικών και των ατόμων με αναπηρίες, τα δικαιώματα των μειονοτήτων και των αυτόχθονων πληθυσμών και τα εργασιακά δικαιώματα έως την ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών. Το 2015 επιλέχθηκαν επτά νέα έργα που εστιάζουν στην κοινωνία των πολιτών, στα οποία πρόκειται να χρηματοδοτηθούν με 6,8 εκατομμύρια ευρώ. Η ενίσχυση της δημοκρατικής διακυβέρνησης αποτελεί επίσης μία από τις προτεραιότητες του πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος για την περίοδο 2014-2020.

Μπουτάν

Το 2015 η βασική προτεραιότητα της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία εξακολούθησε να είναι η υποστήριξη της επιτυχούς και συνεχιζόμενης διαδικασίας εκδημοκρατισμού και εκσυγχρονισμού, ιδίως για την ενίσχυση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, την προαγωγή μιας δυναμικής κοινωνίας των πολιτών και τη στήριξη των προσπάθειών της κυβέρνησης του Μπουτάν για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών. Η ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται με το Μπουτάν για την επίλυση του μακροχρόνιου προβλήματος των νεπαλόφωνων προσφύγων από το Μπουτάν που βρίσκονται στο Νεπάλ.

Από την τελευταία Καθολική Περιοδική Εξέταση (το 2014), το Μπουτάν έχει εφαρμόσει ορισμένες επακόλουθες συστάσεις για ζητήματα όπως η πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες (π.χ. υγεία και εκπαίδευση), η εξάλειψη της φτώχειας, η αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, η ισότητα των φύλων και η πάταξη της διαφθοράς. Το Μπουτάν έχει καταβάλει αξιοσημείωτες προσπάθειες, ιδίως για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την προάσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών. Ωστόσο, πρέπει να αντιμετωπιστούν οι καθυστερήσεις στην κύρωση βασικών διεθνών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ορισμένοι περιορισμοί στην ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι.

Το 2015 η ΕΕ συνεργάστηκε με την κυβέρνηση του Μπουτάν για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με διάφορους τρόπους, ιδίως κατά τη διάρκεια της τελευταίας (έκτης) διετούς διαβούλευσης στο Τιμπού τον Νοέμβριο του 2015 και κατά τις συναντήσεις με τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Εξωτερικών. Συζητήθηκαν επίσης διάφορα θέματα κατά την πρώτη επίσκεψη του πρωθυπουργού Tobgay στις Βρυξέλλες τον Ιούνιο του 2015. Με την ευκαιρία της επίσκεψης των αρχηγών αποστολών της ΕΕ στο Μπουτάν τον Μάιο του 2015 συζητήθηκε ευρέως με τις αρχές και άλλους εμπλεκόμενους φορείς του Μπουτάν η πρόοδος της διαδικασίας εκδημοκρατισμού.

Στο πλαίσιο του πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος (2014-2020), η ΕΕ εστίασε την υποστήριξή της στην ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών και τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης με στόχο την εδραίωση της διαδικασίας αποκέντρωσης και της μεταβίβασης εξουσιών και πόρων.

Μπρουνέι

Το Σουλτανάτο του Μπρουνέι είναι απόλυτη μοναρχία και βρίσκεται υπό καθεστώς εκτάκτου ανάγκης από το 1963. Ένας συνδυασμός «συμβουλίων» χωριών και συμβουλευτικών φορέων, μεταξύ των οποίων και το Νομοθετικό Συμβούλιο (LegCo), ασκούν περιορισμένο ρόλο στην υποβολή νομοθετικών συστάσεων και την έγκριση της νομοθεσίας. Σε μια κατά τα λοιπά ανεκτική κοινωνία, το Μπρουνέι έχει υιοθετήσει μια συντηρητική μορφή του Ισλάμ, την οποία επιδιώκει να αναπτύξει περαιτέρω στο πλαίσιο της Μαλαϊκής Ισλαμικής Μοναρχίας.

Παρόλο που το σύνταγμα θεωρητικά προστατεύει τη θρησκευτική ελευθερία, στην πράξη επιβάλλονται διάφοροι περιορισμοί. Το 2015 η κυβέρνηση εξακολούθησε να εφαρμόζει τις μακροχρόνιες πολιτικές της για την προώθηση της σαφειτικής σχολής δικαίου του σουνιτικού Ισλάμ (επίσημη θρησκεία του κράτους). Τον Δεκέμβριο, αναφέρθηκαν σε διεθνές επίπεδο περιστατικά κηρυγμάτων σε τζαμιά, στα οποία οι μουσουλμάνοι αποθαρρύνονταν από το να έχουν επαφές με χριστιανικά σύμβολα, παρόλο που επιτρέπεται η λατρεία σε μη μουσουλμάνους, π.χ. σε καθολικές και αγγλικανικές εκκλησίες. Νόμοι και πολιτικές, εντός του ίδιου του Ισλάμ, επιβάλλουν περιορισμούς σε θρησκευτικές ομάδες που δεν ασπάζονται τη σαφειτική σχολή. Ο ποινικός κώδικας με βάση τη σαρία που δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2013 περιλαμβάνει διατάξεις που επηρεάζουν το νομικό πλαίσιο που διέπει τη θρησκευτική ελευθερία. Η πρώτη φάση (με ποινές που περιορίζονται στα πρόστιμα και τη φυλάκιση) τέθηκε σε εφαρμογή τον Μάιο του 2014. Στα δικαστήρια έχουν αναφερθεί λίγες περιπτώσεις. Το 2015 δεν υπήρχε καμία ένδειξη για το εάν και πότε θα τεθούν σε εφαρμογή οι επόμενες φάσεις του κώδικα.

Τον Σεπτέμβριο του 2015 το Μπρουνέι προσυπέγραψε τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων, αλλά δεν έχει ακόμα ανακοινώσει πότε θα την κυρώσει.

Η σταδιακή εισαγωγή του ποινικού δικαίου με βάση τη σαρία μπορεί να θεωρηθεί ως απόπειρα για την ενίσχυση της κοινωνικής καθώς και της θρησκευτικής πειθαρχίας και τη διαφύλαξη του μαλαϊκού πολιτισμού, των παραδόσεων και των εθίμων, και όχι για την επιβολή ποινών ή τον έλεγχο της αυξανόμενης εγκληματικότητας, καθώς πρόκειται για περιορισμένο φαινόμενο στο Μπρουνέι. Ο στόχος είναι η διαφύλαξη της κοινωνίας του Μπρουνέι στη σημερινή μορφή της και η διαίωση των «θεμελιωδών αξιών» της. Ο ποινικός κώδικας του Μπρουνέι συμπληρώνει το υφιστάμενο οικογενειακό δίκαιο με βάση τη σαρία. Καθώς η δεύτερη και η τρίτη φάση δεν έχουν ενεργοποιηθεί ακόμη, και δεδομένου ότι υπάρχουν μόνον αποσπασματικά στοιχεία ως προς τον τρόπο με τον οποίο η νομική έννοια της σαρία θα συνδυαστεί με τους ισχύοντες νόμους, είναι ακόμη δύσκολο να εκτιμηθεί στην παρούσα φάση πώς θα εφαρμοστεί στο μέλλον ο ποινικός κώδικας με βάση τη σαρία.

Η ΕΕ εκμεταλλευόταν διαρκώς τις διμερείς συναντήσεις με τις αρχές του Μπρουνέι για να θίγει ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα κράτη μέλη της ΕΕ παροτρύνουν τακτικά το Μπρουνέι να προσχωρήσει σε περισσότερες βασικές πράξεις του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται στο Μπρουνέι συμμετείχαν σε εκδηλώσεις για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας για να συμβάλουν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW).

Μιανμάρ/Βιρμανία

Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία, και ιδιαίτερα η κατάσταση στην επαρχία Rakhine, η εξάλειψη των διακρίσεων, και η ελευθερία θρησκείας, πεποιθήσεων και έκφρασης εξακολουθούν να βρίσκονται στο επίκεντρο της συνεργασίας της ΕΕ με τη Μιανμάρ/Βιρμανία.

Ενενήντα ένα πολιτικά κόμματα και πάνω από 6 000 υποψήφιοι συμμετείχαν στην ιστορική εκλογική αναμέτρηση της Μιανμάρ/Βιρμανίας στις 8 Νοεμβρίου 2015. Το εντυπωσιακό ποσοστό συμμετοχής κατά 69 % μαρτυρά τη δέσμευση του λαού της Μιανμάρ/Βιρμανίας για αλλαγές. Μια αποστολή της ΕΕ για την παρακολούθηση των εκλογών (EU EOM) υπό την ηγεσία του αντιπροέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κ. Graf Lambsdorff, συνέβαλε στην επιτυχή διεξαγωγή των εκλογών. Η αποστολή EU EOM, που μετρούσε 150 μέλη μεταξύ των οποίων και επτά μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ήταν η μεγαλύτερη διεθνής αποστολή παρατήρησης εκλογών, με παρουσία σε ολόκληρη τη χώρα και στενή συνεργασία με άλλους διεθνείς παρατηρητές. Η προκαταρκτική δήλωση της EU EOM στις 10 Νοεμβρίου 2015 επεσήμανε ότι κατά την ημέρα των εκλογών όλα κύλησαν ομαλά και ότι ο ανταγωνισμός ήταν έντονος. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω νομικές μεταρρυθμίσεις και διαδικαστικές βελτιώσεις, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης του Συντάγματος, για να καταστούν οι εκλογές πραγματικά δημοκρατικές.

Παρόλο που ο Εθνικός Σύνδεσμος για τη Δημοκρατία (NLD), υπό την ηγεσία της βραβευθείσας με το Νόμπελ Ειρήνης Aung San Suu Kyi, συγκέντρωσε απόλυτη πλειοψηφία στο κοινοβούλιο και πρόκειται να διορίσει τον επόμενο πρόεδρο και να σχηματίσει κυβέρνηση, ο στρατός θα εξακολουθήσει να κατέχει το 25 % των βουλευτικών εδρών χωρίς εκλογές έχοντας, ως εκ τούτου, δικαίωμα αρνησικυρίας και τη δυνατότητα να διορίσει τρεις βασικούς υπουργούς στην επόμενη κυβέρνηση.

Στις 22 Ιουνίου 2015, το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με τις επικείμενες εκλογές στη Μιανμάρ/Βιρμανία επιδιώκοντας να στείλει ένα έγκαιρο μήνυμα στην κυβέρνηση σχετικά με τις προσδοκίες της ΕΕ για τη διοργάνωση αξιόπιστων, διαφανών και χωρίς αποκλεισμούς εκλογών το 2015.

Το 2015 η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν βελτιώθηκε, ιδίως σε ότι αφορά τη στέρηση εκλογικών δικαιωμάτων των εθνοτικών μειονοτήτων, ειδικότερα των μουσουλμάνων Rohingya, και τις διαρκείς συλλήψεις και κρατήσεις πολιτικών ακτιβιστών και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρά τις σοβαρές ανησυχίες που εξέφρασε η διεθνής κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ, η Μιανμάρ/Βιρμανία ενέκρινε τέσσερις νόμους περί «προστασίας της φυλής και της θρησκείας». Οι νόμοι αυτοί περιορίζουν την πλήρη άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, και καταστρατηγούν την ελευθερία του θρησκευματος και των πεποιθήσεων. Επίσης, αντιβαίνουν στις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι εντάσεις μεταξύ των κοινοτήτων, ιδίως στην επαρχία Rakhine, εξακολούθησαν να είναι έντονες. Περίπου 140 000 εκτοπισθέντες στο εσωτερικό της χώρας, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων ανήκουν στη μειονότητα Rohingya, παραμένουν εγκλωβισμένοι σε άθλια στρατόπεδα από το 2012, στερούμενοι βασικά δικαιώματα, όπως η ελεύθερη κυκλοφορία, η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη, και η ικανότητα να κερδίζουν τα προς το ζην. Οι Rohingya στη βόρεια επαρχία Rakhine, όπου είναι το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, υφίστανται επιπλέον περιορισμούς και παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι συστηματικές διακρίσεις και η περιθωριοποίηση ωθούν χιλιάδες Rohingya κάθε χρόνο να διαφύγουν στη Μαλαισία μέσω της Ταϊλάνδης με ένα εξαιρετικά επικίνδυνο θαλάσσιο ταξίδι, και συχνά πέφτουν θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Μερικοί καταλήγουν να ζουν σε συνθήκες σύγχρονης δουλείας, όπως κατέδειξε η μεταναστευτική κρίση στον Κόλπο της Βεγγάλης και στη Θάλασσα Ανταμάν τον Μάιο του 2015 και η έκθεση της Ινδονησίας για τις συνθήκες δουλείας στον τομέα της αλιείας.

Για πρώτη φορά το 2015, οι πρώην κάτοχοι προσωρινών καρτών εγγραφής, αποκαλούμενοι «κάτοχοι λευκής κάρτας», συμπεριλαμβανομένων των Rohingya και άλλων εθνοτικών μειονοτήτων, δεν μπόρεσαν να ψηφίσουν ή να θέσουν υποψηφιότητα στις εκλογές, επειδή δεν είχαν λάβει την υπηκοότητα της χώρας. Κανένα από τα δύο μεγάλα κόμματα δεν συμπεριέλαβε στους υποψηφίους του μουσουλμάνους λόγω της ισχυρής επιρροής των σκληροπυρηνικών βουδιστών κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας. Κατά συνέπεια, στο νέο κοινοβούλιο δεν θα υπάρχει ούτε ένας εκπρόσωπος των μουσουλμάνων. Η υποκίνηση μίσους και η ρητορική μίσους συνέχισαν να μένουν ατιμώρητες.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ (ΕΕΕΕ) για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, κ. Λαμπρινίδης, συνέχισε τη συνεργασία του με αυτή τη χώρα για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά τον δεύτερο διάλογο ΕΕ-Μιανμάρ για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2015, ο ΕΕΕΕ επισκέφθηκε την επαρχία Rakhine για να εξετάσει τις σύνθετες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι κοινότητες Rohingya και Rakhine.

Πραγματοποίησε σημαντικές συναντήσεις με ορισμένους υπουργούς, την επικεφαλής του NLD Aung San Suu Kyi, την κοινωνία των πολιτών, συμμετέχοντας μεταξύ άλλων σε ειδικό φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών πριν από τον διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και με θρησκευτικούς ηγέτες. Ο ΕΕΕΕ επιδίωξε να σημειωθεί πρόοδος σε όλα τα καίρια ζητήματα, όπως ο διαχωρισμός των κοινοτήτων και συναφείς ανησυχίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα θέματα υπηκοότητας, τα δικαιώματα ψήφου, οι τέσσερις νόμοι περί «προστασίας της φυλής και της θρησκείας» και η εξάπλωση της ρητορικής του μίσους, ιδίως κατά των μουσουλμάνων, στο πλαίσιο των επαφών του τόσο με την κυβέρνηση όσο και με τους εκπροσώπους διαφόρων κοινοτήτων. Στο πλαίσιο του διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα εξετάστηκαν διάφορα συναφή ζητήματα, όπως τα εργασιακά δικαιώματα, τα έγγεια δικαιώματα, η μετανάστευση, οι κρατούμενοι για λόγους συνείδησης, οι συνθήκες κράτησης, η εξάλειψη των διακρίσεων, η κύρωση και εφαρμογή βασικών συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και η συνεργασία στο πλαίσιο πολυμερών φόρουμ.

Στις 15 Οκτωβρίου 2015, η ΕΕ υπέγραψε, ως διεθνής παρατηρητής, συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης της Μιανμάρ/Βιρμανίας και των ένοπλων εθνοτικών ομάδων για την κατάπαυση του πυρός σε ολόκληρη τη χώρα. Η συμφωνία αυτή αποτελεί σημαντικό βήμα για την επίτευξη ειρήνης, ασφάλειας και ευημερίας και καθιστά δυνατή την έναρξη εθνικού πολιτικού διαλόγου. Σε δήλωσή της εξ ονόματος της ΕΕ, η ΥΕ/ΑΠ κα Mogherini εξέφρασε την ικανοποίησή της για την υπογραφή της συμφωνίας και ζήτησε την προσχώρηση των ομάδων που δεν προσυπέγραψαν τη σύμβαση στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας. Η αποφυγή των αποκλεισμών είναι καίριας σημασίας για την εθνική συμφιλίωση, τον σεβασμό των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και την ισότιμη ανάπτυξη για όλους. Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί κατά τις ειρηνευτικές συνομιλίες, εξακολουθούν να υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ του στρατού και ορισμένων ενόπλων εθνοτικών ομάδων, ιδίως στις περιοχές Shan και Kachin, που συντελούν σε νέες εκτοπίσεις πληθυσμών. Επίσης, αναφέρονται φαινόμενα σεξουαλικής βίας, καταναγκαστικής στρατολόγησης και καταναγκαστικής εργασίας.

Η ΕΕ επέδειξε τη βούλησή της να συνεργαστεί με την κυβέρνηση, τη ΔΟΕ και τους άλλους εταίρους (π.χ. ΗΠΑ και Ιαπωνία) στον τομέα των εργασιακών δικαιωμάτων και της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, όταν προσχώρησε στην «Πρωτοβουλία για την προώθηση των θεμελιωδών εργασιακών δικαιωμάτων και πρακτικών στη Μιανμάρ» τον Μάιο του 2015. Η συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο. Η ΕΕ διοργάνωσε ένα φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών ενόψει του διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα με στόχο την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις προκλήσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Μιανμάρ/Βιρμανία. Ο χάρτης πορείας για τη συνεργασία της ΕΕ με την κοινωνία των πολιτών εγκαινιάστηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 2015. Δημιουργήθηκαν τέσσερις ομάδες αναφοράς, όπου συμμετείχαν τοπικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, εκπρόσωποι των κρατών μελών της ΕΕ, διεθνείς ΜΚΟ και άλλοι αναπτυξιακοί εταίροι. Οι συναντήσεις με τους υπέρμαχους των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνεχίστηκαν. Η ΕΕ πραγματοποίησε και συντόνισε τακτικές αποστολές παρατήρησης σε συνεδριάσεις δικαστηρίων και δίκες των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ακτιβιστών, όπως στην περίπτωση των φοιτητών που συνελήφθησαν κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων του Μαρτίου του 2015.

Το 2015 η ΕΕ κατέθεσε εκ νέου ψήφισμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Μιανμάρ/Βιρμανία τόσο στην Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης όσο και στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Και τα δύο ψηφίσματα εγκρίθηκαν χωρίς ψηφοφορία.

Η Καθολική Περιοδική Εξέταση σχετικά με τη Μιανμάρ/Βιρμανία πραγματοποιήθηκε στις 6 Νοεμβρίου 2015.

Η Μιανμάρ/Βιρμανία υπέγραψε το Διεθνές Σύμφωνο για οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα και το προαιρετικό πρωτόκολλο της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με την εμπλοκή των παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις. Επίσης, έλαβε μέρος στην πρωτοβουλία των φίλων της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων.

Καμπότζη

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Καμπότζη εξακολουθεί να αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για την ΕΕ. Σε ορισμένους τομείς σημειώθηκε πρόοδος κατά τους πρώτους μήνες του 2015, ιδίως σχετικά με τη συμφωνία για την τροποποίηση του εκλογικού νόμου, τη συγκρότηση δικομματικής εθνικής επιτροπής εκλογών (NEC) και ορισμένες δεσμεύσεις από την κυβέρνηση για θέματα έγγειας ιδιοκτησίας. Ωστόσο, οι σχέσεις μεταξύ των δύο κύριων πολιτικών κομμάτων επιδεινώθηκαν σημαντικά κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους, με μια σειρά συμβάντων που κατά τα φαινόμενα αποσκοπούσαν στον εκφοβισμό της αντιπολίτευσης και τον περιορισμό της ελευθερίας της έκφρασης, υποβαθμίζοντας με τον τρόπο αυτό τα πολιτικά δικαιώματα. Ορισμένοι νόμοι που είτε έχουν εγκριθεί είτε βρίσκονται στο τελικό στάδιο επεξεργασίας προκαλούν ανησυχίες σχετικά με την ενδεχόμενη χρήση τους για τον περιορισμό της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι. Σε ό,τι αφορά την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας, εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρά προβλήματα.

Στις 9 Απριλίου 2015, η αντιπροσωπία της ΕΕ εξέδωσε τοπική δήλωση με την οποία εξέφρασε την ικανοποίησή της για τον διορισμό της νέας εθνικής επιτροπής εκλογών. Στις 15 Ιουλίου 2015, η εκπρόσωπος της ΥΕ/ΑΠ εξέδωσε δήλωση για την έγκριση νέου νόμου για τις ΜΚΟ και τις ενώσεις, εκφράζοντας την απογοήτευσή της για την ανεπαρκή προηγούμενη διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς και την ανησυχία της για τη δυνατότητα του νόμου να περιορίσει τις δραστηριότητες των ΜΚΟ. Στις 27 Οκτωβρίου 2015, η αντιπροσωπία της ΕΕ εξέδωσε τοπική δήλωση μετά τον ξυλοδαρμό δύο βουλευτών της αντιπολίτευσης από διαδηλωτές, καλώντας τις αρχές να προσαγάγουν τους υπαίτιους στη δικαιοσύνη και να λάβουν μέτρα για να εγγυηθούν την ασφάλεια όλων των δημοκρατικά εκλεγμένων αντιπροσώπων.

Η ΕΕ είχε τακτικές επαφές με τις αρχές της Καμπότζης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η αντιπροσωπία της προέβη επίσης σε τακτικές επαφές με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και με εκπροσώπους των αυτόχθονων κοινοτήτων. Σε συνεργασία με τη Γερμανία, η ΕΕ συνέχισε να παρακινεί την κυβέρνηση της Καμπότζης να λύσει το πρόβλημα των καθυστερήσεων στην παράδοση των κοινοτικών τίτλων έγγειας ιδιοκτησίας στους αυτόχθονες πληθυσμούς και να παρακολουθεί προσεκτικά την πληρότητα της καταχώρησης των τίτλων ιδιοκτησίας. Το 2015, κατά τις επιτόπιες επισκέψεις των υπαλλήλων της ΕΕ εξετάστηκαν τα συγκεκριμένα αυτά θέματα, ενώ δόθηκε η ευκαιρία για επιτόπιο συντονισμό με τις ΜΚΟ και τον τοπικό πληθυσμό.

Η διανομή της γης αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα στο πλαίσιο των σχέσεων και των συνομιλιών της ΕΕ με την κυβέρνηση της Καμπότζης. Η αντιπροσωπία της ΕΕ επέμεινε στην ανάγκη για περισσότερη διαφάνεια ως προς την επανεξέταση των κρατικών γαιών που έχουν παραχωρηθεί για οικονομική εκμετάλλευση (ELCs), τη μελλοντική χρήση των γαιών που έχουν ήδη ανακτηθεί από αυτό το καθεστώς και τις προσπάθειες επίλυσης διαφορών έγγειου ιδιοκτησίας. Η ΕΕ προσέφερε τεχνική συνδρομή στη Βασιλική Κυβέρνηση της Καμπότζης για τον σχεδιασμό μηχανισμού ανεξάρτητης αξιολόγησης και αντιστάθμισης για τις κοινότητες που επηρεάζονται από τις παραχωρήσεις εκμετάλλευσης γαιών για καλλιέργεια ζαχαροκάλαμου. Η κυβέρνηση δεν έχει εγκρίνει ακόμη τον εν λόγω σχεδιασμό.

Στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου δόθηκε προτεραιότητα σε ζητήματα συνδικαλιστικών δικαιωμάτων και βίας κατά των εργαζομένων, καθώς και στην αναθεώρηση του κατώτατου μισθού. Επιπλέον, η ΕΕ συμμετείχε σε τακτικές συναντήσεις με επιχειρηματικές ενώσεις (ιδίως της βιομηχανίας ένδυσης) και μεμονωμένους επενδυτές σχετικά με τον σεβασμό των εργασιακών δικαιωμάτων και την αξιοπρεπή εργασία.

Κατά την 104η σύνοδο της Διεθνούς Διάσκεψης Εργασίας, η ΕΕ συνέβαλε στην εξέταση της συμμόρφωσης της Καμπότζης με τη σύμβαση 182 της ΔΟΕ σχετικά με τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας. Οι μόνιμοι εποπτικοί μηχανισμοί της ΔΟΕ εξέτασαν επίσης τις παραβιάσεις της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, επισημαίνοντας τις σοβαρές και επείγουσες περιπτώσεις εν προκειμένω.

Το 2015, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει διάφορες ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσέφερε συνολικά 1 εκατ. ευρώ σε νέες επιδοτήσεις. Επίσης, το 2015 χορήγησε επιδοτήσεις σε τέσσερις υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ έχει συνεισφέρει με 10 εκατομμύρια ευρώ στον προϋπολογισμό του 2015-2016 για τις εθνικές και διεθνείς συνιστώσες των έκτακτων τμημάτων των δικαστηρίων της Καμπότζης (ECCC). Το 2015 η ΕΕ κατέστη επίσημα μέλος της Ομάδας Κύριων Δωρητών των ECCC.

Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας

Το 2015, τους βασικούς στόχους της ΕΕ εξακολούθησαν να αποτελούν η επικύρωση από την Κίνα του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR) που υπογράφηκε το 1998, και, μεσοπρόθεσμα, η συμμόρφωση με τις διατάξεις του Διεθνούς Συμφώνου (ICCPR) καθώς και με το σύνταγμα, το ποινικό δίκαιο και την ποινική δικονομία της Κίνας. Επίσης, η ΕΕ συνέχισε την παγκόσμια εκστρατεία της κατά της θανατικής ποινής, ιδίως καθώς η Κίνα παραμένει η χώρα με τον μεγαλύτερο αριθμό εκτελέσεων, παρά τις προσπάθειές της να μειώσει σημαντικά τον αριθμό των εγκλημάτων που επισύρουν θανατική ποινή, όπως η τροποποίηση του κώδικα ποινικής δικονομίας το 2015, που μείωσε τον αριθμό τους στα 46. Ως ένας από τους κεντρικούς πυλώνες του Διεθνούς Συμφώνου (ICCPR), η ελευθερία της έκφρασης στην Κίνα, εντός και εκτός διαδικτύου, παρέμεινε επίσης προτεραιότητα για την ΕΕ, όπως και η ανάπτυξη δυναμικής κοινωνίας των πολιτών και δραστήριων υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τέλος, αλλά εξίσου σημαντικό, η ΕΕ συνέχισε να προωθεί την απόλαυση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, ιδιαίτερα των Θιβητιανών και των Ουιγούρων.

Γενικά, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνέχισε να σημειώνει σημαντική επιδείνωση, με νέο κύμα συλλήψεων και φυλακίσεων 300 δικηγόρων και ακτιβιστών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και υπαλλήλων νομικών εταιρειών, που ξεκίνησε τον Ιούλιο, παρότι η σύλληψη τον Μάιο του 2014 του γνωστού δικηγόρου με ειδίκευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, Pu Zhiqiang, που είχε εμπλακεί σε ορισμένες υποθέσεις για την ελευθερία του Τύπου, την ελευθερία της έκφρασης και την προστασία των υπέρμαχων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως προάγγελμα της νέας έξαρσης των προσπαθειών καταστολής. Στα τέλη του έτους, περίπου 30 δικηγόροι βρίσκονταν ακόμη υπό κατ' οίκον παρακολούθηση, δηλαδή κρατούνταν σε μυστικές τοποθεσίες χωρίς πρόσβαση σε νομικές συμβουλές ή δικαίωμα επισκέψεων από τους συγγενείς τους, γεγονός που δημιουργεί σοβαρά ερωτήματα σχετικά με τη δεδηλωμένη δέσμευση της Κίνας για την ενίσχυση του κράτους δικαίου.

Στις 20 Μαΐου 2015, η ΕΕ εξέδωσε δήλωση εκπροσώπου της για τις κατηγορίες σε βάρος του Pu Zhiqiang. Τον Δεκέμβριο του 2015, ο Pu Zhiqiang προσήχθη εν τέλει σε δίκη στο Πεκίνο κατηγορούμενος για δημοσίευση στο διαδίκτυο κοινωνικών σχολίων με τα οποία ασκούσε κριτική στο κυβερνών Κομμουνιστικό Κόμμα και του επιβλήθηκε ποινή τριετούς φυλάκισης για πρόκληση διαμάχης και υποκίνηση εθνικού μίσους, με αναστολή για ιατρικούς λόγους.

Στα τέλη του έτους ένας γάλλος δημοσιογράφος που είχε δημοσιεύσει άρθρο σε γαλλικό περιοδικό επικρίνοντας την πολιτική της Κίνας τιμωρήθηκε με de facto απέλαση.

Η νομική μεταρρύθμιση επιταχύνθηκε με την έγκριση νομοθεσίας για την εθνική ασφάλεια και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και την υποβολή νομοσχεδίου για τις ΜΚΟ της αλλοδαπής και την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, με δυσμενείς συνέπειες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και για την επιχειρηματική κοινότητα. Η ΕΕ έχει αποστείλει επανειλημμένως παρατηρήσεις αντιδρώντας στις δημόσιες διαβουλεύσεις της Κίνας για το νομοσχέδιο, ενθαρρύνοντάς την να αποφύγει τους νομικούς περιορισμούς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που δεν συνοδεύονται από διασφαλίσεις και αντιβαίνουν στα διεθνή πρότυπα.

Η κατάσταση στην περιοχή του Θιβέτ δεν παρουσίασε βελτίωση και τον Φεβρουάριο του 2015 κατεγράφη η 143η περίπτωση αυτοπυρπόλησης Θιβετιανών (η 7η το 2015) από τον Φεβρουάριο του 2009. Επιπλέον, η ποινικοποίηση των αυτοπυρπολήσεων εξακολουθεί, επιβάλλοντας τη συλλογική τιμωρία συγγενών και κοινοτήτων. Στην Xinjiang, πάνω από 100 άτομα έχασαν τη ζωή τους πέρυσι στις βιαιότερες συγκρούσεις που έλαβαν χώρα μεταξύ Ουιγούρων και κινεζικών αρχών, αν και η ελλιπής ενημέρωση που παρέχεται από τις κινεζικές αρχές και η έλλειψη πρόσβασης για δημοσιογράφους και διπλωμάτες δυσχεραίνει τη διαμόρφωση ακριβούς εικόνας.

Παρόλο που η Κίνα ισχυρίστηκε ενώπιον της επιτροπής της σύμβασης κατά των βασανιστηρίων (CAT) ότι έχει λάβει «αποτελεσματικά νομοθετικά, διοικητικά, δικαστικά και άλλα μέτρα για την αυστηρή απαγόρευση κάθε μορφής βασανιστηρίων», η εν λόγω επιτροπή εξέφρασε σοβαρές ανησυχίες για τους αξιόπιστους ισχυρισμούς βασανιστηρίων, θανάτων υπό καθεστώς κράτησης, αυθαίρετων συλλήψεων και εξαφανίσεων Θιβετιανών, Ουιγούρων και Μογγόλων, καθώς και για τις συστηματικές καταγγελίες της συνεχιζόμενης πρακτικής παράνομων κρατήσεων σε μη αναγνωρισμένους και ανεπίσημους τόπους κράτησης, που είναι γνωστοί ως «μαύρες φυλακές», και την αναγκαστική επιστροφή των Βορειοκορεατών που εγκαταλείπουν τη χώρα τους.

Η ΕΕ συνέχισε να συνεργάζεται με την Κίνα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, υπό διάφορες συνθήσεις και σε διάφορα επίπεδα. Για παράδειγμα, στη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Κίνας που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο, ο Πρόεδρος Tusk αναφέρθηκε στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προέβη σε παρατηρήσεις κατά τη συνέντευξη Τύπου μετά το πέρας της συνόδου εκφράζοντας τη στήριξη της ΕΕ για τη φιλόδοξη μεταρρυθμιστική διαδικασία της Κίνας, την κοινή επιθυμία περαιτέρω βελτίωσης της συνεργασίας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διμερές και διεθνές επίπεδο, καθώς και τις ανησυχίες της ΕΕ σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και την κατάσταση των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, όπως οι Θιβετιανοί και οι Ουιγούροι. Στο πλαίσιο αυτό, ο Πρόεδρος Tusk παρότρυνε την Κίνα να ξεκινήσει ουσιαστικό διάλογο με τους εκπροσώπους του Δαλάι Λάμα. Κατά την ετήσια συνεδρίαση της μικτής επιτροπής ΕΕ-Κίνας (Οκτώβριος 2015), η Επίτροπος Malmström τόνισε τη σημασία της ενίσχυσης του κράτους δικαίου και του ανεξάρτητου δικαστικού συστήματος, εντός του οποίου οι δικηγόροι θα μπορούν να δραστηριοποιούνται ελεύθερα και ανεξάρτητα και θα υποστηρίζεται το έργο των αλλοδαπών επιχειρήσεων και πολιτών.

Αναφερόμενη στη σημασία της ψηφιακής κοινωνίας για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Κίνα, η Επίτροπος Malmström ζήτησε από τον κινέζο ομόλογό της «να συμβάλει στο να καταστεί το Διαδίκτυο μέσο για την ελευθερία της έκφρασης και την ελευθερία των εμπορικών συναλλαγών».

Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κ. Λαμπρινίδης, μετέβη στην Κίνα (Πεκίνο, Guangzhou, Shenzhen και Χονγκ Κονγκ) για δεύτερη φορά τον Νοέμβριο και πραγματοποίησε πάνω από 30 χωριστές συναντήσεις με υψηλόβαθμους αξιωματούχους της χώρας, εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών της Κίνας και της Ευρώπης (όπως δικηγόροι, δημοσιογράφοι που δραστηριοποιούνται στο διαδίκτυο, ακαδημαϊκοί, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που εκπροσωπούν τις γυναίκες και τις μειονότητες λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, ακτιβιστές για τα εργασιακά δικαιώματα και υπάλληλοι διεθνών οργανώσεων). Εξέφρασε ιδιαίτερες ανησυχίες για την αύξηση των διώξεων κατά των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικηγόρων, καθώς και για την κατεύθυνση της νομικής μεταρρύθμισης, ιδίως σε ό,τι αφορά το νομοσχέδιο για τις ΜΚΟ της αλλοδαπής, άλλα νομοθετήματα και νομοσχέδια για την εθνική ασφάλεια και τις δυσμενείς επιπτώσεις τους στα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνία των πολιτών. Αναφέρθηκε επίσης στην 20ή επέτειο της Διακήρυξης του Πεκίνου και το σχέδιο νόμου για την ενδοοικογενειακή βία, που εγκρίθηκε εν τέλει τον Δεκέμβριο του 2015, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων τροποποιήσεων που είχε προτείνει η ΕΕ, τα εργασιακά δικαιώματα, τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε θρησκευτικές και εθνοτικές μειονότητες, μεταξύ άλλων στο Θιβέτ και τη Xinjiang, τα βασανιστήρια και τη θανατική ποινή.

Ο 34ος διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ ΕΕ και Κίνας πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο την 30ή Νοεμβρίου και την 1η Δεκεμβρίου. Η Κίνα εξακολούθησε να τονίζει τα επιτεύγματά της σε ό,τι αφορά τη μείωση της φτώχειας και την συνολική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και δήλωσε τη δυσαρέσκειά της όταν η ΕΕ εξέφρασε τις ανησυχίες της αναφερόμενη σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η Κίνα αναφέρθηκε στη διαχείριση της προσφυγικής κρίσης από την ΕΕ και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και εξέφρασε την επιθυμία της να δρομολογήσει περισσότερα προγράμματα συνεργασίας με την ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε τομείς όπως τα περιβαλλοντικά δικαιώματα, τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών και οι επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο εκπρόσωπος της ΥΕ/ΑΠ εξέδωσε επτά δηλώσεις για την Κίνα κατά τη διάρκεια του 2015: για τη σύλληψη και την κράτηση των ακτιβιστών για τα δικαιώματα των γυναικών στην Κίνα τον Μάρτιο, για την καταδίκη του δημοσιογράφου Gao Yu τον Απρίλιο, για τις κατηγορίες κατά του δικηγόρου σε υποθέσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων Pu Zhiqiang τον Μάιο, για τις πρόσφατες εξελίξεις στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τον Ιούλιο, για τη συνεχιζόμενη κράτηση δικηγόρων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη μεταχείριση των συγγενών τους τον Οκτώβριο, καθώς και για την καταδίκη του δικηγόρου Pu Zhiqiang και για το γεγονός ότι η Κίνα δεν ανανέωσε την ταξιδιωτική θεώρηση της ευρωπαϊκής δημοσιογράφου Ursula Gauthier τον Δεκέμβριο.

Η ΕΕ αναφέρθηκε επίσης στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα στις δηλώσεις που εξέδωσε για να εκθέσει τις ανησυχίες της κατά τις τρεις τακτικές συνόδους του Συμβουλίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων τον Μάρτιο, τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο, καθώς και στην 69η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ.

Χονγκ Κονγκ

Η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τις εξελίξεις που σχετίζονται με την καθολική ψηφοφορία για την εκλογή του Ανώτατου Διοικητή το 2017. Στις 18 Ιουνίου 2015, η ΕΕ εξέδωσε δήλωση του εκπροσώπου για τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις στο Χονγκ Κονγκ, καλώντας όλα τα μέρη να συμμετάσχουν σε εποικοδομητικό διάλογο με στόχο να ξαναρχίσει άμεσα η διαδικασία εκλογικής μεταρρύθμισης. Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την κοινωνία των πολιτών στο Χονγκ Κονγκ, μέσα από τακτικές επαφές με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ΜΚΟ και ΜΜΕ και την οργάνωση σεμιναρίων και εργαστηρίων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τον Νοέμβριο του 2015, ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, κ. Σταύρος Λαμπρινίδης, επισκέφθηκε το Χονγκ Κονγκ για πρώτη φορά και συζήτησε ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως το κράτος δικαίου και η ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας στο πλαίσιο της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα», τα εργασιακά δικαιώματα, η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ελευθερία του τύπου, οι κοινωνικές ανισότητες και οι ίσες ευκαιρίες. Στα τέλη του 2015, εξαφανίστηκαν πέντε εκδότες του Χονγκ Κονγκ, δύο εκ των οποίων έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους της ΕΕ και σχετίζονται με εκδοτικό οίκο και βιβλιοπωλείο του Χονγκ Κονγκ. Οι περιστάσεις υπό τις οποίες εξαφανίστηκαν ήσαν ύποπτες.

Ταϊβάν

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι, γενικά, καλή. Ωστόσο, η θανατική ποινή παραμένει ως πρακτική η οποία λυπεί την ΕΕ. Έξι εκτελέσεις έγιναν τον Ιούνιο, σε συνέχεια προηγούμενων γύρων εκτελέσεων το 2014, το 2013 και το 2012, οι οποίοι παραβίασαν την εν τοις πράγμασι αναστολή που τηρήθηκε από το 2005 έως το 2010. Στη δήλωσή της η ΕΕ ζήτησε την άμεση επιβολή αναστολής στις εκτελέσεις, όπως συνέστησε επιτροπή διεθνών εμπειρογνομόνων το 2013. Η ΕΕ διατήρησε την συνεργασία της με τις τοπικές αρχές και την κοινωνία των πολιτών υπέρ της ουσιαστικής επαναφοράς της αναστολής της θανατικής ποινής με στόχο την επίσημη κατάργησή της. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει τη ΜΚΟ «Συμμαχία της Ταϊβάν για την κατάργηση της θανατικής ποινής» μέσω του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Στον τακτικό της διάλογο με την Ταϊβάν –τις ετήσιες διαβουλεύσεις ΕΕ-Ταϊβάν για μη εμπορικά ζητήματα– η ΕΕ εξέφρασε τον προβληματισμό της για τη θανατική ποινή και την συνέχεια της εφαρμογής της.

Ινδία

Το 2015, οι προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ινδία επικεντρώθηκαν στην προστασία των δικαιωμάτων της γυναίκας και του παιδιού, την πρόληψη των βασανιστηρίων και τα δικαιώματα των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το αίτημα για αναστολή των εκτελέσεων με απώτερη επιδίωξη την κατάργηση της θανατικής ποινής και η δέσμευση για την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων παρέμειναν ως υψηλή προτεραιότητα.

Η Ινδία είναι μια μεγάλη σε έκταση δυναμική δημοκρατία με ισχυρό συνταγματικό και θεσμικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Βαθιά ριζωμένες κοινωνικές πρακτικές, τις οποίες η κυβέρνηση δεν δύναται να αντιμετωπίσει αποκλειστικά και μόνον με θετικές δράσεις, παραμένουν το βασικό αίτιο πολλών προβλημάτων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ινδία. Ζητήματα κακοποιήσεων και διακρίσεων, ειδικότερα εις βάρος των ντάλιτ, καθώς και η βία λόγω φύλου και η θρησκευτική μισαλλοδοξία αναφέρονται ευρέως από τα μέσα ενημέρωσης και την κοινωνία των πολιτών. Σε γενικές γραμμές, η ελευθερία της έκφρασης γίνεται σεβαστή. Το Ανώτατο Δικαστήριο ακύρωσε τον Μάρτιο μια αμφιλεγόμενη τροποποίηση νόμου που περιόριζε την ελευθερία της έκφρασης στο διαδίκτυο. Η αυστηρότερη εφαρμογή του νόμου περί ρύθμισης των εισφορών από το εξωτερικό, όπως τροποποιήθηκε το 2010, επηρέασε την πρόσβαση περίπου 13 000 οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε εξωτερική χρηματοδότηση. Υπάρχουν τουλάχιστον 2 εκατομμύρια οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Ινδία, εκ των οποίων περίπου 42 000 έχουν άδεια να λαμβάνουν χρηματοδότηση από το εξωτερικό.

Η ΕΕ συμμετέσχε σε διάλογο με ευρύ φάσμα φορέων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, δημοσίων αρχών και ειδικών ιδρυμάτων, παρά την απουσία του ετησίου διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κορυφαίες πολιτικές προσωπικότητες, εν οίς υπουργοί ή πρωθυπουργοί κρατιδίων, παρευρέθησαν πέρυσι σε λειτουργίες προγραμμάτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα με χορήγηση από την ΕΕ. Θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων συζητήθηκαν κατά την επίσκεψη του Προέδρου του Lok Sabha στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιούνιο και την επίσκεψη της αντιπροσωπίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις σχέσεις με την Ινδία στο Νέο Δελχί τον Μάρτιο.

Με σκοπό την προώθηση των δικαιωμάτων της γυναίκας και του παιδιού, η ΕΕ μετέσχε σε διάφορες εκδηλώσεις, σχετικές ιδίως με την παγκόσμια ημέρα της γυναίκας και την παγκόσμια ημέρα των κοριτσιών. Τον Οκτώβριο πραγματοποιήθηκε στην Τζαϊπούρ διάλογος παρέμβασης των κοινοτήτων με κυβερνητικούς αξιωματούχους στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ τριετούς προγράμματος για την προώθηση της ισότητας των φύλων και καταπολέμηση των διακρίσεων εις βάρος των κοριτσιών σε επιλεγμένες επαρχίες του Ρατζαστάν, του Ούταρ Πραντές και του Τζαρκάντ.

Μετά από ανάπαυλα περίπου δύο ετών, στις 30 Ιουλίου 2015 διενεργήθηκε εκτέλεση καταδικασθέντος σε θανατική ποινή για την συμμετοχή του στις επιθέσεις της Βομβάης του 1993. Μόλις ένα μήνα αργότερα, η Επιτροπή Δικαίου της Ινδίας υπέβαλε την έκθεσή της σχετικά με τη θανατική ποινή προτείνοντας την κατάργησή της σε όλες τις περιπτώσεις εκτός των περιπτώσεων τρομοκρατίας και πολέμου κατά της χώρας. Επ' ευκαιρία της Παγκόσμιας ημέρας κατά της θανατικής ποινής στις 10 Οκτωβρίου, διοργανώθηκε εκδήλωση από πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το ΕΜΔΔΑ, γεγονός που αναδεικνύει το μόνιμο ενδιαφέρον της ΕΕ.

Η ΕΕ ασχολήθηκε με την κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σε συνεργασία με δίκτυα υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων και με επί τόπου επισκέψεις (π.χ. στη Μανιπούρ), εξετάζοντας μεμονωμένες περιπτώσεις υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παρέχοντας βοήθεια, κατά περίπτωση, σε όσους έχουν ανάγκη μέσω του μηχανισμού έκτακτης στήριξης των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ένα άλλο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ πρόγραμμα δραστηριοποιήθηκε στον τομέα των αστυνομικών μεταρρυθμίσεων στη Νότιο Ασία, καλύπτοντας δραστηριότητες όπως η ανάπτυξη εικονικού αστυνομικού τμήματος, ενός καινοτόμου εργαλείου κατάρτισης που ήδη εφαρμόζεται από την Ακαδημία Αστυνομικής Εκπαίδευσης του Ρατζαστάν.

Ένα μεγάλο χαρτοφυλάκιο εν εξελίξει προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ ή/και τα κράτη μέλη καλύπτει θέματα ισότητας των φύλων, τα δικαιώματα των παιδιών, των ατόμων με αναπηρία και των αυτοχθόνων πληθυσμών, την εμπορία ανθρώπων, την κατάργηση της θανατικής ποινής και την ελευθερία της έκφρασης εντός και εκτός διαδικτυακής σύνδεσης.

Στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ, η ΕΕ προκήρυξε τοπική πρόσκληση υποβολής προτάσεων, προϋπολογισμού 1,9 εκατομμυρίων ευρώ, με στόχο την αύξηση των ικανοτήτων των τοπικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για να προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα με βάση τις αρχές της ισότητας, της κοινωνικής ένταξης και της εξάλειψης των διακρίσεων. Επιλεγμένα προγράμματα έχουν ως επίκεντρο την κοινωνική ένταξη των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, ιδίως των θρησκευτικών μειονοτήτων, την συμμετοχική αστυνόμευση, την πρόσβαση των θανατοποινιτών στη δικαιοσύνη, την προαγωγή της πολυφωνίας και της πολυμορφίας στα εθνικά θεσμικά όργανα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προώθηση της ένταξης και της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας.

Ινδονησία

Η ΕΕ ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τα θέματα της ελευθερίας θρησκευόμενου και πεποιθήσεων και της προστασίας των ατόμων που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες. Η αντιπροσωπία της ΕΕ στην Τζακάρτα πραγματοποίησε τακτικές συναντήσεις με μειονοτικές ομάδες, θύματα μισαλλοδοξίας και οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα. Η αντιπροσωπία της ΕΕ συνέχισε την συνεργασία της με τη Nahdlatul Ulama, την μεγαλύτερη μουσουλμανική οργάνωση της χώρας η οποία ενστερνίζεται την ανοχή και την πολυφωνία. Η αντιπροσωπία διοργάνωσε επίσης σεμινάριο με θέμα «Θρησκεία και δημόσια ευσέβεια», σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Gadjah Mada στη Γιόγκιακάρτα.

Η Ινδονησία εκτέλεσε 14 ανθρώπους το 2015 (έξι τον Ιανουάριο και οκτώ τον Απρίλιο) για αδικήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, μεταξύ των οποίων και 12 αλλοδαποί. Τουλάχιστον 130 κρατούμενοι αναμένουν την εκτέλεση της θανατικής ποινής, οι μισοί εκ των οποίων για αδικήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά. Η ΕΕ καταδίκασε τις εκτελέσεις με δηλώσεις της τον Ιανουάριο, τον Φεβρουάριο και τον Απρίλιο. Η ΕΕ διατήρησε στενές επαφές με ανώτερους αξιωματούχους, τονίζοντας την αντίθεσή της προς τη θανατική ποινή και καλώντας την κυβέρνηση της Ινδονησίας να σταματήσει τις εκτελέσεις. Σε σύνδεση με την παγκόσμια ημέρα κατά της θανατικής ποινής στις 10 Οκτωβρίου, η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε εκστρατεία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κατά της θανατικής ποινής.

Η κυβέρνηση της αυτόνομης επαρχίας Άτσε ανακοίνωσε ότι από 23ης Οκτωβρίου εφαρμόζεται στην επαρχία ο εκτεταμένος ισλαμικός ποινικός κώδικας (*qanun jinayat*). Η τοπική αυτή νομοθεσία ποινικοποιεί, μεταξύ άλλων, τις σεξουαλικές σχέσεις μεταξύ ανθρώπων του ίδιου φύλου και τις συναινετικές σεξουαλικές δραστηριότητες εκτός γάμου. Σε συναντήσεις με την κεντρική κυβέρνηση και τοπικές αρχές, η αντιπροσωπία της ΕΕ εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με τις πιθανές συνέπειες του νέου νόμου κατά το δίκαιο της σαρίας για τις μειονοτικές ομάδες και ζήτησε από τις αρχές να διαφυλάξουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες, ανεξαρτήτως θρησκείας, εθνοτικής καταγωγής ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τις εξελίξεις στις επαρχίες της Παπουασίας και της Δυτικής Παπουασίας και επικρότησε την απόφαση του Προέδρου κ. Widodo να δώσει χάρη σε πολλούς πολιτικούς κρατουμένους και να αφήσει ελεύθερη την πρόσβαση όλων των ξένων δημοσιογράφων στην Παπουασία. Εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά βιαιότητες και παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις δυνάμεις ασφαλείας, καθώς και περιορισμούς της ελευθερίας της έκφρασης στις επαρχίες. Η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε συναντήσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Παπουασίας.

Η πρόληψη των βασανιστηρίων παραμένει προτεραιότητα για την ΕΕ στην Ινδονησία. Η αντιπροσωπία της ΕΕ συνεργάζεται με την εθνική επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την Ένωση για την πρόληψη των βασανιστηρίων με έδρα τη Γενεύη σχετικά με την ενίσχυση των μηχανισμών εποπτείας. Η αντιπροσωπία διοργάνωσε εκστρατεία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης προς εορτασμό της Διεθνούς Ημέρας συμπαράστασης στα θύματα βασανιστηρίων.

Σχετικά με το θέμα των επιχειρήσεων και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αντιπροσωπία της ΕΕ παρέσχε στήριξη στο Ίδρυμα διεθνών προτύπων υποβολής εκθέσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα (FIHRRST) το οποίο έχει καταρτίσει και προωθεί πρότυπα υποβολής εκθέσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε εταιρείες, ενώ επίσης εκπόνησε χάρτη ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την πόλη Μπαντουνγκ από κοινού με τον δήμαρχο.

Το ΕΜΔΔΑ χρηματοδότησε 13 σχέδια το 2015 τα οποία καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως οι εκλογές, διευθέτηση συγκρούσεων και διαμεσολάβηση, θρησκευτική ελευθερία, επιχειρήσεις και ανθρώπινα δικαιώματα, υποχρέωση λογοδοσίας για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προστασία ευάλωτων ομάδων.

Ιαπωνία

Η ΕΕ διατήρησε την από μακρού συνεργασία της για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την Ιαπωνία, μια χώρα η οποία συμερίζεται τις αξίες και την οπτική μας από πολλές απόψεις και επιθυμεί να θεωρείται υπεύθυνος παράγοντας της παγκόσμιας σκηνής. Η Ιαπωνία ενδιαφέρεται περισσότερο από ποτέ να συνεργασθεί με την ΕΕ σε θέματα που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 2015, η ΕΕ και η Ιαπωνία συνέχισαν τις διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, στο πλαίσιο κοινής δέσμευσης για την προαγωγή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως. Ενέμειναν στην δέσμευσή τους υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα Ηνωμένα Έθνη, συμμετέχοντας ενεργά στις εργασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, μεταξύ άλλων και υπέρ του κοινής αποδοχής ψηφίσματος για τα ανθρώπινα δικαιώματα την Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας. Πρόοδος σημειώθηκε καθ' όλο το έτος στις εργασίες σχετικά με τις διαπραγματεύσεις προς συμφωνία στρατηγικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας η οποία να αφορά την πολιτική, την παγκόσμια και άλλη τομεακή συνεργασία, μαζί με πτυχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η θανατική ποινή παρέμεινε κύριο σημείο του θεματολογίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα το 2015, καθώς η Ιαπωνία εξακολουθεί να την εφαρμόζει παρά τις εκκλήσεις της ΕΕ για κατάργηση της θανατικής ποινής ή αναστολή των εκτελέσεων. Το 2015 εκτελέστηκαν τρεις άνθρωποι (ένας τον Ιούνιο και δύο τον Δεκέμβριο). Η ΕΕ καταδίκασε δημοσίως τις εκτελέσεις. Συνέχισε δε την ενεργό ενασχόλησή της με το θέμα της θανατικής ποινής, μαζί με την ιαπωνική κυβέρνηση και την κοινωνία των πολιτών, εκδίδοντας πολιτικές δηλώσεις, αναρτώντας μηνύματα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και συναντώντας αντιπροσώπους της Δίαιτας και της κοινωνίας των πολιτών, με στόχο την προαγωγή του δημοσίου διαλόγου σχετικά με τη θανατική ποινή. Η ΕΕ εξέφρασε επίσης την συμφωνία της με τη μελέτη του πανεπιστημίου Waseda σχετικά με τη θανατική ποινή στην Ιαπωνία.

Το πεδίο εργασιών της ΕΕ με την Ιαπωνία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξακολούθησε να διευρύνεται: ειδικές δραστηριότητες ανελήφθησαν στον τομέα της ισότητας των φύλων· η ΕΕ έθεσε το ζήτημα της ελευθερίας του Τύπου (μετά την έγκριση της νέας νομοθεσίας περί κρατικών μυστικών) και των συνθηκών κράτησης στην Ιαπωνία, καθώς επίσης της ευαισθητοποίησης για τα ζητήματα των ΛΟΑΔΜ στην Ιαπωνία (μέσω κοινών δραστηριοτήτων επ' ευκαιρία της εβδομάδας του Ουράνιου Τόξου στο Τόκιο).

Υπό την αιγίδα του διαλόγου της ΕΕ με την Ιαπωνία περί βιομηχανικής πολιτικής, συνεδρίασε στις 25 και 26 Νοεμβρίου 2015 η ομάδα εργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας για την εταιρική κοινωνική ευθύνη. Οι συμμετέχοντες συζήτησαν σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ της Ιαπωνίας και της ΕΕ στον τομέα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Δημοκρατία της Κορέας

Ο σεβασμός της οικουμενικότητας των αρχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της συμφωνίας-πλασιού μεταξύ ΕΕ και Δημοκρατίας της Κορέας η οποία εγκρίθηκε ταυτόχρονα με τη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών και τη διακήρυξη της στρατηγικής εταιρικής σχέσης το 2010.

Στην σύνοδο κορυφής ΕΕ-Δημοκρατίας της Κορέας του Σεπτεμβρίου του 2015, οι ηγέτες επανέλαβαν ότι η προαγωγή και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει ζωτική σημασία για τη διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης.

Συμμερίσθηκαν δε την άποψη ότι οι πολυσύνθετες κρίσεις και απόπειρες συρρίκνωσης του χώρου της κοινωνίας των πολιτών σε ολόκληρο τον κόσμο απαιτούν προσοχή και κοινές προσπάθειες. Στο πλαίσιο αυτό, δεσμεύθηκαν να εντείνουν περαιτέρω την συνεργασία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η Δημοκρατία της Κορέας παραμένει ένας από τους εταίρους που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη ομοφροσύνη με την ΕΕ στα φόρουμ ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, δηλαδή την Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης και το Συμβούλιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Υπέβαλε την έκθεσή της στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με την εφαρμογή του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και η Επιτροπή εξέδωσε τα συμπεράσματά της τον Οκτώβριο του 2015. Η Δημοκρατία της Κορέας επανεξελέγη στο Συμβούλιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θα κρατήσει την προεδρία του κατά τη διάρκεια του 2016.

Ο δεύτερος γύρος διαβουλεύσεων ΕΕ-Δημοκρατίας της Κορέας για τα ανθρώπινα δικαιώματα διεξήχθη τον Ιούνιο του 2015 στις Βρυξέλλες και παρέσχε την ευκαιρία για περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας στις διεθνείς προτεραιότητες για το 2015. Οι δύο πλευρές εργάστηκαν ιδιαίτερα για να διατηρηθεί η διεθνής προσοχή στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας.

Στη Σεούλ, η ΕΕ παρακολούθησε τις εξελίξεις όσον αφορά την εφαρμογή νόμων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το συνολικό περιβάλλον για την άσκηση της ελευθερίας του συνέρχεσθαι και της ελευθερίας της έκφρασης, σημειώνοντας ταυτόχρονα το ευρύ φάσμα απόψεων και τον ζοηρό πολιτικό διάλογο στη νοτιοκορεατική δημοκρατία. Προβληματισμός εκφράσθηκε σχετικά με τη συνεχιζόμενη φυλάκιση αντιρρησιών συνείδησης για τη στρατιωτική θητεία (περίπου 600 άνδρες εκτίουν ποινή φυλάκισης 18 μηνών επειδή αρνήθηκαν την ένοπλη στρατιωτική θητεία). Η Δημοκρατία της Κορέας δεν έχει ακόμη επικυρώσει τις βασικές συμβάσεις εργασιακών προτύπων για την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και τη συλλογική διαπραγμάτευση. Το θέμα αυτό εξετάζεται στις συνόδους ΕΕ-Δημοκρατίας της Κορέας στο πλαίσιο της συνέχειας της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών ΕΕ-Δημοκρατίας της Κορέας. Η ΕΕ και η Δημοκρατία της Κορέας συμφώνησαν σε αυτό το πλαίσιο σε κοινή συνεργασία για την εφαρμογή της βασικής σύμβασης εργασιακών προτύπων για την απαγόρευση των διακρίσεων στην απασχόληση. Η Διεθνής Διάσκεψη Εργασίας εξέτασε προβλήματα εφαρμογής στη Δημοκρατία της Κορέας όσον αφορά τη συγκεκριμένη σύμβαση.

Η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη μακροχρόνια de facto αναστολή των εκτελέσεων, η οποία ισχύει εδώ και 17 έτη, και εξακολούθησε να συνηγορεί υπέρ της νομοθετικής κατάργησης της εσχάτης των ποινών. Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για τη συνεργασία της με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στις εκδηλώσεις για την ισότητα των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ στο Φεστιβάλ Υπερηφάνειας στο κέντρο της Σεούλ.

Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας

Η ΕΕ εξακολουθεί να ανησυχεί για τις αναφορές σοβαρών και εκτεταμένων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας. Οι βελτιώσεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα παραμένουν στο επίκεντρο της πολιτικής της ΕΕ έναντι της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Κορέας. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2015, η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειες εμπλοκής της ευρύτερης διεθνούς κοινότητας προς αντιμετώπιση αυτών των ανησυχιών, συμμετέχοντας σε όλα τα σχετικά βασικά βήματα διαλόγου και συνεργαζόμενη στενά με τους εταίρους της. Θέτει κατά τακτά χρονικά διαστήματα το θέμα της επαναπροώθησης πολιτών της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Κορέας από άλλες χώρες, ιδίως από χώρες όμορες της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Κορέας, καλώντας για πλήρη σεβασμό της αρχής της μη επαναπροώθησης.

Η ΕΕ εισηγήθηκε, από κοινού με την Ιαπωνία, δύο ψηφίσματα στο πλαίσιο του Συμβουλίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ που επανέλαβαν εκ νέου τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της έκθεσης της Επιτροπής Έρευνας του ΟΗΕ, η οποία εκδόθηκε το 2014, καθώς και τις εκθέσεις του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ και του ειδικού εισηγητή. Τόνισαν δε τη σοβαρότητα και το επείγον της κατάστασης και συνέστησαν στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ να εξετάσει το ενδεχόμενο παραπομπής στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο και επιβολής κυρώσεων κατά όσων εμφανίζονται περισσότερο υπεύθυνοι για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ συνεργάστηκαν με άλλους εταίρους προκειμένου να διευκολύνουν την προσθήκη της κατάστασης στη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, κατά την οποία συζητήθηκε η κατάσταση για δεύτερη φορά τον Δεκέμβριο του 2015.

Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για την έναρξη δραστηριοτήτων της επιτόπιας δομής της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Σεούλ. Σκοπός της είναι να ενισχυθεί η παρακολούθηση και η τεκμηρίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να διασφαλισθεί η λογοδοσία, να παρασχεθεί αυξημένη στήριξη τον ειδικό εισηγητή, να ενισχυθεί η δέσμευση και η ανάπτυξη ικανοτήτων των κυβερνήσεων όλων των οικείων κρατών, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων ενδιαφερόμενων και να διατηρηθεί η προβολή της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα.

Στο πλαίσιο της πολιτικής της για ανάπτυξη σχέσεων με κριτικό πνεύμα, η ΕΕ διατήρησε ανοικτή θύρα στον διάλογο με τη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας. Οι προβληματισμοί σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα εξετάστηκαν κατά τον πολιτικό διάλογο ΕΕ-Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Κορέας τον Ιούνιο του 2015. Ο ΕΕΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα παραμένει πρόθυμος να επισκεφθεί τη χώρα, εφόσον υπάρχουν προϋποθέσεις για εποικοδομητική συνεργασία, με στόχο την ανταλλαγή απόψεων και την πίεση για απτές βελτιώσεις επί τόπου. Η ΕΕ επικρότησε ορισμένα θετικά δείγματα από τη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας (όπως η κύρωση του προαιρετικού πρωτοκόλλου της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού και η προπαρασκευή της υποβολής έκθεσης προς την Επιτροπή για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με την εκ μέρους της εφαρμογή της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού) και την παρότρυνε να κάνει πολύ περισσότερα, κυρίως να εφαρμόσει πλήρως τις συστάσεις της ΚΠΕ που αποδέχθηκε ήδη το 2014 και να συνεργάζεται με τους μηχανισμούς ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ. Η ΕΕ εξακολούθησε να δραστηριοποιείται εντός της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Κορέας σε διάφορα έργα, με κύρια έμφαση στην επισιτιστική ασφάλεια, την υγεία, την ύδρευση και την αποχέτευση, τα οποία ωφελούν μέρος του πλέον ευάλωτου πληθυσμού στη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας. Εκφράζει ικανοποίηση για τη συνεχιζόμενη συνεργασία σε αυτούς τους τομείς μεταξύ των αρχών της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Κορέας και διεθνών φορέων, συμπεριλαμβανομένων των εταίρων υλοποίησης της ΕΕ.

Λάος

Το 2015, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Λάος παρέμεινε προβληματική. Η ελευθερία της έκφρασης στο Λάος δεν αποτελεί ακόμη αποδεκτό θεμελιώδες δικαίωμα στην πράξη. Τα μέσα ενημέρωσης ελέγχονται εξονυχιστικά από τις κρατικές υπηρεσίες και η αυτολογοκρισία των δημοσιογράφων αποτελεί καθημερινή πραγματικότητα. Η θέσπιση του νόμου για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο ενίσχυσε περαιτέρω τον έλεγχο του κράτους επί της «αρνητικής» χρήσης του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Πολίτες του διαδικτύου έγιναν θύματα εκφοβισμού επειδή εξέφρασαν τις απόψεις τους διαδικτυακά. Οι ελευθερίες του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι επίσης δεν γίνονται ακόμη σεβαστές. Δεν είναι δυνατή η νόμιμη δράση της κοινωνίας των πολιτών σε διάφορα ευαίσθητα θέματα –όπως τα δικαιώματα ακίνητης ιδιοκτησίας, η διαφθορά και τα δικαιώματα των προσώπων που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες– χωρίς τον κίνδυνο εκφοβισμών και αντιποίνων. Το κράτος επιδιώκει ακόμη να διαχειρίζεται μεγάλο μέρος του χώρου της κοινωνίας των πολιτών με «μαζικές οργανώσεις» οι οποίες συνιστούν κατ' ουσίαν επέκτασή του. Η μεταρρύθμιση του νομοθετικού και ρυθμιστικού περιβάλλοντος για τις ΟΚΠ και τις ΔΜΚΟ του Λάος δεν διεύρυνε τον περιορισμένο χώρο λειτουργίας τους και ο τομέας διακατέχεται από ατμόσφαιρα εκφοβισμού. Το ποσοστό καταχώρισης εθνικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών είναι χαμηλό και διαρκώς μειούμενο.

Η θανατική ποινή παραμένει κατοχυρωμένη στον ποινικό κώδικα για τα περισσότερα σοβαρά εγκλήματα (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών). Επί του παρόντος εφαρμόζεται de facto αναστολή. Στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ποινικού κώδικα, καταβάλλονται προσπάθειες για να μειωθεί η χρήση της θανατικής ποινής. Δεν υπάρχει δημόσια ενημέρωση σχετικά με τη χρήση της θανατικής ποινής.

Η δεύτερη καθολική περιοδική εξέταση του Λάος πραγματοποιήθηκε το 2015. Τον Ιούνιο, το Λάος έκανε δεκτές τις 116 από τις 196 προταθείσες συστάσεις. Οι περισσότερες συστάσεις σχετικά με τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα απορρίφθηκαν. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται το καταστατικό της Ρώμης, η συνεργασία με τις ειδικές διαδικασίες και τους εθνικούς φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η θανατική ποινή, η ελευθερία της έκφρασης/του συνεταιρίζεσθαι/του συνέρχεσθαι, η κοινωνία των πολιτών και την εξαφάνιση του Sombath Somphone. Σχετικά με το θέμα αυτό, μετά από περισσότερο από 1 000 ημέρες, η ΕΕ εξακολουθεί να εκφράζει βαθιά ανησυχία για την ανεξήγητη εξαφάνιση του Sombath Somphone και ζήτησε περαιτέρω διευκρινήσεις σχετικά με την διεξαγόμενη έρευνα.

Κατά τον διάλογο ΕΕ-Λάος για τα ανθρώπινα δικαιώματα τον Νοέμβριο, το Λάος συμφώνησε να διοργανώσει συνάντηση της ΕΕ και των κρατών μελών με τον επικεφαλής της ομάδας ερευνών. Η ΕΕ ζήτησε επίσης πληροφορίες για την τύχη του Bounthanh Thammavong, πολωνού υπηκόου, ο οποίος συνελήφθη στις 19 Ιουνίου και καταδικάστηκε στις 25 Σεπτεμβρίου, για προπαγάνδα κατά του Λάος, σε πενταετή φυλάκιση και πρόστιμο 9,5 εκατομμύρια λαοτινά κιπ. Κατά τον διάλογο ΕΕ-Λάος για τα ανθρώπινα δικαιώματα τον Νοέμβριο, η ΕΕ εξέφρασε τις ανησυχίες της σχετικά με την υπόθεση και με τους αδικαιολόγητους περιορισμούς -βάσει των διεθνών υποχρεώσεων του Λάος- στην παροχή προξενικής βοήθειας και την τήρηση της νομιμότητας.

Μαλαισία

Το 2015, η ΕΕ και η Μαλαισία προέβησαν στην οριστική διατύπωση του κειμένου της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μετά από σχεδόν πενταετείς διαπραγματεύσεις. Το τελικό κείμενο της ΣΕΣΣ περιλαμβάνει 60 άρθρα, μεταξύ των οποίων ρήτρα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προβλέπει διαρθρωμένο διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο μεγάλος βαθμός ελέγχου των έντυπων μέσων ενημέρωσης παρέμεινε αμετάβλητος, ενώ η ελευθερία της έκφρασης στο διαδίκτυο μειώθηκε έτι περαιτέρω το 2015: στο πλαίσιο του νόμου περί στασιασμού διενεργήθηκε έρευνα σε 220 πρόσωπα, σε 11 εκ των οποίων απαγγέλθηκε κατηγορία ενώ τρία καταδικάστηκαν. Ο νόμος χρησιμοποιείται ολοένα και περισσότερο για τον έλεγχο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Μια ενισχυμένη έκδοση του νόμου περί στασιασμού επεκτείνει σημαντικά τις κυρώσεις λόγω στασιασμού.

Η κυβέρνηση χρησιμοποιεί τακτικές εκφοβισμού με αυξημένη χρήση κατασταλτικών νόμων για να καταπνίξει τη διαφωνία. Ένας νέος νόμος για την πρόληψη της τρομοκρατίας επιτρέπει την επ' αόριστον κράτηση χωρίς δίκη ή δικαστικό έλεγχο. Διάφοροι άλλοι νόμοι επιτρέπουν σε διοικητικές επιτροπές να παρατείνουν τη διάρκεια της κράτησης και, επίσης, επιτρέπουν τη χρήση μυστικών αποδεικτικών στοιχείων και μαρτύρων. Οι ενέργειες αυτές αποτελούν σοβαρή οπισθοδρόμηση και συνιστούν σοβαρή απειλή για την ήδη πολύ περιορισμένη ελευθερία της έκφρασης στη χώρα.

Επιπλέον, στις 3 Δεκεμβρίου, το Κοινοβούλιο της Μαλαισίας ψήφισε τον νόμο του 2015 για το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας. Ο νόμος περιλαμβάνει εκτεταμένες εξουσίες για τον χαρακτηρισμό «περιοχών ασφαλείας» και την σύλληψη, την κράτηση και την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων χωρίς ένταλμα. Κατά των δυνάμεων ασφαλείας δεν είναι δυνατόν να ασκηθεί προσφυγή ή αγωγή. Ο όρος «εθνική ασφάλεια» δεν ορίζεται με σαφήνεια. Βουλευτές, δικηγόροι και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν εκφράσει ανησυχίες σχετικά με την απουσία διαβούλευσης και το περιθώριο για καταχρήσεις.

Η καταδίκη του ντε φάκτο αρχηγού της αντιπολίτευσης Anwar Ibrahim σε πενταετή φυλάκιση με την κατηγορία της σοδομίας και η διεξαγωγή της δίκης δημιούργησαν σοβαρές ανησυχίες σχετικά με πολιτικά κίνητρά της. Τον Οκτώβριο, η ομάδα εργασίας του ΟΗΕ κατά της αυθαίρετης κράτησης διαπίστωσε ότι η στέρηση της ελευθερίας του Anwar είναι αυθαίρετη.

Η κοινότητα των ΛΟΑΔΜ εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρές διακρίσεις στη Μαλαισία, καθώς οι σχέσεις μεταξύ ομοφύλων αποτελούν ποινικό αδίκημα. Τον Οκτώβριο, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο ακύρωσε, λόγω μη τήρησης τυπικών όρων, προηγούμενη απόφαση του Εφετείου, με την οποία κρινόταν αντισυνταγματική η ποινικοποίηση της παρενδυσίας.

Τον Ιούλιο, το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ ανέβασε επισήμως την Μαλαισία στη βαθμίδα 2 του καταλόγου παρακολούθησης («Tier 2 Watch List») στην ετήσια έκθεσή της για την εμπορία ανθρώπων (TIP). Το 2014, η Μαλαισία ανήκε στη βαθμίδα 3. Η έκθεση ανέφερε ότι ο εντοπισμός, τον Μάιο, περισσότερων από 139 τάφων σε 28 στρατόπεδα διαμετακόμισης όπου γινόταν εμπορία προσφύγων Rohingya, ήταν εκτός της περιόδου αναφοράς.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε συναντήσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθ' όλην τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Επιπλέον, η αντιπροσωπία της ΕΕ, τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι ομόφρονες χώρες και η Ύπατη Αρμοστεία για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποίησαν τακτικές συνεδριάσεις συντονισμού για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΥΑΔ). Η αντιπροσωπία της ΕΕ και τα κράτη μέλη της ΕΕ παρίσταντο τακτικά σε ακροαματικές διαδικασίες υποθέσεων επιφανών ΥΑΔ, επέστησαν την προσοχή της κυβέρνησης σχετικά και συνεργάστηκαν μαζί τους με επισκέψεις υψηλού επιπέδου.

Στις 10 Φεβρουαρίου 2015, ο εκπρόσωπος Τύπου της ΥΕ/ΑΠ εξέδωσε δήλωση σχετικά με την καταδίκη και την ποινή του ηγέτη της αντιπολίτευσης κ. Anwar Ibrahim που, κατά την άποψη της ΕΕ, γεννούν σοβαρά ερωτήματα σχετικά με την τήρηση της νομιμότητας.

Στις 17 Μαρτίου 2015, ο εκπρόσωπος Τύπου της ΥΕ/ΑΠ εξέδωσε δήλωση σχετικά με την κράτηση και την έρευνα του βουλευτή Nurul Izzah, τονίζοντας ότι η ελευθερία της έκφρασης, η ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος και το κράτος δικαίου αποτελούν ουσιώδη χαρακτηριστικά κάθε δημοκρατικού συστήματος και πρέπει να διαφυλάσσονται.

Στις 15 Απριλίου 2015, ο εκπρόσωπος Τύπου της ΥΕ/ΑΠ εξέδωσε δήλωση σχετικά με την πρόσφατη τροποποίηση του νόμου περί στασιασμού, επισημαίνοντας ότι ο εν λόγω νόμος θα έπρεπε να έχει καταργηθεί, όπως είχε προεξαγγελθεί το 2012, και ότι η ενίσχυσή του θα μπορούσε να έχει συνέπειες για την άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης, όπως κατέδειξαν πρόσφατες αμφιλεγόμενες περιπτώσεις εφαρμογής του.

Τον Μάιο του 2015, σε συνδυασμό με την παγκόσμια ημέρα για την ελευθερία του Τύπου, η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε το φόρουμ «Δημοσιογραφία τώρα» με τη συμμετοχή δημοσιογράφων, στελεχών των μέσων ενημέρωσης, συντακτών, πολιτικών ακτιβιστών και διπλωματών. Στο φόρουμ τονίστηκε η σημασία της ελευθερίας του Τύπου στη Μαλαισία.

Στις 11 και 12 Ιουνίου, η αντιπροσωπία της ΕΕ και η Πρεσβεία της Γαλλίας στήριξαν την οργάνωση *Ensemble contre la peine de mort* (Μαζί κατά της θανατικής ποινής, ECPM) και το δίκτυο κατά της θανατικής ποινής στην Ασία (ADPAN) στη διοργάνωση ασιατικής περιφερειακής διάσκεψης κατά της θανατικής ποινής στην Κουάλα Λουμπούρ. Στις 17 Νοεμβρίου, η αντιπροσωπία της ΕΕ και το Υπουργείο Εξωτερικών και Κοινοπολιτείας του Ηνωμένου Βασιλείου υποστήριξαν τους «Βουλευτές για παγκόσμια δράση» με τη διοργάνωση στρογγυλής τραπέζης στο Κοινοβούλιο της Μαλαισίας σχετικά με την κατάργηση του υποχρεωτικού καθεστώτος θανατικής ποινής στη Μαλαισία.

Τον Σεπτέμβριο του 2015, η ΕΕ στήριξε τη συμμετοχή του μαλαισιανού πολιτικού γελοιογράφου Zunar σε εκδήλωση για την ελευθερία της έκφρασης την οποία διοργάνωσε στο Παρίσι η οργάνωση «Σχεδιάζοντας για την ειρήνη» με την υποστήριξη της ΕΕ.

Τον Δεκέμβριο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με την Μαλαισία. Στο ψήφισμα εκφράζεται θλίψη για την επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα, παροτρύνεται η μαλαισιανή κυβέρνηση να ελευθερώσει όλους τους πολιτικούς κρατούμενους και να καταργήσει την περιοριστική νομοθεσία και καλείται η ΕΕ να εντείνει τις προσπάθειές της για τη χρηματοδότηση σχεδίων στη Μαλαισία, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ.

Στις 23 Δεκεμβρίου, η αντιπροσωπία προέβη σε διάβημα προς το Υπουργείο Εξωτερικών της Μαλαισίας σχετικά με τη βία εις βάρος παιδιών και γυναικών, με κύρια έμφαση στην εξάλειψη των παιδικών, πρόωρων και αναγκαστικών γάμων (CEFM) και του ακρωτηριασμού/αποκοπής των γυναικείων γεννητικών οργάνων (FGM/C).

Εν εξελίξει σχέδια χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ με θέμα «Δικτύωση για την ηλεκτρονική ελευθερία στο διαδίκτυο και εκτός: προστασία της ελευθερίας της ενημέρωσης, της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι στο διαδίκτυο στην Ινδία, τη Μαλαισία και το Πακιστάν». Τη διαχείριση του σχεδίου έχει αναλάβει η αντιπροσωπία στο Νέο Δελχί και στη Μαλαισία εφαρμόζεται από την EMPOWER Malaysia μεταξύ του Φεβρουαρίου του 2014 και του Φεβρουαρίου του 2017.

Μαλδίβες

Το 2015 ήταν πολιτικά ταραχώδες έτος στις Μαλδίβες με αρνητικές συνέπειες για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ εξακολούθησε να εκφράζει σοβαρές ανησυχίες σχετικά με το κράτος δικαίου στη χώρα, ιδίως όσον αφορά τις πολιτικές παρεμβάσεις στο δικαστικό σύστημα, την αντισυνταγματική χειραγώγηση νομοθετημάτων για πολιτικούς σκοπούς και τις τροποποιήσεις του Συντάγματος εν μια νυκτί προς στήριξη της εκτελεστικής εξουσίας.

Το έτος αυτό χαρακτηρίστηκε από συρρίκνωση του χώρου δράσεως των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται υπέρ της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων λόγω της ύπαρξης νομικών περιορισμών (π.χ. νέοι κανόνες για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις) και παρενοχλήσεων από τις αρχές. Θέματα όπως η ριζοσπαστικοποίηση των νέων, ο θρησκευτικός εξτρεμισμός, η βία λόγω φύλου και η πολιτικοποίηση των θεσμών παρουσίασαν έξαρση. Μια άλλη σημαντική πηγή ανησυχίας για την ΕΕ είναι οι κινήσεις προς επανάληψη των εκτελέσεων μετά από ανάπαυλα μεγαλύτερη των 60 ετών.

Η δίωξη και η συνεχιζόμενη φυλάκιση του πρώην Προέδρου Nasheed, καθώς και άλλων πολιτικών προσωπικοτήτων της αντιπολίτευσης, μεταξύ άλλων του πρώην Υπουργού Άμυνας Mohamed Nazim και του πρώην Αντιπροέδρου Ahmed Adeb, επέσυραν διεθνείς και εγχώριες επικρίσεις για μη τήρηση της νομιμότητας και διαδικαστικές πλημμέλειες. Η ΕΕ εξέδωσε δηλώσεις μετά τη σύλληψη και την καταδίκη του πρώην Προέδρου Nasheed σε 13 χρόνια κάθειρξης με την κατηγορία της τρομοκρατικής δράσης. Τον Απρίλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα ζητώντας την απελευθέρωση του κ. Nasheed. Τον Οκτώβριο, η ομάδα εργασίας του ΟΗΕ για την αυθαίρετη κράτηση εξέδωσε τη γνώμη ότι η κράτηση του κ. Nasheed είναι αυθαίρετη και ζήτησε την άμεση αποφυλάκισή του.

Η ΕΕ εξέδωσε επιπλέον δηλώσεις στις οποίες εξέφρασε προβληματισμό για την κατάσταση του κράτους δικαίου στις Μαλδίβες και καταδίκασε τις βιαιοπραγίες κατά τη διαδήλωση της Πρωτομαγιάς και άλλες αντικυβερνητικές διαδηλώσεις αργότερα στο ίδιο έτος.

Τον Απρίλιο, οι αρχηγοί αποστολών της ΕΕ στη Σρι Λάνκα συναντήθηκαν στο Μάλε με την κυβέρνηση των Μαλδιβών, τα κυριότερα πολιτικά κόμματα, τον Πρόεδρο της Βουλής και την Εκλογική Επιτροπή. Σε όλες τις συναντήσεις, οι αρχηγοί αποστολών επανέλαβαν τα βασικά μηνύματα της ΕΕ: την σημασία των δημοκρατικών αρχών όπως το κράτος δικαίου και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έκκληση για ηρεμία και αυτοσυγκράτηση από όλες τις πλευρές εν όψει των τεταμένων καταστάσεων, και έκκληση για πολιτικό διάλογο με στόχο την επίλυση πολιτικών ζητημάτων.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο κατά τη δεύτερη καθολική περιοδική εξέταση (ΚΠΕ) των Μαλδιβών στις 6 Μαΐου. Ενώ σημειώθηκε πρόοδος σε ορισμένους τομείς, όπως η προσχώρηση των Μαλδιβών στο Καταστατικό της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και τα μέτρα για καλύτερη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγεία, η γενική αίσθηση ήταν ότι υπήρξαν σοβαρά ανασχετικά προβλήματα στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα μετά την τελευταία προ τετραετίας εξέτασή της. Επιπλέον, η ανεξαρτησία της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Μαλδιβών καθώς και η ικανότητά της να μετέχει στο σύστημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ υπονομεύθηκαν σοβαρά από την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε υπόθεση που κίνησε αυτεπαγγέλτως το 2014 κατά πέντε μελών, έπειτα από την υποβολή γραπτής συμβολής της Επιτροπής στην ΚΠΕ.

Τον Νοέμβριο, η ΕΕ εξέδωσε δήλωση με την οποία επέκρινε την κήρυξη καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης 30 ημερών από τον Πρόεδρο Yameen, ο οποίος ανέφερε αυξημένη απειλή κατά της εθνικής ασφάλειας μετά από έκρηξη στο προεδρικό ταχύπλοο σκάφος τον Σεπτέμβριο και την ανακάλυψη όπλων σε δύο περιοχές της χώρας. Η κατάσταση εκτάκτου ανάγκης ήρθη μετά από έξι ημέρες. Ωστόσο, το διάταγμα, το οποίο περιόριζε θεμελιώδη δικαιώματα που προβλέπονται στο Σύνταγμα, χρησιμοποιήθηκε για επιδρομές της αστυνομίας σε ιδιωτικές ιδιοκτησίες και δύο τηλεοπτικούς σταθμούς και για συλλήψεις δημοσιογράφων.

Τον Δεκέμβριο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε άλλο ένα ψήφισμα εκφράζοντας ανησυχία για «την προοδευτική επιδείνωση των δημοκρατικών κανόνων και τις όλο και αυταρχικότερες τάσεις στις Μαλδίβες». Με το ψήφισμα ζητείται από την κυβέρνηση να προχωρήσει στην άμεση και άνευ όρων αποφυλάκιση του πρώην Προέδρου των Μαλδιβών Mohamed Nasheed, του πρώην Αντιπροέδρου Ahmed Adeeab και των πρώην υπουργών Άμυνας Tholhath Ibrahim και Mohamed Nazim, καθώς και του Sheikh Imran Abdulla, και άλλων πολιτικών κρατουμένων. Καλείται επίσης η ΕΕ να επιβάλει δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και ταξιδιωτικές απαγορεύσεις σε μέλη της κυβέρνησης των Μαλδιβών και στους βασικούς υποστηρικτές τους στην επιχειρηματική κοινότητα των Μαλδιβών.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέχισαν επίσης τη συνεργασία με την κυβέρνηση των Μαλδιβών, την Επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πολιτικούς της αντιπολίτευσης και την κοινωνία των πολιτών.

Μογγολία

Το 2015, η Μογγολία εόρτασε την 25η επέτειο των πρώτων ελεύθερων και αδιάβλητων εκλογών. Κατά το διάστημα αυτό, η Μογγολία εδραίωσε το δημοκρατικό της σύστημα το οποίο χαρακτηρίζεται από ανεξάρτητη εκτελεστική και νομοθετική εξουσία και εθνικές αρχές οι οποίες έχουν εκφράσει την δέσμευσή τους υπέρ της ενίσχυσης του επαγγελματισμού και της ανεξαρτησίας του δικαστικού κλάδου. Η ύπαρξη ελευθερίας της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι και η εν γένει απρόσκοπτη λειτουργία της κοινωνίας των πολιτών και των μέσων ενημέρωσης δρουν ως στυλοβάτες για την διατήρηση της δημοκρατικής διακυβέρνησης. Το γενικό περιβάλλον για την κοινωνία των πολιτών είναι καλό και βαίνει βελτιούμενο και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις δραστηριοποιούνται και συμμετέχουν στη διαμόρφωση πολιτικών ένεκα της παντελούς απουσίας περιορισμών στη λειτουργία τους.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη Μογγολία, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επικεντρώθηκαν σε θέματα όπως προαγωγή του κράτους δικαίου, στήριξη της ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών, παροχή των μέσων χειραφέτησης των ευάλωτων ομάδων σε εθνικό επίπεδο και σε απόμακρες περιοχές και δυνατότητα πρόσβασης σε ουσιαστικούς μηχανισμούς προσφυγής και σε δημόσιες υπηρεσίες αρμόδιες για την προαγωγή των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών δικαιωμάτων. Τον Δεκέμβριο του 2015, αμφότερες οι πλευρές συμφώνησαν επίσης την έναρξη διαλόγου ΕΕ-Μογγολίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, θέτοντας μεταξύ άλλων ως στόχους την διμερή συνεργασία επί θεμάτων αμοιβαίου ενδιαφέροντος σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου και τις δημοκρατικές αρχές, καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών για την προαγωγή και την εδραίωση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κατά την υπό εξέταση περίοδο σημειώθηκαν ορισμένες θετικές εξελίξεις, κυρίως το γεγονός ότι με την τροποποίηση του ποινικού κώδικα, που εγκρίθηκε από το κοινοβούλιο της Μογγολίας στις αρχές Δεκεμβρίου (και ο οποίος θα τεθεί σε ισχύ τον Σεπτέμβριο του 2016), καταργείται ρητώς η θανατική ποινή. Αφού τεθεί σε εφαρμογή, προσδοκάται ότι ο νέος κώδικας θα οδηγήσει επίσης σε αναθεώρηση του ορισμού των βασανιστηρίων σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης κατά των βασανιστηρίων, καθώς και στη δημιουργία ανεξάρτητου μηχανισμού για την διερεύνηση περιπτώσεων βασανιστηρίων και κακοποίησης με δράστες υπαλλήλους επιβολής του νόμου. Οι αναθεωρήσεις αυτές θα συμφωνούν σε σημαντικό βαθμό με τις συστάσεις που έλαβε η Μογγολία κατά την καθολική περιοδική εξέταση (ΚΠΕ).

Το επίπεδο φτώχειας στη Μογγολία συνεχώς μειώνεται, από 27,4 % το 2012 σε 21,6 % το 2014. Ωστόσο, η Μογγολία παραμένει αντιμέτωπη με διάφορα προβλήματα. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η ανάγκη να διασφαλισθεί ότι οι πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης εφαρμόζονται σε ευρύτερη έκταση της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των επαρχιών *ger* (γιουρτ) στο Ουλάν Μπατόρ· να επεκταθεί η διαθεσιμότητα κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης σε απόμερες περιοχές· να επιδιωχθεί συστηματικά η εφαρμογή νομικών διατάξεων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος· να καταβληθούν προσπάθειες για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην υγεία των πολιτών· και να παρασχεθεί στήριξη στα άτομα με αναπηρίες.

Η Μογγολία εξακολουθεί επίσης να αντιμετωπίζει την πρόκληση της διερεύνησης και πρόληψης της διαφθοράς, η οποία παραμένει σοβαρό πρόβλημα. Μολονότι τα περισσότερα διεθνή μέτρα για την έκταση της διαφθοράς δεν δείχνουν επιδείνωση της κατάστασης, η ύπαρξη διαφθοράς μεταξύ των Μογγόλων και οι συνέπειές της για τις εκλογές στη χώρα δημιουργούν όλο και μεγαλύτερη απαισιοδοξία. Η ενδοοικογενειακή βία εξακολουθεί να αποτελεί διαδεδομένο πρόβλημα.

Η ΕΕ υποστηρίζει και ενθαρρύνει δραστήρια τις διεθνείς δεσμεύσεις της Μογγολίας, ιδίως κατά την καθολική περιοδική εξέταση του 2015. Επιπλέον, θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων τέθηκαν στο πλαίσιο του ΣΓΠ+ και έχει επιτευχθεί εν προκειμένω σημαντική πρόοδος. Η Μογγολία όχι μόνο έχει κυρώσει όλες τις σχετικές με το ΣΓΠ+ συμβάσεις του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα χωρίς επιφυλάξεις, αλλά έχει επίσης παρουσιάσει σαφή βελτίωση στο επίπεδο συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων έναντι των οργάνων παρακολούθησης των συνθηκών και στην εφαρμογή των δεσμεύσεων. Πράγματι, όπως ήδη αναφέρθηκε, τον Δεκέμβριο του 2015 το Κοινοβούλιο της Μογγολίας ενέκρινε τροποποιήσεις του εγχώριου ποινικού κώδικα, μεταξύ άλλων και την κατάργηση της θανατικής ποινής.

Τα κράτη μέλη προέβησαν σε δραστηριότητες αποσκοπούσες στη διατήρηση και ενίσχυση των επαφών με την κοινωνία των πολιτών. Μεταξύ αυτών εκδηλώσεις και δημόσιες διπλωματικές προσπάθειες για την γνωστοποίηση των προτεραιοτήτων της ΕΕ, όπως εκδηλώσεις σχετικά με την παγκόσμια ημέρα για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, στρογγυλή τράπεζα για την ελευθερία της έκφρασης κατά την παγκόσμια ημέρα για την ελευθερία του Τύπου, διάσκεψη με θέμα το δικαίωμα στην υγεία διοργανωμένη σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών της Μογγολίας και άλλη μία εκδήλωση με θέμα το δικαίωμα σε υγιεινό περιβάλλον και την σημασία της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής ενόψει της COP 21.

Νεπάλ

Τα κυριότερα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Νεπάλ είναι η πολιτική αβεβαιότητα και η αναστάτωση που προξένησαν οι διαφωνίες σχετικά με τη διαδικασία κατάρτισης του Συντάγματος (ιδίως όσον αφορά θέματα όπως η εκπροσώπηση και η οριοθέτηση), η μακροχρόνια παρακαταθήκη της σύγκρουσης και η επικρατούσα νοοτροπία ατιμωρησίας, αλλά και η φτώχεια και οι διακρίσεις που θίγουν μεγάλα τμήματα του πληθυσμού. Το 2015 η ΕΕ επικέντρωσε την προσοχή της στην παρακολούθηση της διαδικασίας κατάρτισης του Συντάγματος, στην προαγωγή της πρόσβασης των θυμάτων της σύγκρουσης στη δικαιοσύνη και στις προσπάθειες ανακούφισης και ανασυγκρότησης μετά τον σεισμό, μεταξύ άλλων μέσω σύμβασης για τη δημιουργία κρατικού μηχανισμού.

Μετά από παρατεταμένη διαδικασία διαπραγμάτευσης, η Συντακτική Συνέλευση του Νεπάλ θέσπισε νέο σύνταγμα στις 20 Σεπτεμβρίου 2015. Το Νεπάλ ορίζεται ως ένα κοσμικό, δημοκρατικό, πολυεθνικό ομοσπονδιακό και χωρίς αποκλεισμούς δημοκρατικό κράτος με λαϊκή κυριαρχία. Το Σύνταγμα καθορίζει το δικαίωμα της ισότητας, την απαγόρευση των διακρίσεων και το δικαίωμα του μη χαρακτηρισμού πολιτών ως «ανέγγιχτων», καθώς και το δικαίωμα της ελευθερίας από εκμετάλλευση βασισμένη στις παραδόσεις. Εισάγει αναλογική καθολική εκπροσώπηση: οι γυναίκες, οι εθνοτικές μειονότητες και οι μειονοτικές κάστες θα έχουν συνταγματικό δικαίωμα να συμμετέχουν στα κρατικά όργανα βάσει της αρχής του μη αποκλεισμού, ο ομοσπονδιακός νομοθέτης θα διαθέτει τουλάχιστον το ένα τρίτο των εδρών εκάστου πολιτικού κόμματος σε γυναίκες και είτε ο πρόεδρος είτε ο αντιπρόεδρος της χώρας θα πρέπει να είναι γυναίκα.

Η ένατη Μικτή Επιτροπή Νεπάλ-ΕΕ εξέτασε την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Νεπάλ. Η συζήτηση επικεντρώθηκε ιδίως στην ατιμωρησία, όπως κατά τις πρόσφατες βιαιοπραγίες στο Madhesh, καθώς και στις εξωδικαστικές εκτελέσεις, τις αυθαίρετες κρατήσεις και την μεταχείριση των κρατουμένων· την ισότητα των φύλων, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων για την ιθαγένεια που εισάγουν διακρίσεις και την επιδείνωση της εμπορίας ανθρώπων· τις διακρίσεις λόγω κάστας· τη μεταβατική δικαιοσύνη· και την κατάσταση των προσφύγων.

Η ΕΕ συνέχισε το έργο της σε τομείς προτεραιότητας, όπως η ισότητα των φύλων και η καταπολέμηση των διακρίσεων και της ατιμωρησίας, μέσω των προγραμμάτων της για την ανάπτυξη, καθώς και ειδικών δράσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα που στοχεύουν τους πλέον ευάλωτους. Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την εφαρμογή του εθνικού σχεδίου δράσης για τις αποφάσεις 1325 και 1820 του ΣΑΗΕ για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια και για τη βία κατά των γυναικών, μέσω της χρηματοδότησης από το Ταμείο για την Ειρήνη του Νεπάλ. Τον Μάρτιο η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε κινηματογραφικό φεστιβάλ για τη νεολαία στο οποίο δόθηκε έμφαση στα δικαιώματα παιδιών και νέων. Η ΕΕ δραστηριοποιήθηκε όσον αφορά την κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της στήριξης σχεδίων της κοινωνίας των πολιτών.

Θεματικά προγράμματα χρηματοδοτούμενα μέσω θεματικών γραμμών του ΕΜΔΔΑ και μη κρατικών φορέων και τοπικών αρχών συνέβαλαν στην προαγωγή των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών δικαιωμάτων των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων. Η χειραφέτηση των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, η προώθηση της λογοδοσίας και της διαφάνειας συνέβαλαν στην ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών, των Ντάλιτ και των ατόμων με αναπηρία στις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων και στη βελτίωση της πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη. Η καταπολέμηση των πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις, όπως το *chhaupadi* (απομόνωση γυναικών σε βουστάσια κατά τη διάρκεια της εμμηνου ρύσεως) και η στήριξη παιδιών και ατόμων που ζουν σε παραγκουπόλεις είχαν θετικό αντίκτυπο στην κατάσταση των γυναικών και των παιδιών.

Πακιστάν

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Πακιστάν παραμένει άκρως προβληματική. Ενώ σταδιακά δημιουργείται ένα πλαίσιο με βασικά θεσμικά όργανα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, πολλά εξ αυτών εξακολουθούν να αναζητούν τον δρόμο τους για την εκπλήρωση της εντολής τους με πραγματικό περιεχόμενο και συνάμα το προσωπικό, τους χώρους και τον εξοπλισμό που χρειάζονται για να είναι σε θέση να λειτουργήσουν ουσιαστικά. Το Πακιστάν εξήγγειλε ότι έχει εκπονηθεί εθνικό σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και αναμένεται σύντομα να εγκριθεί. Ωστόσο, στο πλαίσιο του ΣΓΠ+, η ΕΕ εξέφρασε έντονη ανησυχία για την έλλειψη απτής προόδου σε συγκεκριμένους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η καταπολέμηση της τρομοκρατίας έχει δημιουργήσει νέες προκλήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μετά την τρομοκρατική επίθεση του Δεκεμβρίου του 2014 σε στρατιωτική σχολή στην Πεσαβάρ με αποτέλεσμα τον θάνατο 148 ανθρώπων, μεταξύ των οποίων 132 παιδιά, η κυβέρνηση ενέκρινε εθνικό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (NAP), ήρε την αναστολή εκτέλεσης της θανατικής ποινής, η οποία ίσχυε από το 2008, και για διάστημα δύο ετών επεξέτεινε την αρμοδιότητα των στρατιωτικών δικαστηρίων σε πολίτες κατηγορούμενους για τρομοκρατικές πράξεις. Περισσότερες από 300 εκτελέσεις πραγματοποιήθηκαν το 2015. Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ευρεία χρήση βασανιστηρίων για την απόσπαση ομολογιών. Σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει αβεβαιότητα για το αν οι κατάδικοι ήταν ηλικίας κάτω των 18 ετών όταν διέπραξαν τα εγκλήματα για τα οποία καταδικάστηκαν. Λόγω της απουσίας αξιόπιστου συστήματος καταχώρισης των γεννήσεων στο Πακιστάν είναι συχνά δύσκολο να εκτιμηθεί η ηλικία ενός ατόμου. Η επιλεκτική διαβίβαση υποθέσεων πολιτών σε στρατοδικεία αποτελεί μία ακόμη πηγή σοβαρής ανησυχίας, ιδίως όσον αφορά την υποχρέωση παροχής δίκαιης δίκης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 14 του Διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα.

Στο πλαίσιο γενικής εντατικοποίησης του ελέγχου από την κυβέρνηση, όλες οι διεθνείς ΜΚΟ υποχρεώθηκαν να συμμορφωθούν προς αυστηρότερες απαιτήσεις καταχώρισης.

Άλλοι τομείς στους οποίους η κατάσταση εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα προβληματική κατά το τελευταίο έτος, είναι η έλλειψη προστασίας των μειονοτήτων, των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η εξακολούθηση των εκτελέσεων χωρίς δίκη και των βίαιων εξαφανίσεων.

Όσον αφορά την ελευθερία θρησκευμάτων και πεποιθήσεων, οι θρησκευτικές μειονότητες στο Πακιστάν ζουν υπό τον φόβο διώξεων και βίας. Οι Σίτες αποτελέσαν τον συχνότερο στόχο σεκταριστικών επιθέσεων και η ήδη δυσχερής κατάσταση Χριστιανών, Αχμαδιστών και Ινδουιστών εξακολούθησε να προκαλεί ανησυχίες. Τον Ιανουάριο βομβαρδίσθηκε σιτικό τέμενος με αποτέλεσμα 53 θανάτους· τον Μάρτιο δύο εκκλησίες δέχθηκαν επίθεση κοντά στη Λαχώρη με λίγους θανάτους λόγω της άμεσης αντίδρασης του προσωπικού ασφαλείας· και τον Μάιο ένα λεωφορείο με Ισμαηλιστές επιβάτες έπεσε σε ενέδρα κοντά στο Καραάτσι, με συνέπεια τον θάνατο 46 ανθρώπων. Στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η κυβέρνηση έλαβε ορισμένα μέτρα κατά της ρητορικής του μίσους, αλλά η πρόοδος παραμένει περιορισμένη.

Έχουν δε θεσπισθεί ορισμένα μέτρα για την ενίσχυση των διαδικαστικών εγγυήσεων κατά της κατάχρησης του νόμου περί βλασφημίας. Το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ότι συνιστά υποχρέωση του κράτους να διασφαλίζει ότι κανένας αθώος δεν υποχρεούται ούτε εξαναγκάζεται να αντιμετωπίσει έρευνα ή δίκη βάσει ψευδών ή ανυπόστατων ισχυρισμών σχετικά με τη διάπραξη αυτού του αδικήματος. Επίσης απεφάνθη ότι η κριτική της κατάχρησης των νόμων περί βλασφημίας και η έκκληση για τη θέσπιση νομικών εγγυήσεων δεν συνιστούν αδίκημα βλασφημίας.

Για την ισότητα των φύλων καταγράφηκε άλλο ένα δύσκολο έτος καθώς αναφέρθηκαν χιλιάδες περιπτώσεις πράξεων βίας και διακρίσεων κατά των γυναικών. Τεράστιες εξακολουθούν να είναι οι διαφορές μεταξύ των γυναικών της ανώτερης τάξης και όσων ανήκουν σε κατώτερα στρώματα της κοινωνίας. Το χάσμα μεταξύ της αστικής και της αγροτικής κοινωνίας παραμένει επίσης αξιοσημείωτο.

Η ελευθερία της έκφρασης βρίσκεται υπό πίεση. Οι φορείς μέσω ενημέρωσης αυτολογοκρίνονται και υφίσταται τακτικούς εκφοβισμούς. Οι απειλές, η άσκηση βίας και οι δολοφονίες δημοσιογράφων αποτελούν τα πλέον ακραία παραδείγματα. Το Πακιστάν θεωρείται ένα από τα πιο επικίνδυνα μέρη του κόσμου για τους δημοσιογράφους.

Εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές αδυναμίες στην αστυνομία και το δικαστικό σύστημα, το οποίο σε συνδυασμό με την θανατική ποινή ενέχουν υψηλό κίνδυνο δικαστικής πλάνης.

Η αντιπροσωπία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη Νότια Ασία επισκέφθηκε το Πακιστάν τον Φεβρουάριο του 2015. Η πρώτη τοπική συνάντηση ΕΕ-Πακιστάν για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο στο Ισλαμαμπάντ. Ο τοπικός αυτός διάλογος αποτελεί συμπλήρωμα της υποομάδας για τη διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο της μικτής επιτροπής ΕΕ-Πακιστάν, η οποία συνεδρίασε τις 7 Σεπτεμβρίου 2015 στις Βρυξέλλες. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις συζητήθηκαν οι διάφορες προκλήσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η θανατική ποινή, η κατάσταση των θρησκευτικών μειονοτήτων, τα στρατιωτικά δικαστήρια και γενικότερα η ουσιαστική εφαρμογή των συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα που συνδέονται με το ΣΓΠ+. Στα συμπεράσματα της συνόδου ΣΕΥ του Ιουλίου, το Συμβούλιο κάλεσε το Πακιστάν να δώσει προτεραιότητα και να αναλάβει περαιτέρω δράση για τον σεβασμό, την προστασία και την προώθηση της ελευθερίας της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, των δικαιωμάτων ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών, καθώς και της ελευθερίας της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ εξέφρασε έντονη ανησυχία για την άρση της αναστολής των εκτελέσεων: εκδόθηκαν πολλές δηλώσεις και η ΥΕ/ΑΕ κα Mogherini έστειλε σχετική επιστολή στον κ. Sartaj Aziz, Ειδικό Σύμβουλο του Πρωθυπουργού για θέματα εθνικής ασφάλειας και εξωτερικής πολιτικής. Η αντιπροσωπία της ΕΕ, σε στενό συντονισμό με τα κράτη μέλη, παρακολούθησε διάφορες ατομικές περιπτώσεις στις οποίες η εκτέλεση θα μπορούσε να σημαίνει παραβίαση των δεσμεύσεων του Πακιστάν όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα (εκτέλεση ανηλίκων, χρήση βασανιστηρίων, μη δίκαιη δίκη).

Η αντιπροσωπία παρακολουθούσε τακτικά τη νομοθετική διαδικασία, ιδίως τα νομοθετήματα για τις ΜΚΟ και την εγκληματικότητα στον κυβερνοχώρο. Επίσης, η ΕΕ διατύπωσε στις αρχές ανησυχίες σχετικά με συγκεκριμένες παραβιάσεις καθ' όλην τη διάρκεια του έτους (μεταξύ άλλων την υπόθεση βλασφημίας της Asia Bibi η οποία έχει πλέον υποβάλει αίτημα επανεξέτασης της ποινής από το Ανώτατο Δικαστήριο).

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη στους τομείς του κράτους δικαίου, των δικαιωμάτων της γυναίκας και του παιδιού και της ελευθερίας θρησκευόμενου και πεποιθήσεων.

Φιλιππίνες

Παρόλο που η γενική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις Φιλιππίνες εξακολουθεί να αποτελεί πηγή προβληματισμού για την ΕΕ, δεν φαίνεται να επιδεινώθηκε σημαντικά το 2015. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ ΕΕ και Φιλιππινών, η οποία υπεγράφη το 2012, αναμένεται να τεθεί σε ισχύ το 2016. Καθώς περιλαμβάνει διάταξη περί συνεργασίας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θα προσφέρει τη θεσμική δυνατότητα για περισσότερο διαρθρωμένη ενασχόληση με το θέμα.

Το κυριότερο πρόβλημα των Φιλιππινών παραμένει η νοοτροπία της ατιμωρησίας δεδομένου ότι υποθέσεις σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων εξωδικαστικών εκτελέσεων και βασανιστηρίων, παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ανεπίλυτες. Σε αυτές περιλαμβάνονται όχι μόνον περιπτώσεις σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του παρελθόντος, αλλά και δολοφονίες ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και εργαζόμενων σε ΜΜΕ κατά τα τελευταία έτη. Η ατιμωρησία έχει ποικίλα διαρθρωτικά αίτια, όπως προβλήματα πρόσβασης στη δικαιοσύνη για την πλειονότητα του πληθυσμού (ιδίως των ομάδων χαμηλού εισοδήματος, λόγω του υψηλού κόστους της εκδίκασης διαφορών και της πολυπλοκότητας των κανόνων εφαρμογής των κανονισμών), και μακροχρόνιες καθυστερήσεις των δικαστικών διαδικασιών με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις να έχουν αποβιώσει οι ενάγοντες.

Από το 2010 η κυβέρνηση Aquino έχει επιδιώξει να ενισχύσει το νομικό πλαίσιο της χώρας περί τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο αριθμός των εξωδικαστικών εκτελέσεων και των βίαιων εξαφανίσεων έχει μειωθεί σε σύγκριση με την προηγούμενη κυβέρνηση.

Εντούτοις εξακολουθούν να υπάρχουν κενά όσον αφορά την ευθύνη, την πολιτική και την πρακτική σε επίπεδο διοίκησης, επειδή οι νόμοι δεν εφαρμόζονται πάντοτε πλήρως και η εποπτεία είναι ισχνή, ιδίως στις επαρχίες. Οι διοικητικές διαδικασίες είναι αργές στις κρατικές υπηρεσίες που είναι επιφορτισμένες με την έρευνα και την εύρεση αποδεικτικών στοιχείων που να τεκμηριώνουν τις καταγγελλόμενες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η κατάσταση των αυτοχθόνων πληθυσμών και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προκαλεί ανησυχία. Το ίδιο ισχύει και για τον ρόλο των ιδιωτικών στρατών και των παραστρατιωτικών ομάδων. Η κυβέρνηση Aquino δεν έχει ανακαλέσει το εκτελεστικό διάταγμα 546 το οποίο νομιμοποίησε την δημιουργία παραστρατιωτικών ομάδων και ιδιωτικών στρατών και υπεγράφη από τον πρώην Πρόεδρο Arroyo. Οι οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων αναγνωρίζουν την πρόθεση της νυν πολιτικής εξουσίας και κυβέρνησης να προστατεύσει τα ανθρώπινα δικαιώματα και να προσαγάγει τους δράστες ενώπιον της δικαιοσύνης, ιδίως δε να τερματίσει τις δολοφονίες ακτιβιστών και δημοσιογράφων, ζητούν όμως πραγματική βελτίωση της κατάστασης.

Επειδή πολλές παραβιάσεις διαπράττονται σε πιο απόμερες περιοχές υπό την επιρροή τοπικών πολιτικών ή εμπορικών συμφερόντων, πρέπει να αναγνωρισθεί στο πλαίσιο αυτό ότι είναι δύσκολο να εξασφαλισθεί η εφαρμογή πολιτικών εθνικού επιπέδου στο τοπικό επίπεδο.

Όσον αφορά την πορεία της επικύρωσης και της υποβολής εκθέσεων, οι Φιλιππίνες έχουν κυρώσει και τις επτά σχετικές συμβάσεις του ΟΗΕ περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και (με εξαίρεση την έκθεση για την CERD) έχουν τηρήσει όλες τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων. Παρά ταύτα, υπάρχουν σοβαρά προβλήματα εφαρμογής των εθνικών νομοθετημάτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ένα αξιοσημείωτο θετικό στοιχείο είναι ότι, παρά τις εξωδικαστικές εκτελέσεις και το κλίμα ατιμωρησίας, η κοινωνία των πολιτών στις Φιλιππίνες σφύζει εν γένει από ζωή.

Η προαγωγή των δικαιωμάτων της γυναίκας είναι δραστήρια στις Φιλιππίνες, για παράδειγμα μέσω της Επιτροπής για τις γυναίκες και της εφαρμογής της Magna Carta για τις γυναίκες.

Παράλληλα με τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο των συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών, είναι επίσης σαφές ότι η κυβέρνηση λαμβάνει πολύ στα σοβαρά τις υποχρεώσεις της στο πλαίσιο του μηχανισμού ΣΓΠ+.

Το 2015, η ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται με τους αρμόδιους συνομιλητές της, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών και περιφερειακών επιτροπών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (CHR), κρατικούς φορείς, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την κοινωνία των πολιτών. Στον τακτικό πολιτικό της διάλογο με τις αρχές των Φιλιππινών, η ΕΕ τόνισε επανειλημμένα την ανάγκη να αντιμετωπισθεί συστηματικότερα το ζήτημα της ατιμωρησίας και να προσαχθούν οι δράστες σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενώπιον της δικαιοσύνης.

Η ΕΕ συνέχισε την παροχή χρηματοδοτικής στήριξης μέσω του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) και του Μέσου Σταθερότητας (ΜΣ) στους ακόλουθους τομείς: το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη για όλους» για την βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και την καταπολέμηση της ατιμωρησίας· την ανάπτυξη ικανοτήτων της περιφερειακής επιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην αυτόνομη περιοχή του Μιντανάο· και την προστασία των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών δικαιωμάτων του πληθυσμού, με έμφαση στην ανακούφιση από την φτώχεια, την ανθρώπινη και κοινωνική ανάπτυξη και τη χρηστή διακυβέρνηση.

Σιγκαπούρη

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σιγκαπούρη παρουσίασε, το 2015, εξελίξεις σε διάφορα επίπεδα. Ενώ η Σιγκαπούρη έχει σημειώσει πρόοδο υπέρ της τήρησης των διεθνών στόχων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο βελτίωσης σε διάφορα θέματα.

Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για τη μεταρρύθμιση του υποχρεωτικού καθεστώτος επιβολής της θανατικής ποινής κατά το 2012/2013, με την οποία περιορίστηκε η αυτόματη επιβολή θανατικής ποινής στην ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, στα εγκλήματα με πυροβόλα όπλα και στην παράνομη εμπορία ναρκωτικών υπεράνω ενός ποσοτικού ορίου. Κατά το διάστημα αυτό, τηρήθηκε εκ των πραγμάτων αναστολή. Όμως, οι εκτελέσεις άρχισαν πάλι το 2014 και συνεχίστηκαν το 2015. Οι πληροφορίες σχετικά με τις εκτελέσεις περιορίζονται σε ετήσια αναφορά του συνολικού αριθμού εκτελέσεων χωρίς περαιτέρω διευκρίνιση. Ορισμένες περιπτώσεις επιβολής της θανατικής ποινής και εκτελέσεων αναφέρονται μέσω δηλώσεων Τύπου ή στα μέσα ενημέρωσης.

Στις 30 Οκτωβρίου 2014, το Εφετείο της Σιγκαπούρης αποφάνθηκε υπέρ της συνταγματικότητας του άρθρου 377α του ποινικού κώδικα. Η νομοθεσία ποινικοποιεί πράξεις προσβολής των ηθών μεταξύ ανδρών, έστω και αν γίνονται κοινή συναινέσει και κατ' ιδίαν. Ενώ η κοινωνία της Σιγκαπούρης παραμένει διαιρεμένη σχετικά με τα θέματα των ΛΟΑΔΜ, κατά τα τελευταία έτη επιφανείς δημόσιες προσωπικότητες και πολλοί θρησκευτικοί ηγέτες της Σιγκαπούρης έχουν μιλήσει υπέρ της αποδοχής των μελών της κοινότητας ΛΟΑΔΜ. Η πόλη-κράτος βλέπει επίσης αυξανόμενη συμμετοχή στην ετήσια γιορτή «Pink Dot» η οποία έχει σκοπό να προωθήσει την ελευθερία του έρωτα.

Το 2015 σημειώθηκαν περιορισμοί στην ελευθερία της έκφρασης στη Σιγκαπούρη, χρονιά γενικών εκλογών, του θανάτου του «θεμελιωτή» της πόλης, Lee Kuan Yew, και της 50ής επετείου της ανεξαρτησίας της. Μια πολύκροτη υπόθεση σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης είναι ακόμη σε εξέλιξη. Σε δύο επιφανή μέλη της κοινωνίας των πολιτών επιβλήθηκαν πρόστιμα για δηλώσεις που κατέγραψαν στα ιστολόγια τους. Οι υποθέσεις τους δημιούργησαν δεδικασμένο για τους πολίτες του διαδικτύου στη Σιγκαπούρη. Εκρίθησαν ένοχοι για συκοφαντική δυσφήμιση του πρωθυπουργού Lee Hsien Loong και για προσβολή του δικαστηρίου (περιύβριση δικαστικής αρχής).

Μια τέταρτη υπόθεση αφορούσε έναν έφηβο συντάκτη ιστολογίου (μπλόγκερ) που κρίθηκε ένοχος συγγραφής προσβλητικών σχολίων με σκοπό να πλήξει το θρησκευτικό αίσθημα των χριστιανών. Κρίθηκε ένοχος και καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης τεσσάρων εβδομάδων, την οποία είχε ήδη εκτίσει και αφέθηκε ελεύθερος. Όσον αφορά τον νόμο περί προστασίας από παρενόχληση (PHA), σύμφωνα με πρόσφατη απόφαση υπέρ του εναγομένου, ένα υπουργείο δεν μπορεί να θεωρείται «πρόσωπο» βάσει του νόμου αυτού.

Οι δραστηριότητες της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων το 2015 συνίσταντο στην παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων, διαβήματα, στενό συντονισμό με τα κράτη μέλη, καθώς και διοργάνωση συνεδριάσεων, διαλόγων και διαφόρων εκδηλώσεων.

Σύμφωνα με την εντολή της στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε πολυάριθμες συζητήσεις με εξέχοντα μέλη της κοινωνίας των πολιτών της Σιγκαπούρης, από θέματα ΛΟΑΔΜ έως την ελευθερία της έκφρασης, τη θανατική ποινή και προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία των πολιτών.

Με την ευκαιρία της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας ημέρας κατά της θανατικής ποινής, η ΕΕ διοργάνωσε συζήτηση πάνελ σχετικά με τη θανατική ποινή στη Σιγκαπούρη. Ήταν η δεύτερη φορά που εκδήλωση αυτού του είδους πραγματοποιήθηκε εκτός των εγκαταστάσεων της αντιπροσωπίας, στο Εθνικό Πανεπιστήμιο της Σιγκαπούρης. Μεταξύ των ομιλητών του πάνελ συμμετείχαν ένας εντόπιος συνήγορος υπεράσπισης εγκληματιών, ένας ακτιβιστής υπέρ της κατάργησης της θανατικής ποινής και δύο καθηγητές του ποινικού δικαίου. Το ακροατήριο περιελάμβανε επαγγελματίες του νομικού κλάδου, πανεπιστημιακούς, σπουδαστές, διπλωμάτες από ομόφρονα κράτη και πολιτικούς συμβούλους της ΕΕ.

Η διάσκεψη για την Ημέρα ανθρωπίνων δικαιωμάτων του 2015 επικεντρώθηκε στην «πρόοδο και τις προοπτικές σχετικά με τα δικαιώματα της γυναίκας στη Σιγκαπούρη και τον ASEAN». Στο σεμινάριο συμμετείχαν τρία ειδικά πάνελ: «Πρόοδος στη Σιγκαπούρη μετά την κύρωση της CEDAW πριν από 20 έτη», «Εμπόδια για τα δικαιώματα των γυναικών στη Νοτιοανατολική Ασία» και «Προοπτικές για τα δικαιώματα των γυναικών στην Ευρώπη και την Ασία».

Σρι Λάνκα

Η νίκη του Προέδρου κου Sirisena με την εντολή να προβεί σε μεταρρυθμίσεις και με πρόγραμμα χρηστής διακυβέρνησης στις προεδρικές εκλογές του Ιανουαρίου του 2015 αποτέλεσε σημείο καμπής για τη Σρι Λάνκα από όλες τις απόψεις, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αποτέλεσμα τούτου ήταν να βελτιωθούν σημαντικά τα περιθώρια δράσεως της κοινωνίας των πολιτών και να εκφράζονται αποκλίνουσες απόψεις στον πολιτικό διάλογο.

Κατόπιν προσκλήσεως της κυβέρνησης της Σρι Λάνκα, η ΕΕ ανέπτυξε αποστολή παρατηρητών (ΑΠΕ ΕΕ) για την παρακολούθηση των βουλευτικών εκλογών του Αυγούστου του 2015. Η αποστολή κατέληξε σε θετικά συμπεράσματα, αναφέροντας ότι οι εκλογές «ήταν καλά οργανωμένες και προσέφεραν στους ψηφοφόρους γνήσια δυνατότητα επιλογής από ευρύ φάσμα πολιτικών εναλλακτικών προτάσεων». Η ΑΠΕ της ΕΕ, ωστόσο, διέτυπωσε ορισμένες συστάσεις σχετικές με τρόπους περαιτέρω βελτίωσης του εκλογικού συστήματος και πλήρους συμμόρφωσής του με τα διεθνή πρότυπα. Η ΕΕ παρέσχε επίσης 1,2 εκατομμύρια ευρώ ως χρηματοδοτική στήριξη σε εγχώριες οργανώσεις παρακολούθησης εκλογών που διαδραμάτισαν καίριο ρόλο ως ενεργοί παρατηρητές και στις δύο εκλογικές αναμετρήσεις του 2015. Οι υποστηριζόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν εκπαίδευση των ψηφοφόρων, κατάρτιση των μέσων ενημέρωσης και παρακολούθηση των εκλογών. Αποτέλεσμα τούτου ήταν να αναπτυχθούν περισσότεροι από 15 000 παρατηρητές κατά την ημέρα των εκλογών.

Το 2015 έγιναν σημαντικά βήματα για την αύξηση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και την κατάργηση της λογοκρισίας, μολονότι η απόφαση του Προέδρου Sirisena να αναβιώσει το Συμβούλιο Τύπου -το οποίο χρησιμοποιούσε η προηγούμενη κυβέρνηση για τον έλεγχο του Τύπου και, σε ορισμένες περιπτώσεις, για τη φυλάκιση και την υποβολή κυρώσεων σε δημοσιογράφους- έχει επικριθεί από οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προασπιστές της ελευθερίας του Τύπου.

Μία μείζων θετική εξέλιξη ήταν η θέσπιση της 19ης τροποποίησης του Συντάγματος με την οποία περιορίστηκαν οι προεδρικές εξουσίες και συστάθηκε το Συνταγματικό Συμβούλιο. Το όργανο αυτό ανασύστησε διάφορες ανεξάρτητες επιτροπές, όπως η επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμβάλλοντας στην αποκατάσταση των συστηματικών ελέγχων.

Το 2015, η κυβέρνηση της Σρι Λάνκα είχε επαφή και συνεργασία με τον ΟΗΕ και τους μηχανισμούς του για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για πρώτη φορά η Σρι Λάνκα συνυποστήριξε ψήφισμα του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ υπέρ της δημιουργίας των αναγκαίων μηχανισμών για τη διερεύνηση και τη δίωξη καταγγελλομένων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου. Το ίδιο έτος πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις δύο ειδικών διαδικασιών του ΟΗΕ: του ειδικού εισηγητή για την προαγωγή της αλήθειας, της δικαιοσύνης, των αποζημιώσεων και της μη επανάληψης και της ομάδας σχετικά με τις βίαιες και τις ακούσιες εξαφανίσεις. Τον Δεκέμβριο, η Σρι Λάνκα υπέγραψε και ανακοίνωσε την πρόθεσή της να κυρώσει τη διεθνή σύμβαση για την προστασία όλων των προσώπων από αναγκαστική εξαφάνιση.

Προκειμένου να αναγνωρίσει τη σημαντική πρόοδο που έχει παρουσιάσει η κυβέρνηση της Σρι Λάνκα, το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ ενέκρινε συμπεράσματα για τη Σρι Λάνκα στις 16 Νοεμβρίου 2015. Στα συμπεράσματα εκφράστηκε επίσης η προθυμία της ΕΕ να συνεχίσει τη στενή συνεργασία της με την κυβέρνηση και να τη στηρίξει ώστε να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος σε τομείς όπως η υποχρέωση λογοδοσίας, η συμφιλίωση και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Παρά τις θετικές τάσεις του 2015, εξακολούθησαν να υπάρχουν αναφορές σχετικά με τη συνεχιζόμενη χρήση βασανιστηρίων, σεξουαλική παρενόχληση και εκμετάλλευση καθώς και τη χρήση δυσανάλογης βίας κατά διαδηλωτών από την αστυνομία. Ο εκφοβισμός των ομάδων θυμάτων επίσης παραμένει θέμα ανησυχίας. Η επιστροφή του βορείου και ανατολικού τμήματος της χώρας στην ομαλότητα μετά το τέλος του πολέμου προ εξαιτίας, η αντιμετώπιση των βασικών αιτιών της παρελθούσας σύγκρουσης και η εξασφάλιση λογοδοσίας και συμφιλίωσης εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικές προκλήσεις.

Η Γραμματεία ΜΚΟ που υπαγόταν στο Υπουργείο Άμυνας ανήκει τώρα στο Υπουργείο Κοινωνικού Διαλόγου. Ωστόσο, παρά την υψηλού επιπέδου πολιτική βούληση, η προγραμματιζόμενη μεταρρύθμιση και οι συστάσεις της συμβουλευτικής επιτροπής της κοινωνίας των πολιτών δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί με συνέπεια η καταχώριση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών να παραμένει πολύπλοκη και χρονοβόρος διαδικασία.

Η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει την κοινωνία των πολιτών στη Σρι Λάνκα με το ευρωπαϊκό μέσον για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (EIDHR) και τις γραμμές του προϋπολογισμού για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τις τοπικές αρχές (ΟΚτΠ-ΤΑ). Τα σχέδια αυτά επικεντρώνονται κυρίως στη χειραφέτηση των γυναικών, ήτοι στην παροχή μέσων διαβίωσης, υποστήριξη της πολιτικής ηγεσίας, πρόληψη της σεξουαλικής βίας και παροχή συμβουλών για ψυχικά τραύματα και άλλες ψυχικές διαταραχές που προκλήθηκαν από τη σύγκρουση και άλλες μορφές δομικής βίας, καθώς και στην ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και στην προώθηση της ευαισθητοποιημένης σχετικά με τη σύγκρουση δημοσιογραφίας και συμφιλίωσης.

Στο πλαίσιο της γραμμής του προϋπολογισμού ΟΚτΠ-ΤΑ χρηματοδοτήθηκαν 17 σχέδια. Τα σχέδια επικεντρώνονται κυρίως σε ενίσχυση του ρόλου των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών υπέρ την αύξησης της οικονομικής ανθεκτικότητας των κοινοτήτων, προώθηση της συνεργασίας μεταξύ ΟΚΠ και των δημοσίων αρχών για καλύτερες κοινωνικές υπηρεσίες, ενίσχυση της συμβολής των ΟΚΠ στην βελτίωση των κοινωνικοοικονομικών ευκαιριών και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κοινοτήτων που έχουν πληγεί από τις ένοπλες συγκρούσεις στη βόρεια και την ανατολική Σρι Λάνκα, ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς και της διακυβέρνησης για την αειφόρο ανάπτυξη, στήριξη των ΟΚΠ και των τοπικών αρχών με στόχο την ένταξη των παιδιών με αναπηρίες στην κοινωνία της Σρι Λάνκα, και εξασφάλιση της ουσιαστικής συμμετοχής των κοινοτήτων φυτειών στη δημοκρατική διαδικασία και στη διακυβέρνηση.

Ταϊλάνδη

Η επιβολή στρατιωτικού νόμου σε ολόκληρη την επικράτεια, η οποία ίσχυε από τις 20 Μαΐου 2014, ήρθη την 1η Απριλίου 2015. Ο στρατιωτικός νόμος αντικαταστάθηκε με το διάταγμα υπ' αριθ. 3/2015 περί Εθνικού Συμβουλίου Ειρήνης και Τάξης (NCPO) το οποίο εκδόθηκε βάσει του άρθρου 44 του προσωρινού Συντάγματος. Το διάταγμα εκχώρησε στις αρχές κατ' ουσίαν τις ίδιες εξουσίες με τον στρατιωτικό νόμο και, στις 2 Απριλίου, ο εκπρόσωπος Τύπου της ΥΕ/ΑΠ δήλωσε ότι η αντικατάσταση δεν έφερε την Ταϊλάνδη πιο κοντά στη δημοκρατική και υπεύθυνη διακυβέρνηση.

Από το πραξικόπημα του Μαΐου του 2014 και έπειτα, οι αρχές έθεσαν υπό κράτηση –συνήθως μέχρι επτά ημέρες ως επί το πολύ– περισσότερους από 1 255 πολιτικούς, ακτιβιστές, δημοσιογράφους και άτομα που κατηγορήθηκαν για μη τήρηση διαταγμάτων του NCPO, υποστήριξη της ανατραπέισας κυβέρνησης, ασέβεια έναντι της μοναρχίας ή συμμετοχή σε αντιπραξικοπηματικές διαμαρτυρίες και ενέργειες. Η χρήση στρατοδικείων για την εκδίκαση υποθέσεων πολιτών προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία. Πολίτες προσάγονται ενώπιον στρατιωτικών δικαστηρίων με κατηγορίες όπως τρομοκρατικά εγκλήματα, αλλά και αδικήματα χωρίς χρήση βίας όπως τα εγκλήματα καθοσιώσεως. Έως τις 30 Νοεμβρίου 2015, τουλάχιστον 1 629 πολίτες είχαν προσαχθεί ενώπιον στρατιωτικών δικαστηρίων σε ολόκληρη τη χώρα.

Τον Σεπτέμβριο, το Υπουργείο Δικαιοσύνης όρισε ένα στρατώνα ως χώρο κράτησης υπόπτων για την διάπραξη εγκλημάτων εις βάρος της εθνικής ασφάλειας. Η χρήση στρατώνων καθιστά αδύνατη την εποπτεία από τους πολίτες και δυσχεραίνει την πρόσβαση οικογενειών και δικηγόρων. Δύο κρατούμενοι έχουν αποβιώσει εκεί από τον Σεπτέμβριο.

Οι στρατιωτικές αρχές έχουν καταστήσει ως ύψιστη προτεραιότητα την δίωξη προσώπων για πράξεις οι οποίες θεωρούνται εγκλήματα καθοσιώσεως δυνάμει του άρθρου 112 του Ποινικού Κώδικα. Από το πραξικόπημα και μετά, τουλάχιστον 53 άτομα έχουν κατηγορηθεί για εγκλήματα καθοσιώσεως. Τα στρατιωτικά δικαστήρια επιβάλλουν κατά κανόνα αυστηρότερες ποινές από τα πολιτικά δικαστήρια, μεταξύ άλλων και ποινή φυλάκισης 60 ετών, την μεγαλύτερη που έχει ποτέ επιβληθεί.

Οι στρατιωτικές αρχές απαγορεύουν ή διακόπτουν τακτικά δημόσιες συζητήσεις σχετικά με την πολιτική κατάσταση και τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και την διαφορετική έκφραση πολιτικών φρονημάτων, με τον ισχυρισμό ότι απειλείται η εθνική ασφάλεια. Σπουδαστές, ακτιβιστές, πανεπιστημιακοί και άλλοι έχουν γίνει θύματα εκφοβισμού από τον στρατό με προσωπικές επισκέψεις στην οικία ή/και στην εργασία τους, με συχνές τηλεφωνικές κλήσεις ή απειλές ποινικής δίωξης. Δημοσιογράφοι και πολιτικοί έχουν κλητευθεί αφού επέκριναν τις στρατιωτικές αρχές.

Το NCPO απαγορεύει τις πολιτικές συγκεντρώσεις άνω των πέντε ατόμων. Οι διαδηλωτές αυτοί συχνά δικάζονται από στρατιωτικά δικαστήρια όπου αντιμετωπίζουν έως και διετή φυλάκιση. Τουλάχιστον 80 άτομα συνελήφθησαν για τη διοργάνωση ή την συμμετοχή σε δημόσιες συγκεντρώσεις. Με αυτόν τον τρόπο καθίσταται επίσης αδύνατη για τα πολιτικά κόμματα η συνάθροιση και η διατύπωση καταγγελιών ή μεταρρυθμιστικών προτάσεων ή, για τις τοπικές κοινότητες, η δυνατότητα οργάνωσης και διαδήλωσης κατά έργων που θίγουν δικαιώματά τους. Άλλα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που δεν έχουν σχέση με το πραξικόπημα εξακολουθούν να αποτελούν πρόξενο σοβαρών ανησυχιών. Η Ταϊλάνδη παραμένει στη βαθμίδα 3 της έκθεσης των ΗΠΑ σχετικά με την εμπορία ανθρώπων (TIP), η οποία δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2015. Υπάρχουν στην Ταϊλάνδη περίπου δύο έως τρία εκατομμύρια μετανάστες από τις γειτονικές χώρες. Δεκάδες χιλιάδες από αυτούς είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων. Ιδίως οι εργαζόμενοι μετανάστες είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κυρίως των εργασιακών τους δικαιωμάτων. Διάφορες εκθέσεις που τεκμηριώνουν τέτοιου είδους παραβιάσεις στους κλάδους της αλιείας και της μεταποίησης θαλασσινών προϊόντων, της πτηνοτροφίας και του τουρισμού δημοσιεύθηκαν το 2015. Στις πολύπαθες νοτιότερες επαρχίες, η κυβέρνηση εξακολουθεί να συλλέγει δια της βίας το DNA και τα δακτυλικά αποτυπώματα των υπόπτων για συμμετοχή στην εξέγερση που σοβεί στην περιοχή. Καθ' όλο το 2015, η αντιπροσωπία της ΕΕ είχε δραστήριες επαφές με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και περιέλαβε στις προσπάθειές της όχι μόνον τα κράτη μέλη της ΕΕ αλλά και ομόφρονες χώρες. Με το ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων της, η αντιπροσωπία της ΕΕ έχει καθιερωθεί σταθερά ως ακράδαντος προασπιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στάση την οποία εκτιμά ευρέως και σαφώς η κοινότητα υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ταϊλάνδης. Η ΕΕ συζήτησε με τις αρχές της Ταϊλάνδης το γεγονός ότι κυρίαρχες μορφές εργασίας είναι η αναγκαστική, η παιδική και άλλες απαράδεκτες μορφές εργασίας σε αλιευτικά σκάφη στον κλάδο της μεταποίησης θαλασσινών της Ταϊλάνδης καθώς και το κυρίαρχο φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων, για το οποίο εκρίθη ότι απαιτείται επείγουσα και αποφασιστική δράση. Ξεκίνησε διάλογος αυτός μεταξύ της ΕΕ και των αρχών της Ταϊλάνδης, καθώς και συνεργασία με τη ΔΟΕ για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

Ο εκπρόσωπος της ΥΕ/ΑΠ προέβη σε δύο δηλώσεις: στις 2 Απριλίου σχετικά με την αντικατάσταση του στρατιωτικού νόμου με το διάταγμα υπ' αριθ. 3/2015 και στις 10 Ιουλίου σχετικά με την απέλαση περίπου 100 Ουιγούρων τουρκικής καταγωγής από την Ταϊλάνδη. Ο επικεφαλής της αντιπροσωπίας και οι αρχηγοί των αποστολών της ΕΕ στην Ταϊλάνδη εξέδωσαν τρεις δηλώσεις: σχετικά με την κράτηση άνευ δικαστικού ελέγχου και τη χρήση στρατιωτικών δικαστηρίων (13 Φεβρουαρίου), σχετικά με τις συλλήψεις 14 σπουδαστών βάσει κατηγοριών που απαγγέλθηκαν εις βάρος τους για ειρηνική διαδήλωση (30 Ιουνίου) και την έκκληση προς την κυβέρνηση της Ταϊλάνδης να σεβασθεί την ελευθερία του λόγου και του συνέρχεσθαι, ενώ τονίσθηκε παράλληλα η σπουδαιότητα του κράτους δικαίου και της προστασίας και προαγωγής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τη σταθερότητα και την πρόοδο (24 Σεπτεμβρίου).

Η αντιπροσωπία της ΕΕ είχε τακτικά διμερείς συναντήσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μη κυβερνητικές οργανώσεις, ενώ επίσης μετείχε ως παρατηρητής σε δίκες όπου διακυβεύονταν ανθρώπινα δικαιώματα. Πέραν τούτου, η αντιπροσωπία της ΕΕ διοργάνωσε για τα κράτη μέλη της ΕΕ και ομόφρονα κράτη επισκέψεις σε ευάλωτες κοινότητες και συναντήσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αντιπροσωπία ανέλαβε επίσης την επίσκεψη δημοσιογράφων σε έργα προκειμένου να αυξήσει την ευαισθητοποίηση όσον αφορά την στήριξη της ΕΕ προς μη κρατικούς φορείς στην Ταϊλάνδη.

Η αντιπροσωπία εόρτασε τόσο την παγκόσμια ημέρα κατά της θανατικής ποινής όσο και την παγκόσμια ημέρα για τα ανθρώπινα δικαιώματα με δύο δημόσια και ιδιαίτερος προβεβλημένα γεγονότα για τα οποία επέτυχε να έχει την συνεργασία του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ταϊλάνδης.

Ανατολικό Τιμόρ

Η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει το Ανατολικό Τιμόρ στην προσπάθειά του να οικοδομήσει μια ειρηνική κοινωνία και να εδραιώσει το νεαρό δημοκρατικό του σύστημα. Μετά τον σχηματισμό της έκτης συνταγματικής κυβέρνησης τον Φεβρουάριο του 2015, η ΕΕ διατήρησε τακτικές επαφές με την κυβέρνηση μέσω διαλόγου περί πολιτικής καθώς και πολιτικών συνεδριάσεων υψηλού επιπέδου. Εντούτοις αποφασίσθηκε να αναβληθεί κατά ένα έτος η διεξαγωγή του τρίτου ενισχυμένου πολιτικού διαλόγου βάσει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού, ο οποίος είχε αρχικά προγραμματισθεί για το φθινόπωρο του 2015. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις δεσμεύσεις σε τομείς όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου, η διακυβέρνηση και η καταπολέμηση της διαφθοράς, όπως συμφωνήθηκαν με το Ανατολικό Τιμόρ κατά την τελευταία συνάντηση πολιτικού διαλόγου το 2014.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ συντονίζεται στενά με τα κράτη μέλη που δραστηριοποιούνται στο Ανατολικό Τιμόρ και τους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών με στόχο την υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εδραίωση της δημοκρατίας, κυρίως μέσω προγραμμάτων χρηστής διακυβέρνησης που επιδιώκουν την ανάπτυξη ικανοτήτων στο εθνικό κοινοβούλιο ή την ενίσχυση του τομέα της δικαιοσύνης. Παρασχέθηκε επίσης βοήθεια για τη δημιουργία ελεγκτικού τμήματος, καθώς και μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, του οργανωμένου εγκλήματος και του λαθρεμπορίου ναρκωτικών. Διάφορες μη κυβερνητικές οργανώσεις λαμβάνουν στήριξη με σκοπό την βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, την διασφάλιση της συμμετοχής των πολιτών στον ορισμό και την παρακολούθηση των πολιτικών περί γης και στέγης και την ενίσχυση των μηχανισμών στήριξης και προστασίας των παιδιών και των γυναικών που είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

Στο στρατηγικό πλαίσιο και το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, το Ανατολικό Τιμόρ αποτέλεσε μέρος της πιλοτικής άσκησης δευτέρας γενεάς για την στήριξη της δημοκρατίας. Το 2015 ολοκληρώθηκε η καταγραφή μιας συνολικής «δημοκρατικής κατατομής» με στόχο να καθορισθούν στρατηγικές προτεραιότητες και να χρησιμεύσει ως βάση για την κατάρτιση σχεδίου δράσης για τη δημοκρατία σύμφωνα με το εθνικό ενδεικτικό πρόγραμμα.

Βιετνάμ

Παρά τη συνεχή οικονομική ανάπτυξη και τη βελτίωση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών για πολλούς, τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα εξακολούθησαν να παραβιάζονται στο Βιετνάμ το 2015. Ο σεβασμός και η προαγωγή των δημοκρατικών αρχών και των ανθρωπίνων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας (ΣΕΣΣ) ΕΕ-Βιετνάμ που υπογράφηκε τον Ιούνιο του 2012. Μεταξύ των κυριότερων μελημάτων της ΕΕ περιλαμβάνονται τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και ειδικότερα η ελευθερία της έκφρασης και του συνέρχεσθαι, των μέσων ενημέρωσης, του θρησκευματος και των πεποιθήσεων, καθώς και η επιβολή της θανατικής ποινής. Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξακολουθούν να υφίστανται εκφοβισμούς, παρενοχλήσεις και συλλήψεις, και καταδικάζονται συχνά σε μεγάλες ποινές στέρησης της ελευθερίας· παρ' όλο που ο αριθμός των συλλήψεων κατά το 2015 μειώθηκε ελαφρά, αυξήθηκαν οι περιπτώσεις παρενοχλήσεων.

Στις 19 Ιανουαρίου 2015 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες ο τέταρτος γύρος του ενισχυμένου διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τον Μάρτιο του 2015, το Βιετνάμ κύρωσε τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας και τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρίες. Το έτος έληξε με τον πέμπτο γύρο του ενισχυμένου διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις 15 Δεκεμβρίου, αναδεικνύοντας ιδίως δυνητικά ανοίγματα υποστήριξης της ΕΕ προς νομοθετικές μεταρρυθμίσεις σχετικές με τα ανθρώπινα δικαιώματα και προς την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την UNCAT.

Και στους δύο διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και μέσω δημοσίων δηλώσεων και διπλωματίας χαμηλών τόνων, η ΕΕ κάλεσε την κυβέρνηση να άρει τους περιορισμούς της ελευθερίας της έκφρασης και των μέσων ενημέρωσης, ζήτησε να μπορεί να επισκέπτεται τις φυλακές και να παρακολουθεί τις δίκες, ενώ απηύθυνε έκκληση για την απελευθέρωση, για ανθρωπιστικούς λόγους, φυλακισμένων ακτιβιστών που είναι σε κακή κατάσταση υγείας. Η ΕΕ έχει επανειλημμένα εκφράσει προβληματισμό για την παρενόχληση, τη σύλληψη και την καταδίκη δικηγόρων, ακτιβιστών και συντακτών ηλεκτρονικών ιστολογίων, κυρίως βάσει των διατάξεων εθνικής ασφαλείας του ποινικού κώδικα, και επανέλαβε τις εκκλήσεις της για απελευθέρωση όλων των φυλακισμένων ειρηνικών υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα.

Μετά την επίθεση κατά τριών υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις αρχές Δεκεμβρίου, η ΕΕ απέστειλε ρηματική διακοίνωση στις αρχές ζητώντας διευκρινίσεις και την ποινική δίωξη των δραστών. Η σύλληψη του δικηγόρου *Nguyễn Văn Đãi* (ενός εξ εκείνων που δέχθηκαν την επίθεση) στις 16 Δεκεμβρίου προκάλεσε τη σθεναρή αντίδραση της ΕΕ, μεταξύ άλλων με δήλωση της εκπροσώπου Τύπου της ΥΕ/ΑΠ στις 18 Δεκεμβρίου.

Η παρότρυνση της ΕΕ (και άλλων ομοφρόνων χωρών) προς το Βιετνάμ να προβεί στην κατάργηση της θανατικής ποινής αποδίδει σταδιακά καρπούς, καθώς ο αριθμός των αξιόποινων πράξεων που επιφέρουν τη θανατική ποινή μειώθηκε περαιτέρω κατά την αναθεώρηση του ποινικού δικαίου που εγκρίθηκε τον Νοέμβριο. Ωστόσο, οι επίμαχες διατάξεις περί εθνικής ασφαλείας παραμένουν στον αναθεωρημένο νόμο, σε ορισμένες δε περιπτώσεις διευρύνθηκαν. Η ενίσχυση των δικαιωμάτων των κρατουμένων στη νέα νομοθεσία περί των συνθηκών κρατήσεως και της ποινικής διαδικασίας αποτελούν θετική απάντηση στην έκκληση της ΕΕ να εναρμονισθεί η νομοθεσία με τα διεθνή πρότυπα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στις 12 Μαΐου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΓΔ Εμπορίου) πραγματοποίησε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης κατά την οποία αντιπρόσωποι των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και διαφόρων μη κρατικών και διεθνών οργανισμών αντάλλαξαν απόψεις με ενδιαφερόμενους φορείς της ΕΕ στους τομείς του εμπορίου, της βιώσιμης ανάπτυξης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις σχέσεις ΕΕ-Βιετνάμ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα στις 17 Δεκεμβρίου 2015 «σχετικά με το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου για τη σύναψη, εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μιας συμφωνίας-πλαισίου συνολικής εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της, αφενός, και της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας του Βιετνάμ, αφετέρου» εντός του οποίου επισημάνθηκαν διάφοροι προβληματισμοί περί τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΕΕ πραγματοποίησε επίσης τακτικές συναντήσεις με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Παρακολούθησε επίσης τις εξελίξεις σχετικά με την ελευθερία του θρησκευόμενου και των πεποιθήσεων που εξακολουθούν να προκαλούν ανησυχία. Δυστυχώς, το 2015, οι αιτήσεις για επισκέψεις στη φυλακή προσώπων για τα οποία υφίσταται ενδιαφέρον δεν έγιναν δεκτές από τις αρχές. Επίσης, η ΕΕ συναντήθηκε με τον υπουργό Δημόσιας Ασφάλειας για να εκφράσει ανησυχία σχετικά με τις παρενοχλήσεις και τις βιαιότητες εναντίον ακτιβιστών υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μετά την καθολική περιοδική εξέταση (ΚΠΕ) του 2014, το Βιετνάμ υπέβαλε τον Αύγουστο του 2015 σχέδιο δράσης ΚΠΕ με χάρτη πορείας για την υλοποίηση των 182 συστάσεων που έγιναν δεκτές (από τις 227). Η ΕΕ διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στη διαδικασία της καθολικής περιοδικής εξέτασης και την παρακολούθησή της και παρέσχε στήριξη στο Βιετνάμ κατά την εφαρμογή του χάρτη πορείας. Η ΕΕ παρότρυνε επίμονα το Βιετνάμ να συνεχίσει τη συνεργασία με τις ειδικές διαδικασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και, κατά τον πέμπτο διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το Βιετνάμ ανακοίνωσε επίσης την πρόθεσή του να καλέσει το 2016 τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για το δικαίωμα στη διατροφή. Πάλι σχετικά με πολυμερή ζητήματα, το Βιετνάμ υποστήριξε το ψήφισμα του Συμβουλίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων σχετικά με θέματα σεξουαλικού προσανατολισμού.

Κατά την επίσκεψη του πρωθυπουργού κ. Dũng στις Βρυξέλλες, υπεγράφη η συμφωνία χρηματοδότησης ενός νέου προγράμματος ύψους 14 εκατομμυρίων ευρώ στον δικαστικό τομέα. Κύρια επιδίωξη είναι να βελτιωθεί η πρόσβαση των πολιτών του Βιετνάμ στη δικαιοσύνη, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στις πλέον ευάλωτες ομάδες (γυναίκες, παιδιά και εθνοτικές μειονότητες). Το πρόγραμμα θα στηρίζει το υπουργείο Δικαιοσύνης στην εφαρμογή των σχεδίων του για τη μεταρρύθμιση του τομέα καθώς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών προκειμένου να έχουν σημαντικότερη παρουσία στην προώθηση της πρόσβασης των φτωχών στη δικαιοσύνη.

Το ΕΜΔΔΑ χρηματοδότησε οκτώ σχέδια καλύπτοντα ευρύ φάσμα τομέων, μεταξύ των οποίων θέματα ΛΟΑΔΜ, εθνικές μειονότητες (με έμφαση στη γυναίκα, το παιδί και τα δικαιώματα γης), θρησκευτική ελευθερία, δικαιώματα των εργαζομένων και εργασιακές σχέσεις. Ένδεκα σχέδια στο πλαίσιο του στόχου κατανομής των ΜΚΦ, ειδικότερα, προς ενίσχυση της ικανότητας των ΟΚΠ (σε τομείς όπως η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, οι αγροτικές κοινότητες, η αειφόρος γεωργία, οι εργαζόμενες μετανάστριες και η τοπική αυτοδιοίκηση). Στο πλαίσιο του μηχανισμού στρατηγικού διαλόγου, η ΕΕ στήριξε επίσης δραστηριότητες στους τομείς της καταπολέμησης της διαφθοράς, των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες, της ελευθερίας της θρησκείας και των πεποιθήσεων, της διακυβέρνησης και της μετανάστευσης.

VIII. Ωκεανία

Αυστραλία

Η καθολική περιοδική εξέταση της Αυστραλίας πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 2015. Η Αυστραλία έλαβε συνολικά 290 συστάσεις. Η Αυστραλία επαινέθηκε, μεταξύ άλλων, για τον διορισμό Επιτρόπου ανθρωπίνων δικαιωμάτων πλήρους απασχολήσεως, τις προσπάθειες υπέρ της ισότητας των φύλων και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Ταυτόχρονα, πολλές αντιπροσωπίες προέτρεψαν την Αυστραλία να επανεξετάσει τις πολιτικές της για την κράτηση και το άσυλο, να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ αυτοχθόνων και μη αυτοχθόνων πληθυσμών και να κυρώσει διάφορα θεμελιώδη διεθνή μέσα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως το προαιρετικό πρωτόκολλο της σύμβασης κατά των βασανιστηρίων. Η βία κατά των γυναικών παραμένει πρόβλημα: η αυστραλιανή κυβέρνηση ανακοίνωσε πρόσθετα μέτρα για να παράσχει ένα δίκτυο ασφάλειας για τις γυναίκες και τα παιδιά που αποτελούν ομάδα υψηλού κινδύνου.

Η ΕΕ, μέσω των διαλόγων της (για την ασφάλεια, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τη μετανάστευση), ασχολείται μαζί με την Αυστραλία με θέματα που σχετίζονται με τις πολιτικές για τη μετανάστευση καθώς και την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και της τρομοκρατίας.

Η συμφωνία-πλαίσιο ΕΕ-Αυστραλίας, η οποία μονογραφήθηκε τον Μάρτιο του 2015, θα παράσχει δυνατότητες για περαιτέρω ενίσχυση του διαλόγου και της συνεργασίας σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 2015, η ΕΕ και η Αυστραλία συμφώνησαν να διατηρήσουν την τακτική επίσημη ανταλλαγή απόψεων για διεθνή θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Φίτζι

Στις 17 Σεπτεμβρίου 2014, οι Νήσοι Φίτζι διεξήγαγαν τις πρώτες δημοκρατικές εκλογές τους μετά το στρατιωτικό πραξικόπημα του 2006. Μετά τις εκλογές, η ΕΕ διέκοψε τις μέτρα που ελήφθησαν βάσει του άρθρου 96 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης του Κοτονού και επανέλαβε την αναπτυξιακή συνεργασία με τις Νήσους Φίτζι το 2015. Κατά το ίδιο έτος, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει την αποκατάσταση της δημοκρατίας στις Νήσους Φίτζι παρέχοντας βοήθεια στο νέο κοινοβούλιο.

Η πρώτη συνάντηση πολιτικού διαλόγου υψηλού επιπέδου βάσει του άρθρου 8 της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ, μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας στις Νήσους Φίτζι, πραγματοποιήθηκε στη Σούβα στις 15 Ιουνίου 2015 και κάλυψε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε υπό την προεδρία του Πρωθυπουργού Josia Voreqe Bainimarama, από πλευράς Φίτζι, και του κ. Edgars Rinkēvičs, Υπουργού Εξωτερικών της Λετονίας εξ ονόματος της ΥΕ/ΑΠ κας Mogherini.

Οι Νήσοι Φίτζι υποβλήθηκαν στη δεύτερη καθολική περιοδική τους εξέταση (ΚΠΕ) πριν από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη στα τέλη Οκτωβρίου του 2014, και η τελική έκθεση της ομάδας εργασίας εκδόθηκε τον Μάρτιο του 2015. Το Φίτζι αποδέχθηκε 112 συστάσεις και έλαβε υπό σημείωση 26 εκ των συνολικά 138 συστάσεων. Το Φίτζι ενημέρωσε το Συμβούλιο ότι 12 ήδη εφαρμόζονται.

Το Φίτζι είναι συμβαλλόμενο μέρος διαφόρων διεθνών συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αντίθετα, δεν έχει ακόμη κυρώσει το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR) και το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα (ICESCR), παρότι αποδέχθηκε τις συστάσεις της ΚΠΕ εν προκειμένω. Τον Μάρτιο του 2015, το κοινοβούλιο ενέκρινε την κύρωση της Σύμβασης κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας· ωστόσο, η σύμβαση δεν έχει ακόμη κυρωθεί.

Το ίδιο έτος, η ΔΟΕ εξακολούθησε να αξιολογεί την πρόοδο του Φίτζι όσον αφορά την εναρμόνιση της νομοθεσίας του με τις βασικές συμβάσεις της ΔΟΕ 87 και 98. Ο τροποποιητικός νόμος του 2015 περί εργασιακών σχέσεων κατήργησε το διάταγμα περί θεμελιωδών εθνικών κλάδων· οι υπόλοιπες ελλείψεις θα εξετασθούν από την τριμερή αποστολή της ΔΟΕ στις αρχές του 2016.

Οι εξελίξεις όσον αφορά παλαιότερες καταγγελίες για βασανιστήρια και κακομεταχείριση υπόπτων και κρατουμένων από τις δυνάμεις ασφαλείας του Φίτζι ήταν ανόμοιες. Ο αστυνομικός διοικητής κ. Groenewald έλαβε αποφασιστικά μέτρα για την προώθηση των ερευνών, αλλά παραιτήθηκε τον Νοέμβριο του 2015 λόγω εικαζόμενων παρεμβάσεων του στρατού. Είναι απαραίτητο να αποδειχθεί η ύπαρξη ουσιαστικής προόδου σε δίκες για υποθέσεις βασανιστηρίων προκειμένου να σταλεί σαφές μήνυμα ότι η νοοτροπία της ατιμωρησίας δεν έχει θέση σε μια δημοκρατική κοινωνία.

Η ανασυσταθείσα Επιτροπή υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κατά των διακρίσεων (HRADC) εξακολούθησε να λειτουργεί βάσει ενός περιοριστικού διατάγματος του 2009. Ο διορισμό των νέων επιτρόπων την άνοιξη του 2015 ήταν θετικό βήμα προόδου για την ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Φίτζι. Εντός του ίδιου έτους, η HRADC έλαβε σχεδόν 300 καταγγελίες που αφορούσαν την πρόσβαση σε υπηρεσίες, όπως η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και η ύδρευση, τη βία κατά των γυναικών, την κλιματική αλλαγή και βιαιότητες και βασανιστήρια που φέρονται να διέπραξαν αστυνομικοί και σωφρονιστικοί υπάλληλοι.

Η κυβέρνηση συμμετέχει επί του παρόντος σε πολλές εκστρατείες ευαισθητοποίησης σχετικά με τη βία κατά των γυναικών και των παιδιών. Ο ΟΗΕ ανέφερε ότι το 64 % των γυναικών στο Φίτζι έχουν αντιμετωπίσει κάποια μορφή βίας στη διάρκεια της ζωής τους (παρότι υψηλό, το ποσοστό παραμένει ένα από τα χαμηλότερα στον Νότιο Ειρηνικό). Περίπου το 15 % των γυναικών ανέφερε επίσης ότι υφίστατο κακοποίηση και κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης. Ο Ευρωπαϊός Επίτροπος αρμόδιος για τη διεθνή συνεργασία και ανάπτυξη, Neven Mimica, πραγματοποίησε ειδική συνάντηση για θέματα ισότητας των φύλων με πέντε ΜΚΟ, τον Ιούνιο του 2015 στη Σούβα, επιβεβαιώνοντας έτσι τη σημασία που έχει για την ΕΕ η διαβούλευση και ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών.

Το Φίτζι φιλοξένησε την εκστρατεία των Ηνωμένων Εθνών για τον Ειρηνικό «Ελεύθεροι & Ίσοι» από τον Ιούνιο έως τον Αύγουστο του 2015. Η εκστρατεία είχε ως στόχο την ομοφοβία, την φοβία των διεμφυλικών και τις διακρίσεις εις βάρος της κοινότητας ΛΟΑΔΜ.

Το 2015, η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άρχισε την εφαρμογή του χάρτη πορείας του Φίτζι για τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών. Η διαβούλευση με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της προετοιμασίας των προγραμμάτων του 11ου ΕΤΑ για τη δικαιοσύνη και τη γεωργία στο Φίτζι. Και στους δύο τομείς οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών θα συμμετέχουν σε τακτικό διάλογο και στην υλοποίηση ειδικών δραστηριοτήτων. Η χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ πρωτοβουλία για την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στο Φίτζι έχει επίσης συνεργασθεί με περισσότερες από 40 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και κοινοτικές ομάδες για να προαγάγουν και να προβάλουν τη συμμετοχή των πολιτών σε θεμελιώδη ζητήματα, όπως η υποχρέωση λογοδοσίας και τα ανθρώπινα δικαιώματα, η μετασχηματιστική ηγεσία, η ισότιμη παροχή υπηρεσιών, η εξάλειψη των διακρίσεων, η λήψη αποφάσεων και η δημιουργία συνασπισμών.

Έως τα τέλη του 2015, 2,4 εκατομμύρια ευρώ (στο πλαίσιο των χρηματοδοτήσεων ΕΜΔΔΑ και ΜΚΦ) είχαν διατεθεί για έξι νέα προγράμματα για την εδραίωση της συμμετοχικής δημοκρατίας με κύριους στόχους, αφενός, τη βελτίωση της διακυβέρνησης και της λογοδοσίας μέσω της συμμετοχικής χάραξης πολιτικής με τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ώστε να συνεργάζονται με τις δημόσιες αρχές και, αφετέρου, τη στήριξη του ρόλου των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην προαγωγή της δημοκρατίας και της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της ενίσχυσης των εποπτικών καθηκόντων τους (παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων) προς στήριξη των σχετικών εθνικών διαδικασιών.

Μικρά νησιωτικά κράτη του Ειρηνικού – Κιριμπάτι, Δημοκρατία των Νήσων Μάρσαλ, Ομόσπονδες Πολιτείες της Μικρονησίας, Ναούρου, Παλάου, Τουβαλού και Σαμόα

Τέσσερις χώρες υπάχθηκαν στην καθολική περιοδική εξέταση (ΚΠΕ) του 2015: η Δημοκρατία των Νήσων Μάρσαλ, το Κιριμπάτι και οι Ομόσπονδες Πολιτείες της Μικρονησίας και το Ναούρου. Η Σαμόα και το Παλάου θα εξετασθούν το 2016.

Τον Μάρτιο του 2015, η Δημοκρατία των Νήσων Μάρσαλ κύρωσε τη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Τον Οκτώβριο, το Κιριμπάτι και οι Ομόσπονδες Πολιτείες της Μικρονησίας κύρωσαν το προαιρετικό πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού σε σχέση με την ανάμιξη παιδιών σε ένοπλη σύρραξη. Εντούτοις, η περιοχή του Ειρηνικού εξακολουθεί να εμφανίζει το χαμηλότερο ποσοστό κύρωσης συνθηκών, κυρίως λόγω της περιορισμένης ικανότητας. Επιπλέον, τα νησιωτικά κράτη του Ειρηνικού είχαν από καιρό δυσκολίες με την υποβολή εκθέσεων. Για να αντιμετωπισθούν οι δυσκολίες αυτές, η ΕΕ στηρίζει τη Γραμματεία του Φόρουμ των Νήσων του Ειρηνικού με περιφερειακό πρόγραμμα προϋπολογισμού 1 εκατομμυρίου ευρώ με στόχο να αυξηθεί το ποσοστό κύρωσης και εφαρμογής των διεθνών συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα από τις Νήσους του Ειρηνικού.

Με εξαίρεση τη Σαμόα και τις Νήσους Φίτζι, κανένα από τα νησιωτικά κράτη του Ειρηνικού δεν έχει εθνικά θεσμικά όργανα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, γεγονός το οποίο εμποδίζει την εθνική προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον Ειρηνικό. Το 2015, το Γραφείο του Διαμεσολαβητή της Σαμόας δημοσίευσε την πρώτη του έκθεση σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σαμόα. Η έκθεση αναγνώρισε την ανάγκη βελτιωμένων διασφαλίσεων για την ισότητα και τον σεβασμό των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρία και των κρατουμένων.

Η βία κατά γυναικών και παιδιών παραμένει σοβαρό θέμα στον Ειρηνικό. Τα κράτη πρέπει να εντείνουν την εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών τους και την επιβολή της νομοθεσίας περί ενδοοικογενειακής βίας.

Η κατάσταση των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων στο Ναούρου παραμένει ανησυχητική. Η υποεπιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη των βασανιστηρίων επισκέφθηκε το Ναούρου τον Μάιο του 2015 και κάλεσε τις αρχές να συγκροτήσουν ανεξάρτητο φορέα παρακολούθησης για να διασφαλισθεί ότι η χώρα πληροί τις υποχρεώσεις της όσον αφορά τη μεταχείριση κρατουμένων σύμφωνα με το προαιρετικό πρωτόκολλο της Σύμβασης κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ναούρου εμπνέει ανησυχία. Στις αρχές Μαΐου του 2015, η κυβέρνηση του Ναούρου έλαβε μέτρα για τον περιορισμό της πρόσβασης στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, συμπεριλαμβανομένου του Facebook. Επιπλέον, θέσπισε τροποποιήσεις του ποινικού κώδικα βάσει των οποίων οποιοδήποτε σχόλιο θεωρείται ότι «προκαλεί συναισθηματική πίεση» και «ενδέχεται να απειλήσει τη δημόσια τάξη» συνιστά αδίκημα κολάσιμο με επταετή κάθειρξη. Η τροποποίηση επικρίθηκε ευρέως από τα διεθνή μέσα ενημέρωσης ως προσπάθεια περιορισμού της ελευθερίας της έκφρασης. Επιπλέον, μέλη της κοινοβουλευτικής αντιπολίτευσης ενάγονται στο δικαστήριο και οι δικηγόροι τους έχουν αναφέρει περιορισμούς στην πρόσβασή τους στη χώρα. Η αντιπροσωπία της ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς την επιδείνωση της πολιτικής κατάστασης και της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ναούρου και τον Ιούνιο του 2015 εξέδωσε σχετική δήλωση. Αποστολές μετέβησαν στο Ναούρου για να αξιολογήσουν την κατάσταση επί τόπου.

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τα νησιωτικά κράτη του Ειρηνικού, με επιπτώσεις για τα δικαιώματα του ανθρώπου, την επικρατούσα βία και τις διακρίσεις εις βάρος των γυναικών, την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και τα υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Το 2015, το Τουβαλού επλήγη από τον τροπικό κυκλώνα Παμ και οι Ομόσπονδες Πολιτείες της Μικρονησίας επλήγησαν από τον τροπικό κυκλώνα Maysak. Αντιπρόσωποι του Κιριμπάτι, του Ναούρου και του Τουβαλού συμμετείχαν σε εργαστήριο με θέμα την έρευνα και την προώθηση της απασχόλησης στο εξωτερικό το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του προγράμματος «Ειρηνικός, κλιματική αλλαγή και μετανάστευση» (PCCM).

Μέσω του διαλόγου με τα κράτη και μέσω διαφόρων χρηματοδοτικών μηχανισμών, η ΕΕ προώθησε τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων και την αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στην λήψη αποφάσεων. Εκπρόσωποι της κοινότητας των ΛΟΑΔΜ στα νησιωτικά κράτη του Ειρηνικού συμμετείχαν σε δύο εργαστήρια που διοργάνωσε η αντιπροσωπία της ΕΕ για τον Ειρηνικό στο πλαίσιο της εκστρατείας του ΟΗΕ «Ελεύθεροι & Ίσοι» τον Ιούλιο του 2015 στη Σούβα. Τα εργαστήρια στόχευαν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τους μηχανισμούς παρακολούθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με επίκεντρο στις παραβιάσεις εις βάρος ανθρώπων λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού τους, της ταυτότητας και της έκφρασης του φύλου τους ή του καθεστώτος τους ως μεσοφυλικών.

Διμερείς συναντήσεις σε διάφορα επίπεδα αξιοποιήθηκαν ως βάθρο για την προαγωγή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων στην περιοχή του Ειρηνικού. Πολιτικός διάλογος σε τοπικό επίπεδο πραγματοποιήθηκε στο Ναούρου, το Παλάου, τη Δημοκρατία των Νήσων Μάρσαλ, τις Ομόσπονδες Πολιτείες της Μικρονησίας και το Κιριμπάτι. Τον Σεπτέμβριο, ο Ευρωπαϊός Επίτροπος αρμόδιος για τη διεθνή συνεργασία και ανάπτυξη, Neven Mimica, συζήτησε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με ηγέτες των χωρών του Ειρηνικού κατά την 46η σύνοδο κορυφής του Φόρουμ των Νήσων του Ειρηνικού στο Πορτ Μόρεσμπι. Η ΕΕ στηρίζει τη Γραμματεία του Φόρουμ των Νήσων του Ειρηνικού, με περιφερειακό πρόγραμμα προϋπολογισμού 1 εκατομμυρίου ευρώ, με στόχο να αυξηθεί το ποσοστό κύρωσης και εφαρμογής των διεθνών συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα από τις Νήσους του Ειρηνικού.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ προέβη σε διαβήματα και δραστηριότητες προβολής καλώντας τα νησιωτικά κράτη του Ειρηνικού να στηρίζουν τις πρωτοβουλίες και τις προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε επίπεδο ΟΗΕ. Τον Οκτώβριο του 2015, η αντιπροσωπία εξέδωσε ανακοινωθέντα Τύπου με τα οποία επικρότησε την κύρωση του προαιρετικού πρωτοκόλλου της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού, σε σχέση με την ανάμιξη παιδιών σε ένοπλη σύρραξη, από το Κιριμπάτι και τις Ομόσπονδες Πολιτείες της Μικρονησίας.

Νέα Ζηλανδία

Ακολουθώντας τις συστάσεις της καθολικής περιοδικής εξέτασης του 2014, η κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας θέσπισε νομοθεσία για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της κακοποίησης (ιδίως μέσω του νόμου περί ευάλωτων παιδιών) και τον εκφοβισμό μέσω διαδικτύου (νόμος περί επιβλαβούς ψηφιακής επικοινωνίας). Η κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας έχει αναγνωρίσει την ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στην παιδική φτώχεια, την οικογενειακή βία και τα θέματα των φύλων (μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων, πρόληψη της βίας κατά των γυναικών). Οι Μαορί εξακολουθούν να έχουν δυσανάλογα ποσοστά στα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη φυλάκιση και την αυτοκτονία των νέων.

Η ΕΕ και η Νέα Ζηλανδία εξακολούθησαν να πραγματοποιούν τακτικές διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε διεθνή βήματα διαλόγου, συμπεριλαμβανομένου του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη και τη Γενεύη. Η ΕΕ και η Νέα Ζηλανδία συνεργάστηκαν πολύ στενά στο πλαίσιο του ΣΑΗΕ.

Η συμφωνία εταιρικής σχέσης ΕΕ-Νέας Ζηλανδίας για τις σχέσεις και τη συνεργασία μονογραφήθηκε τον Μάρτιο του 2015 και θα παράσχει, μεταξύ άλλων, δυνατότητες για περαιτέρω ενδυνάμωση του διαλόγου και εντατικοποίηση της συνεργασίας σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Παπούασία-Νέα Γουινέα

Η Παπούασία-Νέα Γουινέα (PNG) έχει δημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης από την ανεξαρτησία της το 1975. Το 2015, η χώρα εόρτασε την 40ή επέτειο της ανεξαρτησίας της. Η Παπούασία-Νέα Γουινέα αναβαθμίσθηκε πρόσφατα σε αναπτυσσόμενη χώρα χαμηλότερου μέσου εισοδήματος που γνωρίζει σημαντική οικονομική μεγέθυνση και δυναμικό κοινωνικό μετασχηματισμό κατά την τελευταία δεκαετία. Η δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη και ο Τύπος της Παπούασίας-Νέας Γουινέας είναι ελεύθερος – αμφότερα λειτουργούν σχετικά καλά. Εντούτοις, θέματα διακυβέρνησης, διαφάνειας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων αμαυρώνουν την εικόνα της χώρας.

Είναι ευρέως παραδεκτό ότι η έμφυλη βία παραμένει μάλιστα στην κοινωνία της Παπούασίας-Νέας Γουινέας ιδίως η βία κατά των γυναικών και των παιδιών και τα βασανιστήρια και οι δολοφονίες που σχετίζονται με μαγεία. Ο αριθμός κρουσμάτων βιασμού και βίας από τον σύντροφο είναι από τους υψηλότερους παγκοσμίως. Η κυβέρνηση έχει αναπτύξει πολιτικές για την αντιμετώπιση του προβλήματος, όπως ο νόμος περί προστασίας της οικογένειας του 2013 –μολονότι η εφαρμογή του παραμένει ισχνή– και οι διεθνείς εταίροι αναπτυξιακής βοήθειας παρέχουν ενεργά στήριξη και χρηματοδότηση. Ωστόσο, πολλά ακόμη μένει να γίνουν για την προσέγγιση απομακρυσμένων περιοχών και την αλλαγή των τρόπων συμπεριφοράς.

Τον Μάιο του 2013, οι τροποποιήσεις του ποινικού κώδικα επέφεραν αύξηση του αριθμού των εγκλημάτων που επισύρουν τη θανατική ποινή –όπως προδοσία, πειρατεία και απόπειρα πειρατείας με χρήση βίας– και σηματοδότησαν ανησυχητική υποχώρηση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 2014 χαρακτηρίστηκε από συζητήσεις σχετικά με νέους τρόπους εκτέλεσης (ηλεκτροπληξία, τυφεκισμός, θανατηφόρος ένεση με στέρηση οξυγόνου ή θανατηφόρος ένεση με αναισθητικό), οι οποίες εγκρίθηκαν από το εθνικό εκτελεστικό συμβούλιο το 2015. Ωστόσο, η αναστολή εκτέλεσης της θανατικής ποινής δεν έχει παραβιασθεί· η τελευταία εκτέλεση χρονολογείται στο 1954. Θετικότερη εξέλιξη είναι ότι ο Πρωθυπουργός προέβη πρόσφατα σε δημόσιες δηλώσεις σχετικά με ενδεχόμενη επανεξέταση. Η επίσημη θέση, ωστόσο, παραμένει αμετάβλητη.

Αξιόπιστα στοιχεία καταδεικνύουν σοβαρό επίπεδο διαφθοράς (κατατάσσεται 145η από 177 χώρες στον Δείκτη Διαπιστούμενης Δωροδοκίας για το 2014), έλλειψη νομικού πλαισίου και λογοδοσίας και μηχανισμών εποπτείας (141η από 189 στην έκθεση «Doing Business» του 2015), ανεπαρκής και αναποτελεσματική παροχή υπηρεσιών (158η θέση σε σύνολο 186 στον δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης) και αποτυχία επίτευξης των αναπτυξιακών στόχων της χλιετίας. Η διαφθορά θεωρείται ενδημική και εξαπλωμένη σε ολόκληρη τη χώρα. Η κατάσταση αυτή αναγνωρίζεται ευρέως από την κυβέρνηση η οποία έχει λάβει ορισμένα θετικά μέτρα για την αντιμετώπισή της.

Τον Ιούλιο του 2015, το εθνικό εκτελεστικό συμβούλιο επικύρωσε το κρατικό επενδυτικό ταμείο της Παπούασίας-Νέας Γουινέας (PNG SWF), το οποίο έχει ως στόχο να διασφαλίζει την υπεύθυνη διαχείριση των εσόδων από τα ορυχεία και το πετρέλαιο. Η πρωτοβουλία εκτιμάται ως ελπιδοφόρο βήμα προκειμένου να διασφαλισθεί ότι μέρος των εσόδων από τα ορυχεία και το πετρέλαιο θα αποταμιεύονται προς όφελος των μελλοντικών γενεών και υπέρ της μακροοικονομικής σταθερότητας. Τα φορολογικά έσοδα και μερίσματα από τα ορυχεία και το πετρέλαιο αναμένεται να συρρεύσουν στο νεοσυσταθέν κρατικό επενδυτικό ταμείο από το πρώτο τρίμηνο του 2016. Ωστόσο, παραμένουν ερωτήματα σχετικά με τη διάρθρωση και τις πράξεις του κρατικού επενδυτικού ταμείου.

Η ΕΕ συμβάλλει ενεργά στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών μέσω της εκπαίδευσης, της ευαισθητοποίησης, νομοθετικών πρωτοβουλιών και πολιτικών. Το 2015 προσδιορίστηκε ένα νέο πρόγραμμα στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ: «Αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών στην Παπούασία-Νέα Γουινέα» (277.999 ευρώ), το οποίο υλοποιεί η Εθελοντική Υπερπόντια Υπηρεσία μαζί με έναν τοπικό εταίρο, την Madang Country Women's Association Inc. Στόχος του προγράμματος είναι η μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των επιβλαβών επιπτώσεων της βίας λόγω φύλου και η προαγωγή των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών. Παρέχει επίσης νομικές συμβουλές και καθοδήγηση, δυνατότητες προσφυγής για τα θύματα/τους επιζώντες έμφυλης βίας και επανένταξη των θυμάτων στην κοινότητά τους.

Δύο προγράμματα που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ το 2014 έχουν συνεχισθεί. Το πρώτο αποκαλείται «Ηγετική πρωτοβουλία της Παπούασίας-Νέας Γουινέας στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας» (278 000 ευρώ, Νοέμβριος 2014-Νοέμβριος 2016). Το πρόγραμμα, το οποίο υλοποιεί η World Vision, αποσκοπεί στην ουσιαστική κατοχύρωση των δικαιωμάτων της γυναίκας στην Παπούασία-Νέα Γουινέα και στην ευαισθητοποίηση ηγετών και ιθυνόντων στο ανώτατο κυβερνητικό επίπεδο, εκκλησιών, κοινοτήτων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Το δεύτερο έχει αντικείμενο τη «Στήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των υπερασπιστών τους σε καταστάσεις στις οποίες κινδυνεύουν περισσότερο» (1 080 000 ευρώ). Επιδότηση διάρκειας 36 μηνών δόθηκε στο Ταμείο για τα παιδιά της Παπούασίας-Νέας Γουινέας τον Δεκέμβριο του 2014. Το έργο αποσκοπεί στην ενδυνάμωση των επιζώντων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ υποστήριξε μια καινοτόμο προσέγγιση για την προαγωγή της δημοκρατίας και της διακυβέρνησης μέσω του έργου «Ανοικτό κοινοβούλιο» (288 000 ευρώ) κατά την τελευταία διετία. Το έργο αυτό, το οποίο υλοποιεί η «Διεθνής Διαφάνεια», προορίζεται να στηρίξει το γραφείο του Προέδρου του Κοινοβουλίου και το Εθνικό Κοινοβούλιο της Παπούασίας-Νέας Γουινέας για τη δημιουργία ηλεκτρονικού συνδέσμου των δεδομένων, του δικτυακού τόπου και των SMS του κοινοβουλίου, ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την αλληλεπίδραση κοινοβουλίου και πολιτών. Η χρηματοδότηση της ΕΕ έληξε τον Δεκέμβριο του 2015. Σε τελετή που πραγματοποιήθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2015, ο εκτελεστικός φορέας «Διεθνής Διαφάνεια» μεταβίβασε επισήμως το έργο στο Εθνικό Κοινοβούλιο. Το Γραφείο του Προέδρου και το Εθνικό Κοινοβούλιο θα εξακολουθήσουν να στηρίζουν το έργο και την υλοποίησή του με άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Τέλος, η ΕΕ συμμετέχει ενεργά στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ευρωπαϊκής δημόσιας διπλωματίας μέσω διαλόγου και ανταλλαγών. Στην Παπουασία-Νέα Γουινέα, η ΕΕ προβαίνει σε διαβήματα της ΕΕ σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και αναπτύσσει στενούς δεσμούς μέσω συνεχούς διαλόγου τόσο με τις αρχές όσο και με τους εταίρους. Η ενσωμάτωση της διακυβέρνησης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων αποτελεί επίσης στόχο σε κάθε έργο συνεργασίας που διαχειρίζεται η αντιπροσωπία.

Νήσοι Σολομώντος

Η πολιτική αστάθεια στις Νήσους του Σολομώντος συνεχίζεται. Η αντιπολίτευση κατέθεσε και άλλη πρόταση μομφής τον Οκτώβριο του 2015 λόγω ανησυχιών σχετικά με εικαζόμενη κατάχρηση κεφαλαίων από τον πρωθυπουργό. Η πρόταση αποσύρθηκε μετά από σημαντικό ανασχηματισμό της κυβέρνησης. Δεδομένης της αστάθειας του συστήματος και των διακυβευομένων συμφερόντων, μάλλον αναμένεται περαιτέρω αστάθεια, η οποία μπορεί να δημιουργήσει δυναμική για την κυβέρνηση ώστε να προβεί σε μεταρρύθμιση του εκλογικού και πολιτικού περιβάλλοντος.

Η ενασχόληση των γυναικών με την πολιτική και η συμμετοχή τους στον πολιτικό βίο παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Ο Νόμος περί ακεραιότητας των πολιτικών κομμάτων, στην κατάρτιση του οποίου συνέβαλε τεχνική βοήθεια χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ, απαιτεί από τα εγγεγραμμένα πολιτικά κόμματα να περιλαμβάνουν τουλάχιστον 10 % γυναίκες στον συνολικό αριθμό υποψηφίων τους. Παράλληλα με άλλους δωρητές, η ΕΕ στηρίζει περαιτέρω μεταρρυθμίσεις του εκλογικού νόμου και του νόμου περί ακεραιότητας των πολιτικών κομμάτων για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων αδυναμιών, κυρίως στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου. Σύμφωνα με πρόσφατες ανακοινώσεις του πρωθυπουργού, η θέσπιση προσωρινών ειδικών μέτρων αναμένεται να αποτελέσει βασικό στοιχείο των εν λόγω μεταρρυθμίσεων, η επιτυχία των οποίων ενδέχεται να διακυβευθεί λόγω της πολιτικής αστάθειας.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ παρέσχε συνδρομή στις εκλογικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις και εξακολούθησε να στηρίζει την καταπολέμηση των ανισοτήτων λόγω φύλου, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας και της χειραφέτησης των γυναικών, καθώς και της βίας κατά των παιδιών. Ο προγραμματισμός του 11ου ΕΤΑ ολοκληρώθηκε το 2015, καλύπτοντας την περίοδο έως το 2020.

Υψηλά επίπεδα ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας εξακολουθούν να μαστίζουν τη χώρα. Η έμφυλη βία κατά γυναικών και παιδιών (ηλικιακή ομάδα 15-49) παραμένει επίμονα υψηλή (εκτιμάται σε 64 % για γυναίκες με συντρόφους και 37 % για γυναίκες χωρίς συντρόφους). Η δικαιοσύνη λαμβάνει τώρα πιο αποφασιστική στάση. Ο νόμος περί προστασίας της οικογένειας του 2014 είχε ως στόχο τη θέσπιση προληπτικών μέτρων για την αποτροπή της βίαιης συμπεριφοράς κατά των ευάλωτων μελών των οικογενειών. Ωστόσο, οι κανονισμοί εφαρμογής δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί και η επιβολή του νόμου δεν είναι ακόμη εξασφαλισμένη. Ο νόμος αποτελεί μείγμα ποινικού και αστικού δικαίου, ποινικοποιώντας συμπεριφορές ενδοοικογενειακής βίας και προσφέροντας επίσης ένδικα βοηθήματα για την προστασία των θυμάτων.

Η κυβέρνηση των Νήσων του Σολομώντος κύρωσε τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού το 1995. Η κυβέρνηση αναμένεται να υποβάλει τη δεύτερη και την τρίτη έκθεση ανά χώρα σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης. Ένα νομοσχέδιο για τα δικαιώματα του παιδιού και ένα για την προστασία του παιδιού έχουν ήδη εκπονηθεί αλλά δεν έχουν ψηφισθεί. Αποσκοπούν στην προστασία και την υποστήριξη των θυμάτων βίας και όχι στην τιμωρία των δραστών. Οι δράστες που καταδικάζονται για βία κατά παιδιών υπάγονται στις διατάξεις του ποινικού κώδικα.

Οι Νήσοι του Σολομώντος δεσμεύθηκαν σχετικά με επτά υποχρεώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο της CEDAW το 2002, αλλά συναντούν δυσκολίες να συμμορφωθούν με τις συναφείς υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων. Επίσης, η χώρα δεν διαθέτει στρατηγική εφαρμογής. Η επόμενη έκθεση έχει προγραμματιστεί για το 2018. Οι Νήσοι του Σολομώντος έχουν υπογράψει το Καταστατικό της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου· ωστόσο, δεν έχει ακόμη κυρωθεί.

Εθνική διαβούλευση κυβερνητικών αξιωματούχων πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2015 στο πλαίσιο της επικείμενης καθολικής περιοδικής εξέτασης (ΚΠΕ). Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τοπικές αρχές εκλήθησαν επίσης να διατυπώσουν τη γνώμη τους. Η πρώτη εξέταση διενεργήθηκε το 2011. Από τις 115 συστάσεις, η κυβέρνηση αποδέχθηκε 112. Ο δεύτερος κύκλος της καθολικής περιοδικής εξέτασης θα παρουσιασθεί στη Γενεύη στις 25 Ιανουαρίου 2016.

Μετά την πέμπτη συνάντηση πολιτικού διαλόγου το 2014, η επόμενη έχει προγραμματισθεί στα τέλη του πρώτου εξαμήνου του 2016 και θα την απασχολήσουν εκ νέου θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι Νήσοι του Σολομώντος δεν διαθέτουν επίσημο μηχανισμό για την προστασία και την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η αστυνομία είναι συχνά ανεπαρκώς εκπαιδευμένη και αγνοεί τα ανθρώπινα δικαιώματα και την οικεία νομοθεσία, ενώ η κοινωνία των πολιτών, μολονότι έπρεπε να είναι κέρβερους της εφαρμογής των πολιτικών, έχει περιορισμένα περιθώρια και ικανότητες για αυτά τα θέματα. Το 2016 η ΕΕ εγκαινιάζει πρόγραμμα για την ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών να συμμετέχουν στον διάλογο για τις πολιτικές και την παρακολούθησή τους και να συνηγορούν αποτελεσματικά υπέρ της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ συνέχισε τον διάλογο για τη διαφθορά με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και με τον Διαμεσολαβητή για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η διαφθορά, ιδίως μεταξύ των υψηλά ισταμένων πολιτικών, εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα. Επιπλέον, η ΕΕ έχει απευθύνει έκκληση για μεγαλύτερη πρόοδο στη διαφάνεια και τη λογοδοσία όλων των δημοσίων δαπανών, συμπεριλαμβάνοντας ιδίως τα ταμεία ανάπτυξης των εκλογικών περιφερειών, που αποτελούν μεγάλο τμήμα του προϋπολογισμού για την ανάπτυξη.

Η έκθεση της Επιτροπής «Αλήθεια και συμφιλίωση» έπρεπε να έχει υποβληθεί στο Κοινοβούλιο το 2015 αλλά δεν υποβλήθηκε και οι συστάσεις δεν έχουν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή παρά τις επαγγελίες της κυβέρνησης.

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (EMΔΔΑ), η αντιπροσωπία της ΕΕ δημοσίευσε το 2015 πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την υποστήριξη πρωτοβουλιών και δράσεων με στόχο την προστασία των παιδιών από σεξουαλική εκμετάλλευση και σεξουαλική κακοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης με εκστρατείες ευαισθητοποίησης οι οποίες προάγουν την εκπαίδευση των παιδιών σχετικά με όλες τις μορφές σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Στους στόχους του προγράμματος περιλαμβάνονταν η προώθηση της σωματικής ή/και ψυχολογικής θεραπείας και κοινωνικής επανένταξης των παιδιών που έχουν πέσει θύματα κακοποίησης, διευκόλυνση του τερματισμού της ατιμωρησίας για όλα τα εγκλήματα σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης εις βάρος παιδιών με την προσαγωγή των δραστών ενώπιον της δικαιοσύνης και δημοσιοποίηση των ποινών για τα εγκλήματα αυτά. Η αντιπροσωπία της ΕΕ εξακολούθησε επίσης να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την υλοποίηση των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ σχεδίων σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, την βία κατά των γυναικών και την χειραφέτηση και συμμετοχή των γυναικών, μαζί με άλλους διεθνείς οργανισμούς και φορείς.

Τόγκα

Η Τόγκα εξετάστηκε για τελευταία φορά στο πλαίσιο της καθολικής περιοδικής εξέτασης (ΚΠΕ) το 2013. Η χώρα αποδέχθηκε συνολικά 66 συστάσεις και απέρριψε 22. Οι απορριφθείσες συστάσεις αφορούσαν την κατάργηση της θανατικής ποινής, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, την προώθηση της κύρωσης του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR), την κατάργηση της σωματικής τιμωρίας και την κύρωση της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW). Η Τόγκα έδωσε παράταση στη μόνιμη πρόσκλησή της προς τις ειδικές διαδικασίες του ΟΗΕ τον Ιανουάριο του 2013, αλλά καμία ειδική διαδικασία του ΟΗΕ δεν έχει επισκεφθεί μέχρι σήμερα τη χώρα.

Τον Μάρτιο του 2014, η κυβέρνηση της Τόγκα διοργάνωσε διαβούλευση προς συζήτηση της εφαρμογής των εκκρεμών συστάσεων της ΚΠΕ. Μετά τη διαβούλευση, η Τόγκα εργάστηκε για την εκπόνηση κοινού βασικού εγγράφου και για τη σύσταση εθνικής επιτροπής συντονισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η διαβούλευση χρηματοδοτήθηκε από την ΕΕ.

Η Τόγκα διενήργησε τις δεύτερες δημοκρατικές εκλογές της στις 27 Νοεμβρίου 2014. Οι πρώτες εκλογές, το 2010, σηματοδότησαν την θέσπιση συνταγματικών μεταρρυθμίσεων και, για πρώτη φορά, η πλειονότητα των 17 από τις 26 έδρες του κοινοβουλίου της Τόγκα καθορίστηκε με καθολική ψηφοφορία. Οι εκπρόσωποι των ευγενών επιλέγουν τα δικά τους 9 μέλη του Κοινοβουλίου. Η έλλειψη συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική της Τόγκα παραμένει αδύνατο σημείο της. Καμία από τις 16 υποψήφιες δεν εξελέγη βουλευτής παρά τις εθνικές και διεθνείς προσπάθειες για την προώθηση των γυναικών υποψηφίων κατά τη διάρκεια του έτους.

Το 2015 ο 'Akilisi Pohiva ανέλαβε καθήκοντα ως ο πρώτος απλός πολίτης Πρωθυπουργός της Τόγκα. Έχει ορκισθεί να προαγάγει τη χρηστή διακυβέρνηση, να καταπολεμήσει τη διαφθορά, να ξεκινήσει μεταρρύθμιση του εκλογικού νόμου και να ενισχύσει το κράτος δικαίου και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 2015 η νέα κυβέρνηση της Τόγκα εξήγγειλε την πρόθεσή της να κυρώσει την CEDAW. Η ανακοίνωση συνάντησε ισχυρές αντιδράσεις, κυρίως από τους ευγενείς και την καθολική εκκλησία.

Το 2015 η Τόγκα φιλοξένησε την πρώτη διάσκεψη στον Ειρηνικό για τα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, συνδέοντας ομάδες από όλη την περιοχή του Ειρηνικού και διαπαιδαγωγώντας ακτιβιστές σχετικά με το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις πρόσφατες διεθνείς εξελίξεις και τις συμπεφωνημένες αρχές, όπως οι αρχές της Γιογκιακάρτα.

Εκπρόσωποι της κοινότητας των ΛΟΑΔΜ στην Τόγκα συμμετείχαν σε δύο εργαστήρια που διοργάνωσε η αντιπροσωπία της ΕΕ για τον Ειρηνικό στο πλαίσιο της εκστρατείας του ΟΗΕ «Ελεύθεροι & Ίσοι» τον Ιούλιο του 2015 στη Σούβα. Τα εργαστήρια στόχευαν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τους μηχανισμούς παρακολούθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με επίκεντρο στις παραβιάσεις εις βάρος ανθρώπων λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού τους, της ταυτότητας και της έκφρασης του φύλου τους ή του καθεστώτος τους ως μεσοφυλικών.

Η ΕΕ στηρίζει τη Γραμματεία του Φόρουμ των Νήσων του Ειρηνικού, με περιφερειακό πρόγραμμα προϋπολογισμού 1 εκατομμυρίου ευρώ, με στόχο να αυξηθεί το ποσοστό κύρωσης και εφαρμογής των διεθνών συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα από τις Νήσους του Ειρηνικού. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, η Περιφερειακή ομάδα πηγών για τα δικαιώματα η οποία υπάγεται στην Γραμματεία της Κοινότητας του Ειρηνικού εφάρμοσε μια σειρά δραστηριοτήτων για την κύρωση της CEDAW και την ήδη εκπρόθεσμη υποβολή εκθέσεων για την CRC στην Τόγκα. Το πρόγραμμα δραστηριοποιήθηκε και μέσω του Τμήματος Γυναικών στο Υπουργείο Εσωτερικών προκειμένου να παράσχει τεχνική στήριξη υπέρ της κατάρτισης στρατηγικών σχεδίων για την εφαρμογή του νόμου περί προστασίας της οικογένειας (2014) και της αναθεωρημένης πολιτικής για τα φύλα, καθώς και για να αναπτύξει μια σειρά κοινοτικών διαβουλεύσεων σχετικά με την προστασία και τα ένδικα μέσα που προσφέρονται στο πλαίσιο του νέου νόμου. Επιπλέον, το 2015 υπογράφηκε με την Τόγκα εθνικό ενδεικτικό πρόγραμμα του 11ου ΕΤΑ το οποίο προβλέπει ποσόν 0,6 εκατομμυρίων ευρώ για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Τόγκα. Πρόσθετη στήριξη προβλέπεται με στόχο να διασφαλισθεί μεγαλύτερη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στον διάλογο για τις πολιτικές και την παρακολούθησή τους.

Βανουάτου

Το Βανουάτου σημείωσε ουσιαστική πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το Βανουάτου είναι η χώρα του Ειρηνικού η οποία έχει προβεί στην κύρωση των περισσότερων συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών. Στα θετικά επιτεύγματα που επισήμανε η αντιπροσωπία της ΕΕ περιλαμβάνονται: η προσχώρηση στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων, στο Καταστατικό της Ρώμης του ΔΠΔ, στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και στη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά της διαφθοράς· η λήψη μέτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων και της συμμετοχής των γυναικών στα δημοτικά συμβούλια· η συγκρότηση μονάδων για την προστασία της οικογενείας· την πολιτική της «μη δυνατότητας απόσυρσης» μηνυτήριας αναφοράς σε σχέση με τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και την ενδοοικογενειακή βία· οι τις ελεύθερες και αδιάβλητες εκλογές του 2012· και ο διορισμός μεταβατικής εθνικής επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα τον Φεβρουάριο του 2013.

Παρ' όλα αυτά, μολονότι υφίστανται νομικά πλαίσια συνδεδεμένα με τις συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών, παρατηρούνται ακόμη πολλές αδυναμίες κατά την εφαρμογή τους λόγω της ανεπαρκούς ικανότητας των περισσότερων δημόσιων υπηρεσιών.

Το δικαστικό σώμα διαθέτει μεγάλο βαθμό ανεξαρτησίας. Το Ανώτατο Δικαστήριο καλείται συχνά να αποφανθεί επί υποθέσεων μεταξύ αντίπαλων πολιτικών/πολιτικών κομμάτων, και δη με ικανό βαθμό ανεξαρτησίας. Στις 9 Οκτωβρίου 2015, το Ανώτατο Δικαστήριο του Βανουάτου έκρινε 14 βουλευτές, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου του Κοινοβουλίου, του αναπληρωτή Πρωθυπουργού και τεσσάρων Υπουργών, ενόχους δωροδοκίας και διαφθοράς βάσει του ποινικού κώδικα και τους καταδίκασε σε φυλάκιση τριών ή τεσσάρων ετών.

Το Βανουάτου έχει ολοκληρώσει επιτυχώς τον δεύτερο κύκλο εξέτασης στο πλαίσιο της καθολικής περιοδικής εξέτασης του Συμβουλίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων και, επιπλέον, αναπτύσσει ένα εθνικό πλαίσιο βάσει του οποίου οι συστάσεις θα ενσωματωθούν στον κυβερνητικό σχεδιασμό, καθώς και σε αναπτυξιακά προγράμματα. Επιδίωξή τους είναι η προστασία των πλέον ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων – των γυναικών, των παιδιών και των ατόμων με αναπηρία. Το Βανουάτου έθεσε σε εφαρμογή το σχέδιο δράσης εθνικής εφαρμογής για τις συστάσεις που έγιναν δεκτές κατά τον Ιούνιο του 2014.

Το Βανουάτου ενέκρινε τη σύσταση εθνικής επιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανέθεσε στην κρατική νομική υπηρεσία την σύνταξη του διατάγματος για την ίδρυσή της. Κύρια καθήκοντα της επιτροπής είναι να συμβουλεύει την κυβέρνηση σχετικά με τις διεθνείς συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων· να συμβουλεύει την κυβέρνηση σχετικά με το αν το Βανουάτου οφείλει να προσχωρήσει σε διεθνή συνθήκη ανθρωπίνων δικαιωμάτων· και να εφαρμόζει και να εξασφαλίζει ότι η κυβέρνηση συμμορφώνεται προς τις διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα που έχει κυρώσει το Βανουάτου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι νόμοι περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι πολιτικές της κυβέρνησης συνάδουν με τις διεθνείς υποχρεώσεις της ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η εθνική επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων απαρτίζεται από οκτώ μέλη – εκπροσώπους του Γραφείου του Πρωθυπουργού, του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Κοινοτικών Υπηρεσιών, του Υπουργείου Εξωτερικών και Εμπορίου, του Υπουργείου Οικονομικών και Οικονομικής Διαχείρισης, της κρατικής νομικής υπηρεσίας, της Νομικής Επιτροπής του Βανουάτου, της κοινωνίας των πολιτών και του Συμβουλίου Αρχηγών Malvatumauri– και συνεργάζεται με τους υφιστάμενους μηχανισμούς για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη σύσταση των αρμοδίων ομάδων εργασίας και υποεπιτροπών για την υλοποίηση της εντολής της.

Το Βανουάτου ακόμη ανακάμπτει από τη χειρότερη θεομηνία που έχει καταγραφεί ποτέ στον Ειρηνικό. Τον Μάρτιο του 2015, ο τροπικός κυκλώνας Παμ κατέστρεψε κατοικίες και καλλιέργειες και μόλυνε τα υδάτινα αποθέματα. Οι προσπάθειες αποκατάστασης επιδεινώνονται περισσότερο από την ακραία ξηρασία που προκάλεσε το φαινόμενο «Ελ Νίνιο» στα τέλη του έτους. Σύμφωνα με την εβδομαδιαία έκθεση του Γραφείου Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων σχετικά με την κατάσταση που δημιούργησε το Ελ Νίνιο στην περιοχή του Ειρηνικού, 90 000 άτομα στο Βανουάτου έχουν ανάγκη για διανομή τροφίμων, ιδίως δε όσα ζουν στις περιοχές που έπληξε ο τροπικός κυκλώνας Παμ.

Τρέχουσες εκθέσεις των Ηνωμένων Εθνών και των διεθνών οργανισμών βοήθειας επισημαίνουν ότι περίπου 4 000 άνθρωποι έχουν βρει καταφύγιο σε 39 κέντρα εκκένωσης στο Efate. Στην πρωτεύουσα, Πορτ Βίλα, περίπου το 90 % των κατοικιών έχει υποστεί σοβαρές ζημιές. Ανησυχίες προκαλούν οι συνθήκες στα κέντρα εκκένωσης, με πολύ μεγάλες διακυμάνσεις, καθώς παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα υπερκορεσμού και δυσκολίες όσον αφορά την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια. Υπάρχει μεγάλος κίνδυνος πράξεων σεξουαλικής βίας κατά γυναικών και κοριτσιών λόγω ανυπαρξίας φωτισμού στα περισσότερα κέντρα.

Κατά τη διάρκεια του τρίτου ενισχυμένου πολιτικού διαλόγου ΕΕ-Βανουάτου που πραγματοποιήθηκε στο Πορτ Βίλα στις 30 Οκτωβρίου 2014, το Βανουάτου επιβεβαίωσε εκ νέου τη διαρκή προσήλωση του στις θεμελιώδεις αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης. Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για τη δέσμευση του Βανουάτου να προαγάγει το θεματολόγιό του για τα ανθρώπινα δικαιώματα και συγχαίρει το Βανουάτου για την καλή προπαρασκευή του εν όψει της δεύτερης καθολικής περιοδικής εξέτασης. Όσον αφορά το κράτος δικαίου, επισημάνθηκε ιδιαίτερα η δέσμευση του Βανουάτου για τη δημιουργία ειδικού δικαστικού συστήματος ανηλίκων. Η ΕΕ ευελπιστεί ότι θα αναληφθούν περαιτέρω πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της λειτουργίας των δικαστηρίων του Βανουάτου και την ομαλή διεκπεραίωση των υποθέσεων. Η ΕΕ παρότρυνε το Βανουάτου να συνεχίσει τις προσπάθειες για την προώθηση της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών και την καταπολέμηση της βίας βάσει του φύλου και του σεξουαλικού προσανατολισμού, καθώς και της βίας εις βάρος παιδιών. Το Βανουάτου επιβεβαίωσε εκ νέου τη δέσμευσή του να υποστηρίξει το ψήφισμα της ΓΣΗΕ για αναστολή της θανατικής ποινής.

Αξιομνημόνευτος είναι ο ρόλος που διαδραμάτισε ο δικαστικός κλάδος στη φετινή πολιτική κρίση. Δεκατέσσερις βουλευτές, μεταξύ των οποίων έξι υπουργοί, κρίθηκαν ένοχοι δωροδοκίας/διαφθοράς και τελικά καταδικάστηκαν σε ποινές στέρησης της ελευθερίας. Το Κοινοβούλιο διαλύθηκε στις 25 Νοεμβρίου 2015 από τον Πρόεδρο Lonsdale και προκηρύχθηκαν γενικές εκλογές για τις 22 Ιανουαρίου 2016. Η αντιπροσωπία της ΕΕ στις Νήσους του Σολομώντος θα διεξαγάγει επί τόπου διπλωματική αποστολή παρακολούθησης μαζί με τα κράτη μέλη της ΕΕ που εκπροσωπούνται στη χώρα (Γαλλία και Ηνωμένο Βασίλειο) και με ορισμένες αποστολές χωρών εκτός ΕΕ (κυρίως της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας).

Παρά τον νόμο περί προστασίας της οικογένειας που ψηφίσθηκε το 2008 και κατέστησε ποινικό αδίκημα την ενδοοικογενειακή βία, θέσπισε μηχανισμούς για την προστασία των γυναικών σε αγροτικές και απόμακρες περιοχές και απέκλεισε να χρησιμοποιείται στο δικαστήριο η καταβολή προίκας ως δικαιολογία σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας, η βία κατά των γυναικών και των παιδιών παραμένει ιδιαίτερα προβληματική στο Βανουάτου.

Το εθνικό σχέδιο δράσης για την αποκατάσταση με βάση την κοινότητα (CBR) 2014-2024 πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για διάστημα δύο ετών με στόχο να ενισχυθούν οι προσπάθειες για την CBR στο Βανουάτου. Επανεξέτασή της έχει προγραμματισθεί για το 2016.

ΙΧ. Αμερικανική ήπειρος

Αντίγκουα και Μπαρμπούντα

Οι προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Αντίγκουα και Μπαρμπούντα περιλαμβάνουν τα δικαιώματα της γυναίκας και του παιδιού και, ειδικότερα, την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας και της κακοποίησης των παιδιών· την αντιμετώπιση των διακρίσεων κατά των ΛΟΑΔΜ· τις άθλιες συνθήκες κράτησης στις φυλακές· και την υπερβολική χρήση βίας από όργανα επιβολής του νόμου. Το 2015, η ΕΕ εξακολούθησε να απευθύνει έκκληση για την κατάργηση της θανατικής ποινής της οποίας η εκτέλεση έχει εν τοις πράγμασι ανασταλεί. Νέα πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας εκδόθηκε στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ. Η υλοποίηση ενός σχεδίου προς όφελος της Αντίγκουα, μεταξύ άλλων χωρών της Ανατολικής Καραϊβικής, θα αρχίσει το 2016. Δραστηριότητες προβολής έχουν επίσης διεξαχθεί στο πλαίσιο της Τρίτης Επιτροπής της ΓΣΗΕ και σε υπουργικό επίπεδο.

Η βία κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της συζυγικής κακοποίησης, εξακολούθησε να αποτελεί πρόβλημα το 2015. Ο νόμος απαγορεύει και προβλέπει ποινές για την ενδοοικογενειακή βία, αλλά ορισμένες γυναίκες διστάζουν να προσέλθουν ως μάρτυρες κατά των θυτών τους λόγω του φόβου στιγματισμού, αντιποίνων ή περισσότερης βίας. Η κακοποίηση των παιδιών παραμένει επίσης σοβαρό ζήτημα, συγκεκριμένα η παραμέληση και η σωματική κακοποίηση. Δημόσιες εκδηλώσεις προβολής σχετικά με τον εντοπισμό και την πρόληψη συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους. Οι αναφερόμενες περιπτώσεις εξετάζονταν από δικαστήριο οικογενειακών διαφορών, με αποτέλεσμα συντομότερη άσκηση δίωξης. Εξακολουθεί να μην υπάρχει ειδική νομοθεσία που να κατοχυρώνει τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ. Μολονότι οι νομικές διατάξεις δεν εφαρμόζονται αυστηρά, η συναινετική ομοφυλοφιλική ερωτική δραστηριότητα παραμένει παράνομη και για τα δύο φύλα. Οι συνθήκες κράτησης στις φυλακές της χώρας εξακολουθούν να είναι κατά πάσα πιθανότητα οι χειρότερες στην ανατολική Καραϊβική, χαρακτηριζόμενες από ακραίο υπερπληθυσμό. Τον Ιούνιο του 2015, η μοναδική φυλακή, σχεδιασμένη το πολύ για 150 κρατούμενους, περιείχε συνολικά 373 κρατούμενους, εκ των οποίων οι 358 ήταν άνδρες και οι 15 γυναίκες.

Στα τέλη του 2015, το σκάνδαλο διαφθοράς στο οποίο ενείχετο ο πρώην πρεσβευτής της Αντίγκουα και Μπαρμπούντα στα Ηνωμένα Έθνη, John Ashe, οδήγησαν σε εκκλήσεις για μεταρρύθμιση της νομοθεσίας περί χρηματοδότησης των προεκλογικών εκστρατειών. Παρατυπίες στο μεταναστευτικό πεδίο και υποθέσεις διαφθοράς βγήκαν επίσης στο προσκήνιο το 2015.

Δεκατέσσερις Σύριοι αιτούντες άσυλο ζήτησαν να τους χορηγηθεί το καθεστώς του πρόσφυγα, μετά τη σύλληψη και την απαλλαγή τους αφού κατηγορήθηκαν για συμμετοχή σε κύκλωμα λαθρεμπόρων. Τους απελευθερωθέντες πρόσφυγες ανέλαβε υπό την αιγίδα του Όψατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες (UNHCR). Κατόπιν των ανωτέρω, ο γενικός εισαγγελέας απηλλάγη από το χαρτοφυλάκιο της μετανάστευσης.

Αργεντινή

Στόχος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο των σχέσεών της με την Αργεντινή είναι η βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων μέσων διμερούς συνεργασίας (πολιτικός διάλογος και συνεργασία χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ), μεγιστοποιώντας την αποδοτικότητά τους και εξειδικεύοντάς τα σε τοπικό επίπεδο.

Η συνταγματική μεταρρύθμιση του 1994 έδωσε συνταγματικό καθεστώς στις βασικές διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που υπέγραψε η Αργεντινή. Ωστόσο, ορισμένες προκλήσεις εξακολουθούν να υφίστανται, ιδίως όσον αφορά τις συνθήκες στις φυλακές, τη βία κατά των γυναικών (και τον αντίκτυπό της στα παιδιά), την εμπορία ανθρώπων και τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, κυρίως σε αυτόχθονες κοινότητες. Παρά τη σταθερή μείωση των επιπέδων φτώχειας και ανεργίας τα τελευταία έτη, ο αριθμός των άτυπων εργαζομένων και οι κοινωνικές ανισότητες παραμένουν σε ανησυχητικά επίπεδα και υπάρχει κίνδυνος επιδείνωσής τους λόγω της τρέχουσας στασιμότητας της οικονομίας.

Στο πλαίσιο των εν εξελίξει έργων της ΕΕ αντιμετωπίζονται προκλήσεις όπως η προώθηση των δικαιωμάτων, και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, των ατόμων που έχουν προσβληθεί από τον ιό HIV/AIDS, η καταπολέμηση της ατιμωρησίας και ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών, η πρόσβαση ευάλωτων ομάδων στη δικαιοσύνη και η υπεράσπιση των δικαιωμάτων των αυτόχθονων κοινοτήτων στις αγροτικές περιοχές. Άλλα έργα έχουν ήδη επιλεγεί και επικεντρώνονται στη βία λόγω φύλου, τη θεσμική βία, τις αστυνομικές πρακτικές, τα κέντρα κράτησης και τα δικαιώματα των γυναικών στις αγροτικές περιοχές. Ο τακτικός διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ της ΕΕ και της Αργεντινής αναμένεται να πραγματοποιηθεί στις αρχές του 2016.

Κοινοπολιτεία των Μπαχαμών

Οι προτεραιότητες της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα για τις Μπαχάμες επικεντρώνονται στην κατάργηση της θανατικής ποινής, τη βελτίωση των συνθηκών στα κέντρα κράτησης, την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και την προστασία τους από τη βία λόγω φύλου, καθώς και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των μεταναστών, ιδίως από την Αϊτή. Η ΕΕ έλαβε υπόψη αυτές τις προτεραιότητες και εξασφάλισε τη συνέχειά τους στο πλαίσιο της καθολικής περιοδικής εξέτασης μέσω του τακτικού πολιτικού διαλόγου τον Οκτώβριο του 2015.

Η κυβέρνηση της χώρας προτίθεται να προσχωρήσει σε όλες τις κύριες πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο των κυβερνητικών προτεραιοτήτων για μεταρρύθμιση της νομοθεσίας. Τον Σεπτέμβριο του 2015 οι Μπαχάμες επικύρωσαν τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και τα προαιρετικά πρωτόκολλα της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με τη συμμετοχή παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις και την πώληση παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία. Κατά τη διάρκεια του έτους, η κυβέρνηση της χώρας υπέβαλε αίτηση προσχώρησης στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών το 2015, η οποία τελικά δεν στέφθηκε με επιτυχία.

Οι αρχές της χώρας διατηρούν την εσχάτη των ποινών, την οποία και θεωρούν αποτελεσματικό μέσο αποτροπής του εγκλήματος. Για ένα άτομο αναμένεται εκτέλεση της θανατικής ποινής. Η κείμενη νομοθεσία ισοδυναμεί με εκ των πραγμάτων αναστολή της θανατικής ποινής, καθώς το δικαίωμα προσφυγής στο Ανώτατο Εφετείο του Ηνωμένου Βασιλείου (Privy Council) εμποδίζει την εκτέλεση θανατικών ποινών. Οι Μπαχάμες έχουν ένα από τα υψηλότερα ποσοστά κατά κεφαλήν καταγγελθεισών υποθέσεων βιασμού και η βία λόγω φύλου είναι ευρέως διαδεδομένη. Ωστόσο, καθ' όλη τη διάρκεια του 2015 η κυβέρνηση προώθησε ένα πρόγραμμα ευαισθητοποίησης για να υπογραμμίσει το θέμα στις Μπαχάμες. Οι συνθήκες κράτησης παραμένουν λόγος ανησυχίας.

Οι Μπαχάμες δεν διαθέτουν ένα εθνικό σχέδιο δράσης και συνολικής εκτίμησης για την αποτελεσματική καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Ταυτόχρονα, η περιοριστική πολιτική μετανάστευσης της χώρας έχει επικριθεί ότι οδηγεί στην ποινικοποίηση και την ταχεία απέλαση πιθανών θυμάτων. Σε έως και 50 000 πολίτες με καταγωγή από την Αϊτή έχει απορριφθεί η χορήγηση ιθαγένειας, μεταξύ των οποίων πολλοί που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στις Μπαχάμες. Ως αποτέλεσμα μιας αυστηρότερης πολιτικής μετανάστευσης πραγματοποιήθηκε σειρά επιδρομών που οδήγησε στη σύλληψη και κράτηση παράτυπων μεταναστών, μεταξύ των οποίων παιδιά. Στην αντίδραση που προκάλεσε το γεγονός αυτό, η κυβέρνηση απάντησε υποσχόμενη ευρύτερη πρόσβαση και διαφάνεια και παρέχοντας στο τοπικό γραφείο της UNHCR ορισμένη πρόσβαση σε κέντρα κράτησης.

Ένα δημοψήφισμα και μια κοινοβουλευτική ψηφοφορία που απαιτούνταν για την θέσπιση τεσσάρων συνταγματικών τροποποιήσεων σχετικά με την ισότητα των φύλων αναβλήθηκαν εκ νέου το 2015. Όσον αφορά τη δημιουργία ενός εθνικού ιδρύματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων σύμφωνα με τη σύσταση της καθολικής περιοδικής εξέτασης, οι Μπαχάμες αξιολόγησαν την εμπειρία τρίτων χωρών το 2015.

Μπαρμπάντος

Οι κύριες προκλήσεις περιλαμβάνουν την κατάργηση της θανατικής ποινής, την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών, την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας και των διακρίσεων λόγω γενετήσιου προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, τη βελτίωση των συνθηκών στις φυλακές και την ενίσχυση του δικαστικού συστήματος. Η υπέρμετρη χρήση βίας από την αστυνομία και η σωματική τιμωρία παραμένουν σημαντικές προκλήσεις προς αντιμετώπιση. Η αντιπροσωπία της ΕΕ έχει επανειλημμένα θίξει τα θέματα αυτά στο πλαίσιο διαλόγου με τις αρχές. Επίσημα διαβήματα για θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της Τρίτης Επιτροπής της ΓΣΗΕ.

Ο διάλογος για τη θανατική ποινή συνεχίζεται. Η κυβέρνηση έλαβε μέτρα για την τροποποίηση του νόμου περί των αδικημάτων κατά του προσώπου, αφαιρώντας την υποχρεωτική θανατική ποινή για φόνο. Το νομοσχέδιο κατατέθηκε στο κοινοβούλιο στις 27 Ιανουαρίου 2015, αλλά παρέμενε υπό συζήτηση στο τέλος του έτους. Από τον Οκτώβριο του 2015, 13 άνδρες ανέμεναν την εκτέλεση της θανατικής ποινής τους.

Η αστυνομία κατέγραψε μείωση του αριθμού των ανθρωποκτονιών που συνδέονται με την ενδοοικογενειακή βία. Οι αρχές απέδωσαν τη μείωση αυτή στην παροχή κατάρτισης σε αστυνομικούς για θέματα ενδοοικογενειακής βίας και στη δημιουργία το 2013, με τη συνδρομή της ΕΕ, της μονάδας επέμβασης της αστυνομίας σε περιπτώσεις οικογενειακών συγκρούσεων. Όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών και τα ανθρώπινα δικαιώματα γενικότερα, οι αρχές ανακοίνωσαν ότι θα δημιουργηθεί μια ειδική επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων έως τις αρχές του 2016. Ωστόσο, η βία και η κακοποίηση παραμένουν σοβαρά προβλήματα, τόσο για τις γυναίκες όσο και για τα παιδιά. Το γραφείο ισότητας ανέφερε την έλλειψη ειδικής ενημέρωσης και τους ανεπαρκείς μηχανισμούς για τη συλλογή και αξιολόγηση των δεδομένων σχετικά με περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας ως κύρια εμπόδια για την αντιμετώπιση της βίας λόγω φύλου. Τα Μπαρμπάντος θα λάβουν δύο επιδοτήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΜΔΔΑ για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, των οποίων η εφαρμογή θα αρχίσει στις αρχές του 2016. Το συμβούλιο παιδικής μέριμνας, αρμοδιότητα του οποίου είναι, μεταξύ άλλων, η διερεύνηση περιπτώσεων κακοποίησης παιδιών ή παιδικής εργασίας, θεωρείται ότι είναι υποστελεχωμένο. Η σωματική τιμωρία εξακολουθεί να εφαρμόζεται στα δημόσια σχολεία. Ο υπουργός εσωτερικών υποθέσεων της χώρας δήλωσε τον Νοέμβριο του 2015 ότι ο προτεινόμενος νέος νόμος περί δικαιοσύνης ανηλίκων θα εξαλείψει τελείως την πρακτική αυτή.

Το σύστημα αστικής δικαιοσύνης επιβαρύνθηκε με μεγάλο φόρτο εκκρεμών υποθέσεων. Τον Οκτώβριο του 2015 το Δικαστήριο της Καραϊβικής εξέδωσε απόφαση για υπόθεση που άρχισε πριν από 27 έτη, επικρίνοντας το δικαστικό σύστημα της χώρας για τον αργό ρυθμό απονομής της δικαιοσύνης. Η κοινότητα των ομοφυλοφίλων εξακολουθεί να υφίσταται παρενόχληση και να στιγματίζεται. Ωστόσο, περισσότεροι πλέον πολίτες εκφράζονται ανοικτά στα μέσα ενημέρωσης κατά της διάκρισης αυτής. Τον Ιανουάριο του 2015 το κοινοβούλιο θέσπισε τον νόμο περί τροποποιήσεων των φυλακών, καταργώντας τη χρήση της σωματικής τιμωρίας στις φυλακές.

Μπελίτζε

Στις προτεραιότητες της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα για το Μπελίτζε περιλαμβάνονται η συντόμευση των μακρών περιόδων προσωρινής κράτησης, η εξάλειψη της υπέρμετρης βίας από τις δυνάμεις ασφαλείας, η καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας και των διακρίσεων κατά των γυναικών, και η αντιμετώπιση της παιδικής κακοποίησης. Η ΕΕ διατήρησε επίσης την προσοχή της στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και των διακρίσεων λόγω γενετήσιου προσανατολισμού. Το Μπελίτζε διατηρεί τη θανατική ποινή για φόνους και στρατιωτικά αδικήματα. Ωστόσο, θεωρείται εκ των πραγμάτων κράτος που την έχει καταργήσει.

Το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών διενήργησε τη δεύτερη καθολική περιοδική εξέταση για το Μπελίτζε το 2013, και καθ' όλη τη διάρκεια του 2015 η ΕΕ ενθάρρυνε το Μπελίτζε να εφαρμόσει τις συστάσεις της. Η ΕΕ ενθάρρυνε εκ νέου το Μπελίτζε να δημιουργήσει ένα εθνικό ίδρυμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το παρότρυνε να αναθεωρήσει τη νομοθεσία περί σοδομίας και υπογράμμισε τη σημασία της καταπολέμησης της βίας λόγω φύλου. Η ΕΕ υπογράμμισε επίσης τη σημασία της επικύρωσης βασικών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και της τήρησης των απαιτήσεων για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις πράξεις των Ηνωμένων Εθνών τις οποίες έχει επικυρώσει το Μπελίτζε. Το 2015 η ΕΕ υποστήριξε εκ νέου σθεναρά την προώθηση των θεμάτων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη σχετική ευαισθητοποίηση μέσω κοινών συζητήσεων με κύριες ομάδες της κοινωνίας των πολιτών και ομάδες συμφερόντων, καθώς και με την κυβέρνηση. Τα θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα ήταν βασικό σημείο της ημερήσιας διάταξης του δεύτερου πολιτικού διαλόγου μεταξύ της ΕΕ και του Μπελίτζε, δυνάμει του άρθρου 8 της εταιρικής σχέσης του Κοτονού, που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2015.

Το 2015, στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ, η ΕΕ υπέγραψε νέα σύμβαση με την UNICEF με στόχο τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την προστασία των παιδιών από τη βία και την κακοποίηση. Με αυτόν τον τρόπο συνεχίζεται η υποστήριξη της ΕΕ για την εξαιρετικά σημαντική εταιρική σχέση με την UNICEF σχετικά με την προστασία των παιδιών και την κινητοποίηση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των παρόχων φροντίδας στο Μπελίτζε. Η ΕΕ, από κοινού με την UNICEF, συνέχισε να υποστηρίζει το έργο της παραγωγικής οργάνωσης για τις γυναίκες εν δράσει (POWA) όσον αφορά τη χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών, την πρόληψη έναντι του ιού HIV και την καταπολέμηση του στίγματος και των διακρίσεων που σχετίζονται με τον ιό HIV.

Βολιβία

Στο πλαίσιο της συνεργασίας και του διαλόγου με τη Βολιβία για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, η ΕΕ επικεντρώνεται ιδιαίτερα στην ενίσχυση του κράτους δικαίου και τη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, την προστασία και την ενίσχυση των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών, και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών.

Η ΕΕ παρέμεινε προσηλωμένη στον διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία με τη Βολιβία σε διάφορα πλαίσια, μεταξύ των οποίων η κοινή ομάδα εργασίας για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία συνήλθε τέσσερις φορές το 2015. Η ΕΕ και η Βολιβία συζήτησαν επίσης για τις προτεραιότητες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο του πέμπτου διαλόγου υψηλού επιπέδου ΕΕ-Βολιβίας, κατά τον οποίο η ΕΕ επανέλαβε τη σημασία της μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης, τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών και τις δεσμεύσεις σχετικά με το ελάχιστο όριο ηλικίας για εργασία σύμφωνα με τις συμβάσεις της ΔΟΕ. Η ΕΕ παρακολούθησε επίσης την εφαρμογή των συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα από τη Βολιβία στο πλαίσιο του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ+). Η Βολιβία είναι μέλος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών για την περίοδο 2015-2017, και η αντιπροσωπία της ΕΕ και τα κράτη μέλη της ΕΕ πραγματοποίησαν διαβήματα για διεθνή θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τον Μάρτιο του 2015 το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε το πόρισμα της καθολικής περιοδικής εξέτασης της Βολιβίας. Η Βολιβία αποδέχτηκε 178 από τις 193 συστάσεις και απέρριψε 15 που αφορούν την παιδική εργασία, την ελευθερία της έκφρασης και την ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος.

Όσον αφορά τη χρηματοδοτική συνεργασία, η μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης αποτελεί τομέα προτεραιότητας στο πλαίσιο της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ προς τη Βολιβία για την περίοδο 2014-2016. Το 2015 το ΕΜΔΔΑ παρείχε υποστήριξη για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και την ενίσχυση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, με ιδιαίτερη έμφαση στους εφήβους και τα άτομα που στερούνται την ελευθερία τους. Στο τέλος του έτους δρομολογήθηκαν νέα έργα σχετικά με τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα των γυναικών, των ηλικιωμένων και των αυτόχθονων πληθυσμών, την εμπορία ανθρώπων, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ. Το 2015 η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέχισαν το πιλοτικό τους έργο για την προώθηση ευρύτερης συνεκτικότητας όσον αφορά τη στήριξη της δημοκρατίας στη Βολιβία στο πλαίσιο του θεματολογίου «Δράση για τη στήριξη της δημοκρατίας».

Βραζιλία

Η Βραζιλία έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα των ηλικιωμένων, των γυναικών, των παιδιών και των ΛΟΑΔΜ, και με την εφαρμογή εθνικού προγράμματος για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ωστόσο, η Βραζιλία εξακολουθεί να ταλανίζεται από παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των προαναφερόμενων ομάδων. Επιπλέον, οι Αφροβραζιλιάνοι και οι αυτόχθονες πληθυσμοί εξακολουθούν να υφίστανται διακρίσεις και αποκλεισμό. Τον Σεπτέμβριο ο Ειδικός Εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για θέματα μειονοτήτων εξέφρασε ανησυχία για τα δικαιώματα των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Ομοίως, τον Αύγουστο ο Ειδικός Εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια εξέφρασε ανησυχία για την τύχη των κρατουμένων στις φυλακές και τα κέντρα κράτησης, περιγράφοντας την κακομεταχείριση ως «ενδημική». Θετικό στοιχείο είναι ότι η Βραζιλία παραμένει πρωτοπόρος στην προστασία των πολιτικών δικαιωμάτων στο διαδίκτυο με τη θέσπιση νόμου περί πλαισίου των πολιτικών δικαιωμάτων στο διαδίκτυο και κατέχει ηγετική θέση παγκοσμίως όσον αφορά τη διακυβέρνηση του διαδικτύου.

Σημαντικές θεσμικές μεταβολές σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του 2015 στη Βραζιλία, καθώς τον Απρίλιο διορίστηκε νέος υπουργός ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τον Οκτώβριο η υπουργική μεταρρύθμιση επέφερε τη συγχώνευση των υπουργείων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φυλετικών διακρίσεων και δικαιωμάτων των γυναικών σε έναν ενιαίο φορέα. Εξακολουθούν, ωστόσο, να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις. Το δικαστικό σύστημα της Βραζιλίας θεωρείται συχνά ανεπαρκές και δαπανηρό, γεγονός που έχει ως συνέπεια να μην καταγγέλλεται σημαντικός αριθμός παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πρόκειται συνήθως για τα δικαιώματα των πλέον ευάλωτων ομάδων, όπως οι γυναίκες, οι Αφροβραζιλιάνοι, τα παιδιά και οι αυτόχθονες πληθυσμοί. Αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις λαμβάνουν ακόμη χώρα και η Βραζιλία παραμένει μία από τις χώρες με τους υψηλότερους δείκτες δολοφονιών από την αστυνομία στον κόσμο. Αυτό ισχύει συνήθως στην περίπτωση της στρατιωτικής αστυνομίας, και τα θύματα είναι συχνά αφρικανικής καταγωγής.

Η πρόταση να μειωθεί το έτος ενηλικίωσης από τα 18 στα 16 για ορισμένα ποινικά αδικήματα έχει προκαλέσει αντιπαραθέσεις. Τα έγγεια δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών παρέμειναν υπό αμφισβήτηση, ιδίως από την προτεινόμενη συνταγματική μεταρρύθμιση που στοχεύει στη μεταβίβαση της αρμοδιότητας έγκρισης και οριοθέτησης γαιών των αυτοχθόνων από την εκτελεστική εξουσία στο Κογκρέσο. Η κατάσταση παραμένει επίσης ανησυχητική όσον αφορά τον εκφοβισμό και τη βία κατά αυτόχθονων ηγετών και δημοσιογράφων. Κατά τη διάρκεια του έτους έγιναν αρκετές δολοφονίες αυτόχθονων ηγετών για εδαφικές διαφορές και δημοσιογράφων που κάλυπταν θέματα διαφθοράς ή οργανωμένου εγκλήματος. Η αντίδραση του δικαστικού σώματος δεν ήταν πάντα επαρκής, γεγονός που ενισχύει το αίσθημα της ατιμωρησίας. Οι αναγκαστικές εξώσεις και μετεγκαταστάσεις στο Ρίο ντε Τζανέιρο ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2016 προκαλούν επίσης ανησυχία.

Ο πέμπτος διάλογος υψηλού επιπέδου ΕΕ-Βραζιλίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκε στη Μπραζιλία στις 17 Σεπτεμβρίου 2015, με συμπροεδρεύοντα τον Ειδικό Εντεταλμένο της ΕΕ (ΕΕΕΕ) για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κ. Σταύρο Λαμπρινίδη. Μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών, η πρόληψη και η καταπολέμηση των βασανιστηρίων, τα δικαιώματα των παιδιών, των εφήβων και των νέων, η εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και η μετανάστευση. Επιτεύχθηκε συμφωνία σχετικά με τη σημασία της συνέχισης της συνεργασίας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας της έκφρασης και της ασφάλειας των δημοσιογράφων, της νεολαίας και των φυλετικών διακρίσεων. Ένα σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών πραγματοποιήθηκε αμέσως μετά τον διάλογο, για πρώτη φορά με τη συμμετοχή αντιπροσώπων της κυβέρνησης υψηλού επιπέδου. Οι δύο πλευρές συμμετείχαν επίσης σε κοινό σεμινάριο υψηλού επιπέδου με θέμα τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, κατά το οποίο η Βραζιλία αποδέχτηκε την υποστήριξη και την εμπειρογνωμοσύνη της ΕΕ για την ανάπτυξη εθνικού σχεδίου δράσης στον τομέα αυτό.

Η ΕΕ διαθέτει διάφορες δυνατότητες για την υποστήριξη των γυναικών, των παιδιών, των αυτόχθονων πληθυσμών και των ΛΟΑΔΜ στη Βραζιλία τόσο σε επίπεδο πολιτικού διαλόγου όσο και χάρη στη χρήση ειδικών μέσων/προγραμμάτων, όπως το σχέδιο δράσης της ΕΕ για θέματα φύλου, το ΕΜΔΔΑ και οι τομεακοί διάλογοι. Ορισμένα έργα είναι σε εξέλιξη και νέα έργα άρχισαν το 2015: 2 εκατ. ευρώ για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των γυναικών, 4,3 εκατ. ευρώ για τα δικαιώματα των παιδιών, 0,7 εκατ. ευρώ για τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών και 0,5 εκατ. ευρώ για τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ.

Καναδάς

Ο Καναδάς συνεχίζει να υποστηρίζει σθεναρά την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως, με υψηλά πρότυπα και ηθικές αξίες που συγκρίνονται με εκείνες της ΕΕ. Τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν παραδοσιακά κεντρικό θέμα της εξωτερικής πολιτικής του Καναδά. Η διαδοχή της συντηρητικής κυβέρνησης από μια φιλελεύθερη τον Οκτώβριο του 2015 αναμένεται να επιφέρει ακόμη μεγαλύτερη προσοχή στην ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εξωτερικές σχέσεις και στην προώθηση της πολυμερούς συνεργασίας.

Η κυβέρνηση επαναλαμβάνει τη δέσμευσή της ως προς την προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων όλων των καναδών πολιτών, όπου κι αν απειλούνται, τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό. Ο Καναδάς θεωρείται γενικά ένθερμος υπέρμαχος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θετικό πρότυπο στον τομέα αυτό για τον υπόλοιπο κόσμο. Τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον Καναδά, που είναι ελάχιστα, εξακολουθούν να αφορούν κυρίως μειονοτικές ομάδες και ιδίως τους αυτόχθονες πληθυσμούς.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2015 ο Καναδάς συνέχισε να δραστηριοποιείται σε διεθνή φόρουμ, ιδίως στα Ηνωμένα Έθνη, αλλά και σε περιφερειακό επίπεδο (ιδίως στην Αμερική) και διμερώς, για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των οικείων μέσων αναπτυξιακής βοήθειας. Ο Καναδάς έχει υπηρετήσει τις δεδηλωμένες προτεραιότητές του στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ιράν, τα δικαιώματα των γυναικών, τα δικαιώματα των παιδιών, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, η ελευθερία του διαδικτύου και τα δικαιώματα των αυτοχθόνων. Για τα περισσότερα από τα θέματα αυτά, η ΕΕ και ο Καναδάς διατήρησαν τη στενή συνεργασία τους σε πολυμερή φόρουμ όπως τα Ηνωμένα Έθνη και ο ΟΑΣΕ. Οι ετήσιες διαβουλεύσεις ΕΕ-Καναδά για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκαν τον Μάρτιο.

Πριν από τις γενικές εκλογές του Οκτωβρίου, οι εσωτερικές εξελίξεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στον Καναδά ήταν σε μεγάλο βαθμό παρόμοιες με εκείνες του 2014. Ωστόσο, σημειώθηκαν ορισμένες θετικές εξελίξεις σε θέματα που αφορούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς, με τη δημοσίευση έκθεσης τον Ιούνιο του 2015 σχετικά με την παρακαταθήκη του συστήματος οικοτροφείων του Καναδά, στα οποία χιλιάδες παιδιά αυτοχθόνων είχαν πεθάνει ή υποστεί κακοποίηση για δεκαετίες. Το τελευταίο τέτοιο σχολείο έκλεισε μόλις το 1996. Από την άλλη πλευρά, η αντιτρομοκρατική νομοθεσία της συντηρητικής κυβέρνησης, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 2015, επικρίθηκε από την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών για παροχή ανεπαρκών διασφαλίσεων όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών.

Τα κύρια θέματα που τέθηκαν στην έκτη έκθεση της καθολικής περιοδικής εξέτασης της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών για τον Καναδά του Ιουλίου 2015 αφορούσαν την κατάσταση των αυτόχθονων πληθυσμών γενικά, τη βία κατά των γυναικών και πτυχές του αντιτρομοκρατικού νόμου σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στην εν λόγω έκθεση τέθηκε επίσης συγκεκριμένα το θέμα της εξαφάνισης και της δολοφονίας αυτόχθονων γυναικών και απευθύνθηκε έκκληση για εθνική έρευνα, καθώς «οι αυτόχθονες γυναίκες και τα κορίτσια είναι σε δυσανάλογο βαθμό θύματα ... βίας, δολοφονιών και εξαφανίσεων».

Η συντηρητική κυβέρνηση, η θητεία της οποίας έληξε μετά τις ομοσπονδιακές εκλογές του Οκτωβρίου του 2015, επέκρινε σταθερά τα Ηνωμένα Έθνη ότι «σπαταλούν τον χρόνο τους» στον Καναδά αντί να επικεντρώνονται σε, σύμφωνα με τα λεγόμενά της, άλλες πραγματικές εστίες ταραχών με κατάφωρες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πολλά από τα θέματα αυτά αναμένεται να τύχουν διαφορετικού χειρισμού από τη φιλελεύθερη κυβέρνηση. Το φιλελεύθερο κόμμα διεξήγαγε εκστρατεία υπέρ της περαιτέρω επικοινωνίας με τον «μέσο Καναδό» και τις ομάδες της κοινωνίας των πολιτών σε όλα τα επίπεδα, με στόχο την αλλαγή της εικόνας και της φήμης του Καναδά τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και διεθνώς, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μετά την ανάληψη των καθηκόντων της τον Νοέμβριο, η κυβέρνηση επιβεβαίωσε τη δέσμευσή της να τονώσει εκ νέου τη συμμετοχή του Καναδά στο πλαίσιο πολυμερών θεσμών, μεταξύ άλλων με την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως δε των δικαιωμάτων των γυναικών και των προσφύγων.

Ως σημαντική πολιτική αλλαγή, η νέα κυβέρνηση υποσχέθηκε άμεση δράση για το ζήτημα που εκκρεμεί σχετικά με τις 1 200 περίπου αγνοούμενες και δολοφονημένες αυτόχθονες γυναίκες. Η ιδέα της έρευνας είχε επανειλημμένα απορριφθεί από την προηγούμενη κυβέρνηση, η οποία είχε υποστηρίξει ότι υπήρχε ήδη σειρά μελετών για το θέμα αυτό και ότι επομένως η κυβέρνηση προτιμούσε να προχωρήσει με μεταρρυθμίσεις της ποινικής δικαιοσύνης προκειμένου να διαχειριστεί τα προβλήματα της βίας και ιδίως της βίας κατά των γυναικών. Κατά τη διάρκεια συνάντησης με τους ηγέτες πέντε εθνικών αυτόχθονων ομάδων τον Δεκέμβριο, ο πρωθυπουργός ανακοίνωσε την έναρξη διαδικασίας για τη διενέργεια της έρευνας σχετικά με την εξαφάνιση ή τη δολοφονία αυτόχθονων γυναικών και κοριτσιών. Η έρευνα αναμένεται να αρχίσει το 2016.

Όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα των προσφύγων, η νέα κυβέρνηση παρείχε σημαντική συνεισφορά σε σχέση με τη διεθνή προσφυγική και μεταναστευτική κρίση, με τη δέσμευση να αποδεχτεί τουλάχιστον 25 000 Σύρους πρόσφυγες με κρατική χρηματοδότηση και 10 000 Σύρους πρόσφυγες με ιδιωτική χρηματοδότηση. Διέθεσε επίσης πρόσθετους πόρους προκειμένου να επιταχύνει τη διεκπεραίωση των διαδικασιών σχετικά με τους πρόσφυγες, παρέχοντας τη δυνατότητα στους πρώτους 10 000 πρόσφυγες να φθάσουν στη χώρα πριν το τέλος του 2015. Ωστόσο, στον νομοθετικό τομέα, ορισμένα θέματα που αφορούν τη διεκπεραίωση των διαδικασιών σχετικά με τους πρόσφυγες και την πρόσβαση των αιτούντων σε υγειονομική περίθαλψη, λόγω της θέσπισης του νόμου περί προστασίας του συστήματος μετανάστευσης του Καναδά του 2012, παρέμειναν ανεπίλυτα.

Χιλή

Η Χιλή έχει επικυρώσει όλες τις κύριες διεθνείς και περιφερειακές συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα περισσότερα προαιρετικά πρωτόκολλα, και έγινε συμβαλλόμενο μέρος του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Η Χιλή συνεργάζεται εποικοδομητικά με τους μηχανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, αποστέλλει περιοδικές εκθέσεις στα όργανα που έχουν συσταθεί δυνάμει των Συνθηκών του ΟΗΕ και στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (καθολική περιοδική εξέταση), και διατηρεί επαφές με τις Ειδικές Διαδικασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ενώ η συνολική κατάσταση όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Χιλή είναι καλή, εξακολουθούν να υπάρχουν θέματα που προκαλούν ανησυχία σχετικά με την ύπαρξη χάσματος όσον αφορά τα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα (όπως η παροχή ισότιμης και ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους), τα προβλήματα ανισότητας και διακρίσεων (μεταξύ άλλων κατά των γυναικών, των ΛΟΑΔΜ και των αυτόχθονων πληθυσμών), και την έλλειψη τυποποιημένων διαδικασιών για τη μεταχείριση των κρατουμένων.

Η κυβέρνηση που ανέλαβε καθήκοντα το 2014 περιλαμβάνει σειρά διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στο πρόγραμμά της, στο επίκεντρο του οποίου τοποθετεί τα δικαιώματα των πολιτών και την εξάλειψη των ανισοτήτων. Το θεματολόγιο της κυβέρνησης για τα ανθρώπινα δικαιώματα προβλέπει τα ακόλουθα: ένα νέο θεσμικό πλαίσιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα· προτάσεις για τον χειρισμό του λεγόμενου «ιστορικού χρέους» έναντι των αυτόχθονων πληθυσμών της Χιλής· δεσμεύσεις στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών· ευρεία συζήτηση για την έγκριση νόμου περί γάμων μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου και θέσπιση νόμου περί ταυτότητας φύλου· δεσμεύσεις σχετικά με τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής δικτατορίας· και ένα νέο σύνταγμα βασιζόμενο σε ένα πλήρως δημοκρατικό σύστημα που ενσωματώνει έναν πλήρη και ισορροπημένο κατάλογο δικαιωμάτων, καθηκόντων και εγγυήσεων, σύμφωνα με τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στις αρχές, τις διακηρύξεις και τις συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι κυβερνητικές αρχές φαίνονται αποφασισμένες να προχωρήσουν σημαντικά μέτρα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά μένει να φανεί εάν θα καταφέρουν να υλοποιήσουν το φιλόδοξο πρόγραμμά τους, δεδομένου ότι για ορισμένα από τα προτεινόμενα μέτρα δεν έχει επιτευχθεί συναίνεση ούτε στον κυβερνητικό συνασπισμό Nueva Mayoría (όπως για τις εκτρώσεις ή τις μορφές πολιτικής ένωσης που οδηγούν σε γάμο μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου). Η Χιλή έπαψε να είναι μέλος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το 2014, αλλά τόνισε ότι θα συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθειες για την προώθηση της συναίνεσης στο πλαίσιο της Ομάδας Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής (GRULAC).

Μεταξύ των κύριων επιτευγμάτων του 2015 συγκαταλέγονται τα ακόλουθα: η θέσπιση του νόμου για τη δημιουργία υπουργείου για τις γυναίκες και την ισότητα των φύλων στις 8 Μαρτίου, την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας· τον Απρίλιο, η θέσπιση της συμφωνίας της Χιλής για τις πολιτικές ενώσεις, με την οποία νομιμοποιούνται οι πολιτικές ενώσεις μεταξύ ζευγαριών, είτε ομόφυλων είτε ετερόφυλων, που συμβιώνουν, η δε Χιλή γίνεται η έβδομη χώρα της Νότιας Αμερικής που θεσπίζει τέτοιες ενώσεις· και η έγκριση από το Κογκρέσο του νόμου με τον οποίο δημιουργείται θέση υφυπουργού ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι δράσεις της ΕΕ για την προώθηση του διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και της στενής συνεργασίας με τη Χιλή για θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα συνεχίστηκαν το 2015, με έμφαση στην ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα των αυτοχθόνων, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, τις δράσεις για τη διατήρηση της μνήμης από τη στρατιωτική δικτατορία της περιόδου 1973-90 και, ως οριζόντια θέματα, την ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών και τη συνεργασία σε διεθνή φόρουμ. Τον Δεκέμβριο πραγματοποιήθηκε στο Σαντιάγο ο έκτος τοπικός διάλογος ΕΕ-Χιλής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, στη διάρκεια του οποίου συζητήθηκαν θέματα που αφορούν τη διεθνή συνεργασία, τους θεσμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών, τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, τη μνήμη και τις μελλοντικές εργασιακές προοπτικές. Τον Νοέμβριο πραγματοποιήθηκε συνάντηση διαβούλευσης με την κοινωνία των πολιτών, πριν από τον διάλογο, και τον Ιανουάριο του 2016 θα ακολουθήσει συνάντηση απολογισμού με την κοινωνία των πολιτών.

Στο πλαίσιο θεματικής γραμμής συνεργασίας, η ΕΕ διέθεσε συνολικό ποσό 1 151 000 ευρώ για την υποστήριξη έργων στους εν λόγω τομείς. Μεταξύ των κύριων δράσεων υπό υλοποίηση συγκαταλέγονται οι ακόλουθες: η κοινή συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες, που στοχεύει στην προώθηση της ισότητας των φύλων στη Χιλή με έμφαση στην ηγεσία και τη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική, την οικονομική χειραφέτηση και την εξάλειψη της βίας λόγω φύλου· το πρόγραμμα ΕΕ-MOVILH/Triángulo, που στοχεύει στην ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών για την παρακολούθηση της κατάστασης των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ στη Χιλή, και της εφαρμογής και λειτουργίας του νόμου κατά των διακρίσεων· και το πρόγραμμα ΕΕ-Εθνικού ιδρύματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την ενίσχυση της δράσης της κοινωνίας των πολιτών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το οποίο περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση έργων πολύ μικρής κλίμακας στον τομέα των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ, της μνήμης και των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών.

Κολομβία

Η ύπαρξη ένοπλης σύγκρουσης και οι σχέσεις της με το εμπόριο ναρκωτικών και άλλες μορφές οργανωμένου εγκλήματος έχουν δημιουργήσει ένα δύσκολο πλαίσιο, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα κύρια θέματα ή οι κύριες ομάδες στις οποίες η ΕΕ έχει επικεντρώσει τη δράση της στην Κολομβία αντικατοπτρίζουν αυτές τις συνθήκες: ατιμωρησία, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, γυναίκες, ειρήνη και ασφάλεια, παιδιά και ένοπλες συγκρούσεις, εθνοτικές ομάδες και μειονότητες (αυτόχθονες πληθυσμοί και Αφροκολομβιανοί). Τα κυριότερα ζητήματα που προκαλούν ανησυχία είναι η αναγκαστική στρατολόγηση παιδιών, η σεξουαλική βία κατά γυναικών και κοριτσιών, καθώς και οι απειλές και επιθέσεις κατά ηγετών των τοπικών κοινοτήτων, συμμετεχόντων σε διαδικασίες επιστροφής γαιών και συνδικαλιστών. Οι βίαιες εξαφανίσεις σε ορισμένες αγροτικές περιοχές και η διαφθορά εξακολουθούν επίσης να υπάρχουν. Η έλλειψη αξιόπιστων επισήμων στατιστικών στοιχείων εντείνει τη δυσκολία.

Η κατάσταση στην Κολομβία τελεί υπό προκαταρκτική εξέταση από τον εισαγγελέα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου από το 2004. Το γραφείο του εισαγγελέα δήλωσε την πρόθεσή του να συνεχίσει να παρακολουθεί και να αναλύει την εφαρμογή του νομικού πλαισίου για την ειρήνη, καθώς και νομοθετικές και άλλες εξελίξεις σχετικά με τη διερεύνηση και δίωξη ψευδώς θετικών υποθέσεων (εξωδικαστικές εκτελέσεις).

Υπάρχουν ενθαρρυντικές ενδείξεις ότι η Κολομβία ενισχύει τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση της ατιμωρησίας. Τον Ιούνιο του 2015 το Κογκρέσο ενέκρινε τη νομοθετική πράξη 01 του 2015, με την οποία τροποποιείται το άρθρο 221 του συντάγματος σχετικά με τα στρατιωτικά δικαστήρια. Ο νόμος κάνει αναφορά στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και ορίζει ότι τα εγκλήματα που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα οποία δεν έχουν διαπραχθεί στο πλαίσιο εσωτερικής ένοπλης σύγκρουσης, θα υπόκεινται στη δικαιοδοσία των στρατιωτικών δικαστηρίων.

Παρά τις συνεχείς ανησυχίες ως προς την ικανότητα της κυβέρνησης να προστατεύει επαρκώς τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, υπάρχουν θετικές ενδείξεις ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα θα βρίσκονται στο επίκεντρο των προσπαθειών οικοδόμησης της ειρήνης, μεταξύ των οποίων η πρόσφατη δημοσίευση ετήσιας έκθεσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δέσμευση για την ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε σχέδια περιφερειακής ανάπτυξης. Επιπλέον, αρκετές πρόσφατες εξελίξεις απηχούν μια τάση υποστήριξης των πολιτικών ελευθεριών.

Μια ενδεχόμενη ειρηνευτική συμφωνία με την οργάνωση FARC θα έχει θετικά αποτελέσματα στο ευρύ θεματολόγιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κολομβία, μολονότι πολλά προβλήματα που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα θα χρειαστούν πολυετή προσήλωση για να αντιμετωπιστούν πλήρως.

Ο τεχνικός διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ της ΕΕ και της Κολομβίας πραγματοποιήθηκε στη Μπογκοτά τον Ιούνιο. Ο διάλογος είχε αποτελέσει αντικείμενο προετοιμασίας σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ σε τοπικό επίπεδο και επικεντρώθηκε στις ευκαιρίες και τις προκλήσεις στους ακόλουθους τομείς: επιχειρήσεις και ανθρώπινα δικαιώματα, θέματα φύλου, θύματα και Εθνικό Κέντρο Ιστορικής Μνήμης.

Είχε ζητηθεί επίσης η συμβολή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (οι οποίες ήταν οργανωμένες σε πλατφόρμες) ως προς την ημερήσια διάταξη και την ουσία. Στο πλαίσιο του διαλόγου, η ΕΕ εξέφρασε επίσης ανησυχία σχετικά με τις απειλές σε βάρος των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τόνισε τη σημασία της πρόληψης και της έρευνας για τη δίωξη των υπευθύνων για τα εγκλήματα που διαπράττονται εις βάρος τους. Τα κράτη μέλη της ΕΕ (10 παρόντα στο διάλογο) είχαν ενεργό συμμετοχή μαζί με την αντιπροσωπία της ΕΕ, γεγονός που οδήγησε σε δραστηριότητες κοινής βάσης και μικτές δραστηριότητες με τους κολομβιανούς εταίρους.

Η ΕΕ υποστηρίζει έργα σχετικά με τη διαφάνεια και την ατιμωρησία, τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις σε ευαίσθητες περιοχές, τις ένοπλες συγκρούσεις και τις γυναίκες όσον αφορά τον ρόλο τους ως φορέων οικοδόμησης της ειρήνης, τους Αφροκολομβιανούς, τις αυτόχθονες κοινότητες και τις κοινότητες Mestizo στο Chocó. Η ΕΕ έχει επίσης εγκρίνει έργα που αφορούν την επιστροφή γαιών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα αναδείχθηκαν σε προτεραιότητα το 2015 και θα προστεθούν επίσημα στη στρατηγική της χώρας από το 2016 και έπειτα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, με επικεφαλής το Ηνωμένο Βασίλειο και τις Κάτω Χώρες, συνεργάστηκαν με την κυβέρνηση της Κολομβίας για ένα εθνικό σχέδιο δράσης για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, το οποίο εγκαινιάστηκε στις 9 Δεκεμβρίου μαζί με την ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Κάτω Χώρες χρηματοδότησαν επίσης το Ίδρυμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις επιχειρήσεις. Το ζήτημα αυτό ήρθε στο προσκήνιο ως θέμα που προκαλεί ανησυχία, καθώς η εξορυκτική βιομηχανία συνδέεται συχνά με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την εξυπηρέτηση εμπορικών συμφερόντων και παραχωρήσεις για εξορυκτικές δραστηριότητες παρέχονται συχνά σε προστατευόμενες περιοχές ή περιοχές που υπόκεινται σε επιστροφή γαιών. Το 2015 σηματοδότησε το τέταρτο έτος εφαρμογής του νόμου για τα θύματα (νόμος 1448), ο οποίος αφορά τις επανορθώσεις για τα θύματα των ενόπλων συγκρούσεων, καθώς και μέτρα για την επιτάχυνση της επιστροφής γαιών.

Κόστα Ρίκα

Η Κόστα Ρίκα είναι συμβαλλόμενο μέρος των κυριότερων διεθνών και παναμερικανικών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η έδρα του Διαμερικανικού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (IACHR), του Διαμερικανικού Ινστιτούτου για τα δικαιώματα του ανθρώπου και του πανεπιστημίου για την ειρήνη των Ηνωμένων Εθνών βρίσκεται στην Κόστα Ρίκα. Τον Ιούνιο του 2015 η πρώην Αντιπρόεδρος της Κόστα Ρίκα και πολλάκις υπουργός, κα Elizabeth Odio Benito, εκλέχθηκε δικαστής του IACHR. Η Κόστα Ρίκα έχει ενεργό και εποικοδομητική συμμετοχή στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών και σε όλα τα θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο στο πλαίσιο της Τρίτης Επιτροπής. Με βάση την ισχυρή παράδοσή της και τη σταθερή πρόοδό της όσον αφορά την προστασία και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η Κόστα Ρίκα δεσμεύτηκε να προωθήσει ακόμη πιο ενεργές δημόσιες πολιτικές για την ισότητα των φύλων και την ευρύτερη συμμετοχή των ευάλωτων ομάδων, όπως τα άτομα με αναπηρίες, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα αφρικανικής καταγωγής και οι αυτόχθονες πληθυσμοί, σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας. Ένα σημαντικό βήμα στον τελευταίο τομέα έγινε τον Αύγουστο, όταν η νομοθετική συνέλευση ενέκρινε ομόφωνα τη συνταγματική μεταρρύθμιση, με την οποία η Κόστα Ρίκα ανακηρύχθηκε πολυεθνικό και πολυπολιτισμικό κράτος. Πρόκειται για το αποτέλεσμα συζητήσεων που διήρκεσαν περισσότερα από 15 έτη.

Ωστόσο, τα επίπεδα κοινωνικής ανισότητας και αδικίας, καθώς και επιδεινούμενες συνθήκες ασφάλειας και η αυξανόμενη παρουσία του οργανωμένου εγκλήματος και του εμπορίου ναρκωτικών στην περιοχή και την ίδια τη χώρα, αποτελούν σημαντικές προκλήσεις. Η παροχή ασφάλειας και προστασίας, καθώς και η αντιμετώπιση της ατιμωρησίας αποτελούν κύριες κοινωνικές και πολιτικές προτεραιότητες. Παρά την πρόοδο που καταγράφεται σε επίπεδο θεσμικής ενίσχυσης και νέων πολιτικών, είναι σημαντικό να συνεχιστούν και να ενισχυθούν οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση των συνθηκών που υπονομεύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ευάλωτων ομάδων (όπως οι κρατούμενοι, οι μετανάστες, οι αυτόχθονες πληθυσμοί, οι γυναίκες που είναι θύματα βίας και η κοινότητα των ΛΟΑΔΜ).

Κατά τη διάρκεια του 2015 η ΕΕ παρέμεινε ενεργός και αξιόπιστος εταίρος της Κόστα Ρίκα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αντιπροσωπία της ΕΕ και τα κράτη μέλη της ΕΕ που είναι παρόντα στη χώρα ανέπτυξαν ουσιαστικές επαφές με όλους τους κλάδους της κυβέρνησης. Πέραν των ειδικών διαβημάτων, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συμμετείχαν σε σειρά δημόσιων εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων επικοινωνίας και συνέχισαν να υλοποιούν σημαντικό αριθμό έργων συνεργασίας με ισχυρό αντίκτυπο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα PROSEC της ΕΕ («Τομεακή υποστήριξη για τη μεταρρύθμιση του τομέα ασφάλειας στην Κόστα Ρίκα») υποστηρίζει τις προσπάθειες των αρχών να βελτιώσουν τη δημόσια ασφάλεια, ιδίως συμβάλλοντας στη βελτίωση της κατάρτισης των αστυνομικών δυνάμεων και στην ενίσχυση της εσωτερικής οργάνωσής τους.

Ένα άλλο σημαντικό έργο με χρηματοδότηση της ΕΕ είναι το PROEDUCA («Συνολική στρατηγική για τη μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση»), το οποίο συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή με την ενίσχυση των ικανοτήτων των θεσμικών φορέων και της εκπαιδευτικής κοινότητας για την καταπολέμηση του φαινομένου της πρόωρης εγκατάλειψης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο EMPRENDE («Προώθηση των επιχειρηματικών ικανοτήτων των γυναικών για την ενίσχυση της οικονομικής ανεξαρτησίας τους») συμβάλλει στην υλοποίηση ευρύτερης κοινωνικής και εδαφικής συνοχής με την αύξηση της οικονομικής ανεξαρτησίας των οικονομικά ευάλωτων γυναικών με επιχειρηματικές δυνατότητες σε αγροτικές ή περιθωριοποιημένες αστικές περιοχές. Στο πλαίσιο της νέας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων του ΕΜΔΔΑ για την περίοδο 2015-16, η ΕΕ ανακοίνωσε το 2015 ότι θα χρηματοδοτήσει τρία έργα για την προώθηση μιας κοινωνίας με λιγότερους αποκλεισμούς και τη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών, των γυναικών και των νεαρών κρατούμενων στην Κόστα Ρίκα, συμπεριλαμβανομένης της κοινότητας των ΛΟΑΔΜ.

Κούβα

Οι αυθαίρετες και βραχυπρόθεσμες κρατήσεις μελών της αντιπολίτευσης, ακτιβιστών και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνεχίστηκαν το 2015. Ανησυχίες διατυπώθηκαν επανειλημμένα στις κουβανικές αρχές στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν τακτικά δραστηριότητες δημόσιας και ψηφιακής διπλωματίας για την ελευθερία της έκφρασης. Έχουν συμμετάσχει σε δραστηριότητες παρακολούθησης και έχουν υποβάλει εκθέσεις σχετικά με τη χρήση των βραχυπρόθεσμων κρατήσεων και τις παραβιάσεις της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι.

Το 2015 οι προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε σχέση με την Κούβα περιελάμβαναν την υπογράμμιση της επικύρωσης των συμφώνων των Ηνωμένων Εθνών για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, καθώς και τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, ιδίως την καταπολέμηση των διακρίσεων και της βίας κατά των γυναικών, την ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, συμπεριλαμβανομένου περισσότερου χώρου για δραστηριότητες της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και την ελεύθερη κυκλοφορία. Κατά τη διάρκεια του 2015 η ΕΕ και η Κούβα συνέχισαν τις διαπραγματεύσεις τους για μια διμερή συμφωνία πολιτικού διαλόγου και συνεργασίας (ΣΠΔΣ), η οποία θα καθιερώσει ένα ευνοϊκό πλαίσιο εποικοδομητικού διαλόγου και βελτιωμένης συνεργασίας. Η ΣΠΔΣ θα προβλέπει την καθιέρωση διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη συνεργασία στον εν λόγω τομέα, απηχώντας την κεντρική θέση που κατέχουν τα ανθρώπινα δικαιώματα στις σχέσεις ΕΕ-Κούβας.

Οι πρώτες συνομιλίες ΕΕ-Κούβας για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιήθηκαν στις 25 Ιουνίου 2015 στις Βρυξέλλες, με συμπροεδρεύοντες από την πλευρά της ΕΕ τον ΕΕΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κ. Σταύρο Λαμπρινίδη, και τον Αναπληρωτή Γενικό Γραμματέα της ΕΥΕΔ, κ. Christian Leffler. Η σύνοδος ήταν αξιοσημείωτη για τον ανοικτό χαρακτήρα των ανταλλαγών και το ευρύ φάσμα θεμάτων που ήταν πρόθυμη να συζητήσει η Κούβα. Η Κούβα δεσμεύθηκε να πραγματοποιήσει μελλοντικές συζητήσεις με την ΕΕ με βάση τα οικουμενικά αναγνωρισμένα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στην Αβάνα η ΕΕ συνέχισε να έχει επαφές με ευρύ φάσμα εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών της Κούβας στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον συντονισμό των οποίων εξασφαλίζει η αντιπροσωπία της ΕΕ, και μέσω ad hoc συνεδριάσεων. Οι επαφές αυτές συνέβαλαν στην ανάλυση και παρακολούθηση της κατάστασης όσον αφορά, ιδίως, την ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, την ελευθερία των πεποιθήσεων και τα εργασιακά δικαιώματα. Οι ανοικτές συναντήσεις με τους πλέον εξέχοντες επικριτές της κυβέρνησης παρέμειναν αδύνατες, ιδίως για τους υπουργούς και για τους ανώτατους αξιωματούχους της ΕΕ και των κρατών μελών της κατά τις επίσημες επισκέψεις τους.

Η ΕΕ συνέχισε να υποστηρίζει έργα στην Κούβα για την ενίσχυση των ικανοτήτων των γυναικών επιχειρηματιών, την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών, την ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανώσεων που εκπροσωπούν τα άτομα με αναπηρίες, σχετικά με τη σεξουαλική εκπαίδευση, και την υποστήριξη ιδιωτικών πρωτοβουλιών και της επιχειρηματικότητας στον τομέα της αστικής ανάπτυξης, της γεωργίας και της ενέργειας. Η ΕΕ καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες για να διευρύνει τη συμμετοχή των ανεξάρτητων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στο πολιτικό της έργο και σε επίπεδο συνεργασίας. Η ΕΕ συνέχισε να έχει επαφές με μέλη της ομάδας των πρώην πολιτικών κρατουμένων που αποφυλακίστηκαν το 2011 («οι 75») για να ενημερωθεί σχετικά με τη νομική τους κατάσταση και να υπερασπιστεί ενώπιον των αρχών το δικαίωμά τους να εγκαταλείψουν τη χώρα.

Ντομίνικα

Το 2015, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει την κατάργηση της θανατικής ποινής, την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και των γυναικών και την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και τις διακρίσεις εις βάρος των ατόμων ΛΟΑΔΜ. Αναλήφθηκαν αρκετές δραστηριότητες προβολής στο πλαίσιο της Τρίτης Επιτροπής της ΓΣΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι δομινικανές γυναίκες έχουν τα ίδια νομικά δικαιώματα με τους άνδρες, ωστόσο το καθεστώς της ιδιοκτησίας εξακολουθεί να εκχωρείται στους επικεφαλής των νοικοκυριών, που συνήθως είναι άνδρες. Η κυβέρνηση διοργάνωσε εργαστήρια και συμμετείχε σε προγράμματα ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τη σεξουαλική και ενδοοικογενειακή βία. Εντούτοις, η χώρα δεν διαθέτει ακόμα εθνικό σχέδιο δράσης για την έμφυλη βία. Η Ντομίνικα περιλαμβάνεται μεταξύ των χωρών που θα επωφεληθούν το 2016 από την εφαρμογή μιας περιφερειακής επιχορήγησης που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ, με εστίαση στην ενδοοικογενειακή βία.

Η Ντομίνικα επλήγη από την τροπική καταιγίδα Erika τον Αύγουστο του 2015. Η εκτίμηση των ζημιών αναφέρει ότι η καταστροφή αντιστοιχεί περίπου στο 90 % του ΑΕΠ της χώρας. Η ΕΕ διέθεσε σημαντική χρηματοδότηση από το 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης με σκοπό να στηρίξει την κυβέρνηση προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση του πληθυσμού σε βασικές υπηρεσίες.

Δομινικανή Δημοκρατία

Στις προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεων της με τη Δομινικανή Δημοκρατία συγκαταλέγονται η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, η προώθηση του σεβασμού των δικαιωμάτων του παιδιού, περιλαμβανομένης της καταπολέμησης της παιδικής εργασίας, της εμπορίας παιδιών και της παιδικής πορνείας, η προώθηση των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων, η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, η υπεράσπιση και η προώθηση των δικαιωμάτων των Αιτινών εργαζόμενων μεταναστών και των απογόνων τους που έχουν γεννηθεί στη Δομινικανή Δημοκρατία και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες.

Η Δομινικανή Δημοκρατία είναι λειτουργική δημοκρατία αλλά υπάρχει ευρεία καχυποψία των πολιτών προς τους θεσμούς της. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι επισήμως σεβαστά και οι σχετικές συμβάσεις έχουν κυρωθεί, εκτός από εκείνες που αφορούν τους διακινούμενους εργαζομένους και τις οικογένειές τους, την πρόληψη της ανιθαγένειας, τα δικαιώματα των παιδιών και την προστασία των προσώπων από τη βίαιη εξαφάνιση. Ωστόσο, στην πράξη, υπάρχουν προβλήματα στους τομείς της ισότητας των φύλων, της βίας κατά των γυναικών, της ενδοοικογενειακής βίας, του φαινομένου των βιασμών, των διακρίσεων κατά των ΛΟΑΔΜ, της κρατικής βίας, των εξωδικαστικών εκτελέσεων από τις δυνάμεις ασφαλείας κατά κύριο λόγο νέων και φτωχών εικαζόμενων ως εγκληματιών, των ακατάλληλων συνθηκών κράτησης σε υπερπλήρεις και μη ανταποκρινόμενες στα πρότυπα φυλακές, και των αυθαίρετων συλλήψεων και κρατήσεων, της παρατεταμένης προφυλάκισης, της αποδυνάμωσης του κράτους δικαίου και της ανεπαρκούς εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας. Οι κατηγορίες για διαφθορά είναι συχνές και επικρατεί ατιμωρησία. Μια πρόσφατη απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου επανέφερε στην πράξη τη νομοθεσία για την άμβλωση στην κατάσταση που επικρατούσε το 1884, απαγορεύοντας την άμβλωση, ακόμη και σε περίπτωση βιασμού, αιμομιξίας ή παραμόρφωσης του εμβρύου, ή όταν απειλείται η ζωή της μητέρας.

Μετά από απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου του 2013 η οποία αφαιρεί στην ουσία από τους κατιόντες των παράτυπων μεταναστών την ιθαγένεια της Δομινικανής Δημοκρατίας, ξεκίνησαν το 2014 άνευ προηγουμένου διαδικασίες διευθέτησης και νομιμοποίησης. Αυτό έχει οδηγήσει σε μια σειρά προβλημάτων, αλλά οι αρχές της Δομινικανής Δημοκρατίας είναι εν γένει συνεργάσιμες όσον αφορά την αντιμετώπιση των ζητημάτων και την καταβολή προσπαθειών προκειμένου να συμμορφωθούν με τα διεθνή πρότυπα κατά την απέλαση παράνομων μεταναστών. Η ΕΕ ανταποκρίθηκε στις επαναλαμβανόμενες αντιπαραθέσεις με διάφορους τρόπους το 2015, εκφράζοντας ανησυχία, παρέχοντας βοήθεια και δίνοντας έμφαση στο διάλογο καθώς και συνεχίζοντας να παρέχει στήριξη προς τις οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω των συναφών μέσων συνεργασίας.

Μετά από μια ευρεία διαδικασία διαβούλευσης υπό την καθοδήγηση της Γενικής Διεύθυνσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Υπουργείο Εξωτερικών και της Διοργανικής επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Δομινικανή Δημοκρατία προετοίμασε εν τέλει το εθνικό της σχέδιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα για την περίοδο 2015-2020. Το έγγραφο διαβιβάστηκε στο Γραφείο του Προέδρου για έγκριση, αλλά φέρεται ότι δεν έχει προχωρήσει, λόγω της πίεσης που ασκείται από την ανώτερη ιεραρχία της Εκκλησίας κατά της προστασίας των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ. Οι ΜΚΟ ανέφεραν ευρείας κλίμακας διακρίσεις στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης, της δικαιοσύνης, της απασχόλησης και τα άτομα ΛΟΑΔΜ συχνά αντιμετωπίζουν παρενοχλήσεις και εκφοβισμό.

Η ΕΕ στήριξε πολλές σημαντικές πρωτοβουλίες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης και των διμερών σχέσεων με την Αϊτή. Κατά τη διάρκεια του 2015, η ΕΕ προέβη σε σημαντική συνεισφορά σε σχέδια που αφορούν την προώθηση και την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Δομινικανή Δημοκρατία, τα δικαιώματα των γυναικών και ιδίως τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα και τη μετανάστευση και την ιθαγένεια. Επιπλέον, η ΕΕ στηρίζει τις εργασίες στους τομείς της διακυβέρνησης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ισημερινός

Ορισμένες πολιτικές και νομικές εξελίξεις στον Ισημερινό κατά το τελευταίο έτος αποτελούν προκλήσεις σε συγκεκριμένους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η σημαντικότερη από αυτές αφορά τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα, ιδίως στον τομέα των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως η ελευθερία της έκφρασης και η ελευθερία του συνέρχεσθαι. Η νέα νομοθεσία για τις επικοινωνίες έχει αυξήσει τον κρατικό έλεγχο των μέσων ενημέρωσης. Μεταξύ άλλων ανησυχιών περιλαμβάνονται η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και το δικαίωμα σε μια δίκαιη δίκη, καθώς και η συρρίκνωση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών. Οι οργανώσεις των αυτόχθονων πληθυσμών εξακολουθούν να δίστανται όσον αφορά τις κρατικές πολιτικές έναντι των εθνικών πόρων, ιδίως σχετικά με το νέο νόμο περί εξόρυξης και συμβάσεων παραχώρησης πετρελαίου. Κατά συνέπεια, η κοινωνική αναταραχή και οι αντιπαραθέσεις αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους. Ωστόσο, από μια θετικότερη σκοπιά, σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά το νομικό πλαίσιο για τις γυναίκες, τα παιδιά, τους αιτούντες άσυλο και τα άτομα ΛΟΑΔΜ.

Στους στόχους της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεων της με τον Ισημερινό συγκαταλέγονται η προώθηση της νομιμότητας του έργου των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ενθάρρυνση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στις δημόσιες πολιτικές, η υποστήριξη της ελευθερίας της έκφρασης και η διασφάλιση καλύτερης προστασίας για τις ευάλωτες ομάδες, περιλαμβανομένων των αυτοχθόνων και των μειονοτήτων, των μεταναστών, των γυναικών και των παιδιών.

Ο διάλογος με τον Ισημερινό για τα ανθρώπινα δικαιώματα συνεχίστηκε το 2015. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ΕΕ παρακολουθούν και υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με την εξέλιξη της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Διεξήχθησαν τακτικές και ad hoc συναντήσεις με ομολόγους από την κυβέρνηση, καθώς επίσης και με τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΕ εξέφρασε ανησυχίες για την αύξηση των περιορισμών της ελευθερίας της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, την ποινικοποίηση της κοινωνικής διαμαρτυρίας, την ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος και τη συρρίκνωση του χώρου για την κοινωνία των πολιτών.

Πραγματοποιήθηκαν πολιτικά διαβήματα προκειμένου να προωθηθούν οι θέσεις της ΕΕ σε πολυμερές επίπεδο. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη έχουν οργανώσει ή/και συμμετάσχει σε διάφορα φόρουμ για τη διεξαγωγή διαλόγου και την προώθηση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών και την προάσπιση της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου, για παράδειγμα του Δεκεμβρίου 2015, για τον εορτασμό της διεθνούς ημέρας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο χάρτης πορείας της ΕΕ για τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών, προσέλκυσε ολοένα και μεγαλύτερο ενδιαφέρον εκ μέρους των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που συμμετέχουν ενεργά στην εφαρμογή του. Παρά το γεγονός ότι τα κονδύλια της διμερούς αναπτυξιακής συνεργασίας έχουν μειωθεί κατά τα τελευταία έτη, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέχισαν να παρέχουν χρηματοδότηση για την υποστήριξη των προτεραιοτήτων της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα.

Ελ Σαλβαδόρ

Οι επιδόσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Ελ Σαλβαδόρ συνέχισαν να βελτιώνονται το 2015 παρά τις ανησυχητικές εξελίξεις στον τομέα της ασφάλειας. Τον Μάρτιο, οι ψηφοφόροι εξέλεξαν τους εκπροσώπους τους στη νομοθετική συνέλευση, στο Κεντροαμερικανικό Κοινοβούλιο και σε δημοτικές υπηρεσίες, σε εκλογές που συμμορφώθηκαν προς τα διεθνή πρότυπα. Ωστόσο, οι αλλαγές της τελευταίας στιγμής στο εκλογικό σύστημα και τα οργανωτικά προβλήματα καθυστέρησαν σημαντικά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων. Παρατηρήθηκε κάποια σημαντική πρόοδος στην καταπολέμηση της διαφθοράς και του παράνομου πλουτισμού, μολονότι εξακολουθεί να παραμένει ασαφές κατά πόσον οι θεσμοί της χώρας θα μπορέσουν να αντιμετωπίσουν το εύρος του προβλήματος και να ολοκληρώσουν επιτυχώς τις έρευνές τους.

Το αποτέλεσμα της καθολικής περιοδικής εξέτασης του Ελ Σαλβαδόρ, που εγκρίθηκε στο τέλος Μαρτίου 2015, ήταν κατά βάση θετικό. Οι συστάσεις εστιάζονται στο υψηλό επίπεδο ατιμωρησίας και στις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των γυναικών, συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων (γενική απαγόρευση των αμβλώσεων). Εν τω μεταξύ, η συμμετοχή του Ελ Σαλβαδόρ στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και η ψηφοφορία του στην Τρίτη Επιτροπή της ΓΣΗΕ έδειξαν την ισχυρή προσήλωσή του στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο. Τον Νοέμβριο, η Νομοθετική Συνέλευση ενέκρινε την προσχώρηση του Ελ Σαλβαδόρ στο Καταστατικό της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Οι εποπτικοί μηχανισμοί της ΔΟΕ εξέτασαν τις παραβιάσεις από το Ελ Σαλβαδόρ της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, επισημαίνοντας τις σοβαρές και επείγουσες περιπτώσεις εν προκειμένω.

Η έγκριση του πενταετούς σχεδίου ανάπτυξης της κυβέρνησης παρέσχε τις προϋποθέσεις για την ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλους τους τομείς της δημόσιας πολιτικής. Το πρόγραμμα θα συμβάλει στη βελτίωση της αποτελεσματικής πρόσβασης σε βασικά κοινωνικοοικονομικά δικαιώματα, ιδίως με τις προτεινόμενες δράσεις για την ασφάλεια, την εκπαίδευση και την απασχόληση. Έχει εγκριθεί μια χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση για την αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών, κυρίως μέσω εθνικών διαλόγων που άνοιξαν το δρόμο για ισχυρότερες και καλύτερα συντονισμένες στρατηγικές.

Το Εθνικό Συμβούλιο για την ασφάλεια των πολιτών και τη συνύπαρξη ενέκρινε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο (σχέδιο «El Salvador Seguro», δηλαδή ασφαλές Ελ Σαλβαδόρ) με στόχο την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της βίας, τον περιορισμό της ατιμωρησίας, την ενίσχυση της ποινικής δικαιοσύνης, τη βελτίωση της προστασίας των θυμάτων και την προώθηση της επανένταξης μελών συμμοριών. Οι αρχές ξεκίνησαν πρόσφατα να εφαρμόζουν επείγοντα μέτρα στους δέκα δήμους που πλήττονται περισσότερο από την εγκληματικότητα. Παρά το γεγονός αυτό, η χώρα αντιμετώπισε το 2015 ένα κύμα δολοφονιών που ανάγκασε την κυβέρνηση να εντείνει τις προσπάθειες επιβολής του νόμου, που φέρεται να στρέφονται εις βάρος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ατιμωρησία παρέμεινε διαδεδομένη σε ένα πλαίσιο βίας η οποία περιέστειλε πολλά κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα.

Στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών, η διαρκής δέσμευση από την κυβέρνηση επέτρεψε κάποια βελτίωση, αν και το χάσμα των φύλων ως προς την πρόσβαση σε βασικά δικαιώματα εξακολουθεί να είναι σημαντικό. Εν τω μεταξύ, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων άλλων ευάλωτων ομάδων, όπως των παιδιών, των αυτοχθόνων πληθυσμών και των κρατουμένων έχει καταγράψει μικρή μόνο πρόοδο. Τα μέλη της κοινότητας των ΛΟΑΔΜ εξακολουθούν να υποφέρουν από κοινωνικό αποκλεισμό και μίσος, το δε 2015 καταγράφηκαν 13 ομοφοβικά εγκλήματα και αρκετές περιπτώσεις βίας κατά τις παρελάσεις ομοφυλόφιλης υπερηφάνειας.

Στους στόχους της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο Ελ Σαλβαδόρ συγκαταλέγονται η βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και η καθολική πρόσβαση στα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα· η πρόληψη της κοινωνικής βίας με την ενίσχυση των θεσμικών και κοινωνικών ικανοτήτων για ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων· η ενίσχυση των τοπικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· και η προαγωγή της ισότητας των φύλων και η καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Κατά τη διάρκεια του 2015, συνεχίστηκαν οι εργασίες σε όλους εκείνους τους τομείς μέσω διμερών προγραμμάτων συνεργασίας με τις δημόσιες διοικήσεις, τα σχέδια συνεργασίας με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τις τοπικές αρχές, πολιτικού διαλόγου και η οργάνωση εκδηλώσεων με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στο πλαίσιο των διμερών της προγραμμάτων συνεργασίας, η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την ανάπτυξη του γενικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης της χώρας. Η συνεργασία της ΕΕ με το Ελ Σαλβαδόρ το 2015 περιελάμβανε στήριξη υπέρ της δημοσιονομικής πολιτικής της κυβέρνησης, των πολιτικών για την πρόληψη της βίας και της εμβληματικής πρωτοβουλίας για την ισότητα των φύλων («Ciudad Mujer»). Το Ελ Σαλβαδόρ επωφελείται επίσης από τη χρηματοδότηση μέσω του ΕΜΔΔΑ, του μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη, και της θεματικής γραμμής των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών. Βάσει του τελευταίου, δρομολογήθηκε στα τέλη του 2015 πρόσκληση υποβολής προτάσεων ύψους 2 600 000 ευρώ. Οι κυριότερες προτεραιότητές του είναι η προώθηση των οικονομικών δικαιωμάτων των γυναικών στις αγροτικές περιοχές, η έμφαση στους μικροκαλλιεργητές, η ενασχόληση με ευάλωτες ομάδες νέων και παιδιών, η προώθηση της επιχειρηματικότητας και η οικονομική χειραφέτηση των γυναικών και των νέων, και η ανάπτυξη ενός πνεύματος ειρήνης.

Στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου με τις αρχές του Ελ Σαλβαδόρ, η ΕΕ έθεσε επί τάπητος διάφορα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η κρίση των παιδιών των μεταναστών, η συνολική απαγόρευση των αμβλώσεων, η κατάσταση στον τομέα της ασφάλειας της χώρας και η ανάγκη προώθησης των κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων. Οι εργασίες για την προσχώρηση στο Καταστατικό της Ρώμης (το οποίο τελικά εγκρίθηκε τον Νοέμβριο - βλ. ανωτέρω) και για τις συγκεκριμένες πρωτοβουλίες της ΕΕ στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και της Τρίτης Επιτροπής της ΓΣΗΕ, συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια του 2015. Η ΕΕ εξέφρασε επίσης την ανησυχία της όσον αφορά ορισμένα ζητήματα (η βία κατά των γυναικών, τα δικαιώματα των μειονοτήτων, η εμπορία ανθρώπων και τα παιδιά των μεταναστών). Στο πλαίσιο της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ΕΕ εξέδωσε δηλώσεις και διοργάνωσε δημόσιες δραστηριότητες με τα κράτη μέλη, την κυβέρνηση, την κοινωνία των πολιτών και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για να τιμήσει τις ημέρες που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως η Παγκόσμια Ημέρα κατά της θανατικής ποινής, η Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η Παγκόσμια Ημέρα για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ συνέχισε τον διάλογό της με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, διοργανώνοντας συνεδριάσεις διαβουλεύσεων πριν από τη δρομολόγηση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και τακτικών συναντήσεων με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με το Γραφείο του Διαμεσολαβητή για τα ανθρώπινα δικαιώματα και με άλλους εταίρους.

Γρενάδα

Στις επείγουσες προκλήσεις περιλαμβάνονται η κατάργηση της θανατικής ποινής, η ισότητα και η απαγόρευση των διακρίσεων, η ενδοοικογενειακή βία, η παράλειψη αντιμετώπισης των ζητημάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη συνταγματική αναθεώρηση και οι διακρίσεις κατά των ΛΟΑΔΜ. Οι συνθήκες στις φυλακές παραμένουν πολύ κακές. Παρά τις συντονισμένες προσπάθειες της ΕΕ, η συνεχιζόμενη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος στη Γρενάδα απέτυχε να αντιμετωπίσει ορισμένα βασικά ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η θανατική ποινή, παρά την *de facto* αναστολή της για ένα διάστημα. Ωστόσο, τέθηκαν σε ισχύ μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων, μολονότι χρειάζεται να γίνουν περισσότερα. Η ενδοοικογενειακή βία εξακολουθεί να αποτελεί θέμα σοβαρής ανησυχίας και η ΕΕ βοηθάει για την αντιμετώπισή της στο πλαίσιο του EIDHR. Η Γρενάδα θα επωφεληθεί από δύο επιδοτήσεις στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων του 2015. Η Μονάδα των Ηνωμένων Εθνών για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών (UN Women) αναγνώρισε τη δέσμευση της Γρενάδας για την αντιμετώπιση του ζητήματος της ισότητας των φύλων και αναγνώρισε την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην υλοποίηση τμημάτων του προσχεδίου εθνικού στρατηγικού σχεδίου για την έμφυλη βία. Η Γρενάδα επέδειξε προορατικότητα και δεσμεύθηκε να αντιμετωπίσει το ζήτημα της ισότητας των φύλων, θεσπίζοντας αυστηρότερη νομοθεσία για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας, τη βελτίωση των εντολών προστασίας για την ενδοοικογενειακή βία και εφαρμόζοντας άλλα συναφή μέτρα.

Μετά από πολλές αναβολές, η κυβέρνηση της Γρενάδας θα διεξάγει δημοψήφισμα για τη συνταγματική μεταρρύθμιση του 2016. Το αντιπολιτευτικό Εθνικό Δημοκρατικό Κογκρέσο έχει αποσυρθεί από την Επιτροπή Μεταρρυθμίσεων, εκδηλώνοντας τη δυσαρέσκειά του για τη διαδικασία και τη μη εφαρμογή των βασικών συστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των ορίων στη θητεία του πρωθυπουργού, της καθορισμένης ημερομηνίας για τη διεξαγωγή εκλογών, του συστήματος της αναλογικής εκπροσώπησης σε συνδυασμό με το ισχύον σύστημα σχετικής πλειοψηφίας, του ενός μοναδικού σώματος του Κοινοβουλίου αντί των δύο, και της διάταξης του Συντάγματος για επίσημη αντιπολίτευση ανά πάσα στιγμή.

Η Γρενάδα πρέπει ακόμη να καταργήσει τη σωματική τιμωρία. Η εφαρμογή ενός πιλοτικού σχεδίου σε πολλά σχολεία με τίτλο «Φιλικό προς τα παιδιά πρόγραμμα για τα σχολεία» προωθεί στρατηγικές διαχείρισης για τη θετική συμπεριφορά. Η ενημέρωση από το εν λόγω σχέδιο είναι θετική και το Υπουργείο Παιδείας προτίθεται να το επεκτείνει σε όλα τα σχολεία. Οι συνθήκες στις φυλακές εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα δυσχερείς λόγω του υπερπληθυσμού. Το μοναδικό συγκρότημα φυλακών στη Γρενάδα που προορίζεται για 198 κρατούμενους, φιλοξενούσε 450 κρατούμενους τον Σεπτέμβριο του 2015.

Γουατεμάλα

Το 2015 σηματοδοτήθηκε από την ανανέωση της θητείας της Διεθνούς Επιτροπής κατά της ατιμωρησίας στη Γουατεμάλα (CICIG) και την παρουσίαση από τον γενικό εισαγγελέα σε συντονισμό με την CICIG των προγραμμάτων διαφθοράς υψηλού επιπέδου που παρατηρούνται στα τελωνεία και στο Ινστιτούτο κοινωνικών ασφαλίσεων. Οι αποκαλύψεις πυροδότησαν ένα κύμα ειρηνικών κοινωνικών διαμαρτυριών σε ολόκληρη τη χώρα και μια σοβαρή πολιτική κρίση, με αποκορύφωμα την παραίτηση και την προσωρινή φυλάκιση του Προέδρου, τέσσερις μόνο μέρες πριν από τις γενικές εκλογές.

Σε αυτό το απαιτητικό πλαίσιο, η Γουατεμάλα κατόρθωσε να ξεπεράσει την κρίση με ταυτόχρονη διατήρηση της συνταγματικής τάξης: η κυβέρνηση του Pérez Molina αντικαταστάθηκε, μια μεταβατική κυβέρνηση ανέλαβε την εξουσία και διοργανώθηκαν με επιτυχία και εγκαίρως εκλογές σε πέντε διαφορετικά επίπεδα. Το Ανώτατο Δικαστήριο, το Εκλογικό Δικαστήριο και το Συνταγματικό Δικαστήριο διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο. Οι διαμαρτυρίες συγκέντρωσαν παραδοσιακά αντίθετους φορείς από ολόκληρο το ιδεολογικό φάσμα σε μια κοινή απαίτηση για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και διαφάνεια, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες για την οικοδόμηση συναίνεσης ως προς τον καλύτερο τρόπο για την επίλυση των μακροχρόνιων διαρθρωτικών αιτίων που συνδέονται με τις επίμονες προκλήσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γουατεμάλα. Η πρόοδος που μπορεί να επιτευχθεί στο θέμα αυτό θα εξαρτηθεί από την ικανότητα της νέας κυβέρνησης να ανταποκριθεί στις υψηλές προσδοκίες με συγκεκριμένο σχέδιο δράσης.

Οι μακροπρόθεσμες προκλήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Γουατεμάλα περιλαμβάνουν: υψηλά επίπεδα κοινωνικών συγκρούσεων (κυρίως σε εδαφικές διενέξεις και σε έργα εξόρυξης)· εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας, ιδίως της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι· βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών· απειλές κατά των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών· ελευθερία της έκφρασης· δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ· δικαιώματα των παιδιών· δικαιώματα των αυτοχθόνων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος διαβούλευσης· πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες· δικαστική ανεξαρτησία και κράτος δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών στις φυλακές· και ασφάλεια των πολιτών. Στον δικαστικό τομέα, οι δίκες υψηλόβαθμων υπαλλήλων που εικάζεται ότι εμπλέκονται σε σκάνδαλα διαφθοράς αποτελούν σημαντική πρόοδο προς την ενίσχυση του δικαστικού συστήματος. Ωστόσο, η ολοκλήρωσή τους κατά τους επόμενους μήνες και έτη θα αποτελέσουν σε μεγάλο βαθμό τη λυδία λίθο για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης.

Η καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών έκανε ένα βήμα μπροστά με την αλλαγή του ορίου ηλικίας για την τέλεση γάμου στα 18 για αγόρια και κορίτσια (προηγουμένως στα 14) τον Νοέμβριο, σύμφωνα με τις συστάσεις της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW). Η αποτελεσματική εφαρμογή αποτελεί πρόκληση. Όσον αφορά τα εργασιακά δικαιώματα, και ιδίως την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, η πρόοδος - έστω και περιορισμένη - ως προς τον τριμερή χάρτη πορείας του 2013 (κυβέρνηση, συνδικαλιστικές οργανώσεις και ενώσεις εργοδοτών) και το μεταβαλλόμενο πολιτικό πλαίσιο, οδήγησε σε δύο αναβολές της απόφασης της ΔΟΕ για τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής με αντικείμενο τη μη τήρηση της Σύμβασης 87 της ΔΟΕ, καθώς και ενισχυμένη παρουσία της ΔΟΕ.

Η κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνέχισε να προκαλεί ανησυχία στις οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Σύμφωνα με την Μονάδα προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Γουατεμάλας (UDEFEGUA), το 2015 σημειώθηκε ελαφρά μείωση του αριθμού των επιθέσεων κατά των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (455 επιθέσεις κατά τους 11 τελευταίους μήνες έως τον Νοέμβριο, σε σύγκριση με 813 το 2014). Ωστόσο, οι επιθέσεις που καταγράφηκαν ήταν βιαιότερες από εκείνες των προηγούμενων ετών και περιελάμβαναν 13 δολοφονίες. Στον τομέα της μεταβατικής δικαιοσύνης, δεν δρομολογήθηκαν νέες υποθέσεις το 2015 και η δίκη του Rios Montt, εξακολούθησε να αντιμετωπίζει πολλές διαδικαστικές καθυστερήσεις. Ωστόσο, στις εξελίξεις περιλαμβάνεται η καταβολή χρηματικής αποζημίωσης ως προς την εμβληματική υπόθεση Chichoy και την καταδίκη του τέως αρχηγού της αστυνομίας Pedro Arredondo για τον εμπρησμό της Πρεσβείας της Ισπανίας το 1980.

Οι στόχοι της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στη Γουατεμάλα είναι: η ενδυνάμωση της δικαιοσύνης· η προώθηση της εφαρμογής και της επικύρωσης διεθνών συμβάσεων· η εκτόνωση των κοινωνικών συγκρούσεων· η στήριξη της εφαρμογής του υφιστάμενου νομικού πλαισίου για τη γυναικοκτονία και τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών· και η ενίσχυση των μηχανισμών προστασίας για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά το 2015, η ΕΕ ενίσχυσε τον πολιτικό διάλογο και το διάλογο χάραξης πολιτικής με την εκτελεστική εξουσία, το Κογκρέσο, τη δικαιοσύνη, τους υποψήφιους προέδρους και την κοινωνία των πολιτών (συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα), για τη στήριξη: της παράτασης της εντολής της CICIG· της δικαστικής μεταρρύθμισης· της επισιτιστικής ασφάλειας και προστασίας του περιβάλλοντος· της πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων· της καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών και της αύξησης του ορίου ηλικίας γάμου για τα κορίτσια· της εφαρμογής των Συμβάσεων 87 και 169 της ΔΟΕ· της προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· και της προστασίας του χώρου της κοινωνίας των πολιτών. Ο διάλογος ενισχύθηκε επίσης με δηλώσεις, γνώμες και δημόσιες ομιλίες. Ειδικές θεματικές εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν επίσης για θέματα όπως τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών και η ελευθερία της έκφρασης.

Κατά τη διάρκεια της πολιτικής κρίσης, η ΕΕ χρησιμοποίησε τον πολιτικό διάλογο για να συνοδεύσει την ειρηνική μετάβαση της εξουσίας, την εκλογική διαδικασία και την προώθηση των προτάσεων διαρθρωτικής μεταρρύθμισης. Επίσης, διευκόλυνε τον διάλογο μεταξύ παραδοσιακά πολωμένων συνομιλητών (κοινωνία των πολιτών, κρατικός και ιδιωτικός τομέας, κ.λπ.) και διενήργησε συμπληρωματικές δραστηριότητες οικοδόμησης εμπιστοσύνης, οι οποίες μετά τις εκλογές, είχαν ως στόχο την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και τη διευκόλυνση των εποικοδομητικών ανταλλαγών. Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, η ΕΕ συνέχισε τον διαρθρωτικό διάλογο με υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της Ομάδας ελέγχου και τις θεματικές συναντήσεις με τα κράτη μέλη της ΕΕ. Επίσης στήριξε τις τακτικές τριμερείς πολιτικές συναντήσεις που παρακολουθούν και συνοδεύουν τις καταγγελίες σχετικά με τη μη τήρηση της Σύμβασης 87 της ΔΟΕ. Η ΕΕ χρησιμοποίησε επίσης το δεύτερο έτος της παρακολούθησης του ΣΓΠ + για να αναλύσει την εφαρμογή 27 διεθνών συμβάσεων. Η δράση αυτή θα τροφοδοτήσει τον πολιτικό διάλογο της ΕΕ το 2016.

Όσον αφορά τη συνεργασία, η ΕΕ χρηματοδότησε πέντε νέα σχέδια υπέρ των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων και σχέδιο με το Γραφείο του Υπατου Αρμοστή για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Γουατεμάλα για την παρακολούθηση της κατάστασης των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των εκλογών· παρέσχε νομική βοήθεια και στήριξη στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που τους έχουν ασκηθεί ποινικές διώξεις ή διατρέχουν κίνδυνο αυτοί και οι οικογένειές τους· και υπέγραψε τρία νέα σχέδια με στόχο τη στήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις αγροτικές περιοχές και την προαγωγή των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων. Χρηματοδότησε επίσης άλλα συναφή σχέδια υπέρ: του τομέα της δικαιοσύνης (SEJUST) και της CICIG· μη κυβερνητικών φορέων· της επισιτιστικής ασφάλειας· της προστασίας του περιβάλλοντος· της καταπολέμησης της βίας κατά γυναικών και κοριτσιών· της πρόληψης και επίλυσης των συγκρούσεων· της εφαρμογής των συμβάσεων της ΔΟΕ· και της εμπλοκής της κοινωνίας των πολιτών στη Συμφωνία Σύνδεσης.

Γουιάνα

Οι τομείς προτεραιότητας στη Γουιάνα περιλαμβάνουν τη θανατική ποινή· τις διακρίσεις, μεταξύ των οποίων και εις βάρος των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔΜ· την ελευθερία της έκφρασης· την κοινωνία των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· τα δικαιώματα των γυναικών· τα δικαιώματα των παιδιών και τις συνθήκες στις φυλακές. Τον Μάιο του 2015, πραγματοποιήθηκαν γενικές εκλογές στη Γουιάνα και προέκυψε αλλαγή της κυβέρνησης για πρώτη φορά από το 1992. Έως τα τέλη του έτους, η νέα κυβέρνηση δεν είχε ακόμη προβεί σε σημαντικές αλλαγές στην πολιτική για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και φαίνεται ότι προβλήματα όπως η νομοθεσία για τη θανατική ποινή, η ποινικοποίηση των σχέσεων μεταξύ ανδρών και η σωματική τιμωρία, κατά πάσα πιθανότητα θα παραμείνουν ανεπίλυτα.

Τον Ιανουάριο του 2015, πραγματοποιήθηκε η ΚΠΕ της Γουιάνας. Όσον αφορά τα δικαιώματα της κοινότητας των ΛΟΑΔΜ, η κυβέρνηση δήλωσε ότι έλαβε υπόψη της τις παρατηρήσεις. Για πρώτη φορά το 2012, υποβλήθηκε νομοσχέδιο περί σεξουαλικών αδικημάτων, το οποίο προτείνει τροποποιήσεις στην υφιστάμενη νομοθεσία για τις έμφυλες διακρίσεις, ωστόσο παρέμεινε ενώπιον της Εθνικής Συνέλευσης καθ' όλη τη διάρκεια του 2015. Η ενδοοικογενειακή βία εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα στη Γουιάνα. Η ΕΕ έχει χρηματοδοτήσει ορισμένα προγράμματα στον τομέα αυτόν στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ, σε συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και την κυβέρνηση. Στο πλαίσιο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων υπό εξέλιξη στα τέλη του 2015, εξετάστηκαν τα ζητήματα της ενδοοικογενειακής βίας, της εμπορίας ανθρώπων και της αποκατάστασης των κρατουμένων.

Η θανατική ποινή εξακολουθεί να προβλέπεται στο δίκαιο της Γουιάνας, ωστόσο εφαρμόζεται de facto αναστολή της εφαρμογής και δεν έχει γίνει καμία εκτέλεση από το 1997. Επί του παρόντος υπάρχουν περίπου 30 άτομα στην πτέρυγα των μελλοθανάτων. Η θανατική ποινή είναι υποχρεωτική για ορισμένα αδικήματα, αλλά το 2010, καταργήθηκε η υποχρεωτική επιβολή της για την ανθρωποκτονία με εξαίρεση τη θανάτωση μελών του δικαστικού σώματος ή των δυνάμεων ασφαλείας. Η κυβέρνηση, ωστόσο, τόνισε ότι η εν λόγω τροποποίηση του νόμου, καθώς και η de facto αναστολή της εφαρμογής δεν οφείλονται σε χαλάρωση της εφαρμογής της θανατικής ποινής, αλλά σε διαδικαστικές καθυστερήσεις. Η ΕΕ διοργάνωσε μια επιτυχημένη περιφερειακή διάσκεψη σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής τον Νοέμβριο του 2015. Αν και η Γουιάνα προόδευσε κατά πέντε θέσεις στον Παγκόσμιο Δείκτη Ελευθερίας του Τύπου του 2015 σε σύγκριση με το 2014, η συνολική βαθμολογία παρουσίασε μείωση και παραμένει χώρα με «σημαντικά προβλήματα».

Αϊτή

Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία αποτελούν κορυφαίες προτεραιότητες για την ΕΕ στο πλαίσιο των σχέσεων της με την Αϊτή. Ειδικότερα, το ενδιαφέρον της ΕΕ επικεντρώνεται, μεταξύ άλλων: στην εμπέδωση της δημοκρατίας και των δημοκρατικών θεσμών· στην προώθηση του κράτους δικαίου· στην καταπολέμηση των εκτεταμένων παραβιάσεων των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης της σεξιστικής βίας, και του ζητήματος των παιδιών που ζουν σε συνθήκες οικιακής δουλείας (Restaveks)· στη βελτίωση του δυσλειτουργικού δικαστικού συστήματος και των αποτρόπαιων συνθηκών κράτησης· και στην ενδυνάμωση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που αγωνίζονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Άλλα σημαντικά μελήματα περιλαμβάνουν τη μη διωκόμενη υπερβολική χρήση βίας και κακομεταχείρισης από όργανα επιβολής του νόμου· την παρατεταμένη προφυλάκιση (το 75 % του συνολικού αριθμού των φυλακισμένων περιμένει να δικαστεί)· την εμπορία ανθρώπων· και τις σοβαρές κοινωνικοοικονομικές ανισότητες. Από μελέτη εκτιμάται ότι, το 2015, 207 000 παιδιά ηλικίας κάτω των 15 ετών υπόκεινται σε εκμετάλλευση σε ολόκληρη τη χώρα. Η βία έμφυλη είναι ευρέως διαδεδομένη και ένα επιπλέον στοιχείο ανησυχίας είναι ότι πολλές περιπτώσεις δεν έχουν καταγγεληθεί και πολλές από αυτές που καταγγέλλονται διευθετούνται εξωδικαστικά, και ότι συχνά οι ειρηνοδίκες (που δεν έχουν αρμοδιότητα για ποινικές υποθέσεις) είναι οι διαπραγματευτές των εν λόγω εξωδικαστικών διακανονισμών.

Η απουσία θεσμικής ικανότητας και πόρων συνεχίζει να αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στην εφαρμογή υφιστάμενων και νέων νόμων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ συνέχισε τον διάλογό της με την κοινωνία των πολιτών και στηρίζει τη μεγαλύτερη εμπλοκή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε ενωσιακές δραστηριότητες, καθώς και τη βελτίωση των ικανοτήτων συνηγορίας τους έναντι των αρχών της Αϊτής.

Οι διαδοχικές αναβολές των αμφισβητούμενων αποτελεσμάτων των εκλογών οδήγησαν σε διακυβέρνηση από τον Πρόεδρο Martelly με διάταγμα του Ιανουαρίου 2015, ενώ το Κοινοβούλιο έχει διαλυθεί (μόνο 10 από τις 30 γερουσιαστές διατηρούν το αξίωμά τους). Η χώρα παραμένει χωρίς Κοινοβούλιο έκτοτε. Ο πρώτος γύρος εκλογών πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο. Ο δεύτερος γύρος των βουλευτικών εκλογών και ο πρώτος γύρος των προεδρικών εκλογών πραγματοποιήθηκαν τον Οκτώβριο. Ωστόσο, τον γύρο αυτό ακολούθησε η μετεκλογική κρίση που οδήγησε στην αναβολή του δεύτερου γύρου των προεδρικών εκλογών και της ολοκλήρωσης των βουλευτικών εκλογών και των τοπικών εκλογών.

Συστάθηκε ανεξάρτητη εκλογική επιτροπή για την επίλυση του πολιτικού αδιεξόδου η οποία αξιολόγησε τον εκλογικό γύρο του Οκτωβρίου, προκειμένου να εξετάσει τις ενστάσεις για παρατυπίες/απάτες και να διατυπώσει συστάσεις. Η ΕΕ παρείχε τεχνική υποστήριξη στη διαδικασία μέσω της αποστολής παρακολούθησης εκλογών της ΕΕ (EU EOM) για ολόκληρη την εκλογική διαδικασία, σε ένα εξαιρετικά πολύπλοκο θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο ενώ συνεισέφερε και 5 εκατ. ευρώ στις συγκεντρωτικές χρηματοδοτήσεις που διαχειρίζεται το UNDP για τη διοργάνωση των εκλογών.

Θέλοντας να στηρίξει την ανάπτυξη θεσμικών ικανοτήτων, η ΕΕ χρηματοδότησε μέσω του Μηχανισμού Συμβολής στη Σταθερότητα και την Ειρήνη τρία έργα, τα οποία υλοποιήθηκαν από το Club de Madrid, το IDEA και το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα του ΟΗΕ, με στόχο την παροχή συμβουλών σε υψηλό επίπεδο, τη διευκόλυνση του διαλόγου μεταξύ των θεσμικών φορέων και την ενίσχυση της λειτουργίας των πολιτικών κομμάτων και των δικαστικών αρχών. Ως μέρος της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο κεφαλαίων της EIDHR το 2014 και το 2015, έξι νέα έργα, συνολικού ύψους 900 000 ευρώ επελέγησαν το Νοέμβριο, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία για τη χώρα. Τα έργα θα αρχίσουν στις αρχές του 2016. Το χαρτοφυλάκιο της ΕΕ για τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο αυτού του μέσου θα περιλαμβάνει δώδεκα συμβάσεις αξίας περίπου 2,5 εκατ. ευρώ. Τα θέματα των νέων έργων είναι η προστασία των παιδιών, τα δικαιώματα των γυναικών, οι συνθήκες κράτησης στις φυλακές και η ανάλυση των δημόσιων πολιτικών και η καταπολέμηση της ομοφοβίας.

Ονδούρα

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ονδούρα εξακολουθεί να εμπνέει ανησυχία στην ΕΕ. Οι ευάλωτες ομάδες, όπως η κοινότητα των ΛΟΑΔΜ, οι γυναίκες, οι δημοσιογράφοι, οι εργαζόμενοι στον τομέα της δικαιοσύνης, οι δικηγόροι, καθώς και οι αυτόχθονες ηγέτες, εξακολουθούν να αποτελούν στόχο βίας και εκφοβισμού. Τούτου λεχθέντος, είναι συχνά δύσκολο να διαπιστωθεί κατά πόσον οι μεμονωμένες περιπτώσεις αφορούν ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή είναι απλώς το αποτέλεσμα ενός γενικού επικίνδυνου περιβάλλοντος στο οποίο τα ήσσονος σημασίας αλλά βίαια εγκλήματα θίγουν όλους.

Μολονότι οι τοπικές αρχές έχουν σε ορισμένες περιπτώσεις αποδείξει ότι μπορούν να παράσχουν άμεση στήριξη στα θύματα, εν γένει, η αποτελεσματική προστασία των ευάλωτων ομάδων είναι ανεπαρκής. Παρά τις υφιστάμενες δυσκολίες, υπήρξαν βελτιώσεις κατά τα τελευταία χρόνια, και η σημερινή κυβέρνηση επιδεικνύει προθυμία για τη στήριξη της επιτόπιας προόδου, όπως με την επικείμενη έναρξη λειτουργίας τοπικού παραρτήματος του Γραφείου του Υπατου Αρμοστή για τα ανθρώπινα δικαιώματα (OHCHR), την έγκριση της νομοθεσίας για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δημοσιογράφων, κοινωνικών λειτουργών και εργαζομένων στον τομέα της δικαιοσύνης και την αποδοχή των περισσότερων, αν όχι όλων, των συστάσεων της καθολικής περιοδικής εξέτασης. Η εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής αποτελεί πρόκληση.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ στην Ονδούρα είναι υπεύθυνη για το μεγαλύτερο πρόγραμμα δωρητών για τα δικαιώματα του ανθρώπου στη χώρα, συμπεριλαμβανομένων των 5.5 εκατ. ευρώ του προγράμματος στήριξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ονδούρας, των 31 εκατ. ευρώ για την προώθηση ισότιμης και προσβάσιμης δικαιοσύνης στην Ονδούρα (EUROJUSTICIA), καθώς και μιας σειράς μικρότερων, αλλά τακτικών, παγκόσμιων και τοπικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του EIDHR. Τα αποτελέσματα περιλαμβάνουν την ανάπτυξη εθνικής πολιτικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ενίσχυση της δικαστικής μεταρρύθμισης και της ανεξαρτησίας, και τη στήριξη στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διατρέχουν κίνδυνο.

Εκτός από τις τακτικές επαφές με τις κρατικές αρχές, την κοινωνία των πολιτών και άλλους φορείς αρμόδιους σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αντιπροσωπία της ΕΕ τα τελευταία δύο χρόνια έχει αναπτύξει μια πλατφόρμα για τον διάλογο με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την «Grupo ENLACE». Η Grupo ENLACE έχει μετατραπεί σε ένα ενεργό και ουσιαστικό φόρουμ για τη συζήτηση και την αξιολόγηση εμβληματικών περιπτώσεων υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ζητημάτων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν γένει, όπου εμπλέκονται όχι μόνο η αντιπροσωπία της ΕΕ και τα κράτη μέλη της, αλλά και η Ελβετία και τα Ηνωμένα Έθνη. Το 2015, η ομάδα εξέτασε πέντε ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων των φυλακών και των βασανιστηρίων, των ατόμων με αναπηρία, των εμβληματικών ή τοπικών υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του δικαστικού συστήματος και των κοινωνικοοικονομικών και εργασιακών δικαιωμάτων. Οι δράσεις της Grupo ENLACE είναι ποικίλες και έχουν μέχρι στιγμής αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένων της ανταπόκρισης της κυβέρνησης σε αιτήσεις παροχής πληροφοριών, στήριξης στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διατρέχουν κίνδυνο, καθώς και σε αριθμό εκδικασθεισών υποθέσεων.

Τζαμάικα

Οι προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Τζαμάικα το 2015 επικεντρώθηκαν στην προσπάθεια κατάργησης της θανατικής ποινής· στις παράτυπες συμπεριφορές των δυνάμεων ασφαλείας· στη βελτίωση των συνθηκών κράτησης, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών· στην εξάλειψη της παιδικής κακοποίησης και την προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών· στα δικαιώματα των γυναικών· και στην καταπολέμηση των διακρίσεων βάσει του γενετήσιου προσανατολισμού και τη βελτίωση της μεταχείρισης των ατόμων ΛΟΑΔΜ. Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη παραμένει σημαντικό πρόβλημα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη εξέτασαν τα ζητήματα αυτά μέσω του πολιτικού διαλόγου, της δημόσιας διπλωματίας (π.χ. στο πλαίσιο του 16ήμερου ακτιβισμού του ΟΗΕ με τίτλο «εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών τώρα») και των προγραμμάτων συνεργασίας της ΕΕ.

Η Τζαμάικα εξακολουθεί να διατηρεί τη θανατική ποινή για την ανθρωποκτονία, παρότι από το 1988 εφαρμόζει de facto αναστολή της εφαρμογής της. Η ΕΕ συμμετείχε σε δημόσια διπλωματία για να υπογραμμίσει ότι η αποτελεσματική κοινωνική αποκατάσταση των κρατουμένων και η επανένταξή τους στην κοινωνία θα συμβάλει στη μείωση της αντίληψης που έχει το κοινό για την ανάγκη διατήρησης της θανατικής ποινής.

Οι παραβάσεις καθήκοντος από την αστυνομία εξακολουθούν να αποτελούν ζήτημα μείζονος σημασίας για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τζαμάικα. Ο αριθμός των εκτελέσεων που σχετίζονται με την αστυνομία παραμένει σε ανησυχητικά υψηλά επίπεδα. Η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη στην ανεξάρτητη επιτροπή ερευνών (INDECOM), το όργανο εποπτείας των δυνάμεων ασφαλείας, με έργο τη διερεύνηση περιπτώσεων παράβασης καθήκοντος και κατάχρησης εξουσίας από υπαλλήλους του κράτους, που ήταν καθοριστικής σημασίας για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού.

Το 2015 η Τζαμάικα ολοκλήρωσε την καθολική περιοδική εξέταση της, αποδέχθηκε τις 92 από τις 168 συστάσεις, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της δημιουργίας εθνικού ιδρύματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων, (για το οποίο παρέχονται συμβουλές από τη Γραμματεία της Κοινοπολιτείας), της προώθησης των δικαιωμάτων των γυναικών, των παιδιών και των ατόμων με αναπηρίες, της καταπολέμησης της φτώχειας και της βελτίωσης της πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη για όλους. Η Τζαμάικα απέρριψε άλλες συστάσεις, μεταξύ άλλων για την επικύρωση ορισμένων σημαντικών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, για παράδειγμα όσον αφορά την κατάργηση της θανατικής ποινής· το προαιρετικό πρωτόκολλο της σύμβασης για την αντιμετώπιση όλων των μορφών διακρίσεων σε βάρος των γυναικών· και τη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και το προαιρετικό της πρωτόκολλο. Εξάλλου, η Τζαμάικα δεν υποστήριξε τις συστάσεις με σκοπό την αποποινικοποίηση της συναινετικής ομοφυλοφιλικής σχέσης μεταξύ ενηλίκων και της λήψης μέτρων για τη μείωση της βίας σε βάρος των ΛΟΑΔΔΑ.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η κυβέρνηση της Τζαμάικας υιοθέτησε μια εθνική πολιτική για την αποτροπή της εμπλοκής των παιδιών στο ποινικό σύστημα, που θα ενισχυθεί μέσω του 11ου ΕΤΑ. Επιπλέον, η ΕΕ παρέσχε περισσότερες επιχορηγήσεις σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται για την επανένταξη των κρατουμένων και για τη βελτίωση της καλής διαβίωσης των παιδιών σε κρατικά ιδρύματα και την πρόληψη της κακοποίησης παιδιών. Επίσης, η ΕΕ συνέχισε να συνεργάζεται με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την παροχή επιχορηγήσεων, μεταξύ άλλων, για την καταπολέμηση της διαφθοράς στην Τζαμάικα μέσω της βελτίωσης της διακυβέρνησης και του δικαστικού συστήματος και της εποπτείας της κοινωνίας των πολιτών στη νομοθεσία περί των δικαιωμάτων, την προώθηση πιο υγιεινών τρόπων ζωής και την προαγωγή των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της υγείας των μητέρων, των νεογνών και των βρεφών, καθώς και τη βελτίωση της ικανότητας της κοινωνίας των πολιτών για την ανάληψη δράσεων που βασίζονται σε έρευνα, και ανάληψη δράσεων στήριξης των ΛΟΑΔΜ.

Μεξικό

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, το Μεξικό επέδειξε προορατική στάση σε διεθνή φόρουμ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, προωθώντας θέματα κοινού συμφέροντος ΕΕ-Μεξικού, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, την κατάργηση της θανατικής ποινής, την καταπολέμηση του εκφοβισμού, το θεματολόγιο για την ανάπτυξη μετά το 2015 και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (με την ανάθεση αρμοδιοτήτων σε εθνικά θεσμικά όργανα για τα ανθρώπινα δικαιώματα), και τη σύμπραξη για την ανοικτή διακυβέρνηση.

Υπήρξαν ορισμένες θετικές εξελίξεις στο μέτωπο της εθνικής νομοθεσίας το 2015, ωστόσο το Μεξικό εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα δημόσιας ασφάλειας και προκλήσεις όσον αφορά την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς. Η χώρα στιγματίστηκε από προβλήματα που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της αστυνομικής και της στρατιωτικής συμμετοχής σε σοβαρές παραβιάσεις, όπως εξωδικαστικές εκτελέσεις, βασανιστήρια και (βίαιες) εξαφανίσεις. Η ατιμωρησία (με εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα δίωξης για όλες τις μορφές εγκληματικότητας, μεταξύ 98 % και 99 %), η διείσδυση του οργανωμένου εγκλήματος στο σωφρονιστικό σύστημα, αλλά και στις τοπικές κυβερνήσεις και στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση, και οι δολοφονίες δημοσιογράφων (ιδίως στην πολιτεία Veracruz), παραμένουν σοβαρές προκλήσεις.

Οι εν εξελίξει έρευνες σε υποθέσεις μεγάλου ενδιαφέροντος όπως εκείνες των Iguala, Tlatlaya και Aratzingán, εξακολουθούν να εγείρουν σοβαρές αμφιβολίες, παρά τις σημαντικές συλλήψεις. Η αξιοπιστία της κυβέρνησης έχει πληγεί σοβαρά τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό, ιδίως μετά την παράδοση της τελικής έκθεσης της ομάδας ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων (GIEI) σχετικά με την υπόθεση της Iguala, η οποία απέρριψε την επίσημη εκδοχή σχετικά με την τύχη των 43 αγνοουμένων σπουδαστών και ζήτησε την έρευνα αυτή. Διεθνείς οργανισμοί έχουν υπογραμμίσει τις ανησυχίες τους για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τις επίσημες επισκέψεις τους στο Μεξικό (εισηγητής του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια, Διαμερικανική Επιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα και Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα).

Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ ενέτεινε τις προσπάθειές της και πέτυχε να διατηρήσει τη γόνιμη αλληλεπίδραση τόσο με τις μεξικανικές αρχές όσο και με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Ο πέμπτος διάλογος υψηλού επιπέδου (ΔΥΕ) σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Μεξικού, υπό την προεδρία του ειδικού εντεταλμένου της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα κ. Λαμπρινίδη και του υφυπουργού πολυμερών υποθέσεων του Μεξικού κ. Juan Manuel Gómez-Robledo, πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο, στην Πόλη του Μεξικού. Το Μεξικό και η ΕΕ συμφώνησαν να ενώσουν τις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση των βασανιστηρίων (κατάρτιση ανεξάρτητων φορέων/ανεξάρτητων εγκληματολογικών ιατρικών υπηρεσιών σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης), τον αγώνα κατά των βίαιων εξαφανίσεων (συμβάλλοντας στη δημιουργία αξιόπιστων βάσεων δεδομένων) και την ενίσχυση του εθνικού μηχανισμού προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοσιογράφων. Επιπλέον, συμφωνήθηκε να συνεργάζονται για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και σχετικά με τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Του διαλόγου προηγήθηκε το τρίτο σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών ΕΕ-Μεξικού (που χρηματοδοτείται από την ΕΕ), το οποίο επίσης έλαβε χώρα τον Απρίλιο. Το σεμινάριο αυτό χρησίμευσε ως πεδίο διαδραστικού διαλόγου και για την ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Μεξικό και την ΕΕ, σε τομείς όπως η ενίσχυση του κράτους δικαίου, τα δικαιώματα των μεταναστών, οι επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα παιδιά και οι έφηβοι, μεταξύ άλλων. Κατά τη διάρκεια αυτού του σεμιναρίου οι 32 συμμετέχουσες μη κυβερνητικές οργανώσεις διατύπωσαν μια σειρά συμπερασμάτων και συστάσεων που διατυπώθηκαν κατά την έναρξη του διαλόγου υψηλού επιπέδου (ΔΥΕ). Τα δύο μέρη συμφώνησαν να δώσουν συνέχεια σε τεχνικό επίπεδο.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ στο Μεξικό ενίσχυσε τη συνεργασία της με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις μέσω της μόνιμης ομάδας εργασίας με την κοινωνία των πολιτών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία πραγματοποίησε αρκετές τακτικές συνεδριάσεις και συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης κατά τη διάρκεια του 2015. Η αντιπροσωπία της ΕΕ και οι αποστολές των κρατών μελών συνέχισαν την τακτική τους συνεργασία με τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, βάσει των σχετικών τοπικών κατευθυντήριων γραμμών. Πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες επισκέψεις στις πολιτείες Chihuahua, Mexico, Aguascalientes και στην πόλη Juárez. Πραγματοποιήθηκαν επίσης συναντήσεις με υψηλά ιστάμενους αντιπροσώπους ομοσπονδιακών αρχών από τα υπουργεία εξωτερικών και εσωτερικών.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ στο Μεξικό, από κοινού με τα κράτη μέλη της ΕΕ, εξέδωσε δύο τοπικές δηλώσεις κατά τη διάρκεια του έτους: τον Μάιο, καταδικάζοντας τη δολοφονία του δημοσιογράφου Armando Saldaña Morales στην πολιτεία Veracruz, και τον Αύγουστο, σχετικά με τη δολοφονία του δημοσιογράφου Rubén Espinosa και τεσσάρων γυναικών στην Πόλη του Μεξικού. Η ΕΕ συνέχισε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις εξελίξεις στην υπόθεση του Jyri Jaakkola, Φινλανδού πολίτη και υποστηρικτή τοπικών υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο οποίος σκοτώθηκε το 2010 στην πολιτεία Oaxaca. Η αντιπροσωπία της ΕΕ, σε στενή συνεργασία με την πρεσβεία της Φινλανδίας, βοήθησε στην οργάνωση συναντήσεων για τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που επισκέφτηκαν τη χώρα τον Ιανουάριο και τον Σεπτέμβριο για την παρακολούθηση της πορείας των ερευνών για τον θάνατο του Jyri Jaakkola και τη διεξαγωγή συζητήσεων με τις αρμόδιες αρχές.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας της με τη χώρα, η ΕΕ στήριξε τις πολιτικές προτεραιότητες μέσω του προϋπολογισμού του διμερούς μηχανισμού αναπτυξιακής συνεργασίας (ΜΑΣ), του ΕΜΔΔΑ και του μέσου για τους μη κρατικούς φορείς. Πέρα από τη συγκεκριμένη συνέχεια που δόθηκε στο ΔΥΕ, η ΕΕ και το Μεξικό συμφώνησαν, στο πλαίσιο του Εργαστηρίου II για την κοινωνική συνοχή –το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Μεξικό και την ΕΕ– ως προς δύο τομείς δράσης για το διάστημα 2015-2017: τα δικαιώματα των παιδιών και των εφήβων (διάλογος με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, με τους υπερασπιστές των δικαιωμάτων των παιδιών των ομόσπονδων κρατών, κατάρτιση του σχεδίου τεχνικής βοήθειας για τον εντοπισμό των βασικών κενών στις ικανότητες για την εφαρμογή του νέου νομικού πλαισίου του Μεξικού στον τομέα αυτό)· και οι επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων, μέσω της συμβολής εμπειρογνομόνων για την εκπόνηση ενός εγγράφου σχετικά με τις κατευθυντήριες αρχές, και την επιδίωξη του στόχου για προσχώρηση του Μεξικού στις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τρεις κρίσιμοι τομείς εξετάζονται στο πλαίσιο αυτό: κοινωνική προστασία, διαβούλευση με αυτόχθονες κοινότητες σχετικά με επενδύσεις σε υποδομές και φορολογική ισότητα. Οι δράσεις συνεργασίας περιλαμβάνουν επίσης σχέδια τα οποία έχουν μια συνιστώσα για τα ανθρώπινα δικαιώματα με αρκετούς θεσμούς σε κρατικό επίπεδο (ιδίως στις πολιτείες Oaxaca και San Luis Potosí). Τον Οκτώβριο, δρομολογήθηκε μια πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του ΕΜΔΔΑ· ο αγώνας κατά των βασανιστηρίων και των βίαιων εξαφανίσεων και η προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχουν επιλεγεί ως οι κύριοι άξονες προτεραιότητας, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του διαλόγου υψηλού επιπέδου (ΔΥΕ).

Νικαράγουα

Οι στόχοι της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεων της με τη Νικαράγουα είναι η στήριξη των προσπαθειών για την ενίσχυση του κράτους δικαίου (διαφάνεια, αποτελεσματικότητα, λογοδοσία)· η ενίσχυση του εθνικού πλαισίου για την αντιμετώπιση της σεξιστικής βίας· η προαγωγή μιας ελεύθερης κοινωνίας των πολιτών που θα προωθεί και θα προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα και θα μπορεί να συμμετέχει σε θεματικές συζητήσεις σχετικά με το εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα· η προώθηση των κοινωνικών, εκπαιδευτικών και υγειονομικών δικαιωμάτων των πλέον ευάλωτων ομάδων μέσω της αναπτυξιακής συνεργασίας· καθώς και η στήριξη πρωτοβουλιών για τη δημιουργία ικανοτήτων και τη μεγαλύτερη κοινωνική ευαισθητοποίηση των νέων και η προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών.

Οι εργασίες στους τομείς αυτούς συνεχίστηκαν το 2015. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις δυνάμεις ασφαλείας της Νικαράγουας και στον σεβασμό για την ανθρώπινη ζωή, την αξιοπρέπεια και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και της έκφρασης. Η ΕΕ επανέλαβε τη σημασία ορισμένων βασικών ζητημάτων, όπως η διαφάνεια, η ενίσχυση της χρηστής διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου, η προώθηση της διάκρισης των εξουσιών και οι εκλογικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της παρουσίας των κομμάτων της αντιπολίτευσης στο Ανώτατο Εκλογικό Συμβούλιο. Ταυτόχρονα, η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τις προσπάθειες της Νικαράγουας όσον αφορά την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και ελπίζει για ένα καλύτερο συντονισμό από τη Νικαράγουα με τις γειτονικές χώρες σχετικά με θέματα μετανάστευσης, παρά την προσωρινή κρίση που προέκυψε από την εισροή μεταναστών της Κούβας που βρίσκονται στην Κόστα Ρίκα και οι οποίοι παρεμποδίστηκαν στα σύνορα της Νικαράγουας καθ' οδόν προς τον Βορρά.

Προς το τέλος του έτους, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών κατήγγειλαν τους περιορισμούς της ελευθερίας δράσεως, ενώ υπάρχουν αναφορές για σκληρή μεταχείριση των διαδηλωτών από την αστυνομία. Όμιλοι μέσω ενημέρωσης και η αντιπολίτευση εξέφρασαν τη λύπη τους για την παρενόχληση δημοσιογράφων. Έχει επίσης επηρεαστεί η κατάσταση των αυτόχθονων πληθυσμών, σε σχέση τόσο με τα έργα υποδομής όσο και τον σεβασμό και την προστασία των προγονικών εδαφών τους. Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς το σεβασμό των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών, ιδίως όσον αφορά την επέκταση των γεωργικών συνόρων που δύναται να επηρεάσει αισθητά τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά τους δικαιώματα. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε επίσης στην παρακολούθηση των δικαιωμάτων των υπόδικων κρατουμένων ή όσων έχουν ήδη καταδικαστεί, καθώς και των συνθηκών στο εθνικό σωφρονιστικό σύστημα και των κελιών κράτησης της εθνικής αστυνομίας.

Όσον αφορά τη χρηματοδοτική συνεργασία, η ΕΕ εξακολούθησε να προάγει τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω των θεματικών ενοτήτων του ΕΜΔΔΑ (10 έργα) και των μη κρατικών φορέων και των τοπικών αρχών (14 έργα NSA-LA), καθώς και μέσω έργων που χρηματοδοτούνται απευθείας από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Μέσω αυτών των έργων, η ΕΕ ασχολήθηκε με τα εξής θέματα: τη συμμετοχή των πολιτών, την αποκαταστατική δικαιοσύνη για τους ανηλίκους, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με έμφαση στην παράκτια περιοχή της Καραϊβικής, τα δικαιώματα των γυναικών και των ΛΟΑΔΜ και τα δικαιώματα των παιδιών. Ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών ήταν ουσιαστικός και συνεχής καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και καταρτίστηκε το 2015 οδικός χάρτης για τις εργασίες της ΕΕ με την κοινωνία των πολιτών στη Νικαράγουα.

Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ ολοκλήρωσε τις δραστηριότητες από κοινού με τη UNICEF για τον εορτασμό της 25ής επετείου της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού με εθνικό διαγωνισμό δημοσιογραφίας με θέμα «Καινοτομία για την παιδική ηλικία, καινοτομία για τη δικαιοσύνη». Βραβεύτηκαν έξι δημοσιογράφοι. Με την υποστήριξη της ΕΕ, η Νικαράγουα ήταν μία από τις πρώτες χώρες της περιοχής που δρομολόγησε μια μεταρρύθμιση του ποινικού κώδικα κατά τρόπον ώστε να ενσωματώσει ποινικούς κανόνες για την καταπολέμηση του διακρατικού εγκλήματος και της διακίνησης ναρκωτικών, οι οποίοι έχουν προηγουμένως εναρμονιστεί σε επίπεδο Κεντρικής Αμερικής. Ο προσφάτως τροποποιηθείς ποινικός κώδικας, αναμένει την έγκρισή του από το Κοινοβούλιο. Επιπλέον, μέσω του περιφερειακού προγράμματος EUROsociAL, η ΕΕ προσέφερε τεχνική βοήθεια στη Νικαράγουα για τη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη των ευάλωτων ατόμων, την ανάπτυξη εναλλακτικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών στον δικαστικό τομέα (κατάρτιση για τους διαμεσολαβητές) και τη στήριξη των αρχών που είναι αρμόδιες για τη διερεύνηση της έμφυλης βίας (όπως οι εισαγγελείς, τα δικαστήρια και τα εγκληματολογικά εργαστήρια).

Παναμάς

Τον Μάιο, ο Παναμάς υποβλήθηκε στη δεύτερη καθολική περιοδική εξέταση που πραγματοποιείται στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών. Διαπιστώθηκαν αρκετές θετικές πτυχές από την προηγούμενη καθολική περιοδική εξέταση το 2010, περιλαμβανομένης και της επικύρωσης αρκετών πρωτογενών διεθνών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, (όπως μεταξύ άλλων το προαιρετικό πρωτόκολλο στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, η διεθνής σύμβαση για την προστασία όλων των ατόμων από τις βίαιες εξαφανίσεις και οι συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών για την ανιθαγένεια) και της παράτασης μιας μόνιμης πρόσκλησης για τις θεματικές ειδικές διαδικασίες. Τον Οκτώβριο, ο Παναμάς ήταν ένα από τα 18 κράτη που εξελέγησαν από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ως μέλη του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπου θα υπηρετήσει τριετή θητεία αρχής γενομένης από τον Ιανουάριο του 2016.

Ο Πρόεδρος Varela ισχυρίζεται ότι η κύρια προτεραιότητά του για τον Παναμά κατά τη διάρκεια της πενταετούς θητείας του είναι η επίτευξη πραγματικής «οικονομικής ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς», προωθώντας μια ισχυρή κοινωνική ατζέντα. Στην προσπάθεια να επιτευχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, ο Υπουργός κοινωνικής ανάπτυξης παρουσίασε πρόσφατα το σχέδιο δράσης 2015-2019 για την επίτευξη ίσων ευκαιριών για τις γυναίκες. Πρόκειται να τεθεί σε εφαρμογή από την κυβέρνηση και την κοινωνία των πολιτών. Με την υποστήριξη της UNICEF, ο Παναμάς εξακολουθεί να αναπτύσσει και να εφαρμόζει το εθνικό στρατηγικό σχέδιο για τα παιδιά και τους εφήβους. Η διαδικασία αυτή ξεκίνησε το 2002 και θα οδηγήσει σε τελικούς στόχους το 2020.

Οι συνθήκες φυλάκισης και κράτησης αποτελούν σημαντικές προκλήσεις στον Παναμά. Σύμφωνα με τις εκθέσεις του UNODC, το 70 % των ατόμων που στερούνται της ελευθερίας τους στον Παναμά δεν έχουν καταδικαστεί. Αυτό οφείλεται κυρίως σε δικαστικές καθυστερήσεις και στην εκτενή χρήση της προσωρινής κράτησης η οποία, σε ορισμένες περιπτώσεις, υπερβαίνει τη μέγιστη ποινή για το εικαζόμενο αδίκημα· επιπλέον, υπάρχει επείγουσα ανάγκη να μειωθεί ο υπερπληθυσμός των φυλακών (ο ενήλικος πληθυσμός της χώρας υπερβαίνει κατά πολύ τη χωρητικότητα των φυλακών) και να βελτιωθούν οι συνθήκες στις φυλακές. Οι καταγγελίες σχετικά με τις κακές συνθήκες διαβίωσης των φυλακών δίνουν έμφαση στην ιατρική βοήθεια, την υγιεινή και την κατάχρηση εξουσίας από τους υπαλλήλους. Οι συνθήκες εργασίας των σωφρονιστικών υπαλλήλων πρέπει να βελτιωθούν.

Ωστόσο, έχουν καταβληθεί προσπάθειες για τη βελτίωση της κατάστασης. Η χώρα μεταβαίνει από ένα ανακριτικό σε ένα κατηγορητικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, το οποίο έχει ήδη μειώσει τις καθυστερήσεις των δικαστικών διαδικασιών. Μια νέα φυλακή, η «Nueva Joya», (χωρητικότητας 5 000) εγκαινιάστηκε το 2014· ο Παναμάς προωθεί μεταρρύθμιση του σωφρονιστικού συστήματος και των δικαιωμάτων κράτησης που βασίζεται σε τρεις πυλώνες: το σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των κρατουμένων και του προσωπικού των φυλακών· την εγγύηση της ασφάλειάς τους και αυτής του γενικού πληθυσμού· και την επανένταξη των ατόμων που έχουν εκτίσει την ποινή τους. Έχει συμφωνηθεί ένα πρόγραμμα εργασίας με βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους. Η ΕΕ υποστηρίζει τις προσπάθειες αυτές. Το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ σχέδιο «Συνεργασία για την ασφάλεια στον Παναμά (SECOPA)», ύψους 28 εκατ. ευρώ, ενισχύει την ικανότητα τη Γενικής Διεύθυνσης του σωφρονιστικού συστήματος (DGSP) για την παροχή στοχευμένων προγραμμάτων για την αποκατάσταση και την επανένταξη των κρατουμένων. Το SECOPA θα βελτιώσει επίσης το σύστημα κατάρτισης για το σωφρονιστικό προσωπικό και θα υποστηρίξει τη δημιουργία επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Το σχέδιο θα χρηματοδοτήσει την ολοκλήρωση ενός καινοτόμου κέντρου για την αποκατάσταση των ανηλίκων που έρχονται σε σύγκρουση με τον νόμο, και θα αναπτύξει μια σύγχρονη σωφρονιστική απογραφή στη χώρα.

Το 10 % περίπου των κατοίκων του Παναμά ανήκουν στις αυτόχθονες κοινότητες που ζουν στο 28,6 % της επιφάνειας του εθνικού εδάφους της χώρας. Αν και υπάρχουν πολιτικές και νομοθεσία για την προστασία των εν λόγω κοινοτήτων, μένουν ακόμη να γίνουν πολλά προκειμένου να βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδό τους, η πρόσβασή τους σε δημόσιες υπηρεσίες και η ισότιμη κατανομή, ιδίως στον τομέα της υγείας, και διαχείριση της γης. Εφαρμόζονται διάφορα εξειδικευμένα προγράμματα για την ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων λαών· μεταξύ άλλων, το πρόγραμμα «Mesoamerica» για την υγεία το 2015, το πρόγραμμα για το νερό και το περιβάλλον, το πρόγραμμα για τη διατροφή των παιδιών. Η ΕΕ χρηματοδοτεί το διμερές σχέδιου «Apoyo a la cohesión Social» (COHESAL - 10 εκατ. ευρώ), που υλοποιείται από το Υπουργείο Κοινωνικής Ανάπτυξης, περιλαμβάνει δε διάφορες δραστηριότητες υπέρ των αυτόχθονων πληθυσμών και οργανώσεων. Το σχέδιο αυτό αποσκοπεί επίσης έμμεσα στην προάσπιση των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων της εν λόγω κοινότητας στις φτωχότερες περιοχές της χώρας, μέσω της αποκέντρωσης και της χρηματοδότησης τοπικών έργων.

Ο Παναμάς πρόσφατα ενέκρινε το εθνικό σχέδιο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, στόχος του οποίου είναι να χαράξουν μια εθνική πολιτική στον τομέα αυτό. Το 2015, η Εθνική Επιτροπή για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων προγραμματίσει τις ακόλουθες δραστηριότητες: κατάρτιση για το προσωπικό ασφάλειας και εξυπηρέτησης (υποδοχής) του κοινού των τουριστικών και άλλων ιδιωτικών επιχειρήσεων, εισαγωγή στην ακαδημαϊκή διδακτέα ύλη για το προσωπικό ασφάλειας και εξυπηρέτησης του κοινού των αερογραμμών COPA και κατάρτιση του προσωπικού του Οργανισμού της Διώρυγας του Παναμά. Ο Παναμάς επιδιώκει επίσης τη χάραξη ενός χάρτη πορείας ώστε να καταστεί η πρώτη χώρα της Λατινικής Αμερικής που θα εξαλείψει την παιδική εργασία το αργότερο το 2020.

Η ασφάλεια αποτελεί προτεραιότητα του κυβερνητικού προγράμματος 2014-2019. Όσον αφορά την καταπολέμηση των ναρκωτικών, η προσοχή έχει στραφεί προς την πρόληψη, καθώς και στην ενίσχυση της καταπολέμησης της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Θα εξεταστούν επίσης η θεσμική ενίσχυση και η βελτίωση της τεχνολογικής βάσης και υπάρχει ενδιαφέρον ώστε να γίνει καλύτερα κατανοητό ότι η εμπορία ανθρώπων είναι μια άλλη συνέπεια των διακρατικών εγκληματικών δραστηριοτήτων.

Παραγουάη

Στη συνεργασία της και το διάλογο με την Παραγουάη για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, η ΕΕ εστιάζεται ιδιαίτερα στη βελτίωση της λειτουργίας της δικαιοσύνης και του σωφρονιστικού συστήματος, στη κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, των γυναικών, της κοινότητας των ΛΟΑΔΜ και των αυτόχθονων πληθυσμών, στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και στον σεβασμό των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων.

Η ΕΕ συνέχισε να προωθεί τα θέματα αυτά σε διάφορα πλαίσια, μεταξύ άλλων και μέσω της παρακολούθησης της εφαρμογής των συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ+). Η ΕΕ και τα κράτη μέλη συνεργάστηκαν για να εξασφαλίσουν τον συντονισμό και τη συστηματική προσέγγιση. Η Παραγουάη είναι μέλος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών για την περίοδο 2015-2017, και η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πραγματοποίησαν διαβήματα αναζητώντας κοινό έδαφος για διεθνή θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ απέστειλε αποστολή παρακολούθησης των εκλογών στην Παραγουάη τον Απρίλιο για να αξιολογήσει την πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων της αποστολής παρατήρησης εκλογών της ΕΕ του 2013. Τον Ιούνιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα με το οποίο εκφράζει την ανησυχία του για τον μεγάλο αριθμό περιπτώσεων παιδικής εγκυμοσύνης στην Παραγουάη.

Όσον αφορά τη χρηματοδοτική συνεργασία, το ΕΜΔΔΑ παρείχε στήριξη για τα δικαιώματα των γυναικών, τα άτομα με αναπηρία, τους αυτόχθονες πληθυσμούς στο Chaco της Παραγουάης, την ενίσχυση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών στην παρακολούθηση του εκλογικού συστήματος, την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την παραγωγή και διάδοση της ετήσιας έκθεσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα που συντάχθηκε από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η δημοκρατία, η συμμετοχή και η θεσμική ενίσχυση αποτελούν επίσης έναν από τους τομείς προτεραιότητας της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας που θα παράσχει η ΕΕ στην Παραγουάη την περίοδο 2014-2020.

Περού

Στις προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεων της με το Περού, περιλαμβάνονται η εφαρμογή του εθνικού σχεδίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών και η εφαρμογή του νόμου περί πρότερης διαβούλευσης, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, οι συστάσεις της επιτροπής για την αλήθεια και τη συμφιλίωση, τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, η ελευθερία του συνέρχεσθαι, οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα δικαιώματα των γυναικών, η εμπορία ανθρώπων και η παιδική εργασία.

Ο διάλογος με το Περού για τα ανθρώπινα δικαιώματα συνεχίστηκε το 2015 σε ιδιαίτερα τακτική βάση, με την πραγματοποίηση του δεύτερου επίσημου τεχνικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα τον Ιούλιο, ο οποίος συμπληρώθηκε με τις συνομιλίες στο πλαίσιο του ετήσιου διαλόγου υψηλού επιπέδου. Τα θέματα που συζητήθηκαν περιελάμβαναν τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και τη χάραξη εθνικής πολιτικής για την εταιρική κοινωνική ευθύνη, την έμφυλη βία, την καταπολέμηση των διακρίσεων και τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τη χρηστή διακυβέρνηση, και υπήρξε ενημέρωση όσον αφορά την προετοιμασία των βουλευτικών και προεδρικών εκλογών του 2016. Οι εργασίες θα συνεχιστούν το 2016 με στόχο τη θεσμοθέτηση του διαλόγου αυτού με τον καθορισμό επίσημου πλαισίου αναφοράς.

Πραγματοποιήθηκε ένα σημαντικό βήμα στη διαδικασία συμφιλίωσης που σχετίζεται με τη βία κατά την περίοδο του «Φωτεινού Μονοπατιού» (*Sendero Luminoso*), μεταξύ του 1980 και του 2000, με τα εγκαίνια τον Δεκέμβριο του 2015 του Μουσείου *Lugar de la Memoria, la Tolerancia y la Inclusión Social* από τον Πρόεδρο Humala. Το έργο υποστηρίχθηκε πολιτικά και οικονομικά από την ΕΕ και τη Γερμανία. Αυτό είναι ένα σημαντικό μέτρο που πρότεινε η Επιτροπή για την αλήθεια και τη συμφιλίωση. Σε τοπικό επίπεδο, η αντιπροσωπία της ΕΕ διατήρησε στενές επαφές με την κοινωνία των πολιτών, το Γραφείο του Διαμεσολαβητή και κρατικούς φορείς για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τους υπέρμαχους των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Διατήρησε συνεχή επικοινωνία σχετικά με την παρακολούθηση μεμονωμένων περιπτώσεων. Το Περού παρέμεινε αξιόπιστος εταίρος σε διεθνή φόρουμ, ευθυγραμμιζόμενο εν πολλοίς με τις θέσεις της ΕΕ.

Η χρηματοδότηση της ΕΕ για νέα σχέδια για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Περού το 2015 στο πλαίσιο του EIDHR ανήλθε σε 2,18 εκατ. ευρώ, ιδίως με ένα έργο για την προώθηση του πολιτικού πολιτισμού, ενόψει των εκλογών του 2016, και ένα σχέδιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων εις βάρος των αυτόχθονων πληθυσμών στα εδάφη τους.

Άγιος Χριστόφορος και Νέβις

Οι τομείς προτεραιότητας περιλαμβάνουν την κατάργηση της θανατικής ποινής, τα δικαιώματα των γυναικών, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ανάπτυξη ικανοτήτων μεταξύ των υπαλλήλων επιβολής του νόμου, τις φυλακές, τα δικαιώματα των παιδιών, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, την ασφάλεια και την εφαρμογή των συστάσεων από την καθολική περιοδική εξέταση του Νοεμβρίου 2015.

Η ΕΕ τάσσεται υπέρ της αναστολής της θανατικής ποινής με στόχο τη μεταγενέστερη κατάργησή της. Ο υπερπληθυσμός των φυλακών στον Άγιο Χριστόφορο εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα. Η χώρα δεν έχει ακόμη να καταργήσει τη σωματική τιμωρία. Αναλήφθηκαν αρκετές δραστηριότητες προβολής στο πλαίσιο της Τρίτης Επιτροπής της ΓΣΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο Άγιος Χριστόφορος και Νέβις θα επωφεληθεί από μια περιφερειακή επιχορήγηση στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων του 2015 για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας· η εφαρμογή θα αρχίσει το 2016. Η χώρα πάσχει από υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας που συνδέονται με τις προκλήσεις που αφορούν τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων σε σχέση με την εθνική ασφάλεια και την ασφάλεια του πολίτη και την αντιμετώπιση της βίας στην κοινωνία.

Τον Φεβρουάριο του 2015, η «Team Unity», συνασπισμός που συγκεντρώνει τρία κόμματα της αντιπολίτευσης, κέρδισε τις βουλευτικές εκλογές, αντικαθιστώντας το Εργατικό Κόμμα, που ήταν στην εξουσία από το 1995. Αν και η ημέρα των εκλογών ήταν εύτακτη και ειρηνική, τεχνικά και διαδικαστικά ζητήματα προκάλεσαν καθυστερήσεις στην καταμέτρηση και τη διαβίβαση των αποτελεσμάτων. Τον Νοέμβριο, η νέα κυβέρνηση κατέθεσε νομοθεσία για να περιορίσει την διάρκεια της θητείας του Πρωθυπουργού σε δύο πενταετείς θητείες.

Τον Νοέμβριο, ο Άγιος Χριστόφορος και Νέβις υποβλήθηκε στη δεύτερη καθολική περιοδική εξέταση, μη αποδεχόμενος πάνω από το ήμισυ των συστάσεών της, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την υπογραφή και την προσχώρηση σε όλες τις βασικές διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, την αναστολή εφαρμογής της θανατικής ποινής και την απαγόρευση της σωματικής τιμωρίας. Επαναλαμβανόμενες συστάσεις σχετίζονταν επίσης με την προστασία των γυναικών και των παιδιών από την ενδοοικογενειακή βία, την ταχεία έκδοση νόμου που ψηφίστηκε από το Κοινοβούλιο το 2014 για την ενδοοικογενειακή βία, και τη λήψη περαιτέρω μέτρων για την αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω φύλου.

Η ΕΕ επαίνεσε τη χώρα για τις προσπάθειές της για προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσον αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες, την εκπαίδευση και την απασχόληση των νέων. Καταβάλλει προσπάθειες για τη βελτίωση των πτυχών ασφάλειας της αμφιλεγόμενης διαδικασίας για την ιθαγένεια από επενδυτικό πρόγραμμα, το μεγαλύτερο στην περιοχή. Η κυβέρνηση περιέλαβε στην πρόσκλησή της το περιφερειακό γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για διαβουλεύσεις αμέσως μετά την καθολική περιοδική εξέταση, για να εξετάσει εναλλακτικές δυνατότητες για τη δημιουργία ενός εθνικού ιδρύματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αγία Λουκία

Στους τομείς προτεραιότητας περιλαμβάνονται η κατάργηση της θανατικής ποινής, η αστυνομική βία, οι διακρίσεις που βασίζονται στο φύλο και η ενδοοικογενειακή και σεξουαλική βία, η κακοποίηση των παιδιών και τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ. Η αποτελεσματικότητα της ποινικής δικαιοσύνης εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία, όπως και η πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη. Η εφαρμογή των συστάσεων της ΚΠΕ για το 2015 είναι μια άλλη προτεραιότητα.

Στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου με την Αγία Λουκία, η ΕΕ καταβάλλει άοκνες προσπάθειες για την κατάργηση της θανατικής ποινής, την εξασφάλιση υψηλότερου βαθμού λογοδοσία εκ μέρους της αστυνομίας, τη βελτίωση του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης και τη θέσπιση νομοθεσίας για την προστασία από διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου.

Αναλήφθηκαν αρκετές δραστηριότητες προβολής στο πλαίσιο της Τρίτης Επιτροπής της ΓΣΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Αγία Λουκία θα επωφεληθεί από τη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του EIDHR για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας. Ένα περιφερειακό έργο που επελέγη στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων του 2015 θα αρχίσει να λειτουργεί το 2016.

Τον Νοέμβριο, η Αγία Λουκία υποβλήθηκε στη δεύτερη καθολική περιοδική εξέταση, όπου επισημαίνονται ζητήματα των διακρίσεων με βάση το φύλο, την ενδοοικογενειακή και σεξουαλική βία και την ποινικοποίηση συναινετικών σεξουαλικών επαφών μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου. Η χώρα έλαβε συστάσεις για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, την κατάργηση της θανατικής ποινής και την επικύρωση ορισμένων διεθνών συμφωνιών. Εξήρθησαν οι προσπάθειές της για την επικύρωση του προαιρετικού πρωτοκόλλου της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και οι σημαντικές προσπάθειες για τη διασφάλιση της πρόσβασης στο νερό, την τροφή και την υγεία για τους πολίτες της. Η Αγία Λουκία ανέλαβε να εξετάσει 121 συστάσεις.

Η χώρα βρίσκεται επί του παρόντος στη διαδικασία μεταρρύθμισης του συστήματος δικαιοσύνης ανηλίκων. Η κακοποίηση των παιδιών παραμένει σοβαρό κοινωνικό ζήτημα και η κυβέρνηση έχει επίσης δρομολογήσει εκστρατείες ευαισθητοποίησης που στοχεύουν την κοινωνία εν γένει, καθώς και επαγγελματίες του τομέα. Η Αγία Λουκία δεν έχει ακόμη καταργήσει τη σωματική τιμωρία. Τον Σεπτέμβριο, η κυβέρνηση θέσπισε πολιτική για τη χρήση βίας προκειμένου να διασφαλίσει ότι η αστυνομία εφαρμόζει ορθές πρακτικές. Τον Μάρτιο, ο πρωθυπουργός παρουσίασε μια ανεξάρτητη έκθεση που συνέταξε η Υπηρεσία δίωξης εγκλήματος και ασφάλειας (IMPACS) της CARICOM, η οποία μελετά τις εξωδικαστικές εκτελέσεις από την αστυνομία μεταξύ των ετών 2010 και 2011. Η ΕΕ ανησυχεί για την έλλειψη παρακολούθησης και ως εκ τούτου εξέδωσε τοπική δήλωση με την οποία καλεί τις αρχές να ανταποκριθούν στην έκθεση και να διασφαλίσουν την τήρηση των δεουσών διαδικασιών.

Τον Ιούνιο η Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού μελέτησε από κοινού τη δεύτερη και την τέταρτη καθολική περιοδική εξέταση της Αγίας Λουκίας. Εξέφρασε ικανοποίηση για τα νομοθετικά μέτρα που ελήφθησαν, συμπεριλαμβανομένου του νόμου του 2014 κατά των συμμοριών. Σημείωσε επίσης το γεγονός ότι η Αγία Λουκία επικύρωσε το προαιρετικό πρωτόκολλο της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού το οποίο αφορά την εμπλοκή παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις το 2014, συνεχίζοντας τη θετική της τάση για προσχώρηση και επικύρωση σημαντικών πρωτοκόλλων και συμβάσεων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ωστόσο, η επιτροπή παρότρυνε την Αγία Λουκία να εγκύψει σε ζητήματα που αφορούν τον σωματικό κολασμό, τη γονική καθοδήγηση και ευθύνη, τα παιδιά που στερούνται το οικογενειακό περιβάλλον, την κακοποίηση και την παραμέληση, την υγεία των εφήβων, την οικονομική εκμετάλλευση των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής εργασίας, τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακομεταχείριση, καθώς και τη μεταχείριση των ανηλίκων από τη δικαιοσύνη. Η επιτροπή εξέφρασε την ανησυχία της για το γεγονός ότι ο σωματικός κολασμός εξακολουθεί να θεωρείται νόμιμος τρόπος τιμωρίας των παιδιών, καθώς και για τα υψηλά επίπεδα αιμομιξίας και σεξουαλικής κακοποίησης αγοριών και κοριτσιών.

Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες

Οι σχετικές με τα ανθρώπινα δικαιώματα προτεραιότητες περιλαμβάνουν την ενδοοικογενειακή βία, τη σεξουαλική βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών, τα δικαιώματα των παιδιών, τη θανατική ποινή, τις διακρίσεις κατά των ΛΟΑΔΜ και την ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τα όργανα επιβολής του νόμου. Αναλήφθηκαν αρκετές δραστηριότητες προβολής στο πλαίσιο της Τρίτης Επιτροπής της ΓΣΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η θανατική ποινή παραμένει στη νομοθεσία, μολονότι εφαρμόζεται de facto αναστολή της εφαρμογής της. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αναφέρουν ότι οι βιασμοί και η βία σε βάρος γυναικών εξακολουθούν να αποτελούν σοβαρό και διαδεδομένο πρόβλημα. Τον Μάιο, το Κοινοβούλιο έκανε ένα σημαντικό βήμα με τη νομοθεσία περί ενδοοικογενειακής βίας που ενισχύει την προστασία των θυμάτων κακοποίησης και δημιουργεί υποχρέωση υποβολής έκθεσης για ένα μεγαλύτερο τμήμα της κοινωνίας. Η νομοθεσία περί ενδοοικογενειακής βίας του 2015 διευρύνει επίσης τον ορισμό της ενδοοικογενειακής βίας ώστε να περιλάβει «οποιαδήποτε ελέγχουσα ή καταχρηστική συμπεριφορά που βλάπτει την υγεία, την ασφάλεια ή την ευημερία του προσφεύγοντος ή του παιδιού υπό την επιμέλεια του προσφεύγοντος».

Τον Δεκέμβριο διεξήχθησαν γενικές εκλογές στον Άγιο Βικέντιο και τις Γρεναδίνες οι οποίες οδήγησαν στην τέταρτη συνεχόμενη θητεία για τον πρωθυπουργό κ. Ralph Gonsalves και του Κόμματός του Unity Labour. Το Κόμμα της αντιπολίτευσης New Democratic Party αμφισβήτησε την πολύ μικρή διαφορά του αποτελέσματος, επικαλούμενη σοβαρές απάτες, και ανακοίνωσε την πρόθεσή της να αμφισβητήσει νομικά την ψηφοφορία σε τουλάχιστον μία εκλογική περιφέρεια. Τις εκλογές παρακολούθησαν ο Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών (ΟΑΚ), η Κοινοπολιτεία και η Γραμματεία της CARICOM οι δε αποστολές τους ενέκριναν τα αποτελέσματα.

Σουρινάμ

Στις προτεραιότητες της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεων της με το Σουρινάμ συγκαταλέγονται: τα νομικά ζητήματα· οι συνθήκες στις φυλακές και στα κέντρα κράτησης· η ενδοοικογενειακή/σεξουαλική βία· τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ· και η εμπορία γυναικών και παιδιών για σκοπούς σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Άλλα θέματα που εγείρουν ανησυχία είναι: η εκτεταμένη κυβερνητική διαφθορά· τα κρούσματα εκφοβισμού του Τύπου· οι διακρίσεις κατά των γυναικών· οι Μαρούν (απόγονοι σκλάβων που δραπέτευσαν), οι Ινδιάνοι και άλλες μειονότητες· και η παιδική εργασία στο πλαίσιο της παραοικονομίας.

Η Εθνοσυνέλευση του Σουρινάμ ενέκρινε νέο ποινικό κώδικα που περιλαμβάνει κατάργηση της θανατικής ποινής (όχι όμως στον στρατιωτικό κώδικα). Η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με δήλωση της ΥΕ/ΑΠ της ΕΕ ως ένα «σημαντικό βήμα προόδου που στέλνει μια θετική ένδειξη για άλλες χώρες της περιοχής και πέραν αυτής», σημειώνοντας επίσης ότι «αυτό θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω με την υπογραφή και την επικύρωση του δεύτερου προαιρετικού πρωτοκόλλου του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και το πρωτόκολλο της Αμερικανικής Σύμβασης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και οι δύο πράξεις αποσκοπούν στην παγκόσμια κατάργηση της θανατικής ποινής». Λίγο πριν από την κατάργηση της θανατικής ποινής, τον Φεβρουάριο του 2015, η ΕΕ διοργάνωσε σεμινάριο στο Παραμαρίμπο σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής. Το σεμινάριο έλαβε χρηματοδότηση της ΕΕ.

Τα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συζητούνται στο πλαίσιο του ετήσιου πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού, καθώς και σε διμερείς συναντήσεις. Ο τρίτος γύρος του πολιτικού διαλόγου διεξήχθη στο Παραμαρίμπο τον Μάρτιο του 2015 και συμπεριέλαβε συζητήσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διακυβέρνηση, την τροποποίηση του νόμου περί αμνηστίας, την εμπορία ανθρώπων, τη θανατική ποινή (που προβλέπεται ακόμη στον στρατιωτικό κώδικα), τη διαφθορά και τις συνθήκες διαβίωσης στις φυλακές. Το χρηματοδοτούμενο από το ΕΜΔΔΑ πρόγραμμα για την οικοδόμηση λογοδοσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη χρηστή διακυβέρνηση της κοινωνίας των πολιτών του Σουρινάμ, υλοποιείται από μια τοπική μη κυβερνητική οργάνωση. Το έργο αυτό χρηματοδοτείται με 125 000 ευρώ από το 2014 έως το 2016.

Μετά τις βουλευτικές εκλογές που διεξήχθησαν τον Μάιο του 2015, το Εθνικό Δημοκρατικό Κόμμα (NDP) του εν ενεργεία Προέδρου κ. Desi Bouterse κέρδισε τις 26 από τις 51 κοινοβουλευτικές έδρες της Εθνικής Συνέλευσης, παρέχοντάς του πλειοψηφία μίας έδρας. Ο αντιπολιτευόμενος Συνασπισμός V7, κέρδισε 17 έδρες, ενώ οι υπόλοιπες πέντε έδρες κατανεμήθηκαν μεταξύ της διασπασμένης αντιπολίτευσης. Είναι η πρώτη φορά που το NDP έχει την απόλυτη πλειοψηφία στην Εθνοσυνέλευση.

Τρινιδάδ και Τομπάγκο

Στις προτεραιότητες περιλαμβάνονται η κατάργηση της θανατικής ποινής· η προώθηση και η διαφύλαξη των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών· την αντιμετώπιση των διακρίσεων κατά των ΛΟΑΔΜ· και η βελτίωση των συνθηκών στις φυλακές και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των φυλακισμένων· με την προσθήκη δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στην ενίσχυση της δημοκρατίας.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ συνέχισε να δραστηριοποιείται σε συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε διάφορα φόρουμ. Ο δεύτερος γύρος του πολιτικού διαλόγου στο πλαίσιο του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού διεξήχθη στο Port of Spain τον Ιανουάριο του 2015, με συζητήσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συνέχεια που δόθηκε στον πρώτο γύρο των συστάσεων της καθολικής περιοδικής εξέτασης· την ανάγκη για συνέχιση της ισχύουσας αναστολής της εφαρμογής και της κατάργησης της θανατικής ποινής· την καθυστέρηση της έγκρισης της πολιτικής για την ισότητα των φύλων· την πρόοδο όσον αφορά την επικύρωση του προαιρετικού πρωτοκόλλου της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη σύσταση της Αρχής για το παιδί, και σημείωσε με ενδιαφέρον τη θετική αποδοχή εκ μέρους της χώρας των σημαντικών συστάσεων της καθολικής περιοδικής εξέτασης, να εργαστεί για τη μείωση του φόρτου των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων, την αντιμετώπιση των ανεπαρκειών του δικαστικού συστήματος και τη βελτίωση των συνθηκών στις φυλακές. Έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με την έλλειψη χώρων ασφάλειας για τις νεαρές γυναίκες κρατούμενες των φυλακών και την ανάγκη η κυβέρνηση να δώσει προτεραιότητα σε δραστηριότητες με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών στις φυλακές. Επίσης, η ΕΕ εξέφρασε τη βαθιά ανησυχία της όσον αφορά τον υψηλό αριθμό εξωδικαστικών εκτελέσεων.

Μετά τις εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015, και την επακόλουθη αλλαγή κυβέρνησης, αξιωματούχοι δήλωσαν την πρόθεσή τους να θέσουν σε εφαρμογή τη θανατική ποινή σύμφωνα με τη νομοθεσία, γεγονός που υποδηλώνει την πιθανότητα να αρχίσουν εκ νέου οι απαγχονισμοί, μολονότι ισχύει από το 1999 de facto αναστολή εφαρμογής της ποινής. Με την ευκαιρία της ημέρας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αντιπροσωπία διοργάνωσε σε συνεργασία με εταίρους, πάνελ για την ανάλυση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Τρινιδάδ και Τομπάγκο. Συνέχισε να στηρίζει τον αγώνα κατά της θανατικής ποινής, καθώς και κατά των διακρίσεων εις βάρος των ΛΟΑΔΜ, μεταξύ άλλων μέσω της διάδοσης δηλώσεων της ΥΕ/ΑΠ σχετικά με την Παγκόσμια Ημέρα κατά της θανατικής ποινής και την Παγκόσμια Ημέρα κατά της ομοφοβίας. Μετά την κατάργηση του Υπουργείου Ισότητας των Φύλων και του Παιδιού, η νέα κυβέρνηση μετέφερε το χαρτοφυλάκιο αυτό στον Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ. Την Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού, η ΕΕ σε συνεργασία με το UNDP προέβη σε ενημέρωση του κοινού για τα κορίτσια που τελούν υπό δικαστική εποπτεία, παρέχοντας συμβουλές για τους νέους.

Η ΕΕ συνέχισε τον διάλογό της με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων σε μηνιαίες συναντήσεις με ομάδες ΛΟΑΔΜ. Το Τρινιδάδ και Τομπάγκο επωφελήθηκε για πρώτη φορά από τη πρόσκληση υποβολής προτάσεων του ΕΜΔΔΑ, με αποτέλεσμα τη χορήγηση επιδοτήσεων για τη στήριξη δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην κατάργηση της θανατικής ποινής και για την προώθηση της ισότητας των φύλων. Η κοινωνία των πολιτών εξακολουθεί να καλεί την κυβέρνηση σχετικά με την ανάγκη για συνταγματική μεταρρύθμιση. Ο εν λόγω τομέας θα ενισχυθεί περαιτέρω, ώστε να συμπεριλάβει και την ανάπτυξη της διακυβέρνησης στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ και των θεματικών κονδυλίων του προϋπολογισμού του προγράμματος ΜΑΣ-κοινωνία των πολιτών.

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ)

Το 2015, η κυβέρνηση του Προέδρου Obama, εξακολούθησε να δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της Δημοκρατίας στις διμερείς σχέσεις της ΗΠΑ με τρίτες χώρες και σε πολυμερή φόρουμ, ιδίως στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και του ΟΑΣΕ. Η ομιλία του Προέδρου Obama στην 70ή Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών του επέτρεψε να δηλώσει, ιδίως μέσα από την οπτική των συρράξεων στη Συρία και στην ανατολική Ουκρανία, ότι οι ΗΠΑ δεν θα σταματήσουν ποτέ να υπερασπίζονται τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Όσον αφορά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις ΗΠΑ, σημειώθηκαν ορισμένα θετικά βήματα το 2015 στον τομέα της θανατικής ποινής και της μεταρρύθμισης της ποινικής δικαιοσύνης. Επιπλέον, έχουν ληφθεί μέτρα για να μειωθεί ο αριθμός των κρατουμένων στο Γκουαντάναμο. Ωστόσο, δεν δόθηκε καμία κατάλληλη συνέχεια στις διαπιστώσεις της έκθεσης του Δεκεμβρίου 2014, της Ειδικής Επιτροπής της Γερουσίας για τις υπηρεσίες πληροφοριών:

Μελέτη της επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα κρατήσεων και ανακρίσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών.

Όσον αφορά τη θανατική ποινή, το 2015 διαπιστώθηκε θετική τάση στις ΗΠΑ, με τα χαμηλότερα ποσοστά εκτελέσεων και νέων θανατικών ποινών για περισσότερα από 20 έτη. Οι πολιτείες της Νεμπράσκα και του Κονέκτικατ κατήργησαν τη θανατική ποινή, με αποτέλεσμα να μειωθεί ο αριθμός των πολιτειών που εξακολουθούν να επιτρέπουν την επιβολή της θανατικής ποινής στις 31. Η Πενσιλβάνια ανακοίνωσε την αναστολή εφαρμογής της. Συνολικά, μειώθηκε η στήριξη της κοινής γνώμης για τη θανατική ποινή στις ΗΠΑ. Ακόμη και αν η κυβέρνηση Obama δεν έχει καταβάλει ενεργές προσπάθειες να πείσει το Κογκρέσο να καταργήσει τη θανατική ποινή σε ομοσπονδιακό επίπεδο, ο Πρόεδρος παραδέχθηκε ότι εκφράζει «τον βαθύτατο προβληματισμό του» όσον αφορά την εφαρμογή της. Η απαγόρευση εξαγωγών φαρμάκων για εκτελέσεις από την ΕΕ είχε τεράστιο αντίκτυπο στο περιβάλλον της θανατικής ποινής και τη δημόσια συζήτηση για τις εκτελέσεις κατά τα τελευταία τέσσερα έτη.

Η ΕΕ απηύθυνε επανειλημμένα έκκληση για το κλείσιμο του κέντρου κράτησης του Γκουαντάναμο. Οι προσπάθειες της κυβέρνησης να κλείσει το κέντρο κράτησης και να μεταφερθούν οι υπόλοιποι κρατούμενοι εμποδίστηκαν σε μεγάλο βαθμό από το Κογκρέσο. Μολαταύτα, σημειώθηκε σχετική πρόοδος το 2015 όσον αφορά τη μεταφορά των κρατουμένων σε τρίτες χώρες. Από τους περίπου 780 κρατούμενους στο Γκουαντάναμο, στα τέλη Νοεμβρίου 2015 παραμένουν 107. Τον Δεκέμβριο επετεύχθη συμφωνία για τη μεταφορά επιπλέον 17 κρατουμένων. Ωστόσο, η πλειοψηφία του Κογκρέσου εξακολουθεί να αντιτίθεται σθεναρά σε οιαδήποτε μεταφορά κρατουμένων του Γκουαντάναμο στις ΗΠΑ. Η Πράξη Εξουσιοδότησης Εθνικής Άμυνας, που εγκρίθηκε από το Κογκρέσο τον Νοέμβριο, περιέχει νομικά προσκόμματα για το κλείσιμο της φυλακής, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης χρήσης πόρων για τη μεταφορά των κρατουμένων στις ΗΠΑ ή για κατασκευή εγκαταστάσεων για τη στέγαση τους στο μέλλον. Δεν δόθηκε το 2015 κατάλληλη συνέχεια στην έκθεση της Γερουσίας σχετικά με το πρόγραμμα κρατήσεων και ανακρίσεων της CIA, η οποία αποκαλύπτει σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εγκαταστάσεις του Γκουαντάναμο.

Το 2015 σηματοδότησε μία καμπή της μεταρρύθμισης της ποινικής δικαιοσύνης. Οι ΗΠΑ έχουν εξαιρετικά υψηλό κατά κεφαλήν ποσοστό κράτησης και διατηρούν τους περισσότερους κρατούμενους σε απομόνωση από οποιοδήποτε άλλο δημοκρατικό έθνος. Ο Πρόεδρος Obama ζήτησε από το Κογκρέσο να εγκρίνει μια ουσιαστική μεταρρύθμιση της ποινικής δικαιοσύνης με στόχο να καταστεί το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης των ΗΠΑ δικαιότερο και αποτελεσματικότερο και να αντιμετωπίσει τον φαύλο κύκλο της φτώχειας, της εγκληματικότητας και της φυλάκισης. Η νομοθεσία περί μεταρρύθμισης των καταδικαστικών αποφάσεων και περί σωφρονιστικού συστήματος του 2015, στηρίχθηκε από μία ισχυρή διακομματική ψήφο στην επιτροπή δικαιοσύνης της Γερουσίας. Επιπλέον, σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά την απομόνωση. Τον Σεπτέμβριο, στο πλαίσιο μιας συμφωνίας οροσήμου, δικαστικού διακανονισμού, η Καλιφόρνια συμφώνησε στην αναθεώρηση της χρήσης της απομόνωσης, στις φυλακές της, συμπεριλαμβανομένων αυστηρών ορίων για την παρατεταμένη απομόνωση κρατουμένων.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ στην Ουάσινγκτον εξακολούθησε να συνεργάζεται ενεργά με τους οικείους φορείς της κυβέρνησης, του Κογκρέσου και των μη κυβερνητικών οργανώσεων σε όλα τα ανωτέρω θέματα. Η ΕΕ συνέχισε επίσης τη συνεργασία της με τις ΗΠΑ σε άλλα σημαντικά θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως τα δικαιώματα των γυναικών, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ, την ελευθερία της έκφρασης και την επικύρωση των διεθνών πράξεων. Η αντιπροσωπία της ΕΕ προέβη σε διάβημα προς την κυβέρνηση των ΗΠΑ υπέρ της ταχείας κύρωσης της Συνθήκης για το εμπόριο όπλων, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, διατάξεις που αφορούν την πρόληψη των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2015, η ΕΕ και οι ΗΠΑ συνέχισαν τη στενή συνεργασία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως σε πολυμερή φόρουμ όπως τα Ηνωμένα Έθνη και ο ΟΑΣΕ και αναφορικά με τις καταστάσεις σε τρίτες χώρες. Οι ετήσιες διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα έλαβαν χώρα τον Φεβρουάριο. Η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ, των κρατών μελών της και των ΗΠΑ συνεχίστηκε και στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Ταμείου για την Ισότητα, της Σύμπραξης για ίσες μελλοντικές ευκαιρίες, και του Συνασπισμού ελευθερίας στο διαδίκτυο.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στην Ουάσινγκτον τον Σεπτέμβριο, ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα κ. Λαμπρινίδης, εκφώνησε ομιλία στην Οργάνωση Freedom House σχετικά με βασικές προκλήσεις σε όλο τον κόσμο και την πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ΕΕ. Η ημέρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προσέφερε την ευκαιρία στην αντιπροσωπία της ΕΕ να ξεκινήσει μια εκστρατεία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σχετικά με ορισμένα θετικά αποτελέσματα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν σημειωθεί πρόσφατα από την ΕΕ.

Ουρουγουάη

Στους στόχους της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο πλαίσιο των σχέσεών της με την Ουρουγουάη περιλαμβάνονται η στήριξη της μεταρρύθμισης και του εκσυγχρονισμού της ποινικής δικαιοσύνης και του σωφρονιστικού συστήματος, η ενίσχυση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών, η ενίσχυση των πολιτικών κατά των διακρίσεων και η ασφάλεια των πολιτών. Συνολικά, το 2015, η Ουρουγουάη εόρτασε «30 χρόνια αδιάλειπτης δημοκρατίας», με εθνικές εκλογές το 2014 και δημοτικές εκλογές το 2015 με διαφανή και ειρηνική εκλογική διαδικασία.

Το 2015, το Εθνικό Ίδρυμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων (INDDHH) ανέφερε τον υπερπληθυσμό, τις απάνθρωπες και ταπεινωτικές συνθήκες και την υπερβολική χρήση βίας και ψυχοτρόπων ουσιών στις εγκαταστάσεις που διαχειρίζεται η SIRPA (Διεύθυνση των παραβατών εφήβων). Επισήμανε επίσης τις περιπτώσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης των ανηλίκων στους ξενώνες του Ινστιτούτου της Ουρουγουάης για τα παιδιά και τους εφήβους (INAU). Παρά τα διάφορα μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, ο αριθμός των κρουσμάτων που αναφέρθηκαν αυξήθηκε το 2015. Τον Νοέμβριο η κυβέρνηση υπέβαλε εθνικό σχέδιο δράσης για την περίοδο 2016-2019 για μια ζωή απαλλαγμένη από τη βία με βάση το φύλο, κύριοι στόχοι της οποίας είναι η μείωση του αριθμού των θανάτων που συνδέονται με το φύλο και ο αριθμός των γυναικών που υφίστανται βία. Το Πρόγραμμα για τη φυλετική ισότητα 2015-2020 για άτομα αφρικανικής καταγωγής, που εκδόθηκε τον Ιούλιο, αποκαλύπτει τη δυσμενή διάκριση που υφίσταται στην Ουρουγουάη. Το δεύτερο κύμα σύρων προσφύγων που επρόκειτο να φθάσει στο τέλος του 2015, αναβλήθηκε. Το 2014, η Ουρουγουάη υποβλήθηκε για δεύτερη φορά σε καθολική περιοδική εξέταση. Η κυβέρνηση καταβάλλει προσπάθειες για την εκπόνηση εθελοντικής έκθεσης η οποία θα παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο οι συστάσεις έχουν ληφθεί υπόψη.

Η ΕΕ στηρίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ουρουγουάη, μέσω του ΕΜΔΔΑ, καθώς και μέσω των θεματικών προγραμμάτων για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών. Το 2015 η ΕΕ χρηματοδότησε έργα στους τομείς της ασφάλειας των πολιτών, των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών, της βίας κατά των γυναικών, της σεξουαλικής κακοποίησης και της κοινωνικής συνοχής. Επιπλέον, η ΕΕ συνέχισε να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη μέσω του διμερούς προγράμματος που υποστηρίζει τη μεταρρύθμιση της ποινικής δικαιοσύνης και του σωφρονιστικού συστήματος της Ουρουγουάης.

Βενεζουέλα

Η ΕΕ δεν έχει θεσμοθετήσει επίσημο πολιτικό διάλογο με την κυβέρνηση της Βενεζουέλας. Αντ' αυτού, πραγματοποιούνται ad hoc συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ άλλων, μεταξύ της αντιπροσωπίας της ΕΕ, πρεσβειών κρατών μελών της ΕΕ και των αρχών της Βενεζουέλας. Το ίδιο συμβαίνει στα ανώτερα κλιμάκια της ΕΥΕΔ κατά τη διάρκεια επισκέψεων που πραγματοποιούν οι αρχές της Βενεζουέλας στις Βρυξέλλες.

Εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τις δίκες ηγετών της αντιπολίτευσης, ανεξάρτητων δικηγόρων και διευθυντικών στελεχών επιχειρήσεων. Η ΕΕ συνέχισε την παρακολούθηση των δικών στις περιπτώσεις του Leopoldo López και της δικαστού Afiuni. Η αντιπροσωπία της ΕΕ, σε μια συντονισμένη προσπάθεια με τα κράτη μέλη που είναι παρόντα στη χώρα, προσπάθησε να παρασταθεί και να παρακολουθήσει τις δίκες, αλλά, τις περισσότερες φορές, δεν της επιτράπη να εισέλθει στις δικαστικές αίθουσες. Ο εκπρόσωπος τύπου της ΥΕ/ΑΠ δημοσίευσε δηλώσεις σχετικά με την σύλληψη του Δημάρχου του Καρακάς κ. Antonio Ledezma (Φεβρουάριος) και σχετικά με τη δίκη του κ. Leopoldo López (Σεπτέμβριος).

Η ΕΕ έχει επανειλημμένα εκφράσει την προθυμία της να αποστείλει αντιπροσωπία εκλογικών παρατηρητών στις κοινοβουλευτικές εκλογές του Δεκεμβρίου (δήλωση του εκπροσώπου τύπου της ΥΕ/ΑΠ στις 25 Ιουνίου), αλλά δεν έχει προσκληθεί από την εκλογική αρχή. Εικάζεται ότι η προεκλογική εκστρατεία διάκειται ευνοϊκά υπέρ της απερχόμενης κυβέρνησης. Ο κυβερνητικός έλεγχος των μέσων ενημέρωσης και του δημόσιου χώρου άφησε λίγα περιθώρια για την αντιπολίτευση να παρουσιάσει εναλλακτικές απόψεις. Παρά το γεγονός αυτό, η αντιπολίτευση κατάφερε να κερδίσει μια δυνητική πλειοψηφία δύο τρίτων στην Εθνοσυνέλευση (με την επιφύλαξη των εν εξελίξει νομικών προβλημάτων κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας έκθεσης).

Οι δραστηριότητες συνεργασίας της ΕΕ επικεντρώθηκαν στα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, στα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών, στη χρηστή διακυβέρνηση (τεχνική βοήθεια στην Εθνοσυνέλευση, οικοδόμηση θεσμικής ικανότητας στους δήμους), στην κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην ελευθερία της πληροφόρησης και στους πρόσφυγες. Οι εκδηλώσεις δημόσιας διπλωματίας επικεντρώθηκαν στην προώθηση της ισότητας των φύλων.

Οι εποπτικοί μηχανισμοί της ΔΟΕ εξέτασαν τις παραβιάσεις από τη Βενεζουέλα της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, επισημαίνοντας τις σοβαρές και επείγουσες περιπτώσεις εν προκειμένω.